KERTOMUS

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLISHALLINNOSTA

44

1931

HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOTOIMISTON
JULKAISEMA

HELSINKI 1933

SISÄLLYSLUETTELO.

Sivu.

Alkulause IV

I. Kaupungin valtuusto.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat 3
1. Kaupunginasemakaavaa koskevat kysymykset 3
2. Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan sellaisen omaisuuden luovutusta koskevat kysymykset 7
3. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat kysymykset 13
4. Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat kysymykset 19
5. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat 26
B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat 42
C. Muut asiat 104

II. Kaupunginhallitus.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat 137
1. Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan sellaisen omaisuuden luovutusta koskevat asiat 137
2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta sekä tilapäistä käyttöoikeutta koskevat asiat 139
3. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat 150
B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat 166
C. Muut asiat 239

III. Kiinteistölautakunta.

1. Kiinteistölautakunnan ja kiinteistötoimiston järjestelyä ja toimintaa koskevat asiat 274
2. Kiinteistötoimiston johtajan toimialaan kuuluvat asiat ... 277
3. Kiinteistötoimiston kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat 279
4. Kiinteistötoimiston tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat 281
5. Kiinteistötoimiston maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat 295
6. Kiinteistötoimiston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat 299
7. Kiinteistötoimiston talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat 301
8. Kiinteistötoimiston kansanpuisto-osaston toimialaan kuuluvat asiat 311
9. Erinäisten kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset 318

Sivu

IV. Tilastotoimisto 1*
V. Ulosottolaitos 9*
VI. Verotusvalmistelukunta 13*
VII. Kaupungin yleisten töiden hallitus 15*
VIII. Puhtaanapitolaitos 32*
IX. Satamahallitus 43*
X. Palolaitos 47*
XI. Köyhäinhoitolautakunta 52*
XII. Lastensuojelulautakunta 84*
XIII. Väliaikainen kotitalousjohtokunta 111*
XIV. Kaupunginkirjasto 113*
XV. Kaupunginmuseo 122*
XVI. Musiikkilautakunta 124*
XVII. Rakennustarkastuskonttori 128*
XVIII. Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunta 130*
XIX. Holhouslautakunta 131*
XX. Oikeusapatoimisto 132*
XXI. Työnvälitystoimisto 136*
XXII. Naisten työtupa 143*
XXIII. Urheilulautakunta 147*
XXIV. Ammattioppilaslautakunta 149*
XXV. Raittiuslautakunta 150*
Hakemisto 154*

OIKAISTAVIA.

Sivu 23, riv. 11 ylh. on: *Karhulantien;* lue: *Karstulantien.*
» 104, » 21 alh. » *lukuun;* lue: *osastoon.*
» 236, » 19 alh. » *Helsingfors,* lue: *Finland.*
» 32*, » 13 ylh. » *puhtaanapitolaitoksessa;* lue: *puhtaanapitohallituksessa.*
» 115*, » 19 alh. » *romaanikirjallisuuden;* lue: *romaanikirjallisuuden sekä muun kirjallisuuden.*

Helsinki 1933. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kirjapainon Oy.

ALKULAUSE.

Esilläoleva neljäskymmenesneljäs vuosikerta julkaisua »Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta» on toimitettu pääasiallisesti saman suunnitelman mukaan kuin aikaisemmat saman julkaisusarjan vuosikerrat.

Tammikuun 1 p:nä 1931 toimeenpantiin Helsingin kunnallishallinnon uudelleenjärjestely, joka m.m. merkitsi, että rahatoimikamarilaitos lakkautettiin ja kamarille siihen asti kuuluneet tehtävät siirrettiin kahdelle vastaperustetulle hallintoelimelle, kaupunginhallitukselle ja kiinteistölautakunnalle, joiden kertomusvuoden aikaisesta toiminnasta tehdään selkoa II ja III osastoissa. Myöskin sosialilautakunnan ja maatalouslautakunnan tehtävät uskottiin samalla kiinteistölautakunnalle ja sen valvonta ulotettiin samasta ajankohdasta lukien myöskin rakennuskonttorin maanmittaus- ja kartastotöiden osastoon sekä asemakaavaosastoon, mitkä oli siirretty kiinteistötoimistoon. Mainittuja toiminnanaloja käsittelevät kertomukset sisältyvät tähän julkaisuun kiinteistölautakunnan kertomuksen osina. Vuonna 1931 toiminut väliaikainen kotitalousjohtokunta on antanut vuosikertomuksen, joka sisältyy tähän kertomukseen osastona XIII. Kertomusta kaupungin kansanpuistojen hallinnosta ei ole vuodelta 1931, kuten ei edelliseltäkään vuodelta.

Osastot I (Kaupunginvaltuusto), II (Kaupunginhallitus) ja III (Kiinteistölautakunta) sekä hakemisto on laaditu tilastotoimistossa. Muita, asianomaisten johto- ja lautakuntain sekä viranhaltijain laatimia vuosikertomuksia on tilastotoimistossa muodollisesti paranneltu, jolloin eräitä kertomuksia on lyhennetty jättämällä pois vähäpätöisiä yksityisseikkoja, ja kaikki päivämäärät ja numerot on, mikäli mahdollista, tarkistettu.

Lokakuun 1 p:nä 1932 julkaisu oli painovalmis osastoa III lukuunottamatta, jonka käsikirjoitus saman vuoden kesäkuun 29 p:nä alistettiin kiinteistölautakunnan tutkittavaksi. Vasta toukokuussa 1933 palautettiin käsikirjoitus tilastotoimistolle ilmoituksin, että lautakunta oli sen hyväksynyt.

Amanuenssi Valborg Kuhlefelt on laatinut osastot I ja II sekä lisäksi hoitanut koko julkaisun toimittamisen. Amanuenssi Eero Ruuth on kirjoittanut osaston III.

Helsingin kaupungin tilastotoimistossa, elokuun 31 p:nä 1933.

Otto Bruun.

I. Kaupunginvaltuusto.

Kaupunginvaltuutettuina olivat:

Toimittaja A. A. Aalto.
Filosofianmaisteri H. Allenius [1]).
Metallityöntekijä G. Andersson.
Johtaja G. K. Bergman.
Päätoimittaja E. Erkko.
Filosofianmaisteri G. Estlander.
Veturinkuljettaja F. B. Gröndahl.
Taloudenhoitaja A. Halme.
Johtaja Y. Harvia.
Filosofiantohtori lakitieteenkandidaatti J. Helo.
Johtaja C. G. Herlitz.
Professori A. L. Hjelmman.
Filosofianlisensiaatti K. Huhtala.
Päätoimittaja A. Huotari.
Rouva A. Huotari.
Toimittaja J. E. Huttunen.
Toimistonjohtaja J. E. Janatuinen.
Pankinjohtaja G. Kihlman.
Insinööri F. Kreander.
Toimittaja K. Kukkonen.
Professori H. Kyrklund.
Dosentti F. Langenskiöld.
Toimittaja A. E. Leino.
Kauppaneuvos I. Lindfors.
Professori E. Linkomies.
Lakitieteenkandidaatti G. Norrmén.
Porsliiniteknikko A. G. Nyman.
Kansakoulunopettajatar O. Oinola.
Monttööri O. W. Oksanen.
Toimittaja M. Paasivuori.
Kirkkoherra E. W. Pakkala.
Vuorineuvos K. A. Paloheimo.
Filosofiankandidaatti J. Peräläinen.
Ylijohtaja J. O. Peurakoski.
Jumaluusopintohtori B. H. Päivänsalo.
Kirjelajittelija P. Rahikainen.
Johtaja H. Ramsay.
Pankinjohtaja E. Hj. Rydman.
Toimittaja K. Y. Räisänen.
Järjestösihteeri E. Sallila.
Sähköteknikko V. V. Salovaara.
Filosofianmaisteri I. Sarkanen.
Insinööri E. von Schantz.
Sihteeri H. Seppälä.
Rehtori M. Sergelius.
Tarkastaja M. Sillanpää.
Libristi F. Sundqvist.
Lääketieteen- ja kirurgiantohtori E. Suolahti.
Kirjanpitäjä B. Tabelle.
Johtaja V. Tanner.
Professori O. Tarjanne.
Lääkintöneuvos A. Tollet.
Lääketieteenlisensiaatti U. Tötterman.
Rakennusmestari I. W. Udd.
Työnvälitysneuvoja T. Uski.
Kenraalimajuri R. Walden.
Merikapteeni A. Wihuri.
Kamreeri T. H. Vilppula.
Professori B. Wuolle.

Vttn Sillanpään [2]), Peräläisen [3]) ja Huttusen [4]) saatua anomuksestaan vapautuksen kaupunginvaltuuston jäsenyydestä, vtn Sillanpään neljäksi kuukaudeksi huhtikuun 1 p:stä lukien, vtn Peräläisen kolmeksi kuukaudeksi

---

[1]) Joulukuun 4 ja 5 p:nä 1930 toimitetussa vaalissa valittiin dosentti Hj. Öhman kaupunginvaltuutetuksi, mutta hänen kuoltuaan s. v. joulukuun 15 p:nä tuli hänen sijaansa valtuutetuksi varajäsen Allenius. — [2]) Kvsto 22 p. huhtik. 1 §. — [3]) S:n 22 p. huhtik. 2 §. — [4]) S:n 27 p. toukok. 1 §.

huhtikuun 15 p:stä lukien ja vtn Huttusen syyskuun 15 p:ään, tulivat valtuutetuiksi heidän sijaansa varamiehet Railo, Lönngren ja Virtanen. Kesäkuun 30 p:nä kuolleen vtn Kihlmanin ja marraskuun 7 p:nä kuolleen vtn Huotarin sijaan tulivat valtuuston jäseniksi varajäsenet filosofiantohtori B. Nybergh [1]) ja kirjaltaja A. Karvosenoja [2]) sekä vtn Waldenin sijaan, jolle oli anomuksesta myönnetty ero kaupunginvaltuutetun toimesta, varajäsen johtaja Y. Koskelainen [3]).

Paitsi edellä mainittuja henkilöitä, jotka vuoden kuluessa tulivat varsinaisiksi kaupunginvaltuutetuiksi, olivat valtuutettujen varamiehet seuraavat:

Asiamies V. Ahde.
Rappaaja H. Ahmala.
Professori K. A. Ahlfors.
Johtaja J. Aura.
Maalarimestari H. A. Bergström.
Ens. palomestari W. Bergström.
Sihteeri E. Ekroth.
Filosofianmaisteri L. Ekstrand.
Tullipäällysmies A. Forsström.
Kouluhoitajatar L. Hagan.
Johtaja P. E. Hallblom.
Lääketieteen- ja kirurgiantohtori K. F. Hirvisalo.
Kauppaneuvos S. A. Hohenthal.
Everstiluutnanti Hj. Honkanen.
Rouva E. Hämäläinen.
Maalarimestari J. Järvelä.
Seppä K. Kaukonen.
Pankinjohtaja K. Kivialho.
Ravintolanhoitaja S. Koskinen.
Mallipuuseppä T. J. Kuukkanen.
Arkkitehti S. Lagerborg-Stenius.
Vanhempi lehtori K. Laine.
Kauppias K. V. Lehmuskoski.
Varastotyöntekijä N. Lehto.
Konttoristi T. Leivo.
Ylikonemestari G. A. Lemström.
Johtaja K. V. Lindholm.
Toimittaja P. V. Lönngren.
Varatuomari S. T. Mannermaa.
Rappaaja H. Markkanen.
Lääketieteenlisensiaatti A. Nikula.
Johtaja J. Nurminen.
Asiamies R. Paasio.
Filosofiantohtori H. E. Pipping.
Yliopettaja L. Pohjala.
Sihteeri P. Railo.
Hovioikeudenauskultantti H. W. Ramsay.
Filosofiantohtori H. Renqvist.
Dosentti Y. Ruutu.
Johtaja T. Salmio.
Kouluneuvos G. Sarva.
Toimittaja E. Saxell.
Toimistonjohtaja M. Schultz-Cajander.
Stukkaaja C. Slotte.
Rouva E. Stolt.
Lääketieteenkandidaatti C. Sundström.
Rakennusmestari O. Suvanto.
Lakitieteentohtori J. O. Söderhjelm.
Johtaja B. Tallberg.
Eversti P. Talvela.
Tehtailija A. W. Widén.
Pianoteknikko J. Virtanen.
Työntekijä A. Vuorio.
Toimittaja A. Åhlström.

Valtuuston puheenjohtajana toimi [4]) kertomusvuonna vt Lindfors ja varapuheenjohtajana vt Hjelmman.

Kaupunginvaltuusto kokoontui kertomusvuonna 19 kertaa.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjain pykäläluku oli kertomusvuonna 526 ja valtuuston puolesta lähetettyjen kirjeiden luku 271.

Kaupunginvaltuuston vuonna 1931 käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

---

[1]) Kvsto 26 p. elok. 1 §. — [2]) S:n 18 p. marrask. 1 §. — [3]) S:n 2 p. jouluk. 1 §. — [4]) S:n 14 p. tammik. 2 §.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. Kaupunginasemakaavaa koskevat kysymykset.

Reijolan alueen asemakaava. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) rakennuskonttorin asemakaavaosaston laatiman Reijolan alueen periaatteellisen asemakaavasuunnitelman ja antoi osastolle tehtäväksi sen pohjalle laatia kyseisen alueen lopullisen asemakaavaehdotuksen.

Eräiden Kulosaaren alueiden jaoituskaava. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) asemakaava-arkkitehdin laatiman kaupungille kuuluvan Kulosaaren osan jaoituskaavaehdotuksen, jonka mukaan Herttoniemen bulevardi tasoitettaisiin 40 metrin levyiseksi ja sen varrelle saisi rakentaa enintään 3—4-kerroksisia rakennuksia.

Hernesaaren jaoituskaava. Edelleen hyväksyttiin [3]) rakennuskonttorin satamaosaston laatima Hernesaaren jaoituskaavaehdotus, jonka mukaan saaren läntinen osa jaettaisiin neljäksi 1,600—2,080 m²:n laajuiseksi tontiksi ja itäinen osa kahdeksi tontiksi, joista toinen olisi alaltaan 1,330 m² ja toinen 2,140 m². Samalla kiinteistölautakunta valtuutettiin tarpeen vaatiessa jakamaan alueet n:ot 1, 2, 3 ja 4 pienempiin osiin.

Vahvistettuja kaupunginasemakaavanmuutoksia. Tammikuun 20 p:nä sisäasianministeriö vahvisti [4]) kaupunginvaltuuston hyväksymän [5]) asemakaavanmuutoksen, joka koski kujan rakentamista XI kaupunginosan korttelin n:o 331 halki.

Eräiden Sturen- ja Josafatinkatujen osain odotettavissa olevan uudelleenjärjestelyn johdosta laaditun ja kaupunginvaltuuston hyväksymän [5]) eräiden XI ja XII kaupunginosain korttelien asemakaavan muutosehdotuksen sisäasiainministeriö vahvisti [6]) tammikuun 20 p:nä.

Sisäasiainministeriö vahvisti [7]) maaliskuun 5 p:nä kaupunginvaltuuston hyväksymän ehdotuksen [8]), joka koski Lönnrotinkadun pidennyksen edellyttämää asemakaavanmuutosta.

Kaupunginvaltuuston hyväksymän ehdotuksen.[8]) Hietaniemen uutta hautausmaata koskevan asemakaavan muuttamisesta sisäasiainministeriö vahvisti [9]) maaliskuun 5 p:nä.

Lönnrotinkadun tonttia n:o 30 koskeva kaupunginasemakaavanmuutos. Asunto-osakeyhtiö Fastighetsaktiebolaget Sparfven tarjoutui Lönnrotinkadun leventämistä varten luovuttamaan kaupungille 2.5 metrin levyisen kaistaleen omistamastaan IV kaupunginosan korttelissa n:o 81 Lönnrotinkadun varrella sijaitsevasta tontista n:o 30 ehdoin, että yhtiö oikeutettiin tonttia rakennuttaessaan ottamaan huomioon lisääntynyt kadunleveys sekä rakentamaan Lönnrotin- ja Köydenpunojankatujen kulmaan ylimääräinen n. s. tornikerros. Jos tämä tarjous hyväksyttiin, yhtiö aikoi rakennuttaa tonttinsa kirjelmäänsä liitettyjen piirustusten mukaisesti. Nämä käsittivät Köydenpunojankadun puolelle tulevan viisikerroksisen siipirakennuksen, seitsenkerroksisen kulmaosan, Lönnrotinkadun puolelle tulevan ainoastaan yksikerroksisen keskiosan sekä niinikään Lönnrotinkadun varrelle tulevan kuusiker-

---

[1]) Kvsto 27 p. toukok. 15 §. — [2]) S:n 25 p. helmik. 14 §; vrt. v:n 1930 kert. s. 9. — [3]) Kvsto 22 p. huhtik. 16 §; ks. myös v:n 1930 kert. s. 53 ja tätä kert. s. 15 ja 26. — [4]) Kvsto 25 p. helmik. 3 §. — [5]) Ks. v:n 1930 kert. s. 4. — [6]) Kvsto 25 p. helmik. 4 §. — [7]) S:n 1 p. huhtik. 5 §. — [8]) Ks. v:n 1930 kert. s. 5. — [9]) Kvsto 1 p. huhtik. 6 §.

roksisen sivuosan. Yhtiön esityksen johdosta kaupunginvaltuusto päätti [1]) antaa kiinteistölautakunnalle toimeksi tehdä yhtiön kanssa sopimuksen, jonka mukaan Lönnrotinkatu IV kaupunginosan korttelissa n:o 81 olevan tontin n:o 30 kohdalta levennettäisiin 17.5 metriin ja yhtiö oikeutettaisiin rakentamaan suunnittelemansa uudisrakennus edellä mainitun piirustuksen osoittamalla tavalla, kuitenkin ehdoin, että yhtiö kaupungin rakennuskonttorin osoitusten mukaan tasoitti ja pani kuntoon Lönnrotinkadun levennettävän osan ja omalla kustannuksellaan piti sitä kunnossa kadun entiseen keskilinjaan asti sekä ennen syyskuun 1 p:ää 1932 purki vastaisella katumaalla sijaitsevan vanhan kivirakennuksen. Kaupungin tonttikirjaan oli merkittävä tontinomistajan edellä mainittu kadun kunnossapitovelvollisuus. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) sittemmin puolestaan rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosaston laatiman ehdotuksen Lönnrotinkadun leventämisestä aiheutuvaksi IV kaupunginosan korttelin n:o 81 asemakaavanmuutokseksi. Sisäasiainministeriö vahvisti [3]) tämän päätöksen lokakuun 6 p:nä.

Liisanpuistikkoa koskeva kaupunginasemakaavanmuutos. Kaupunginvaltusto hyväksyi [4]) puolestaan kaupungin yleisten töiden hallituksen laatiman ehdotuksen Liisanpuistikon uudestaanjärjestelystä [5]) johtuvaksi asemakaavanmuutokseksi. Sisäasiainministeriö vahvisti [6]) tämän päätöksen toukokuun 1 p:nä.

Korttelia n:o 454 koskeva kaupunginasemakaavanmuutos. Suomen krematorioyhdistys r. y. oli anonut saada vuokrata erään korttelissa n:o 454 sijaitsevan vuokra-alueensa vieressä sijaitsevan, n. 4×122 m^2 käsittävän lisäalueen sekä ulottaa mainitussa korttelissa olevan uurnien säilytysrakennuksen siipiosat uuteen tontinrajaan asti, mutta koska myöntyminen tähän anomukseen edellytti kaupunginasemakaavanmuutosta, asemakaava-arkkitehti oli laatinut sitä koskevan ehdotuksen, jonka kaupunginvaltuusto puolestaan hyväksyi [7]). Heinäkuun 23 p:nä sisäasiainministeriö vahvisti [8]) valtuuston päätöksen.

Kortteleita n:ot 30 ja 31 koskeva kaupunginasemakaavanmuutos. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [9]) puolestaan katusillan rakentamista Sofiankadun yli koskevan päätöksen [10]) aiheuttaman I kaupunginosan korttelien n:ot 30 ja 31 asemakaavanmuutoksen, jonka sisäasiainministeriö vahvisti [11]) lokakuun 2 p:nä.

Nordenskiöldinkadun ja Aleksis Kiven kadun välinen liikenneväylä. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [12]) puolestaan kaupungin yleisten töiden hallituksen lähettämän ehdotuksen XII kaupunginosan korttelien n:ot 384, 385, 386, 389, 391 ja 392 asemakaavan muuttamisesta siten, että liikenneväylä voitiin rakentaa Aleksis Kiven kadulta Nordenskiöldinkadulle. Sisäasiainministeriö vahvisti [13]) tämän päätöksen heinäkuun 30 p:nä.

Tonttien yhdistäminen. Kaupunginvaltuusto päätti anoa valtioneuvostolta alla mainittujen tonttien yhdistämistä tarkoittavien asemakaavanmuutosten vahvistamista:

XIII kaupunginosan korttelissa n:o 420 Mechelininkadun varrella sijait-

---

[1]) Kvsto 11 p. helmik. 22 §; ks. myös tätä kert. s. 112. — [2]) Kvsto 26 p. elok. 11 §. — [3]) S:n 18 p. marrask. 4 §. — [4]) S:n 25 p. helmik. 9 §. — [5]) Ks. v:n 1930 kert. s. 6. — [6]) Kvsto 10 p. kesäk. 1 §. — [7]) S:n 13 p. toukok. 8 §. — [8]) S:n 26 p. elok. 6 §. — [9]) S:n 26 p. elok. 10 §. — [10]) Ks. tätä kert. s. 20 ja 36. — [11]) Kvsto 28 p. lokak. 4 §. — [12]) S:n 10 p. kesäk. 5 §. — [13]) S:n 26 p. elok. 9 §.

sevien Mechelininkadun tonttien n:ot 12 ja 14 [1]); sisäasiainministeriö vahvisti muutoksen heinäkuun 4 p:nä [2]);

II kaupunginosan korttelissa n:o 32 Aleksanterinkadun varrella sijaitsevien Aleksanterinkadun tonttien n:ot 8 ja 9 ja Unioninkadun tontin n:o 4 [3]); sisäasiainministeriö vahvisti [4]) tämän muutoksen heinäkuun 8 p:nä; uusi tontti oli merkittävä Unioninkadun n:oksi 32;

XIII kaupunginosan korttelissa n:o 418 sijaitsevien Arkadiankadun tonttien n:ot 23 a ja 23 b sekä Runeberginkadun tontin n:o 23 c [5]); sisäasiainministeriö vahvisti [6]) tämän päätöksen lokakuun 2 p:nä; sekä

IV kaupunginosan korttelissa n:o 69 a sijaitsevien Fredrikinkadun tontin n:o 1 b ja Eerikinkadun tontin n:o 8 a [7]); uusi tontti merkittiin n:oksi 53 ja päätös alistettiin valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Ehdoksi määrättiin kaikissa tapauksissa, ettei yhdistämällä syntyvistä tonteista saanut rakentaa suurempaa pinta-alaa kuin jos alkuperäiset tontit olisi rakennettu jokainen erikseen.

Tonttien osittaminen. Kaupunginvaltuusto päätti anoa valtioneuvostolta alla mainittujen tonttien osittamista tarkoittavien asemakaavanmuutosten vahvistamista:

II kaupunginosan korttelissa n:o 95 b sijaitsevan Pohj. Esplanaadikadun tontin n:o 39 kahdeksi tontiksi, jotka merkittäisiin n:oiksi 1 b ja 39 a [8]); sisäasiainministeriö vahvisti [9]) tämän muutoksen toukokuun 23 p:nä; tonttikirjaan oli merkittävä tonteille seuraavat rasitteet: 1) että tontin n:o 1 b omistajalla oli oikeus jatkuvasti pitää rakennuksessaan ikkunoita tontille n:o 39 a päin yhtä paljon kuin siihen asti, ei kuitenkaan kolmannessa kerroksessa teatterirakennukseen päin, sekä jos tontilla olevaa rakennusta vastedes korotettiin, rakentaa korotettuun osaan tarpeelliset ikkunat itäänpäin; 2) että tontille n:o 39 a ei saanut teettää rakennusta, joka pimitti mainitut ikkunat; tontilla n:o 1 b olevan rakennuksen porraskäytävän ensimmäisessä ja toisessa kerroksessa olevien ikkunain eteen sai kuitenkin rakentaa kattovalaistuksella varustetun huoneen, jota kohti mainitussa porraskäytävässä jatkuvasti sai olla ikkunoita; 3) että tontin n:o 39 a omistaja rakentaessaan uudisrakennuksen mainitulle tontille korvauksetta sai käyttää hyväkseen tontilla n:o 1 b olevaa eteläistä päätyseinää; sekä 4) että tämän tontin omistajalla niin kauan kuin tontilla n:o 39 a olevaa teatterirakennusta käytettiin teatteri-, konsertti-, kokous- y. m. tarkoituksiin, oli oikeus käyttää tontilla n:o 1 b olevan rakennuksen pääsisäänkäytävää teatterista poistuvan yleisön uloskäytävänä; kunnes tontille n:o 39 a rakennettiin uudisrakennus, sai kyseistä porraskäytävää käyttää teatterin sisäänkäytävänäkin, kuitenkin enintään viiden vuoden aikana siitä päivästä lukien, jolloin tontinositus vahvistettiin;

II kaupunginosan korttelissa n:o 36 Aleksanterinkadun varrella sijaitsevan Aleksanterinkadun tontin n:o 10 kahdeksi tontiksi, jotka merkittäisiin Aleksanterinkadun n:oksi 10 ja Unioninkadun n:oksi 18[10]); sisäasiainministeriö vahvisti[11]) tämän päätöksen heinäkuun 30 p:nä; tonttikirjaan oli merkittävä tonteille seuraavat rasitteet: 1) tonteilla tulee olemaan yhteinen pihamaa; 2) kummankin tontin rakennuksissa saa olla ikkunoita mainitulle pihamaalle päin; 3) läntiselle tontille saa järjestää sisäänkäynnin itäiselle tontille

---

[1]) Kvsto 22 p. huhtik. 5 §. — [2]) S:n 26 p. elok. 5 §. — [3]) S:n 13 p. toukok. 6 §. — [4]) S:n 26 p. elok. 3 §. — [5]) S:n 26 p. elok. 12 §. — [6]) S:n 28 p. lokak. 5 §. — [7]) S:n 2 p. jouluk. 19 §. — [8]) S:n 27 p. toukok. 21 §. — [9]) S:n 26 p. elok. 4 §. — [10]) S:n 10 p. kesäk. 4 §. — [11]) S:n 26 p. elok. 8 §.

Fabianinkadulta johtavan porttikäytävän kautta; 4) niin kauan kuin läntisellä tontilla sijaitsevasta nelikerroksisesta rakennuksesta säilytetään se osa, jota osituksen tapahtuessa ei pureta, on tämän tontin omistajalla oikeus korvauksetta käyttää Aleksanterinkadun puoleista itäisen tontin porraskäytävää hisseineen ja valaistuksineen, ei kuitenkaan liikehuoneistoihin johtavana yleisenä sisäänkäytävänä; sekä

VII kaupunginosan korttelissa n:o 109 Jääkärinkadun varrella sijaitsevan tontin n:o 6 kahdeksi tontiksi; päätös oli alistettava valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi[1]).

Rakennusrajain muuttaminen. Kaupungin yleisten töiden hallitus lähetti ehdotuksen XIV kaupunginosan korttelin n:o 479 b rakennusrajain muuttamisesta, mikä oli välttämätöntä, jotta Suomen punaisen ristin sairaala voitaisiin rakentaa kaupunginvaltuuston erinäisin ehdoin hyväksymien [2]) piirustusten mukaisesti. Valtuusto hyväksyi [3]) ehdotuksen ja sisäasiainministeriö vahvisti [4]) sen heinäkuun 23 p:nä.

Koskelantietä koskevan jaoituskaavan muuttaminen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [5]) kaupungin yleisten töiden hallituksen toimesta laaditun Koskelantien oikaisemista ja siitä aiheutuvaa läheisten alueiden jaoituskaavan muuttamista tarkoittavan ehdotuksen.

Mäkelän korttelien n:ot 708 ja 709 jaoituskaavan muuttaminen. Elimäenkadun perustustöitä suoritettaessa oli käynyt selville, että päävesijohdon sijoitus Mäkelän korttelin n:o 708 kohdalla ei vastannut olemassa olevia karttoja ja että johto siis oli siirrettävä. Koska tämä kuitenkin kävisi erittäin kalliiksi, kiinteistölautakunta ehdotti, että Mäkelän alueen jaoituskaavaa sensijaan muutettaisiin siten, että korttelin n:o 708 luoteisraja siirrettäisiin n. 5 m:n päähän vesijohdosta ja korttelin n:o 709 katuraja vastaavasti kaakkoiseen. Edelleen lautakunta ehdotti, että korttelin n:o 708 eteläosa varattaisiin puistikoksi.

Edellä selostetun Mäkelän korttelien n:ot 708 ja 709 jaoituskaavan muutosehdotuksen kaupunginvaltuusto hyväksyi [6]).

Kaivopuiston ja Merisataman rantaviiva. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1930 vahvistanut Kaivopuiston järjestelyä koskevan ehdotuksen, joka myöskin käsitti osan Merisatamaa. Rautatieraiteiden laskemiseksi satama-alueelle oli sittemmin suoritettu louhimistöitä, ja tällöin oli kertynyt runsaasti kivivainetta, joka hyvin sopi käytettäväksi Länt. Kaivopuiston reunaa pitkin kulkevan rantatien tasoittamiseen, minkä vuoksi kaupungin yleisten töiden hallitus oli ehdottanut, että tämän työn saisi panna alulle. Kaupunginasemakaavaarkkitehti oli samaan aikaan tehnyt kyseisten alueiden uuteen järjestelysuunnitelmaan eräitä hallituksen ja kiinteistöjohtajan tarpeellisiksi katsomia muutoksia. Tässä suunnitelmassa oli Länt. Kaivopuiston rantatien ja rantaviivan välistä aluetta jonkin verran levennetty ja itse rantaviiva vedetty 7 m koilliseen, ja Suomenlinnan laiturin ja Veduta-kahvilan välinen ranta-alue oli suunniteltu vähitellen täytettäväksi n. 40 m ulospäin silloisesta rantaviivasta sekä tasoitettavaksi kävelypaikaksi. Kaupunginhallituksen sen jälkeen valtuutettua rakennuskonttorin väliaikaisesti siirtämään rantatien Neitsytpolun päässä edellä mainitun ehdotuksen mukaisesti ja luovutettua Kaivopuiston kaakkoisrannan Suomenlinnan laiturin ja Uuninsuun väliseltä osalta täytemaan vastaanottopaikaksi kaupunginvaltuusto päätti [7]) hyväksyä nämä väli-

---

[1]) Kvsto 6 p. syysk. 17 §. — [2]) Ks. v:n 1930 kert. s. 152. — [3]) Kvsto 13 p. toukok. 7 §. — [4]) S:n 26 p. elok. 7 §. — [5]) S:n 22 p. huhtik. 13; ks. myös v:n 1930 kert. s. 7. — [6]) Kvsto 2 p. jouluk. 12 §. — [7]) S:n 26 p. elok. 15 §. —

aikaiset toimenpiteet ja vahvistaa ehdotuksen Merisataman ja Kaivopuiston eteläosan lopulliseksi ja mainitun puiston kaakkoisosan väliaikaiseksi rantaviivaksi, määrätä, että Kaivopuiston lounaisranta oli siirrettävä 7 m koilliseen aikaisemmin vahvistetusta viivasta sekä hyväksyä rautatieraiteiden ja rantaviivan välisen Merisatama-alueen osan järjestelyehdotuksen.

2. Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan sellaisen omaisuuden luovutusta koskevat kysymykset.

Puodinkylän maa-alueiden osto. Koska osakeyhtiö Botby gods aktiebolag oli jättänyt maksamatta sille määrätyt valtion- ja kunnallisverot, oli sen omaisuus ulosmitattu ja myyty pakkohuutokaupalla toukokuun 26 p:nä. Tällöin kiinteistötoimiston asiamies kaupunginhallituksen valtuuttamana huusi yhtiön maa-alueet, yhteensä 9.185 ha, kaupungille 180,000 markan hinnasta suorittaen myöskin huutokauppakustannukset, 15,000 markkaa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) tämän toimenpiteen ja päätti merkitä vuoden 1932 menosääntöön 180,000 markan määrärahan Botby gods aktiebolagilta ostettujen maa-alueiden hinnan suorittamiseksi sekä valtuuttaa kaupunginhallituksen käyttämään tämän rahamäärän ennakolta jo kuluvana vuonna.

Pohj. Esplanaadikadun talon ja tontin n:o 15 osto. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) Helsingin osakepankin tekemän, sen omistamaa kiinteistöä koskevan myyntitarjouksen seuraavin ehdoin:

1) Kauppa käsittää I kaupunginosan korttelissa n:o 31 Pohj. Esplanaadikadun varrella sijaitsevan talon ja tontin n:o 15, ja rakennukset luovutetaan siinä kunnossa, jossa ne ovat, kun tarjous hyväksytään; sitäpaitsi kauppaan sisältyy kaikki kiinteä sisustus sekä kaikki mitä laatua hyvänsä oleva kiinteä kalusto samaten kuin erikoisessa kirjelmässä mainittu irtaimisto.

2) Kauppahinta on 13,500,000 markkaa, ja myyjä takaa, ettei kiinteistöä rasita mikään kiinnitys tai sitä koskeva anomus sekä ettei mikään kiinteistöä taikka jotakin sen osaa koskeva vuokrasopimus ole voimassa luovutuspäivän jälkeen.

3) Kaikki kiinteistöstä vuodelta 1931 suoritettavat verot ja rasitukset maksavat myyjä ja ostaja kumpikin siltä ajalta, jonka kiinteistö on hänelle kuulunut.

4) Kauppahinta maksetaan viimeistään kolmen vuoden kuluttua kauppakirjan päiväyksestä, mutta kaupungilla on oikeus aikaisemmin maksaa koko hinta tai osa siitä sekä velvollisuus maksaa kauppasumma heti siinä tapauksessa, että kaupunki aikaisemmin ottaa ulkomaisen obligatiolainan.

5) Maksamattomalle kauppasummalle kaupunki puolivuosittain suorittaa 6 %:n koron.

6) Kauppakirja on laadittava viimeistään 14 päivän kuluessa sen jälkeen kun kummankin pankin yhtiökokoukset laillisessa järjestyksessä ovat tehneet päätöksensä suunnitellusta Helsingin Osakepankin ja Liittopankki osakeyhtiön yhtymisestä; kiinteistön luovutus tapahtuu viimeistään kuukauden kuluessa kauppakirjan päiväyksestä.

7) Ellei vuoden 1931 aikana tehdä yhtiökokousten päätöksiä pankkien

[1]) Kvsto 10 p. kesäk. 8 §. — [2]) S:n 11 p. helmik. 33 §. —

yhtymisestä, pankkia sitova tarjous raukeaa kummankaan asianosaisen saamatta oikeutta vaatia siitä korvausta.

Samaten tarjous raukeaa, ellei Helsingin Osakepankin yhtiökokous ole hyväksynyt sitä ennen toukokuun 1:pää 1931.

Tonttien osto pakkohuutokaupalla. Rahatoimikamarin vuonna 1928 myytyä [1]) korttelissa n:o 340 Hämeentien varrella sijaitsevan tontin n:o 37 eläinlääkäri L. Gröndahlille, joka sittemmin oli luovuttanut sen Osakeyhtiö Kantolalle, ostaja oli laiminlyönyt kauppahinnan maksamattomien erien suorittamisen vahvistettuina määräaikoina, minkä johdosta rahatoimikamari toimitti kiinteistön myytäväksi pakkohuutokaupalla kaupungin saatavan suorittamiseksi. Huutokaupassa kamarin oli pakko 2,046 markasta huutaa kyseinen kiinteistö, joka oli kiinnitetty yhteensä 5,000,000 markkaan nousevien saatavain vakuudeksi. Ilmoittaen raastuvanoikeuden sittemmin kuolettaneen kaikki edellä mainitut kiinnitykset rahatoimikamari anoi, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi kiinteistön oston, mikä anomus hyväksyttiin [2]).

Samasta syystä kiinteistölautakunnan oli ollut pakko pakkohuutokaupalla huutaa XII kaupunginosan korttelissa n:o 359 sijaitsevat Aleksis Kiven kadun tontit n:ot 2 ja 4, jotka vuonna 1928 myytiin [1]) varatuomari M. Olssonille ja jotka tämä sittemmin luovutti Kiinteistöosakeyhtiö Fredriksberginkatu 2:lle. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) tämänkin toimenpiteen ja myönsi tonttien huutokauppahinnat, 2,079 markkaa edellisestä ja 2,096 markkaa jälkimmäisestä tontista eli yhteensä 4,175 markkaa, käyttövaroistaan pääluokasta Kiinteä omaisuus.

Samaten pakkohuutokaupalla ja edellä mainitusta syystä oli XII kaupunginosan korttelissa n:o 359 sijaitsevat Aleksis Kiven kadun tontit n:ot 6 ja 8 edellinen 2,099 markan ja jälkimmäinen 2,292 markan hinnasta ostettu kaupungille Kiinteistöosakeyhtiö Fredriksberginkatu 6 nimiseltä yhtiöltä, jolle mainittujen tonttien omistusoikeus oli siirtynyt varatuomari M. Olssonilta [1]). Kauppa hyväksyttiin [4]) ja sen aiheuttama meno, 4,391 markkaa, määrättiin suoritettavaksi pääluokkaan Kiinteä omaisuus merkityistä valtuuston käyttövaroista.

Kesäkuun 6 p:nä kiinteistötoimiston apulaisasiamies kaupunginhallituksen toimeksiannosta samasta syystä huusi pakkohuutokaupassa Kiinteistöosakeyhtiö Fredriksberginkatu 10 nimisen yhtiön omistaman Aleksis Kiven kadun tontin n:o 10 2,117 markasta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [5]) tämän toimenpiteen ja osoitti edellä mainitun rahamäärän pääluokkaan Kiinteä omaisuus merkityistä käyttövaroistaan.

Eräitä Pukinmäen alueita koskeva tilusvaihto. Rautatiehallitus oli päättänyt, että Pukinmäen pysäkin laiturivaihdetta oli laajennettava ja sille rakennettava tie, minkä päätöksen toteuttaminen kuitenkin edellytti, että Helsingin kaupunki luovutti tähän tarkoitukseen tarvittavan maan vaihtamalla sen valtionrautateiden omistamaan yhtä suureen alueeseen. Tämän johdosta valtuusto päätti [6]) puolestaan hyväksyä seuraavan tilusvaihtosopimuksen:

1) Helsingin kaupunki luovuttaa valtionrautateille Pukinmäen laiturivaihteen laajentamista ja uudelleenjärjestämistä varten oheelliseen karttapiirrokseen kirjaimin A_2, A_3 ja A_4 merkityt, yhteensä noin 2,145 m²:n suuruiset alueet, jotka kuuluvat Helsingin kaupungin omistamaan Helsingin maalaiskunnassa sijaitsevaan Pukinmäen tilaan;

[1]) Ks. v:n 1928 kert. s. 156. — [2]) Kvsto 14 p. tammik. 5 §. — [3]) S:n 11 p. helmik. 12 §. — [4]) S:n 25 p. helmik. 17 §. — [5]) S:n 26 p. elok. 18 §. — [6]) S:n 28 p. tammik. 10 §.

2) Valtionrautatiet luovuttavat Helsingin kaupungille edellä mainittujen alueiden vastikkeeksi samaan karttapiirrokseen kirjaimin A1 merkityn, niinikään noin 2,145 m²:n laajuisen alueen, joka kuuluu valtionrautateille sanotussa kunnassa pakkolunastettuun alueeseen;

3) Helsingin kaupunki luovuttaa 1) kohdassa mainitut alueet valtionrautateille vapaina kaikista rasituksista, joten rautatiehallitus ei ole velvollinen suorittamaan kaupungille tai muille mitään muuta kuin 2) kohdassa mainitun korvauksen, olipa sitten kysymys maasta, vuokraoikeudesta, vahingosta, haitasta tai muusta, vaan kaupunki vastaa tällaisten vaatimusten mahdollisesti aiheuttamista kuluista;

4) Rautatiehallitus on oikeutettu kaupunkia enempää kuulematta erotuttamaan ja pakkolunastusteitse valtionrautateiden alueeseen yhdistämään saamansa alueet, mitä varten kaupunki antaa jäljennökset niistä asiakirjoista, joihin kaupungin omistusoikeus luovutettuihin alueihin perustuu;

5) Kustannukset kysymyksessä olevien alueiden erottamisesta jaetaan tasan molempien sopimuskumppanien kesken;

6) Kaupunki oikeuttaa rautatiehallituksen lisäksi alueelleen korvauksetta rakentamaan usein mainittuun karttapiirrokseen tarkemmin merkityn tien a—b, jääden tiealueen omistusoikeus edelleenkin kaupungille ja tien vastainen kunnossapito kaupungin toimesta asianmukaisella tavalla aikanaan järjestettäväksi;

7) Tämä sopimus astuu voimaan niin pian kuin Helsingin kaupunginvaltuusto ja valtioneuvosto ovat sen hyväksyneet, minkä jälkeen myöskin alueiden luovutus ja vastaanotto tapahtuu.

Kaupungin rakennustonttien luovutusmuoto. Sosialilautakunta lähetti kaupunginvaltuustolle lausunnon vtn Gröndahlin vuonna 1928 tekemästä esitysehdotuksesta [1]), joka koski vuokrauksen ottamista käytäntöön kaupungin rakennustonttien luovutusmuotona, ja lausui siinä pääkohdittain seuraavaa:

Kysymystä vuokrausjärjestelmän soveltamisesta kaupungin tontteja luovutettaessa oli jo aikaisemmin useita kertoja selvitelty, mutta sitä voitiin tuskin pitää lopullisesti ratkaistuna. Edelleenkin oltiin eri mieliä tämän järjestelmän soveltuvaisuudesta yleiseksi luovutusmuodoksi, eikä lautakunta aikonut tässä yhteydessä tehdä selvää sen eduista ja varjopuolista sellaisina kuin sen puoltajat ja vastustajat ne käsittivät. Jos uusi seikkaperäinen selvitys katsottiin tarpeen vaatimaksi, voitiin sen yhteydessä nämäkin kysymykset ottaa tutkittaviksi. Vuonna 1912 kaupunginvaltuusto oli päättänyt [2]), että rahatoimikamarin joka kerta, kun jonkin alueen asemakaavaehdotus lähetettiin valtuustolle, tuli esittää ehdotus siitäkin, oliko sillä sovellettava myynti- vai vuokrausjärjestelmää. Aloitteentekijän esittämä ehdotus tarkoitti kuitenkin, että kaupunki luopuen tästä periaatteellisesta päätöksestä vastedes luovuttaisi uusia tontteja ainoastaan vuokralle. Uuden seikkaperäisen tutkimuksen toimeenpanemisen perustelemiseksi olisi kuitenkin tuotava esiin seikkoja, jotka osoittaisivat vuokrausjärjestelmän yleisen soveltamisen edellytysten olennaisesti muuttuneen vuodesta 1912. Aloitteentekijä ei puolestaan ollut viitannut mihinkään tällaisiin muutoksiin, ja jos kohta sosialilautakunta katsoi puheena olevain edellytysten eräissä suhteissa lisääntyneen, ei tämä muutos kuitenkaan ollut niin huomattava, että se riittäisi peruste-

[1]) Ks. v:n 1928 kert. s. 20. — [2]) S:n v:n 1912 kert. s. 26.

luksi ehdotetulle kaupungin tonttipolitiikan suunnanmuutokselle. Rahatoimikamari oli aikaisemmin huomauttanut [1]), että lännessä sijaitsevien, tonttien myyntijärjestelmää noudattavien yksityisten alueiden välitön naapuruus teki vuokrausjärjestelmän soveltamisen läntisissä kaupunginosissa mahdottomaksi, ja kun oli päätettävä [2]), millä tavalla Meilahden tontit oli luovutettava, annettiin tälle seikalle ratkaiseva merkitys. Tässä suhteessa ei ollut tapahtunut mitään muutosta.

Myöskin vuokrausjärjestelmän yleisemmän soveltamisen kunnallispoliittiset edellytykset olivat pääkohdittain samat kuin vuonna 1912. Tonttien kuntoonpano kustannettiin kunnan juoksevilla tuloilla, niihin luettuna myytyjen tonttien kauppahinnan vuotuismaksut. Vuokrausjärjestelmään siirtymisen seurauksena olisi, että vuokraajain kuolettama, tonttialueen kuntoonsaattamiseen sijoitettu pääoma kertyisi kaupunginkassaan tuntuvasti pitemmän ajan kuluessa kuin siihen asti oli ollut laita, kun kauppahinta oli suoritettu kymmenen vuoden kuluessa. Uuden tonttimaan kuntoonpanokustannukset tulisivat siten vastaavasti rasittamaan kaupungin taloutta ja kävisi ilmeisesti tarpeelliseksi käyttää tähän tarkoitukseen lainavaroja. Tällainen politiikka olisi lautakunnan mielestä oikea, jos vuotuiset vuokratulot riittäisivät vastaamaan korko- ja kuoletusmenoja, mutta toisaalta oli tuskin suotavaa, että kaupungin luotontarve lähivuosina lisääntyisi. Pelkästään kunnalliselta kannalta katsoen yleinen siirtyminen myyntijärjestelmästä vuokrausjärjestelmään paikkakunnalla, jolla tonttien arvonnousu oli ja aina tuli olemaan niin suuri kuin Helsingissä, tuskin oli tarkoituksenmukaista, niin kauan kuin yksityisen maan n. s. ansiottoman arvonnousun verottaminen ei ollut mahdollista. Oli ilmeistä, että jos kaupunginvaltuusto päättäisi vastedes kokonaan luopua tonttien myynnistä, tämä saisi aikaan yksityisten omistamien tonttien ansiottoman arvonnousun. Sekä kunnallistaloudelliselta että yleiseltä yhteiskunnalliselta kannalta oli suotavaa, että kunnalla oli mahdollisuus ansiottoman arvonnousun verottamiseen, ennenkuin ryhdyttiin aloitteentekijän tarkoittamaan suuntaan tähtääviin toimenpiteisiin. Eräs vuodelta 1908 oleva komiteanmietintö [3]), jossa ehdotettiin, että kaupungin tonttipolitiikan uudistamista tarkoittavia toimenpiteitä ei rajoitettaisi vuokrausjärjestelmän käytäntöönottamiseen, vaan että kaupungille varattaisiin oikeus ansiottoman arvonnousun verottamiseen, tuntui lautakunnasta hyvin harkitulta. Niin kauan kuin kunnilla ei ollut tällaista verotusoikeutta, oli niiden kuntain, joiden alueella suuri tonttien arvonnousu oli odotettavissa, viisainta noudattaa varovaisuutta vuokrausjärjestelmän soveltamisessa. Toisaalta tämän järjestelmän yleisemmän soveltamisen edellytykset olivat jonkin verran lisääntyneet. Tässä yhteydessä oli kysymys vuokrausjärjestelmän mahdollisuuksista tarjota tarpeellista varmuutta vuokraajille ja luotonantajille huomion arvoinen. Lautakunta oli puolestaan sitä mieltä, että vuokrausjärjestelmää aikaisemmin haitanneet tähän kuuluvat vaikeudet oli voitettu. Sen jälkeen kun oli ruvettu vuokraamaan tontteja pitemmäksi ajaksi ja laadittu vuokrasopimukset siten, ettei vuokraajan eikä luotonantajan tarvinnut pelätä vuokraoikeuden peruuttamista sopimusajan kestäessä, ei vuokramaalla olevia rakennuksia ollut katsottu heikommiksi luotonkohteiksi kuin omalla maalla sijaitsevia. Vuokrausjärjestelmän hylkäämistä oli usein perusteltu sillä, että rakentava yleisö ei halunnut sijoittaa rakennuksiaan vuokramaalle, ja todennäköistä oli, että rakentajat aina tulivat pitämään ostettua tonttia edullisem-

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 36 v:lta 1912. — [2]) Ks. v:n 1925 kert. s. 22. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 14 v:lta 1908.

pana kuin vuokrattua, jos valintaan tarjottiin tilaisuus. Yhtiömuodon tultua yleiseksi ja laillistetuksi rakennustoiminnassa olivat kuitenkin vuokrausjärjestelmän yleisemmän soveltamisen mahdollisuudet lisääntyneet, koska keinottelumomentti ja tontin arvonnousu merkitsivät asunto-osakkeen omistajalle vähemmän kuin osakkeen tarjoama asuntoetu.

Sosialilautakunta ehdotti edellä esitettyyn viitaten, että vtn Gröndahlin aloite evättäisiin, mutta lausui samalla, ettei se pitänyt kaupungin tonttipolitiikkaa kaikissa suhteissa tyydyttävänä. Sopimatonta oli, varsinkin kaupungin talouden kannalta, että kaupunki ilman korvausta oli ottanut tehtäväkseen katujen ylläpidon niissä kaupunginosissa, joissa vuokrausjärjestelmää sovellettiin. Tämän katujen ylläpidon aiheuttamat kustannukset oli sisällytetty vuotuisiin vuokramaksuihin, jotka sen johdosta usein tuntuivat vuokraajista kohtuuttoman suurilta verrattuina tontin arvoon, mikä taas vaikutti jonkin verran ehkäisevästi vuokratonttien kysyntään, ja sitäpaitsi katujen ylläpitokustannusten tarkka arvioiminen koko vuokra-ajaksi oli mahdotonta, minkä vuoksi kaupunki tämän ajan loppupuolella joutui kärsimään tappiota.

Kaupungin tonttipolitiikan olennaisimmat heikkoudet esiintyivät kuitenkin tonttien myyntitavassa. Nykyaikaisen kaupungin tärkeimpiä tehtäviä oli tonttien hintain vakiinnuttaminen niin alhaiselle tasolle kuin mahdollista ja ennen kaikkea tonttien arvonnousun ja sen yhteiskunnalle vahingollisten seurausten ehkäiseminen. Kaupungin asutuissa osissa sijaitsevien tonttien hintaan vaikuttivat olennaisesti ne hinnat, jotka kaupunki määräsi rakentamattomien kaupunginosain tonttimaalle. Helsingin kaupunki ei kuitenkaan ollut käyttänyt hyväkseen tätä mahdollisuuttaan vaikuttaa hinnanmuodostukseen. Jo tonttien minimihintaa määrättäessä kiinnitettiin suurta huomiota niihin keinotteluhintoihin, joita oli suoritettu myytäessä jo rakennetuilla alueilla sijaitsevia yksityisiä tontteja. Kaupungin vaikutusta hinnanmuodostukseen vapailla tonttimarkkinoilla vähensi kuitenkin vielä tuntuvammin se seikka, että kaupunki möi tontit julkisella huutokaupalla enimmän tarjoavalle. Ostajat määräsivät siis tonttien kauppahinnat eikä kaupunki. Tämä epäkohta oli viime aikoina kärjistynyt sen johdosta, että tontteja suurin määrin olivat ostaneet henkilöt, joilla oli ollut aikomuksena muodostaa asunto-osakeyhtiöitä ja sitten myydä osakkeet. Alkuperäisellä ostajalla ei senvuoksi ollut mainittavaa taloudellista etua tontinhinnan alhaisuudesta, vaan hän ylitti helposti kaupungin vahvistaman minimihinnan, varsinkin vilkkaan rakennustoiminnan aikoina. Järkiperäinen kunnallinen hinnanmuodostuspolitiikka tällä alalla edellytti, että kaupunki myyntijärjestelmää sovellettaessa tarjosi tontit kiinteihin hintoihin. Sosialilautakunnan mielestä oli tätä tarkoittava kaupungin tonttipolitiikan muutos erittäin tärkeä, mutta katsoen siihen, että kaupungin kiinteistöhallinto paraikaa oli perinpohjaisen uudelleenjärjestelyn alaisena, lautakunta ei pitänyt ajankohtaa sopivana kaupungin tonttipolitiikan uudistamista koskevan ehdotuksen esittämiseen, vaan edellytti, että vastainen kiinteistölautakunta aikanaan ottaisi valmisteltavakseen tämänlaatuiset kysymykset.

Esiteltäessä aloitetta ja siitä annettua lausuntoa kaupunginvaltuusto päätti [1]) ainoastaan antaa kaupunginhallitukselle tehtäväksi perinpohjaisesti selvitellä kysymystä kaupungin tonttipolitiikasta ja aikanaan esittää valtuustolle selvityksen tulokset sekä ehdottaa, mihin toimenpiteihin sen johdosta kenties oli ryhdyttävä.

[1]) Kvsto 10 p. kesäk. 15 §.

Tontinmyyntiehtojen väliaikainen muuttaminen. Pyrkien kannustamaan rakennusyritteliäisyyttä ja siten torjumaan lisääntyvää työttömyyttä kaupunginvaltuusto päätti [1]), että henkilön, joka ennen vuoden 1931 alkua oli ostanut kaupungilta tontin ja rakentanut sen täysin valmiiksi 14 kuukauden kuluessa tonttihuutokaupasta, ilman että rakennustarkastuskonttori oli esittänyt muistutusta rakennusta vastaan, tuli saada takaisin huutokauppatilaisuudessa maksettu erä, 15 % tontin kauppahinnasta.

Alennuksen myöntäminen tontin kauppahinnasta. Kaupunginvaltuusto myöntyi rakennusmestari O. Honkasalon anomukseen saada kaupunginvaltuuston edellä mainitussa päätöksessä vahvistetuin ehdoin 15 % alennusta jo joulukuun 30 p:nä 1930 kaupungilta ostamansa XIV kaupunginosan korttelissa n:o 463 sijaitsevan Pohj. Hesperiankadun tontin n:o 9 kauppahinnasta [2]) sekä osakeyhtiö V. A. P:n samaa tarkoittavaan anomukseen yhtiön lokakuun 28 p:nä 1930 ostaman XIV kaupunginosan korttelissa n:o 463 sijaitsevan Töölöntorinkadun tontin n:o 5 suhteen [3]).

Sitävastoin kaupunginvaltuusto epäsi [4]) Bostadsaktiebolaget Ömsesidigheten nimisen yhtiön anomuksen, että sille myönnettäisiin 15 %:n alennus huhtikuun 16 p:nä 1929 ostamansa XIII kaupunginosassa Mechelininkadun varrella sijaitsevan korttelin n:o 420 tontin n:o 10 kauppahinnasta, jos tontille teetettävä rakennus oli valmiina 14 kuukauden kuluttua siitä päivästä, jolloin valtuusto oli tehnyt päätöksensä alennuksen myöntämisestä tonttien kauppahinnoista.

Helsingin sokeainyhdistyksen tontti. Valtion ostettua pakkohuutokaupalla Helsingin sokeainyhdistyksen omistaman XI kaupunginosan korttelissa n:o 331 Pengerkadun varrella sijaitsevan tontin n:o 11 [5]) kaupunginvaltuusto päätti [6]) tiedustelun johdosta ilmoittaa, että tontin maksamatonta kauppahintaa vastaava 177,000 markan suuruinen kaupungin kiinnitetty saatava jatkuvasti sai jäädä maksamatta ehdoin, että valtio otti vastatakseen velasta ja suostui velkasitoumusehtojen muuttamiseen siten, että kaupungin saatava oli irtisanottavissa kolmen kuukauden irtisanomisajoin, mutta erääntyi heti maksettavaksi, jos kiinteistö siirtyi toiselle omistajalle.

Tontin luovuttaminen Helsingin suojeluskuntapiirille. XIV kaupunginosan korttelissa n:o 464 Pohj. Hesperiankadun varrella sijaitseva tontti n:o 15 myytiin Helsingin suojeluskuntapiirille 4,320,000 markan hinnasta [7]) sekä muuten ehdoin, että kauppahinta sai jäädä korottomaksi lainaksi tonttiin ja sille tuleviin rakennuksiin myönnettävää ensimmäistä kiinnitystä vastaan, mutta erääntyi maksettavaksi, jos kiinteistöä käytettiin muihin kuin suojeluskunnan tarkoituksiin; että tontille tulevat rakennukset suunniteltiin vahvistetun julkisivukaavion mukaisesti; sekä että ne tontin osat, joille kaupunginasemakaavan mukaan ei saanut rakentaa, järjestettiin etupuutarhoiksi.

Maan luovuttaminen tietä varten. Uudenmaan läänin tie- ja vesirakennuspiirin v. t. piiri-insinöörin tiedusteluun, suostuiko kaupunki korvauksetta luovuttamaan valtiolle Vanhankaupungin — Malmin maantien oikaisemista varten tarvittavan, Vantaanjoen itäisen haaran yli rakennettavan maantiesillan itäpuolella sijaitsevan 4,310 m² käsittävän maa-alueen, kaupunginvaltuusto päätti [8]) vastata myöntävästi, edellyttäen kuitenkin, että kaupunki korvaukseksi sai sen maan, joka vapautui, kun tie oikaistiin.

[1]) Kvsto 14 p. tammik. 3 §. — [2]) S:n 25 p. helmik. 23 §. — [3]) S:n 25 p. helmik. 24 §. — [4]) S:n 18 p. maalisk. 22 §. — [5]) Ks. v:n 1925 kert. s. 15. — [6]) Kvsto 25 p. helmik. 10 §. — [7]) S:n 14 p. tammik. 7 §. — [8]) S:n 17 p. kesäk. 16 §.

3. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat kysymykset.

Vuokraoikeuksien lunastaminen pakkohuutokaupalla. Elokuun 13 p:nä kiinteistötoimiston apulaisasiamies oli pakkohuutokaupalla huutanut Kumpulan korttelissa n:o 933 sijaitsevan tontin n:o 63 vuokraoikeuden sekä sillä olevan rakennuksen omistusoikeuden 87,070 markan hinnasta, minkä jälkeen kaupunginhallitus oli myöntänyt kaupunginkassasta 13,000 markan suuruisen ennakkomäärän erääntyneiden korkojen suorittamiseen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) nämä toimenpiteet ja osoitti vuoden tilierotuksesta 17,296: 30 markkaa edellä mainitun kaupan aiheuttamien kulujen ja korkojen suorittamista varten. Samalla valtuusto hyväksyi Työväen säästöpankin tarjouksen, että sen myöntämä, kiinteistöön kiinnitetty 40,000 markan laina sai jäädä maksamatta 7 1/4 %:n koroin.

Samaten valtuusto hyväksyi [2]) sen toimenpiteen, että Kumpulan korttelin n:o 937 tontin n:o 37 vuokraoikeus sekä sillä olevien rakennusten omistusoikeus syyskuun 10 p:nä oli pakkohuutokaupalla huudettu kaupungille 98,350 markan hinnasta, ja myönsi vuoden tilierotuksesta 35,089: 53 markan suuruisen määrärahan kaupasta johtuneiden kulujen ja erääntyneiden korkojen suorittamista varten. Työväen säästöpankin myöntämä kiinteistöön kiinnitetty 40,000 markan suuruinen laina sai jäädä rasittamaan kiinteistöä 7 1/4 %:n koroin.

Lokakuun 10 p:nä kiinteistötoimiston apulaisasimies oli pakkohuutokaupassa huutanut Kumpulan korttelin n:o 937 tontin n:o 35 vuokraoikeuden sekä sillä olevan rakennuksen 65,000 markan hinnasta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) tämän toimenpiteen samalla osoittaen vuoden tilierotuksesta 37,916: 75 markkaa vuokramaksujen ja korkojen sekä talonkaupasta johtuneiden kulujen suorittamista varten. Samaten valtuusto hyväksyi Työväen säästöpankin tarjouksen, että taloon kiinnitetty 40,000 markan suuruinen saatava sai jäädä rasittamaan kiinteistöä ehdoin, että kaupunki maksoi lainalle 7 1/4 %:n koron.

Syyskuun 24 p:nä kiinteistötoimiston apulaisasiamies pakkohuutokaupalla huusi kaupungille Kumpulan korttelin n:o 936 tontin n:o 16 ja korttelin n:o 937 tontin n:o 31 vuokraoikeuden ynnä niillä olevien rakennusten omistusoikeuden, edellisen 80,000 markasta ja jälkimmäisen 70,550 markasta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [4]) tämän toimenpiteen sekä Työväen säästöpankin tarjouksen, että sen kiinteistöihin kiinnitetyt saatavat, 40,000 markkaa kumpaankin taloon, saivat edelleen jäädä voimaan 7 1/4 %:n koroin. Maksamattomien vuokrain, korkojen, huutokauppakulujen y. m. talojen ostosta aiheutuneiden kustannusten suorittamiseksi kaupunginvaltuusto myönsi vuoden tilierotuksesta 69,694: 75 markkaa.

Keskussairaala-alueen laajentaminen. Valtion ja kaupungin yhteinen sairaalakomitea ilmoitti kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä, että oli nostettu kysymys kunnallisen mielisairaiden henkilöiden vastaanottolaitoksen perustamisesta keskussairaalan yhteyteen ja psykiatrisen klinikan sekä mahdollisesti lääketieteellistä opetusta varten tarpeellisen 50 hermosairaalle potilaalle aiotun osaston yhdistämisestä tähän laitokseen. Komitea katsoi puolestaan tehdyn ehdotuksen ansaitsevan huomiota ja esitti, että kes-

[1]) Kvsto 7 p. lokak. 8 §. — [2]) S:n 7 p. lokak. 9 §. — [3]) S:n 18 p. marrask. 11 §. — [4]) S:n 28 p. lokak. 15 §.

kussairaala-alueen luoteispuolelle suunnitellun korttelin itäosa, n. 75,000 m², varattaisiin tähän tarkoitukseen sekä että sitäpaitsi Lääkärinkadun ja keskussairaala-alueen etelärajan välinen n. 28 m leveä maakaistale yhdistettäisiin sairaala-alueeseen ehdoin, että sille ei sijoitettu sairaalarakennuksia. Tästä esityksestä antamassaan lausunnossa kaupungin yleisten töiden hallitus huomautti, että Lääkärinkadun viereinen alue oli aiottu säilytettäväksi rakentamattomana etupihana, mutta että pari porttirakennusta voitaisiin sijoittaa sairaala-alueen rajan ulkopuolelle sekä että sairaala-alueen luoteisrajaa pitkin ehdottomasti oli rakennettava liikenteen vaatima katu ja tämän sekä Turuntien varrelle järjestettävä asuntotontteja. Sairaalatarkoituksiin jäi siten käytettäväksi 64,000 m², ja tämän alueen kaupunginvaltuusto päätti [1]) varata ehdotettuihin tarkoituksiin, kunnes kysymys keskussairaalan rakentamisesta oli lopullisesti ratkaistu.

Kaupunginkirjaston tonttipaikka. Professori E. Saarinen oli Amerikasta lähettämässään sähkösanomassa lausunut, että XIII kaupunginosasta kaupunginkirjaston uudisrakennukselle määrätty [2]) tonttipaikka korttelissa n:o 416 oli tähän tarkoitukseen aivan sopimaton. Tähän käsitykseen yhtyi professori Saarisen helsinkiläinen edustaja, arkkitehti J. Eklund, joka tosin katsoi korttelin n:o 416 tarjoavan riittävästi tilaa kirjastotalolle, vaikka vastainen laajennustarvekin otettaisiin huomioon, mutta että samaan kortteliin rakennettu viisikerroksinen talo häiritsevästi supisti kirjastotalolle varattua aluetta ja vaikeutti pohjamuodon ratkaisua, koska asuntotalon rumentavat palomuurit olisi saatava peitetyksi. Lisäksi paikkaa ympäröivien rakennusten epäyhtenäinen rakennustapa ja katujen sopimaton asema tällä paikalla tekivät mahdottomaksi kirjastotalon rakennustaiteellisesti kauniin sopeuttamisen ympäristöönsä. Näiden lausuntojen johdosta kaupunginvaltuusto päätti [3]) valtuuttaa kaupunginhallituksen ottamaan uudestaan valmisteltavakseen kysymyksen tonttipaikan osoittamisesta kirjastotalolle.

Naisten työpaviljongin paikka. Kaupungin yleisten töiden hallituksen huomautettua, että kaupunginvaltuuston kunnalliskotiin rakennettavaa työpaviljonkia varten osoittama paikka oli jonkin verran epäedullinen, ja ehdotettua, että kyseinen rakennus siirrettäisiin n. 40 m kaakkoon päin, kaupunginvaltuusto päätti [4]) hyväksyä hallituksen ehdotuksen sekä määrätä edellä mainitun rakennuksen sijoitettavaksi ja sen alueen järjestettäväksi hallituksen kirjelmän oheisesta piirustuksesta ilmenevällä tavalla.

Z. Topeliuksen patsaan paikka. Komitea, joka eräässä tammikuun 11 p:nä pidetyssä kansalaiskokouksessa oli asetettu ryhtymään toimenpiteihin kuvanveistäjä V. Vallgrenin veistoksen »Setä Topelius sadunkertojana lasten keskellä» pystyttämiseksi pääkaupunkiin, oli tiedustellut, voitiinko kaupungin varoista odottaa saatavan avustusta tähän tarkoitukseen, ja anoi, että Koulutori osoitettaisiin mainitun taideteoksen paikaksi. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti [5]) luovuttaa pyydetyn paikan komitean käytettäväksi sekä ilmoittaa valtuuston aikanaan päättävän avustuksen myöntämisestä.

Ylioppilastalon aukiolle pystytettävä veistosryhmä. Pro Helsingfors-säätiön hallitus anoi saada pystyttää ylioppilastalon edustalla olevalle aukiolle kuvanveistäjä F. Nylundin tekemän pronssiveistoksen nimeltä Kolme seppää, joka jalustoineen aikanaan annettaisiin lahjana kaupungin hoitoon, ja kaupunginvaltuusto päätti [6]) kiitollisena ottaa vastaan tarjouksen, kuitenkin edellyt-

[1]) Kvsto 11 p. helmik. 19 §. — [2]) Ks. v:n 1930 kert. s. 38. — [3]) Kvsto 11 p. helmik. 9 §. — [4]) S:n 18 p. marrask. 13 §. — [5]) S:n 25 p. helmik. 29 §. — [6]) S:n 28 p. tammik. 19 §.

täen, että kaupunginhallitus sai määrätä, mihin osaan Ylioppilastalon aukiota taideteos sijoitettiin.

Hietarannan vuokralleantoa koskeva anomus. Kaupunginvaltuusto epäsi [1]) ravintoloitsija W. Silénin ja herra C. Thunbergin anomuksen saada vuokrata Hietaniemellä sijaitsevan Hietaranta-nimisen merikylpylä-alueen 20 vuodeksi rakennuttaakseen sinne ajanmukaisen ravintolarakennuksen sekä uintiurheilua varten tarpeellisia laitteita.

Hernesaaren alueiden vuokralleanto. Samalla kuin Hernesaaren jaoituskaava vahvistettiin [2]) kaupunginvaltuusto oikeutti [3]) kiinteistölautakunnan vuokraamaan sikäläiset alueet n:ot 5 ja 6 teollisuustarkoituksiin vuoden 1941 loppuun asti ehdoin, että luovutuksessa noudatettiin voimassa olevia teollisuustonttien yleisiä luovutussääntöjä ja alueita rakennettaessa tehdas-, makasiini- ja varastotonttien rakennusjärjestyksen määräyksiä.

Pässinkarin vuokralleantoa koskeva anomus. Kaupunginvaltuusto epäsi [4]) tullaaja A. E. Erflundin anomuksen, että kaupungin omistama Pässinkari vuokrattaisiin hänelle, koska saari lähitulevaisuudessa tarvittiin jäänmurtajain kiinnityspaikaksi, minkä vuoksi sitä ei sopinut vuokrata yksityishenkilölle, joka ei edes saanut elatustaan kalastuksesta eikä muusta mereen liittyvästä elinkeinosta.

Erään Oulunkylän alueen vuokralleanto. Oulunkylän kirkkotontin vieressä sijaitseva 225 m² käsittävä alue vuokrattiin [5]) Oulunkylän evankelisluterilaiselle seurakunnalle 11 vuodeksi lukien huhtikuun 1 p:stä 1931 10 markan vuosivuokrasta sekä ehdoin, että alueelle sijoitettiin ainoastaan kellotapuli, jota ei saanut käyttää muihin tarkoituksiin.

Malminkylän ruotsinkielisen kansakoulun alueen laajentaminen. Helsingin maalaiskunta, joka aikoi suurentaa Malminkylän ruotsinkielisen kansakoulun rakennusta sekä laittaa sen viereen urheilukentän, halusi tätä tarkoitusta varten saada lisäalueen koulutontin viereltä, ja kaupunginvaltuusto päätti [6]) koulun johtokunnan anomuksesta vuokrata Helsingin maalaiskunnalle 30 vuoden ajaksi lukien tammikuun 1 p:stä 1931 pyydetyn, 3,400 m² käsittävän, Helsingin pitäjän Malminkylässä sijaitsevan alueen 4,000 markan vuosivuokrasta sekä muuten ehdoin, että aluetta käytettiin ainoastaan koulutarkoituksiin; että vuokraaja vuokramaksun suhteellista huojistusta vastaan tarpeen vaatiessa luopui maantien leventämiseen tarvittavasta maasta; että rakennuksia teetettiin alueelle ainoastaan kiinteistölautakunnan osoittamiin paikkoihin; sekä että alueelle tulevien uudisrakennusten piirustukset alistettiin kiinteistölautakunnan hyväksyttäviksi.

Vuokra-ajan pidennys. Yhdistykselle Sokeain ystävät pidennettiin [7]) Eläintarhan tontin n:o 7 vuokraoikeus joulukuun 31 p:ään 1960.

Vuokra-ajan pidennystä koskevan anomuksen epääminen. Kaupunginvaltuusto epäsi [8]) Asunto-osakeyhtiö Ruoholahti bostadsaktiebolag nimisen yhtiön anomuksen, että sen huhtikuun 25 p:nä 1934 päättyvä [9]) IV kaupunginosan korttelin n:o 167 tontin n:o 17 vuokraoikeus pidennettäisiin 20 vuodeksi tai pitemmäksi ajaksi mainitusta päivästä lukien.

Erästä Pasilan tonttia koskeva riita-asia. Rahatoimikamari oli erehdyksestä luvannut [10]) Pasilankadun tontin n:o 13 vuokralle sekä yhdistykselle

---

[1]) Kvsto 16 p. syysk. 16 §. — [2]) Ks. tätä kert. s. 3. — [3]) Kvsto 22 p. huhtik. 16 §. — [4]) S:n 14 p. tammik. 8 §. — [5]) S:n 18 p. maalisk. 20 §. — [6]) S:n 28 p. tammik. 11 §. — [7]) S:n 17 p. kesäk. 19 §; ks. myös tätä kert. s. 112. — [8]) Kvsto 14 p. tammik. 14 §. — [9]) Ks. v:n 1928 kert. s. 167. — [10]) S:n s. 163.

Arbetets vänner i Fredriksberg että kauppias J. W. Wanhalalle, ja kun ei kumpikaan näistä ollut suostunut vapaaehtoisesti luopumaan kamarin päätökseen perustuvasta oikeudestaan, oli asia alistettu tuomioistuimen tutkittavaksi ja ratkaistavaksi[1]). Syyskuun 26 p:nä 1930 antamassaan tuomiossa Turun hovioikeus lausui, että kamarin lokakuun 19 p:nä 1928 tekemää päätöstä kyseisen tontin vuokraamisesta herra Wanhalalle ei voinut pitää kaupunkia sitovana vuokrasopimuksena.. Sitten kun hovioikeuden tuomio oli saanut lain voiman ja yhdistys Arbetets vänner i Fredriksberg siis oli esteetön tekemään riidan aiheena ollutta tonttia koskevan lopullisen vuokrasopimuksen, yhdistys ilmoitti, ettei se taloudellisten olojen sillävälin muututtua voinut toteuttaa rakennussuunnitelmiaan ja että se sen vuoksi suostui luopumaan puheena olevasta oikeudestaan. Samalla yhdistys anoi 35,000 markan suuruista vahingonkorvausta niiden rakennuspiirustusten aiheuttamista kustannuksista, jotka yhdistys oli antanut laatia tontille suunnittelemaansa rakennusta varten rahatoimikamarin ilmoitettua päättäneensä vuokrata sen yhdistykselle.

Tämän anomuksen johdosta kaupunginvaltuusto päätti [2]) tarjota yhdistykselle sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan suoritettavan 25,000 markan suuruisen korvauksen ehdoin, että yhdistys sitoutui olemaan esittämättä mitään lisävaatimuksia edellä selostetun vuokrakysymyksen johdosta.

Herttoniemen vuokraajain kanssa tehty sopimus. Kaupunginvaltuuston päätöksen [3]) mukaan Kulosaaressa ja Herttoniemessä olevien kaupungin maiden poikki rakennettava maantie tuli leikkaamaan m. m. kymmenelle yksityiselle henkilölle vuokrattuja alueita, minkä johdosta kiinteistölautakunta oli ryhtynyt neuvotteluihin vuokraajain kanssa saadakseen heidät valtuuston vahvistamin ehdoin luovuttamaan kaupungille tarpeellisen tiemaan. Seitsemän vuokraajista olikin myöntynyt tähän, jota vastoin vuokraaja V. L. Liljelund oli ilmoittanut suostuvansa luovuttamaan 840 m² metsämaata ainoastaan edellyttäen, että koko hänen hallussaan olevan alueen vuokra-aikaa pidennettiin viisi vuotta eli vuoteen 1963, muuten entisin ehdoin, vuokraaja K. Lindkvist luovuttamaan 300 m² peltomaata saaden sen sijaan 470 m² osin pelto-, osin metsämaata entisin ehdoin vuoteen 1958 asti ja vuokraaja J. V. Löfstedt luovuttamaan 1,075 m² puutarha- ja metsämaata, jos hänelle sen sijaan luovutettiin 1,500 m² metsämaata siihenastisin vuokraehdoin vuoteen 1958 asti ja sitäpaitsi suoritettiin korvausta eräistä muutoskustannuksista.

Kaupunginvaltuusto päätti [4]) merkitä tiedoksi, että seitsemän vuokraajan kanssa oli tehty sopimukset, ja hyväksyi muiden kolmen esittämät vaatimukset.

Rakennusmestari S. Hongellin Rajasaaressa oleva vuokra-alue. Kaupunki tarvitsi Rajasaareen rakennettavaksi päätettyä [5]) puhdistuslaitosta varten sen alueen, joka vuosina 1905 ja 1916 tehtyjen vuokrasopimusten nojalla oli tammikuun 1 p:ään 1944 vuokrattu rakennusmestari S. Hongellille ja jonka hän samojen sopimusten mukaan oli velvollinen luovuttamaan kaupungin vapaasti käytettäväksi kuuden kuukauden kuluttua irtisanomisesta ensiksi tulevan tammikuun 1 p:nä oikeutettuna saamaan korvauksen kaikista niistä rakennuksista, jotka olivat olleet tarpeelliset tilalla asumista ja sen viljelemistä varten ja jotka asianmukaisessa järjestyksessä olivat syntyneet, samoinkuin suorittamistaan istutuksista y. m. tilaan uhraamistaan

[1]) Vrt. v:n 1929 kert. s. 159 ja v:n 1930 kert. s. 68 sekä Os. II. — [2]) Kvsto 27 p. toukok. 28 §. — [3]) Ks. v:n 1929 kert s. 143 ja v:n 1930 kert. s. 52. — [4]) Kvsto 28 p. lokak. 8 §; ks. myös tätä kert. s. 141. — [5]) Ks. tätä kert. s. 37.

kustannuksista kohtuullisen arvion mukaan. Koska tarkoituksena oli hankkia n. 200 työttömälle henkilölle työtä puhdistusaseman rakentamisessa ja senvuoksi oli tärkeätä, että kyseinen alue heti saatiin käytettäväksi, ryhdyttiin rakennusmestari Hongellin kanssa tätä tarkoittaviin neuvotteluihin, joiden tuloksena olleen seuraavansisältöisen sopimuksen kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]):

Rakennusmestari S. Hongell luovuttaa heti kaupungille Rajasaaressa olevan vuokra-alueensa 350,000 markan korvauksesta, joka samalla hänelle maksetaan, minkä ohessa hänet oikeutetaan vuokratta asumaan alueella olevassa päärakennuksessa sekä käyttämään hyväkseen suurempaa vajarakennusta syyskuun 1 p:ään 1932.

Edellä mainitun korvausmäärän valtuusto osoitti vuoden tilierotuksesta.

Humaliston tonttien n:ot 4 ja 5 vuokramaksu. Filosofiantohtori J. Jännes huomautti, että ne vuokramaksut, 27,000 markkaa ja 32,400 markkaa, jotka oli vahvistettu tammikuun 1 p:stä 1929 lähtien suoritettaviksi hänen hallussaan olevista Humaliston tonteista n:o 4 ja n:o 5, olivat kohtuuttoman korkeat, niitä kun ei ollut laskettu kyseisillä tonteilla olevien rakennusten todellisen huoneluvun, vaan tonttien pinta-alaa vastaavan huoneluvun perusteella. Tähän viitaten hän anoi, että osa vuoden 1929 tammikuun 1 p:n ja vuoden 1931 helmikuun 1 p:n väliseltä ajalta suoritetuista vuokramaksuista vähennettäisiin vuoden 1931 maksusta sekä että tonttien vuokramäärät, jotka helmikuun 1 p:stä lähtien olivat 33,120 markkaa ja 26,100 markkaa, alennettaisiin edellinen 22,500 markkaan ja jälkimmäinen 13,500 markkaan.

Kaupunginvaltuusto katsoi filosofiantohtori Jänneksen valituksen, mikäli se koski tontista n:o 5 vuoden 1929 tammikuun 1 p:n ja vuoden 1931 helmikuun 1 p:n väliseltä ajalta kannettua vuokramaksua, oikeutetuksi ja päätti [2]) senvuoksi alentaa sen 26,100 markkaan vuodelta. Liikaa kannettu määrä, 14,575 markkaa, oli laskettava hakijan hyväksi hänen seuraavan kerran suorittaessaan vuokramaksunsa. Muuten anomus jätettiin huomioon ottamatta.

Oikeus palomuurien sijoittamiseen osaksi kaupungin tonteille. Asuntoosakeyhtiö Töölönrinne nimisen yhtiön anottua, että se saisi sijoittaa XIV kaupunginosan korttelissa n:o 463 sijaitsevalle Töölöntorinkadun tontille n:o 5 suunnitellun asuinrakennuksensa päätyseinän vahvuudesta 22.5 sm kaupungin tonttimaalle sekä että kaupunki velvoittaisi naapuritonttien mahdolliset vastaiset omistajat lunastamaan yhtiöltä puheena olevat päätyseinäin osat ja suorittamaan niistä korvausta 70 markkaa m^2:ltä eli puolet seinäin yhtiölle aiheuttamista kustannuksista, kaupunginvaltuusto päätti [3]) eväten yhtiön anomuksen jälkimmäisen osan valtuuttaa kiinteistölautakunnan hakijayhtiön kanssa tekemään ja sen kustannuksella maistraatin pöytäkirjaan ja kaupungin tonttikirjaan merkityttämään sopimuksen, jonka mukaan yhtiöllä oli oikeus maksutta rakentaa omistamansa, korttelissa n:o 463 Töölöntorinkadun varrella sijaitsevan tontin n:o 5 ja kaupungin omistamien saman kadun tonttien n:ot 3 ja 7 välille palomuurit keskelle tontinrajoja siten, että niistä puolet joutui tontille n:o 5 ja puolet tonteille n:ot 3 ja 7, sekä että tonttien n:ot 3 ja 5 omistajilla toiselta puolen ja tonttien n:ot 5 ja 7 omistajilla toiselta puolen oli yhteinen omistus- ja käyttöoikeus puheena oleviin palomuureihin.

Torikauppa. Sokeain käsityö- ja kauppiasyhdistys r. y. anoi, että kaupunginvaltuuston vuonna 1930 eräille sokeille henkilöille myöntämää [4]) lupaa

[1]) Kvsto 18 p. marrask. 14 § ja 2 p. jouluk. 14 §. — [2]) S:n 10 p. kesäk. 25 §. — [3]) S:n 22 p. huhtik. 17 §. — [4]) Ks. v:n 1930 kert. s. 177.

omain valmisteittensa kaupan harjoittamiseen Kauppatorilla toripaikan vuokramaksua suorittamatta, mikä lupa päättyi mainitun vuoden joulukuun 31 p:nä, jatkettaisiin, ja kaupunginvaltuusto päätti [1]) valtuuttaa kaupunginhallituksen myöntämään puheena oleville torikauppiaille luvan jatkuvasti tammikuun 1 p:stä 1931 lähtien entisin ehdoin myydä valmisteitaan Kauppatorilla siellä harjoitetun kaupan uudelleenjärjestelyyn asti.

Sitten kun eräät torikauppiaat, joille erivapautena oli myönnetty [2]) oikeus viiden vuoden aikana lukien kesäkuun 1 p:stä 1926 harjoittaa Kauppatorilla lihan, kynityn siipikarjan tai nyljetyn riistan, juuston, leivän, jauhojen ja suurimoiden kauppaa, olivat anoneet saada jatkuvasti vuoden 1931 kesäkuun 1 p:n jälkeen harjoittaa edellä mainittua elinkeinoaan, kaupunginvaltuusto päätti [3]) ehdottaa Uudenmaan läänin maaherralle, että mainituille torikauppiaille lokakuun 16 p:nä 1926 myönnetty lupa pidennettäisiin olemaan voimassa kesäkuun 1 p:ään 1932.

Bensiininjakeluasemain luvun supistaminen. Sen johdosta että bensiininjakeluasemain luku oli tuntuvasti lisääntynyt, mikä paikoitellen oli omiaan vaikeuttamaan liikennettä, rahatoimikamari oli antanut tutkia, millä tavalla asemain lukua mahdollisesti voitaisiin supistaa ja asemat sijoittaa sopiviin paikkoihin. Pääasiallisesti kamarin sittemmin antaman ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [4]) kehoittaa kiinteistölautakuntaa bensiininjakeluasemain paikkoja vuokralle annettaessa ottamaan huomioon

1) että paikka vuokrattiin kolmeksi vuodeksi kerrallaan, serviceasemat kuitenkin kymmeneksi vuodeksi, ensimmäisellä kerralla toimitetun huutokaupan jälkeen, mutta vuokra-ajan loputtua entiselle vuokraajalle ilman huutokauppaa kulloinkin määrättävin ehdoin ja edellyttäen, ettei kaupunki jatketun vuokrakauden aikana tarvinnut paikkaa mihinkään muuhun tarkoitukseen ja ettei muitakaan esteitä tai muistutuksia vuokraajaa vastaan ollut olemassa; jos edellinen vuokraaja ei halunnut uudestaan vuokrata paikkaa, oli huutokauppa toimitettava;

2) että alin vuosivuokra oli 12,000 markkaa jakelupylväältä tai pumpulta, ainoastaan purjehduskauden ajan avoinna olevien asemien kuitenkin 7,000 markkaa, ja että vuokra oli suoritettava neljännesvuosittain ennakolta;

3) että jakelulaitos rakennettiin jonkin maistraatin hyväksymän järjestelmän mukaan ja vasta maistraatin ja asianomaisen kunnanviranomaisen hyväksyttyä piirustukset, sekä että laitos ja muut laitteet oli rakennettava ja toimilupa hankittava määräajan kuluessa ja asema aina pidettävä auki, ellei lupaa myönnetty sen tilapäiseen sulkemiseen, kaikki vuokraoikeuden menettämisen uhalla; sekä että laitoksen laajentaminen tai muuttaminen ilman asianmukaista lupaa oli kiellettyä;

4) että vuokraaja vuokrakauden kestäessä oli velvollinen heti käskyn saatuaan muuttamaan laitoksen toiseen asianomaisen kunnanviranomaisen osoittamaan paikkaan, jos asema osoittautui haitalliseksi kaupungille tai kaupunginasemakaavaan tehtävälle muutokselle; sekä

5) että vuokraaja vuokrakauden päättyessä oli velvollinen määräajan kuluessa poistamaan paikalta kaikki laitokset ja saattamaan sen alkuperäiseen kuntoon uhalla, että kaupunki muussa tapauksessa suoritti nämä työt vuokraajan vastuulla ja kustannuksella; sekä

6) että vuokraaja oli velvollinen huolehtimaan siisteydestä ja järjestyk-

---

[1]) Kvsto 28 p. tammik. 30 §. — [2]) Ks. v:n 1926 kert. s. 30. — [3]) Kvsto 22 p. huhtik. 27 §. — [4]) S:n 28 p. lokak. 9 §.

sestä bensiininjakeluasemalla ja tarkoin noudattamaan kaikkia viranomaisten antamia järjestys- y. m. määräyksiä sekä pitämään kaupan tavaraa, joka hinnaltaan ja laadultaan vastasi paikkakunnalla muuten myytävää samaa tavaraa.

Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön johdot. Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön ilmoitettua, että sen linja-aukea oli joutunut Puodinkylän ja Herttoniemen tilain maalla käynnissä olevien maan- ja rautatietöiden tielle ja tähän viitaten anottua saada vetää johtonsa uutta linjaa myöten osaksi kaupunkiin yhdistetyn alueen, osaksi tämän ulkopuolella olevien, kaupungin omistamien alueiden kautta, kaupunginvaltuusto päätti [1]) myöntyen yhtiön anomukseen oikeuttaa tämän vetämään johtonsa Kulosaaresta Mustikkamaan ja Sörnäisten niemekkeen yli kaupungin sähkölaitokseen rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosaston laatiman, n:olla 1,292 merkityn kartan tarkemmin osoittamalla tavalla seuraavin ehdoin:

a) jollei kaupungin ja voimayhtiön välisen joulukuun 31 p:nä 1931 päättyvän hankintasopimuksen sijaan tehdä uutta sopimusta, on yhtiön kuuden kuukauden kuluttua ilmoituksen saamisesta poistettava johtonsa kaupunkiin yhdistetyltä alueelta;

b) alueen vuosivuokra määrätään 5 markaksi ja vuokra-aika kestämään niin kauan kuin yhtiö uuden sopimuksen mukaan hankkii sähkövoimaa kaupungin sähkölaitokselle;

c) voimayhtiö sitoutuu omalla kustannuksellaan suorittamaan kaikki ne johtojen siirrot, jotka voivat tulla kysymykseen sekä tällä että muilla kaupungin omistamalla maalla olevilla linjan osilla, ottamatta huomioon, kumpi sopimuspuoli on mahdollisia muutoksia vaatinut, sekä korvaa arvioinnin mukaan kaupungille kaikki näistä töistä sille aiheutuneet vahingot, kuten kaadetut puut y. m., minkä ohessa yhtiön on noudatettava kaupungin viranomaisten puheenalaisten töiden suorittamisesta antamia tarkempia määräyksiä;

d) johtoaukeaa rakennettaessa on yhtiön otettava huomioon rautatiehallituksen antamat, rautatienalueen leikkaamista koskevat määräykset sekä alistuttava noudattamaan tästä asiasta vastedes ehkä annettavia muutettuja määräyksiä. Nämäkin työt yhtiö suorittaa omalla kustannuksellaan; sekä

e) voimayhtiö sitoutuu kustantamaan sen omissa sekä puhelinyhtiöiden laitteissa tarpeellisiksi käyvät muutokset, jotta vältettäisiin vahingolliset häiriöt Puodinkylän, Herttoniemen, Kulosaaren ja Helsingin kaksilankaisissa puhelinjohdoissa.

4. Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat kysymykset.

Kaupungin virastojen, hallitusten ja lautakuntain huoneistot. Kaupunginhallitus lähetti valtuustolle esityksen [2]) eräiden kaupungin virastojen ja laitosten muuttamisesta uusiin huoneistoihin ja lausui siinä, että hallitus ehdotusta laatiessaan ensi sijassa oli pyrkinyt järjestämään lisätilaa sellaisille virastoille, joissa tilanahtaus oli ollut suurin. Kuitenkin oli tämän ohessa

[1]) Kvsto 26 p. elok. 29 §. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 3.

otettu huomioon, että huoneistojen järjestelyn täytyi jäädä väliaikaiseksi, kunnes oli tehty lopullinen päätös kauan suunniteltujen virastotalon, kaupungintalon, keskuspoliisitalon ja raatihuoneen rakentamisesta.

Kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaan maistraatti sekä rakennustarkastuskonttori siirrettäisiin Aleksanterinkadun taloon n:o 26, joka siihen asti oli ollut keskuspoliisin, liikennepoliisin ja raittiuspoliisin hallussa, ja sen raatihuoneessa olevat huoneistot luovutettaisiin raastuvanoikeudelle.

Poliisilaitoksen edellä mainituille osastoille, poliisin ratsastavalle osastolle ja poliisikoululle luovutettaisiin viisi Sofiankadun puoleista kerrosta ent. Stockmannin talosta, minkä lisäksi ullakkokerrokseen mahdollisesti sisustettaisiin voimistelusali. Poliisilaitoksen etsivä osasto saisi raatihuoneen Sofiankadun puoleisessa läntisessä siipirakennuksessa sijaitsevien huoneittensa lisäksi käytettäväkseen ratsastavan poliisin siirtyessä toisaalle vapautuvat huoneet sekä erään talonmiehenhuoneiston.

Verotusvalmistelukunnalle varattiin ehdotuksessa Aleksanterinkadun n:ossa 28 sijaitsevan ent. Stockmannin talon koko ensimmäinen ja toinen kerros. Saman talon kolmannen kerroksen kaupunginhallitus ehdotti luovutettavaksi henkikirjoittajalle ja lastensuojelulautakunnalle ja osan neljättä kerrosta mahdollisesti lastentarhain kanslialle, kun taas loput viimeksi mainitusta kerroksesta sekä kolmannessa kerroksessa valopihaan päin oleva katettu parveke jäisivät käyttämättä.

Kaupungintalossa sijoitettaisiin hallituksen ehdotuksen mukaan kiinteistölautakunta ja kiinteistötoimisto alaosastoineen rakennuksen itäosan ensimmäiseen, toiseen ja kolmanteen kerrokseen, rakennuskonttorin huonerakennusosasto rakennuksen länsiosan kolmanteen kerrokseen, tilastotoimisto revisionikonttorin entiseen huoneistoon, toisen kerroksen Sofiankadun puoleiseen osaan, minkä lisäksi toimistolle luovutettaisiin tulenkestävä holvi ja tarpeelliset kellarit, kaupunginhallitus ensimmäisen ja toisen kerroksen länsiosaan sekä kaupunginvaltuuston istuntosali ja tarpeelliset ryhmien kokoushuoneet ent. seurahuoneen juhlakerroksessa oleviin rahatoimiston huoneistoihin.

Edellyttäen, että kaupunki osti Helsingin osakepankin Pohj. Esplanaadikadun n:ossa 15 sijaitsevan talon [1]), hallitus ehdotti, että koko tämä rakennus varattaisiin rahatoimistolle lukuun ottamatta ainoastaan pohjoisen siipirakennuksen kolmatta kerrosta, joka olisi varattava revisionikonttorille. Välttämättömän, mukavan yhteyden aikaansaamiseksi kaupunginhallituksen ja rahatoimiston välille olisi kuitenkin rakennettava silta kaupungintalosta rahatoimiston rakennukseen.

Kaupunginhallituksen ehdotuksen toteuttamisesta arvioitiin aiheutuvan kustannuksia 196,000 markkaa raastuvanoikeuden huoneistojen osalta, 807,000 markkaa maistraatille luovutetun rakennuksen osalta, missä porraskäytävä oli rakennettava uudestaan ja mihin järjestettäisiin keskuslämmitys, 2,247,000 markkaa ent. Stockmannin talon huoneistojen osalta, 1,036,000 markkaa kaupungintalon osalta, ensi sijassa kaupunginvaltuuston huoneistoista, joissa m. m. keskuslämmitys ja parkettilattiat oli uudestaan teetettävä, sekä 100,000 markkaa rahatoimiston ja revisionikonttorin huoneistojen osalta.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) kaupunginhallituksen ehdotuksen huoneistojen osoittamisesta edellä mainituille kaupungin virastoille sekä niissä

[1]) Ks. tätä kert. s. 7. — [2]) Kvsto 18 p. maalisk. 7 §.

suoritettavista korjaustöistä ja oikeutti hallituksen käyttämään tämän ehdotuksen toteuttamiseen kaupungintaloon sekä Osakeyhtiö Stockmannilta ostettuihin kiinteistöihin järjestettävien virastohuoneistojen sisustamista varten talousarvioon merkityn määrärahan, 4,370,000 markkaa.

Hemgårdin lastentarhan huoneisto. Kaupunginvaltuusto epäsi [1]) lastentarhain johtokunnan anomuksen, että Hemgårdin lastentarhalle vuokrattaisiin huoneisto Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 4:n omistamasta Mäkelänkadun talosta n:o 45.

Helsingin käsityökoulun huoneisto. Helsingin käsityökoulun anottua, että sen kutomolle ja ompelimolle vuokrattaisiin huoneisto Töölönkadun tontilla n:o 28 sijaitsevasta ammattienedistämislaitoksen talosta kaupunginhallitus oli ollut sitä mieltä, että kaupungin mikäli mahdollista tuli välttää uusien huoneistojen vuokraamista, mutta että koululle sensijaan voitiin osoittaa huoneisto Kansakoulukadun varrella olevasta uudesta ammattikoulutalosta, jonka ullakkokerroksen länsiosassa oli n. 142 m²:n laajuinen käyttämätön ja ainoastaan osaksi sisustettu sali, minkä lisäksi koulun ompelimolle voitaisiin luovuttaa kaksi samassa kerroksessa olevaa yhden huoneen ja keittiön huoneistoa. Koska asia oli kiireellinen, koulu kun jo syyskuun 1 p:nä tarvitsi uuden huoneiston, kaupunginhallitus oli antanut ryhtyä puheena olevan huoneiston sisustustöihin ja anoi, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi tämän toimenpiteen. Valtuusto hyväksyi [2]) hallituksen esityksen samalla päättäen toistaiseksi luovuttaa edellä mainitut Kansakoulukadun ammattikoulutalon ullakkokerroksen länsiosan huoneistot Helsingin käsityökoulun käytettäväksi sekä myöntää vuoden tilierotuksesta 25,000 markan määrärahan niiden kunnostamiseen.

Verhoilija-ammattikoulun avustaminen. Verhoilija-ammattikoulun anottua, että kaupunki ottaisi koulun haltuunsa, ja sittemmin muutettua anomustaan siten, että kaupunki myöntäisi sille vuotuisen avustuksen, ammattiopetuslaitosten johtokunta esityksestä antamassaan lausunnossa oli pitänyt mainitun koulun yhdistämistä valmistavaan poikain ammattikouluun hyvin suotavana. Koska tämä kuitenkaan ei käynyt päinsä sen johdosta, että viimeksi mainitun koulun huoneistossa ei ollut tilaa uudelle osastolle, kaupunginvaltuusto päätti [3]) avustaa verhoilija-ammattikoulua toistaiseksi luovuttamalla vuokrattomasti sen käytettäväksi kaupungin omistamassa Heikinkadun talossa n:o 17 sijaitsevan huoneiston elokuun 1 p:stä lukien.

Korkeasaaren ravintola. Kaupunginvaltuusto epäsi [4]) kaupunginhallituksen esityksen Korkeasaaren ravintolan vuokraamisesta keskuskeittolalle.

Määräraha teurastamolle. Teurastamon rakennustoimikunnan käytettäväksi myönnettiin [5]) aikaisemmin osoitettujen 9,500,000 markan lisäksi kaupunginkassasta 10,000,000 markan suuruinen ennakkomäärä, jonka tuli sisältyä vuoden 1932 talousarvioon merkittävään teurastamon rakennusmäärärahaan.

Asuinrakennuksen rakentaminen kulkutautisairaalan alueelle. Täyttäen kaupunginvaltuuston antaman tehtävän [6]) kaupungin yleisten töiden hallitus lähetti valtuustolle kolmet uudet vaihtoehtoiset piirustukset kulkutautisairaalan alueelle rakennettavaa asuinrakennusta varten. Näistä piirustuksista ensimmäiset käsittivät viisikerroksisen, 122 huonetta sisältävän rakennuksen, toiset nelikerroksisen, 116 huonetta sisältävän ja kolmannet nelikerroksisen,

[1]) Kvsto 17 p. kesäk. 11 §; ks. myös tätä kert. s. 23. — [2]) S:n 26 p. elok. 17 §. — [3]) S:n 16 p. jouluk. 22 §. — [4]) S:n 18 p. maalisk. 8 §. — [5]) S:n 26 p. elok. 26 §. — [6]) Ks. v:n 1930 kert. s. 30.

99 huonetta sisältävän rakennuksen. Samalla hallitus lausui, että se samoin kuin kaupunginarkkitehti ja kaupungin sairaalain hallitus puolestaan kannatti alkuperäisten luonnospiirustusten hyväksymistä, joiden mukaan kyseinen asuinrakennus tehtäisiin viisikerroksiseksi 60 metrin pituisin julkisivuin ja sisältäisi 144 huonetta. Tämän suunnitelman toteuttamisen arvioitiin tulevan maksamaan 6,984,000 markkaa laskettuna 360 markan yksikköhinnan mukaan m³:ltä. Kaupunginvaltuusto, joka katsoi selvitetyn, ettei pienempi rakennus tyydyttäisi tarvetta, päätti [1]) kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotuksen mukaisesti hyväksyä ensiksi laaditut luonnospiirustukset kulkutautisairaalan alueelle teetettävää 144 huonetta käsittävää asuinrakennusta varten. Hallitukselle annettiin tehtäväksi näiden perusteella ja mahdollisimman suurta säästäväisyyttä noudattaen laatia rakennuksen pääpiirustukset ja kustannusarvio.

Kivelän sairaalan uudisrakennukset. Kaupunginvaltuuston antaman tehtävän [2]) mukaisesti rakennuskonttorin huonerakennusosasto oli laatinut pääpiirustukset ja kustannusarvion Kivelän sairaalan henkilökunnan asuinrakennusta ja yhtä sairaspaviljonkia varten. Ensiksi mainitun rakennuksen asemapiirroksesta ilmeni, että sairaala-alueen pohjoisraja oli siirretty jonkin verran pohjoisemmaksi, jotta rakennus voitaisiin sijoittaa käytännöllisemmin ja arkkitehtoonisesti edullisemmin. Asuinrakennus oli suunniteltu käsittämään viisi kerrosta sekä kellarikerroksen, ja sen rakennuskuutio oli 28,980 m³. Kellarikerrokseen oli sijoitettu kattilahuone, polttoainevarasto, huoneet röntgenkojeita ja puhelinkeskuksen koneistoa sekä liinavaatevarastoa varten, pesunlajitteluhuone, apteekkitavarain varastohuone, henkilökunnan kylpyhuoneita, pesutupa, mankeli- ja silityshuone sekä ruokalaa varten tarpeelliset kellarit; ensimmäisessä kerroksessa olivat sairaalan poliklinikka ja röntgenosasto, johtajan ja ylilääkärin huoneet, puhelinkeskus sekä henkilökunnan asuinhuoneita, teekeittiö, huuhteluhuone, kylpyhuoneita y.m., toisessa, kolmannessa, neljännessä ja viidennessä kerroksessa sairaanhoitajattarien huoneita, kokoushuoneita, teekeittiö, huuhteluhuone, kylpyhuoneita y. m. sekä kaksi apulaislääkärien huoneistoa. Sairaspaviljonki tulisi niinikään käsittämään viisi kerrosta sekä kellarikerroksen, ja eri kerrokset tulisivat sisältämään: kellarikerros huoneen potilaiden vaatteita varten, potilaiden kylpyosaston, vastaanottokylpyosaston, desinfioimislaitoksen, ruumishuoneen y.m., ensimmäinen kerros sairasosastot 23 ja 25 potilaalle, toinen, kolmas ja neljäs kerros jokainen kaksi 27 potilaalle tarkoitettua sairasosastoa sekä viides kerros 9 potilaalle tarkoitetun sairasosaston, sairaalan laboratorion ja valohoitoosaston sekä suurehkon makuuhallin. Paviljongin hoitopaikkain kokonaismäärä tulisi olemaan 219 ja sen kuutiosisällys 24,500 m³. Koko rakennusyrityksen kustannusarvio päättyi 19,045,400 markkaan, mistä 10,404,000 markkaa tuli asuinrakennuksen, 8,310,000 markkaa sairaspaviljongin, 240,700 markkaa rakennusten välisen osaksi maanalaisen yhdyskäytävän ja 90,700 markkaa ulkojohtojen osalle. Edellä mainittuun summaan ei sisältynyt sisustus- ja kalustomenoja.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) edellä mainitut Kivelän sairaalan henkilökunnan asuinrakennuksen sekä sairaspaviljongin pääpiirustukset ja näiden rakennusten kustannusarvion, joka päättyi 19,045,400 markkaan. Samalla kaupungin yleisten töiden hallitusta kehoitettiin työpiirustuksia laadittaessa

[1]) Kvsto 1 p. huhtik. 8 §. — [2]) Ks. v:n 1930 kert. s. 29. — [3]) Kvsto 22 p. huhtik. 11 §.

ja rakennustöitä suoritettaessa mikäli mahdollista noudattamaan säästäväisyyttä ja tarkoituksenmukaisuutta. Vuoden 1932 menosääntöön oli tätä tarkoitusta varten merkittävä 17,045,400 markan siirtomääräraha, josta 8,000,000 markkaa sai käyttää ennakolta kuluvana vuonna. Edelleen valtuusto määräsi, että työt sai aloittaa vasta kaupunginhallituksen annettua siihen luvan.

Aidatun askartelualueen ja lepohallin järjestämiseksi Sofianlehdon pientenlastenkodin alueelle kaupunginvaltuusto myönsi [1]) sekalaisten menojen pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan 64,600 markkaa.

Kunnalliset työväenasunnot. Karhulantien kunnallisten työväenasuntojen pihamaan tasoitusta varten kaupunginvaltuusto myönsi [2]) vuoden tilierotuksesta 3,771: 95 markan suuruisen määrärahan.

Uuden koulutalon rakennuttaminen ruotsinkielisille kansakouluille. Kaupunginvaltuuston päätettyä [3]) rakennuttaa kortteliin n:o 702 koulutalon ruotsinkielisten kansakoulujen tarpeisiin kaupunginarkkitehti oli laatinut puheena olevan rakennuksen luonnospiirustukset niihin liittyvine 8,917,000 markkaan päättyvine kustannusarvioineen. Kaupungin yleisten töiden hallitus katsoi kuitenkin, että rakennusohjelmaa oli supistettava, ja myöskin koulujen johtokunta, jonka lausunto oli hankittu, ehdotti eräitä muutoksia [4]) kustannusten vähentämiseksi. Tämän johdosta rahatoimikamari asetti erityisen komitean selvittelemään tätä kysymystä sekä antamaan lausunnon lastentarhain johtokunnan tekemästä ehdotuksesta, että Hermannin Hemgårdnimiselle lastentarhalle järjestettäisiin huoneisto puheena olevaan kansakoulutaloon. Sittemmin antamassaan lausunnossa [4]) komitea lausui, että kaupunginarkkitehdin ehdottama koulukylpylä, jota kaupungin yleisten töiden hallitus oli pitänyt tarpeettomana, olisi rakennettava, koska se ei vaatinut paljon tilaa eikä sanottavasti lisännyt koulutalon rakennuskustannuksia sekä koska ei ollut syytä pelätä sen vahingoittavan rakennusta. Sitävastoin komitea oli samaa mieltä kuin hallitus siitä, että käytäväin leveys voitiin vähentää 4 metristä 3.5 metriin, että veistosalien samoinkuin ensimmäisen kerroksen porrashallin mittasuhteita niinikään voitiin supistaa sekä että voimistelusali, jonka pinta-ala ei alittanut n. 11 × 18 m, oli riittävän suuri. Voimistelusalin yhteyteen suunnitellun näyttämön kaupungin yleisten töiden hallitus oli tahtonut poistaa, mutta komitea piti sitä tarpeellisena juhlatilaisuuksien kasvatuksellisesti tärkeitä esityksiä ja näytäntöjä varten ja huomautti, että sitä sillävälin voitiin käyttää voimistelutelineiden säilyttämiseen. Hallituksen ehdotukseen, että luonnontieteen opetukseen käytettävää tilaa vähennettäisiin, komitea ei voinut yhtyä. Omasta puolestaan komitea ehdotti, että voimistelusalin takana olevat portaat ja näyttämön takana olevat huoneet jätettäisiin pois, ellei niiden sijaan voitu järjestää oppisalia tai muuta koululle tarpeellista huonetta, josta silloin voisi olla ovi näyttämölle ja joka mahdollisten näytäntöjen aikana voisi olla esiintyjäin pukuhuoneena, että luokkahuoneitten mittasuhteet vähennettäisiin esim. n. 6.5 × 9.6 m:iin sekä että piirustussalia ei sijoitettaisi etelänpuolelle. Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan ehdottamista supistuksista komitea voi hyväksyä tuberkuloottisille lapsille tarkoitettujen huoneitten poistamisen.

Lastentarhain johtokunnan anomuksesta, että uudesta kansakoulutalosta varattaisiin huoneisto lastentarhalle, komitea oli sitä mieltä, että kyseinen

[1]) Kvsto 11 p. helmik. 14 §. — [2]) S:n 14 p. tammik. 6 §. — [3]) Ks. v:n 1928 kert. s. 23 ja 32. — [4]) Kvston pain. asiakirj. n:o 12 v:lta 1930.

lastentarha paremmin sopi sijoitettavaksi Toukolan entiseen kansakoulutaloon, joka suorittamalla eräitä vähäisiä ja huokeita muutostöitä saataisiin täysin tätä tarkoitusta vastaavaksi.

Rahatoimikamari antoi sen jälkeen kaupungin yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi antaa laatia uudet luonnospiirustukset komitean ehdottaman supistetun rakennusohjelman mukaisesti. Hallitus lähettikin sittemmin kaupunginarkkitehdin laatimat piirustukset, joissa komitean kaikki ehdotukset oli otettu huomioon lukuun ottamatta piirustussalin sijoitusta, missä kohdin komitean toivomuksia ei ollut voitu noudattaa. Rakennuskuutio, joka aikaisempien piirustusten mukaan oli ollut 24,100 m³, oli supistunut 22,300 m³:iin ja arvioidut kustannukset alentuneet 1,112,000 markkaa, mikä vähennys kuitenkin osaksi johtui siitä, että yksikköhinta, joka aikaisemmin oli laskettu 370 markaksi, nyt voitiin arvioida 350 markaksi m³:lta.

Kaupunginhallitus lähetti kaikki asian johdosta syntyneet asiakirjat kaupunginvaltuustolle ja ilmoitti [1]) samalla, että se puolestaan hyväksyi ne tulokset, joihin asiaa valmistelleet viranomaiset olivat tulleet. Tässä yhteydessä hallitus huomautti, että kansakoulujen voimistelusaleja yhä enemmän oli luovutettu yksityisten yhdistysten käytettäviksi, mistä kouluille tietenkin oli ollut haittaa, ei kuitenkaan niin suurta, että sen vuoksi olisi ollut välttämätöntä luopua tällä tavoin tukemasta kansanterveydelle niin tärkeätä voimistelutoimintaa. Mutta uusia kansakoulutaloja suunniteltaessa oli syytä ottaa huomioon voimistelusalien edellä mainittu käyttö. Salit pitäisi voida kokonaan eristää muusta kouluhuoneistosta, niille olisi järjestettävä eri sisäänkäytävä ja niiden yhteyteen tilaa yhdistysten yksityisten voimisteluvälineiden säilyttämistä varten, mieluimmin myöskin eri peseytymishuoneet vierailla voimistelijoille.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [2]) hyväksyä kaupunginarkkitehdin myöhemmin laatimat kortteliin n:o 702 rakennettavan ruotsinkielisen kansakoulutalon luonnospiirustukset sekä antaa kaupungin yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi laadittaa kyseisen rakennuksen pääpiirustukset ja kustannusarvion, joita laadittaessa hallituksen tuli pyrkiä edelleenkin supistamaan kustannuksia, kuitenkin ottaen huomioon, ettei koulutalon tarkoituksenmukaisuus joutunut siitä kärsimään.

Rakennuskonttorin huonerakennusosasto laati sen jälkeen pyydetyt pääpiirustukset, jotka perustuivat edellä mainittuihin kaupunginvaltuuston hyväksymiin luonnospiirustuksiin ja joita laadittaessa oli otettu huomioon ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan eräihin yksityiskohtiin kohdistamat huomautukset. Kustannusarvio päättyi 7,100,000 markkaan, mikä vastasi 318 markkaa m³:ltä, ja oli laadittu edellyttäen uutta kansakoulutaloa rakennettaessa noudatettavan samaa rakennustasoa kuin aikaisemmissa kansakoulurakennuksissa. Tasoitustöihin tarvittiin lisäksi 315,000 markkaa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) edellä mainitut kortteliin n:o 702 rakennettavan uuden ruotsinkielisen kansakoulun pääpiirustukset ja sen 7,415,000 markkaan päättyvän kustannusarvion.

Kellosaaren lentosatama. Kaupunginvaltuusto päätti [4]), että Kellosaareen rakennettaisiin lentoliikennettä varten toimistorakennus pääasiallisesti kaupungin yleisten töiden hallituksen lähettämän, yksikerroksisen puurakennuksen käsittävän ehdotuksen mukaisesti ja n. 650,000 markaksi arvioiduin kus-

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 4. — [2]) Kvsto 22 p. huhtik. 10 §. — [3]) S:n 27 p. toukok. 14 §. — [4]) S:n 25 p. helmik. 8 §.

tannuksin. Mainitulle hallitukselle annettiin tehtäväksi antaa laatia rakennuksen pääpiirustukset ynnä yksityiskohtainen kustannusarvio sekä aikanaan lähettää ne kaupunginvaltuuston vahvistettaviksi.

Kesäkuun 17 p:nä kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) hallituksen edellä mainitun toimeksiannon nojalla laadittamat pääpiirustukset 650,000 markkaan päättyvine kustannusarvioineen.

Rakennuskonttorin työpaja- ja varastorakennukset. Kaupunginvaltuuston hyväksyttyä [2]) Toukolaan rakennettavien rakennuskonttorin uusien työpaja- ja varastorakennusten rakennusohjelman oli ilmennyt, että työpajarakennuksen alle tuleva kellaritila helposti voitiin sisustaa autovajaksi ja varastohuoneeksi, mistä olisi kustannuksia 152,870 markkaa, ja suunniteltu varastorakennus, jonka aiheuttamat kustannukset oli arvioitu 328,000 markaksi, sen sijaan jättää rakentamatta. Aikaisemmin vahvistetun ohjelman lisäksi oli kuitenkin suoritettava eräitä vesijohto- ja viemäritöitä sekä eräitä ammattientarkastajan vaatimia täydennystöitä, minkä lisäksi kattilahuoneessa oli tehtävä eräitä vähäisiä louhimistöitä ja tämä huone eristettävä vedenpainetta vastaan, ja näiden viimeksi mainittujen töiden arvioitiin tulevan maksamaan 179,900 markkaa. Kaupungin yleisten töiden hallitus anoi saada edellä mainituissa kohdissa poiketa vahvistetusta rakennusohjelmasta, mihin anomukseen kaupunginvaltuusto myöntyi [3]).

Poliisilaitoksen huoneistojen korjaukset. Korjaus- ja sisustustöiden suorittamiseksi siinä Sofiankadun talon n:o 3 huoneistossa, joka oli ollut poliisilaitoksen ratsastavan osaston hallussa ja sen muutettua sieltä luovutettaisiin etsivälle osastolle, kaupunginvaltuusto osoitti [4]) vuoden tilierotuksesta 86,000 markkaa.

Maidontarkastamon huoneisto. Rakennuskonttorille annettiin [5]) tehtäväksi heti sisustaa Etelärannan talon n:o 10 eteläosan alakerros maidontarkastamon tarpeisiin. Tähän tarkoitukseen myönnettiin 200,000 markan määräraha, joka merkittäisiin vuoden 1932 menosääntöön, mutta jonka sai ennakolta käyttää jo kuluvana vuonna.

Toivolan koulukodin saunarakennuksen laajentaminen. Kaupunginvaltuusto myönsi [6]) pääluokassa Lastensuojelulautakunta olevista käyttövaroistaan 15,000 markkaa lastensuojelulautakunnan käytettäväksi Toivolan koulukodin saunarakennuksen laajentamiseen, mikä työ oli suoritettava laitoksen omin työvoimin rakennuskonttorin antamien ohjeiden mukaan ja sen ylivalvonnan alaisena.

Alppilan ravintolan korjaukset. Vuoden tilierotuksesta kaupunginvaltuusto myönsi [7]) Aktiebolaget Alphyddan osakeyhtiölle 31,103: 75 markan suuruisen korvauksen yhtiön sähkölaitoksen määräyksestä Alppilan ravintolassa suorituttamista sähköjohtojen korjauksista.

Vallilan kauppahalli. Kaupunginvaltuusto päätti [8]) joulukuun 31 p:stä lakkauttaa Vallilan kauppahallin, joka heti sen jälkeen purettaisiin, koska se aiheutti kaupungille tappiota ja sitä voitiin pitää tarpeettomana, lukuisiin Vallilan uudisrakennuksiin kun oli järjestetty ajanmukaisia kauppahalleja.

Kaupungin virutushuoneitten lakkauttaminen. Koska kaupungin virutushuoneitten käyttö vuosi vuodelta oli vähentynyt sen johdosta, että kaupungin asukkailla oli entistä paremmat mahdollisuudet pesunsa huuhtelemiseen

---

[1]) Kvsto 17 p. kesäk. 8 §. — [2]) Ks. v:n 1930 kert. s. 41. — [3]) Kvsto 13 p. toukok. 12 §. — [4]) S:n 18 p. marrask. 15 §. — [5]) S:n 27 p. toukok. 12 §. — [6]) S:n 7 p. lokak. 10 §. — [7]) S:n 2 p. jouluk. 17 §. — [8]) S:n 10 p. kesäk. 10 §.

taloissa, joissa he asuivat, ja koska kyseisten laitosten kaupungille aiheuttamat menot olivat tulleet liian suuriksi verrattuina sekä niistä saatuihin tuloihin että niiden hyödyllisyyteen, kaupunginvaltuusto päätti [1]), että Sörnäisten rantatien ja Siltavuorenrannan virutushuoneet suljettaisiin syyskuun 1 p:nä; kehoittaa rakennuskonttoria säästämään virutushuoneiden korjausta varten kuluvan vuoden talousarvioon merkityt määrärahat; sekä valtuuttaa kiinteistölautakunnan aikanaan myymään virutushuoneet julkisella huutokaupalla velvoittaen ostajan purkamaan ja poistamaan ne.

Katsoen siihen, että virutushuoneita ylimalkaan ei ollut järjestetty Pasilan yksityistaloihin, päätettiin toistaiseksi säilyttää sikäläinen kunnallinen virutushuone.

5. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Määräraha vesi- ja kaasujohtoja varten. Kaupunginvaltuuston päätettyä [2]), että eräiden Pälkäneenkadun, Kuortaneenkadun, Lemun-, Sammatin- ja Kangasalanteiden sekä Kaikukujan osien tasoitus suoritettaisiin varatyönä, kaupungin teknillisten laitosten hallitus anoi, että edellä mainittuihin katuihin tulevat vesi- ja kaasujohdot saisi laskea tasoitustyön yhteydessä. Esitykseen myönnyttiin [3]) ja päätöksen aiheuttamat kustannukset, 276,000 markkaa vesi- ja 101,000 markkaa kaasujohtotöiden osalta, päätettiin ottaa huomioon vuoden 1932 menosääntöä vahvistettaessa.

Hernesaaren vesijohtotyöt y. m. Lähettäessään valtuustolle ehdotuksensa Hernesaaren jaoituskaavaksi [4]) kaupungin yleisten töiden hallitus samalla lausui, että saaren luovuttaminen varasto- ja teollisuustarkoituksiin edellytti rautatieyhteyden järjestämistä sinne, uuden laiturin rakentamista saaren itäpuolelle ja länsipuolella olevan laiturin korjaamista sekä vesijohdon johtamista Kalastajatorilta saaren keskipaikkeille. Rautatien rakentaminen voitiin kuitenkin siirtää vuoteen 1932. Kaupunginhallitus piti uusien varastotarkoituksiin ja pienteollisuuksien tarpeisiin soveltuvien alueiden järjestämistä Länsisataman läheisyyteen erittäin suotavana. Ehdotetuista töistä hallitus oli sitä mieltä, että toistaiseksi olisi laskettava lopullinen vesijohto ainoastaan Munkkisaaren etelärantaan asti ja sieltä väliaikainen kesäjohto Hernesaareen, mikä supistus alentaisi kustannukset 400,000 markasta 270,000 markkaan. Kaupunginvaltuusto yhtyi hallituksen mielipiteeseen ja päätti [5]), että Hernesaaren vesijohdon laskemista varten tarpeelliset kaivuu- ja täyttämistyöt sekä kuormauslaiturien rakentaminen suoritettaisiin varatöinä ja kustannettaisiin niitä varten myönnetyillä varoilla sekä että vuoden 1932 menosääntöön merkittäisiin vesijohtoputkien ja niiden laskemisen aiheuttamien kustannusten suorittamista varten 90,000 markan määräraha, jonka sai käyttää jo kuluvana vuonna.

Vesijohtojen uusiminen. Vesijohtolaitoksen esityksestä kaupunginvaltuusto päätti [6]), että Alppilan ja vesilinnan välinen vanha 400 m/m vesijohto poistettaisiin ja sen sijaan asetettaisiin 800 m/m johto aikaisemmin lasketun samanlaajuisen johdon [7]) päätekohdasta vesisäiliön haaratiehen asti ja 600 m/m johto tästä vesisäiliöön asti sekä että työn kustannukset, jotka arvioitiin

[1]) Kvsto 10 p. kesäk. 9 §. — [2]) Ks. v:n 1930 kert. s. 103. — [3]) Kvsto 11 p. helmik. 17 §. — [4]) Ks. tätä kert. s. 3. — [5]) Kvsto 22 p. huhtik. 16 §. — [6]) S:n 18 p. maalisk. 12 §. — [7]) Ks. v:n 1929 kert. s. 110.

1,000,000 markaksi, suoritettaisiin vuoden 1930 talousarvioon Eläintarhan päävesijohtoa varten merkitystä määrärahasta käyttämättä olevilla varoilla.

Vanhassakaupungissa olevat vesijohtolaitoksen laitteet. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus lausui, että sen mielestä oli ryhdyttävä toimenpiteisiin, jotta saataisiin ehkäistyksi jääneulasten muodostumisesta Vantaanjokeen ja siitä johtuvasta vesijohtolaitoksen vedenottopaikan siiviläin tukkeutumisesta aiheutuva vedensaannin keskeytyminen. Tämän tarkoituksen saavuttamiseksi voitaisiin laitoksen höyrykattilalaitteesta johtaa höyryputki raa'anveden ottopaikkaan, missä höyry voitaisiin syöttää veteen, minkä ohessa olisi järjestettävä eräitä muita laitteita raakavesikaivojen tyhjentämisen ja pumppusiiviläin puhdistamisen helpottamiseksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) tämän ehdotuksen ja myönsi hallituksen käytettäväksi sen toteuttamiseen 670,000 markkaa maksettavaksi ennakolta kaupunginkassasta ja sittemmin merkittäväksi vuoden 1932 menosääntöön.

Sähkölaitoksen vastainen kehitys. Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen asettama asiantuntijalautakunta, johon kuuluivat Tukholman sähkölaitoksen teknillinen johtaja N. Forsslund, Elektriska prövningsanstaltennimisen laitoksen johtaja T. Holmgrén sekä Voima- ja polttoainetaloudellisen yhdistyksen apulaisjohtaja H. Frilund sekä puheenjohtajana hallituksen puheenjohtaja B. Wuolle, oli lokakuun 12 p:nä 1929 päivätyssä mietinnössä [2]) lausunut käsityksensä niistä suuntaviivoista, joita olisi noudatettava sähkölaitoksen vastaisessa kehityksessä. Lautakunta totesi, että melkein kaikissa maailman suurimmissa kaupungeissa, joissa tasavirta oli käytännössä, oltiin aikeissa siirtyä käyttämään vaihtovirtaa, pääasiallisesti taloudellisista syistä. Vaihtovirran jakelu vaati vähemmän perustamispääomaa ja tuli sekä virran suuremman tehon että käytön automaattisen luonteen takia käyttökustannuksiltaankin huokeammaksi. Eräs syy, joka ei ollut yksinomaan taloudellinen, mutta joka sekin puolusti vaihtovirran käytäntöönottamista, oli, että tätä järjestelmää sovellettaessa katuja ei yhtä paljoa kuin tasavirtajärjestelmää varten tarvinnut repiä eikä niihin sijoittaa niin paljon kaapeleita. Kuitenkin lautakunta ainoastaan hyvin harvinaisissa poikkeustapauksissa piti olemassa olevien tasavirtalaitteiden hylkäämistä ja siirtymistä kokonaan vaihtovirtaan oikeutettuna, eikä Helsingissä tällaista menettelyä taloudellisista syistä voitu ajatellakaan, niin kauan kuin tasavirtaverkolle ei ollut muuta kannattavaa käytäntöä. Sensijaan voi eräissä tapauksissa ja varsinkin alueilla, joilla jakelu toimitettiin ilmajohdoilla, siirtyminen tasavirrasta vaihtovirtaan tapahtua jo ennenkuin tasavirtalaitteiden kuormitus sitä vaati, mainittujen laitteiden laajentamisen ja vastaisten kustannusten välttämiseksi. Lautakunnan mielestä voitiin kaupunki sopivinta virranjakelutapaa silmällä pitäen jakaa neljään eri alueeseen, nimittäin a) cityalue, kaupungin liikekeskus, jossa suuret uudisrakennukset ja yleensä sellaiset kuormitukset, joista aiheutui vähän tai ei mitään siirtokustannuksia, oli pantava vaihtovirralle, mutta jossa muuten ei tarvittu vaihtovirran jakeluverkkoa; b) Siltasaari, Kruunuhaka, Katajanokka, eräät cityn etelä- ja länsipuolella sijaitsevat alueet sekä eteläinen Töölö, jotka olivat täysin rakennettuja, pääasiallisesti asuntotarkoituksiin käytettyjä alueita ja joilla vaihtovirta toistaiseksi ei ollut perusteltu, vaan joilla tasavirtajärjestelmää olisi edelleen kehitettävä siihen jo uhrattujen pääomain käyttämiseksi ja siirtokustannusten välttämiseksi; c) Kallio, eräät Töölön osat sekä kaupungin lounaisosa, joilla alueilla vilkas

[1]) Kvsto 10 p. kesäk. 11 §. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 22 v:lta 1930.

rakennustoiminta oli käynnissä tai odotettavissa ja joille vaihtovirtajakeluverkko olisi laskettava ottaakseen kaikki uudet liittymiset; sekä d) esikaupunkialueet, joilla siirtymiskustannus oli hyvin vähäinen, koska hissejä ja moottoreita ei sanottavasti ollut, ja joilla siirtyminen kokonaan vaihtovirtaan oli taloudellisesti perusteltua. Tarkkoja, lopullisesti vahvistettuja rajoja ei voitu vetää eriluontoisten alueiden välille, vaan nämä oli määrättävä toistaiseksi ja muutettava kehityksen vaatimusten mukaan ja sikäli kuin kokemusta saatiin. Tällöin oli otettava huomioon, että vaihtovirtalaitteihin uhratulle pääomalle voitiin laskea pitempi kuoletusaika kuin vastaavalle tasavirtalaitteihin uhratulle pääomalle.

Helsingin kaupungille siirtyminen vaihtovirtaan aiheuttaisi suhteellisen vähän muutoksia ja siten myös verraten vähän kustannuksia, koska kaupungin sähkölaitos alunperin oli suunniteltu vaihtovirran käytön mahdollisuutta silmälläpitäen. Laitoksen johtaja arvioi siirtymisen aiheuttamat kustannukset n. 5,000 markaksi kilowatilta ja katsoi siirtymisen käyvän päinsä vaikeuksitta, koska m. m. talojen nousujohdot alunperin oli rakennettu siten, että niitä ei tarvinnut uusia. Edullista oli myöskin, että kustannukset voitiin jakaa n. 10 vuodelle.

Vaihtovirtalaitteiden jakelujännitettä valittaessa oli ajateltavissa kolme perusjärjestelmää, joille moottoreita ja kojeita yleensä valmistettiin, nimittäin 380/220 volttia, moottorit 380 voltille ja lamput 220 voltille, 3 × 220 volttia, sekä moottori että lamput 220 voltille; sekä 220/127 volttia, moottorit 220 voltille ja lamput 127 voltille. Vaihejännitteen tuli lamppujen takia olla niin lähellä tasavirtajärjestelmän jännitettä kuin mahdollista. Lisäksi tuli ulommaisen jännitteen keitto- ja lämpökojeiden takia olla jotenkin saman molemmille järjestelmille ja lopuksi vaihtovirtajärjestelmän ulommaisen jännitteen moottoristandardin takia 220 volttia. Näitä kolmea toivomusta ei kuitenkaan voinut kaikkia yhtaikaa tyydyttää, minkä johdosta asiantuntijat ehdottivat, että kaupungin tasavirtaverkon jännite korotettaisiin 120 voltista 125 volttiin, mikä kävi päinsä tuottamatta haittoja kuluttajille, sekä että vaihtovirtaverkon jännite määrättäisiin 220/127 voltiksi, jolloin saavutettaisiin se etu, että koko kaupungilla olisi sama lamppujännite.

Mittarien välttämätön tarkistaminen oli lautakunnan mielestä toimitettava mittarin käyttöpaikalla. Haittana oli tällöin, että mittari sen ajan, mikä kului jännitteen suurentamisesta mittarin tarkistamiseen, tuli näyttämään jonkin verran liian alhaiset arvot ja sen jälkeen, kunnes jännitteen suurentaminen oli loppuun suoritettu, jonkin verran liian suuret. Yksinkertaisinta olisi, että sähkölaitos kärsisi mittaushäviön tai myöskin käyttäisi laskutuksessa sopivaa kertointa, sikäli kuin kaikkia mittareita ei ollut ehditty tarkistaa ennen jännitteen suurentamisen päättymistä.

Siirryttäessä tasavirrasta vaihtovirtaan oli lautakunnan käsityksen mukaan välttämätöntä, että sähkölaitos otti suorittaakseen suuren osan kojeiden välttämättömän vaihdon aiheuttamista kustannuksista. Niinpä näytti selvältä, että sähkölaitoksen tuli tuottamatta kuluttajille kustannuksia yleensä vaihtaa tai muuttaa sellaiset moottorit ja kojeet, joita ei voitu käyttää vaihtovirralla. Poikkeuksia voitiin tietenkin tehdä, jos olemassa olevat moottorit tai kojeet olivat vanhaa, vähemmän tehokasta rakennetta eikä asianomainen kuluttaja kohtuudella voinut vaatia ilmaiseksi uutta tehokasta vaihtovirtalaitetta niiden sijaan. Tällaisissa tapauksissa oli sopivinta, että laitos kohtuulliseen hintaan lunasti vanhan moottorin tai kojeen jättäen uuden hankkimisen kuluttajan tehtäväksi tai myös, että vaihtamisesta vaa-

dittiin määrätty välimaksu. Ennen kaikkea oli tärkeätä alusta alkaen soveltaa periaatteita, jotka kestivät, jos siirtämistä vastedes jouduttiin toimittamaan laajemmaltikin kuin toistaiseksi oli tarkoitus. Missään tapauksessa maksuton kojeiden vaihtaminen ei voinut tulla kysymykseen, kun kuluttaja muutti toiselta alueelta toiselle, jolla virtajärjestelmä oli erilainen.

Sisäkaupungin vaihtovirranjakelulle oli käytön varmuuden suhteen asetettava suuremmat vaatimukset kuin tasavirran ollessa käytännössä, koska patterireserviä ei ollut olemassa. Tarkoituksenmukaisinta olisi jakaa suurjänniteverkko kahteen järjestelmään, joista toista syötettäisiin höyryvoimalla mahdollisine vesivoimalisineen, toista yksinomaan vesivoimalla. Järjestelmien tuli olla rinnankytketyt joko ehkäisykelojen tai muuntajain avulla ja niin järjestetyt, ettei toisen järjestelmän vian tarvinnut huomattavasti vaikuttaa toiseen. Jos lisäksi ryhdyttiin sellaisiin toimenpiteisiin, että vikojen sattuessa automaattisesti kytkettiin pois kuormitus, joka ei edellyttänyt hetkellistä reserviä, ja lopuksi järjestettiin höyryasema siten, t. s. määrättyinä vuodenaikoina käytettiin sitä niin, että se vian sattuessa heti voi ottaa määrätyn kuormituksen, lautakunta arveli, että käyttö aina voitiin ylläpitää häiriintymättömänä jompaakumpaa järjestelmää käyttäen.

Edelleen lautakunta ehdotti, että sähkölaitoksen alueella olevaa höyrykoneistoa toistaiseksi lisättäisiin siten, että sen normaaliteho peitti laitoksen huippukuormituksen, sekä että vastaiselle uudelle höyryvoimakeskukselle varattaisiin paikka Salmisaaresta.

Kaupungin teknillisten laitosten hallitus, joka kaikin puolin yhtyi asiantuntijalautakunnan esittämiin periaatteihin, lähetti mietinnön kaupunginvaltuustolle ja anoi edelleen, että sähkölaitoksen talousarvioon vuosittain merkittäisiin 1,000,000 markan siirtomääräraha muutostyötä varten, kunnes siitä aiheutuvien kustannusten kokonaismäärä voitiin tarkasti määritellä.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto täydellisesti yhtyen hallituksen esitykseen päätti [1])

että niissä kaupunginosissa, joissa rakennustoiminta oli runsasta tai joissa sen odotettiin siksi tulevan, sähköenergia toimitettaisiin kuluttajille mikäli mahdollista vaihtovirtana;

että siihenastinen lamppujännite säilytettäisiin suurentamalla sitä ainoastaan 125 à 127 volttiin;

että sähkölaitos pääasiallisesti ilmaiseksi vaihtaisi kulutuskojeet niissä tapauksissa, joissa laitteiden kytkeminen tasavirrasta vaihtovirtaan kävi tarpeelliseksi;

että suurjänniteverkko jaettaisiin mahdollisimman suuren käyttövarmuuden aikaansaamiseksi myöskin pienjännitevaihtovirtajärjestelmään; sekä

että jännitteen muuttamisesta aiheutuvaa mittaustappiota ei otettaisi huomioon veloituksessa.

Kysymys sähkölaitoksen höyrykoneiston laajentamisesta oli kaupunginvaltuuston samaten kuin kaupunginhallituksenkin mielestä ratkaistava vuosittain talousarviota järjesteltäessä, minkä vuoksi sitä ei otettu käsiteltäväksi tässä yhteydessä. Myöskään valtuusto ei voinut hyväksyä hallituksen ehdotusta määrätyn vuotuisen määrärahan vahvistamisesta muutostyön kustannusten suorittamiseksi, koska oli periaatteellisesti väärin siten ennakolta velvoittaa kaupunki kyseistä laatua olevan määrältään vahvistetun menon suorittamiseen.

[1]) Kvsto 11 p. helmik. 11 §.

Järjestelyratapihan rakentaminen Merisatamaan. Kaupungin yleisten töiden hallitukselle antamassaan promemoriassa [1]) rakennuskonttorin satama- ja rautatieosaston päällikkö oli lausunut, että satamarata olisi rakennettava kaksiraiteiseksi Töölön tavara-asemalta Merisatamaan, mutta että se sieltä Eteläsatamaan ja Katajanokalle voi jäädä yksiraiteiseksi, sekä että rautatiehallitus oli pitänyt tätä ratkaisua tyydyttävänä, koska matka Eteläsatamaan oli lyhyt ja Merisatamaan, josta tulisi kaksiraiteisen satamaradan pääteasema, mahtui suuri määrä raiteita. Toisaalta olisi niin suuri osa alueesta kuin mahdollista käytettävä istutusten järjestämiseen ja rautatieraiteiden lukua supistettava huomioon ottaen, että satama, josta oli ihana näköala Suomenlahdelle, oli suosittu kävelypaikka ja rakennettavaksi päätetyn rantatien valmistuttua varmaan saisi osakseen vielä enemmän huomiota. Ottaen huomioon nämä näkökohdat satama- ja rautatieosasto oli laatinut Merisataman järjestelyratapihan suunnitelman. Tämän mukaan kaikki kuormaus ja purkaus siirrettäisiin kortteliin n:o 178, missä myöskin rautatievaunujen varastoimisen tuli tapahtua. Laivurinkadun ja Neitsytpolun välillä olevia järjestelyraiteita käytettäisiin ainoastaan Eteläsatamaan menevien ja sieltä tulevien junien kohtauspaikkana ja äärimmäisiä raiteita määrättyyn aikaan päivästä järjestelyraiteina kortteliin n:o 178 ja Hietalahden laivatelakalle johtavia raiteita varten. Siten riittäisivät kuudet rautatieraiteet, mutta vielä kahdet raiteet voitaisiin rakentaa. Nämä raiteet olisivat 480—320 m pitkiä ja niille sopisi hätätilassa kolme junaa samaan suuntaan. Sitäpaitsi olisi rakennettava 400 m pitkä vetoraide Neitsytpolun kohdalta Puistokadun suuntaan jo olemassa olevan satamaradan raiteen kaakkoispuolelle.

Jos puheena oleva suunnitelma toteutettiin, oli välttämätöntä ryhtyä eräihin toimenpiteihin ajo- ja kävelyliikenteen järjestämiseksi. Niinpä oli alituisesti lisääntyvä ajoliikenne johdettava raiteiden eteläpuolitse Helsinginniemelle, missä maasto oli sopiva katusillan ja tarpeellisten noususiltojen rakentamiseen raiteiden yli. Neitsytpolun tasoylikäytävä oli valitettavasti säilytettävä, mutta voitiin äsken mainitun sillan rakentamisen jälkeen helpommin sulkea ajoneuvoliikenteeltä. Kävelyliikenteen helpottamiseksi oli Kapteeninkadun kohdalle rakennettava kävelysilta raiteiston yli ja vastedes, jos se havaittiin välttämättömäksi, voitiin rakentaa jalankulkijoille aiotut tunnelit raiteiden alitse Neitsytpolun ja Laivurinkadun kohdalle.

Satama- ja rautatieosaston laatiman järjestelyratapihan rakentamista koskevan ehdotuksen pohjalle kaupunginasemakaava-arkkitehti oli laatinut satama-alueen asemakaavaehdotuksen, jossa m. m. satamaliikenteen tarpeet huomioon ottaen oli varattu 15 m vapaata laiturileveyttä. Kaupungin yleisten töiden hallitus hyväksyi tämän ehdotuksen sen kaikilta osilta ja huomautti, että Merisatamaan ei sopivasti voinut järjestää matkustajaliikennettä suuremmilla laivoilla kuin höyry- ja moottoriveneillä, koska vedenpinnan ja kalliopohjan väli täällä yleensä oli vähäinen eikä matkustajaliikenteen lisääntymistä täällä voinut pitää suotavanakaan, koska satama niin suuressa määrässä kuin mahdollista olisi varattava vesiurheiluun tarvittaville aluksille, joille se oli erittäin sopiva. Rautatiehallitus, jonka lausunto ehdotuksesta hankittiin, halusi tehdä siihen eräitä muutoksia, joiden tarkoituksena ensi sijassa oli saada aikaan suoranainen yhteys Eteläsataman satamaradalta kaikille Merisataman ratapihan raiteille sekä mahdollisimman tarkoin välttää vastakaarteita. Tämän johdosta laaditussa uudessa suunnitelmassa otettiin

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 2.

nämä toivomukset huomioon, jolloin Merisataman rantaviiva sekä itse ratapiha oli siirrettävä jonkin verran ulospäin ja asemakaavaehdotukseen merkityn monumentaalisen rakennuksen paikka itäänpäin, jotta rakennus edelleenkin jäisi rantatien taustaksi sekä kiinteälle eikä täytemaalle.

Kaikki asian johdosta syntyneet asiakirjat [1]) kaupunginhallitus lähetti kaupunginvaltuustolle omasta puolestaan lausuen pääkohdittain seuraavaa: Satama- ja rautatieosaston laatiman, rautatiehallituksen hyväksymän ehdotuksen mukaan raiteisto liittyi sopivasti olemassa oleviin satamaradan raiteihin, eikä sen rakentaminen estänyt satamaradan laajentamista kaksiraiteiseksi eikä myöskään sen mahdollista siirtämistä Telakkakadulta Munkkisaareen. Suunnitelma liittyi myöskin hyvin sekä Kaivopuiston että Ursinin kallion luo suunniteltuihin istutuksiin. Sensijaan se ei yhtä hyvin tyydyttänyt raiteiden yli kulkevaa ajo- ja jalkaliikennettä. Neitsytpolun tasoylikäytävä oli säilytettävä, mutta heti kun raiteisto oli rakennettu ja purkaus- ja kuormausliike siirretty kortteliin n:o 178, oli raidevapaa ylikulku nousupenkereineen rakennettava Helsinginniemen seuduille Engelinaukion alapuolelle. Tämän rakentaminen ei kuitenkaan ollut tarpeellista, ennenkuin satamaradan liikenne oli lisääntynyt niin suureksi, että Neitsytpolun tasoylikäytävä joutui pitkiä aikoja olemaan rautatievaunujen sulkemana. Koska ehdotettu uusi raiteisto oli hyvin tilava, tuli tuskin kuitenkaan lähitulevaisuudessa näin käymään, joten raidevapaan ylikäytävän rakentamiskustannusten ei aivan pian tarvinnut rasittaa kaupungin talousarviota. Jos raiteitten yli kulkeva kävelyliikenne vastedes kasvoi niin vilkkaaksi, etteivät Neitsytpolun tasoylikäytävä ja Kapteeninkadun kohdalle ehdotettu raiteiston yli vievä silta voineet sitä tyydyttää, voitiin rakentaa edellä mainitut tunnelit. Kaupunginhallituksessa oli oltu eri mieliä siitä, oliko periaatteellisesti hyväksyttävä koko suunnitelma vai ainoastaan ne sen osat, jotka ensi sijassa toteutettaisiin. Enemmistö oli kuitenkin sitä mieltä, että ainoastaan järjestelyratapihan raiteisto sekä Kaivopuiston ja purkauslaiturin läntisen osan välinen rantaviiva oli lopullisesti määrättävä. Sikäli kuin louhintatöistä saatua kiveä riitti, oli sitä käytettävä Kaivopuiston ja purkauslaiturin läntisen osan välisen rantatien pohjustamiseen sekä ylikulkusillan luoteisen ja molempien eteläisten nousupengerten osittaiseen täyttämiseen, ei kuitenkaan läheisen kallion korkeinta kohtaa korkeammiksi. Purkaussiltaa oli kaupunginhallituksen mielestä käytettävä ainoastaan meritse tuotujen, nopeasti pois kuljetettavien rakennusaineiden väliaikaiseen varastoimiseen, mutta varastopaikkoina, joilla m. m. säilytettiin kaikenlaisia rakennusjätteitä ja romua, ei satama-aluetta vastedes ollut käytettävä.

Asiaa käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [2])

hyväksyä rakennuskonttorin satama- ja rautatieosaston laatiman ja rautatiehallituksen myöhemmin hyväksymän Merisataman raidejärjestelyä koskevan ehdotuksen;

jättää kysymyksen ylikulkusillan rakentamisesta käsiteltäväksi vasta sitten, kun lisääntyvä rautatie- tai katuliikenne ehdottomasti vaativat raidevapaata ylikulkua, minkä vuoksi Laivurinkadun suuntainen tasoylikäytävä toistaiseksi oli säilytettävä Merikadun ja Merisatamarannan välisenä yhdystienä;

raidejärjestelyn yhteydessä poistaa Kapteeninkadun suuntaisen tasoylikäytävän; sekä

---

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 2. — [2]) Kvsto 18 p. maalisk. 6 §.

oikeuttaa kaupungin yleisten töiden hallituksen käyttämään Merisatamassa käynnissä olevia varatöitä suoritettaessa saatua kiveä osin suunnitellun purkauslaiturin länsiosan ja Kaivopuiston välisen rantatien pohjustamiseen, osin luoteisen ja molempien eteläisten nousupenkereiden täyttämiseen, ei kuitenkaan kallion silloista korkeinta kohtaa korkeammiksi.

Varatöiden järjestäminen. Kaupunginvaltuustolle annetussa työttömyystilannetta koskevassa selonteossa [1]) kaupunginhallitus lausui, että kaupungin varatöissä tammikuussa oli ollut n. 3,400 miestä, mutta että huolimatta tästä ja siitäkin, että runsaat lumisateet ja avoinna olevat satamat olivat helpottaneet tilannetta, työnvälitystoimistosta työtä etsineiden miesten lukumäärä oli ollut noin 3,000. Jo tästä kävi ilmi, että varatöitä oli jatkettava ainakin entisin määrin ja mikäli mahdollista lisättävä. Kaupunginhallitus olikin oikeuttanut jatkamaan vuoden 1930 lopussa alulle pantuja varatöitä toistaiseksi niiden siihenastisessa laajuudessa ja muodossa. Varatöitä varten oli talousarvioon merkittynä osin 15,000,000 markkaa käytettäväksi kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan, osin 15,000,000 markkaa Herttoniemen rakennustöitä varten. Kaupunginhallitus piti itseään sopivimpana viranomaisena yksityiskohtaisesti päättämään, mitkä työt kertomusvuonna oli suoritettava varatöinä, mutta tahtoi kuitenkin toimia kaupunginvaltuuston hyväksymän työohjelman puitteissa. Hallituksen ehdotus käsitti seuraavat työt, joiden kustannusten oli arvioitu nousevan alla mainittuihin määriin: eduskuntatalon ympäristön tasoitus, 412,500 markkaa; Hietaniemenkadun tasoitus täyteen leveyteensä sekä valmistavat työt puuistutusten järjestämiseksi sinne, 247,500 markkaa; Reijolankadun tasoitus, 385,000 markkaa; Siltasaarenkadun tasoitus, 275,000 markkaa; Penger- ja Porthaninkatujen välisen puistikon tasoitus, 412,500 markkaa; kiviportaiden rakentaminen Pengerkadulle, 110,000 markkaa; Vilhonvuoren tasoitus sekä kiviportaiden rakentaminen ja istutusten järjestäminen sinne, 206,250 markkaa; Kaikukujan tasoitus sekä kiviportaiden rakentaminen, 357,500 markkaa; Sturenkadun tasoitus Helsinginkadun ja Vaasanrinteen väliltä, 1,622,500 markkaa; eräiden Mäkelän teollisuusalueen katujen tasoitus, 2,708,750 markkaa; Punkaharjuntien tasoitus, 206,250 markkaa; Mäkelänkadun tasoitus, 1,100,000 markkaa; Toukolan työpaja-alueen täyttäminen, 440,000 markkaa; Koskelantien tasoitus, 866,250 markkaa; kallion louhiminen Hesperiankadulla Runebergin- ja Mechelininkatujen välillä, 137,500 markkaa; kallion louhiminen Kuutamotiellä, 137,500 markkaa; satamanrakennustyöt Salmisaaressa, 1,287,000 markkaa, Lapinniemellä, 176,000 markkaa, Länsisatamassa kortteleissa n:ot 255 ja 258, 660,000 markkaa, korttelissa n:o 265, 88,000 markkaa, Merisatamassa 792,000 markkaa, pliktaustyöt, 264,000 markkaa, sekä satamaradan rakennustyöt Leppäsuon alueella, 132,000 markkaa; yhteensä 9,625,000 markkaa rakennuskonttorin katu- ja viemäriosaston toimesta suoritettavia töitä varten ja 3,399,000 markkaa satama- ja rautatieosaston järjestämiä ja johtamia töitä varten. Näiden töiden lisäksi olisi Herttoniemessä suoritettava varatöitä, mutta koska niitä varten jo talousarviota käsiteltäessä myönnettiin tarpeelliset määrärahat asianomaisten hallintoviranomaisten käytettäväksi, ei kaupunginvaltuuston tarvinnut niiden suhteen tehdä muuta päätöstä.

Työt voitiin ajatella järjestettäväksi eri tavoilla. Vuorotyö, joka vuonna 1930 osittain oli otettu käytäntöön, oli järjestetty siten, että samat henkilöt saivat työtä ainoastaan joka toinen viikko ja sillävälin saivat koettaa hankkia

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 1.

itselleen työansiota yksityisiltä työmarkkinoilta. Tämä järjestelmä pyrki antamaan työtä niin monille työttömille kuin mahdollista, mutta sen heikkoutena oli, että ansio oli liian pieni perheelliselle, ellei hänellä ollut työtä vapaaviikkonaan, sekä kaupungin kannalta katsoen, että työ yleensä tuli huonommin suoritetuksi. Jatkuva työ antoi paremman tuloksen, mutta supisti kaupungin mahdollisuuksia hankkia ansiota niin suurille työläisjoukoille kuin oli suotavaa. Kolmas mahdollisuus oli, että varatyöntekijät saivat tehdä työtä jatkuvasti joka viikko, mutta tuntuvasti alennetuin tuntipalkoin. Näitä eri vaihtoehtoja harkitessaan kaupunginhallitus oli tullut siihen käsitykseen, että kertomusvuoden varatyöt Herttoniemen töitä lukuun ottamatta oli suoritettava vuorotöinä, joissa perheellisen työntekijän palkka olisi 10 % ja perheettömän 30 % pienempi kuin tariffipalkka. Herttoniemen työt sensijaan oli suoritettava jatkuvina alennetuin tariffipalkoin. Siten järjestettyinä ehdotetut varatyöt riittäisivät n. 3,300 miehelle maaliskuun loppuun asti, minkä ajankohdan jälkeen niitä jotenkin pian katsottiin voivan vähentää ja kesän ajaksi, jolloin yksityinen rakennustoiminta kaikesta päättäen tuli olemaan vilkkaampaa, kokonaan lopettaa. Syksyllä työt oli uudestaan pantava käyntiin suuremmin työvoimin, ja Herttoniemessä oli työn laadun takia välttämätöntä pitää työt käynnissä kesälläkin, kuitenkin vähennetyin työvoimin.

Tutustuttuaan kaupunginhallituksen esitykseen kaupunginvaltuusto päätti [1])

hyväksyä rahatoimikamarin ja kaupunginhallituksen päätökset varatöiden jatkamisesta niiden aikaisemmassa laajuudessa ja muodossa vuoden alusta helmikuun 15 p:ään;

oikeuttaa kaupunginhallituksen näitä töitä varten käyttämään sekä niiden varojen ylijäämän, jotka jo oli osoitettu [2]) vuoden 1930 varatyömäärärahoista, että tarpeellisen rahamäärän aikaisemmin mainituista määrärahoista;

hyväksyä varatöiksi kaupunginhallituksen ehdottamat, edellä luetellut työt sekä valtuuttaa hallituksen laaditun ohjelman mukaisesti määräämään, milloin jokainen työ oli aloitettava ja missä laajuudessa suoritettava;

asettaa yleisten töiden pääluokkaan kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan suoritettavia ylimääräisiä töitä varten merkityn määrärahan, 15,000,000 markkaa, kaupunginhallituksen käytettäväksi;

että kaikki edellä mainitulla määrärahalla kustannettavat työt samoinkuin myöskin Herttoniemen varatyöt oli suoritettava jatkuvina alla mainituin tuntipalkoin:

	Perheelliset, Smk.	Perheettömät, Smk.
Kivityöntekijät ja heihin verrattavat ammattityöntekijät	5: —	4: —
Rusnaajat	4: 50	3: 60
Apurit	4: —	3: 20

että varatyöt paitsi Herttoniemen töitä keskeytettäisiin kesä—elokuuksi kaupunginhallituksen tarkempien määräysten mukaisesti; sekä

että perheelliseksi oli katsottava henkilö, jolla oli huollettavanaan vaimo sekä vähintään yksi 16 vuotta nuorempi lapsi, jos vaimokin oli työttömänä, mutta vähintään kaksi huollettavaa lasta, jos vaimo oli ansiotyössä, sekä

[1]) Kvsto 11 p. helmik. 34 §. — [2]) Ks. v:n 1930 kert. s. 101.

myöskin se, joka täytti muun laissa säädetyn ylläpitovelvollisuuden, elleivät huollettavat itse kyenneet ansiotyöhön.

Kuten oli edellytetty, kiristyi työmarkkinatilanne syksyllä huomattavasti, ja kaupunginhallitus katsoi tarpeelliseksi yksissä neuvoin kaupungin yleisten töiden hallituksen kanssa suunnitella uusia varatöitä. Aikaisemmin suoritettavaksi määrätyistä töistä oli osa vielä kesken, ja kaupunginvaltuustolle osoitetussa esityksessä hallitus ehdotti, että lisäksi seuraavat työt saisi panna käyntiin: Mechelininkadun kokoojaviemärin rakentaminen Hietaniemenkadulta Etel. Hesperiankadulle, Topeliuksenkadun ja Mechelininkadun välisen Kammionkadun osan tasoitus, Kampinkadun leventäminen Fredrikinkadun ja Annankadun väliltä edellyttäen, että tätä työtä varten tarpeellinen asemakaavanmuutos vahvistettiin, sekä Kampinkadulla Annankadun ja Postikadun välillä suoritettavat louhimistyöt, Turuntien tasoitus Tilkan mäen ja Ruskeasuon väliltä, Rajasaaren puhdistusasemaa varten suoritettavat tasoitustyöt edellyttäen, että kaupunginvaltuusto hyväksyi tämän aseman rakentamissuunnitelman, tien rakentaminen Ruskeasuon ja Pasilan väliselle suoalueelle, joka oli aiottu väliaikaiseksi kaatopaikaksi, Toukolantien tasoitus Hämeentieltä alkaen ja Lautatarhankadun tasoitus Hämeentielle asti, mitkä kaikki työt suoritettaisiin rakennuskonttorin katuosaston toimesta, sekä kallion louhiminen teurastamoon vievän läntisen raiteen rakentamista varten, mistä työstä satama- ja rautatieosasto huolehtisi. Jos sitäpaitsi Herttoniemen töitä jatkettiin, voitiin siis kaupungin varatöissä lokakuussa pitää 1,190 miestä, marraskuussa 1,790 miestä ja joulukuussa 2,640—2,840 miestä. Herttoniemen töitä varten oli tarvittavat määrärahat käytettävissä ja muita töitä varten 700,000 markkaa aikaisemmin myönnetyistä määrärahoista, mutta lisäksi tarvittiin vielä n. 3,460,000 markkaa. Kaupunginhallitus esitti, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi edellä mainitun työohjelman ja myöntäisi sen suorittamiseen tarvittavat määrärahat. Koska työn puute kaikesta päättäen talvella 1931—32 tuli olemaan erittäin ankara ja sen torjuminen kaupungille ylivoimainen tehtävä, hallitus edelleen ehdotti, että valtuusto kääntyisi valtioneuvoston puoleen anoen, että valtion toimesta järjestettäisiin töitä Helsingissä ja sen ympäristöissä.

Hallituksen ehdotukseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti [1])

hyväksyä varatöinä suoritettaviksi edellä mainitut katu- ja satamatyöt;

valtuuttaa kaupunginhallituksen määräämään, milloin mikin työ oli aloitettava ja miten laajana suoritettava;

myöntää kaupunginkassasta 3,460,000 markan suuruisen ennakkomäärän kaupunginhallituksen käytettäväksi yleisten varatöiden kustantamiseen ja aikanaan merkittäväksi vuoden 1932 menosääntöön; sekä

anoa valtioneuvostolta, että valtion toimesta talvella 1931—32 järjestettäisiin töitä Helsingissä ja sen ympäristöissä.

Kaupunginhallituksen esityksestä valtuusto edelleen päätti [2]), että alla luetellut työt oli suoritettava varatöinä vuonna 1932: Koskelantien, Helsinginkadun ja Vaasanrinteen välisen Sturenkadun osan sekä Mäkelänkadun tasoitus, kokoojaviemärin rakentaminen Mechelininkadun alle Hietaniemenkadulta Etel. Hesperiankadulle, Topeliuksen- ja Mechelininkatujen välisen Kammionkadun osan tasoitus, Kampinkadun leventäminen Fredrikin- ja Annankatujen väliltä sekä samalla kadulla Annan- ja Postikatujen välillä suoritettavat louhimistyöt, Munkkiniemenkadun ja Haagan välisen Turun-

[1]) Kvsto 7 p. lokak. 7 §. — [2]) S:n 16 p. jouluk. 15 §.

tien osan tasoitus, Rajasaaren puhdistuslaitoksen rakentamista varten tarpeelliset tasoitustyöt, Hämeen- ja Aavasaksanteiden välisen Toukolantien sekä Hämeentien ja korttelin n:o 282 länsirajan välisen Lautatarhankadun osan tasoitus, viemärijohdon laskeminen samaan katuun, Hesperian- ja Linnankoskenkatujen välisen Mechelininkadun osan sekä Käpylän ja Tuomarinkylän välisen Tuomarinkyläntien tasoitus, louhimistyöt istutusten järjestämiseksi Arkadian- ja Hietaniemenkatujen kulmaan, Messeniuksenkadun tasoitus, It. puistotien leventäminen, Herttoniemen katutyöt, Herttoniemen satamarakennustyöt, teurastamon läntisen rautatieraiteen ja Arabian radan rakentaminen, Salmisaaressa ja Länsisataman korttelissa n:o 245 suoritettavat louhimistyöt y. m., Länsisataman tasoitustyöt, stadionin paikan ja sille vievän tien tasoitus, Hesperianesplanaadissa olevan kallion louhiminen sekä Nordenskiöldinkadun läntisen rautatienalikäytävän laajentaminen.

Samalla kaupunginvaltuusto päätti [1]) valtuuttaa kaupunginhallituksen:

tekemään rautatiehallituksen kanssa sopimuksen viimeksi mainitun työn suorittamisesta valtion toimesta kaupungin suorittaessa puolet työkustannuksista, ei kuitenkaan enempää kuin 1,000,000 markkaa, edellyttäen, että työ suoritettiin hätäaputyönä ja että siihen otettiin ainoastaan henkilöitä, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä;

päättämään, milloin mikin työ oli aloitettava ja missä laajuudessa suoritettava, jolloin hallituksen kuitenkin oli otettava huomioon, että stadionin paikan sekä sille vievien teiden tasoituksen sai aloittaa vasta kaupunginvaltuuston lopullisesti päätettyä, mihin stadion oli sijoitettava; sekä

vuoden alussa käyttämään vuoden 1932 talousarvioon varatöitä varten merkittäviä valtuuston käyttövaroja, kunnes valtuusto ehti päättää varojen osoittamisesta tähän tarkoitukseen.

Edelleen valtuusto määräsi, että Herttoniemen varatöitä oli supistettava kesä—elokuun aikana kaupunginhallituksen määräämällä tavalla sekä että yleiset varatyöt oli kokonaan keskeytettävä mainituksi ajaksi.

Pakinkylän yhdyskunnan valtuusto oli anonut, että Rajatien viereisen puistoalueen sekä erään Mäkelänkadun osan tasoittamisen saisi panna alulle varatyönä sekä että kaupunginvaltuusto viimeksi mainittua työtä varten ilmaiseksi luovuttaisi tarpeelliset työkalut. Esitykseen myönnyttiin [2]) ehdoin, että työt suoritettiin kaupungin rakennuskonttorin tarkempien ohjeiden mukaisesti.

Koskelantien tasoitus. Sitten kun ne vakinaiset työt, joita varten kuluvan vuoden menoarvioon oli merkitty määrärahat, oli suoritettu loppuun, tuli n. 400 miestä jäämään työttömiksi joulukuun alussa ja 350 miestä lisää seuraavan tammikuun alussa. Näillä oli tuskin muuta mahdollisuutta kuin pyrkiä työnvälitystoimiston välityksellä kaupungin varatöihin, mutta koska heidän edellään oli vuoroaan odottamassa suuri joukko muita työttömiä ja kaupungin työnantajana toki ensi sijassa oli pidettävä huolta omista työntekijöistään, kaupunginhallitus oli valtuuttanut kaupungin yleisten töiden hallituksen heti panettamaan alkuun Koskelantien tasoituksen vakinaisena työnä, johon puheena olevat työntekijät otettaisiin. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) tämän toimenpiteen samalla päättäen merkitä tätä työtä varten 2,344,000 markkaa vuoden 1932 menosääntöön.

Hyväksyttyjä piirustuksia. Kaupunginvaltuusto hyväksyi rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosaston laatimat Käpylän ja Tuomarinkylän

[1]) Kvsto 16 p. jouluk. 15 §. — [2]) S:n 28 p. lokak. 24 §. — [3]) S:n 16 p. jouluk. 16 §.

välisen Mäkelänkadun osan piirustukset sekä Toukolantien pituus- ja poikkileikkauspiirustukset [1]) samoinkuin kaupunginarkkitehdin laatimat Sofiankadun yli kaupungintalon ja Pohj. Esplanaadikadun talon n:o 15 välille rakennettavan katetun katusillan [2]) piirustukset; sillan kustannukset oli arvioitu 57,000 markaksi.

Korttelin n:o 463 kiviportaat. Ammattienedistämislaitoksen säätiön, joka vuonna 1928 sai [3]) XIV kaupunginosan korttelissa n:o 463 sijaitsevan Töölönkadun tontin n:o 28 omistusoikeuden m. m. ehdoin, että säätiö suoritti kyseisen tontin kohdalle tulevan katupenkereen osan aiheuttamat kustannukset, 60,000 markkaa, vapautettiin [4]) anomuksestaan maksamasta sovittua määrää ehdoin, että säätiö sen sijaan rakennuskonttorin hyväksymän piirustuksen mukaan ja sen valvonnan alaisena rakennutti Töölönkadulta penkereelle vievät portaat ja kustansi ne.

Istutuksen järjestäminen kortteliin n:o 418. Kaupunginvaltuusto päätti [5]), että XIII kaupunginosan kortteliin n:o 418 tonttien n:ot 23 a, 23 b ja 23 c edustalle tuleva istutus oli pantava kuntoon niin pian kuin tontit oli myyty, ja merkitsi tätä tarkoitusta varten vuoden 1932 talousarvioon 230,000 markan määrärahan.

Ratsastuskenttäin ja -teiden järjestäminen. Suomen ratsastusliiton anottua, että kaupungin toimesta järjestettäisiin ratsastuskenttiä sekä että vastaisten urheilupuistojen teiden ja käytäväin viereen rakennettaisiin ratsastusteitä, kaupunginasemakaava-arkkitehti oli laatinut ylimalkaisen ohjelman, joka käsitti 9,000 j. m. ratsastusteitä keskuspuistoon ja siihen liittyviin rautatien länsipuolella sijaitseviin puistoihin sekä 7,000 j. m. kaupungin itäosiin; tämä ohjelma voitaisiin toteuttaa vähitellen, sikäli kuin tarkoitukseen myönnettiin varoja. Asiaa kaupunginvaltuustolle esiteltäessä esitys evättiin [6]), mikäli se koski ratsastuskenttäin rakentamista, mutta samalla kehoitettiin kaupungin yleisten töiden hallitusta merkitsemään talousarvioehdotukseensa määräraha ratsastusteiden järjestämiseksi kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman ohjelman mukaisesti.

Kulosaaren sillan osittainen uusiminen. Koska menosääntöön Kuoresaaren ja Kulosaaren välisen Kulosaaren sillan itäisen osan uusimista varten merkitty 300,000 markan suuruinen määräraha ei riittänyt kaikkien tarpeellisten töiden kustantamiseen ja rakennuskonttorin satamaosasto piti välttämättömänä, että koko muutostyö suoritettiin yhtäjaksoisesti, kaupunginvaltuusto päätti [7]) sallia, että Pohjoissataman halkolaiturin sekä Sörnäisten hiilipistolaiturin osittaista uusimista varten talousarvioon merkittyjen määrärahain säästöistä sai siirtää enintään 130,000 markkaa lisäykseksi Kulosaaren sillan uusimismäärärahaan.

Malmin kaatopaikka. Helsingin maalaiskunnan terveydenhoitolautakunta oli Uudenmaan läänin maaherralle tehnyt valituksen kaupungin Malmilla olevan kaatopaikan lähellä asuville henkilöille aiheuttamista haitoista. Tämän johdosta pyydettiin kaupunginvaltuustolta selitystä, ja valtuuston valmisteluvaliokunta antoi kysymyksen selvittelyn rahatoimikamarin tehtäväksi. Kamari totesi paikalla toimitetussa katselmuksessa, että jätteet tosin jatkuvasti palaessaan levittivät jotenkin ilkeätä hajua, mutta että muuten vallitsi hyvin hyvä järjestys ja siisteys. Oli tosin suotavaa, että puhtaana-

---

[1]) Kvsto 28 p. lokak. 24 ja 14 §. — [2]) S:n 17 p. kesäk. 9 §. — [3]) Ks. v:n 1928 kert. s. 19. — [4]) Kvsto 28 p. tammik. 20 §. — [5]) S:n 22 p. huhtik. 15 §. — [6]) S:n 13 p. toukok 20 §. — [7]) S:n 27 p. toukok. 13 §.

pitotoiminta järjestettäisiin uudelleen esim. rakentamalla polttouuneja tai siirtämällä kaatopaikka syrjäiseen, asumattomaan paikkaan, joka oli kokonaan kaupungin hallussa ja johon voitiin estää asutusta syntymästä, mutta kunnes näin oli tapahtunut, oli kaupungille mahdotonta tulla toimeen ilman Malmin kaatopaikkaa. Kysymys puhtaanapitolaitoksen sijoittamisesta ja laajentamisesta oli paraillaan valmisteltavana kamarin asettamassa komiteassa. Valitusten aiheena olleiden epäkohtain poistamiseksi puhtaanapitolaitos oli velvoitettu kalkitsemaan koko kaatopaikka ja sen lähin ympäristö.

Kaupunginvaltuusto päätti [1]) maistraatille annetussa selityksessä ilmoittaa, mitä asiassa oli tehty, sekä huomauttaa, että kaupungille oli mahdotonta heti poistaa Malmin kaatopaikkaa.

Sittemmin Helsingin maalaiskunnan terveydenhoitolautakunta oli vastannut kaupunginvaltuuston selitykseen ja liittänyt vastineeseensa professori O. von Hellensin lausunnon, jossa tämä lausui mielipiteenään, että Malmin kaatopaikka aiheutti ympäristön asukkaille tuntuvia terveydellisiä haittoja, jopa terveydellistä vaaraakin. Valtuusto, jota tämän johdosta kehoitettiin antamaan asiasta uusi lausunto, päätti [2]) Uudenmaan läänin maaherralle osoitettavassa kirjelmässä ainoastaan toistaa aikaisemmin antamansa selityksen sekä esittää, ettei edellä mainittu valitus aiheuttaisi toimenpidettä, vaan että odotettaisiin niiden terveydellisten parannusten tuloksia, joihin kaupunki omasta aloitteestaan oli ryhtynyt lantajätteiden poistamiseksi.

Viemärin rakentaminen teurastuslaitokselta Kyläsaareen. Kaupungin yleisten töiden hallitus ilmoitti, että rakennuskonttorin katu- ja viemäriosasto oli laatinut suunnitelman, jonka mukaan viemärivesi johdettaisiin teurastuslaitokselta Kyläsaaren puhdistuslaitokseen, ja tällöin joutunut käsittelemään erästä periaatteellisesti suhteellisen laajakantoista kysymystä, jonka ratkaisu vaikutti mainitun viemärin suuruuteen ja myöskin koski kaupungin itäosien viemärialueiden jaoitusta sekä kaupungin vastaisten puhdistusasemain rakentamista. Erään aikaisemmin hyväksytyn ohjelman mukaan rakennettaisiin tällaiset puhdistuasemat paitsi Kyläsaareen sekä Hanasaareen että Tervasaareen. Oli kuitenkin mahdollista jakaa Hanasaaren aseman osalle tuleva alue molempien muiden asemain kesken, jolloin mainittu saari saataisiin käytettäväksi satamatarkoituksiin. Tämä jaoitus edellytti, että viemärinsuuhun n:o 42 virtaava viemärivesi johdettiin Kyläsaaren puhdistusasemalle ja suunnitellun Hanasaaren aseman alueen muut viemärinsuut vastedes yhdistettiin Tervasaaren asemaan. Viemärijohdon n:o 42 likavesi voitiin ilman pumppuamista johtaa Kyläsaareen gravitatiojohdossa, joka suurelta osalta yhtyi teurastamon viemärijohtoon, ja tämä oli senvuoksi rakennettava läpimitaltaan suuremmaksi. Tämän suunnitelman toteuttaminen vapauttaisi Sörnäisten satama-alueen puhdistusasemista. Kyläsaaren puhdistusasemaa oli vastaavasti suurennettava, mikä kävi hyvin päinsä, jos puhtaanapitolaitokselle varatun alueen sai käyttää mainittuun laajentamiseen. Teurastuslaitokselta Kyläsaareen rakennettavan viemärin kustannukset hallitus arvioi 3,765,000 markaksi edellyttäen, että viemäri rakennettiin niin suureksi, että se voi johtaa myöskin viemärijohdon n:o 42 likaveden.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen edellä mainittua esitystä esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyen itäisten kaupunginosain viemäriolojen ehdotetun uuden järjestämissuunnitelman päätti [3]), että viemärijohto teuras-

[1]) Kvsto 25 p. helmik. 5 §. — [2]) S:n 18 p. marrask. 7 §. — [3]) S:n 28 p. lokak. 11 §.

tuslaitokselta Kyläsaaren puhdistusasemalle rakennettaisiin ehdotettujen suurempien mittojen mukaan, varata edellä mainitun puhdistusaseman laajentamiseen tarvittavan lisäalueen sekä ottaa kysymyksen määrärahan osoittamisesta puheena olevaan tarkoitukseen käsiteltäväkseen vuoden 1932 talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Kyläsaaren puhdistusasema. Rakennuskonttori oikeutettiin [1]) kuluvana vuonna käyttämään vuoden 1932 talousarvioon Kyläsaaren puhdistusasemaa varten merkittävästä määrärahasta 800,000 markan suuruinen ennakkomäärä.

Kaupungin viemäriverkoston järjestely sekä puhdistusaseman rakentaminen Rajasaareen ja pumppuaseman järjestäminen Savilaan. Määrätessään toukokuun 5 p:nä 1926 kaupungin viemärioloja parannettaessa noudatettavat suuntaviivat [2]) kaupunginvaltuusto m. m. totesi, että kaupungin rantavesiä varsinkin ahtaissa lahdissa ja satama-altaissa oli pidettävä enemmän tai vähemmän, jopa osaksi hyvinkin likaantuneina ja paikoitellen vakaviakin haittoja aikaansaavina. Tämän epäkohdan poistamiseksi olisi viemärijohtoja pidennettävä, niin että niiden suut joutuivat suhteellisen syvälle vedenpinnan alle ja n. 100 metrin päähän rannasta. Siellä, missä viemärijohdon pidentäminen jostakin syystä ei olisi vienyt toivottuun tulokseen, oli likavesi tavalla tai toisella puhdistettava, ennenkuin se johdettiin rantavesiin.

Ehdotuksesta, että likavesi koottaisiin yhteen ainoaan johtoon tai harvoihin johtoihin ja pumputtaisiin ulapalle suhteellisen etäälle kaupungista, valtuusto lausui käsityksenään, että tämäkin toimenpide veisi tyydyttävään tulokseen sekä että toisaalta tämän järjestelmän ja toisaalta pidennetyt viemärit ja puhdistusasemia käsittävän järjestelmän välinen valinta oli yksinomaan kustannuskysymys. Jotta kaupungilla joka tapauksessa vastedes olisi vapaat kädet järjestelmän valinnassa, oli uusia kaupunginosia suunniteltaessa myöskin viemäriolot tutkittava ja varattava paikat ennemmin tai myöhemmin mahdollisesti tarpeellisille puhdistusasemille.

Kaupunginvaltuuston tehtyä edellä selostetun päätöksensä rakennuskonttori sen toteuttamiseksi oli laatinut suunnitelman niitä suuntaviivoja noudattaen, jotka oli esitetty kaupunginvaltuuston edellä mainitun käsityksen pohjana olleessa toukokuun 28 p:nä 1923 annetussa komiteanmietinnössä [3]). Tästä suunnitelmasta hankittiin lausunnot johtaja G. K. Bergmanilta ja kapteeni W. von Greyerziltä, jotka puolsivat sitä eräiltä kohdin muutettuna, kuitenkin ainoastaan vaihtoehtona, mutta samalla esittivät toisen ehdotuksen, jonka mukaan rakennettaisiin koko kaupunkia tai sen suurinta osaa varten yhteinen viemärinsuu siihen kuuluvine puhdistuslaitoksineen ja vesi johdettaisiin tästä viemärinsuusta ainoastaan osaksi puhdistettuna ulapalle. Tämän periaatteellisen kysymyksen lopullinen ratkaisu oli asiantuntijain mielestä jätettävä riippuvaiseksi vastaisista tutkimuksista.

Nämä lausunnot aiheuttivat asiaa koskevien laajojen lisäselvitysten [4]) hankkimisen. Niinpä antoivat lausuntonsa rakennuskonttori, kapteeni W. von Greyerz ja yli-insinööri H. Blunk. Merentutkimuslaitokselta pyydettiin selvitystä meriveden virtasuhteista kaupungin edustalla ja likaviemäriveden sekoittumisesta meriveteen.

Kaupungin oli sillävälin kuitenkin ollut pakko lopullisesti järjestää pohjoisten ja koillisten osiensa viemäriolot rakentamalla puhdistusasema Kyläsaareen, jota vastoin kysymys Töölönlahteen laskevan viemäriveden tarkoi-

[1]) Kvsto 28 p. lokak. 12 §. — [2]) Ks. v:n 1926 kert. s. 32. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 4 v:lta 1924. — [4]) S:n n:o 12 v:lta 1931.

tuksenmukaisesta ja perinpohjaisesta käsittelystä edelleen odotti ratkaisuaan. Töölön väkiluku oli huomattavasti lisääntynyt ja vedenkulutus henkeä kohden Helsingissä miltei kaksinkertaistunut Savilan puhdistusaseman rakentamisen jälkeen, joten tämä asema kuivalla säällä kykeni puhdistamaan ainoastaan 25 % sille virtaavasta likavedestä. Muu osa likavedestä virtasi puhdistamattomana Töölönlahteen aiheuttaen ilmeisiä terveydellisiä epäkohtia. Kaupungininsinööri oli vastustanut Savilan puhdistusaseman laajentamista koskevaa ehdotusta, koska hänen mielestään [1]) suuremman puhdistusaseman sijoittamista keskelle vastaista puistoaluetta ei voinut pitää onnellisena ratkaisuna, ja ehdotti senvuoksi, että Savilan laitoksen sijaan rakennettaisiin pumppuasema, josta viemärivesi johdettaisiin merenrannalla olevaan suurempaan puhdistuslaitokseen. Kaupungin yleisten töiden hallitus yhtyi tähän ehdotukseen ja lausui samalla mielipiteenään, että meren rannalle ehdotettu asema hyvin voitiin sijoittaa Taivallahden tienoille tai Rajasaareen, joista vaihtoehdoista jälkimmäistä ehdottomasti oli pidettävä parempana. Rajasaaren eteläosaan sijoitettuna puhdistuslaitos jäisi kaikiksi ajoiksi eristetyksi eikä mitenkään ehkäisisi kaupunginasemakaavaehdotusten toteuttamista. Hallitus olikin antanut laatia kaksi suunnitelmaa puhdistusaseman rakentamiseksi Rajasaareen [1]). Ensimmäisen, n:olla I merkityn vaihtoehdon mukaan laitos rakennettaisiin koko sitä aluetta varten, jonka viemärivesi vastedes puhdistettaisiin Rajasaaressa, eli n. 40,000 hengen suuruiselle asukasmäärälle, toisen, n:olla II merkityn mukaan ainoastaan sitä aluetta varten, joka oli yhdistetty Savilan asemaan, eli n. 20,000 henkeä varten. Hallitus oli puolestaan sitä mieltä, ettei kaupungin viemäriolojen kehittämistä tarkoittavia toimenpiteitä ollut lykättävä niiden vaatimien taloudellisten uhrausten tähden, vaan että niitä oli jatkettava sikäli kuin kaupungin rahallinen asema salli pääoman sijoittamista uudislaitteihin. Ensi sijassa oli suoritettava kiireellisimmät ja välttämättömimmät työt samoinkuin ne, jotka sopivat suoritettaviksi varatöinä. Rajasaaren puhdistusaseman rakentamisesta hallitus niinmuodoin oli sitä mieltä, että sitä varten tarpeelliset louhimis- ja tasoitustyöt oli suoritettava ensimmäisen vaihtoehdon mukaisesti, jota vastoin rakennusohjelma sittemmin voitaisiin jakaa usean vuoden osalle, jotta Kyläsaaren puhdistuslaitoksesta saadut kokemukset voitaisiin ottaa huomioon suunniteltaessa Rajasaaren laitoksen teknillisiä laitteita.

Sittemmin kaupunginhallitus oli tutkinut edellä kosketeltuja laajakantoisia ja kaupungin terveydellisten olojen kannalta erittäin merkityksellisiä kysymyksiä. Ennenkuin merentutkimuslaitoksen selvitys saatiin, hallitus ei katsonut voitavan tehdä periaatteellista ratkaisua molempien vaihtoehdotusten välillä, joista toisen, rakennuskonttorin esittämän mukaan kaupungin alueelle sopiviin paikkoihin rakennettaisiin useita biologisia puhdistusasemia ja toisen, asiantuntijain johtaja G. K. Bergmanin ja kapteeni W. von Greyerzin esittämän mukaan mainittujen laitosten sijaan rakennettaisiin yhteinen viemärijohto, joka veisi likaveden aavaan mereen. Mutta ratkaisu voitiin kaupunginhallituksen mielestä hyvin lykätä myöhempään ajankohtaan edellyttäen, ettei tässä suhteessa tarpeellisia ja välttämättömiä toimenpiteitä silti lykätty, vaan että ne heti toteutettiin sikäli kuin käytännöllinen tarve vaati.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotukseen, että Savilan puhdistusaseman sijaan rakennettaisiin pumppuasema siihen kuuluvine paine- ja kokoojajohtoineen sekä että uusi puhdistuslaitos järjestettäisiin Rajasaareen

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 12 v:lta 1931.

sekä Savilan että Taivallahden viemärialueita varten, kaupunginhallitus oli täydellisesti yhtynyt. Hallitus ei katsonut voivansa olla määräämättä kantaansa tässä itsessään jotenkin laajakantoisessa kysymyksessä ja jäädä odottamaan järjestelyn yleisiä suuntaviivoja koskevan kysymyksen ratkaisua. Tämän menettelyn ensimmäinen ja painavin syy oli Töölönlahden veden laatu. Savilan alueen viemärivesi oli täydellisesti puhdistettava, ennenkuin se johdettiin rantaveteen, ja tämä tapahtuisi sopivimmin Rajasaareen rakennettavassa puhdistuslaitoksessa. Siten saataisiin Töölön länsiosien viemäriolot lopullisesti järjestetyiksi ja rantaveden jatkuva huononeminen sillä alueella, jolla m.m. Hietaranta, Humallahden uimalaitos ja Seurasaari sijaitsivat, kerta kaikkiaan tehokkaasti ehkäistyksi.

Rakennuskonttorin laatimista kyseisen laitoksen rakennussuunnitelmista kaupunginhallitus lausui mielipiteenään, ettei toistaiseksi ollut syytä lopullisesti hyväksyä kumpaakaan vaihtoehtoa, mutta että valmistavat työt oli pantava alulle laajemman ehdotuksen pohjalla.

Täydellisesti kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [1])

jättää kysymyksen koko kaupunginalueen viemäriverkoston vastaisen järjestelyn perusteista toistaiseksi avoimeksi, kunnes saatiin merentutkimuslaitoksen selvitys meriveden virtasuhteista kaupungin edustalla ja viemäriveden sekoittumisesta meriveteen;

hyväksyä kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotuksen puhdistusaseman rakentamisesta Rajasaareen sekä pumppuaseman ja siihen kuuluvan painejohdon ja tarpeellisten kokoojajohtojen rakentamisesta Savilaan;

että töiden suoritusaika ja laajuus oli määrättävä kulloinkin erikseen kaupunginhallituksen ehdotuksen pohjalla talousarvion käsittelyn yhteydessä; sekä

antaa rakennuskonttorille tehtäväksi hyvissä ajoin valmistella tämän suunnitelman toteuttamiseksi välttämättömät toimenpiteet.

Luistinradat. Kaupunginvaltuusto päätti [2]), että Vallilaan ja Käpylään järjestettäisiin kaupungin ylläpitämät luistinradat, joille yleisöllä olisi vapaa pääsy. Sitäpaitsi päätettiin järjestää Runeberginkadun varrella olevalle urheilukentälle rata, joka luovutettaisiin Osakeyhtiö Pallokentälle. Kaupungin yleisten töiden hallitukselle annettiin tehtäväksi panettaa kuntoon edellä mainitut kolme luistinrataa sekä käyttää tähän tarkoitukseen ennakolta enintään 42,900 markkaa vuoden 1932 talousarvioon luistinratain ylläpitoa varten merkittävästä määrärahasta.

Vallilan siirtolapuutarha. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) kiinteistölautakunnan lähettämät Vallilan siirtolapuutarhan piirustukset.

Kulosaaren tilalla suoritetut parannukset. Koska Kulosaaren tilan vuokraaja R. Joffs ei ollut voinut maksaa kaupungille maksettavaksi erääntynyttä vuokraa, 177,500 markkaa, ynnä kertyneitä korkoja, 33,750 markkaa, oli hänet kiinteistölautakunnan toimesta asetettu konkurssitilaan, mutta konkurssi oli rauennut varojen puutteessa. Sittemmin Joffs oli ilmoittanut voivansa järjestää asiansa, jos hänelle myönnettiin Kulosaaren tilan jatkettu vuokraoikeus viideksi vuodeksi sekä korvausta erinäisistä hänen tilalla suorittamistaan parannuksista. Kiinteistölautakunta oli kannattanut Joffsin anomusta, osin koska kaupunki muuten menettäisi koko saatavansa, osin koska vuokraajan toimenpiteet todella olivat lisänneet vuokra-alueella olevien rakennus-

[1]) Kvsto 28 p. lokak. 10 §. — [2]) S:n 2 p. jouluk. 13 §. — [3]) S:n 28 p. lokak. 16 §.

ten arvoa. Lautakunnan edellä mainittuun käsitykseen yhtyen kaupunginvaltuusto päätti [1]):

myöntää kuluvan vuoden tilierotuksesta vuokraaja R. Joffsille hänen Kulosaaren tilalla suorittamiensa parannusten aiheuttamien kustannusten korvaukseksi 107,500 markkaa, mikä summa oli vähennettävä kaupungin vuokrasaatavasta; sekä

luopua vuokrasopimukseen perustuvasta 33,750 markan suuruisesta korkosaatavasta per lokakuun 1 p. 1931.

Kansanpuistojen metsänraivaustyöt. Kaupunginvaltuusto myönsi [2]) vuoden tilierotuksesta 135,000 markan määrärahan raivaustöiden suorittamiseen Lauttasaaren, Kivinokan ja Kulosaaren metsissä sekä ruohokenttäin kääntämiseen ja metsänraivaustöiden suorittamiseen Korkeasaaressa. Työt oli kaupunginpuutarhurin ohjeiden mukaan suoritettava varatöinä kuuden viikon kuluessa ja niihin oli otettava 120 naista ja 22 miestä.

Kaupungin metsäin hoito. Maatalouslautakunta oli vuonna 1928 antanut Uudenmaan läänin maanviljelysseuran metsätoimiston laatia kaupungin metsien hoitosuunnitelman, minkä ohessa mainittu toimisto oli toimittanut metsien luvun ja arvioinnin [3]). Saatuaan nämä luku- ja arviokirjat sekä hoitosuunnitelman lautakunta joulukuun 10 p:nä s.v. lähetti rahatoimikamarille kaupungin metsänhoidon järjestämistä koskevan ehdotuksen. Asia palautettiin kuitenkin lautakuntaan, jota kehoitettiin laatimaan vaihtopuolinen ehdotus ja kustannusarvio metsänhoidon järjestämisestä eri järjestelmien mukaan, jotka erosivat toisistaan pääasiallisesti työn valvonnan järjestelyssä. Tämän johdosta syyskuun 16 p:nä 1929 antamassaan mietinnössä lautakunta lausui, että valvonta oli järjestettävä joko siten, a) että työ sopimuksen nojalla uskottiin sopivalle henkilölle tai laitokselle, missä tapauksessa vuosikustannusten laskettiin nousevan 30,000 markkaan, b) että tätä tarkoitusta varten otettiin maatalouskonttoriin metsänhoitaja, jonka vuosipalkka oli 72,000 markkaa, tai c) että perustettiin metsälautakunta ynnä sen alainen metsäkonttori ja palkattiin metsänhoitaja, mistä kaikesta aiheutuisi kustannuksia 165,000 markkaa vuodessa. Sitten kun eräiltä asiantuntijoilta oli hankittu lausunnot lautakunnan ehdotuksesta, lautakunta niihin tutustuttuaan antoi kolmannen, toukokuun 18 p:nä 1930 päivätyn mietintönsä esittäen siinä pääkohdittain seuraavaa:

Hankitut lausunnot antoivat lautakunnalle aiheen yhä uudestaan huomauttaa, että sen mielestä kaupungin metsäin hoidon valvonta voitiin järjestää täysin tehokkaaksi ilman vakinaista metsänhoitajaakin. Aluksi riitti, että joku sopiva metsänhoitaja otti hoitaakseen valvonnan 10,000 markan vuotuisesta pohjapalkasta ja 200 markan päivärahasta ulkotöistä sekä että siitä tehtiin sopimus 3—5 vuodeksi. Sen tuntemuksen perusteella, mikä lautakunnalla oli kaupungin metsätalouden mahdollisuuksista, se piti metsänhoitotyövoimain lisäämistä tarpeettomana ja katsoi, että toistaiseksi voitiin tyytyä jo olemassa oleviin kolmeen metsänvartijaan, joista kaksi oli saanut jonkin verran ammattikoulutusta. Kaupungin metsätalous oli niin vaatimatonta, että metsänhoitaja ainakin aluksi voi suorittaa ne käytännöllisen metsänhoidon alaan kuuluvat tehtävät, joihin metsänvartijat eivät pystyneet. Metsänhoitajan työtehtäviä oli lautakunnan mielestä liian aikaista yksityiskohtaisesti määritellä. Ensi sijassa oli pantava käyntiin välttämättö-

[1]) Kvsto 16 p. jouluk. 17 §. — [2]) S:n 16 p. syysk. 9 §. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 28 v:lta 1930.

mimmät hakkuut, laadittava hoitosuunnitelmia sekä arvioitava viimeksi ostetut metsät. Kauemmas tulevaisuuteen tähtääviä metsänhoitosuunnitelmia voitiin käytännössä toteuttaa ainoastaan etäämpänä kaupungista olevissa, ennen kaikkea Bengtsårin, Toivoniemen, Siirtolan ja Mankalan tilain metsissä. Lautakunnan mielestä oli parasta, että kaupunki liittyi jäseneksi näiden paikkakuntain metsänhoitoyhdistyksiin. Metsäin hoito ei silloin aiheuttanut vaivaa kunnallishallinnolle, ja kustannukset jäivät mahdollisimman vähäisiksi. Bengtsårin metsänhoito esim. voitiin hyvin uskoa yhdistykselle Kimito privata skogsrevir, johon kaupungin oli liityttävä jäseneksi. Tehtyä ehdotusta, että kaupungin metsistä muodostettaisiin erillinen metsänhoitoalue, lautakunta ei kannattanut, vaan piti sitä sekä tarpeettomana että suorastaan epätarkoituksenmukaisena. Kaikki kaupungin metsät kuuluivat jonkin kaupungin laitoksen tai tilan yhteyteen ja niiden kanssa yhteiseen hallintoon, eikä tätä yhteyttä ollut rikottava.

Kysymystä kaupungin metsänhoidon järjestämisestä oli sittemmin edelleen valmisteltu rahatoimikamarissa, joka pääasiallisesti yhtyi lautakunnan esittämiin ehdotuksiin, ja kaupunginvaltuuston vahvistamaan kiinteistötoimiston johtosääntöön otettiin metsänhoitajanvirka [1]) ja toimiston palkkasääntöön 10,000 markan suuruinen metsänhoitajan palkkio [2]). Maatalouslautakunnan edellä mainittujen mietintöjen sekä rahatoimikamarin ja kaupunginhallituksen niistä antamien lausuntojen esittelyn jälkeen kaupunginvaltuusto päätti [3])

että periaatteellisesti jo aikaisemmin perustettavaksi päätetty metsänhoitajanvirka täytettäisiin vuoden 1931 alusta sekä että sen haltijalle kiinteistötoimiston palkkasäännössä vahvistetun 10,000 markan suuruisen palkkion lisäksi maksettaisiin 200 markan päiväraha ulkotöistä sekä sitäpaitsi korvattaisiin todelliset matkakustannukset;

että metsänhoitajanvirka olisi kiinteistölautakunnan alainen.

että jokainen metsäalue hallinnollisesti ja taloudellisesti edelleen jäisi asianomaisen tilan tai laitoksen yhteyteen; sekä

valtuuttaa kaupunginhallituksen päättämään kaupungin liittymisestä yhdistykseen Kimito privata skogsrevir sekä Toivoniemen, Siirtolan ja Mankalan tilain metsänhoidon järjestämisestä samalla tavalla niin pian kuin siihen ilmaantui tilaisuus.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Kaupungin vuoden 1930 tilit ja tilinpäätös. Kaupungin vuoden 1930 tilinpäätöksen yhdistelmä käsitti seuraavat tulot ja menot:

Tulot.

Säästö vuodesta 1929	Smk	130,220,601: 92
Tuloja talousarvion mukaan	»	560,278,843: 70
Määrärahoja säästynyt	»	29,793,051: 23
Tuloja yli arvion	»	15,652,637: 91
Talousarvioon merkitsemättömät tulot	»	3,351,964: 18
Yhteensä	Smk	739,297,098: 94

[1]) Ks. v:n 1930 kunnall. asetuskok. s. 43. — [2]) S:n s. 49. — [3]) Kvsto 11 p. helmik. 13 §.

Menot.

Määrärahoja talousarvion mukaan	Smk	588,278,843: 70
Määrärahoja ylitetty	»	252,125: 58
Vajausta lasketuissa tuloissa	»	28,649,329: 57
Talousarvioon merkitsemättömät menot	»	35,479,130: 47
Yhteensä	Smk	652,659,429: 32

Säästyneitä lainavaroja	Smk	188,099: 92
Tilierotus vuoteen 1931, säästöä	»	86,449,569: 70
Yhteensä	Smk	739,297,098: 94

Tilinpäätös lähetettiin [1]) vuositilintarkastajille, joiden tuli ennen elokuun loppua antaa kaupunginvaltuustolle tilintarkastuskertomus.

Kaupungin vuoden 1930 tilien tarkastus. Kaupunkien kunnallislain 17 §:n säännöksen mukaisesti kaupunginvaltuuston on kesäkuussa pidettävässä kokouksessa, josta on ilmoitettava vähintään neljätoista päivää edeltäpäin, tehtävä päätös edellisen vuoden tilinpäätöksen hyväksymisestä. Koska kertomus mainitun vuoden tilien tarkastuksesta ei ollut saapunut, valtuusto päätti [2]) lykätä kokouksen, mikäli se koski vuoden 1930 tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä, ajankohtaan, joka valtuuston puheenjohtajan tuli määrätä tilintarkastuskertomuksen saavuttua valtuustolle.

Vastuuvapauden myöntäminen Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnan lähetettyä kaupunginvaltuustolle kertomuksen mainittujen säätiöiden pientenlastenkoulujen toiminnasta vuonna 1930 sekä asianomaisten tilintarkastajain toimittamastaan koulujen saman vuoden tilien tarkastuksesta antaman kertomuksen valtuusto myönsi [3]) johtokunnalle vastuuvapauden sen hallinnosta mainittuna vuonna.

Kaupunginkassan tilaa valaiseva taulukko. Kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 35 §:n mukaisesti rahatoimikamari neljännesvuosittain lähetti [4]) valtuustolle vuosineljännestilitaseet, joista ilmenivät kaupungin kaikki menot ja tulot.

Vuoden 1930 obligatiolaina. Lokakuun 1 p:nä 1930 suoritettiin s.v. obligatiolainan kuoletussuunnitelmassa vahvistettu korko-osuus, 10,322,000 markkaa, jota varten ei talousarviossa ollut määrärahaa. Kaupunginvaltuusto päätti [5]), että tilapäisluoton määrärahasta jäävän n. 8,500,000 markan suuruisen säästön sai käyttää mainitun korkomenon peittämiseen, ja osoitti lisäksi tarvittavan määrän, 1,822,000 markkaa, vuoden 1930 tilierotuksesta.

Kaupungin lainoja koskevien päätösten vahvistaminen. Helmikuun 21 p:nä sisäasiainministeriö vahvisti [6]) kaupunginvaltuuston päätöksen [7]) 42,000,000 markan suuruisen obligatiolainan ottamisesta ja hyväksyi samalla valtuuston laatiman näiden varain käyttösuunnitelman. Syyskuun 15 p:nä ministeriö myöntyi [6]) vuosien 1909, 1911, 1916, 1917, 1919, 1922 ja 1924 obligatiolainain käyttösuunnitelmain muuttamiseen joulukuun 17 p:nä 1930 päivätyssä valtuuston kirjelmässä ehdotetulla tavalla [7]) ja hyväksyi samana päivänä valtuuston päätöksen [7]) vuonna 1930 otetun 8,000,000 dollarin obligatiolainan käyttösuunnitelman muuttamisesta.

[1]) Kvsto 18 p. maalisk. 5 §. — [2]) S:n 17 p. kesäk. 1 §. — [3]) S:n 22 p. huhtik. 20 § ja 13 p. toukok. 9 §. — [4]) S:n 17 p. kesäk. 5 §. — [5]) S:n 14 p. tammik. 6 §. [6]) S:n 18 p. marrask. 2 §. — [7]) Ks. v:n 1930 kert. s. 137.

Uuden obligatiolainan ottaminen. Yleensä kaupunginvaltuusto oli talousarvion järjestelyn yhteydessä päättänyt lainain ottamisesta ja sitä koskevien valtuuksien antamisesta, mutta rahamarkkinoilla vallitsevat epänormaaliset olot tekivät poikkeamisen tästä menettelystä välttämättömäksi. Jotta talousarviota järjesteltäessä oltaisiin selvillä kaupungin luotonsaantimahdollisuuksista, kaupunginvaltuusto jo marraskuussa päätti[1]) ottaa yhtenä tai useana eränä ja joko koti- tai ulkomaisena rahalajina tai molempina emittoitavan lainan, jonka määrä sai nousta enintään 68,000,000 markkaan tai vasta-arvoon ulkomaan rahana laskettuna kaupunginhallituksen lainaa emittoitaessa määrääämän kurssin mukaan, kahta vuotta pitemmin takaisinmaksuajoin ja enintään kahdenkymmenen vuoden kuoletusajoin sekä muuten ehdoin, jotka kaupunginhallituksen tuli vahvistaa. Laina käytettäisiin seuraaviin tarkoituksiin:

maanostoihin	Smk	7,317,000: —
teurastuslaitoksen rakentamiseen	»	19,500,000: —
rakennuslainaksi Suomen punaiselle ristille	»	5,000,000: —
Kyläsaaren puhdistuslaitoksen rakentamiseen	»	2,700,000: —
Herttoniemen rakennustöiden jatkamiseen y. m. satama-uudistöihin	»	19,530,000: —
teknillisten laitosten uudistöihin	»	7,153,000: —
vastedes määrättäviin tarkoituksiin	«	6,800,000: —
	Yhteensä Smk	68,000,000: —

Tämä päätös oli alistettava valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi. Kaupunginhallitukselle annettiin tehtäväksi ryhtyä kaikkiin siitä aiheutuviin toimenpiteisiin, rajoittamattomin valtuuksin edustaa kaupunkia lainanottoa koskevissa neuvotteluissa ja päätöksissä sekä kaupungin puolesta allekirjoittaa kaikki tarpeelliset laina- ja vastuusitoumukset ynnä muut asiakirjat.

Lyhytaikainen luotto. Kaupunginhallitus valtuutettiin [2]) vuonna 1932 ottamaan kaupungin tarpeisiin lyhytaikaista luottoa 140,000,000 markkaa tai vastaava arvo ulkomaan rahana lainaa otettaessa käyvän kurssin mukaan.

Helsingin makasiiniosakeyhtiölle myönnetyn luoton vakauttaminen. Kaupunginvaltuuston vuonna 1928 tekemän päätöksen mukaisesti oli kaupungin vuoden 1930 obligatiolainasta varattu 24,000,000 markkaa Helsingin makasiiniosakeyhtiölle myönnetyn lyhytaikaisen luoton [3]) vakauttamiseksi. Tätä kysymystä lopullisesti käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päättikin [4]) myöntää edellä mainituista varoista yhtiölle 24,000,000 markan suuruisen 20 vuoden kuluessa kuoletettavan lainan ehdoin, että lainalle maksettiin 7 $^1/_2$ %:n vuotuinen korko ja kertakaikkista provisiota $^1/_2$ % lainamäärästä. Kaupunginhallitus valtuutettiin vahvistamaan muut lainaehdot, minkä ohessa valtuusto määräsi, että lainasumma oli merkittävä vuoden 1932 menosääntöön.

Kiinnityksen postponoiminen. Kaupunginhallituksen myönnettyä Helsingin konservatorion säätiölle 1,000,000 markan suuruisen lainan kaupungin lahjoitusvaroista ehdoin, että laina kiinnitettiin säätiön kiinteistöön etuoikeuksin yhteensä 5,500,000 markkaan nousevien kiinnitysten jälkeen, kaupunginvaltuusto päätti [5]) sallia, että kaupungilla tontin kauppahinnasta oleva saa-

[1]) Kvsto 18 p. marrask. 29 §. — [2]) S:n 18 p. marrask. 9 §. — [3]) Ks. v:n 1928 kert. s. 52 ja v:n 1929 kert. s. 55. — [4]) Kvsto 11 p. helmik. 6 §. — [5]) S:n 28 p. lokak. 29 §.

tava, 3,735,000 markkaa, postponoitiin ensiksi mainitun lainan eli siis kaikkiaan 6,500,000 markan kiinnitysten jälkeen.

Vesijohtolaitoksen kuoletussuunnitelma. Vuonna 1927 vahvistetussa vesijohtolaitoksen kuoletussuunnitelmassa [1]) vahvistettiin laitoksen Vanhankaupungin Siltasaaressa olevain rakennusten kuoletusaika ainoastaan 10 vuodeksi ja laitoksen muiden tehdasrakennusten kuoletusaika sensijaan 30 vuodeksi sen nojalla, että ensiksi mainitut sijaitsivat vuokramaalla. Siltasaaren sittemmin siirryttyä valtiolta kaupungin omaksi kaupunginvaltuusto päätti [2]) kumoten edellä mainitun päätöksensä vahvistaa kyseisten kivestä tehtyjen tehdasrakennusten kuoletusajan 30 vuodeksi. Samalla valtuusto määräsi [2]) vesijohtolaitoksen vahvistettujen lyijykaapelien kuoletusajan 20 vuodeksi.

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 4. Kaupunginhallitus ilmoitti, että Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 4:n Mäkelänkadun tontille n:o 45 rakennuttaman talon lopulliset rakennuskustannukset olivat nousseet 10,168,725: 10 markkaan, jota vastoin alkuperäinen rahoitussuunnitelma oli päättynyt 9,960,000 markkaan. Kun edelleen kaikkia sisäänkirjoitusmaksuja ei ollut saatu perityksi, yhtiön oli ollut pakko käyttää tilapäistä luottoa sekä edellä mainittujen lisäkustannusten suorittamiseen että erääntyneiden korkojen maksamiseen. Tämä tilapäisluotto oli kaupunginhallituksen mielestä vakautettava siten, että yhtiö otti yksityisestä luottolaitoksesta 500,000 markan lainan, josta 120,000 markkaa käytettäisiin sisäänkirjoitusmaksujen tilillä syntyneen vajauksen peittämiseen. Tällaisen lainan yhtiö, mikäli kaupunginhallitus oli saanut tietää, voi saada ehdoin, että laina kiinnitettiin sen kiinteistöön etuoikeuksin enintään 3,900,000 markkaan nousevien aikaisempien lainain jälkeen, mikä taas edellytti, että kaupungilla kiinteistöön olevat kiinnitykset siirrettiin jälemmäksi.

Täydelleen kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [3]) suostua siihen, että kaupungin kiinnityslaina, 2,483,000 markkaa, siirrettiin toisten yhteensä 5,400,000 markan määräisten kiinnityslainain jälkeen, sekä toistaiseksi alentaa yhtiölle myöntämästään lainasta suoritettavan vuotuismaksun 7 %:iin ehdoin, että yhtiö sitoutui kertyvillä sisäänkirjoitusmaksuilla ensi sijassa lyhentämään uutta 500,000 markan suuruista lainaansa.

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 4 oikeutettiin [3]) vuokraamaan neiti E. Puhakalle eräitä omistamansa Mäkelänkadun talon n:o 45 huoneistoja, joihin neiti Puhakka aikoi sijoittaa lastenkodin.

Lisämäärärahojen kirjaaminen. Kaupunginvaltuuston antaman tehtävän [4]) täyttäen kaupunginhallitus lähetti lausunnon kysymyksestä, miten talousarvion määrärahoihin myönnettyjen lisäysten kirjanpito sopivimmin oli järjestettävä. Kysymystä tutkiessaan kaupunginhallitus ensi sijassa oli kohdistanut huomionsa sen käytännölliseen puoleen. Käytännössä noudatettiin sitä menettelyä, että tilivuoden kuluessa myönnetyt määrärahat osoitettiin kuluvan vuoden tilierotuksesta, kun taas tilivuoden päätyttyä myönnettiin oikeus edellisen vuoden asianomaisten määrärahain ylittämiseen. Tätä menettelytapaa kaupunginhallitus piti tyydyttävänä, varsinkin jos siihen tehtiin se muutos, ettei lisämäärärahoja myönnetty eri tavalla vuoden kuluessa ja sen päätyttyä, vaan aina myöntämällä oikeus asianomaisen tilin

[1]) Ks. v:n 1927 kert. s. 45. — [2]) Kvsto 28 p. tammik. 14 §. — [3]) S:n 17 p. kesäk. 11 §. — [4]) Ks. v:n 1929 kert. s. 87.

ylittämiseen. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [1]), että talousarvion vahvistamisen jälkeen myönnetyt työ- y. m. sijoituksenluontoiset määrärahat oli osoitettava kaupunginkassasta ennakkomaksuina, jotka oli merkittävä seuraavan vuoden talousarvioon, sekä että muut tarpeelliset lisämäärärahat oli siinä tapauksessa, että kaupunginvaltuuston käyttövarat — valtuuston yleisiä käyttövaroja kuitenkin lukuun ottamatta — oli käytetty loppuun, osoitettava myöntämällä oikeus asianomaisten talousarviomäärärahojen tai käyttövarojen ylittämiseen.

Kaupungin irtaimen omaisuuden vakuuttaminen. Kaupunginhallitus valtuutettiin [2]) harkintansa mukaan pitämään kaupungin irtain omaisuus palovakuuttamatta, koska tämä omaisuus oli niin suuri, että kaupunki voi olla oma vakuutuksenantajansa, varsinkin koska omaisuus sijaitsi niin monissa eri paikoissa, että vain pieni osa siitä oli saman palonvaaran alainen.

Verolippujen jakelu. Posti- ja lennätinhallituksen toukokuun 9 p:nä päätettyä, ettei postilaitos enää maksuttomasti kuljettanut verolippuja sisältäviä postilähetyksiä, ja koska kävisi kalliimmaksi ja muutenkin olisi epäkäytännöllisempää antaa palkattujen henkilöiden jakaa kaupungin veroliput, kaupunginhallitus oli valtuuttanut rahatoimiston jatkuvasti käyttämään postilaitosta sekä myöntänyt kaupunginkassasta 140,000 markan suuruisen ennakkomäärän postimaksujen suorittamista varten. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) tämän toimenpiteen samalla määräten puheena olevan menon suoritettavaksi vuoden tilierotuksesta.

Tuulaakimaksun laskeminen. Kaupunginvaltuusto päätti [4]) sisäasiainministeriölle annettavassa lausunnossa ilmoittaa, että valtuuston mielestä tuulaakia jatkuvasti oli kannettava määräprosentti tuulaakimaksun alaisen tavaran tullimaksusta, sekä ehdottaa, että tämä prosenttimäärä korotettaisiin ainakin 2 $^1/_2$ %:iin, koska kaupungille tästä maksusta aiheutuva tulo tuonnin supistumisen johdosta oli tuntuvasti vähentynyt, jota vastoin oikeudenhoidosta, tullinkannosta ja poliisitoimesta y. m. aiheutuvat yleiset rasitukset, joiden korvaukseksi tuulaaki oli aiottu, olivat huomattavasti lisääntyneet.

Tuulaakimaksujen takaisinsuorittaminen. Kaupunginvaltuusto epäsi [5]) Osakeyhtiö Margariinitehdas Karjalan anomuksen, että sille suoritettaisiin takaisin eräästä määrästä maahan tuotuja ulkomaisia rasva-aineita suoritettu tuulaakimaksu. Valtuusto ei näet katsonut yhtiölle myönnetyn tullimaksun peruuttamisen velvoittavan kuntaa myöntämään vapautusta tuulaakimaksusta, joka asetuksen mukaisesti oli suoritettava kaikista tullinalaisista tavaroista.

Liikennemaksut. Satamahallituksen esityksestä kaupunginvaltuusto päätti [6]), ettei liikennemaksua toistaiseksi kannettaisi Helsingissä tullikamarin ulkopuolella tullikäsitellyistä, tullinalaisista matkatavaroista.

Samalla kuin kaupunginvaltuusto myöntyi kapteeni V. Bremerin anomukseen hänen ulkomailta Helsinkiin tuomansa lentokoneen liikennemaksun alentamisesta 800 markasta 240 markkaan valtuusto päätti [7]), että kaupunkiin tuotujen lentokoneiden liikennemaksu sen jälkeen oli laskettava 0.15 %:ksi niiden arvosta.

Osakeyhtiö Wiiri vapautettiin suorittamasta liikennemaksuja Englannista ostamastaan Wiiri-nimisestä höyrylaivasta, joka toukokuun 5 p:nä Hel-

---

[1]) Kvsto 16 p. syysk. 5 §. — [2]) S:n 16 p. syysk. 6 §. — [3]) S:n 26 p. elok. 16 §. — [4]) S:n 28 p. lokak. 7 §. — [5]) S:n 7 p. lokak. 15 §. — [6]) S:n 26 p. elok. 19 §. — [7]) S:n 26 p. elok. 38 §.

sinkiin saapuessaan ensimmäisen kerran tuli suomalaiseen satamaan [1]), sekä Osakeyhtiö Fredavore Norjasta ostamastaan Fredavore-nimisestä höyrylaivasta [2]), joka heinäkuun 17 p:nä oli ensimmäisen kerran tullut suomalaiseen satamaan, niinikään Helsinkiin.

Sakko rakennusvelvollisuuden laiminlyömisestä. Kiinteistöosakeyhtiö Fleminginkatu 13 anoi huhtikuun 3 p:nä 1928 ostamansa XI kaupunginosan korttelissa n:o 338 a Fleminginkadun varrella sijaitsevan tontin n:o 2 rakentamisvelvollisuuden täyttämistä varten asetetun, huhtikuun 3 p:nä 1931 päättyvän määräajan pidentämistä kesäkuun 3 p:ään 1932 sekä yhtiön vapauttamista suorittamasta rakennusvelvollisuuden laiminlyömisestä määrättyä 210,000 markan sakkoa. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti [3]) ainoastaan oikeuttaa yhtiön lykkäämään edellä mainitun sakon suorittamisen kesäkuun 3 p:ään 1932 ehdoin, että sakkomäärälle erääntymispäivästä maksupäivään suoritettiin 8 %:n mukainen korko.

Rakennusmestari M. Lillsundin anomus, että hänet oikeutettaisiin lykkäämään huhtikuun 10 p:nä 1928 ostamansa, XII kaupunginosan korttelissa n:o 359 sijaitsevan tontin n:o 32 rakennusvelvollisuuden täyttäminen, evättiin [4]), mutta samalla hakijalle myönnettiin lykkäystä rakennusvelvollisuuden laiminlyömisestä määrätyn sakon suorittamisessa huhtikuun 10 p:ään 1933 ehdoin, että hän suoritti sakkomäärälle 8 %:n mukaisen koron lukien huhtikuun 10 p:stä 1931.

Korvaus rakennusoikeuden lisäämisestä. Hämäläisten talo-osakeyhtiö anoi, että yhtiö vapautettaisiin suorittamasta sovittua [5]) 375,000 markan korvausmäärää oikeudesta rakentaa IV kaupunginosan korttelissa n:o 162 Kampinkadun varrella sijaitsevat tonttinsa n:ot 4 ja 6 poiketen rakennuskorkeutta koskevista rakennusjärjestyksen määräyksistä. Kaupunginvaltuusto epäsi [6]) anomuksen oikeuttaen kuitenkin yhtiön lykkäämään korvausmäärän suorittamisen siten, että se sai olla viisi vuotta maksamattomana, korottomana lainana kaupunginkassasta.

Rahatoimistossa tehty kavallus. Kaupunginhallitus ilmoitti [7]), että rahatoimiston palveluksessa oleva työväenpalkkain kassanhoitaja W. Eriksson oli tehnyt itsensä syypääksi haltuunsa uskottujen virkavarojen kavallukseen ja tämän johdosta itse ilmoittautunut poliisille; että Eriksson heti sen jälkeen oli pidätetty; sekä että kaupunginreviisori kaupunginjohtajan kehoituksesta heti oli ryhtynyt asiaa alustavasti tutkimaan ja myöhemmin kaupunginhallituksen toimeksiannosta yksityiskohtaisesti tutkimaan Erikssonin toimia sekä niitä syitä, jotka olivat tehneet kavalluksen mahdolliseksi.

Kaupunginreviisorin sittemmin antamasta lausunnosta [7]) ilmeni, ettei rahatoimiston yleisessä järjestelyssä eikä siellä sovelletussa työjärjestelmässä ollut havaittu puutteellisuuksia, jotka olisivat olleet kavalluksen syynä, vaan oli tapaus kaupunginreviisorin käsityksen mukaan selitettävä siten, etteivät eräät viranhaltijat olleet joka suhteessa kyllin huolellisesti ja tarkasti hoitaneet heille uskottuja tehtäviä. Kaupunginhallitus ei senvuoksi ollut katsonut olevan syytä tapahtuman johdosta ryhtyä mihinkään rahatoimiston yleiseen järjestelyyn kohdistuviin toimenpiteisiin. Rahatoimenjohtaja oli kuitenkin neuvoteltuaan kaupunginreviisorin kanssa antanut rahatoimistolle seikkaperäiset ohjeet laiminlyöntien välttämiseksi vastaisuudessa. Koska kaupun-

[1]) Kvsto 17 p. kesäk. 21 §; vrt. v:n 1929 kert. s. 57. — [2]) Kvsto 16 p. syysk. 18 §. — [3]) S:n 13 p. toukok. 22 §. — [4]) S:n 10 p. kesäk. 23 §. — [5]) Ks. v:n 1930 kert. s. 151. — [6]) Kvsto 10 p. kesäk. 22 §. — [7]) Kvston pain. asiakirj. n:o 7.

ginreviisori oli sitä mieltä, että kurinpidollisiin toimenpiteihin ja korvausvaatimuksiin voitiin ajatella ryhdyttävän edellä mainittuja viranhaltijoita vastaan, jotka olivat tehneet itsensä syypäiksi laiminlyönteihin virantoimituksessaan, kaupunginhallitus piti asianmukaisena, että ennen ryhtymistä mahdollisiin toimenpiteihin vuositilintarkastajat saivat tilaisuuden antaa asiasta lausuntonsa.

Täydellisesti hallituksen ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [1]) lähettää kassanhoitaja Erikssonin kavallusten johdosta syntyneet asiakirjat asian vaatimia toimenpiteitä varten vuositilintarkastajille pyytäen näitä ensi tilassa antamaan valtuustolle selonteon tutkimuksestaan sekä ehdotuksen niiksi toimenpiteiksi, joihin he katsoivat asian antavan aiheen.

Vuotavien vesijohtoputkien aiheuttamien vahinkojen korvaaminen. Korkeimman oikeuden toukokuun 28 ja joulukuun 28 p:nä 1930 sekä Turun hovioikeuden kesäkuun 20 p:nä s. v. antamilla päätöksillä kaupunki oli velvoitettu maksamaan eräille liikkeille yhteensä 49,616: 80 markkaa vesijohtoputkien vuotamisesta aiheutuneiden vahinkojen korvaukseksi. Mainittu rahamäärä osoitettiin [2]) vuoden 1930 tilierotuksesta.

Korvaus Helsingistä kotoisin olevien lasten koulunkäynnistä vieraissa kunnissa. Rovaniemen kunnallislautakunta oli Uudenmaan läänin maaherralle esittänyt anomuksen, että Helsingin kaupunki velvoitettaisiin korvaamaan mainitulle kunnalle kahden oppilaan koulunkäynnistä Rovaniemen kansakoulussa lukuvuonna 1927—28 aiheutuneet kustannukset. Kaupunginvaltuusto päätti [3]) tämän johdosta annettavassa selityksessään lausua, että kaupunki suostui korvaamaan Rovaniemen kunnalle kyseiset kustannukset syyslukukaudelta 1927, mutta että vaatimus, mikäli se kohdistui kevätlukukauteen 1928, ei perustunut lakiin, koska lapsilla viimeksi mainitun vuoden alusta oli ollut kotipaikkaoikeus Rovaniemen kunnassa.

Sonkajärven kunnan anottua Uudenmaan läänin maaherralta, että Helsingin kaupunki velvoitettaisiin korvaamaan Sonkajärven kunnalle vaatturintyttären L. Åmanin koulunkäynnistä mainitun kunnan kansakoulussa aiheutuneet kustannukset, ja maaherran pyydettyä asiasta valtuuston lausuntoa valtuusto oli saanut selville, että puheena olevan lapsen isä jo maaliskuun 19 p:nä 1927 oli muuttanut Helsingistä tuntemattomalle paikkakunnalle, ja esitti [4]) tähän viitaten, että Sonkajärven kunnan anomus lakiin perustumattomana hylättäisiin ja kunta velvoitettaisiin korvaamaan Helsingin kaupungille asiasta aiheutuneet kulut.

Korvaus Viikin latokartanon rappioista. Sitten kun Helsingin kaupunki marraskuun 13 p:nä 1928 Viikin latokartanossa toimitetun lähtökatselmuksen jälkeen oli velvoitettu [5]) tilalla todetuista rappioista suorittamaan valtiolle korvausta 187,315 markkaa, molemmat asianosaiset olivat ilmoittaneet tyytymättömyytensä katselmuslautakunnan päätökseen asutushallitukselle, joka alensi korvausmäärän 156,835 markkaan. Tähän päätökseen rahatoimikamari haki muutosta korkeimmasta hallinto-oikeudesta, joka lopullisesti ratkaisi asian ja tällöin velvoitti Helsingin kaupungin suorittamaan valtiolle Viikin latokartanon rappioista korvausta 105,635 markkaa. Saatuaan tästä tiedon kaupunginvaltuusto päätti [6]) määrätä mainitun rahamäärän maksettavaksi vuoden tilierotuksesta.

---

[1]) Kvsto 17 p. kesäk. 6 §. — [2]) S:n 14 p. tammik. 6 §. — [3]) S:n 28 p. tammik. 2 §. — [4]) S:n 22 p. huhtik. 6 §. — [5]) Ks. v:n 1929 kert. s. 53. — [6]) Kvsto 26 p. elok. 14 §.

Kaupungin osanotto poliisilaitoksen menoihin. Kaupunginvaltuuston lausuntoa oli pyydetty hallituksen laatimasta ehdotuksesta laiksi kaupunkien osanotosta poliisilaitoksen menoihin, jonka ehdotuksen mukaan kaikki maan kaupungit ottaisivat osaa kyseisten kustannusten suorittamiseen samassa suhteessa eli suorittaen $^1/_3$ vakinaisista rahamenoista, mihin tulisi lisäksi erinäisiä luontoissuorituksia.

Tämän johdosta kaupunginvaltuusto huomautti[1]), että olisi pyrittävä siihen, että valtio ottaisi suorittaakseen kaikki kaupunkien samoinkuin maaseudunkin poliisilaitosten aiheuttamat kustannukset, mikä vastasikin lakiehdotuksessa lausuttua periaatetta, että valtio huolehtii poliisihoidosta kaupungeissa. Kaupungeilla oli kuitenkin oikeus kantaa tuulaakia, joka alkujaan oli tarkoitettu niille erinäisten valtion laitosten ylläpitämisestä aiheutuneiden kustannusten korvaukseksi, ja senvuoksi kaupunginvaltuusto ei tahtonut tehdä edellä mainittuun suuntaan käyvää ehdotusta, vaikkakaan tuulaakitulo ei läheskään vastannut poliisilaitoksen aiheuttamia menoja. Hallituksen ehdotuksen perusteluissa sanottiin Helsingin kaupungin olevan etuoikeutetussa asemassa, mihin kaupunginhallitus huomautti, että tämä oli ainoastaan näennäinen, koska oli huomattava, että pääkaupungin poliisilaitos palveli osaksi koko maata ja että sen suojeltavana oli verrattoman paljon suurempia ja tärkeämpiä valtion laitoksia ja enemmän valtion omaisuutta kuin millään muulla maan poliisilaitoksella. Helsingistä lähetettiin usein poliisikomennuskuntia muille paikkakunnille, missä satunnaisesti tarvittiin enemmän poliisivoimia, ja varsinkin etsivä osasto suoritti laajoja tutkimuksia maaseudulla. Nimenomaan näistä syistä pääkaupungin osuus poliisikustannuksista vuonna 1916 määrättiin pienemmäksi kuin muiden kaupunkien. Edelleen kaupunginhallitus viittasi siihen, että Helsingin kaupunki suoritti $^2/_7$ niidenkin luontoissuoritusten aiheuttamista kustannuksista, joista kaupunki lakiehdotuksen perusteluissa ilmoitettiin vapautetuksi. Jos hallituksen ehdotus tulisi laiksi, merkitsisi tämä Helsingin kaupungille n. 1,500,000 markan suuruista vuotuista poliisimenojen lisäystä vuoden 1930 määriin verraten. Tässä yhteydessä kaupunginhallitus edelleen huomautti, että Helsingin kaupungin oli lähimpinä vuosina rakennettava keskuspoliisitalo ja ainakin kahdelle poliisipiirille talot, joiden rakennuskustannukset todennäköisesti tulivat nousemaan n. 30,000,000 markkaan.

Kaupunginvaltuusto ei tahtonut vastustaa kaupunkien poliisihoidon aiheuttamien menojen yhtäläistämiseen tähtääviä pyrkimyksiä, mutta jotta rasitus ei kävisi millekään kaupungille entistä suuremmaksi, olisi kaupunginvaltuuston mielestä kaupunkien osuus näistä kustannuksista määrättävä $^1/_4$:ksi. Helsingin kaupungin osuus oli siihen asti ollut $^2/_7$, mutta vähennys tuskin vaikuttaisi poliisihoidon kaupungille aiheuttamiin kokonaismenoihin, koska luontoissuoritukset tulivat lisääntymään. Edelleen kaupunginvaltuusto huomautti, että jos huonekalujen hankkimisvelvollisuus siirtyi kaupungeille, olemassa olevaa kalustoa oli käytettävä niin kauan kuin se oli käyttökunnossa, ilman että kaupungin tarvitsi siitä suorittaa korvausta.

Edellä selostetuin perusteluin kaupunginvaltuusto puolsi hallituksen esitysehdotusta, kuitenkin siten muutettuna, että kaupunkien osuus poliisilaitoksen rahamenoista ehdotettiin $^1/_4$:ksi.

Kaupungin viranhaltijain palkkajärjestely. Joulukuun 31 p:nä 1931 päättyi se kolmivuotiskausi, joksi kaupunginvaltuusto oli vahvistanut[2]) kau-

[1]) Kvsto 28 p. tammik. 4 §. — [2]) Ks. v:n 1927 kert. s. 53.

pungin viranhaltijain palkat. Rahatoimikamari antoi senvuoksi s.v. marraskuussa valtuustolle esityksen [1]) näiden palkkain järjestämisestä uudelleen vuoden 1931 alusta, mutta valtuusto ei ottanut sitä käsiteltäväkseen, vaan määräsi [2]) voimassa olevan palkkausohjesäännön olemaan voimassa heinäkuun 1 p:ään 1931. Sen jälkeen kaupunginhallitus käsitteli asiaa ja totesi, että elinkustannusindeksi viime aikoina oli huomattavasti alentunut pysyttyään aikaisemmin suurin piirtein kaupunginvaltuuston joulukuun 14 p:nä 1927 vahvistaessaan viranpitäjäin palkat edellyttämissä rajoissa, indeksin aritmeettinen keskiarvo kun kolmivuotiskautena 1928—30 oli ollut 1,203.1. Viranhaltijain taholta oli kuitenkin usein huomautettu, että virallisiin elinkustannusindeksilukuihin virkamiesten palkkoja arvosteltaessa oli suhtauduttava hyvin varovaisesti, koska mainittu luku perustui työläisperheen kotitalousbudjetin menoeriin, joiden keskinäinen suhde ilmeisesti oli aivan toinen kuin henkisen työn tekijän budjetissa. Niinpä sosialihallituksen tilasto-osaston vuosina 1920—21 toimittama elinkustannustutkimus osoitti, että ravintokustannukset työläisperheen menoarviossa edustivat 61.2 %, mutta virkamiesperheen menoarviossa ainoastaan 38.8 % kokonaismenoista. Jos siis viranhaltijain palkat ravintoindeksin huomattavasti muututtua vahvistettiin työläisperheen budjetin pohjalla, jouduttiin ilmeisesti kohtuuttomaan tulokseen. Kieltämättä nielivät asuntohuoneiston vuokramenot suhteettoman suuren osan helsinkiläisen viranhaltijan palkasta aiheuttaen siten oikeutettua tyytymättömyyttä liian niukkoihin palkkoihin. Kaupunginhallituksen mielestä ei vallitsevissa oloissa voitu ajatella mitään palkankorotuksia. Tosin eräiden virkain luokittelussa oli olemassa ilmeisiä epätasaisuuksia, mutta hallitus ei katsonut mahdolliseksi tässä yhteydessä ehdottaa niidenkään korjaamista tarkoittavia toimenpiteitä. Huomauttaen, että uuden virkasäännön ehdotuksessa ehdotettiin puolen tunnin työajan pidennystä, mikä vastasi kaikkien viranhaltijain palkkain alentamista n. 8 %:lla, kaupunginhallitus esitti [3]), että voimassa oleva kaupungin viranhaltijain palkkausohjesääntö jätettäisiin toistaiseksi muutoksitta voimaan. Kaupunginvaltuusto myöntyi [4]) tähän esitykseen samalla kuitenkin antaen kaupunginhallitukselle tehtäväksi mahdollisimman kiireellisesti esittää valtuustolle viranpitäjäin palkkauksen tarkistamista koskevan ehdotuksen.

Tämän johdosta kaupunginhallitus otti asian uudelleen valmisteltavakseen [5]). Taloudellinen pula oli sillävälin yhä kärjistynyt, minkä johdosta hallitus vieläkään ei pitänyt ajankohtaa sopivana ryhtyäkseen palkkausohjesäännön täydelliseen tarkistamiseen, mutta oli toisaalta täysin tietoinen siitä, että kaupungin menoja oli vähennettävä, jotta verotaakka ei kävisi sen asukkaille kohtuuttoman raskaaksi. Hallintokustannuksia voitaisiin supistaa väliaikaisesti alentamalla viranhaltijain palkkoja, ja alennuksessa olisi hallituksen ehdotuksen mukaan pysyttävä samoissa rajoissa, jotka oli vahvistettu noudatettaviksi valtion virkamiesten palkkoihin nähden, t. s. alennus määrättävä 5 %:ksi huoltovelvollisilta ja 10 %:ksi viranhaltijoilta ilman huoltovelvollisuutta. Alennus aiheuttaisi siinä tapauksessa vuonna 1932 n. 6,000,000 markan säästön, jos se kohdistuisi ainoastaan peruspalkkaan, ja 7,000,000 markan säästön, jos sekä palkat että ikäkorotukset otettaisiin huomioon, kummassakin tapauksessa edellyttäen, ettei vahvistettu alirajaa, jonka alapuolella palkkoja ei saanut alentaa.

---

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 29 v:lta 1930. — [2]) Ks. v:n 1930 kert. s. 76. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 6. — [4]) Kvsto 27 p. toukok. 8 §. — [5]) Kvston pain. asiakirj. n:o 14.

Mitä tuli siihen järjestykseen, jossa päätös viranhaltijain palkkojen alentamisesta voitiin saattaa voimaan, oli huomattava, että viranhaltijalla niin kauan kuin hän oli virassaan oli oikeus niihin palkkaetuihin, jotka oli ilmoitettu virkaan kuuluviksi sen ollessa haettavaksi julistettuna tai jotka hänelle myöhemmin hänen virassa ollessaan oli vakuutettu. Irtisanottavien viranhaltijain suhteen voitiin päätös palkan alentamisesta saattaa täytäntöön niin pian kuin irtisanomisaika oli mennyt umpeen, eikä irtisanomisen toimittaminen edes ollut välttämätöntä, vaan kaupunginhallitukselle voitiin antaa toimeksi asianomaisen lautakunnan ja laitoksen välityksellä saattaa päätös jokaisen viranhaltijan tietoon sekä vaatia häneltä vahvistus tiedoksiannosta. Ellei hän silloin suostuisi tyytymään alennettuun palkkaan, seuraisi irtisanominen. Siten menettelemällä vältettäisiin koko virkamieskunnan irtisanominen, ja viranhaltijat saisivat sovitun palkan irtisanomisajalta. Koska kaikkien viranhaltijain palkanalennuksen suhteen tuli joutua samaan asemaan, oli aika, jonka kuluttua palkanalennus astuisi voimaan, määrättävä pisintä säädettyä irtisanomisaikaa vastaavaksi, t. s. kolmeksi kuukaudeksi.

Kaupungin irtisanottaville viranhaltijoille suoritettiin yleensä palkkasäännön mukainen palkka, mutta eräiden viranhaltijain, nimittäin kaupunginreviisorin, köyhäinhoidon toimitusjohtajan, kaupungininsinöörin, kaupunginarkkitehdin, ruotsinkielisten kansakoulujen taloudenhoitajan sekä kaasulaitoksen johtotyöinsinöörin kanssa kaupunki oli tehnyt erikoiset sopimukset palkasta. Koska kuitenkin nämäkin viranhaltijat oli otettu toimiinsa määrätyin molemminpuolisin irtisanomisajoin, voitiin nämä sovitut palkat alentaa samalla tavalla kuin ne palkat, jotka suoritettiin irtisanottavien viranhaltijain palkkasäännön mukaisesti.

Niillä viranhaltijoilla, joita ei kaupungin puolelta voinut sanoa irti, oli oikeus saada palkkansa muuttumattomina niin kauan kuin he pysyivät viroissaan. Tähän ryhmään kuului osin sellaisia, joiden nimittämiseen valtion viranomainen oli osallinen ja jotka sen perusteella olivat kesäkuun 29 p:nä 1926 annetun valtion virkamiehiä koskevan lain alaisia, osin taas sellaisia, joiden virka-asemaa koskevia säännöksiä sisältyi muihin yleisiin lakeihin ja asetuksiin. Eräille tähän ryhmään kuuluville viranhaltijoille valtioneuvosto vahvisti kaupunginvaltuuston hyväksymän palkkasäännön. Kyseiseen ryhmään kuuluivat ensinnäkin seuraavat maistraatin ja raastuvanoikeuden viranhaltijat: kunnallispormestari, maistraatin oikeus- ja kunnallisneuvosmies, maistraatinsihteeri ja ensimmäinen julkinen notaari, oikeuspormestari, raastuvanoikeuden vanhempi ja nuorempi oikeusneuvosmies, raastuvanoikeuden ylimääräinen oikeusneuvosmies, ensimmäinen kaupunginviskaali, muut kaupunginviskaalit, ensimmäinen kaupunginvouti, toinen kaupunginvouti ja avustava toinen kaupunginvouti. Kaikkien näiden viranhaltijain palkat oikeusministeriö oli vahvistanut huhtikuun 8 p:nä 1929. Presidenttien K. Söderholmin ja K. Ignatiuksen antaman selvityksen mukaan ei maistraatin eikä raastuvanoikeuden jäsentä, jolla oli vahvistetun palkkasäännön mukainen palkka, vastoin hänen tahtoansa voinut alistaa hänen virassaoloaikanaan tapahtuneeseen palkkasäännön alentamiseen. Kuitenkin oli huomattava, että Helsingin raastuvanoikeuden ylimääräiset neuvosmiehet, luvultaan neljä, joulukuun 19 p:nä 1919 tehdyn raastuvanoikeuden kokoonpanoa ja toimintaa koskevan korkeimman oikeuden päätöksen mukaan oli raastuvanoikeuden nimitettävä kalenterivuodeksi kerrallaan. Heidän palkkaetujaan voitiin niin ollen muuttaa, kun uusi määräys heille annettiin. Sama koski toista kaupunginvoutia, joka, koska hänen tointaan ei ollut erityisellä asetuksella jär-

jestetty, oikeudellisesti oli rinnastettava maistraatin valitsemien ulosottomiesten kanssa, joista ulosottolain 1 luvun 5 §:ssä säädettiin, että ulosotonhaltija voi peruuttaa heidän määräyksensä, milloin siihen oli syytä. Niin ollen voitiin myöskin avustavan toisen kaupunginvoudin palkkaa muuttaa sen jälkeen kun hänen virkamääräyksensä oli peruutettu. Mainittujen viranhaltijain saavuttama oikeus ei niin ollen estänyt valtioneuvostoa vahvistamasta alennettua palkkasääntöä.

Erikoisasemassa olivat edelleen ensimmäinen ja toinen kaupunginlääkäri sekä kaupunginkamreeri, joiden palkat sisäasiainministeriö oli vahvistanut lokakuun 22 p:nä 1928. Kaupunginlääkärit nimittää mainittu ministeriö, ja he ovat senvuoksi valtion virkamieslain alaiset. Toisen kaupunginlääkärin virka oli kuitenkin vakinaisesti täyttämättä, minkä vuoksi mikään ei estänyt kaupunginvaltuustoa ministeriön suostumuksella alentamasta sen palkkaa. Myöskin kaupunginkamreerin palkka voitiin alentaa, koska hänet oli otettu virkaan kolmen kuukauden irtisanomisajoin.

Kunnallisen ammattienylitarkastajan ja kunnallisten ammattientarkastajain suhteen oli huomattava, että heidät valtioneuvoston maaliskuun 4 p:nä 1927 tekemän, ammattientarkastuslain toimeenpanemista koskevan päätöksen 18 §:n mukaan asettaa valtioneuvosto viideksi vuodeksi kerrallaan. Koska heidät siis oli otettu määräajaksi, jonka kuluessa heitä ei voinut sanoa irti, ja koska kaupunki heihin nähden ei ollut voinut pidättää itselleen oikeutta muullakaan tavalla ryhtyä palkkain alentamiseen, tuli heidän viiden vuoden aikana saada palkkansa vähentämättöminä. Kaksi tarkastajista oli tosin nimitetty ennen mainitun päätöksen voimaantuloa, mutta näilläkin tuntui olevan sama oikeus vähentämättömien palkkaetujen nauttimiseen viiden vuoden aikana lukien huhtikuun 1 p:stä 1927, jolloin päätös astui voimaan.

Tässä yhteydessä kaupunginhallitus edelleen mainitsi kaupunginjohtajat ja avustavat kaupunginjohtajat, joiden virka-asema ja oikeus pysyä virassaan oli järjestetty varsinaisten kunnallisten viranhaltijain asemasta poikkeavalla tavalla. Joulukuun 9 p:nä 1927 kunnallislain muuttamisesta annetun lain 32 §:ssä kosketeltiin näet niitä edellytyksiä ja olosuhteita, joiden vallitessa kaupunginjohtajat voitiin erottaa virastaan. He eivät olleet irtisanottavissa, kuten varsinaiset kunnalliset viranhaltijat, eikä kaupunginvaltuustolla niin ollen ollut oikeutta heidän toimessaan ollessaan ilman heidän suostumustaan tehdä päätöstä heidän palkkojensa alentamisesta. Tämä seikka ei kuitenkaan vaikuttanut asiaan, koska kaikki kaupunginjohtajat olivat ilmoittaneet suostuvansa kaupunginhallituksen ehdottamaan palkanalennukseen.

Myöskin kansakoulunopettajat olivat huhtikuun 17 p:nä 1931 kansakoululaitoksen järjestysmuodon perusteista annettuun lakiin tehtyjen muutosten nojalla valtion virkamieslain alaisia, eikä heitä siis voinut sanoa irti. Kansakoulunopettajat näyttivät kuitenkin olevan toisessa asemassa kuin muut tämän lain alaiset kaupungin viranhaltijat, laki kun vahvisti ainoastaan ne alimmat määrät, joihin heidän palkkojensa tuli nousta. Asianomaisella kaupunginvaltuustolla näytti siis olevan oikeus vapaasti päättää palkoista, jotka ylittivät alirajan. Tämä ilmeni myöskin kouluhallituksen vahvistaman Helsingin kaupungin kansakoulujen ohjesäännön 17 §:ään otetusta opettajain palkkoja koskevasta määräyksestä, joka näytti olevan tulkittava siten, että kaupunki oli pidättänyt itselleen oikeuden suorittaa kansakoulunopettajain palkat kulloinkin voimassa olevan palkkausohjesäännön mukaisesti. Tämä tulkinta edellytti kuitenkin, että mahdollinen palkkojen alentamis-

päätös tehtiin palkkasäännön lisäyksen muodossa, ja tätä kantaa tuki sekin seikka, että kaupungin ruotsinkielisten kansakoulujen opettajisto oli otettu virkoihinsa kuulutusten nojalla, joissa oli nimenomaan mainittu palkanalennuksen mahdollisuus, ja tähän oli viitattu niissäkin kuulutuksissa, joilla suomenkielisten kansakoulujen opettajanvirat oli julistettu haettaviksi. Niin ollen näytti kansakoulunopettajainkin palkkojen alentaminen mahdolliselta.

Siinä tapauksessa, että kaupunginvaltuusto päätti ryhtyä alentamaan palkkoja, oli tämä päätös edellä mainitulla tavalla saatettava viranhaltijain tietoon ennen kuluvan vuoden loppua, jolloin palkat voitiin alentaa lukien huhtikuun 1 p:stä 1932, säädetyn kolmen kuukauden irtisanomisajan kuluttua umpeen. Jotta kuitenkin kaupungille säästyisi 5 ja 10 % mainitun vuoden kokonaispalkoista, olisi, koska alennukset voitiin toimeenpanna ainoastaan 9 kuukauden aikana, näiden kuukausien palkasta vähennettävä 6.66 % ja 13.33 %.

Kaupungin viranhaltijain palkat suoritettiin kaupunginvaltuuston joulukuun 14 p:nä 1927 vahvistaman palkkausohjesäännön mukaisesti. Palkkain alentaminen edellytti siis mainitun ohjesäännön muuttamista. Tämän toimenpiteen tuli olla ainoastaan väliaikainen, minkä johdosta ei ollut syytä ryhtyä uudestaan laskemaan palkkasäännön eri palkkaluokkien pohjapalkkojen ja ikäkorotusten määriä, vaan oli sääntöön tehtävä lisäys, jossa säädettiin, että viranhaltijain palkat vuoden 1932 aikana oli suoritettava palkkasäännön mukaisesti vähentämällä 5 % huoltovelvollisten ja 10 % ei-huoltovelvollisten palkoista. Syntyvä säästö oli merkittävä talousarvion tulopuolelle, kun taas palkat merkittäisiin menopuolelle entisin määrin.

Kysymyksestä, oliko palkkoja alennettava vai ei, kaupunginhallitus ei ollut yksimielinen, ja mietinnössään se teki seikkaperäisesti selvää syistä, joita voitiin esittää toisaalta tällaisen toimenpiteen puolesta, toisaalta sitä vastaan. Äänestyksen jälkeen hallitus kuitenkin oli tullut siihen lopputulokseen, että kaupungin oli pakko käyttää tätä keinoa hallintomenojensa alentamiseksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) hallituksen ehdotuksen eräin vähäisin muutoksin sanamuodoltaan seuraavana:

kaupungin viranhaltijain palkkausohjesääntöä sovelletaan vuoden 1932 aikana siten, että viranhaltijain sen perusteella nauttimain peruspalkkojen määristä vähennetään huoltovelvollisilta 5 % ja viranhaltijoilta ilman huoltovelvollisuutta 10 %;

sopimuspalkkaa nauttivien viranhaltijain, pysyväisten luokittelemattomien tointen haltijain sekä työmäärärahoista palkattujen samoinkuin muidenkin kuukausipalkkaa nauttivien palkat alennetaan samojen perusteiden mukaisesti;

kaupunginhallitus oikeutetaan ratkaisemaan kysymykset viranhaltijain huoltovelvollisuudesta noudattaen seuraavia periaatteita: huoltovelvolliseksi katsotaan a) perheenisä huolimatta siitä, onko hänellä lapsia vai ei, b) perheenäiti, joka on leski ja jolla on huollettavia lapsia tai jonka mies on ilman tuloja ja c) naimaton, jolla on huollettavana läheinen varaton omainen tai jolla on kasvattilapsi; jos viranhaltijat ovat keskenään naimisissa eikä heillä ole lapsia, vähennetään kummankin palkasta 10 %; jos perheellä on lapsia ja molemmat vanhemmat ovat ansiotyössä, vähennetään siltä, jolla on suurempi palkka, 5 % ja toiselta 10 %;

[1]) Kvsto 16 p. jouluk. 10 §.

kaupunginvaltuuston päätös palkkojen alentamisesta ei koske kunnallispormestaria, maistraatin oikeusneuvosmiestä, maistraatin kunnallisneuvosmiestä, maistraatinsihteeriä, ensimmäistä julkista notaaria, oikeuspormestaria, raastuvanoikeuden vanhempaa oikeusneuvosmiestä, raastuvanoikeuden nuorempaa oikeusneuvosmiestä, ensimmäistä kaupunginviskaalia, muita kaupunginviskaaleja, ensimmäistä kaupunginvoutia, toista kaupunginvoutia, ensimmäistä kaupunginlääkäriä, kunnallista ammattienylitarkastajaa, kunnallisia ammattientarkastajia eikä muitakaan viranhaltijoita, joita ei voida irtisanoa, elleivät nämä kaupunginhallituksen heitä siihen kehoitettua suostu alennukseen;

palkkojen alentaminen toimitetaan siten, että kunkin viranhaltijan palkasta vuoden 1932 huhtikuusta joulukuuhun vähennetään huoltovelvollisilta 6.66 % ja viranhaltijoilta ilman huoltovelvollisuutta 13.33 % kunkin kuukauden palkkamäärästä, elleivät viranhaltijat vapaaehtoisesti suostu siihen, että alennus pannaan toimeen tammikuusta alkaen, jolloin se on vastaavasti 5 ja 10 %;

myönnettävät eläkkeet määrätään alentamattomien palkkojen perusteella;

kaupunginhallitusta kehoitetaan asianomaisten lautakuntien ja laitosten välityksellä ilmoittamaan niille viranhaltijoille, joita alentamispäätös koskee, että palkat vuoden 1932 huhtikuun 1 p:stä alkaen vuoden loppuun alennetaan edellä mainitulla tavalla, sekä ottamaan tästä tiedoksiannosta viranhaltijoilta vahvistus;

palkat merkitään talousarvion menopuolelle sensuuruisina kuin ne nykyisin ovat ja tulopuolelle merkitään se määrä, joka saadaan säästöksi, kun palkat alennetaan edellä mainitulla tavalla;

valtuuston päätös raastuvanoikeuden ylimääräisten neuvosmiesten, avustavan toisen kaupunginvoudin, kaupunginkamreerin ja toisen kaupunginlääkärin palkoista alistetaan valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi; sekä

valtuuston päätös julistetaan kiireellisenä täytäntöönpantavaksi.

Kaupungin viranpitäjäin ja työntekijäin eläkesääntö. Rahatoimikamari oli laatinut ehdotuksen kaupungin viranhaltijain ja työntekijäin eläkesääntöjen muuttamisesta [1]), mutta koska ehdotettujen muutosten soveltaminen olisi aiheuttanut n. 800,000 markan vuotuisen lisämenon, kaupunginvaltuusto vallitsevana ahtaana aikana katsoi [2]) välttämättömäksi siirtää kyseisten sääntöjen tarkistamisen toistaiseksi.

Kaupungin palvelusehtosääntö ja raastuvanoikeuden viranhaltijat. Raastuvanoikeuden omaksuman kaupungin viranhaltijain palvelusehtosäännön 18 ja 21 §:n määräysten tulkinnan mukaisesti oli vanhempi oikeusneuvosmies E. A. Wendell vuoden 1930 kesäkuun 1 p:n ja marraskuun 1 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän oli nauttinut raastuvanoikeuden sairauden takia myöntämää virkavapautta, saanut koko palkkansa ilman että siihen oli hankittu kaupunginvaltuuston suostumusta. Revisionikonttorin mielestä mainittu menettely kuitenkaan ei ollut voimassa olevien määräysten mukainen, minkä johdosta rahatoimikamari alisti kysymyksen kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi ja esitti puolestaan

että Helsingin kunnallisten viranhaltijain palvelusehtoja koskevan säännön 18 §:n määräyksiä palkan suorittamisesta viranhaltijalle virkavapauden ajalta sovellettaisiin myöskin raastuvanoikeuden virka- ja palvelusmiehiin; sekä

että vanhemmalle oikeusneuvosmiehelle Wendellille kesäkuun 1 p:n ja

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 30 v:lta 1930. — [2]) Kvsto 27 p. toukok. 10 §.

marraskuun 1 p:n väliseltä ajalta maksettua palkkaa asian laadun takia ei perittäisi takaisin.

Pyydetyssä lausunnossa raastuvanoikeus perusteli kantaansa puheena olevassa kysymyksessä pääkohdittain seuraavasti: kaupungin virka- ja palvelusmiehiä oli kaksi pääryhmää: 1) virka- ja palvelusmiehet, jotka toimittivat myöskin valtion tehtäviä, ja 2) virkamiehet, jotka suorittivat yksinomaan tai pääasiallisesti kunnallisia tehtäviä. Edelliseen ryhmään kuului raastuvanoikeus, jonka kokoonpanon ja toiminnan määrääminen ja viranpitäjäin palkkaussäännön vahvistaminen kuului valtion viranomaiselle. Sitävastoin kunta sai vapaasti järjestää jälkimmäiseen ryhmään kuuluvien viranhaltijain toiminnan ja palkat. Tämä erotus oli otettu huomioon kaupungin palvelusehtosäännössä, sekä 21 §:ssä, jossa lausuttiin, että säännön määräysten tuli olla voimassa kaupungin viranhaltijoista sikäli kuin yleisessä laissa tai asetuksessa ei ollut muuta säädetty, että 17 §:ssä, jossa annettiin virkavapauden myöntämistä koskevia ohjeita ja edellytettiin kunnallisten viranomaisten valinneen viranhaltijat.

Kun usein mainitun palvelusehtosäännön 18 §:ään otettiin määräys, että kaupunginvaltuuston asiana oli ratkaista, saiko virkavapaa viranhaltija nauttia palkkaetuja ja minkä verran, edellytettiin ilmeisesti, että asianomainen viranhaltija tai se virasto, johon hän kuului, oli kaupunginvaltuuston alainen. Raastuvanoikeuden viranhaltijat eivät kuitenkaan olleet minkäänlaisessa subordinatiosuhteessa kaupunginvaltuustoon. Tämä kävi ilmi sekä siitä turvatusta ja riippumattomasta asemasta, joka hallitusmuodossa oli tuomareille taattu, että siitä, että kaupunkien tuomarit oikeudenkäyntilainsäädännön mukaan olivat suoraan ylempien oikeusviranomaisten, lähinnä hovioikeuksien alaiset. Tyytymättömyytensä heidän toimintaansa kaupunginvaltuusto tietenkin voi saattaa hovioikeuden tietoon, mutta tämä oli aivan toinen asia. Heidän palkkansa valtuusto tosin määräsi, mutta valtiovallan oli nekin vahvistettava, ja hallitus saattoi tällöin vaikkapa korottaakin kaupungin vahvistamaa palkkamäärää. Hallituksen siten kyseisille virkamiehille takaamien palkkaetujen suhteen valtuustolla sen jälkeen ei ollut mitään määräämisvaltaa heidän nauttiessaan lain määräämässä järjestyksessä virkavapautta. Tätä oikeutta valtio ei ollut valtuustolle myöntänyt, vaan kuului se raastuvanoikeuden suhteen oikeusviranomaisille. Ja vielä vähemmän voivat muut kaupungin viranomaiset, esim. rahatoimikamari, päättää raastuvanoikeuden viranhaltijain sijaisten palkoista.

Vuonna 1766 annetussa asetuksessa järjestettiin raastuvanoikeuksien virkavapauskysymys siten, että se kokonaan uskottiin asianomaisten oikeusviranomaisten ratkaistavaksi. Oikeusneuvosmiehenvirkain hoidosta säädettiin nimenomaan, että maistraatin (= raastuvanoikeuden) jäsenten oli yhteisesti vastattava, jos jotakin virkaan kuuluvaa virkavapauden johdosta tuli laiminlyödyksi. Jos siis virka muuten voitiin hoitaa, oli tarpeetonta kääntyä kunnallisten viranomaisten puoleen, mutta jos varoja tarvittiin, oli niitä säädetyssä järjestyksessä pyydettävä. Vuoden 1766 asetuksen hengen mukaisesti ja puitteissa oli kaikissa myöhemmin annetuissa Helsingin maistraatin ja raastuvanoikeuden kokoonpanoa ja toimintaa koskevissa määräyksissä säädetty, että yhteisen raastuvanoikeuden asia oli myöntää virkavapautta oikeuden virka- ja palvelusmiehille sekä määrätä heidän sijaisensa. Tämä valta olisi aivan näennäinen, jos kunnan viranomaiset oman harkintansa mukaan saisivat määrätä virkavapaiden ja heidän sijaistensa palkkiot.

Edellä esitettyyn viitaten raastuvanoikeus lausui käsityksenään, että

rahatoimikamari oli toiminut täysin lain mukaisesti määrätessään vanhemmalle oikeusneuvosmiehelle Wendellille maksettavaksi hänen koko palkkansa puheena olevan virkavapauden ajalta.

Raastuvanoikeuden lausunnossaan esittämien seikkojen nojalla kaupunginvaltuusto katsoi [1]), että kaupungin viranhaltijain palvelusehtosäännön 18 §:ää ei voinut soveltaa mainitun laitoksen toimenhaltijoihin. Virkavapauden myöntäminen heille sairauden takia kuului raastuvanoikeudelle, jonka myös tuli järjestää heidän palkkauksensa virkavapauden aikana, mikäli tämä voi tapahtua oikeuden käytettävänä olevin varoin Jos sitävastoin erityinen määräraha oli tarpeen sijaisen palkkaamiseen, oli kaupunginvaltuustolla ja -hallituksella sekä oikeus että velvollisuus kaikinpuolisesti harkita kysymystä sen myöntämisestä.

Tämän mukaisesti valtuusto ei katsonut olevan syytä ryhtyä käsittelemään oikeusneuvosmies E A. Wendellin virkavapautta ja hänen sen ajalta saamiaan palkkaetuja koskevaa kysymystä.

Viranhaltijain luontoisedut. Kaupunginhallitus oli ryhtynyt laatimaan tarpeellisiksi havaittuja uusia perusteita eräillä kaupungin viranhaltijoilla olevien luontoisetujen arvioimista varten ja tällöin havainnut, että virkasäännön määräyksiin perustuvan uuden arvioimisjärjestelmän soveltaminen eräissä tapauksissa tuli tuntuvasti vähentämään viranhaltijain rahapalkkoja. Jotta siirtyminen aikaisemmin sovelletusta arvioimistavasta uuteen järjestelmään helpottuisi, kaupunginvaltuusto valtuutti [2]) hallituksen enintään kolmen vuoden aikana harkintansa mukaan myöntämään alennuksia vahvistettujen perusteiden mukaisesti lasketusta luontoisetujen korvauksesta.

Korvauksen suorittaminen alueläkäreille kotikäynneistä. Terveydenhoitolautakunta huomautti, että sen mielestä alueläkärien palkat olivat liian pienet heidän työmääräänsä verrattuina ja että, koska niiden suoranainen korottaminen vallitsevissa oloissa tuskin oli ajateltavissa, heille olisi myönnettävä oikeus korvauksen saamiseen varattomien potilaiden luo tekemistään kotikäynneistä. Lautakunta esitti tässä tarkoituksessa, että se valtuutettaisiin vuoden 1932 alusta suorittamaan alueläkäreille korvausta ensimmäisestä kotikäynnistä potilaan luona saman shekkijärjestelmän mukaisesti kuin korvaus suoritettiin siitä lääkärinavusta, jota lautakunnan toimisto välitti kodeissaan äkkiä sairastuneille henkilöille, kuitenkin siten, että korvaus maksettaisiin enintään 20 käynnistä kuukaudessa. Tämän esityksen johdosta kaupunginvaltuusto päätti [3]) merkitä vuoden 1932 menosääntöön terveydenhoitolautakunnan käytettäväksi 60,000 markan määrärahan, josta kaupungin alueläkäreille edellä mainittujen perusteiden mukaisesti suoritettaisiin korvausta vallitsevan pulakauden johdosta lisääntyneestä työstä.

Palkkain suorittamistapa lastentarhoissa. Lastentarhain johtokunnan esityksestä kaupunginvaltuusto päätti [4]), että kaupungin haltuunsa ottamissa lastentarhoissa aikaisemmin sovellettua palkkain suorittamistapaa edelleen noudatettaisiin ja niin ollen ainoastaan 9, 10 $^1/_2$ tai 11 kuukaudeksi toimeen otettujen keittäjättärien ja lastenhoitajattarien vuosipalkka jaettaisiin 12 osaan ja maksettaisiin kuukausittain läpi vuoden.

V. t. toisen kaupunginlääkärin palkkaedut. Koska toisen kaupunginlääkärin toimeen liittyvät virkatehtävät olivat tuntuvasti lisääntyneet sen johdosta, että poliisilaitoksen suojeluosastolle oli järjestetty uusi sairasosasto,

---

[1]) Kvsto 11 p. helmik. 10 §. — [2]) S:n 17 p. kesäk. 7 §. — [3]) S:n 16 p. jouluk. 21 §. — [4]) S:n 1 p. huhtik. 17 §.

jonka lääkärinhoidosta toinen kaupunginlääkäri huolehti, kaupunginvaltuusto päätti [1]) korottaa v. t. toisen kaupunginlääkärin O. Elon palkan 2,600 markasta 4,000 markkaan kuukaudelta toistaiseksi ja kunnes virka ynnä siihen liittyvät tehtävät oli järjestetty uudestaan ja virka vakinaisesti täytetty. Päätöksen kuluvana vuonna aiheuttama lisäkustannus oli suoritettava pääluokkaan Terveydenhoito merkityistä valtuuston käyttövaroista.

Henkilökohtaiset palkanlisäykset. Samalla kuin kaupunginvaltuusto valitsi [2]) köyhäinhoidon toimitusjohtajaksi ent. maaherran B. G. V. Sarlinin, valtuusto myönsi [3]) hänelle tämän viran palkan ja ikäkorotusten lisäksi henkilökohtaista palkanlisäystä 1,600 markkaa kuukaudessa. Päätöksestä aiheutuva lisäkustannus oli suoritettava uusia virkoja ja palkankorotuksia varten varatuista valtuuston käyttövaroista.

Kaupunginarkkitehdin palkkaedut. Koska arkkitehti G. Taucherin kanssa kaupunginarkkitehdinviran hoitamisesta tehty sopimus [4]) päättyi kesäkuun 30 p:nä, kaupunginhallitus oli tiedustellut arkkitehti Taucherilta, oliko hän halukas jatkuvasti mainitun ajankohdan jälkeen hoitamaan kyseistä virkaa, mihin hän olikin ilmoittanut suostuvansa edellyttäen, että hänelle myönnettiin 9,000 markan kuukausipalkka. Kaupunginvaltuusto ei kuitenkaan hyväksynyt [5]) arkkitehti Taucherin palkkavaatimusta, vaan vahvisti hänen palkkansa toistaiseksi 8,000 markaksi kuukaudelta.

Evättyjä palkankorotusanomuksia. Rahatoimiston veronkannantaosaston päällikön Hj. Storkållin anomuksen, että hänen virkansa siirrettäisiin 10:nnestä 13 palkkaluokkaan, kaupunginvaltuusto epäsi [6]).

Oikeus palkan nauttimiseen sairauden takia myönnetyn virkavapauden ajalta. Seuraavat viranhaltijat kaupunginvaltuusto oikeutti saamaan puolet palkkaeduistaan heille sairauden takia kahta kuukautta pitemmäksi ajaksi myönnetyn virkavapauden ajalta:

toisen kaupunginvoudin konttorin konttoriapulainen Hj. Hällfors maaliskuun 16 p:n ja toukokuun 16 p:n väliseltä ajalta [7]);

Marian sairaalan konttoriapulainen O. Eskelin maaliskuun 26 p:n ja huhtikuun 15 p:n väliseltä ajalta [7]);

köyhäinhoitolautakunnan kodissakävijä I. Korhonen maaliskuun 1 p:n ja toukokuun 1 p:n väliseltä ajalta [8]);

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar Z. Buur toukokuulta [9]);

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar I. Peltonen vuoden 1930 marraskuun 4 p:n ja joulukuun 3 p:n väliseltä ajalta [10]);

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar E. Pulkkinen toukokuun 17 ja 30 p:n väliseltä ajalta [9]);

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar S. Stenfeldt huhtikuun 9 p:n ja toukokuun 30 p:n väliseltä ajalta [7]); sekä

lastentarhanjohtajatar L. Upari huhtikuun 23 p:n ja toukokuun 31 p:n väliseltä ajalta [9]).

Seuraavat viranhaltijat saivat nostaa kaksi kolmannesta palkkaeduistaan:

köyhäinhoitolautakunnan kirjuriapulainen H. Spranger kolmelta kuukaudelta maaliskuun 15 p:stä lukien [11]); sekä

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar I. Hannula toukokuun 13 ja 30 p:n väliseltä ajalta [9]).

---

[1]) Kvsto 1 p. huhtik. 14 §. — [2]) Ks. tätä kert. s. 125. — [3]) Kvsto 18 p. maalisk. 28 §. — [4]) Ks. v:n 1927 kert. s. 54. — [5]) Kvsto 27 p. toukok. 8 §. — [6]) S:n 7 p. lokak. 14 §. — [7]) S:n 22 p. huhtik. 30 §. — [8]) S:n 1 p. huhtik. 18 §. — [9]) S:n 27 p. toukok. 25 §. — [10]) S:n 28 p. tammik. 22 §. — [11]) S:n 13 p. toukok. 15 §.

Seuraavat henkilöt saivat nostaa kaksi kolmattaosaa palkkaeduistaan ynnä ikäkorotuksensa:

toinen julkinen notaari W. Toppelius kesäkuulta [1]);

raastuvanoikeuden puhtaaksikirjoittajatar Hj. Lindholm toukokuun 8 p:stä kesäkuun 1 p:ään [2]); sekä

raastuvanoikeuden kaupunginpalvelija K. F. Nilsson kahdelta kuukaudelta toukokuun 1 p:stä lukien [2]).

Seuraavat henkilöt saivat nostaa kolmanneksen palkkaeduistaan ynnä ikäkorotuksensa:

Kotikallion lastentarhan opettajatar S. Turunen maaliskuun 19 p:n ja huhtikuun 18 p:n väliseltä ajalta [3]);

köyhäinhoitolautakunnan kirjuriapulainen H. Spranger kesäkuun 15 p:n ja joulukuun 15 p:n väliseltä ajalta [4]); sekä

lastentarhanjohtajatar E. Streng huhtikuun 9 p:n ja toukokuun 31 p:n väliseltä ajalta [5]).

Sitävastoin valtuusto epäsi [6]) terveydenhoitolautakunnan siivoojattaren E. Berghällin anomuksen saada nostaa kaksi kolmannesta palkastaan kesä- ja heinäkuulta, jolloin hän nautti jatkettua virkavapautta sairauden takia, koska Berghäll ei ollut ollut kuutta kuukautta kaupungin palveluksessa ja oli jo ollut virkavapaana täysin palkkaeduin kaksi kuukautta, vaikka uusi virkasääntö vastaavissa tapauksissa myönsi tällaisen edun vain kahdelta viikolta.

Evättyjä anomuksia palkkion myöntämisestä sairauden takia virkavapaiden viranhaltijain sijaisille. Kaupunginvaltuusto epäsi [7]) yhteisen raastuvanoikeuden anomuksen määrärahan myöntämisestä sijaisten palkkaamiseksi vanhemmille oikeusneuvosmiehille E. von Bonsdorffille huhtikuun 13 p:stä toukokuun 1 p:ään, B. C. Carlsonille maaliskuun 9 p:stä huhtikuun 9 p:ään ja G. Lagerbladille toukokuun 1 p:stä 31:seen, v. t. kunnallispormestarille E. Gottlebenille huhtikuun 28 p:stä kesäkuun 28 p:ään sekä v. t. oikeusneuvosmiehelle Å. Pircklénille huhtikuun 18 p:stä kesäkuun 14 p:ään, jolloin mainitut viranhaltijat olivat olleet virkavapaina sairauden takia, ja perusteli tätä päätöstään siten, että kaupungin viranhaltijain palvelusehtosäännön virkavapautta koskevat määräykset eivät olleet sovellettavissa raastuvanoikeuden ja maistraatin viranhaltijoihin. Samoin perustein evättiin [8]) maistraatin anomus 2,900 markan suuruisen määrärahan myöntämisestä sijaisen palkkaamiseksi maistraatinsihteeri F. Hasselblattille, joka oli ollut sairauden takia virkavapaana heinäkuun 16 p:stä elokuun 15 p:ään.

Tästä päätöksestä valittivat maaherralle maistraatinsihteeri, ensimmäinen julkinen notaari F. Hasselblatt, joka oli hoitanut kunnallispormestarinvirkaa toukokuun 1 p:stä 14:nteen, ylimääräinen ulosottomies, maistraatin v. t. oikeusneuvosmies Å. Pircklén, joka oli hoitanut kunnallispormestarinvirkaa toukokuun 15 p:stä 20:nteen, ylimääräinen ulosottomies C. Oker-Blom, joka oli ollut v. t. kunnallispormestarina toukokuun 21 p:stä kesäkuun 30 p:ään, maistraatin kirjaajanapulainen A. Wennerqvist, joka oli hoitanut maistraatin oikeusneuvosmiehenvirkaa huhtikuun 18 p:stä toukokuun 31 p:ään v. t. oikeusneuvosmiehen Pircklénin osin ollessa virkavapaana sairauden takia, osin hoitaessa kunnallispormestarinvirkaa, v. t. ulosottomies H. Thors,

---

[1]) Kvsto 26 p. elok. 36 §. — [2]) S:n 10 p. kesäk. 20 §. — [3]) S:n 22 p. huhtik. 30 §. — [4]) S:n 26 p. elok. 35 § ja 18 p. marrask. 22 §. — [5]) S:n 22 p. huhtik. 30 § ja 27 p. toukok. 25 §. — [6]) S:n 26 p. elok. 34 §. — [7]) S:n 27 p. toukok. 24 § ja 10 p. kesäk. 6 §; vrt. tätä kert. s. 54. — [8]) Kvsto 26 p. elok. 37 §.

joka oli hoitanut maistraatinsihteerinvirkaa toukokuun 1 p:stä 14:nteen viran vakinaisen haltijan F. Hasselblattin toimiessa v. t. kunnallispormestarina, sekä opiskelija E. Jokinen, joka oli hoitanut valittaja Wennerqvistin virkaa huhtikuun 18 p:stä toukokuun 31 p:ään. Valittajat vaativat, että valtuuston päätös kumottaisiin ja heille sijaisuuspalkkioksi maksettaisiin edellä mainitussa järjestyksessä 3,873: 10 markkaa, 1,659: 90 markkaa, 11,066: 50 markkaa, 6,951: 60 markkaa, 1,352: 40 markkaa ja 2,433: 30 markkaa, yhteensä 27,336: 80 markkaa.

Vaaditussa selityksessä kaupunginvaltuusto huomautti [1]), että herrain Hasselblattin ja Thorsin valitusasiakirjat olivat epätäydelliset sekä ettei valtuusto ensinkään ollut käsitellyt herra Oker-Blomin palkkiokysymystä, ja esitti tähän viitaten, että näiden herrain valitukset jätettäisiin tutkimatta, mutta että, jos ne otettiin tutkittavaksi, ne ja muutkin edellä mainitut valitukset hylättäisiin seuraavin perustein:

että valituskirjelmissä mainitut, palvelusehtosäännön 8 ja 18 §:ssä olevat määräykset, jotka koskivat palvelusehtosäännössä tarkoitettujen virkamiesten oikeutta palkan saantiin vakinaisesta toimesta, eivät järjestelleet kysymystä sijaispalkkion määräämisestä kunnallisen toimen hoitamisesta;

että palvelusehtosäännön 18 §:n määräys ei yleensäkään, kuten sen 21 §:stä ilmeni, koskenut nyt puheena olevia tapauksia, mikä kuitenkaan ei estänyt valtuustoa määräämästä sijaispalkkiota maksettavaksi, jos katsottiin erikoisten syiden tai kohtuuden sitä vaativan;

että maistraatinsihteeri Hasselblattin vaatimus saada korvausta niiltä 14 päivältä, joina hän oli hoitanut kunnallispormestarinvirkaa, oli kohtuuton siihen katsoen, että valittaja tältä ajalta oli kantanut sekä maistraatinsihteerintoimeen liittyvän peruspalkan ikälisäyksineen että myöskin jälkimmäistä virkaa seuraavat erittäin suuret sivutulot vekseliprotesteista, joten hänen viransijaisuusaikanaan saamansa tulot moninkertaisesti ylittivät pormestarinvirkaan liittyvän palkan;

että ulosottomies, v. t. oikeusneuvosmies Pirclén siltä 6 päivän ajalta, jona hän oli toiminut kunnallispormestarina, oli nauttinut täyttä palkkaa v. t. oikeusneuvosmiehenä ja että kaupunginvaltuusto ottaen huomioon tuon viransijaisuusajan lyhyyden katsoi, että valittajan kohtuutta noudattaen tuli tyytyä mainittuihin etuihin;

että ulosottomies Oker-Blom pormestarin sijaisena toukokuun 21 p:n ja kesäkuun 30 p:n väliseltä ajalta oli nostanut 9,240 markkaa, mikä määrä riittänee sijaispalkkioksi siinäkin tapauksessa, että valittaja siitä maksoi omalle viransijaiselleen samalta ajalta 1,333: 33 markkaa;

että kirjaaja Wennerqvist ollessaan oikeusneuvosmiehen sijaisena huhtikuun 18 p:stä toukokuun 31 p:ään oli saanut virkasivutuloja niin suuren määrän, 3,857 markkaa, että ne yhdessä hänen viransijaisuusajaltaan kirjaajantoimestaan kantamiensa palkkaetujen, 3,254 markan, kanssa nousivat yli oikeusneuvosmiehenviran peruspalkan sanotulta ajalta, 6,953 markan;

että ulosottomies Thorsin viransijaisuusajaltaan ulosottomiehentoimesta kantama palkka, 4,000 markkaa, niinikään oli maistraatinsihteerintoimen peruspalkkaa, 2,900 markkaa, suurempi; sekä

että valittaja Jokisella valtuuston mielestä oli oikeus, ellei hän jo ollut saanut kohtuullista palkkiota, vaatia se silloiselta v. t. kunnallispormestarilta Gottlebeniltä ja v. t. oikeusneuvosmies Pirclénilta, jotka eivät voineet

[1]) Kvsto 7 p. lokak. 5 §.

olla paremmassa asemassa kuin valtion virkamiehet ja sen vuoksi tuntuivat olevan velvolliset maksamaan kolmanneksen peruspalkastaan sairaslomansa aiheuttaman viransijaisuuden kustantamiseksi, sitäkin suuremmalla syyllä, kun heidän virkainsa palkat olivat valtioneuvoston vahvistamat ja valtion viranomainen nimitti niiden haltijat ja heidät sen vuoksi voi rinnastaa valtion virkamiesten kanssa.

Oikeus palkan nauttimiseen yksityisasiain vuoksi myönnetyn virkavapauden ajalta. Lastensuojelulautakunta oli myöntänyt kanslistilleen I. Pantsarille virkavapautta yksityisasiain takia kesäkuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään 1930, jolloin hän erosi toimestaan, sekä oikeuttanut hänet virkavapauden ajalta saamaan ikäkorotuksensa, 185 markkaa kuukaudelta. Revisionikonttori oli kuitenkin huomauttanut, että lautakunnan päätös jälkimmäiseltä osaltaan ei ollut voimassa olevien määräysten mukainen, minkä vuoksi lautakunta alisti sen kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi. Asiaa käsiteltäessä valtuusto päätti [1]) olla hyväksymättä lautakunnan toimenpidettä.

Kaupunginvaltuusto epäsi [2]) ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan anomuksen, että mainittujen koulujen opettajatar J. Meinander oikeutettaisiin saamaan ikäkorotuksensa maaliskuun 23 p:stä kevätlukukauden loppuun, miksi ajaksi hän oli saanut virkavapautta tehdäkseen opinto- ja virkistysmatkan Italiaan, Ranskaan y. m. maihin.

Suomenkielisten kansakoulujen opettajattaret H. Parkkonen ja E. Ekholm oikeutettiin [3]) saamaan ikäkorotuksensa heille opintomatkaa varten myönnetyn virkavapauden ajalta.

Ruotsinkielisten kansakoulujen opettaja E. Fellman oikeutettiin [3]) niinikään saamaan ikäkorotuksensa samasta syystä myönnetyn virkavapauden ajalta. Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan anomuksen, että opettaja Fellmanille myönnettäisiin oikeus saada kyseiseltä ajalta palkkaetunsa vähentämättöminä, kaupunginvaltuusto epäsi [4]).

Oikeus lukea hyväkseen virkavuosia. Kaupunginvaltuusto päätti [5]), että viranhaltijat, joiden virkain pätevyysvaatimuksiin kuului merikapteenintutkinto ja merenkulkukokemusta, saivat eläkkeen saamiseksi lukea hyväkseen enintään kymmenen vuotta siitä ajasta, jonka he merikapteenintutkinnon suoritettuaan ja 30 vuotta täytettyään olivat toimineet kauppalaivain päällikköinä.

Toisen kaupunginvoudin konttorin palkanulosmittausosaston 9 palkkaluokkaan kuuluvat ulosottoapulaiset V. Wainio, A. Leinonen, O. Liljefors, A. Schönberg, K.M. Lindström ja A. Parvio, jotka aikaisemmin olivat hoitaneet 6 palkkaluokkaan kuuluvia ulosottoapulaisentoimia oikeutettuina saamaan virkasivutuloja, minkä edun he menettivät, kun heidän toimensa siirrettiin ensiksi mainittuun palkkaluokkaan, oikeutettiin [6]) ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen koko aika, jonka he olivat toimineet alempaan palkkaluokkaan kuuluvassa virassa, koska kaupunginvaltuusto piti kohtuuttomana, että siirtyminen ylempään palkkaluokkaan vähentäisi heidän palkkaetujaan.

Toisen kaupunginvoudin konttorin ulosottoapulaiset A. Lagerstam, A. Lindfors ja J. Olenius, jotka tammikuun 1 p:stä 1931 oli nimitetty virkainsa vakinaisiksi haltijoiksi, mutta jotka sitä ennen Lagerstam maaliskuun 1 p:stä, Lindfors huhtikuun 1 p:stä ja Olenius tammikuun 1 p:stä 1927 olivat

---

[1]) Kvsto 18 p. maalisk. 27 §. — [2]) S:n 1 p. huhtik. 16 §. — [3]) S:n 10 p. kesäk. 18 §. — [4]) S:n 26 p. elok. 39 §. — [5]) S:n 26 p. elok. 20 §. — [6]) S:n 28 p. tammik. 24 §.

toimineet konttorissa ylimääräisinä apulaisina, oikeutettiin [1]) lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttava virka-aikansa alkavaksi edellä mainituista päivistä.

Rahatoimikamarin sihteeri A. Danielson oikeutettiin [2]) ikäkorotusta varten lukemaan hyväkseen vuoden 1928 tammikuun 1 p:n ja toukokuun 30 p:n välinen aika, jonka hän ennen nimitystään virkansa vakinaiseksi haltijaksi oli hoitanut sitä virkaatekevänä.

Kiinteistötoimiston apulaisasiamies T. Törnblom oikeutettiin [3]) lukemaan myöhemmässä 14 palkkaluokkaan kuuluvassa virassaan ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi se aika, jona hän oli hoitanut 12 luokkaan luettua rahatoimikamarin notaarinvirkaa.

Talonisännöitsijä S. Puranen oikeutettiin [4]) lukemaan ikäkorotukseen oikeuttava virka-aikansa alkavaksi helmikuun 1 p:stä 1929, josta lähtien hän oli hoitanut ensin väliaikaista kiinteistöisännöitsijäntointa ja sittemmin avoinna olevaa talonisännöitsijänvirkaa.

Satamakannantakonttorin haaraosaston johtaja H. Wallén, konttorin veloittaja E. Candolin, toimentaja G. Ingraeus ja konttorikirjuri O. Ruin oikeutettiin [2]) lukemaan ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi ne ajat, jotka he ennen nimitystään asianomaisten virkainsa vakinaisiksi haltijoiksi olivat hoitaneet niitä virkaatekevinä, nimittäin Wallén tammikuun 1 p:stä 1928 tammikuun 31 p:ään 1929, Candolin tammikuun 1 p:stä 1928 maaliskuun 31 p:ään 1929, Ingraeus tammikuun 1 p:stä 1928 huhtikuun 30 p:ään 1929 ja Ruin tammikuun 1 p:stä heinäkuun 31 p:ään 1928.

Satamakannantakonttorin vahtimestari N. Nyfors oikeutettiin [5]) lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1928 huhtikuun 1 p:n ja vuoden 1929 toukokuun 1 p:n välinen aika, jolloin hän ennen nimitystään toimensa vakinaiseksi haltijaksi hoiti sitä viransijaisena.

Sairaalain tiliviraston kamreeri V. Kerkkänen oikeutettiin [1]) lukemaan ikäkorotuksiin oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1928 tammikuun 1 p:n ja lokakuun 3 p:n välinen aika, jona hän ennen nimitystään virkansa vakinaiseksi haltijaksi hoiti sitä virkaatekevänä.

Tuberkuloosisairaalan alihoitajatar A. Iso-Pahkala, joka oli palvellut Humaliston sairaalassa vakinaisena alihoitajattarena huhtikuun 1 p:stä 1920 heinäkuun 1 p:ään 1922 sekä ylimääräisenä alihoitajattarena heinäkuun 1 p:stä 1922 maaliskuun 1 p:ään 1923, kesäkuun 1 p:stä syyskuun 1 p:ään 1923 ja toukokuun 20 p:stä 1924 kesäkuun 1 p:ään 1929, jolloin hänet nimitettiin tuberkuloosisairaalan vakinaiseksi alihoitajattareksi, oikeutettiin [6]) saamaan ikäkorotus kuuden vuoden palveluksesta lukien marraskuun 1 p:stä 1930.

Kunnalliskodin johtaja H. Waahterlinna oikeutettiin [7]) ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1928 helmikuun 1 p:n ja huhtikuun 1 p:n välinen aika, jonka hän ennen nimitystään virkansa vakinaiseksi haltijaksi oli hoitanut sitä virkaatekevänä.

Kunnalliskodin alihoitajatar I. Skogster oikeutettiin [7]) ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1920 elokuun 1 p:n ja vuoden 1929 heinäkuun 15 p:n välinen aika, jonka hän toimi alihoitajattarena Nikkilän sairaalassa, sekä viimeksi mainitun päivän ja vuoden 1930 joulukuun 31 p:n välinen aika, jolloin hän ennen nimitystään kunnalliskodin vakinaiseksi alihoitajattareksi hoiti tätä tointa virkaatekevänä.

---

[1]) Kvsto 18 p. maalisk. 24 §. — [2]) S:n 28 p. tammik. 23 §. — [3]) S:n 13 p. toukok. 16 §. — [4]) S:n 18 p. maalisk. 15 §: ks. myös tätä kert. s. 124. — [5]) S:n 27 p. toukok. 27 §. — [6]) S:n 28 p. tammik. 28 §. — [7]) S:n 25 p. helmik. 27 §.

Rakennuskonttorin huonerakennusosaston avustava arkkitehti E. Vaskinen oikeutettiin [1]) ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1928 tammikuun 16 p:n ja joulukuun 31 p:n välinen aika, jonka hän oli ollut ylimääräisenä arkkitehtina samalla osastolla, sekä vuoden 1929 tammikuu, jolloin hän ennen nimitystään vasta perustettuun avustavan arkkitehdin virkaan oli hoitanut sitä virkaatekevänä.

Kaasulaitoksen konttoriapulainen A. Westerholm oikeutettiin [2]) lukemaan vuoden 1928 huhtikuun 21 p:n ja vuoden 1929 helmikuun 1 p:n välinen aika, jolloin hän ennen nimitystään virkansa vakinaiseksi haltijaksi oli hoitanut sitä tilapäisenä apulaisena, ikäkorotukseen oikeuttavaksi virka-ajaksi.

Kunnallisen hammaspoliklinikan Kallion haaraosaston johtaja A. Hjelman anoi saada lukea ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi vuoden 1928 tammikuun 24 p:n ja vuoden 1930 lokakuun 1 p:n välisen ajan, jonka hän oli toiminut poliklinikan ylimääräisenä amanuenssina, mutta kaupunginvaltuusto epäsi [3]) hänen anomuksensa, koska molemmat puheena olevat virat olivat aivan erilaatuiset.

Samoin perustein valtuusto epäsi [4]) kunnallisen hammaspoliklinikan Kallion haaraosaston assistentin G. Taxellin anomuksen saada ikäkorotuksen saamiseksi lukea hyväkseen vuoden 1928 helmikuun 1 p:n ja vuoden 1930 lokakuun 1 p:n välisen ajan, jonka hän oli ollut poliklinikan avustavana assistenttina.

Maistraatin asiantuntijajäsenen palkkio. Maistraattiin asemakaava- ja rakennusasiain käsittelyä varten valittavan lisäjäsenen [5]) palkkio vahvistettiin [6]) 1,000 markaksi kuukaudelta, jos kyseinen jäsen oli kaupungin palveluksessa oleva henkilö, ja 2,000 markaksi, ellei hän ollut kaupungin viranhaltija.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan palkkio osanotosta kaupunginhallituksen kokouksiin määrättiin [7]) 150 markaksi kokoukselta.

Kaupunginkassan tarkastajain palkkio. Kaupunginvaltuusto päätti [8]), että valtuuston valitsemien kaupunginkassan tarkastusmiesten itsekunkin tuli saada 100 markan palkkio jokaisesta tarkastuksesta, ja että tämä meno oli suoritettava talousarvioon valiokunta- ja komiteamenoja varten merkitystä määrärahasta.

Kaupungin vuokratonttien ja -alueiden katselmusmiesten palkkiot. Kiinteistölautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto päätti [9]) tehdä kaupungin valiokuntain ja komiteain palkkiosääntöön seuraavan lisäyksen: Kiinteistölautakunnan jäsenille, jotka lautakunnan päätöksen nojalla ottavat osaa kaupungin vuokratonttien ja -alueiden n. s. kolmivuotiskatselmuksiin, suoritetaan toimituspäivältä sama palkkio kuin lautakunnan kokoukselta.

Samalla valtuusto myönsi sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 4,000 markan määrärahan kuluvana vuonna suoritettavia katselmustoimituspalkkioita varten.

Majoituslautakunnan jäsenten palkkiot. Kaupunginvaltuuston päätettyä, että majoituslautakunnan puheenjohtajan tuli saada 1,250 markan vuosipalkkio, ja sekä lautakunnan että rahatoimikamarin tulkittua tämän päätöksen siten, että puheenjohtajan tuli saada mainittu palkkio Uudenmaan läänin maaherran ehdottaman palkkion lisäksi, joka oli 150 markkaa kokoukselta, hänelle vuonna 1930 oli maksettu yhteensä 2,000 markkaa ja lautakunnan kah-

[1]) Kvsto 28 p. tammik. 25 §. — [2]) S:n 10 p. kesäk. 19 §. — [3]) S:n 28 p. tammik. 26 §. — [4]) S:n 28 p. tammik. 27 §. — [5]) Ks. tätä kert. s. 129. — [6]) Kvsto 16 p. jouluk. 3 §. — [7]) S:n 14 p. tammik. 17 §. — [8]) S:n 13 p. toukok. 11 §. — [9]) S:n 16 p. syysk. 8 §.

delle jäsenelle yhteensä 500 markkaa. Kaupunginvaltuusto päätti [1]) säädetyssä järjestyksessä anoa Uudenmaan läänin maaherralta edellä mainittujen jo maksettujen palkkiomäärien vahvistamista, mikä anomus huhtikuun 15 p:nä evättiin [2]), mikäli se koski puheenjohtajan vuosipalkkiota, mutta muilta osiltaan hyväksyttiin [2]). Tämän johdosta valtuusto kumoten syyskuun 30 p:nä 1930 tekemänsä päätöksen määräsi, että majoituslautakunnan puheenjohtajan vuoden 1931 alusta tuli saada ainoastaan kokouspalkkio.

Kotitalouslautakunnan jäsenten palkkiot. Kotitalouslautakunnan puheenjohtajan palkkio vahvistettiin [3]) 100 markaksi ja jäsenten palkkiot 75 markaksi kokoukselta.

Valmistavan tyttöjen ammattikoulun johtajattaren palkkio. Ammattiopetuslaitosten johtokunnan huomautettua, että valmistavan tyttöjen ammattikoulun johtajattarella oli sama palkka kuin hänen alaisillaan opettajattarilla, mikä lautakunnan mielestä ei ollut kohtuullista, kaupunginvaltuusto päätti [4]), että johtajattaren vuoden 1932 alusta tuli opettajattarenpalkkansa lisäksi saada johtajattarentoimesta 2,000 markan vuotuinen palkkio sekä sitäpaitsi 100 markkaa jokaista koulun luokkaa kohden.

Lautakuntain ja hallitusten sekä komiteain ja valiokuntain puheenjohtajain, varapuheenjohtajain ja jäsenten palkkioiden alentaminen. Vt Gröndahl esitti aloitteen, joka päättyi ehdotukseen, että kaupunginvaltuusto kumoten kesäkuun 12 p:nä 1929 ja joulukuun 17 p:nä 1930 tekemänsä päätökset päättäisi, että kaupungin hallitusten ja lautakuntain y. m. hallintoelinten sekä kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen asettamien komiteain ja valiokuntain puheenjohtajain, varapuheenjohtajain ja jäsenten palkkiot tammikuun 1 p:stä 1932 toistaiseksi oli suoritettava 50 % alennettuina edellä mainituissa päätöksissä edellytetyistä määristä sekä että vastaava palkkioiden alennus vahvistettaisiin kaikkia mahdollisesti asetettuja, mainitussa päätöksessä mainitsemattomia hallituksia ja lautakuntia y. m. hallintoelimiä sekä komiteoja ja valiokuntia koskevaksi.

Aloitteen johdosta kaupunginvaltuusto päätti [5]), että kesäkuun 12 p:nä 1929 ja joulukuun 17 p:nä 1930 tehdyissä päätöksissä mainitut ja muut niihin verrattavat palkkiot vuonna 1932 oli suoritettava 10 % alennetuin määrin.

Kaupungin sairaalain hoitosijamaksujen taksa. Kaupunginvaltuuston puolestaan hyväksyttyä kaupungin sairaaloissa suoritettavien maksujen uuden taksaehdotuksen ja alistettua sen Uudenmaan läänin maaherran vahvistettavaksi lääkintöhallitus siltä pyydetyssä lausunnossa oli esittänyt eräitä huomautuksia puheena olevaa taksaa vastaan. Kaupunginvaltuuston vastattua [6]) näihin huomautuksiin maaherra huhtikuun 10 p:nä vahvisti [7]) taksan noudatettavaksi sellaisena kuin valtuusto oli sen hyväksynyt. Saatuaan tästä tiedon valtuusto päätti [7]), että Helsingin kaupungin sairaaloissa suoritettavien hoitomaksujen uutta taksaa oli sovellettava kesäkuun 1 p:stä.

Samalla valtuusto päätti anoa sisäasiainministeriöltä oikeutta ilman tuomiota saada ulosmitata edellä mainitun taksan mukaan maksettavaksi pantuja maksuja, joita ei ollut sovinnollisesti suoritettu.

Veden hinta. Kaupunginhallituksen katsottua välttämättömäksi lisätä kaupungin tuloja m. m. korottamalla vesijohtolaitoksen antaman veden hintaa, minkä johdosta kaikki vedenantosopimukset olisi sanottava irti maaliskuun mittarinlukemispäivästä, kaupungin teknillisten laitosten hallitus oli

[1]) Kvsto 11 p. helmik. 7 §. — [2]) S:n 13 p. toukok. 5 §. — [3]) S:n 2 p. jouluk. 10 §. — [4]) S:n 18 p. marrask. 20 §. — [5]) S:n 28 p. lokak. 31 § ja 16 p. jouluk. 11 §. — [6]) S:n 25 p. helmik. 7 §. — [7]) S:n 13 p. toukok. 4 §.

ehdotuksesta antamassaan lausunnossa huomauttanut, että vesijohtolaitoksen päätarkoituksena tosin ei ollut suurten suoranaisten tulojen hankkiminen kaupungille, vaan hyvän veden tarjoaminen sen asukkaille niin huokeaan hintaan kuin mahdollista, mutta että toisaalta laitoksen nettoylijäämä oli hyvin vähäinen ja että vedentarpeen lisääntyminen todennäköisesti jo lähitulevaisuudessa tuli vaatimaan laajennuksia, jotka lisäisivät pääoman käyttöä ja siten myöskin vuotuisia menoja, minkä johdosta tariffinkorotus oli perusteltu. Hallitus ei myöskään arvellut hinnankorotuksen vaikuttavan häiritsevästi vedenkulutukseen. Ottaen huomioon esitetyt näkökohdat kaupunginvaltuusto päätti [1]) korottaa vesijohtolaitokselle maaliskuun 10 p:nä 1914 vahvistetut ja sittemmin seitsenkertaisiksi korotetut taksat [2]) kahdeksankertaisiksi lukien vuoden 1932 maaliskuun mittarinlukemispäivästä, mikä merkitsi veden perushinnan korotusta 2: 10 markasta 2: 40 markkaan m³:ltä.

Kaasun hinta. Eräät kaasun suurkuluttajat olivat kaupungin teknillisten laitosten hallitukselle huomauttaneet, että hiilien hinnan tuntuvasti alennuttua niiden käyttäminen suurissa keittiöliesissä oli käynyt kaasun käyttöä huomattavasti edullisemmaksi, ja siihen viitaten ehdottaneet, että kaasun hintaa alennettaisiin jopa 50 %. Hallitus katsoi tämän esityksen ansaitsevan huomiota ja laati ehdotuksen uudeksi tariffiksi kulutetusta kaasusta suoritettavien maksujen kantoa varten ehdottaen siinä, että hinta jäisi entiselleen, 1: 30 markkaan m³:ltä, kulutuksen ollessa enintään 200 m³ n. 5 viikon kulutuskautta kohden, mutta alenisi asteettain kulutuksen lisääntyessä, niin että alin hinta, joka siihen asti oli ollut 98 penniä m³:ltä, kulutuksen ollessa yli 4,000 m³:n alenisi 80 penniin m³:ltä. Tämä tariffiehdotus, jonka kaupunginhallitus alisti kaupunginvaltuuston tutkittavaksi ja hyväksyttäväksi, palautettiin [3]) kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen, jonka tuli harkita, oliko kaasunhinnan yleinen alentaminen ajateltavissa.

Saamansa tehtävän täyttäen hallitus sittemmin lähetti tariffiehdotuksen, jonka mukaan voimassa oleva perushinta, 1: 30 markkaa m³:ltä, alennettaisiin 1: 25 markkaan, ja huomautti samalla, että ehdotettu alennus vähentäisi kaasulaitoksen nettotuloja n. 800,000 markkaa vuodessa. Kaupunginvaltuusto ei kuitenkaan pitänyt tarkoituksenmukaisena vallitsevina kireinä rahaaikoina ryhtyä kaupungin tulomahdollisuuksia vähentämään, ja päätti [4]) senvuoksi, että kaasunhinnan tuli jäädä entiselleen.

Sähkövirran hinta. Kaupunginhallitus esitti, että kaupungin sähkölaitoksen toimittaman sähkövirran hintaa korotettaisiin, koska vallitsevissa oloissa oli käytettävä kaikkia keinoja kaupungin tulojen lisäämiseksi, mutta kaupungin teknillisten laitosten hallitus ehdotti tämän esityksen evättäväksi, koska sen mielestä tällainen toimenpide osin tuntuvasti vähentäisi kulutusta, osin herättäisi sähkölaitosta kohtaan epäluottamusta ja vastenmielisyyttä, joka vaikeuttaisi sen kehitysmahdollisuuksia. Kaupunginvaltuusto päättikin [5]) evätä kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Kaupungin urheilukenttäin käyttömaksut. Urheilulautakunta toi esiin, että urheilukenttäin kaupungille aiheuttamat nettomenot vuosi vuodelta olivat lisääntyneet ja että lautakunta sen johdosta oli ottanut harkittavakseen, miten niitä voitaisiin supistaa urheilun siitä kärsimättä. Tässä tarkoituksessa lautakunta ehdotti, että kaikkien kenttäin vuokrat kannettaisiin määräprosentein kertyneistä sisäänpääsymaksuista. Eläintarhan urheilu-

[1]) Kvsto 16 p. jouluk. 14 §. — [2]) Ks. v:n 1925 kert. s. 116. — [3]) Kvsto 1 p. huhtik. 10 §. — [4]) S:n 16 p. jouluk. 13 §. — [5]) S:n 16 p. jouluk. 12 §.

kentällä pidetyistä kilpailuista oli lautakunnan mielestä kannettava vuokraa 10 % bruttotulosta, jos tämä oli 15,000 markkaa pienempi, 15 %, jos tulo oli 15,000—50,000 markkaa, ja 20 %, jos tulo oli 50,000 markkaa suurempi, kuitenkin siten, että alin vuokramäärä paikallisista kilpailuista olisi 200 markkaa, kansallisista ja kansainvälisistä 400 markkaa sekä siinä tapauksessa, että kenttä oli järjestettävä estejuoksua y. m. s. varten, 1,000 markkaa. Tämä järjestelmä edellytti, että kaupunki huolehti pääsylippujen myynnistä ja otti palvelukseensa tarvittavat järjestysmiehet. Jalkapallokilpailuista, jotka pääasiallisesti pidettiin Hesperianpuiston kentällä, lautakunta ehdotti vuokran 10 %:ksi sisäänpääsymaksuista ja alimman vuokran 100 markaksi. Viimeksi mainituissa kilpailuissa järjestäjät itse huolehtisivat pääsylippujen myynnistä ja järjestyksen ylläpidosta, mutta kaupungilla olisi oikeus myynnin ja siitä kertyneiden tulojen tilityksen tarkastamiseen.

Tätä ehdotusta käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [1]) hyväksyä sen periaatteellisesti siten, että kaupungin urheilukenttäin vuokrat oli lukien tammikuun 1 p:stä 1932 kannettava määräprosentein kertyneistä sisäänpääsymaksuista.

Raitiotiemaksut. Myöntyen Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön tekemään anomukseen kaupunginvaltuusto oikeutti [2]) yhtiön korottamaan raitioteiden alennuslippujen hinnan $71\,^3/_7$ pennistä $83\,^1/_3$ penniin sekä määräämään ajankohdan, jolloin korotuksen tuli astua voimaan.

Kulosaaren sillan siltamaksu. Eräiden Kulosaaren asukkaiden anottua Uudenmaan läänin maaherralta, että maksu Kulosaaren sillan yli kulkemisesta poistettaisiin, kaupunginvaltuusto päätti [3]) tästä anomuksesta antamassaan lausunnossa m. m. huomauttaa, että asianmukainen lupa kyseisen maksun kantamiseen sisältyi osakeyhtiön Brändö spårvägsaktiebolag toimilupaan, jossa ei mainittu mitään aikarajoitusta; että kaupungin ostaessa [4]) mainitun yhtiön omaisuuden myöskin Kulosaaren sillan siltamaksun kantamisoikeus oli siirtynyt kaupungille; ettei Kulosaaren silta ollut maan- eikä kylätietä, minkä vuoksi vuoden 1921 alusta voimassa ollut, sanotunlaisten teiden siltoja koskeva siltamaksujen kantamiskielto ei ollut siihen sovellettavissa; sekä että siltamaksujen kantamislupaa ei ollut myönnetty ennen vuotta 1921 voimassa olleen tielain, vaan huhtikuun 15 p:nä 1889 yksityisistä rautateistä annetun asetuksen 15 §:n nojalla eli siis Kulosaaren raitiotien matkustajamaksun vahvistamisen yhteydessä. Edellä mainittuihin seikkoihin viitaten valtuusto ehdotti, että esitys Kulosaaren sillan siltamaksun poistamisesta ei antaisi aihetta toimenpiteisiin.

Lisämäärärahoja maistraatille. Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi [5]) 5,000 markan lisäyksen maistraatin painatus- ja sidontamäärärahaan sekä 1,500 markan lisäyksen maistraatin arkiston tilapäisen työvoiman määrärahaan samalla päättäen, että vuoden 1932 menosäännön vastaavaa määrärahaa oli korotettava 3,500 markkaa.

Lisämääräraha rikostuomioiden toimeenpanokonttorille. Vuoden 1930 tilierotuksesta kaupunginvaltuusto osoitti [6]) 2,000 markan lisäyksen rikostuomioiden toimeenpanokonttorin saman vuoden tarverahoihin.

---

[1]) Kvsto 28 p. lokak. 19 §. — [2]) S:n 2 p. jouluk. 11 §. — [3]) S:n 27 p. toukok. 4 §. — [4]) Ks. v:n 1928 kert. s. 10. — [5]) S:n 28 p. lokak. 6 § ja 2 p. jouluk. 5 §. — [6]) S:n 14 p. tammik. 6 §.

Lisämäärärahoja raatihuoneen arkistolle. Samoista varoista osoitettiin [1]) tarpeen vaatima 4,000 markan suuruinen lisäys raatihuoneen arkiston vuoden 1930 tarverahain määrärahaan.

Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi [2]) tarpeellisen 6,000 markan määräisen lisäyksen raatihuoneen arkiston tarverahoihin.

Kaupunginvaltuuston tarverahat. Kaupunginvaltuusto päätti [3]), että sen vuoden 1930 tarverahoja sai ylittää 11,490: 85 markkaa.

Rahatoimikamarille myönnettiin [1]) vuoden 1930 tilierotuksesta tarpeen vaatima 75,000 markan suuruinen lisäys mainitun vuoden menosäännön kiinteän omaisuuden pääluokkaan merkittyihin kamarin käyttövaroihin, 50,000 markan lisäys kamarin tarverahoihin, 85,000 markan lisäys kamarin yleisiin käyttövaroihin, 100,000 markan lisäys kaluston hankintamäärärahaan ja 3,000 markan lisäys normaalikellojen kunnossapitomäärärahaan. Edelleen kamari oikeutettiin [4]) ylittämään vuoden 1930 talousarvioon merkittyä puhelinmäärärahaansa 700 markkaa ja erää Autojen kustannukset 4,254: 50 markkaa sekä sekalaisten menojen pääluokkaan merkittyjä määrärahojaan 60,000 markkaa.

Viransijaisuuspalkkiot. Kaupunginvaltuusto myöntyi [4]) siihen, että vuoden 1930 menosääntöön sairaslomasijaisia varten merkittyä määrärahaa sai ylittää 110,000 markkaa.

Rahatoimikonttorille myönnettiin [1]) vuoden 1930 tilierotuksesta yhteensä 368,000 markkaa lisäystä erinäisiin mainitun vuoden talousarvion määrärahoihin, nimittäin 50,000 markkaa määrärahaan Provisiot y. m. kulut, 98,000 markkaa tilapäisen työvoiman määrärahaan, 90,000 markkaa painatus- ja sidontamäärärahaan, 30,000 markkaa tarverahoihin sekä 100,000 markkaa uusien puhelimien ja puhelinmaksujen määrärahaan.

Satamahallinto oikeutettiin [5]) ylittämään vuoden 1930 talousarvioon merkittyä palkkiomäärärahaansa 2,198 markkaa.

Vuoden 1930 tilierotuksesta myönnettiin [1]) satamakannantakonttorille 35,000 markan lisäys sen saman vuoden valaistusmäärärahaan ja 2,000 markan lisäys määrärahaan Poistot ja peruutukset sekä kertomusvuoden tilierotuksesta 4,900 markan lisäys konttorin puhtaanapitomäärärahaan [6]).

Työnvälitystoimistolle myönnettiin [1]) vuoden 1930 tilierotuksesta 5,000 markan lisäys mainitun vuoden tilapäisen työvoiman määrärahaan ja 288 markan lisäys mainitun vuoden painatus- ja sidontamäärärahaan.

Oikeusaputoimistolle myönnettiin [1]) vuoden 1930 tilierotuksesta 1,000 markan lisäys mainitun vuoden tarverahamäärärahaan.

Ammattioppilaslautakunta oikeutettiin [5]) ylittämään vuoden 1930 menosääntöön tilapäistä työvoimaa varten merkittyä määrärahaansa 8,865 markkaa.

Vaalikustannukset. Vuoden 1930 menosääntöön vaalikustannuksia varten merkitty määräraha oli lisämäärärahain myöntämisestä [7]) huolimatta ollut riittämätön sen johdosta, että mainittuna vuonna oli toimitettu kahdet ylimääräiset vaalit, minkä vuoksi valtuusto päätti [4]) myöntyä sen ylittämiseen 305,364: 05 markalla.

Sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan val-

---

[1]) Kvsto 14 p. tammik. 6 §. — [2]) S:n 2 p. jouluk. 6 §. — [3]) S:n 25 p. helmik. 11 §. — [4]) S:n 11 p. helmik. 20 §. — [5]) S:n 18 p. maalisk. 10 §. — [6]) S:n 28 p. lokak. 18 §. — [7]) Ks. v:n 1930 kert. s. 98.

tuusto myönsi [1]) 50,000 markan lisäyksen kertomusvuoden talousarvion vaalikustannusmäärärahaan.

Määräraha kansanäänestystä varten. Vuoden tilierotuksesta myönnettiin [2]) 200,000 markkaa väkijuomalainsäädännön perusteiden selvittämiseksi joulukuun 29—30 p:nä toimeenpantavan kansanäänestyksen aiheuttamien kustannusten suorittamiseksi.

Määrärahoja poliisilaitokselle. Kaupunginvaltuusto myönsi [3]) vuoden 1930 tilierotuksesta 5,985 markkaa lisäykseksi poliisilaitoksen mainitun vuoden vuokramäärärahaan, 4,000 markkaa valaistusmäärärahaan ja 6,000 markkaa vedenkulutusmäärärahaan.

Kaupunginhallitus ilmoitti asian kiireellisyyden johdosta vastanneensa myöntävästi Uudenmaan läänin maaherran kaupunginvaltuustolle esittämään tiedusteluun, suostuiko kaupunki suorittamaan $^2/_7$ kaluston hankkimisesta poliisilaitokselle luovutettuihin uusiin huoneistoihin [4]) aiheutuneista menoista, yhteensä 309,686 markasta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [5]) hallituksen toimenpiteen.

Suojelupoliisin sairaanhoito-osasto. Kaupunginvaltuusto myönsi [6]) pääluokkaan Terveydenhoito merkityistä käyttövaroistaan 65,000 markan suuruisen määrärahan kaluston hankkimiseksi poliisilaitoksen suojeluosaston sairaanhoito-osastolle, 10,000 markan suuruisen määrärahan ylimääräisen työvoiman palkkaamiseksi sekä 35,000 markan määrärahan puheena olevan osaston ruoan, lääkkeiden, pesun, silityksen y. m. kustantamiseksi.

Määrärahoja terveydenhoitoa varten. Terveydenhoitolautakunnalle myönnettiin [3]) vuoden 1930 tilierotuksesta 700 markan lisäys lautakunnan saman vuoden talousarvioon merkittyyn valaistusmäärärahaan, 1,500 markan lisäys tarverahamäärärahaan ja 4,000 markan lisäys matka- ja kuljetuskustannusten määrärahaan. Edelleen lautakunta oikeutettiin [7]) ylittämään vuoden 1930 menosäännössä ollutta tilapäisen työvoiman määrärahaa 5,000 markkaa. Pääluokassa Terveydenhoito olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi [8]) 5,000 markkaa lisäystä terveydenhoitolautakunnan tarverahamäärärahaan, joka oli käynyt riittämättömäksi sen johdosta, että kaupungissa oli esiintynyt tavallista useampia kurkkumädäntapauksia ja että tutkittavien kurkkumätänäytteiden lukumäärä sen johdosta oli lisääntynyt.

Samoin kaupunginvaltuusto myönsi [9]) yhteensä 30,000 markkaa tarpeen vaatimia lisäyksiä luvun Lääkärit, eläinlääkärit ja sairaanhoitohenkilökunta tilapäisen työvoiman määrärahaan, siitä 10,000 markkaa vuoden tilierotuksesta ja 20,000 markkaa pääluokkaan Terveydenhoito sisältyvistä valtuuston käyttövaroista.

Viimeksi mainituista varoista myönnettiin [9]) samalla 1,000 markan lisäys desinfioimislaitoksen vedenkulutusmäärärahaan.

Määräraha maidontarkastusta varten. Koska maidontarkastamon vuoden 1930 tilapäisen työvoiman määräraha ei riittänyt tarkoitukseensa, kaupunginvaltuusto myönsi [3]) siihen mainitun vuoden tilierotuksesta tarpeen vaatiman 400 markan suuruisen lisäyksen sekä lisäksi 2,000 markan lisäyksen tarverahamäärärahaan.

Määrärahoja tuberkuloosihuoltotoimistolle. Vuoden 1930 tilierotuksesta [3]) osoitettiin 6,000 markkaa lisäykseksi tuberkuloosihuoltotoimiston tarvera-

[1]) Kvsto 1 p. huhtik. 7 §. — [2]) S:n 16 p. jouluk. 28 §. — [3]) S:n 14 p. tammik. 6 §. — [4]) Ks. tätä kert. s. 19. — [5]) Kvsto 26 p. elok. 13 §. — [6]) S:n 25 p. helmik. 19 § ja 1 p. huhtik. 15 §. — [7]) S:n 11 p. helmik. 20 §. — [8]) S:n 22 p. huhtik. 12 §. — [9]) S:n 26 p. elok. 25 §.

hoihin sekä kertomusvuoden vastaavista varoista [1]) tarpeen vaatimat lisäykset tuberkuloosihuoltotoimiston talousarviomäärärahoihin, nimittäin 4,000 markkaa painatus- ja sidontamäärärahaan, 6,000 markkaa tarverahoihin ja 175,000 markkaa suoranaisten avustusten määrärahaan.

Terveystoimiston määrärahat. Kertomusvuoden tilierotuksesta kaupunginvaltuusto osoitti [1]) tarpeen vaatimia lisäyksiä yhteensä 2,000 markkaa terveystoimiston menosääntöön tarverahoiksi sekä lääkkeitä ja sairaanhoitotarvikkeita varten merkittyihin määrärahoihin.

Mjölbollstadin parantola. Pääluokassa Terveydenhoito olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto osoitti [2]) 300,000 markan määrärahan keuhkotuberkuloosipotilaiden hoidon kustantamiseksi Mjölbollstadin parantolassa [3]).

Sairaiden eläinten kuljetus. Edellä mainituista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi [4]) 10,000 markan suuruisen määrä rahan eläinraatojen ja sairaiden eläinten kuljetusvaunun hankkimiseksi. Vaunu oli rakennettava puhtaanapitolaitoksen työpajassa laitoksen johtajan yksissä neuvoin kaupungineläinlääkärin kanssa laatimien piirustusten mukaisesti ja annettava puhtaanapitolaitoksen hoitoon.

Kaupungin sairaalain hallitukselle myönnettiin [5]) vuoden 1930 tilierotuksesta tarpeen vaatima 3,000 markan lisäys hallituksen saman vuoden palkkiomäärärahaan sekä 5,000 markan lisäys tarverahoihin.

Lisämäärärahoja sairaaloille. Koska eräät vuoden 1930 talousarvioon sairaaloita varten merkityt määrärahat eri syistä olivat osoittautuneet riittämättömiksi, kaupunginvaltuusto myönsi [5]) mainitun vuoden tilierotuksesta tarpeellisia lisämäärärahoja yhteensä 601,000 markkaa, siitä 112,000 markkaa Marian sairaalalle, 233,000 markkaa kulkutautisairaalalle, 16,000 markkaa Kivelän sairaalalle ja 240,000 markkaa tuberkuloosisairaalalle. Sairaanhoitonimisessä pääluokassa olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi [6]) tarpeen vaatimat lisäykset erinäisiin kulkutautisairaalan kuluvan vuoden menosäännön määrärahoihin, nimittäin 75,000 markkaa tilapäisen työvoiman määrärahaan, 50,000 markkaa lääke- ja sairaanhoitotarvikemäärärahaan, 35,000 markkaa vedenkulutusmäärärahaan ja 26,000 markkaa sähkökäyttövoiman määrärahaan.

Evätty anomus määrärahan myöntämisestä Nikkilän sairaalalle. Kaupungin sairaalain hallitus uudisti jo vuonna 1930 tekemänsä anomuksen [7]), että keskusradion, leivinuunin, kahden taikinakaukalon, kahdeksan sähkölieden, kolmen lämpöpöydän sekä kuljetusauton ostoa varten Nikkilän sairaalaan myönnettäisiin määrärahoja yhteensä 267,300 markkaa, mutta kaupunginvaltuusto ei katsonut hallituksen esittäneen riittäviä syitä anomuksen hyväksymiseen ja epäsi [8]) sen.

Määrärahoja köyhäinhoitoa varten. Koska vallitsevan pula-ajan aiheuttama köyhäinhoidon avunsaajain lisääntyminen oli huomattavasti lisännyt köyhäinhoitotyötä ja m. m. pakottanut lautakunnan jakamaan kaupungin 21 köyhäinhoitopiiriin aikaisempien 18 piirin sijaan, kaupunginvaltuusto päätti [9]) oikeuttaa lautakunnan ottamaan ylimääräistä työvoimaa 11 kuu-

[1]) Kvsto 2 p. jouluk. 16 §. — [2]) S:n 18 p. maalisk. 11 §. — [3]) Ks. v:n 1930 kert. s. 87 ja tätä kert. s. 119. — [4]) Kvsto 28 p. tammik. 31 §. — [5]) S:n 14 p. tammik. 6 §. — [6]) S:n 26 p. elok 24 § ja 28 p. lokak. 20 §. — [7]) Ks. v:n 1930 kert. s. 89. — [8]) Kvsto 14 p. tammik. 12 §. — [9]) S:n 28 p. tammik. 13 §.

kaudeksi helmikuun 1 p:stä lukien ja myönsi pääluokkaan Köyhäinhoito sisältyvistä käyttövaroistaan sen palkkaamiseen tarvittavan määrärahan, 170,500 markkaa.

Edelleen oli välttämätöntä ottaa sijaisia viranhaltijain kesälomain ajaksi enemmän kuin tätä tarkoitusta varten talousarvioon merkitty määräraha salli, minkä vuoksi kaupunginvaltuusto myönsi [1]) edellä mainituista käyttövaroistaan 21,600 markan lisäyksen köyhäinhoitolautakunnan ja sen tiliviraston kesälomasijaisten palkkausmäärärahaan.

Talousarvioon työttömyyden seurausten lieventämiseksi merkitystä määrärahasta kaupunginvaltuusto myönsi [2]) 1,000,000 markkaa köyhäinhoitolautakunnalle jaettavaksi tilapäisinä luontois- tai vuokra-avustuksina työttömille.

Sittemmin köyhäinhoitolautakunta toi esiin, että niiden henkilöiden lukumäärä, joille oli pakko antaa suoranaista avustusta, kertomusvuonna oli ollut poikkeuksellisen suuri johtuen koko maassa eikä vähimmin Helsingissä tuntuvasta taloudellisesta pulakaudesta ja työttömyydestä sekä ilmeisesti myöskin siitä valitettavasta tosiasiasta, että muista kunnista kotoisin olevia henkilöitä kaikista osista maata virtasi pääkaupunkiin siinä uskossa, että työnsaannin mahdollisuudet täällä olivat suuremmat kuin muualla. Nämä henkilöt olivat usein jo saapuessaan aivan ilman varoja ja joutuivat senvuoksi heti köyhäinhoidon varaan, koska lain mukaan se kunta, jossa hädänalainen oleskeli, oli velvollinen antamaan ensimmäisen avun. Tosin saatiin tällaisissa tapauksissa huomattava osa annetusta avusta aikanaan korvatuksi, tavallisesti kuitenkin vasta pitkien ja vaivalloisten kotipaikkaoikeutta koskevien riitojen ja selvittelyjen jälkeen, mutta maksetut avustusmäärät vaikuttivat joka tapauksessa tuntuvasti talousarvion menopuoleen. Edellä mainituista syistä vuoden suoranaisten avustusten määräraha oli osoittautunut aivan liian niukaksi, minkä vuoksi lautakunta anoi, että kaupunginvaltuusto myöntäisi tarpeen vaatiman 6,000,000 markan suuruisen lisämäärärahan. Esitykseen myönnyttiin [3]) ja pyydetty määräraha osoitettiin vuoden tilierotuksesta.

Niinikään vuoden tilierotuksesta myönnettiin [3]) 15,000 markan lisäys köyhäinhoitolautakunnan painatus- ja sidontamäärärahaan, 12,000 markan lisäys valaistusmäärärahaan sekä tarpeen vaatimia lisäyksiä yhteensä 4,850,500 markkaa erinäisiin muihin määrärahoihin [4]), siitä 185,000 markkaa köyhäinhoitolautakunnalle ja sen kanslialle, 500 markkaa lasten päiväkodille, 115,000 markkaa kunnalliskodille ja sen yhteydessä oleville laitoksille sekä 4,550,000 markkaa luvun Apurahoja ja kustannuksia laitoksista erillään olevista köyhistä määrärahoihin.

Köyhäinhoidon työtuvat. Suvilahdenkadun, Helsinginkadun, Lönnrotinkadun ja Pengerkadun varrella sijaitsevien köyhäinhoidon työtupain toiminnan jatkamiseen kesä-, heinä- ja elokuun aikana kaupunginvaltuusto myönsi [5]) pääluokkaan Köyhäinhoito merkityistä käyttövaroistaan 958,000 markan määrärahan.

Sittemmin kaupunginvaltuusto katsoi välttämättömäksi jatkaa köyhäinhoitolautakunnan työtupain toimintaa syyskuun 1 p:n jälkeenkin ja myönsi [6]) vuoden tilierotuksesta 1,213,000 markan suuruisen määrärahan Helsinginkadun talossa n:o 1, Lönnrotinkadun talossa n:o 32 ja Pengerkadun talossa n:o 11 olevien työtupain ylläpitämiseksi vuoden loppuun.

---

[1]) Kvsto 27 p. toukok. 19 §. — [2]) S:n 25 p. helmik. 32 §. — [3]) S:n 17 p. kesäk. 10 §. — [4]) S:n 18 p. marrask. 16 §. — [5]) S:n 1 p. huhtik. 13 §. — [6]) S:n 26 p. elok. 23 §.

Juopuneiden henkilöiden huolto. Koska toukokuun 8 p:nä 1931 juopuneina tavattujen henkilöiden huollosta annettu laki määräsi köyhäinhoitolautakunnalle eräitä tehtäviä, kaupunginhallitus oli ennakolta myöntänyt lautakunnalle kaupunginkassasta 29,641: 66 markkaa mainitun toiminnan aiheuttamiin menoihin heinäkuun 1 p:stä lähtien. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) tämän toimenpiteen samalla päättäen, että kyseinen meno suoritettaisiin sekalaisten menojen pääluokkaan sisältyvistä valtuuston käyttövaroista.

Määrärahoja lastensuojelutoimintaa varten. Lastensuojelulautakunnalle myönnettiin [2]) vuoden 1930 tilierotuksesta tarpeen vaatima 3,500 markan lisäys lautakunnan mainitun vuoden talousarvioon sisältyneeseen tarverahamäärärahaan sekä 600,000 markan lisäys yksityishoidon y. m. määrärahaan. Lukuun Lastensuojelutoiminta sisältyvistä valtuuston käyttövaroista lautakunnalle myönnettiin [3]) 2,000 markan lisäys kuluvan vuoden talousarvion painatus- ja sidontamäärärahaan ja 3,000 markan lisäys tarverahamäärärahaan sekä yhteensä 70,000 markkaa lisäystä erinäisiin lastenhuoltolaitosten määrärahoihin.

Lastensuojelulautakunnan lääkärien kesäsijaiset. Lastensuojelulautakunta anoi, että sen alaiset kaksi lääkäriä vapautettaisiin hoitamasta toistensa tehtäviä kesälomain aikana sekä että sijaisen palkkaamista varten heille mainituksi ajaksi myönnettäisiin määräraha. Kaupunginvaltuusto epäsi [4]) tämän anomuksen, mikäli se koski lääkärien kesäloman järjestelyä kesällä 1931, mutta päätti muilta osilta ottaa sen käsiteltäväkseen talousarvion järjestelyn yhteydessä.

Lisämäärärahoja kansakouluille. Vuoden 1930 tilierotuksesta kaupunginvaltuusto myönsi [5]) tarpeen vaatiman 12,180 markan suuruisen lisäyksen ruotsinkielisten kansakoulujen saman vuoden talousarvioon merkittyyn tilapäisen työvoiman määrärahaan sekä pääluokkaan Opetus- ja sivistyslaitokset merkityistä käyttövaroistaan 10,000 markan suuruisen lisämäärärahan koulujen mainitun vuoden menosäännön koulutarvikemäärärahaan.

Lisämääräraha yleiselle ammattilaiskoululle. Viimeksi mainituista varoista kaupunginvaltuusto myönsi [6]) tarpeen vaatiman 8,000 markan suuruisen lisäyksen yleisen ammattilaiskoulun valaistusmäärärahaan.

Kirjapainokoululle myönnettiin [7]) vuoden 1930 tilierotuksesta yhteensä 2,525 markkaa lisäykseksi erinäisiin saman vuoden talousarvion määrärahoihin, jotka olivat osoittautuneet liian niukoiksi, sekä pääluokkaan Opetus- ja sivistyslaitokset sisältyvistä valtuuston käyttövaroista 1,400 markan lisäys sen kuluvan vuoden talousarvion valaistusmäärärahaan sekä yhteensä 4,650 markkaa lisäyksiä lämpö- ja siivous- sekä opetus- ja työvälineiden määrärahoihin.

Valmistavalle poikain ammattikoululle myönnettiin [2]) vuoden 1930 tilierotuksesta 500 markan lisäys koulun siivousmäärärahaan.

Valmistavalle tyttöjen ammattikoululle myönnettiin samoista varoista yhteensä 7,000 markkaa lisäystä koulun valaistus- ja lämpömäärärahoihin [2]) sekä oikeus [8]) ylittää eräitä vuoden 1930 menosäännön määrärahoja yhteensä 2,421: 37 markkaa.

---

[1]) Kvsto 26 p. elok. 22 §. — [2]) S:n 14 p. tammik. 6 §. — [3]) S:n 16 p. jouluk. 20 § ja 28 p. lokak. 23 §. — [4]) S:n 17 p. kesäk. 13 §. — [5]) S:n 14 p. tammik. 6 § ja 2 p. jouluk. 20 §. — [6]) S:n 28 p. lokak. 22 §. — [7]) S:n 14 p. tammik. 6 §, 27 p. toukok. 20 § ja 18 p. marrask. 21 §. — [8]) S:n 18 p. maalisk. 10 §.

Lastentarhoille myönnettiin [1]) vuoden 1930 tilierotuksesta 4,265 markan suuruinen lisäys saman vuoden talousarvion sairaslomasijaisten määrärahaan.

Lisämääräraha kaupunginkirjastolle. Pääluokkaan Opetus- ja sivistyslaitokset sisältyvistä käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi [2]) 3,000 markan lisäyksen kaupunginkirjaston puhtaanapitomäärärahaan.

Vesijohtolaitos oikeutettiin [3]) ylittämään eräitä vuoden 1930 talousarvion määrärahoja yhteensä 25,017: 40 markkaa.

Lisämääräraha kaasulaitokselle. Vuoden tilierotuksesta myönnettiin [4]) kaasulaitokselle 36,000 markan lisäys menosääntöön kaasuautomaattipoletteja varten merkittyyn määrärahaan, joka oli käynyt riittämättömäksi sen johdosta, että automaattien käyttö oli saanut osakseen odottamattoman suuren suosion yleisön taholta ja tämä järjestelmä senvuoksi oli kehittynyt nopeammin kuin talousarviota käsiteltäessä oli voitu arvata.

Sähkölaitos oikeutettiin [3]) ylittämään eräitä vuoden 1930 menosäännössä olleita määrärahoja yhteensä 188,025: 98 markkaa.

Kaupungin yleisten töiden hallitukselle myönnettiin [1]) vuoden 1930 tilierotuksesta 15,000 markan lisäys saman vuoden talousarviossa olleeseen palkkiomäärärahaan ja 15,000 markan lisäys tilapäisen työvoiman määrärahaan.

Lisämääräraha lumenkuljetusta varten. Hallitukselle myönnettiin [5]) edelleen vuoden tilierotuksesta 165,000 markan lisäys kaupungin taloista tapahtuvaa lumenajoa varten talousarviossa olleeseen määrärahaan, joka talven runsaitten lumisateitten johdosta oli käynyt riittämättömäksi.

Lisämääräraha puhtaanapitoa varten. Hallituksen puhtaanapitomäärärahaan myönnettiin [6]) vuoden tilierotuksesta 2,500 markan lisäys.

Työkalujen ostoa ja kunnossapitoa varten myönnettiin vuoden 1930 tilierotuksesta 200,000 markan [1]) ja kertomusvuoden tilierotuksesta 250,000 markan [7]) suuruinen lisämääräraha.

Katu- ja laiturivalaistus. Kaupunginvaltuusto oikeutti [3]) ylittämään vuoden 1930 talousarvion menosäännön katu- ja laiturivalaistusmäärärahoja yhteensä 555,597: 65 markkaa.

Lisämääräraha puhtaanapitohallitukselle. Koska kuluvan vuoden talousarvioon katujen puhtaanapitoa varten merkityt määrärahat eivät riittäneet tarkoitukseensa, pääasiallisesti talven runsaiden ja tiheästi toisiaan seuranneiden lumisateitten johdosta, kaupunginvaltuusto päätti [5]) myöntää puhtaanapitohallitukselle vuoden tilierotuksesta 3,800,000 markkaa lisäykseksi kaupungin katuosuuksien puhtaanapitomäärärahaan ja 350,000 markkaa yksityisten katuosuuksien puhtaanapitomäärärahaan.

Keskuskeittolan määrärahain ylittäminen. Keskuskeittola valtuutettiin [9]) ylittämään eräitä kertomusvuoden menosäännön määrärahoja yhteensä 400,000 markkaa.

Väliaikaiselle kotitalousjohtokunnalle myönnettiin [10]) sekalaisten menojen pääluokkaan sisältyvistä kaupunginvaltuuston käyttövaroista tarpeelliseksi osoittautunut 13,725 markan suuruinen lisämääräraha.

Maatalouslautakunnalle myönnettiin [1]) vuoden 1930 tilierotuksesta yhteensä 559,500 markkaa lisäystä erinäisiin saman vuoden menosääntöön mer-

---

[1]) Kvsto 14 p. tammik. 6 §. — [2]) S:n 16 p. syysk. 7 §. — [3]) S:n 11 p. helmik. 20 §. — [4]) S:n 10 p. kesäk. 12 §. — [5]) S:n 27 p. toukok. 18 §. — [6]) S:n 18 p. marrask. 12 §. — [7]) S:n 16 p. jouluk. 19 §. — [8]) S:n 2 p. jouluk. 15 §. — [9]) S:n 16 p. syysk. 12 §.

kittyihin määrärahoihin, jotka olivat käyneet riittämättömiksi, koska talousarviota laadittaessa edellytettiin ainoastaan Tuomarinkylän, Oulunkylän ja Pukinmäen maatilain jäävän kaupungin omaan viljelykseen, mutta lautakunnan hoitoon näiden lisäksi olikin uskottu uudestaan vuokralle otettu Viikin latokartano ja toukokuun alussa ostettu [1]) Talin tila.

Lisämääräraha kaupunkitaloja varten. Vuoden 1930 tilierotuksesta kaupunginvaltuusto myönsi [2]) tarpeen vaatiman 12,000 markan suuruisen lisäyksen saman vuoden menosääntöön sisältyneeseen kaupunkitalojen valaistusmäärärahaan.

Määräraha kiinteistölautakunnalle. Uusien virkain palkkoja ja palkankorotuksia varten talousarvioon merkityistä käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi [3]) kiinteistölautakunnalle 392,240 markan määrärahan eräiden uusien viranhaltijain palkkaamiseksi mainitun lautakunnan alaisiin laitoksiin ja pääluokkaan Kiinteä omaisuus sisältyvistä käyttövaroistaan 53,700 markkaa palkkioiksi lautakunnan jäsenille, 10,000 markkaa painatusta ja sidontaa varten sekä 15,000 markkaa lautakunnan auton käyttökustannusten suorittamiseksi.

Vuoden tilierotuksesta myönnettiin [4]) kiinteistölautakunnan käytettäväksi 408,432: 30 markkaa, siitä 32,500 markkaa lisäykseksi kiinteistötoimiston valaistus- ja tarverahamäärärahaan, 132,000 markkaa erinäisiin maatilain määrärahoihin, 151,700 markkaa erinäisiin kaupunkikiinteistöjen määrärahoihin, 26,300 markkaa lisämäärärahoiksi kansanpuistoille, 58,000 markkaa lisäykseksi poliisitalojen valaistusmäärärahaan sekä 7,932: 30 markkaa sen tappion korvaamiseksi, joka oli aiheutunut höyrylaiva Vehmaalla kansanpuistoihin harjoitetusta liikenteestä.

Henkilöauton osto. Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi [5]) 40,000 markan määrärahan henkilöauton ostoon kiinteistötoimistolle; auto sijoitettaisiin Sofiankadun varrelle suunniteltuun autovajaan, ja tarpeen vaatiessa tuli muittenkin hallitusten ja lautakuntain saada sitä käyttää.

Lisämäärärahoja kansanpuistoille. Koska vuoden 1930 menosääntöön Västra skärgården-laivaa varten merkitty määräraha ei riittänyt tarkoitukseensa, kaupunginvaltuusto myönsi [2]) saman vuoden tilierotuksesta tarpeellisen lisäyksen, 60,000 markkaa.

Kaupunginjohtaja A. Castrénin muotokuva. Kaupunginvaltuusto päätti [6]) antaa maalata ent. kaupunginjohtajan A. Castrénin muotokuvan ja osoitti tähän tarkoitukseen 40,000 markkaa pääluokkaan Sekalaiset menot merkityistä käyttövaroistaan.

Suomen satamaliiton jäsenmaksu. Satamahallitukselle myönnettiin [7]) edellä mainituista varoista tarpeen vaatima 503 markan suuruinen lisäys Suomen satamaliiton jäsenmaksun suorittamista varten talousarvioon merkittyyn määrärahaan.

Valiokunta- ja komiteamenot. Kaupunginvaltuusto myöntyi [8]) vuoden 1930 menosääntöön valiokunta- ja komiteamenoja varten merkityn määrärahan ylittämiseen 45,000 markalla.

Valtion ja Helsingin kaupungin yhteinen keskussairaalakomitea ilmoitti,

---

[1]) Ks. v:n 1930 kert. s. 10 . — [2]) Kvsto 14 p. tammik. 6 §. — [3]) S:n 27 p. toukok. 16 §. — [4]) S:n 16 p. jouluk. 18 §. — [5]) S:n 22 p. huhtik. 14 §. — [6]) S:n 14 p. tammik. 19 §. — [7]) S:n 10 p. kesäk. 13 §. — [8]) S:n 11 p. helmik. 20 §.

että sen käytettäväksi myönnetyistä varoista oli jäljellä ainoastaan 27,748: 60 markkaa ja että komitea voidakseen jatkaa työtään ja suorittaa sen loppuun tarvitsi 200,000 markan lisämäärärahan, josta valtio ja kaupunki kumpikin maksaisivat puolet. Voidakseen suorittaa lisäksi saamansa tehtävän[1]), keskussairaala-alueen käyttämistä yksinomaan kaupungin tarpeisiin koskevan seikkaperäisen ehdotuksen laatimisen, komiteassa olevat kaupungin edustajat sitäpaitsi tarvitsivat 80,000 markan suuruisen määrärahan, siitä arkkitehdin palkkioksi kolmeksi kuukaudeksi 45,000 markkaa, piirustajain ja sihteerin palkkioiksi yhtä pitkäksi ajaksi 25,000 ja 4,500 markkaa, komitean jäsenten palkkioiksi 3,000 markkaa ja sekalaisiin menoihin 2,500 markkaa. Kaupunginvaltuusto kannatti esitystä sen muilta osilta, mutta oli sitä mieltä, että huomioon ottaen jo suoritetut esityöt 30,000 markan tuli riittää arkkitehdin palkkioksi. Hallituksen ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päättikin [2]) myöntää komitealle tilitysehdoin 100,000 markan määrärahan valtion ja Helsingin kaupungin yhteisen keskussairaalasuunnitelman lopullista laatimista sekä 65,000 markkaa yksinomaan kunnallisen sairaalalaitoksen suunnittelua varten.

Työttömien ilmainen ruokinta. Kaupunginhallitus ilmoitti yhä lisääntyvän työttömyyden johdosta asettaneensa komitean selvittelemään työttömien henkilöiden ilmaisen ruokinnan tarpeellisuutta ja mahdollisuutta. Tämä komitea oli sittemmin antamassaan mietinnössä lausunut, että köyhäinhoitoviranomaiset, jotka lain mukaan ovat velvolliset ensi sijassa avustamaan hädänalaisia henkilöitä, vallitsevan työttömyyden ja pula-ajan takia olivat saaneet kannettavakseen työtaakan, joka uhkasi käydä heille ylivoimaiseksi, ellei heidän työvoimiaan tuntuvasti lisätty, mikä tietenkin merkitsi myöskin hallintokustannusten lisääntymistä. Köyhäinavustusten antaminen edellytti näet avunanojain olojen tarkkaa tutkimista ja sen johdosta suhteellisen laajaa koneistoa ja suurta henkilökuntaa. Koska melkoinen osa avun tarvitsijoista oli täysin työkykyisiä henkilöitä, komitea katsoi, että välttämättömin apu heidän elämänsä ylläpidoksi voitaisiin antaa heille ilman säädettyä työlästä tutkimusta ja että tämä apu olisi annettava ilmaisina aterioina, joiden saamisen ehtona olisi ainoastaan, että anoja esitti työnvälitystoimiston antaman työttömyyskortin. Ruoantarjoilun järjestäminen uskottaisiin sopivimmin kaupungin keskuskeittolalle, ja jakelu voisi tapahtua Vallilan kauppahallissa sekä eräässä korttelin n:o 215 kasarmirakennusten huoneistossa. Ruokavieraiden avustuksen tarpeen tarkastaisi kummassakin paikassa kaksi henkilöä, joista toinen toteaisi, että asianomaisella oli säädetty työttömyyskortti ja toinen pitäisi kirjaa saapuvista työttömistä tunneittain, kuitenkin siten, että nimet oli merkittävä ainoastaan, jos pääsy ruokalaan evättiin.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [3])

talvikuukausiksi järjestää ilmaisen ruoanjakelun sellaisille Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttiville henkilöille, jotka voivat todistaa työttömyytensä esittämällä työnvälitystoimiston antaman työttömyyskortin tai muulla kaupunginhallituksen hyväksymällä tavalla;

antaa keskuskeittolalle tehtäväksi päivittäin valmistaa ja jakaa n. 10,000 puolen litran suuruista annosta yksinkertaista ruokaa kaupunginhallituksen määräämästä korvauksesta;

---

[1]) Ks. v:n 1929 kert. s. 35. — [2]) Kvsto 13 p. toukok. 19 §. — [3]) S:n 18 p. marrask. 10 §.

antaa kaupunginhallitukselle tehtäväksi valvoa ruokintatoimintaa ja sen järjestelyä;

myöntää työttömyyden seurausten lieventämiseksi myönnetystä määrärahasta kaupunginhallitukselle 400,000 markan suuruisen määrärahan sekä järjestely- että itse ruokintakustannusten suorittamiseksi kuluvana vuonna, 6,000 markkaa ehdotetun tarkastuksen järjestämistä varten sekä 55,000 markkaa välttämättömien korjausten suorittamiseksi Vallilan kauppahallissa ja edellä mainitussa, korttelissa n:o 215 sijaitsevassa kasarmirakennuksessa; samoinkuin

merkitä vuoden 1932 menosääntöön 682,000 markan määrärahan kaupunginhallituksen käytettäväksi vapaa-aterioiden järjestämiseen työttömille henkilöille ja 18,000 markkaa tarkastajain palkkaamiseksi ruokailupaikkoihin.

Naisten työtuvat. Naisten työtupain johtokunta oli noudattaen aikaisempaa käytäntöä pitänyt naisten työtuvat ja niiden yhteyteen järjestetyt ammattikurssit suljettuina pääsiäislauantaina, mutta siitä huolimatta maksanut palkan työtuvissa työskenteleville työntekijättärille ja kurssien oppilaille. Kaupunginhallitus katsoi johtokunnan ylittäneen toimivaltansa, kun se puheena olevassa tapauksessa oli määrännyt palkat maksettavaksi hankkimatta siihen ennakolta kaupunginvaltuuston lupaa, mutta esitti samalla, että valtuusto kuitenkin hyväksyisi johtokunnan toimenpiteen. Hallituksen esitykseen myönnyttiin [1]).

Kaupungin työntekijäin uusi palkkatariffi. Sen johdosta että se kolmivuotiskausi, joksi kaupunginvaltuusto oli vahvistanut [2]) kaupungin työntekijäin palkat, päättyi heinäkuun 1 p:nä, kaupunginhallitus oli laatinut mietinnön [3]), joka sisälsi ehdotuksen työntekijäin uudeksi palkkatariffiksi. Hallitus lausui siinä, että hankittu selvitys oli osoittanut Helsingin kaupungin maksavan työntekijöilleen suuremmat palkat kuin suurehkot maaseutukaupungit sekä että melkoisia epätasaisuuksia oli olemassa sikäli, että palkat eräissä ammattiryhmissä oli kiristetty suhteellisesti korkeammalle kuin toisissa. Työläispalkkain perinpohjaista järjestelyä ei senvuoksi hallituksen mielestä voinut välttää. Jos lähtökohdaksi otettiin vuoden 1914 palkkataso, teki elinkustannusindeksin kohoaminen 1,100 %:n korotuksen perustelluksi, mutta koska mainitun vuoden palkkatason täytyi katsoa olleen liian alhaisen, pitivät kaupunginhallitus ja kaupungin yleisten töiden hallitus kohtuullisena, että vuoden 1914 palkkoja korotettiin 1,400 %. Tämä merkitsi vuoden 1914 keskimääräisen elintason korottamista yli 27 %:lla, ja niille työntekijöille, joiden silloista elintasoa vastaan vakavimpia huomautuksia voitiin tehdä, jopa 81.9 %:n korotusta. Epäilemättä oli työväestön oman edun mukaista, että heidän palkkojaan jonkin verran alennettiin, koska tämä toimenpide oli omiaan lisäämään työttöminä olevien suurten joukkojen työnsaannin mahdollisuuksia, alempi palkkataso kun tavallisesti edisti yritteliäisyyttä.

Edelleen kaupunginhallitus ehdotti, että poistettaisiin määräys vähemmän työkykyisten työntekijäin palkkojen alentamisesta eräissä tapauksissa 10 %:lla, koska se käytännössä ei ollut osoittautunut tarkoitustaan vastaavaksi, samoinkuin että työnjohto oikeutettaisiin yksityistapauksissa työntekijän suuremman ammattitaidon, työkyvyn tai ahkeruuden perusteella korottamaan vahvistettua palkkaa 10 % ja kaupunginhallitus oikeutettai-

[1]) Kvsto 10 p. kesäk. 14 §. — [2]) Ks. v:n 1927 kert. s. 73 ja v:n 1930 kert. s. 76. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 6.

siin erikoisten seikkain perusteella korottamaan eräiden työntekijäryhmien palkkoja enintään 10 %. Tällöin ei tarvittaisi maksimipalkkaa koskevia määräyksiä. Kaupunginhallitus oli kiinnittänyt huomionsa siihen seikkaan, että henkilöitä, jotka aikoinaan olivat loukkaantuneet kaupungin töissä ja sen johdosta nauttivat elinkorkoa, myöhemmin oli uudestaan otettu kaupungin töihin. Vaikkakin elinkoron määrääminen edellytti, että asianomaisen työkyky oli vähentynyt ainakin $^1/_{10}$:lla, hän tällöin saadessaan täyden palkan lisäksi kaupungin kustantaman elinkoron joutui täysin työkykyisiä henkilöitä edullisempaan asemaan. Hallitus ehdotti tariffiin lisättäväksi määräyksen, että kaupungin työssä olevan, kaupungin kustantamaa elinkorkoa nauttivan henkilön työpalkasta oli vähennettävä tämän elinkoron määrä.

Edellä selostettua mietintöä esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [1])

hyväksyä kaupunginhallituksen ehdottamat kaupungin työntekijöille maksettavain alimpien palkkain määrät [2]);

oikeuttaa työnjohdon yksityistapauksissa työntekijän paremman ammattitaidon, työkyvyn tai ahkeruuden perusteella korottamaan hänen palkkaansa enintään 10 %;

että kaupungin kustantamaa elinkorkoa tai eläkettä nauttivan työläisen palkasta oli vähennettävä hänen elinkorkonsa tai eläkkeensä määrä siltä ajalta, jonka hän oli kaupungin palveluksessa;

oikeuttaa kaupunginhallituksen, jos siihen oli erikoista syytä, korottamaan määrättyjen työntekijäryhmien vahvistettuja alimpia palkkoja enintään 10 %;

että asianomaisen hallituksen tuli vahvistaa urakkatyötariffit; sekä

että edellä mainitut kaupungin työntekijäin palkkoja koskevat määräykset astuivat voimaan heinäkuun 1 p:nä 1931 ja että niitä oli noudatettava, kunnes kaupunginvaltuusto toisin päätti.

Kaupungin teknillisten laitosten ja puhtaanapitolaitoksen työntekijäin sekä kunnantyöntekijäin ammattiliitot, jotka kaikki kuuluivat Suomen työläisliiton kunnantyöntekijäin jaostoon, esittivät sittemmin tätä päätöstä vastaan kirjallisen vastalauseen, joka kuitenkaan ei aiheuttanut [3]) toimenpidettä valtuuston taholta.

Työntekijän oikeus saada palkkaa sairauden ajalta. Seuraavat kaupungin työntekijät, jotka sairauden takia olivat olleet poissa työstä kahdeksaa viikkoa pitemmän ajan, oikeutettiin saamaan alla mainituilta ajoilta seuraavat palkkamäärät:

sähkölaitoksen akkumulaattorimonttööri K. R. Kjellin puolet palkastaan, n. 843 markkaa kuukaudelta, tammi-, helmi- ja maaliskuulta [4]);

kaasulaitoksen moottorinhoitaja V. Ingman kaksi kolmattaosaa palkkaeduistaan huhtikuun 17 p:stä toukokuun 25 p:ään [5]); sekä

kaasulaitoksen levyseppä A. Kivinen koko palkkansa neljältä viikolta helmikuun 27 p:stä lukien [6]).

Kaupungin työntekijäin palkat. Vt Salovaara esitti 22 vtn allekirjoittaman aloitteen, joka päättyi seuraavaan esitykseen:

että valtuusto muuttaen aikaisempaa päätöstään päättäisi lokakuun 1 p:stä lukien maksaa alimpana palkkana kaupungin töissä oleville miestyöläisille 6: 50 markkaa tunnilta ja naistyöläisille 4: 50 markkaa tunnilta; sekä

[4]) Kvsto 27 p. toukok. 8 §. — [2]) Ks. Kunnall. asetuskok. s. 26. — [3]) S:n 26 p. elok. 30 §. — [4]) S:n 25 p. helmik. 20 §. — [5]) S:n 10 p. kesäk. 20 §. — [6]) S:n 26 p. elok. 34 §.

että rakennuskonttori ja puhtaanapitolaitos muuttaisivat voimassa olevan palkkatariffin nimikkeitä sekä sen edellyttämiä työläisten palkkoja aloitteentekijäin ehdotuksen mukaisesti sekä että nämä muutokset soveltuvilta osilta vahvistettaisiin myöskin teknillisissä laitoksissa työskenteleviä työläisiä koskeviksi. Aloite lähetettiin [1]) kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Määräraha kaupungin puolustusta varten. Helsingin suojeluskuntapiirin piiriesikunnan anottua kaupungin varoista avustusta ilmatorjuntapatterien y. m. kustantamiseksi kaupungin turvaamiseksi lentohyökkäyksiltä kaupunginvaltuusto päätti [2]) myöntää tähän tarkoitukseen piiriesikunnan käytettäväksi 200,000 markkaa käyttövaroistaan sekalaisten menojen pääluokan kohdalta.

Tästä päätöksestä toimittaja A. Pohjanmaa valitti Uudenmaan läänin maaherralle huomauttaen, että Helsingin suojeluskuntapiiri jo vuonna 1930 oli anonut määrärahansa korottamista voidakseen toteuttaa edellä mainitut puolustusjärjestelyt, mutta että tämä anomus oli talousarviota käsiteltäessä evätty, koska se ei ollut saanut puolelleen tarpeellista määräenemmistöä. Se että kaupunginvaltuusto sittemmin yksinkertaisin äänten enemmistöin oli päättänyt käyttövaroillaan avustaa tarkoitusta, jota varten määräraha talousarviota käsiteltäessä nimenomaan oli evätty, oli valittajan mielestä lain kiertämistä. Käsityksensä tueksi hän viittasi korkeimman hallinto-oikeuden tuomioon, joka oli kumonnut kaupunginvaltuuston päätöksen aikaisemmin määräenemmistöä vaille jääneen ja senvuoksi evätyn määrärahan myöntämisestä valtuuston käyttövaroista raittiuslautakunnalle.

Valitusten johdosta antamassaan selityksessä kaupunginvaltuusto lausui, että valituksentekijä ei ollut todistanut valtuuston päätöksen syntyneen lainvastaisessa järjestyksessä tai muuten olevan lain vastaisen, ei myöskään valtuuston ylittäneen toimivaltaansa tai loukanneen valittajan yksityistä oikeutta, sekä että mainitulla ennakkopäätöksellä ei ollut mitään merkitystä puheena olevaa tapausta arvosteltaessa, koska korkein hallinto-oikeus oli perustellut päätöstään sillä, että raittiuslautakunta pysyväisenä laitoksena tuli aiheuttamaan kaupungille menoja sen vuoden jälkeen, joksi käyttövarat oli myönnetty. Edellä esitettyyn viitaten valtuusto anoi [3]), että valitus aiheettomana hylättäisiin.

Uudenmaan läänin maaherran sittemmin syyskuun 24 p:nä antamallaan tuomiolla hylättyä toimittaja A. Pohjanmaan valituksen herra Pohjanmaa oli anonut korkeimmasta hallinto-oikeudesta tämän päätöksen kumoamista. Valtuusto päätti siltä tämän johdosta pyydetyssä selityksessä aikaisemmin esittämiensä perusteiden nojalla anoa [4]), että valitus hylättäisiin.

Edellä mainituista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi [5]) Suomen kaasusuojelujärjestölle 25,000 markan suuruisen avustuksen kaupungin suojelemista kaasuhyökkäyksiltä tarkoittavien valmistavien toimenpiteiden kustantamiseksi.

Sairaskodin avustaminen. Leskirouva E. Söderlund anoi kunnan varoista 52,000 markan suuruista avustusta kaluston, liinavaatevaraston y. m. hankkimiseksi Maneesikadun talossa n:o 2 B ylläpitämäänsä keuhkotautisten henkilöiden kotiin, johon tuberkuloosihuoltotoimisto välitti asukkaat maksaen 280 markkaa kuukaudelta jokaisesta kotiin otetusta hoidokistaan, minkä

[1]) Kvsto 16 p. syysk. 22 §. — [2]) S:n 22 p. huhtik. 25 §. — [3]) S:n 27 p. toukok. 6 §. — [4]) S:n 16 p. jouluk. 2 §. — [5]) S:n 10 p. kesäk. 24 §.

lisäksi köyhäinhoito antoi 250 markan avustuksen hoidokkia kohden kuukaudelta. Kaupunginvaltuusto päätti [1]) myöntyä rouva Söderlundin anomukseen myöntämällä tuberkuloosihuoltotoimistolle Terveydenhoito-nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 40,000 markan määrärahan kaluston y. m. ostoon ja oikeuttamalla toimiston luovuttamaan ne leskirouva Söderlundille käytettäviksi hänen perustamassaan tuberkuloosia potevien henkilöiden kodissa.

Konvalescenthem — Toipumakoti yhdistykselle myönnettiin [2]) kaupunginvaltuuston käyttövaroista 15,000 markan suuruinen korvaus siitä, että yhdistys oli huolehtinut kaupungin Pukinmäessä omistaman huvilarakennuksen hoidosta niin kauan kuin oli ratkaisematta, oliko tätä huvilaa käytettävä jatkuvasti toipumakotina vai ei.

Sokeain avustaminen. Suomen sokeain hierojain yhdistykselle myönnettiin [3]) 10,000 markan avustus sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä kaupunginvaltuuston käyttövaroista.

Sitävastoin kaupunginvaltuusto epäsi Helsingin sokeainyhdistyksen ja Sokeain maatalouskotiseuran avustusanomukset.

Työttömien konttoristien avustaminen. Yhdistykselle Helsingfors svenska kontoristförening myönnettiin [4]) kaupunginvaltuuston käyttövaroista 10,000 markan avustus kieli-, pikakirjoitus- ja kirjanpitokurssien järjestämiseksi ehdoin, että yhdistyksen omien jäsenten ohella muutkin työnvälitystoimistoon ilmoittautuneet konttoristit saivat osallistua kyseisiin kursseihin.

Suomen liiketyöntekijäin liitto r. y., joka oli Helsingin konttorityöntekijäin osasto n:o 44 nimisen ammattijärjestön alaosasto, ilmoitti aikovansa järjestää ammattikursseja työttömille konttoristeille, liikeapulaisille y. m. ja anoi tätä tarkoitusta varten avustusta kaupungin varoista. Anomuksen hyväksyen kaupunginvaltuusto myönsi [5]) sekalaisten menojen pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan yhdistyksen käytettäväksi 10,000 markkaa.

Menosääntöön työttömyyden seurausten lieventämiseksi merkitystä määrärahasta kaupunginvaltuusto myönsi [6]) Helsingin konttoristiyhdistykselle ja yhdistykselle Helsingfors svenska kontoristförening kummallekin 30,000 markan suuruisen avustuksen kaupungin keskuskeittolan ruokalippujen ostoon työttömille konttoristeille, jotka olivat olleet Helsingissä henkikirjoitettuina vähintään vuoden ajan. Yhdistykset velvoitettiin antamaan tilitys varain käytöstä sekä kaupungin viranomaisille ilmoitus niistä henkilöistä, jotka olivat saaneet avustusta.

Lasten työkotien avustaminen. Lasten työkotiyhdistys lausui, ettei sen mahdollisimman suuresta säästäväisyydestä huolimatta ollut onnistunut tuloillaan peittää kahden kotinsa aiheuttamia menoja, ja anoi tähän viitaten 20,000 markan suuruista lisäavustusta kaupungin varoista. Esitykseen myönnyttiin [7]) ja meno suoritettiin sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä kaupunginvaltuuston käyttövaroista.

Kristillis-yhteiskunnallinen keskuslähetys r. y., joka toimi Toukolan, Kumpulan ja Arabian alueiden lasten ja nuorison hyväksi, anoi kunnan varoista 24,200 markan suuruista avustusta, mutta kaupunginvaltuusto päätti [8]) evätä anomuksen ja kehoittaa yhdistystä anomaan avustusta vuoden 1931

---

[1]) Kvsto 11 p. helmik. 28 §. — [2]) S:n 17 p. kesäk. 17 §; vrt. tätä kert. s. 119. — [3]) Kvsto 16 p. jouluk. 25 §. — [4]) S:n 25 p. helmik. 28 §. — [5]) S:n 1 p. huhtik. 24 §. — [6]) S:n 7 p. lokak. 13 §. — [7]) S:n 16 p. jouluk. 26 §. — [8]) S:n 28 p. tammik. 29 §.

yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamismäärärahasta sekä saman vuoden urheilunedistämismäärärahasta.

Teatterien avustaminen. Kansan Näyttämön kannatusosakeyhtiön voimassapitämä teatteri oli joutunut vaikeaan taloudelliseen ahdinkoon sen johdosta, että ylioppilastalon näyttämön muutosrakennustyöt olivat estäneet sen toiminnan suurimpana osana viimeksi kulunutta näytäntökautta ja sitäpaitsi aiheuttaneet kalliita uudishankintoja. Tähän viitaten yhtiö anoi 175,000 markan suuruista avustusta kaupungin varoista ja ilmoitti samalla, että teatteri oli saanut valtion varoista 185,000 markan ylimääräisen avustuksen. Koska teatterin täytyi katsoa olevan korkealla taiteellisella tasolla ja se ilmeisesti nautti kaupunkilaisten suosiota ja koska siis olisi erittäin valitettavaa, jos sen taloudellisten vaikeuksien pakosta täytyisi lopettaa toimintansa, kaupunginvaltuusto päätti [1]) myöntyä yhtiön anomukseen, kuitenkin siten, että anottu avustus kaupungin oman talouden rasitettuun tilaan katsoen alennettiin 125,000 markkaan. Mainittu meno oli suoritettava sekalaisten menojen pääluokkaan sisältyvistä valtuuston käyttövaroista.

Koiton näyttämölle myönnettiin [2]) 50,000-markan suuruinen tilapäinen avustus kaupunginvaltuuston käyttövaroista pääluokasta Opetus- ja sivistyslaitokset.

Sitävastoin evättiin [3]) Sörnäisten työväen näyttämön kannatusyhdistys r. y. nimisen yhdistyksen anomus 30,000 markan suuruisen tilapäisen avustuksen myöntämisestä yhdistyksen ylläpitämälle Helsingin työväen teatterille.

Orkesterin avustaminen. Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi [4]) Helsingin työväenorkesteri r.y. nimiselle yhdistykselle 10,000 markan määrärahan sen orkesterin ylläpitämiseksi.

Fregatti Osmon kuntoonpanettaminen. Satakuntalainen ylioppilasosakunta, joka oli tehnyt aloitteen fregatti Osmon kuntoonpanettamiseksi aikoen säilyttää sen Seurasaaren ulkomuseoon sijoitettuna muistomerkkinä maamme purjelaivastosta, anoi kaupungin varoista 100,000 markan suuruista määrärahaa yrityksen aiheuttamien kustannusten suorittamista varten. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti [5]) sekalaisten menojen pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan myöntää kaupunginhallituksen käytettäväksi 50,000 markan määrärahan maksettavaksi kyseiseen tarkoitukseen ajankohdan ja olosuhteiden antaessa siihen aiheen.

Urheiluseurain avustaminen. Kaupunginvaltuusto myönsi [6]) pääluokkaan Sekalaiset menot merkityistä käyttövaroistaan Työväen urheiluliitolle enintään 15,000 markan suuruisen avustuksen talviurheilujuhlan järjestämiseksi helmikuussa; avustuksesta oli kuitenkin maksettava ainoastaan liitolle tilaisuudesta aiheutunutta tappiota tilien mukaan vastaava osa.

Helsingin soutuklubille, jonka Kaisaniemen puiston uudestaanjärjestämisen johdosta oli ollut pakko siirtää Kaisaniemenlahden rannalla oleva venehuoneensa toiseen paikkaan, myönnettiin [7]) sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä kaupunginvaltuuston käyttövaroista 10,000 markan avustus muuttokustannuksiin.

Suomen voimistelu- ja urheiluliitto, joka vuonna 1930 sai [8]) kaupungilta

---

[1]) Kvsto 22 p. huhtik. 26 §. — [2]) S:n 10 p. kesäk. 26 §. — [3]) S:n 10 p. kesäk. 27 §. — [4]) S:n 28 p. lokak. 28 §. — [5]) S:n 25 p. helmik. 25 §. — [6]) S:n 14 p. tammik. 10 §. — [7]) S:n 14 p. tammik. 11 §. — [8]) Ks. v:n 1930 kert. s. 116.

35,000 markan suuruisen avustuksen s. v. kesäkuun 13—15 p:nä pidetyn kymmenennen yleisen voimistelujuhlan liitolle aiheuttaman tappion korvaamiseksi, anoi 25,000 markan lisäavustusta perustellen anomustaan sillä, että kyseinen tappio oli tullut odottamattoman suureksi nousten 123,993: 59 markkaan. Kaupunginvaltuusto epäsi [1]) anomuksen.

Määrärahoja kongresseja varten. Köyhäinhoitolautakunnalle myönnettiin [2]) vuoden 1930 tilierotuksesta 6,280: 40 markan lisäys mainittuna vuonna Helsingissä pidetyn köyhäinhuoltokongressin [3]) määrärahaan.

Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi [4]) 15,000 markkaa avustukseksi Helsingissä kesäkuun 23—26 p:nä pidettävän 49:nnen yleisen raittiusviikon kustannusten sekä 20,000 markkaa niinikään Helsingissä kesäkuun 25—29 p:nä pidettävän 14:nnen yleisen pohjoismaisen raittiusviikon kustannusten suorittamista varten, kuitenkin ehdoin, että edellä mainitut apurahat oli maksettava ainoastaan, mikäli kokoukset aiheuttivat tappiota. Edellistä kokousta varten myönnettiin [5]) sittemmin lisäksi 3,000 markan suuruinen avustus.

Samoista varoista kaupunginvaltuusto myönsi [6]) 100,000 markan avustuksen Helsingissä kesäkuussa pidettäviä laulu- ja soittojuhlia varten maksettavaksi sikäli kuin näiden juhlien voitiin osoittaa tuottaneen tappiota.

Elokuun 2 ja 3 p:nä pidettävän ent. Suomen armeijapataljoonain 50-vuotismuistojuhlan toimikunnalle myönnettiin [7]) anomuksesta 10,000 markan suuruinen avustus sekalaisten menojen pääluokassa olevista valtuuston käyttövaroista.

Finlands svenska kyrkosångutskott nimisen valiokunnan anomuksen saada kunnan varoista 25,000 markan avustus Helsingissä toukokuun 23—25 p:nä vietetyn ensimmäisen yleisen ruotsalaisen kirkkomusiikkijuhlan kustannuksiin kaupunginvaltuusto epäsi [8]) katsoen juhlan rahoittamisen avustamisen kuuluvan seurakunnille.

Myönnetyt eläkkeet. Anomusten johdosta kaupunginvaltuusto myönsi seuraaville henkilöille ylimääräisiä elinkautisia eläkkeitä alla mainitut kuukausimäärät:

ent. kaupunginjohtajalle A. Castrénille 2,500 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien [9]);

satamakannantakonttorin siivoojattarelle A. Holmströmille 200 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien [10]);

kunnalliselle ammattientarkastajalle E. Laurénille 500 markkaa marraskuun 1 p:stä lukien [11]);

Marian sairaalan puusepälle J. Laitiselle, joka oli ollut 30 vuotta kaupungin palveluksessa, siitä kuitenkin ainoastaan $6\,^1/_2$ vuotta kuukausipalkoin, 1,311 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien [12]);

kaupunginorkesterin soittotaiteilijalle A. Griebenille 600 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien [13]);

kaasulaitoksen levysepälle A. Kiviselle 600 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien [13]);

rakennuskonttorin vartijalle J. Havukaiselle, joka oli ollut ainoastaan 9

---

[1]) Kvsto 11 p. helmik. 30 §. — [2]) S:n 14 p. tammik. 16 §. — [3]) Ks. 1930 v:n kert. s. 116. — [4]) Kvsto 1 p. huhtik. 22 §. — [5]) S:n 2 p. jouluk. 18 §. — [6]) S:n 1 p. huhtik. 23 §. — [7]) S:n 13 p. toukok. 21 §. — [8]) S:n 10 p. kesäk. 28 §. — [9]) S:n 14 p. tammik. 18 §. — [10]) S:n 11 p. helmik. 31 §. — [11]) S:n 18 p. marrask. 26 §. — [12]) S:n 10 p. kesäk. 17 §. — [13]) S:n 26 p. elok. 32 §.

vuotta ja 2 kuukautta kaupungin palveluksessa, mutta joka kaupungin työssä ollessaan oli saanut ruumiinvamman, joka oli pysyväisesti vähentänyt hänen työkykyään, 300 markkaa maaliskuun 13 p:stä lukien [1]);

kaupunginpalvelija H. Carlssonin leskelle 300 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien [2]);

ruiskumestari H. Saxbergin leskelle 300 markkaa heinäkuun 1 p:stä lukien [3]);

palokorpraali O. Hytösen leskelle 300 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien [4]);

terveystoimiston kaitsijan F. Fagerlundin leskelle 300 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien [3]);

köyhäinhoidon edesmenneen toimitusjohtajan H. Myhrbergin alaikäisille lapsille Bror Erik Viktorille, Pehr Olof Oskarille ja Carl-Gustaf Vikingille kullekin 250 markkaa lukien helmikuun 1 p:stä ja kunnes he olivat täyttäneet 18 vuotta [5]);

kansakoulujen veistonopettajanapulaisen G. Åkermanin leskelle 300 markkaa heinäkuun 1 p:stä lukien [3]);

kaupunginorkesterin soittotaiteilijan E. Kortmanin leskelle 400 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien [1]);

rakennuskonttorin ent. työntekijän J. G. Sandholmin leskelle 400 markkaa lukien joulukuun 1 p:stä 1930 [6]);

rakennuskonttorin ent. varastotyöntekijän K. J. Lundbergin leskelle 350 markkaa lukien joulukuun 1 p:stä 1930 [6]);

rakennuskonttorin satamaosaston ulkotyöntekijän K. A. Peltosen leskelle 220 markkaa maaliskuun 1 p:stä lukien [7]);

rakennuskonttorin satamaosaston työntekijän P. Karttusen leskelle 220 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien [7]);

rakennuskonttorin satamaosaston työntekijän M. Koposen leskelle 500 markkaa maaliskuun 1 p:stä lukien [8]);

rakennuskonttorin satamaosaston edesmenneen työntekijän H. Vuorisen alaikäiselle tyttärelle Hiljalle 200 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien, kunnes hän täytti 16 vuotta [9]);

rakennuskonttorin katuosaston ent. putkenlaskijan J. Saarisen leskelle 300 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien [9]);

rakennuskonttorin katuosaston työntekijän A. Pietikäisen leskelle 300 markkaa toukokuun 1 p:stä lukien [10]);

rakennuskonttorin satamaosaston työntekijän J. Salmen leskelle 300 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien [3]);

rakennuskonttorin työntekijän A. Heinon leskelle 400 markkaa elokuun 1 p:stä lukien [3]);

rakennuskonttorin työntekijän A. H. Salosen leskelle 300 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien [11]);

rakennuskonttorin työntekijän J. V. Lindemanin leskelle 400 markkaa heinäkuun 1 p:stä lukien [12]);

rakennuskonttorin kuorma-ajurin A. R. Österbergin leskelle 300 markkaa heinäkuun 1 p:stä lukien [12]);

---

[1]) Kvsto 10 p. kesäk. 17 §. — [2]) S:n 13 p. toukok. 17 §. — [3]) S:n 16 p. syysk. 13 §. — [4]) S:n 18 p. marrask. 26 §. — [5]) S:n 18 p. maalisk. 25 §. — [6]) S:n 28 p. tammik. 21 §. — [7]) S:n 1 p. huhtik. 19 §. — [8]) S:n 22 p. huhtik. 29 §. — [9]) S:n 27 p. toukok. 26 §. — [10]) S:n 17 p. kesäk. 18 §. — [11]) S:n 7 p. lokak. 16 §. — [12]) S:n 2 p. jouluk. 21 §.

rakennuskonttorin satamaosaston kirvesmiehen A. Byskatan leskelle 300 markkaa lukien tammikuun 1 p:stä 1932 [1]);

puhtaanapitolaitoksen työntekijän E. Kasurisen leskelle 300 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien [2]);

puhtaanapitolaitoksen työntekijän E. J. Nurmisen leskelle 300 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien [2]);

vesijohtolaitoksen työntekijän K. V. Janssonin leskelle 300 markkaa lukien tammikuun 1 p:stä [3]);

kaasulaitoksen lampunhoitajan K. N. Niemisen leskelle 300 markkaa lukien lokakuun 1 p:stä [4]); sekä

työntekijä H. Anderssonin leskelle 288 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien [3]).

Evättyjä eläkeanomuksia. Sitävastoin valtuusto ei katsonut olevan syytä myöntyä niihin eläkeanomuksiin, jotka seuraavat henkilöt olivat esittäneet, nim.:

kunnalliskodin ent. konttoriapulainen A. Grönblom, joka anoi, että hänelle tulevaa eläkettä laskettaessa otettaisiin huomioon hänen valtion toimessa palvelemansa aika ja eläkemäärää sen johdosta korotettaisiin, koska hän oli eronnut kaupungin toimesta, ennenkuin uusi eläkeohjesääntö, jossa edellä mainittu eläkkeen laskemistapa säädettiin, oli tullut voimaan [5]);

kaupungin kansanpuistojen ent. valvoja R. Palmgren, koska hänet oli erotettu virastaan [3]);

hovioikeudenauskultantti E. E. Hömanin leski, jonka miesvainaja yhteensä n. 5 vuotta oli hoitanut erilaisia toimia maistraatissa ja raastuvanoikeudessa, koska vainajalla lyhyen palvelusaikansa takia ei itsellääkään olisi ollut oikeutta edes supistettuun eläkkeeseen [3]);

leskirouva A. Nordberg, joka toukokuun 14 p:stä 1887 heinäkuun 1 p:ään 1919 oli toiminut E. Mäkisen turvakodin apulaisjohtajattarena ja johtajattarena sekä syyskuun 1 p:stä 1922 kesäkuun 1 p:ään 1930 Nuorten naisten kristillisen yhdistyksen työkoulun käsitöiden opettajattarena, koska laitokset, joissa hän oli suorittanut elämäntyönsä, eivät olleet kaupungin avustamia [6]);

rakennuskonttorin huonerakennusosaston työntekijä H. Oksanen, joka oli anonut korotettua eläkettä [7]);

suomenkielisten kansakoulujen ent. opettajatar M. Hannula, koska hakija oli ollut kaupungin virassa ainoastaan 9 vuotta 5 kuukautta [8]);

työntekijänleski E. E. Salo, joka oli anonut korotettua eläkettä, koska hakijalle siihen asti maksetun [9]) eläkkeen määrä, 320 markkaa, vastasi samankaltaisissa tapauksissa tavallisesti myönnettyä [10]);

puhtaanapitolaitoksen ent. työntekijän F. J. Lönnqvistin leski, koska hakija ei ollut esittänyt selvitystä taloudellisesta asemastaan eikä myöskään kykenemättömyydestään ansiotyöhön [10]);

työntekijä A. Hirvonen, joka oli anonut korotettua eläkettä, koska hakijan nauttima eläke vastasi tämänkaltaisissa tapauksissa tavallisesti myönnettyä määrää [11]);

kaupunginpalvelija G. Hagelinin leski [11]);

---

[1]) Kvsto 16 p. jouluk. 23 §. — [2]) S:n 7 p. lokak. 16 §. — [3]) S:n 25 p. helmik. 26 §. — [4]) S:n 18 p. marrask. 26 §. — [5]) S:n 14 p. tammik. 9 §. — [6]) S:n 18 p. maalisk. 25 §. — [7]) S:n 18 p. maalisk. 25 §; vrt. v:n 1928 kert. s. 86. — [8]) Kvsto 22 p. huhtik. 29 §. — [9]) Vrt. v:n 1920 kert. s. 113. — [10]) Kvsto 27 p. toukok. 26 §. — [11]) S:n 17 p. kesäk. 18 §.

Haagan alakansakoulun ent. vahtimestari O. Örn, joka oli saanut palkkansa Helsingin kaupungilta syyslukukaudesta 1906 kevätlukukauteen 1922, jolloin Huopalahden kunta otti koulun haltuunsa, koska hakija samalla siirty, mainitun kunnan palvelukseen ja oli ollut henkikirjoissakin Huopalahdessa, minkä kunnan siis lähinnä tuli häntä avustaa [1]);

terveydenhoitolautakunnan kaitsijan J. Roosin leski [2]);

vesijohtolaitoksen koneenkäyttäjän G. A. Fagerströmin leski, koska hän oli terve ja työkykyinen [3]);

leski A. Karlsson, joka oli ollut ainoastaan viisi vuotta kaupungin rakennuskonttorin töissä [4]).

Hautausavustukset. Kaupunginvaltuusto myönsi hautausavun myöntämistä varten talousarvioon merkitystä määrärahasta 1,500 markkaa kunnalliskodin ent. pesijättären E. Kasurisen kahdelle sisarelle [5]), jotka olivat huolehtineet hänen hautauksestaan, 1,700 markkaa kaasulaitoksen edesmenneen rahastajan B. Stoltin äidille [5]) sekä 1,500 markkaa ent. veistonopettajanapulaisen G. Åkermanin leskelle [6]), puhtaanapitolaitoksen työnjohtajan A. Sturénin leskelle [7]), Bertha Maria kodin eläkkeellä olleen palvelijattaren M. Kononoffin kuolinpesälle [7]) sekä veneeristen tautien vastustamiseksi toimivan terveystoimiston kaitsijan F. Fagerlundin leskelle [7]).

Testamenttilahjoitus. Sitten kun oli saapunut ilmoitus, että edesmennyt tehtailija L. A. Laurent jälkeensä jättämässään testamentissa oli määrännyt jäämistöstään Helsingin kaupungin kunnalliskodille 12,000 markkaa, minkä pääoman korot, niin pian kuin ne siihen riittivät, oli käytettävä ylimääräisen kahvintarjoilun kustantamiseen laitoksen hoidokeille, kaupunginvaltuusto päätti [8]) ottaa vastaan testamentatut varat sekä antaa kaupunginhallitukselle tehtäväksi valvoa testamenttiin perustuvaa kaupungin oikeutta.

Lahjoitettujen varojen käyttö. Helsingin rouvasväenyhdistys, joka oli lastenkotinsa avustamiseksi saanut nostaa Hedvig Arnellin rahaston ja Barnhusinrättningsfonden-nimisen rahaston korkovarat, edelliset vuodesta 1869 ja jälkimmäiset vuodesta 1886 lähtien, ilmoitti, että koti nyttemmin oli lopettanut toimintansa sekä että yhdistys senvuoksi ei ollut nostanut vuoden 1930 edellä mainittuja korkovaroja. Tämän johdosta ja Lastenhoitoyhdistyksen anottua saada kyseiset korkovarat käytettäväkseen Seurasaarentien varrella olevaan Tallbon huvilaan sijoitetun lastenkotinsa hyväksi kaupunginvaltuusto päätti [9]), että edellä mainittujen rahastojen vuoden 1930 nostamattomat korot oli lisättävä pääomaan, ja oikeutti Lastenhoitoyhdistyksen toistaiseksi nostamaan vuodesta 1931 lähtien kertyvät kyseisten rahastojen korkovarat käytettäviksi yhdistyksen ilmoittamaan tarkoitukseen.

Yhdistys Sokeain ystävät anoi saada käyttää aviopuolisoiden von Beckerin lahjoitusrahaston sokeain avustamiseksi tarkoitettuja varoja opetuksen kustantamiseen sellaisille aikuisille sokeille henkilöille, joilla ei ollut lapsena ollut tilaisuutta hankkia itselleen tietoja ja taitoja missään laitoksessa, sekä sellaisille, jotka täyskasvuisina olivat menettäneet näkönsä. Tämän johdosta sekä katsoen selvitetyn, että yhdistyksen suunnittelema toiminta vastasi testamentintekijäin tarkoitusta, kaupunginvaltuusto päätti [10]) oikeuttaa kaupunginhallituksen toistaiseksi ja kunnes valtuusto toisin päätti hallituksen tarkemmin määrättävin ehdoin luovuttamaan kyseisistä lahjoitus-

---

[1]) Kvsto 26 p. elok. 31 §. — [2]) S:n 26 p. elok. 32 §. — [3]) S:n 18 p. marrask. 26 §. — [4]) S:n 16 p. syysk. 13 §. — [5]) S:n 13 p. toukok. 18 §. — [6]) S:n 10 p. kesäk. 21 §. — [7]) S:n 26 p. elok. 33 §. — [8]) S:n 10 p. kesäk. 7 §. — [9]) S:n 17 p. kesäk. 20 §. — [10]) S:n 1 p. huhtik. 20 §.

varoista enintään 80 % yhdistykselle Sokeain ystävät käytettäväksi jatko-opetuksen järjestämiseen täyskasvuisille sokeille henkilöille.

Kaupunginhallituksen julistettua neljä 2,000 markan suuruista apurahaa haettavaksi C. F. Ekholmin stipendirahaston vuoden 1930 korkovaroista ja kuuden hakijan tämän johdosta ilmoittauduttua kaupunginvaltuusto päätti [1]) myöntää mainitun suuruiset apurahat neljälle näistä henkilöistä, nimittäin työnjohtaja E. Anderssonille, työnjohtaja K. Friskille, kirjansitomonjohtaja K. V. Wasaralle ja radioliikkeen omistajalle H. Vuorelle.

Vuoden 1932 tulo- ja menoarvio. Kaupunginhallituksen laadittua ja lähetettyä kaupunginvaltuustolle vuoden 1932 tulo- ja menoarvioehdotuksen [2]) ja jälkeenpäin täydentävän ehdotuksen [3]) valtuusto otti nämä käsiteltäväkseen ja vahvisti [4]) vuoden 1932 tulo- ja menoarvion [5]), jonka loppusummat olivat seuraavat:

Menot.

1.	Velat	Smk	120,599,316: —
2.	Virastot	»	9,110,743: —
3.	Kunnallishallinto	»	16,982,136: —
4.	Palolaitos	»	4,982,206: —
5.	Poliisilaitos	»	9,297,052: —
6.	Yleiset rasitukset	»	3,600: —
7.	Terveydenhoito	»	9,863,007: —
8.	Sairaanhoito	»	42,003,178: —
9.	Köyhäinhoito	»	48,655,046: —
10.	Lastensuojelutoiminta	»	14,899,671: —
11.	Opetus- ja sivistyslaitokset	»	51,013,846: —
12.	Teknilliset laitokset	»	73,998,441: —
13.	Yleiset työt	»	107,107,199: —
14.	Katu- ja laiturivalaistus	»	7,079,500: —
15.	Puhtaanapito	»	14,286,512: —
16.	Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola	»	7,322,000: —
17.	Kiinteä omaisuus	»	19,756,357: —
18.	Eläkkeet ja apurahat	»	5,127,046: —
19.	Sekalaiset menot	»	67,424,700: —
		Yhteensä Smk	629,511,526: —

Tulot.

	Säästöä vuodesta 1931	Smk	1,000,000: —
1.	Lainat ja korot	»	103,971,586: —
2.	Tuloa tuottavat oikeudet	»	27,759,430: —
3.	Terveyden- ja sairaanhoito	»	20,842,330: —
4.	Köyhäinhoito ja lastensuojelutoiminta	»	15,890,689: —
5.	Opetus- ja sivistyslaitokset	»	12,270,177: —
6.	Teknilliset laitokset	»	145,216,820: —
7.	Yleiset työt	»	644,169: —
8.	Puhtaanapitolaitos	»	7,170,000: —
9.	Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola	»	7,832,000: —
10.	Kiinteä omaisuus	»	44,220,641: —
11.	Sekalaiset tulot	»	8,685,874: —
12.	Verotus	»	234,007,810: —
		Yhteensä Smk	629,511,526: —

[1]) Kvsto 16 p. syysk. 15 §. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 15. — [3]) S:n n:o 16. — [4]) Kvsto 28 p. jouluk. 1 §. — [5]) Kvston pain. asiakirj. n:o 17.

Talousarvioehdotuksessa huomioon otetut näkökohdat. Luopuminen toistaiseksi kultakannasta ja siitä aiheutuneet olot olivat tuntuvasti vaikeuttaneet talousarvioehdotuksen laatimista. Myöskin pitkähkön ajan vallinneesta talouspulasta ja syksyllä kärjistyneestä finanssikriisistä johtuneet vaikeudet olivat valuuttapulaan yhtyneinä lyöneet leimansa talousarvioehdotukseen.

Kaupunginhallitus oli pyrkinyt mikäli mahdollista supistamaan menoja. Hintatason alenemisen johdosta oli polttoaine-, ruokinta- y. m. s. määrärahoja kauttaaltaan supistettu. Yleinen 10 %:n alennus oli tehty kaikissa tilapäisen työvoiman momenteissa. Niinikään oli alennettu sairas- ja kesälomasijaismäärärahoja sekä ylityökorvauksia, nim. 10—20 %. Vakinaisten viranhaltijain palkkain alennuksen laskettiin aiheuttavan 6 milj. markan suuruinen säästö, joka merkittiin tulopuolelle. Kalustomäärärahoja oli tuntuvasti supistettu ja ainoastaan kaikkein pakottavimmissa tapauksissa oli talousarvioon merkitty määrärahoja koneiden y. m. hankkimiseen, varsinkin jos siihen tarvittiin ulkomaan valuuttaa. Tämä olikin ollut mahdollista siitä syystä, että edellisinä vuosina oli auliisti myönnetty määrärahoja koneiden ja laitteiden uusimiseen, työvälineiden hankkimiseen ja työmenetelmien nykyaikaistamiseen, joten parin vuoden keskeytys haitatta kävi päinsä. Menoja arvosteltaessa oli yleensä annettu etusija sellaisille tarpeille, joihin sidotut varat jäivät omaan kaupunkiin tai kotimaahan.

Kaupunginhallitus oli selvillä siitä, että vallitseva vaikea työttömyystilanne olisi vaatinut runsaiden työmäärärahojen ottamista talousarvioehdotukseen. Yleismaailmallinen finanssipula ja kotimaisten rahamarkkinoiden äärimmilleen jännittynyt kireys olivat kuitenkin tehneet tämän sinänsä oikean periaatteen soveltamisen mahdottomaksi. Kaupunginhallituksen oli senvuoksi ollut pakko tuntuvasti supistaa vakinaisia yleisiä töitä. Yleisenä periaatteena oli pidetty, että vakinaiseen menoarvioon oli otettu ainoastaan sellaiset työt, joita niiden tarpeellisuuden takia ei voinut lykätä tai joiden suorittaminen lähiaikoina oli välttämätöntä. Ne yleiset työt, jotka olivat vähemmän välttämättömiä, mutta joita oli järjestettävä työttömyyden lieventämiseksi, oli merkitty talousarvioehdotukseen varatöinä. Jos varoja kertomusvuoden kuluessa saatiin käytettäväksi, näytti olevan pakko osoittaa vielä lisämäärärahoja, niin vakavalta työttömyystilanne näytti.

Vahvistettu menosääntö osoitti vuoden 1931 arvioituihin menoihin verraten 14.7 milj. markan suuruista lisäystä. Suurinta lisäystä osoittivat kaupungin lainamäärärahat, 45.2 milj. markkaa, sekalaiset menot, 15.0 milj. markkaa, ja köyhäinhoitoa varten myönnetyt määrärahat, 13.3 milj. markkaa. Tuntuvaa vähennystä osoittivat sensijaan yleisten töiden määrärahat, 33.0 milj. markkaa, ja teknillisten laitosten määrärahat, 22.8 milj. markkaa. Talousarvion tulopuolella ilmenivät pula-ajan vaikutukset tärkeitten tuloryhmäin supistumisessa. Tuloa tuottavat oikeudet, ensi sijassa satamain tulot, arvioitiin 6.0 milj. markkaa pienemmiksi kuin vuodeksi 1931 ja terveyden- ja sairaanhoidon, opetus- ja sivistyslaitosten sekä teknillisten laitosten tulot jokainen ryhmä 3.4 milj. markkaa pienemmäksi kuin mainitun vuoden talousarviossa. Vuoden 1931 säästöstä, joka arvioitiin 41 milj. markaksi, oli suurin osa sidottu obligatioihin ja varastoihin, minkä johdosta käytettävissä oli ainoastaan 1 milj. markkaa vastaten vuoden 1931 talousarvion 38 milj. markkaa. Lainavaroja merkittiin tuloarvioon 85.3 milj. markkaa; kuluvan vuoden vastaava määrä oli 70.1 milj. markkaa.

Seuraavassa tehdään tarkemmin selvää tärkeimmistä muutoksista, joita

kaupunginvaltuuston hyväksymä vuoden 1932 talousarvio osoittaa vuoden 1931 talousarvioon verrattuna.

Menosääntö. Ensimmäinen pääluokka, Velat, jonka loppusumma vuoden 1931 talousarviossa oli 75,435,213: 50 markkaa, päättyi 120,599,316 markkaan. Vuoden 1902 laina oli kuoletettu loppuun vuonna 1931 eikä siis enää esiintynyt talousarviossa; sen sijaan oli merkitty vuoden 1930 toisen, alkujaan 42,000,000 markan suuruisen lainan korko ja kuoletus. Luku Kuoletukset osoitti vähennystä 1,009,513: 60 markkaa ja luku Korot lisäystä 5,423,616: 10 markkaa pääasiallisesti sen johdosta, että tilapäisluoton korkoihin arvioitiin tarvittavan 12,000,000 markkaa kuluvan vuoden 9,000,000 markan sijaan, koska vuoden lopulla otetun uuden obligatiolainan korot olivat aiotut suoritettaviksi tästä määrärahasta. Luvun Sekalaiset menot erä Kurssierotukset y. m., jonka määrä edellisen vuoden talousarviossa oli ollut 17,200,000 markkaa, merkittiin valuuttakurssien kohoamisen johdosta 58,000,000 markaksi. Tämän luvun menojen kokonaislisäys oli 40,750,000 markkaa.

Toiseen pääluokkaan, Virastot, merkittiin lukuun Maistraatti asemakaava- ja rakennusasiain käsittelyä varten otettavan asiantuntijan palkkio, 12,000 markkaa [1]). Tilapäistä työvoimaa varten myönnetty määräraha lisääntyi 1,540 markkaa; siihen sisältyi 3,500 markan suuruinen erä Tilapäistä työvoimaa uuteen raatihuoneeseen siirretyn maistraatin arkiston järjestämiseen[2]). Painatus- ja sidontamäärärahaa lisättiin 15,000 markkaa, m. m. koska tuomiokirjojen ja diaarien sidontakustannukset, jotka aikaisemmin oli suoritettu raatihuoneen arkiston tähän tarkoitukseen myönnetystä määrärahasta, vastedes oli suoritettava maistraatin määrärahasta. Samaten lisääntyi maistraatin tarverahamääräraha 8,000 markkaa, mikä vastasi maistraatin tarpeisiin käytettyä osaa raatihuoneen arkiston tarverahoista. Luvun loppusumma lisääntyi 55,405 markkaa nousten 969,870 markkaan. Raastuvanoikeuden menoihin varattiin 3,487,680 markkaa eli 49,225 markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna; tilapäisen työvoiman määräraha, josta m. m. oli suoritettava ylimääräisen yhdeksännen osaston [3]) ylläpitämisestä aiheutuvat menot, aleni 40,210 markkaa. Syyttäjistöä varten merkityt määrärahat vähenivät 1,485 markkaa. Ulosottolaitoksen menosääntö päättyi 4,125,968 markkaan oltuaan vuoden 1931 menosäännössä 3,734,546 markkaa. Tässä otettiin huomioon eräiden ulosottoapulaisten ikäkorotusoikeutta koskevat kaupunginvaltuuston päätökset [4]). Toisen kaupunginvoudin konttorin tilapäisen työvoiman määräraha kohosi 60,600 markasta 201,600 markkaan, koska työtaakka oli tuntuvasti lisääntynyt. Rikostuomioiden toimeenpanokonttorin tarverahoja lisättiin 15,000 markkaa, m. m. koska tähän merkittiin 14,000 markkaa poliisilaitoksen miehistöautolla tapahtuvan sakkovankien kuljetuksen kustantamiseksi. Lukuun Raatihuoneen arkisto merkityt menot alenivat 176,180 markasta 151,970 markkaan, pääasiallisesti sen johdosta, että maistraatin arkiston osalle tulevat painatus- ja sidontamäärärahat sekä tarverahat mainitun arkiston tultua sijoitetuksi uuteen raatihuoneeseen oli siirretty maistraatin menosääntöön; raatihuoneen arkiston painatusmääräraha aleni sen johdosta 17,000 markkaa ja sen tarverahat 8,000 markkaa. Toiseen pääluokkaan merkittyjen määrärahain kokonaismäärä oli 9,110,743 markkaa osoittaen 470,357 markan lisäystä.

Kolmannessa, Kunnallishallinto-nimisessä pääluokassa kaupunginval-

[1]) Ks. tätä kert. s. 62 ja 129. — [2]) S:n s. 123. — [3]) Ks. v:n 1930 kert. s. 81. — [4]) Ks. tätä kert. s. 60.

tuuston määrärahat alenivat 127,500 markkaa ja merkittiin 81,000 markaksi. Vähennyksestä kohdistui kaupunginvaltuutettujen palkkioihin 52,500 markkaa, minkä ohessa vuokra- ja valaistusmäärärahat poistuivat, koska valtuuston kokoukset tultiin pitämään kaupungintalossa. Kaupunginhallituksen menosääntö, johon sisältyivät kaupunginkanslian ja rahatoimiston menot, aleni 9,315 markkaa eli 5,390,815 markkaan. Kaupungintalon laajennetun puhelinkeskuksen määrärahaa lisättiin 25,000 markkaa. Kaupunginkanslian tilapäisen työvoiman aiheuttamat menot arvioitiin 50,000 markkaa ja painatus- ja sidontamenot 75,000 markkaa pienemmiksi kuin edelliseksi vuodeksi. Rahatoimiston tilapäisen työvoiman määräraha säilytettiin ennallaan, 300,000 markan suuruisena, vaikkakin kaupungin tilien laajeneminen ja vallitseva pula-aika olivat tuntuvasti lisänneet toimiston ja varsinkin sen veronkannantaosaston työtä. Kalustonhankintamäärärahaa ei ensinkään merkitty. Rahatoimiston tarverahat kohosivat 195,000 markasta 295,000 markkaan, koska verolippujen jakelusta [1]) oli suoritettava postimaksu, jonka määrä lisäksi oli kohonnut. Lukuun Satamalautakunta ja satamahallintotoimisto merkittiin määrärahoja 5,294,479 markkaa eli 307,093 markkaa vähemmän kuin vuoden 1931 talousarviossa. Satamalautakunnan määrärahat vähenivät yhteensä 20,100 markkaa; arvaamattomiin tarpeihin merkittiin 10,000 markkaa vuoden 1931 vastaavan määrän oltua 30,000 markkaa. Lukuun Satamaliikenneosasto merkittiin uusien alinimikkeiden kohdalle moottoriveneiden käyttöä, nostureita sekä talviliikenteen ylläpitoa varten myönnetyt määrärahat, jotka aikaisemmin olivat sisältyneet satamaliikennekonttorin muihin vastaaviin määrärahoihin. Moottoriveneiden käyttökustannuksiin osoitettiin 47,160 markkaa, nostureita varten 280,500 markkaa ja talviliikenteen ylläpitoon 287,750 markkaa. Luvun loppusumma osoitti 95,010 markan vähennystä. Satamakannantaosaston määrärahat alenivat 191,983 markkaa. Tilastotoimistolle myönnettiin määrärahoja yhteensä 1,105,947 markkaa, mikä merkitsi 530,913 markan vähennystä. Vuokra-, lämpö- ja valaistusmäärärahat arvioitiin viiden kuukauden kulutuksen mukaan, koska toimiston kertomusvuonna oli määrä muuttaa kaupungintalossa olevaan uuteen huoneistoon. Tilapäisen työvoiman määräraha aleni 59,200 markkaa, m. m. koska vanhojen kunnalliskertomusten kirjoittamismääräraha supistettiin 42,000 markkaan. Samoin vähennettiin painatus- ja sidontamäärärahaa 107,000 markkaa, jolloin kaupungin vuoden 1931 ulkomaan kauppaa ja merenkulkua valaisevan vuositilaston painatus katsottiin voitavan lykätä. Vuoden 1931 menoarvion yleisen rakennus-, asunto- ja väestönlaskennan määräraha poistui. Luku Sosialilautakunta jäi pois, koska lautakunta oli lakkautettu; tähän kuuluneista menoista siirrettiin suurin osa seitsemänteentoista pääluokkaan. Työnvälitystoimiston menot merkittiin 923,900 markaksi, jolloin lisäys oli 115,295 markkaa. Vuokramääräraha lisääntyi 104,650 markkaa, koska naisten osastot oli siirretty kaupungin talosta vuokrahuoneistoon; sensijaan lämpömääräraha aleni 12,960 markkaa, koska mainitussa huoneistossa oli keskuslämmitys ja lämmön korvaus sisältyi vuokraan. Revisionilaitoksen menosääntö kohosi 11,380 markkaa nousten 749,548 markkaan. Tähän merkittiin uusi 12,000 markan suuruinen määräraha erikoistutkimusten suorittamiseen tarvittavaa tilapäistä työvoimaa varten. Verotusvalmistelukunnan arvioidut menot vähenivät 60,240 markkaa ja merkittiin 2,130,462 markaksi.

[1]) Ks. tätä kert. s. 46.

Tilapäisen työvoiman määrärahaa alennettiin 130,000 markkaa. Koska verotusvalmistelukunta oli siirtynyt uuteen huoneistoon, oli vuokramäärärahaa lisättävä 52,500 markkaa. Rakennustarkastuskonttorin vuokramääräraha poistui kokonaan, koska konttori oli sijoitettu erääseen kaupungin taloon; sen menosääntö päättyi 623,440 markkaan osoittaen 81,825 markan vähennystä. Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan menosääntö aleni 9,000 markkaa päättyen 10,550 markkaan; tarverahat alenivat 11,000 markasta 500 markkaan. Holhouslautakunnan menosäännössä vähennys oli 850 markkaa; menosääntö päättyi 29,340 markkaan. Oikeusaputoimiston menot arvioitiin 166,055 markaksi eli 16,650 markkaa suuremmiksi kuin vuoden 1931 menosäännön mukaan; tässä otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös oikeusavustajan apulaisen toimen muuttamisesta pääviraksi[1]). Urheilulautakunnan tarpeisiin varattiin 13,350 markkaa, mikä merkitsi 750 markan vähennystä, koska vuokramääräraha poistui lautakunnan saatua huoneiston eräästä kaupungin talosta. Raittiuslautakunnan menosääntö päättyi 179,600 markkaan ja oli alentunut 22,200 markkaa. Vuokramääräraha poistui, koska lautakunnalle oli luovutettu huoneisto lautakuntatalosta. Valistustoiminnan määrärahaa vähennettiin 12,000 markkaa, koska tätä toimintaa näytti olevan pakko supistaa; tähän määrärahaan oli aikaisemmin sisällytetty raittiusviikon vietosta aiheutuneet menot, jotka nyt merkittiin 5,000 markan suuruiseksi eri momentiksi. Ammattioppilaslautakunnan menosääntö kohosi 1,750 markkaa eli 40,500 markkaan. Sekalaisiin menoihin varattiin ainoastaan 243,150 markkaa vuoden 1931 vastaavan määrän oltua 530,650 markkaa; vähennys aiheutui siitä, että kaupungin kiinteän omaisuuden katsastusmiesten palkkiomääräraha oli siirretty seitsemänteentoista kiinteän omaisuuden pääluokkaan eikä vuodeksi 1932 tarvittu vaalimäärärahoja. Kolmannen pääluokan loppusumma oli 16,982,136 markkaa vastaten 18,787,777 markkaa kaupungin kuluvan vuoden talousarviossa.

Neljäs pääluokka, Palolaitos, osoitti kuluvan vuoden menosääntöön verraten 25,954 markan suuruista arvioitujen menojen vähenemistä. Kesälomasijaisten määräraha lisääntyi 32,725 markkaa, koska uuden virkasäännön määräysten mukaan palokuntaan kuuluvilla henkilöillä oli oikeus saada enemmän kesälomaa kuin aikaisemmin ja lomasijaisia siis oli otettava useampia, jotta palokunnan toimikelpoisuus ei heikontuisi vaarallisimpana vuodenaikana. Kaluston hankintamäärärahaa alennettiin 173,640 markkaa ja vakuutusmäärärahaa 40,000 markkaa, viimeksi mainittua koska vahingoittuneet autot voitiin korjata palokunnan omissa työpajoissa ja vakuutusten sen johdosta vastedes tuli käsittää ainoastaan henkilöitä kohdanneet vahingot. Koko pääluokka päättyi 4,982,206 markkaan.

Viides pääluokka, Poliisilaitos, jonka loppusumma vuoden 1931 menosäännössä oli 8,581,575 markkaa, sisälsi määrärahoja yhteensä 9,297,052 markkaa. Kesäkuun 27 p:nä 1931 kaupunkien osanotosta poliisilaitosten menoihin annetun lain mukaan kaupunki oli velvollinen suorittamaan kolmanneksen poliisilaitoksen rahamenoista, jota vastoin aikaisempi määrä oli ollut kaksi seitsemättäosaa, mutta laki tuli koskemaan vasta vuoden 1932 menoja, jotka oli suoritettava valtiolle seuraavana vuonna. Kaupungin rahallinen avustus oli senvuoksi laskettu aikaisemmin voimassa olleiden määräysten mukaisesti ja arvioitu 6,045,500 markaksi, mitä vuoden 1931 menoarviossa vastasi 6,052,166 markkaa; valtuuston aikaisemmin tekemä

[1]) Ks. tätä kert. s. 123.

päätös [1]), että kaupunki säädetyssä suhteessa otti osaa eräihin poliisilaitoksen ylimääräisiin menoihin, oli tällöin otettu huomioon. Koska kaupunki edellä mainitun lain mukaan oli velvollinen korvauksetta luovuttamaan poliisilaitokselle kaikki tarpeelliset kanslia-, osasto- ja toimistohuoneistot, auto- ja moottorivenevajat, varastohuoneet ja ulkosuojat sekä muut poliisilaitoksen toimintaa varten ehkä tarvittavat huoneistot lämpöineen, valaistuksineen, siivouksineen ja huonekaluineen ja nämä poliisilaitoksen huoneistot olivat kiinteistölautakunnan hoidossa, siirrettiin niiden vuotuiset hoitoja kunnossapitomenot seitsemänteentoista, Kiinteä omaisuus nimiseen pääluokkaan. Viidenteen pääluokkaan merkittiin sensijaan kaupungin omissa kiinteistöissä olevien virastohuoneistojen arvioidut vuokrat, 2,902,552 markkaa, minkä lisäksi kaupunginhallituksen käytettäväksi kaluston hankkimiseen merkittiin 80,000 markkaa. Osoiteilmoituskaavakkeiden painatusta varten merkittiin uusi 25,000 markan suuruinen määräraha ja lääkkeitä ja sairaanhoitotarvikkeita varten 113,000 markkaa, koska kaupunki uusien lakimääräysten mukaan oli velvollinen kustantamaan pidätettyjen henkilöiden ja poliisimiehistön lääkärinhoidon, minkä lisäksi, niinikään edellä mainitun lain määräysten johdosta, kaupunginhallituksen käytettäväksi varattiin 100,000 markkaa pidätettyjen henkilöiden ylläpitoa varten.

Kuudenteen eli yleisten rasitusten pääluokkaan merkittiin majoitusta varten määrärahoja yhteensä 3,600 markkaa.

Seitsemänteen pääluokkaan, Terveydenhoito, merkittiin Terveydenhoitolautakunta-nimiseen lukuun uusi 8,000 markan suuruinen kulkutautien vastustamismääräraha käytettäväksi terveydenhoitolain ja -asetusten määräämissä tapauksissa. Luvun loppusumma aleni 27,600 markkaa. Seuraavassa luvussa, Lääkärit, eläinlääkärit ja sairaanhoitohenkilökunta, lisättiin tilapäisen työvoiman määrärahaa 85,000 markkaa, siitä 25,000 markkaa palkkioiksi lääkäreille sairaskäynneistä ja 60,000 markkaa kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen [2]) nojalla palkkioiksi alueläkäreille sairaskäynneistä; tässä otettiin sitäpaitsi huomioon kaupunginvaltuuston päätös lisäpalkkion myöntämisestä toiselle kaupunginlääkärille [2]). Vuokramäärärahaa vähennettiin 6,000 markkaa, koska Käpylän alueläkärin vastaanottohuoneiston vuokra poistettiin. Luvun loppusumma lisääntyi 100,130 markkaa. Luvun Terveysolojen valvonta arvioitujen menojen lisäys oli 19,222 markkaa. Maidontarkastamon menosääntö aleni 20,481 markkaa päättyen 561,875 markkaan. Vuokramääräraha poistui, koska tarkastamo oli sijoitettu kaupungin kiinteistöön, jota vastoin lämpömääräraha lisääntyi 7,325 markkaa, koska uusi huoneisto oli haloin lämmitettävä. Kaluston ostomäärärahaa vähennettiin 9,006 markkaa. Ammattientarkastuksen menosääntö kohosi 4,435 markkaa päättyen 282,200 markkaan ja terveydellisten tutkimusten laboratoorin menosääntö 4,205 markkaa päättyen 332,430 markkaan; viimeksi mainitun laitoksen määrärahoista laboratooritarpeiden määräraha kohosi 3,000 markkaa, koska näytteidenottotarpeiden aiheuttamat kustannukset oli suoritettava siitä; sitäpaitsi merkittiin uusi 2,000 markan suuruinen määräraha kaluston kunnossapitoa varten. Veneeristen tautien vastustamiseksi toimivan terveystoimiston määrärahat alenivat 9,422 markkaa, ja tämä luku päättyi 389,388 markkaan; suurin osa lisäyksestä, 4,000 markkaa, kohdistui toimiston pelastustoiminnan määrärahaan. Lihantarkastamon menosääntö päättyi 663,465 markkaan osoittaen 21,855 markan vähennystä. Asuntotarkas-

[1]) Ks. tätä kert. s. 67. — [2]) S:n s. 56.

tuksen määrärahoissa, joista vuokramääräraha poistui sen johdosta, että laitos oli siirretty lautakuntataloon, vähennys oli 26,560 markkaa ja määrärahain summa 224,055 markkaa. Tuberkuloosihuoltotoimiston arvioidut menot osoittivat lisäystä 698,464 markkaa ja nousivat 2,973,566 markkaan. Suoranaisten avustusten määräraha lisääntyi 86,000 markkaa, osin koska toimiston potilasmäärä oli lisääntynyt, osin tuberkuloosipotilaiden vähentyneen työkyvyn ja vallitsevan työttömyyden takia. Parantolahoidon kustantamiseksi keuhkotautisille merkittiin 664,000 markkaa enemmän kuin kuluvaksi vuodeksi eli 1,224,000 markkaa, mistä Mjölbollstadin parantolassa annetun hoidon osalle tuli 394,000 markkaa; osakkeenomistajana kaupungilla oli mainitussa laitoksessa käytettävänään 34 paikkaa, joista suoritettiin rakennuslainan korkoja ja lyhennystä 6,000 markkaa paikkaa kohden vuodelta ja päivämaksua 17 markkaa sairaspaikalta, kun taas muutamat harvat maksavat potilaat suorittivat 15 markan päivämaksun. Sairaspaikkain kustantamiseksi Högsandin parantolassa merkittiin edelliseen vuoteen verraten 165,000 markkaa pienempi määräraha, 255,000 markkaa, mistä parantolalle avustukseksi 250,000 markkaa ehdoin, että se maksutta luovutti 10,000 hoitopäivää kaupungin käytettäväksi. Satakunnan parantolan kirurgisen lastenosaston sairaspaikkamaksuja varten merkittiin puolet edellisen vuoden määrärahasta eli 40,000 markkaa, koska kaupungista kotoisin olevia lapsia harvoin oli saatu sijoitetuksi parantolaan sen jälkeen kun sen hoitomaksut oli alennettu valtionavun saamiseksi määrättyjen ehtojen mukaisesti. Uusi 144,000 markan suuruinen määräraha merkittiin rouva E. Söderlundin tuberkuloottisten sairaskodin sijamaksujen suorittamiseksi. Kunnallisen hammaspoliklinikan menosääntö päättyi 521,910 markkaan osoittaen 9,640 markan lisäystä. Luvussa Poliklinikat ja muu sairaanhoito arvioidut menot lisääntyivät 358,295 markkaa, jolloin luvun loppusumma oli 1,185,963 markkaa. Henkisesti sairaiden huoltotoimiston määrärahat lisääntyivät 145,108 markkaa; kaupunginvaltuuston päätöksen nojalla perustettavan, toimiston alaisen miesten keskuskodin [1]) menot arvioitiin 148,335 markaksi. Poliisin suojeluosaston vasta perustetun sairasosaston [2]) tarpeisiin merkittiin uusi 215,715 markan suuruinen määräraha. Desinfioimismajalalle merkittiin määrärahoja yhteensä 115,752 markkaa, jolloin vähennys oli 22,708 markkaa. Arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan käytettäväksi varattiin 300,000 markkaa eli puolet edellisen vuoden vastaavasta määrärahasta. Pääluokan loppusumma lisääntyi 782,325 markkaa eli 9,863,007 markkaan.

Kahdeksannen, Sairaanhoito-nimisen pääluokan määrärahat vähenivät vuoden 1931 talousarvioon verraten 193,351 markkaa ja nousivat yhteensä 42,003,178 markkaan. Sairaalahallituksen arvioidut menot vähenivät 2,000 markkaa, ja sairaalain tiliviraston määrärahat lisääntyivät 9,480 markkaa. Marian sairaalan määrärahat alenivat 668,314 markkaa eli 8,404,336 markkaan; tilapäisen hoitohenkilökunnan ja kesälomasijaisten määrärahoja voitiin supistaa, koska sairaalalla oli käytettävänään entistä suurempi joukko sairaanhoitajataroppilaita, ja ruokintamääräraha arvioitiin 7 markan keskihinnan mukaan henkilöä kohden päivässä vuoden 1931 talousarvion keskihinnan oltua 8 markkaa. Kulkutautisairaalan määrärahat nousivat 4,675,107 markkaan osoittaen kuluvan vuoden talousarvioon verraten 118,209 markan vähennystä; ruokintakustannukset arvioitiin 8 markaksi päivää ja henkilöä

[1]) Ks. tätä kert. s. 119. — [2]) S:n s. 67 ja 123.

kohden (vuoden 1931 talousarviossa 8: 50 markaksi). Sääntöpalkkaisten virkain määräraha laskettiin ottamalla huomioon kaupunginvaltuuston päätökset erään viran lakkauttamisesta ja lämmittäjä-mekanikon viran perustamisesta [1]). Kivelän sairaalan määrärahat alenivat 887,700 markkaa eli 7,522,592 markkaan; ruokintakustannukset, jotka vuoden 1931 talousarviossa laskettiin 7: 75 markan mukaan henkilöä ja päivää kohden, arvioitiin nyt 6: 25 markan keskihinnan mukaan. Nikkilän sairaalaa varten merkittiin määrärahoja yhteensä 9,709,704 markkaa vuoden 1931 10,287,156 markan sijasta; sairassijoja oli tullut lisää 26 ja oli nyt yhteensä 743; ruokintakustannukset taas laskettiin 6: 50 markan mukaan henkilöä ja päivää kohden kuluvan vuoden vastaavan määrän oltua 7: 50 markkaa. Tuberkuloosisairaalan arviomenot lisääntyivät 385,700 markkaa nousten 7,034,363 markkaan, ruokintakustannukset merkittiin 8 markan arvion mukaan henkilöä ja päivää kohden vuoden 1931 vastaavan keskihinnan oltua 8: 50 markkaa. Luvussa Erinäiset sairaanhoitokulut sairaanhoitajatarkoulun määrärahaa vähennettiin 73,456 markkaa ja Sielunterveysseuran määrärahaa 10,000 markkaa, ja uutena määrärahana merkittiin 720,000 markkaa kaupunginhallituksen käytettäväksi Suomen punaisen ristin uuden sairaalan sairaanhoitomaksujen suorittamiseen. Luvun loppusumma lisääntyi 636,544 markkaa. Arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan käytettäväksi varattiin 1,000,000 markasta 2,800,000 markkaan kohonnut rahamäärä, josta 2,500,000 markkaa oli tarkoitettu kaluston y.m. hankkimiseen Kivelän sairaalan uuteen paviljonkiin.

Yhdeksännessä, Köyhäinhoito-nimisessä pääluokassa arvioitiin menojen lisääntyminen 13,253,170 markaksi ja menot yhteensä 48,655,046 markaksi. Menojen todellinen lisäys ei kuitenkaan ollut läheskään niin suuri, koska vuonna 1931 oli myönnetty melkoisia lisämäärärahoja. Yhteiskunnallisten hoitokustannusten lisääntyminen on aina tunnusomaista pula-ajoille; kun tuhannet ihmiset omatta syyttään jäävät ilman työtä, leviävät puute ja hätä laajoihin piireihin ja avun tarvitsijain lukumäärä moninkertaistuu. Senvuoksi oli kaikkien pula-ajan johdosta perustettujen avustuskansliain ylläpitäminen ja näiden sekä keskuskanslian työvoimain lisääminen välttämätöntä. Köyhäinhoitolautakunnan ja kanslian osalta menojen lisäys oli 746,530,000 markkaa, siitä 600,400 markkaa tilapäistä työvoimaa varten; tässä kohden otettiin huomioon myöskin kaupunginvaltuuston päätös lisäpalkan myöntämisestä toimitusjohtajalle [2]). Kassa- ja tiliviraston arvioidut menot lisääntyivät 10,295 markkaa. Lasten päiväkodin menot osoittivat 18,470 markan suuruista vähenemistä, lähinnä ruokintakustannusten alenemisen johdosta. Kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevien laitosten menoihin osoitettiin 9,259,583 markkaa eli 393,698 markkaa vähemmän kuin edellisen vuoden talousarvion mukaan. Yhteisissä kustannuksissa oli havaittavissa 39,954 markan lisäys, jota vastoin eri laitosten menosäännöt kaikki alenivat. Kunnalliskodin osalta vähennys oli 349,742 markkaa siitä huolimatta, että tässä osastossa oli otettu huomioon kaupunginvaltuuston päätös asuntojen vuokraamisesta yöhoitajattarille [3]) ja määrärahan myöntämisestä kaluston hankkimiseen uudelle hoidokasosastolle [3]); ruokintakustannus oli arvioitu 6: 25 markaksi hengeltä päivässä oltuaan edellisen vuoden talousarviossa 7: 50 markkaa. Työlaitoksen osalta vähennys oli 32,360 markkaa, maanviljelyksen osalta 10,600 markkaa, sikalan 21,370 markkaa ja pesulaitoksen 19,580

[1]) Ks. tätä kert. s. 123. — [2]) S:n s. 57. — [3]) S:n s. 121.

markkaa. Työtupien tarpeisiin varattiin 4,424,148 markkaa eli 1,833,513 markkaa enemmän kuin kuluvan vuoden menoarviossa. Suurinta lisäystä, 5,575,000 markkaa, osoitti luku Apurahoja ja kustannuksia laitoksista erillään olevista köyhistä, jossa suoranaisten avustusten määräraha lisääntyi 5,000,000 markkaa. Arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan käytettäväksi varattiin 8,000,000 markkaa vuoden 1931 talousarvion vastaavan määrän oltua 2,500,000 markkaa.

Kymmenes pääluokka, Lastensuojelutoiminta, osoitti 302,957 markan suuruista menojen vähenemistä, väikka lastensuojelulautakunnan haltuunsa ottamien lasten lukumäärä vallitsevan työttömyyden johdosta oli lisääntynyt. Ensimmäiseen, Lastensuojelulautakunta-nimiseen lukuun merkittiin uusi tilapäisen työvoiman määräraha, 4,000 markkaa; luvun kustannusten lisäys oli 23,440 markkaa. Lastenhuoltolaitosten menojen arvioitiin vähenevän 550,025 markkaa; tässä otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös neuvontatoimiston perustamisesta lastensairaalaan [1]), minkä johdosta talousarvioon merkittiin uusi 44,700 markan suuruinen erä. Sijoitus yksityishoitoon, apumaksut y.m. nimiseen lukuun sisältyvät määrärahat lisääntyivät 338,000 markkaa, pääasiallisesti sen johdosta, että yksityishoidon ja jatkoopetuksen määrärärahaa oli korotettava 300,000 markkaa. Lastensuojelulautakunnan hoidossa olevien tilojen menoihin osoitettiin 1,718,550 markkaa eli 114,372 markkaa vähemmän kuin vuodeksi 1931. Kaupunginvaltuuston käytettäväksi arvaamattomiin tarpeisiin varattiin entinen määrä, 100,000 markkaa. Pääluokan loppusumma oli 14,899,671 markkaa.

Yhdennessätoista pääluokassa, Opetus- ja sivistyslaitokset, suomenkielisten kansakoulujen menosääntö osoitti 780,675 markan vähennystä. Tilapäisen työvoiman määräraha supistui 286,517 markkaa, koska tuntipalkkoja alennettiin ja koulujen johtajille myönnettiin vapautus entistä pienemmästä määrästä opetustunteja, minkä ohessa opettajiston opastuskursseja varten ei merkitty määrärahaa. Koulutarvikkeita varten merkittiin 250,000 markkaa vähemmän kuin kuluvaksi vuodeksi, koska uusien lakimääräysten mukaan ainoastaan varattomien oppilaiden tuli saada ne ilmaiseksi. Ruotsinkielisten kansakoulujen menosääntö aleni 410,949 markkaa, mistä tilapäisen työvoiman määrärahan osalle tuli 49,260 markkaa ja koulutarvikemäärärahan osalle 90,000 markkaa. Kansakoulujen yhteiset menot arvioitiin 36,000 markkaa pienemmiksi kuin kertomusvuoden menosäännössä. Ammattiopetuslaitosten johtokunnan määrärahat alenivat 2,380 markkaa. Yleiset ammattikoulut nimisessä luvussa määrärahojen vähennys oli 102,835 markkaa; tästä tuli taideteollisuuskeskuskoulun osalle 10,203 markkaa, yleisen ammattilaiskoulun 35,591 markkaa, kirjapainokoulun 46,541 markkaa ja Koneja siltarakennusosakeyhtiön oppilaskoulun osalle 10,500 markkaa. Valmistavien ammattikoulujen menojen arvioitiin kohoavan 65,797 markkaa. Valmistavan poikain ammattikoulun menosääntö aleni 81,705 markkaa, jota vastoin valmistavan tyttöjen ammattikoulun menot arvioitiin 147,502 markkaa suuremmiksi kuin edellisen vuoden menosäännössä. Viimeksi mainitun koulun menosääntöön merkittiin kaupunginvaltuuston päätöksen [2]) mukaisesti uusi määräraha johtajattaren palkkioksi, minkä ohessa eräitä määrärahoja oli korotettava valtuuston päätösten [3]) johdosta, jotka koskivat yleisöruokalan avaamista koulun yhteyteen ja parannetun pesun ja silityksen opetuksen järjestämistä. Uutena seitsemäntenä lukuna merkittiin tähän pääluokkaan

[1]) Ks. tätä kert. s. 121. — [2]) S:n s. 63. — [3]) S:n s. 122.

kotitalouslautakunta; vastaavat menot, jotka edelliseen vuoteen verraten olivat lisääntyneet 70,350 markkaa, olivat aikaisemmin sisältyneet kolmannen pääluokan Sosialilautakunta-nimiseen lukuun. Tilapäisen työvoiman määrärahaa oli korotettava 17,120 markkaa, m.m. koska käsitöiden opetusvoimia oli lisättävä, ja varttuneempien tyttöjen kerhotoimintaa varten osoitettiin 12,000 markkaa. Suomenkielisen työväenopiston menosääntö aleni 100,163 markkaa ja ruotsinkielisen 30,500 markkaa; kummassakin tapauksessa alenisivat luennoitsijain ja tuntiopettajien palkkiot. Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti vahvistaa tuntipalkkiot: kansakouluissa 18 markaksi, jatkokoulussa: tyttöjen käsitöiden ja kotitalouden opetuksesta 18 markaksi sekä tietopuolisten aineiden ja veiston opetuksesta 24 markaksi; ammatti- ja taideteollisuuskeskuskoulussa: opetustunneista 24—30 markaksi sekä ammattihygienian opetuksesta 55 markaksi, työväenopistoissa: opetustunneista 24—30 markaksi ja luentopalkkion 135 markaksi. Lastentarhain määrärahoja supistettiin 262,012 markkaa. Lastentarhain johtokunnan huoneiston vuokra-, lämpö- ja valaistusmäärärahat poistuivat, koska johtokunnan kanslia oli siirretty lautakuntataloon. Lastentarhain menosääntöön ei merkitty määrärahaa uuden osaston perustamiseksi Touhulaan [1]), mutta sensijaan tilapäisen päiväkodin ylläpitämiseksi Albertinkadun talossa n:o 30. Luvussa Kauppaoppilaitokset, teknillinen opetus y. m. supistettiin kaikkien niiden yhdeksän oppilaitoksen apurahoja, joille tähän lukuun oli ollut tapana merkitä määrärahat; luvun loppusumma oli 652,800 markkaa ja vähennys 163,200 markkaa. Kaupunginkirjaston menojen arvioitiin alenevan 232,869 markkaa. Palkkiomäärärahaa laskettaessa otettiin huomioon kirjaston johtokunnan päätös, että johtokunnan puheenjohtajan tai jäsenen kuukausittain tuli tarkastaa pääkirjaston kassa ja saada siitä palkkio. Painatus- ja sidontamäärärahaa supistettiin 50,000 markkaa ja kirjallisuuden ostomäärärahaa 150,000 markkaa. Kaupunginmuseon menosäännössä arvioidut menot alenivat 54,500 markkaa; painatus- ja sidontamääräraha, jolla oli ollut aikomus kustantaa Vanhankaupungin kaivaustöiden tulosten saattaminen julkisuuteen, poistettiin kokonaan, samaten myöskin vuoden 1931 talousarvioon mainittujen kaivausten kustantamiseksi otettu määräraha. Musiikkilautakuntanimisen luvun arvioidut menot vähenivät 17,610 markkaa; ulkoilmakonserttien määrärahaa supistettiin 25,000 markkaa, koska niitä katsottiin olevan pakko vähentää ja niistä suoritettuja korvauksia alentaa. Erinäisten sivistyslaitosten avustusmäärärahat alenivat 136,000 markkaa. Vähennyksestä, joka yleensä laskettiin 20 %:ksi kuluvan vuoden apurahoista, kohdistui 50,000 markkaa Suomen Kansallisteatteriin, 20,000 markkaa Kansan näyttämöön, 35,000 markkaa Koiton näyttämöön, 15,000 markkaa Sörnäisten työväen näyttämöön, 15,000 markkaa Helsingin konservatorioon, 10,000 markkaa Suomalaiseen oopperaan ja 6,000 markkaa Helsingin taidehalliin; sensijaan Svenska teaternin apuraha pysytettiin entisellään ja Suomen työväen musiikkiliiton Uudenmaan piirijärjestölle merkittiin uusi 15,000 markan suuruinen apuraha jaettavaksi liittoon kuuluvien paikalliskuorojen ja täkäläisen soittokunnan kesken. Arvaamattomiin tarpeisiin käytettäväksi kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan myönnettiin 500,000 markkaa vuoden 1931 menosäännön vastaavan määrän oltua 200,000 markkaa; tästä määrästä varattiin 400,000 markkaa kaluston hankkimiseen Mäkelän uuteen kansakouluun.

[1]) Ks. tätä kert. s. 122.

Yhdestoista pääluokka päättyi 51,013,846 markkaan ja vähennys edellisestä vuodesta oli 1,743,796 markkaa.

Kahdestoista pääluokka, Teknilliset laitokset, osoitti yhteensä 22,775,755 markan suuruista arvioitujen menojen vähenemistä. Vesijohtolaitoksen menoihin laskettiin näet tarvittavan 5,593,605 markkaa vähemmän kuin vuodeksi 1931, kun taas kaasulaitoksen vastaava vähennys arvioitiin 8,474,670 markaksi ja sähkölaitoksen 8,707,480 markaksi. Vesijohtolaitos-nimisen luvun eri menoryhmistä ainoastaan kassa- ja tilivirasto osoitti menojen lisäystä 21,445 markkaa, mikä johtui vuokran kohoamisesta konttorin siirtyessä teknillisten laitosten uuteen hallintorakennukseen; muissa menoryhmissä vähennys oli seuraava: hallinto 3,000 markkaa, käyttö 327,445 markkaa, johtoverkko, vesisäiliö ja johtojen tarkastus 94,125 markkaa, mittari- ja talojohto-osasto, työpaja ja varasto 106,480 markkaa, sekalaiset menot 97,000 markkaa, yleiset vesipostit ja satamain johdot 55,000 markkaa sekä uudistyöt 4,732,000 markkaa. Kaupunginvaltuuston käyttövaroja vähennettiin 200,000 markkaa. Uudistöihin myönnettiin kaikkiaan 2,391,000 markkaa, nimittäin työkalujen ja kaluston hankintaan 120,000 markkaa, vesimittarien ostoon 150,000 markkaa, vesijohdon laskemiseksi Mäkelän katuihin 165,000 markkaa [1]), Käenkujaan 41,000 markkaa [1]), Sammatin- ja Punkaharjunteihin 70,000 markkaa [1]), Hernesaareen 90,000 markkaa [1]), höyryjohdon teettämiseksi ja täydennystöiden suorittamiseksi Vanhassakaupungissa 670,000 markkaa [1]), vesijohdon laskemiseksi eräihin XIV kaupunginosan katuihin 992,000 markkaa, korttelin n:o 354 a länsisivua pitkin ja Sturenkatuun Vaasanrinteelle asti 66,000 markkaa sekä Hietarantaan täytettävänä olevan hautausmaan läpi, sikäläisen väliaikaisen johdon korvaamiseksi, 27,000 markkaa. Vesijohtolaitoksen määrärahat nousivat yhteensä 9,665,325 markkaan. Luvun Kaasulaitos eri menoryhmistä ainoastaan hallinto osoitti arvioitujen menojen lisääntymistä 13,500 markkaa, ja jakelu- ja johtotyöosaston määräraha merkittiin muuttumattomin määrin, 84,000 markaksi. Muut menoryhmät alenivat seuraavasti: kassa- ja tilivirasto 96,055 markkaa, käyttö 3,272,385 markkaa, mistä määrästä 2,600,000 markkaa tuli kaasunvalmistuksen aine- ja työkustannusmäärärahan osalle, 400,000 markkaa rakennusten, uunien, koneiden ja laitteiden korjaus- ja kunnossapitomäärärahan ja 200,000 markkaa sivutuotteiden määrärahan osalle, edelleen jakelu, johtoverkko ja jakelukello 193,060 markkaa, johtotyöosasto, työpaja, mittaritoimisto, varasto ja näyttely 71,070 markkaa, sekalaiset menot 802,000 markkaa, mistä 800,000 markkaa kohdistui määrärahaan Korot konttokuranttitilistä kaupunginkassassa, jota vastoin poistojen ja peruutusten määrärahaa korotettiin 110,000 markkaa, edelleen katuvalaistus 115,000 markkaa, uudistyöt 3,838,600 markkaa ja kaupunginhallituksen käyttövarat 100,000 markkaa. Uudistöitä varten myönnettiin yhteensä 4,393,000 markkaa, nimittäin pääputkiverkon laajentamiseen ja uusimiseen 913,000 markkaa, siitä hallituksen määräyksen mukaan käytettäväksi 100,000 markkaa, uusien katulyhtyjen asettamiseen 50,000 markkaa, liittymisjohtoja varten 80,000 markkaa, kaasumittarien ostoon 1,200,000 markkaa, kaluston hankintaan 50,000 markkaa sekä loput, 2,100,000 markkaa, neljän viistokamariuunin rakentamiseen [2]); viimeksi mainittu määrä oli aikaisemmin arvioitua pienempi, koska työn alkuosa oli suoritettu edulliseen aikaan ja edellisen vuoden määrärahasta siten oli jäänyt säästöä. Kaasulaitoksen määrärahat nousivat yhteensä 31,338,560 markkaan.

[1]) Ks. tätä kert. s. 26. — [2]) Ks. v:n 1929 kert. s. 43.

Luvun Sähkölaitos eri määräraharyhmistä ainoastaan kassa- ja tilivirasto osoitti 37,670 markan suuruista arviomenojen lisäystä; muissa menoryhmissä vähennys oli seuraava: hallinto 3,000 markkaa, käyttö 1,614,120 markkaa, jakeluosasto 259,030 markkaa, katuvalaistus 60,000 markkaa, sekalaiset menot 400,000 markkaa sekä uudistyöt 6,409,000 markkaa. Arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginhallituksen määräyksen mukaan käytettäväksi merkittiin sama rahamäärä kuin aikaisemmin, 300,000 markkaa. Uudistöihin myönnettiin yhteensä 6,502,000 markkaa, nimittäin Töölön aliaseman rakennuksen laajentamiseen 2,800,000 markkaa, johtoverkon laajentamiseen 2,723,000 markkaa, katuvalaistustöihin 384,000 markkaa, kaupungin teknillisten laitosten hallituksen määräyksen mukaan suoritettavia johto- y. m. töitä varten 300,000 markkaa, talojohtotöihin 200,000 markkaa, mittaritarkistamon keskuksen uudelleenjärjestämiseen uuden hallintorakennuksen valmistuttua 75,000 markkaa sekä kaluston, konttorikoneiden y. m. hankintaan 20,000 markkaa. Sähkölaitoksen määrärahat nousivat yhteensä 32,994,526 markkaan ja koko kahdennentoista pääluokan arvioidut menot 73,998,411 markkaan. Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti, että kaupunginhallituksen suostumus oli hankittava, ennenkuin sai panna käyntiin sellaisia kahdenteentoista pääluokkaan sisältyviä uudistöitä, joita varten oli myönnetty siirtomäärärahoja.

Kolmanteentoista, Yleiset työt nimiseen pääluokkaan merkittiin määrärahoja kaikkiaan 107,107,199 markkaa eli 32,975,138 markkaa vähemmän kuin kuluvaksi vuodeksi. Tästä pääluokasta oli rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosasto ja geodeettiosasto, jotka oli yhdistetty kiinteistötoimistoon, siirretty seitsemänteentoista pääluokkaan. Suurelta osalta tämän johdosta luvun Kaupungin yleisten töiden hallitus ja rakennuskonttori arvioidut menot vähenivät 1,321,622 markkaa; vähennyksestä tuli sääntöpalkkaisten virkojen määrärahan osalle 900,254 markkaa, kun taas mallitöitä, kartanpainantaa ja fotostaattikopioita sekä liikennelaskujen toimeenpanemista varten aiotut määrärahat poistettiin tästä kohdasta. Lisäksi otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös kaupunginarkkitehti G. Taucherin palkkaeduista [1]). Tiliviraston arvioidut menot lisääntyivät 3,604 markkaa. Rakennukset ja talot nimiseen lukuun merkittiin korjauksia ja kunnossapitoa varten yhteensä 3,195,300 markkaa, siitä sairaalain korjauksiin 590,300 markkaa, kansakoulujen 400,000 markkaa, uimahuoneiden, urheilupaviljonkien y. m. 180,000 markkaa, tulli- ja satamarakennusten 170,000 markkaa ja poliisilaitoksen hallussa olevien huoneistojen 150,000 markkaa. Nimike Uudis- ja muutosrakennukset käsitti määrärahoja yhteensä 26,028,200 markkaa vuoden 1931 talousarvion vastaavan määrän oltua 27,351,500 markkaa. Tähän merkityistä määrärahoista huomattakoon ensi sijassa määräraha uuden sairaspaviljongin rakennuttamiseksi Kivelän sairaalaan, 3,500,000 markkaa [2]); kustannusarvio päättyi kaikkiaan 6,500,000 markkaan, mutta koska uusia sairaalarakennuksia varten vuoden 1930 talousarvioon merkittyä 3,000,000 markan suuruista määrärahaa, joka vuoden 1931 talousarviota käsiteltäessä varattiin Nikkilän sairaalassa suoritettaviin uudisrakennuksiin [3]), ei myöskään vuonna 1932 voitu käyttää mainittuun tarkoitukseen, päätettiin käyttää se Kivelän sairaalan uudisrakennustöihin. Lisäksi talousarvioon merkittiin seuraavat määrärahat kaupunginvaltuuston aikaisempien päätösten mukaisesti suoritettavia töitä varten: maidontarkastamon huoneiston

[1]) Ks. tätä kert. s. 125. — [2]) S:n s. 22 ja 154. — [3]) Ks. v:n 1930 kert. s.131.

sisustaminen 200,000 markkaa [1]), Mäkelään rakennettava kansakoulutalo 2,415,000 markkaa [2]), teurastuslaitos 19,500,000 markkaa [3]) ja Ullanlinnan kylpylaitoksen saattaminen alkuperäiseen asuunsa 39,000 markkaa. Sitäpaitsi myönnettiin kunnalliskodin kylmämankelia sekä vesi- ja viemärijohtojen uusimista varten 110,000 markkaa, lämminvesiboilerin ja uusien lämpöpatterien hankkimiseksi kunnalliskotiin 67,700 markkaa, uusien kattilain hankkimiseksi kaupunginpuutarhaan 65,000 markkaa, Tehtaankadun kansakouluun 55,000 markkaa ja Topeliuksenkadun kansakouluun 33,500 markkaa sekä mukavuuslaitoksen rakennuttamiseen Leppäsuon alueelle 43,000 markkaa. Koko luvun loppusumma oli 29,223,500 markkaa oltuaan edellisen vuoden menosäännössä 33,026,080 markkaa. Luvun Kadut ja yleiset paikat korjaus- ja kunnossapitomenojen laskettiin nousevan 758,000 markkaan, mikä määrä oli 1,252,000 markkaa vuoden 1931 talousarvion vastaavaa määrää pienempi. Myöskin uudistöiden määrärahoja supistettiin 8,801,000 markkaa eli 5,914,000 markkaan. Eräiden kaupungin keskiosain katujen ajoratojen päällystämiseen nupukivillä ja jalkakäytäväin asfaltoimiseen myönnettiin määrärahoja yhteensä 557,000 markkaa ja kenttäkivikatujen asfaltoimiseen kaupunginhallituksen ja maistraatin määräysten mukaisesti 200,000 markkaa. Täytemaan vastaanottoon merkittiin 50,000 markkaa ja uusien korokkeiden ja liikennemerkkien asettamiseen kaupunginhallituksen määräysten mukaisesti 50,000 markkaa. Uusien katujen tasoittamiseen ja aikaisemmin osittain tasoitettujen leventämiseen osoitetut määrärahat nousivat yhteensä 5,057,000 markkaan, mistä Kampinkadun leventämiseen ja pidentämiseen 490,000 markkaa sekä Käpyläntien ja Vantaanjoen yli vievän sillan välisen Koskelantien osan tasoittamiseen, osaksi puoleen leveyteen, 2,344,000 markkaa. Koko luvun määrärahat vähenivät 10,053,000 markkaa. Kanavain ja viemärien korjauksiin merkittiin määrärahoja 1,200,000 markkaa eli 290,000 markkaa vähemmän kuin kuluvaksi vuodeksi. Uudistöihin varattiin 5,011,960 markkaa eli 6,706,040 markkaa vähemmän kuin vuoden 1931 talousarvion mukaan. Tämän nimikkeen kohdalle merkittiin 1,169,000 markan suuruinen määräraha vastedes Kyläsaareen jatkettavan viemärin rakentamiseen teurastamon alueelta mereen Kulosaaren- ja Lautatarhankatujen kulman kohdalle [4]) sekä 2,700,000 markkaa Kyläsaaren puhdistuslaitoksen [4]) rakennustöiden loppuunsuorittamiseen, kuitenkin siten, ettei koneita toistaiseksi ollut tilattava ja että biologisen puhdistuslaitoksen loppuunrakentaminen lykättiin toistaiseksi. Lukuun Tiet merkittiin korjaus- ja kunnossapitomäärärahoja 1,300,000 markkaa eli 1,200,000 markkaa vähemmän kuin kuluvaksi vuodeksi. Uudistöitä varten merkittiin 775,000 markkaa eli 1,671,000 markkaa vähemmän kuin vuodeksi 1931; tähän sisältyi 616,000 markan määräraha Hämeentien ajoradan ja itäisen jalkakäytävän uudelleenjärjestelyä varten Kaikukadun ja Sörnäisten satamaradan yli vievän sillan väliseltä osalta [5]). Lukuun Urheilu- ja leikkikentät merkittiin määrärahoja yhteensä 457,000 markkaa eli 1,156,000 markkaa vähemmän kuin kuluvaksi vuodeksi; kaikki määrärahat sisältyivät nimikkeeseen Korjaukset ja kunnossapito, jota vastoin uudistöitä varten ei varattu ainoatakaan määrärahaa. Aikaisemmin tähän lukuun kuuluneista määrärahoista oli urheilukenttäin järjestysmiesten palkkamäärärahat sekä Kaisaniemen verkkopallokenttäin vartiointi- ja rahastusmäärärahat siirretty seitsemänteentoista pääluokkaan,

[1]) Ks. tätä kert. s. 25. — [2]) S:n s. 23. — [3]) S:n s. 21. — [4]) S:n s. 37. — [5]) Ks. v:n 1928 kert. s. 45.

jota vastoin uusi 10,000 markan suuruinen määräraha oli merkitty Kampin alueella ja Hakaniemen puistossa olevien kaupungin kahden uuden pesäpallokentän kunnossapitoa varten. Luvun Satamat menosääntö päättyi 23,019,200 markkaan, mikä merkitsi 10,780,000 markan vähennystä vuoden 1931 menoarvioon verraten. Nimikkeen Korjaus ja kunnossapito kohdalle merkittiin määrärahoja 3,034,200 markkaa kuluvan vuoden vastaavan määrän oltua 5,049,200 markkaa; tähän merkittiin m. m. Eteläsataman makasiinilaiturin paaluarinan korjauksiin 100,000 markkaa, Sörnäisten sataman läntisen pistolaiturin kannen uusimiseen 440,000 markkaa sekä Merisataman purkauslaiturin uusimiseen 35,000 markkaa ja Sörnäisten rantatien purkauslaiturin korjauksiin 80,000 markkaa. Nimikkeen Uudistyöt kohdalle otettiin talousarvioon määrärahoja yhteensä 19,985,000 markkaa eli 8,765,000 markkaa vähemmän kuin vuodeksi 1931. Länsisataman rakennustöiden jatkamiseen merkittiin 1,315,000 markkaa, siitä Laivalaiturin jatkamiseen 1,150,000 markkaa. Katajanokan sataman rakennustöitä varten osoitettiin 100,000 markkaa. Herttoniemen sataman rakennustöiden jatkamiseen varatyönä kaupunginhallituksen määräyksen mukaan merkittiin määrärahoja yhteensä 18,000,000 markkaa, mistä 9,800,000 markkaa Oulunkylän—Herttoniemen rautatietä, 100,000 markkaa öljysatamaa, 2,000,000 markkaa kauppasatamaa, 1,000,000 markkaa teollisuustonttien kuntoonpanemista, 100,000 markkaa teiden rakentamista ja 5,000,000 markkaa katujen rakentamista varten. Erään Itämerenkadun osan viertämiseen varattiin 115,000 markkaa, katujen ja laiturien asfaltoimiseen ja päällystämiseen asfalttibetonilla 150,000 markkaa, täytemaan vastaanottamiseen rannoille 125,000 markkaa ja työvälineiden hankkimiseen 180,000 markkaa. Lukuun Istutukset merkittiin korjauksia ja kunnossapitoa varten 2,237,000 markkaa eli 1,837,000 markkaa enemmän kuin vuodeksi 1931; uusi oli krematorion istutusten kunnossapitomääräraha, 14,000 markkaa. Uudistöitä varten merkittiin määrärahoja yhteensä 250,000 markkaa edellisen vuoden talousarvion vastaavan määrän oltua 1,933,000 markkaa; tähän tuli kaupunginvaltuuston päätöksen [1]) mukaisesti 150,000 markkaa istutuksen järjestämiseksi kortteliin n:o 418. Koko luvun määrärahain vähennys oli 3,461,000 markkaa. Luvussa Varasto aleni uusien työkoneiden ostomääräraha 3,447,000 markasta 773,000 markkaan, jota vastoin työkoneiden vuosikorjausmäärärahaa lisättiin 195,000 markasta 560,000 markkaan; luku päättyi 3,045,200 markkaan ja vähennys oli yhteensä 2,437,500 markkaa. Luku Sekalaista, josta metsänhoidon ja metsäin vartioinnin määräraha siirrettiin seitsemänteentoista pääluokkaan, osoitti 60,000 markan suuruista arvioitujen menojen vähennystä. Luvussa Työntekijäin erinäiset edut määrärahain vähennys oli 340,000 markkaa, ja menojen laskettiin nousevan yhteensä 3,100,000 markkaan. Lukuun Arvaamattomiin tarpeisiin ja varatöihin merkittiin kaupunginhallituksen käytettäväksi 500,000 markkaa, yleisiin varatöihin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan 20,000,000 markkaa ja yleisiin töihin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan 6,000,000 markkaa; loppusumma oli 26,500,000 markkaa eli 10,500,000 markkaa suurempi kuin vuoden 1931 talousarviossa.

Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti, että uudistöitä, jotka kuuluivat kolmanteentoista pääluokkaan ja joita varten talousarvioon oli merkitty siirtomääräraha, sai aloittaa ainoastaan kaupunginhallituksen annettua siihen luvan.

[1]) Ks. tätä kert. s. 36.

Neljästoista pääluokka, Katu- ja laiturivalaistus, käsitti määrärahoja yhteensä 7,079,500 markkaa eli 549,500 markkaa enemmän kuin kuluvan vuoden menosäännössä.

Viidennessätoista, Puhtaanapito-nimisessä pääluokassa menot edelliseen vuoteen verraten olivat 4,472,648 markkaa pienemmät; määrärahoja tarvittiin näet 14,286,512 markkaa vuoden 1931 vastaavan määrän oltua 18,759,170 markkaa. Ensimmäisessä luvussa, Puhtaanapitohallitus ja puhtaanapitolaitos, määrärahat lisääntyivät 7,740 markkaa ja toisessa luvussa, Tilivirasto, 2,765 markkaa; viimeksi mainitusta luvusta poistui tilapäisen työvoiman määräraha kokonaan. Kolmanteen lukuun merkittiin kaupungin katuosuuksien puhtaanapitomäärärahat, jotka nousivat 6,627,791 markkaan jääden 1,616,509 markkaa alle vuoden 1931 vastaavan määrän; vähennyksestä kohdistui suurin osa eli 1,061,200 markkaa erään Työpalkat. Neljänteen lukuun, Kaupungin kiinteistöt ja mukavuuslaitokset, sisältyi määrärahoja yhteensä 1,584,790 markkaa eli 661,410 markkaa vähemmän kuin kuluvan vuoden menosäännön mukaan; työpalkkamäärärahaa alennettiin 377,300 markkaa. Viidennessä luvussa, Yksityisten katuosuudet, määrärahain loppusumma oli 1,095,736 markkaa osoittaen 223,906 markan lisäystä, josta 200,000 markkaa tuli työpalkkamäärärahan osalle. Kuudennessa luvussa, Yksityisten kiinteistöt, joka päättyi 4,210,550 markkaan, arvioitujen menojen vähennys oli 640,650 markkaa, mistä työpalkat aiheuttivat 324,680 markkaa. Kahteen viimeksi mainittuun lukuun merkittiin uudet määrärahat yleisten laitteiden kunnossapitoa varten, viidenteen lukuun 13,340 markkaa ja kuudenteen 34,910 markkaa. Uudistöihin ja uudishankintoihin varattiin 190,500 markkaa edellisen vuoden talousarvion vastaavan määrän oltua 1,979,000 markkaa. Myönnetyistä määrärahoista oli 16,000 markkaa tarkoitettu puhtaanapitotyökoneiden ja 50,000 markkaa autokorjaamon työkoneiden hankintaa varten sekä 124,500 markkaa erään rakennuksen sisustamiseen autotalliksi. Kaupunginhallituksen käytettäväksi arvaamattomiin tarpeisiin varattiin 50,000 markkaa. Tätä pääluokkaa käsitellessään kaupunginvaltuutetut päättivät, että ylimääräistä työvoimaa vaativat lumityöt vuonna 1932 oli suoritettava kaupunginhallituksen antamien tarkempien ohjeiden mukaan joko vakinaisina tai varatöinä.

Kuudenteentoista pääluokkaan, Keskuskeittola, merkittiin ainoastaan mainitun laitoksen menot, koska tori- ja hallikaupan sekä kauppahallien valvonnasta johtuvat menot oli siirretty seitsemänteentoista pääluokkaan. Keskuskeittolan määrärahat nousivat 7,322,000 markkaan ja osoittivat 753,000 markan suuruista lisääntymistä. Vuokramääräraha korotettiin 297,000 markasta 383,000 markkaan, koska keskuskeittolan kaupungintalossa olevan huoneiston vuokra oli laskettava lämpöineen; toisaalta lämpömääräraha aleni 200,000 markasta 40,000 markkaan. Ruokintamäärärahaa lisättiin 885,000 markkaa ja se merkittiin 4,585,000 markaksi, koska keskuskeittola oli tehnyt lastentarhain kanssa sopimuksen ruokatavarain hankkimisesta, minkä lisäksi aikomuksena oli järjestää ilmainen ruoantarjoilu työttömille[1]). Samasta syystä korotettiin työpalkkamäärärahaa 75,000 markkaa eli 1,175,000 markkaan. Liikkeen laajenemisen johdosta korotettiin käyttövaroiksi nimitettyä määrärahaa, joka oli aiottu sekalaisten kulujen suorittamiseen, 52,000 markkaa, jota vastoin Hietarannan ravintolan määrärahaa alennettiin 110,000 markkaa.

[1]) Ks. tätä kert. s. 73.

Melkoiselta osalta uuteen Kiinteä omaisuus nimiseen seitsemänteentoista pääluokkaan merkittiin kiinteistölautakunnan alaisten hallinnonhaarojen menot, jotka aikaisemmin oli merkitty eri kohtiin talousarviota. Ensimmäinen luku, Kiinteistölautakunta ja kiinteistötoimisto, sisälsi määrärahoja yhteensä 2,524,497 markkaa. Palkkioita varten varattiin 105,500 markkaa, sääntöpalkkaisia virkoja varten 1,867,964 markkaa ja palkkasääntöön merkitsemättömiä vakinaisia virkoja varten 39,633 markkaa, tilapäistä työvoimaa varten 194,400 markkaa ja kesälomasijaisia varten 2,400 markkaa. Muista määrärahoista mainittakoon tarverahat, jotka merkittiin 100,000 markaksi. Tähän lukuun sijoitettiin aikaisemmin kolmanteentoista pääluokkaan sisältyneet määrärahat Muovailutyöt, karttojen painatus y. m., 40,000 markkaa, Tarveaineita ja apuripäivätöitä mittauksissa, 55,000 markkaa, Kolmio-, polygoni- ja kartoitusmittaus, 45,000 markkaa, Yleiskarttojen valmistus, 5,000 markkaa, ja Geodeettisten kojeiden hoito y.m., 5,000 markkaa. Matkakuluihin varattiin 25,000 markkaa. Toiseen lukuun merkittiin maatalousosaston hoitamien tilojen menot; tämä luku vastasi osapuilleen vuoden 1931 talousarvion seitsemännentoista pääluokan toista lukua, kuitenkin siten, että lakkautetun maatalouslautakunnan menot olivat jääneet pois ja maatalouskonttorin menot sisältyivät ensimmäiseen lukuun. Tässä otettiin huomioon Talin tilan joutuminen kaupungin huostaan [1]). Sääntöpalkkaisia virkoja varten osoitettiin 22,680 markkaa ja tilapäistä työvoimaa varten 1,080,000 markkaa. Metsänhoitoa varten merkittiin 20,000 markkaa [2]). Tähän lukuun merkityt määrärahat päättyivät 2,594,180 markkaan. Kolmanteen lukuun, Talo-osaston alaiset kiinteistöt, merkittiin määrärahoja yhteensä 4,330,700 markkaa. Kaupunkitalojen arvioidut menot merkittiin erityiseen alinimikkeeseen, joka lähinnä vastasi vuoden 1931 talousarvion seitsemännentoista pääluokan ensimmäistä lukua, ja ne nousivat yhteensä 1,398,810 markkaan, mistä kaupungin omiin tarpeisiin käytettyjen kiinteistöjen menoihin 1,197,013 markkaa, ravintolain ja kioskien menoihin 2,750 markkaa ja yksityisille vuokrattujen tai muulla tavalla käytettyjen rakennusten menoihin 199,047 markkaa. Tässä otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös kahden virutushuoneen lakkauttamisesta [3]). Poliisihuoneistojen menoihin, jotka aikaisemmin olivat sisältyneet viidenteen pääluokkaan, osoitettiin 1,138,401 markkaa; tässä huomattakoon, että uuden raatihuoneen menot sisältyivät edelliseen alinimikkeeseen, jota vastoin poliisilaitokselle vuokrattujen entisessä Stockmannin toiminimen talossa Sofiankadun varrella sijaitsevien huoneistojen vuokra merkittiin tähän. Kaupungin kiinteistöissä olevien poliisihuoneistojen arvioitu vuokra merkittiin tähän lukuun. Kunnallisten työväenasuntojen menoihin osoitettiin 788,260 markkaa, jolloin arvioitujen menojen vähennys oli 212,615 markkaa; siirtolapuutarhain menot, jotka aikaisemmin olivat sisältyneet seitsemännentoista pääluokan vastaavaan lukuun, oli nyt siirretty tämän pääluokan neljänteen lukuun. Alinimike Kauppahallit ja -torit vastasi osapuilleen aikaisempaa kuudennentoista pääluokan toista lukua ja sisälsi määrärahoja yhteensä 586,580 markkaa, tässä otettiin huomioon Vallilan kauppahallin lakkauttaminen [3]). Erinäisiä huoneenvuokria varten varattiin lopuksi erityiseen nimikkeeseen määrärahoja yhteensä 422,057 markkaa; vastaavat määrärahat olivat aikaisemmin sisältyneet yhdeksännentoista pääluokan toiseen lukuun. Tähän sisältyvistä määrärahoista oli rauta-

[1]) Ks. v:n 1930 kert. s. 10. — [2]) Ks. tätä kert. s. 41. — [3]) S:n s. 26.

tiehallitukselle Katajanokalta vuokratun huoneiston aiheuttama määräraha alentunut 192,184 markasta 109,800 markkaan, ja Osakeyhtiö Stockmannin talojen vuokran suorittamiseksi joulukuun 8 ja 31 p:n 1930 väliseltä ajalta merkittiin 82,737 markkaa [1]). Neljänteen lukuun merkittiin kansanpuistojen, siirtolapuutarhain ja urheilukenttäin arvioidut menot, yhteensä 2,233,972 markkaa. Kansanpuistojen menot, jotka vuoden 1931 talousarviossa olivat 2,799,099 markan suuruiset, arvioitiin 1,922,172 markaksi. Tähän kohtaan merkittiin uusia määrärahoja eläinten ostamiseksi Korkeasaareen 15,000 markkaa ja Korkeasaaren kevät- ja syysliikenteen ylläpitämiseksi 17,000 markkaa. Siirtolapuutarhain menoihin varattiin 36,800 markkaa, urheilu- ja pesäpallokenttiä varten 260,000 markkaa, Kaisaniemen verkkopallokenttää varten 10,000 markkaa ja Käpylän raviratoja varten 5,000 markkaa. Tähän sisältyvistä määrärahoista mainittakoon urheilukenttäin järjestysmiesten ja rahastuksen aiheuttama määräraha, 135,000 markkaa, jota määrättäessä oli otettu huomioon kaupunginvaltuuston päätös kenttäin käyttömaksujen kantamistavasta [2]). Koska kenttävuokra oli tarkoitettu kannettavaksi määräprosentein bruttotuloista, edellytti tämä, että kaupunki huolehti lippujen myynnistä ja otti palvelukseensa tarpeellisen järjestysmiehistön, minkä lisäksi tarkoituksena oli, että Eläintarhan yleisen urheilukentän riisuutumispaviljonkiin otettaisiin maksua vastaan vaatteita säilytettäviksi. Tähän merkittiin myöskin uusia määrärahoja, nim. korjauksia varten 5,000 markkaa ja uudisrakennuksia varten 100,000 markkaa, siitä telttakaton teettämiseen Eläintarhan urheilukentän toiseen istumaparvekkeeseen 50,000 markkaa, lämminvesisuihkun järjestämiseen samalle urheilukentälle 20,000 markkaa sekä Hesperian pesäpallokentän soittolavan muuttamiseen pukusuojaksi ja istumaparvekkeeksi 30,000 markkaa. Viidenteen, Kiinteistöostot-nimiseen lukuun merkittiin valtion ja kaupungin välisestä tilusvaihdosta [3]) aiheutuviin menoihin 5,169,600 markan suuruinen määräraha, Talin kartanon ostoon [4]) 2,000,000 markkaa ja eräiden Botby gods aktiebolagin maa-alueiden ostoon [5]) 180,000 markkaa eli yhteensä 7,349,600 markkaa. Kuudenteen lukuun, Sekalaiset menot, sisältyi määrärahoja yhteensä 620,000 markkaa; kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiesten palkkioihin varattiin 40,000 markkaa, liikenteenlaskujen järjestämiseen 20,000 markkaa, erinäisille maalaiskunnille suoritettaviin veroihin 25,000 markkaa, yleisiin kiinteistöjen palovakuutusmaksuihin 200,000 markkaa ja Kulosaaren sillan käyttökustannuksiin 135,000 markkaa. Kiinteistölautakunnan käytettäväksi arvaamattomiin menoihin varattiin 100,000 markkaa ja kaupunginhallituksen käytettäväksi arvaamattomiin vuokriin ja vuokrankorotuksiin 100,000 markkaa. Seitsemänteen lukuun merkittiin lopuksi 100,000 markkaa kaupunginvaltuuston käytettäväksi arvaamattomiin tarpeisiin. Koko seitsemännentoista pääluokan loppusumma nousi 19,756,357 markkaan.

Kahdeksanteentoista pääluokkaan, Eläkkeet ja apurahat, merkittiin määrärahoja 5,127,046 markkaa eli 550,052 markkaa enemmän kuin kuluvaksi vuodeksi.

Yhdeksänteentoista pääluokkaan, Sekalaiset menot, josta entinen toinen luku, Erinäiset huoneenvuokrat, oli siirretty seitsemänteentoista pääluokkaan, merkittiin määrärahoja 14,990,392: 50 markkaa yli edellisen vuoden vastaavan määrän eli 67,424,700 markkaa; lisäyksestä kohdistui 7,000,000 markkaa

[1]) Ks. v:n 1928 kert. s. 14 ja seur. — [2]) Ks. tätä kert. s. 5. — [3]) Ks. v:n 1927 kert. s. 22. — [4]) Ks. v:n 1930 kert. s. 10. — [5]) Ks. tätä kert. s. 7.

verotusvarojen ja muiden tulojen poistoon ja palautukseen, mikä määräraha katsottiin olevan merkittävä 28,000,000 markaksi. Irtaimisto-nimisessä luvussa kaluston hankintamääräraha aleni 700,000 markkaa eli 300,000 markkaan ja palovakuutusmaksujen määräraha 55,000 markkaa eli 20,000 markkaan [1]). Yleishyödyllisten tarkoitusten määräraha supistui 1,000,000 markasta 800,000 markkaan. Lukuun Lisäykset palkkamenoihin merkittiin 350,000 markkaa vähemmän kuin vuodeksi 1931 eli 625,000 markkaa. Lukuun Sekalaiset määrärahat aikaisemmin sisältyneistä määrärahoista poistettiin kokonaan koulujen talviurheiluvälineiden osto- ja hoitomääräraha, ja urheilu- ja voimisteluseurain y. m. avustusmäärärahoja supistettiin. Helsingin suojeluskunnan avustusmääräraha merkittiin entisin määrin 200,000 markaksi. Valiokunta- ja komiteamenoihin varattiin 100,000 markkaa vuoden 1931 talousarvion vastaavan määrän oltua 150,000 markkaa, ja opintomatkastipendien määräraha aleni 250,000 markasta 25,000 markkaan. Taideteosten hankkimiseen julkisille paikoille ei merkitty määrärahaa. Tähän otettiin 5,000,000 markan suuruinen määräraha myönnettäväksi kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti lainaksi Suomen punaiselle ristille [2]). Uusi 20,000 markan suuruinen määräraha merkittiin avustukseksi Suomen kaasusuojelujärjestölle. Helsingin kaupungin historiatoimikunnan käytettäväksi [3]) myönnettiin 45,000 markkaa. Koska kaupungin eri virastojen laatimat talousarvioehdotukset oli laadittu edellyttäen, että vesijohtoveden hinta jäisi ennalleen, merkittiin tähän 400,000 markan määräraha kaupunginhallituksen käytettäväksi vedenhinnan korotuksesta aiheutuvien kustannusten suorittamiseen [4]). Lopuksi merkittiin tähän lukuun 24,000,000 markkaa annettavaksi lainaksi Helsingin makasiiniosakeyhtiölle kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen [5]) mukaisesti. Koko luku Sekalaiset määrärahat päättyi 30,179,200 markkaan. Naisten työtupain talousarvioon merkityt nettomenot arvioitiin 25,000 markkaa pienemmiksi kuin edellisenä vuonna eli 500,000 markaksi, minkä lisäksi mahdollisen naisten työttömyyden lieventämiseen varattiin kaupunginhallituksen käytettäväksi 2,500,000 markkaa. Kaupunginvaltuuston yleisiä käyttövaroja vähennettiin 300,000 markkaa ja ne merkittiin 700,000 markaksi, ja kaupunginhallituksen yleiset käyttövarat alenivat 500,000 markkaa eli 500,000 markkaan, minkä lisäksi kaupunginvaltuuston käytettäväksi työttömyyden seurausten lieventämiseen merkittiin 2,500,000 markkaa, mistä määrästä valtuusto kuitenkin aikaisemmin oli osoittanut 700,000 markkaa työttömien ilmaisten ateriain kustantamiseen [6]), ja kaupunginhallituksen käytettäväksi samaan tarkoitukseen 250,000 markkaa.

Kaupunginhallitusta kehoitettiin huolehtimaan siitä, että virastojen työ mikäli mahdollista suoritettiin niiden vakinaisin työvoimin, niin että tilapäisen työvoiman määrärahoista voi jäädä säästöä.

Tuloarvio. Edellisen vuoden säästöksi merkittiin 1,000,000 markkaa.

Ensimmäisessä osastossa, Lainat ja korot, kaupunginvaltuusto osoitti alla mainittuihin tarkoituksiin seuraavat määrärahat vuoden 1930 dollarilainasta:

Laina Helsingin makasiiniosakeyhtiölle [5])	Smk	24,000,000: —
Vesijohto Pohj. Hesperiankatuun	»	96,000: —
Kaasujohto » »	»	7,000: —
	Smk	24,103,000: —

[1]) Ks. tätä kert. s. 46. — [2]) Ks. v:n 1930 kert. s. 162. — [3]) Ks. tätä kert. s. 104. — [4]) S:n s. 64. — [5]) S:n s. 44. — [6]) S:n s. 73.

Vuoden 1932 8 %:n obligatiolainasta osoitettiin seuraavat määrät:

Vesijohtojen rakentaminen [1]	Smk	1,318,000: —
Kaasulaitoksen pääputkiverkon laajentaminen ja uusiminen [1]	»	264,000: —
Uusien kaasu-uunien rakentaminen [1]	»	700,000: —
Uusien rakennusten teettäminen sähkölaitokselle [2]	»	2,800,000: —
Sähkölaitoksen johtoverkon laajentaminen [2]	»	1,815,000: —
Katuvalaistuksen parantaminen [2]	»	256,000: —
Teurastamon rakennuttaminen [3]	»	19,500,000: —
Kyläsaaren puhdistuslaitos [3]	»	2,700,000: —
Länsisataman rakennustöiden jatkaminen [4]	»	1,315,000: —
Erään Itämerenkadun osan viertäminen [4]	»	115,000: —
Katajanokan sataman rakennustöiden jatkaminen [4]	»	100,000: —
Herttoniemen sataman rakennustöiden jatkaminen [4]	»	18,000,000: —
Tilusvaihto valtion kanssa [5]	»	5,169,600: —
Talin tilan osto [5]	»	2,000,000: —
Eräiden Puodinkylän alueiden osto [5]	»	147,400: —
Laina Suomen punaiselle ristille [6]	»	5,000,000: —
	Yhteensä Smk	61,200,000: —

Vesijohtotöitä varten lainavaroista myönnetyt rahamäärät tekivät kaksi kolmannesta menojen kokonaismäärästä. Kaasulaitoksen putkiverkon ja uunien aiheuttamista arvioiduista menoista osoitettiin kolmas osa lainavaroista, kun taas sähkölaitoksen johtoverkkoa ja katuvalaistuksen parantamista varten lainavaroista osoitetut rahamäärät vastasivat kahta kolmannesta kyseisistä menoista. Muissa edellä luetelluissa tapauksissa osoitettiin koko menosumma lainavaroista lukuun ottamatta eräiden Puodinkylän alueiden ostoon varattua määrää, 180,000 markkaa, josta ainoastaan 147,400 markkaa osoitettiin lainavaroista. Lukuun Korot merkittiin kaupungin arvioidut korko- ja osinkotulot 17,668,586 markkaksi lisäyksen ollessa 2,239,901 markkaa; erityisinä erinä merkittiin nyt rakennuslainain korot, 1,200,000 markkaa, ja Helsingin makasiiniosakeyhtiön lainan korot, 1,769,250 markkaa. Kaupungin laitosten ja lautakuntain konttokuranttitilien korot merkittiin 810,000 markkaa pienemmiksi kuin vuoden 1931 talousarviossa. Kaupungin osakkeiden osingot, joita edellisessä talousarviossa oli 1,982,685 markkaa, arvioitiin 4,844,336 markaksi; eri erät oli tällöin laskettu kertomusvuoden osinkotulojen mukaisiksi; suurin erä oli Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön osakkeiden osinko, joka arvioitiin 20 %:ksi eli 3,740,000 markaksi. Koko tämän osaston tulojen summa oli 103,971,586 markkaa, mitä vuoden 1931 talousarviossa vastasi 85,514,685 markkaa.

Tuloja tuottavat oikeudet nimisen toisen osaston kolmesta luvusta ensimmäinen, Erinäiset verot, osoitti 60,000 markan vähennystä, joka johtui koiraveron tuoton odotetusta vähenemisestä, kun taas kolmannessa luvussa, Sekalaista, erän Veronlisäystä kannanta-ajan jälkeen maksetuista veroista arvioitiin vähenevän 100,000 markkaa. Toiseen, Satamat-nimiseen lukuun merkityt tulot arvioitiin 6,007,430 markkaa pienemmiksi kuin vuoden 1931

[1] Ks. tätä kert. s. 93. — [2] S:n s. 94. — [3] S:n s. 95. — [4] S:n s. 96. — [5] S:n s. 99. — [6] S:n s. 100.

talousarviossa. Tämän osaston tulojen kokonaismäärä väheni 6,166,420 markkaa ja merkittiin 27,759,430 markaksi.

Terveyden- ja sairaanhoito nimiseen kolmanteen osastoon sisältyvien tulojen laskettiin vähenevän 3,328,412 markkaa eli 20,842,330 markkaan. Luvun Terveydenhoito arvioidut tulot osoittivat 51,323 markan lisäystä, pääasiallisesti sen johdosta, että henkisesti sairaiden keskuskodin tulojen laitoksen laajentamisen jälkeen odotettiin lisääntyvän 51,169 markkaa. Lukuun Sairaanhoito merkityistä tuloista alennettiin Marian sairaalan hoitomaksuista kertyvää tuloa 100,000 markkaa ja viranhaltijain luontoiseduista suoritettavaa korvausta 357,735 markkaa, jota vastoin köyhäinhoidon kaupungin sairaaloissa annetusta sairaanhoidosta suoritettavan korvauksen arvioitiin kohoavan 270,000 markkaa. Valtionavut merkittiin alemmin määrin kuin aikaisemmin, nim. 3,176,000 markaksi vuoden 1931 vastaavan määrän oltua 6,423,000 markkaa; mielisairasosastoja varten kaupungin laskettiin saavan 6 markkaa hoitopäivältä eli 2,196,000 markkaa ja tuberkuloosisairaalaa varten 7 markkaa hoitopäivältä eli 980,000 markkaa. Kaupungin sairassijoista Suomen punaisen ristin sairaalassa laskettiin kertyvän hoitomaksuja 60,000 markkaa.

Neljännessä, Köyhäinhoito ja lastensuojelutoiminta nimisessä osastossa tulojen lisäys arvioitiin 786,813 markaksi ja tulot yhteensä 15,890,689 markaksi. Kunnalliskodin ja työlaitoksen tulot arvioitiin 9,596,256 markaksi eli 1,737,578 markkaa suuremmiksi kuin vuoden 1931 talousarvion mukaan. Tähän lukuun sisältyvistä tuloeristä kohosi köyhäinhoidon työtupain tuotto 850,000 markkaa eli 1,000,000 markkaan ja köyhäin ylläpidosta saatava korvaus 950,000 markkaa. Lastenhuoltolaitosten tulojen arvioitiin alenevan 950,765 markkaa. Koulukotien valtionavut, jotka aikaisemmin oli arvioitu 50 %:ksi menoista, laskettiin nyt 35 %:n mukaan ja merkittiin 1,647,415 markaksi eli 979,977 markkaa pienemmiksi kuin vuoden 1931 tuloarviossa.

Viidennen, Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen osaston tulosääntö aleni 3,401,705 markkaa eli 12,270,177 markkaan. Tähän kuuluvien laitosten valtionavut merkittiin huomioon ottaen kansakoulujen ja työväenopistojen valtionapua koskevat muutetut lakimääräykset seuraavin määrin:

Kansakoulut	Smk	4,540,000: —
Kansakoulunoppilaiden kesävirkistys	»	385,000: —
Yleiset ammattilaiskoulut	»	166,636: —
Valmistavat ammattikoulut	»	1,974,990: —
Työväenopistot	»	479,145: —
Lastentarhat laitoksineen	»	2,188,885: —
Kaupunginorkesteri	»	500,000: —
	Yhteensä Smk	10,234,656: —

Vuoden 1931 tuloarvioon sisältyi edellä mainittuihin tarkoituksiin myönnettyjä valtionapuja yhteensä 13,738,682 markkaa.

Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti anoa valtioneuvostolta kaupunginorkesterille vuodeksi 1933 500,000 markan suuruista valtionapua.

Teknillisten laitosten kaupungille aiheuttamat tulot merkittiin kuudenteen osastoon ja arvioitiin 145,216,820 markaksi, mikä määrä oli vuoden 1931 talousarvion vastaavaa määrää 3,367,284 markkaa pienempi. Vesijohtolaitoksen tulojen arvioitiin laitoksen taksojen korottamisen [1]) johdosta lisääntyvän

[1]) Ks. tätä kert. s. 64.

993,880 markkaa, kaasulaitoksen tulojen sensijaan alenevan 6,017,000 markkaa kaasunkulutuksen ja sivutuotteiden myynnin supistumisen sekä viimeksi mainittujen hinnan alenemisen johdosta. Sähkölaitoksen tulojen arvioitiin lisääntyvän 1,655,836 markkaa.

Seitsemännessä eli yleisten töiden osastossa, josta rakennuskonttorin toimitusmaksuista ja verkkopallokentistä kertyvät tulot oli siirretty kymmenenteen osastoon, tulojen arvioitu vähennys oli 271,580 markkaa, jolloin kokonaistulot merkittiin 644,169 markaksi; sekalaisten tulojen erä aleni 200,000 markkaa eli 400,000 markkaan.

Kahdeksanteen osastoon merkittiin puhtaanapitolaitoksen tulot miltei kaikki vuoden 1931 tuloarvion vastaavia määriä pienemmiksi. Vähennys arvioitiin 185,000 markaksi, ja osaston loppusumma oli 7,170,000 markkaa.

Yhdeksänteen osastoon merkittiin ainoastaan keskuskeittolan tulot, jotka arvioitiin 7,832,000 markaksi eli 932,000 markkaa suuremmiksi kuin vuoden 1931 talousarvion mukaan. Kauppahallien ja -torien tulot oli tästä osastosta siirretty seuraavaan.

Laajennettuun Kiinteä omaisuus nimiseen kymmenenteen osastoon merkittiin ensimmäiseen Kiinteistötoimisto-nimiseen lukuun aikaisemmin seitsemänteen osastoon sisältyneet toimitusmaksut, 15,000 markkaa, ja uutena eränä karttain ja jäljennöksien myynnistä saatavat tulot, 3,500 markkaa, yhteensä siis 18,500 markkaa. Toiseen lukuun merkittiin tontinlunastukset sekä tonttien ja alueiden vuokrat. Tonttien myynnistä ja myytyjen tonttien kauppahinnan kuoletuksesta arvioitiin kertyvän 7,000,000 markkaa, mitä vuoden 1931 talousarviossa vastasi 6,875,000 markkaa. Tonttien ja alueiden vuokrat, mikä erä osapuilleen vastasi aikaisemmin kymmenennen pääluokan kolmanteen lukuun sisältyneitä eriä Rakennusten ja tilusten vuokrat sekä Tilapäiset maan ja kenttäin vuokrat, merkittiin 7,309,000 markaksi. Asuntotonteista laskettiin saatavan 2,435,592 markkaa, teollisuus- ja varastotonteista 4,200,000 markkaa, viljelyspalstoista 106,230 markkaa, bensiiniasemista 498,000 markkaa ja sekalaisista vuokrista 69,178 markkaa. Eri momenttiin merkittiin edelleen kaupungin omien laitosten maanvuokrat, 1,196,080 markkaa, joten koko luvun loppusummaksi tuli 15,505,080 markkaa. Kolmanteen, Maatilat-nimiseen lukuun merkittiin maatalousosaston hoitamien tilojen tulot 3,022,782 markaksi. Rakennusten sekä myynti- ja toripaikkojen vuokriin sisältyivät ensi sijassa kaupunkitalojen vuokrat, 5,336,200 markkaa, jolloin vuokra oli merkitty ainoastaan niissä tapauksissa, joissa kaupunki sai joko täyden tai osittaisen korvauksen, kun taas kysymys vuokran veloittamisesta kaupungin omilta laitoksilta katsottiin olevan jätettävä eri esityksen varaan; edellä mainituista määristä tuli virastovuokrien osalle 2,476,800 markkaa, luontoisetujen korvauksen osalle 59,400 markkaa ja käteisvuokrain osalle 2,800,000 markkaa. Poliisihuoneistojen vuokrat merkittiin eri momenttiin 3,274,376 markaksi, mistä käteisvuokria 317,380 markkaa, luontoisetujen korvauksia 54,444 markkaa ja virastohuoneistojen arvioituja vuokria menoarvion viidenteen pääluokkaan merkittyä menoerää vastaava määrä, 2,902,552 markkaa. Kunnallisten työväenasuntojen vuokrat arvioitiin 3,000,000 markaksi eli 440,580 markkaa pienemmiksi kuin vuoden 1931 talousarvion mukaan; vähennys aiheutui siitä, että Mäkelänkadun asuntoryhmän vuokria oli alennettu 50 markkaa kuukaudelta. Uuteen, Myynti- ja toripaikkojen vuokrat nimiseen momenttiin oli yhdistetty kauppahallien ja toripaikkojen vuokrat, jotka aikaisemmin olivat sisältyneet yhdeksänteen osastoon, sekä ulkosalla olevien myyntipaikkain vuokrat, jotka

aikaisemmin oli luettu tilapäisiin maan ja kenttäin vuokriin. Momentin loppusumma oli 2,800,000 markkaa, mistä 1,700,000 markkaa laskettiin saatavan kauppahalleista, 550,000 markkaa torimyyntipaikoista ja loput makkarain, jäätelön y. m. myyntipaikoista. Tähän lukuun sisältyi niin ollen tuloja yhteensä 14,410,576 markkaa. Viidenteen lukuun merkittiin kansanpuistojen tulot, 860,520 markkaa, siirtolapuutarhain tulot, 73,662 markkaa, ja urheilukenttäin tulot, 197,000 markkaa, joten luvun loppusumma oli 1,131,182 markkaa. Kuudennessa, Erinäiset vuokrat nimisessä luvussa tulot kadun erilleen aitaamisesta rakennustarkoituksiin arvioitiin 100,000 markaksi, lastensuojelulautakunnan alaisten tilain vuokrat 595,700 markaksi, kansakoulujen vuokrat 8,781,134 markaksi, suomenkielisen työväenopiston talon vuokra 581,247 markaksi ja lastentarhain vuokrat 74,440 markaksi. Luku päättyi 10,132,521 markkaan ja koko kymmenes osasto 44,220,641 markkaan.

Yhdenteentoista osastoon merkityt sekalaiset tulot nousivat yhteensä 8,685,874 markkaan oltuaan vuoden 1931 talousarviossa 2,840,806 markkaa. Tähän osastoon merkittiin rakennustarkastuksen toimitusmaksuja 250,000 markkaa eli 175,000 markkaa enemmän kuin kuluvaksi vuodeksi. Erinäisten luontoisetujen korvaus merkittiin 928,899 markaksi eli 171,557 markkaa pienemmäksi kuin aikaisemmin. Työnvälityksestä saatava valtionapu arvioitiin 28,125 markkaa pienemmäksi kuin vuoden 1931 talousarvion mukaan. Valtion suoritettava verotusvalmistelukunnan huoneiston vuokran korvaus merkittiin tähän 210,000 markaksi ja henkikirjoittajan huoneiston vuokran korvaus 26,400 markaksi. Lopuksi merkittiin kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisen kaupungin viranhaltijain palkkain alennuksen johdosta 6,000,000 markan tuloerä [1]).

Kahdenteentoista, Verotus-nimiseen lukuun merkittiin kunnan verovelvollisilta jäseniltä verotuksella koottava määrä. joka vuoden 1931 talousarviossa oli ollut 191,060,145 markan suuruinen, 234,007,810 markaksi, joten lisäys oli 42,947,665 markkaa.

C. Muut asiat.

Kaupunginvaltuuston työjärjestys. Kaupunginhallituksen laatima Helsingin kaupunginvaltuuston työjärjestysehdotus vahvistettiin [2]) noudatettavaksi, sitten kun siihen oli tehty eräitä pienehköjä muutoksia.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjat. Kaupunginvaltuusto päätti [3]), että valtuuston tarkistetut pöytäkirjat oli ennakolta ilmoitettuna aikana pidettävä yleisön nähtävänä kaupunginkansliassa.

Helsingin kaupungin historia. Helsingin kaupungin historiatoimikunta lähetti kaupunginvaltuuston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi mainitun työn ohjelman sekä tämän ohjelman nojalla laaditun teoksen toimitus- ja painatuskustannusten arvion. Toimikunta suunnitteli, että varsinainen historia valmistuisi vuoteen 1940 mennessä, jolloin tuli kuluneeksi kolmesataa vuotta Helsingin siirtämisestä nykyiselle paikalleen, sekä että koko teos käsittäisi 190 painoarkkia eli 3,040 suurta sivua ja julkaistaisiin seitsemänä osana. Ensimmäinen osa ilmestyisi vuonna 1934 ja sisältäisi lyhyen katsauksen Helsingin

[1]) Ks. tätä kert. s. 49 ja seur. — [2]) Kvsto 22 p. huhtik. 9 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. s. 1. — [3]) Kvsto 28 p. tammik. 8 §.

seudun esihistoriaan ja vanhimpaan historiaan, vanhan Helsingin perustamisen ja vaiheet sekä uuden Helsingin elämän ja vaiheet isoonvihaan asti; seuraavana vuonna ilmestyvän toisen osan sisällys olisi: Helsinki 1721—1809 sekä Viaporin rakennushistoria ja vaiheet; kolmannen, vuonna 1937 ilmestyvän osan: Helsinki 1809—75, topografia, väestö, hallinto, yhteiskunnalliset ja valtiolliset olot; neljännen, vuonna 1938 julkaistavan osan: Helsinki 1809—75, taloudellinen ja sivistyselämä, tavat y. m.; viidennen, vuonna 1939 ilmestyvän osan: Helsinki 1875—, topografia, väestö, hallinto, yhteiskunnalliset ja valtiolliset olot; kuudennen, vuonna 1940 julkaistavan osan: Helsinki 1875—, taloudellinen ja sivistyselämä, tavat j. n. e.; sekä seitsemännen vuonna 1942 ilmestyvän osan: perustavanlaatuiset asiakirjat, toimihenkilöitten y. m. luettelot, suku- ja henkilöhistoriallisia tietoja sekä koko teoksen hakemisto.

Toimikunta piti itsestään selvänä, että teos julkaistiin samanaikaisesti suomeksi ja ruotsiksi. Molemmat laitokset katsottaisiin alkuperäisiksi ja kirjoittajain tuli saada itse määrätä, millä kielellä he halusivat kirjoittaa, mutta he olivat velvolliset itse tarkastamaan käännöksen. Työ oli jaettava useiden kirjoittajain kesken ja käsikirjoitukset huolellisesti ja monipuolisesti tarkastettava, ennenkuin ne käännettiin ja painettiin, sekä sitäpaitsi kielellisesti tarkastettava, jotta teos muodoltaankin vastaisi korkeita vaatimuksia.

Työn kustannuslaskelma päättyi 2,453,440 markkaan, siitä 1,561,000 markkaa toimitus- ja 892,440 markkaa painatuskustannuksia. Teoksen myynnistä toimikunta laski voivan kertyä 2,625,000 markkaa.

Kaupunginvaltuusto päätti [1]) hyväksyä toimikunnan esittämän Helsingin kaupungin historian laatimisen työohjelman, mutta palautti kustannuslaskelman kehoittaen toimikuntaa tekemään siihen supistuksia sekä antamaan ehdotuksen julkaisun kustantamistavasta.

Tämän tehtävän täyttäen toimikunta lähetti valtuustolle asiaa koskevan laajan kirjelmän ja huomautti siinä m. m., ettei julkaisemiskustannuksia voitu vähentää teoksen laajuutta supistamatta. Jos siis kustannusten alentamista pidettiin välttämättömänä, voitiin toimikunnan mielestä julkaisun painosivujen kokoa pienentää n. kuudennella osalla, jota vastoin painoarkkimäärä säilytettäisiin muuttumattomana, 190:nä. Tällä toimenpiteellä säästettäisiin 287,000 markkaa, siitä toimituskustannuksia 152,000 markkaa ja painatuskustannuksia 135,000 markkaa. Edelleen toimikunta lausui mielipiteenään, että kaupungille olisi edullisinta itse kustantaa julkaisu. Eri kustannusliikkeiltä hankituista tarjouksista ilmeni, että nämä edellyttivät kaupungin ilmaiseksi luovuttavan painovalmiin ja tarkastetun käsikirjoituksen. Kaupungin osalle tulisi siten $^2/_3$ teoksen kustannusarvion loppusummasta. Koska kaupungin tietenkin tuli lunastaa huomattava määrä teosta, koitui sille toimituskustannusten lisäksi tuntuva meno. Jos taas kaupunki itse kustansi teoksen, ei sen julkaisua myymällä tarvinnut saada edes painatuskustannuksia korvatuiksi, jotta teos tulisi taloudellisesti kannattavammaksi kuin yksityisen liikkeen kustantamana. Jos jokaisen osan kirjakauppahinnaksi määrättiin 125 markkaa nidotulta kappaleelta ja laskettiin 60 % teoksen nettohinnasta tulevan kaupungille, sai tämä jo 1,500 kappaleen myynnistä tuloa 787,000 markkaa eli 30,000 markkaa enemmän kuin 5,000 kappaleen arvioidut painatuskustannukset. Sen lisäksi jäi painoksen koko loppuerä kaupungin käytettäväksi sen omiin tarkoituksiin. Kirjelmässä esitettyihin seikkoihin viitaten

[1]) Kvsto 10 p. kesäk. 16 §.

toimikunta esitti, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi sen ehdottaman Helsingin kaupungin historiateoksen kustantamistavan sekä tarkistetun toimitus- ja painatuskustannusten arvion.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) toimikunnan esityksen samalla kuitenkin päättäen, että kysymys, voitiinko työ panna alulle jo vuonna 1932, oli ratkaistava talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Tontinrajain korkeusmääräykset. Maistraatille antamissaan lausunnoissa kaupunginvaltuusto ilmoitti, ettei sillä ollut mitään muistuttamista kaupungin yleisten töiden hallituksen laatimien, seuraavien tonttien rajain korkeusmääräysten muuttamista koskevien ehdotusten hyväksymistä vastaan, nim.:

X kaupunginosan korttelien n:ot 288 ja 293 tonttien [2]);

XIV kaupunginosan korttelissa n:o 463 Pohj. Hesperiankadun varrella sijaitsevien tonttien n:ot 9 ja 11 [3]);

XIII kaupunginosan korttelin n:o 418 tonttien n:ot 23 a, 23 b ja 23 c [4]);

II kaupunginosan korttelin n:o 95 b tonttien n:ot 39 a ja 1 b [5]).

Lupa poikkeamiseen rakennuskorkeutta koskevista rakennusjärjestyksen määräyksistä. Aktiebolaget Tres osakeyhtiö oikeutettiin [6]) rakennuttamaan omistamalleen, VII kaupunginosan korttelissa n:o 136 Raatimiehenkadun varrella sijaitsevalle tontille n:o 3 b arkkitehti R. Finnilän laatimien piirustusten mukainen rakennus, jonka korkeus ylitti tontille vahvistetun rakennuskorkeuden, ehdoin, että yhtiö suoritti kaupunginkassaan 15,000 markan korvauksen jokaista rakennusoikeuden lisäyksen aiheuttamaa huonetta kohden, yhteensä 195,000 markkaa, että rakennus valmistui kahden vuoden kuluessa siitä päivästä lukien, jolloin valtuuston päätös tehtiin; sekä että kaupungin tonttikirjaan tehtiin merkintä tontin rakennuttamista koskevien määräysten muutoksista sekä siitä, mitä tontin osaa laajennettu rakennusoikeus koski, minkä lisäksi kyseinen osa oli selvin rajoin merkittävä tonttikirjan oheiseen tonttikarttaan.

Yhtiön myöhemmin tekemän anomuksen, että edellä mainittu sopimus rakennusoikeuden lisäämisestä katsottaisiin tonttikaupan veroiseksi ja että kaupunginvaltuuston päätöstä [7]) alennuksen myöntämisestä määrätyin ehdoin kauppahinnasta niin ollen sovellettaisiin tähän tapaukseen, valtuusto epäsi [8]).

Kiinteistöosakeyhtiö Salix anoi, että se oikeutettaisiin omistamalleen IV kaupunginosan korttelissa n:o 162 sijaitsevalle Fredrikinkadun tontille n:o 63 rakennuttamaan seitsenkerroksinen rakennus, jonka kattolistankorkeus oli + 42 m yli nollatason, mikä korkeus Fredrikinkadun puolella ja 15 m:n osalla Kampinkadun varrelle tulevaa rakennusta oli 77 sm pienempi, mutta rakennuksen muulla osalla 5 m 65 sm suurempi rakennusjärjestyksen sallimaa korkeutta. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti [9]) valtioneuvostolle puoltaa yhtiön anomuksen hyväksymistä edellyttäen, että koko rakennuksen kattolistankorkeus tuli olemaan sama kuin saman korttelin tontilla n:o 59 olevan talon eli + 42 m yli nollatason; että julkisivu tehtiin tiilistä; että katto sai saman kaltevuuden kuin edellä mainitulla tontilla n:o 59 olevan rakennuksen katto; sekä että yhtiö sille myönnetyn lisätyn rakennusoikeuden korvaukseksi maksoi kaupunginkassaan 200,000 markkaa, mikä määrä vastasi 15,000 markkaa jokaiselta myönnetyn luvan nojalla rakennukseen lisäksi

[1]) Kvsto 7 p. lokak. 11 §; ks. myös tätä kert. s. 100. — [2]) Kvsto 18 p. maalisk. 13 §. — [3]) S:n 18 p. maalisk. 14 §. — [4]) S:n 22 p. huhtik. 15 §. — [5]) S:n 27 p. toukok. 21 §. — [6]) S:n 25 p. helmik. 22 §. — [7]) Ks. tätä kert. s. 11. — [8]) Kvsto 27 p. toukok. 23 §. — [9]) S:n 22 p. huhtik. 28 §.

tulevalta huoneelta eli 375,000 markkaa, siitä vähennettynä 175,000 markkaa sen tappion korvaukseksi, joka yhtiölle koitui siitä, ettei se rakentanut taloaan suurimpaan sallittuun korkeuteen Fredrikinkadun puolella eikä osalla Kampinkatua.

Rakennusmestarien talo osakeyhtiö anoi saada rakentaa IV kaupunginosan korttelissa n:o 69 omistamilleen Fredrikinkadun tontille n:o 1 b ja Eerikinkadun tontille n:o 8 a tulevan rakennuksen seitsenkerroksiseksi 15.4 m:n pituudelta pitkin Fredrikinkatua, ja kaupunginvaltuusto päätti [1]) tästä anomuksesta antamassaan lausunnossa puoltaa sen hyväksymistä edellyttäen, että hakijayhtiö suoritti myönnetyn luvan korvaukseksi kaupunginkassaan 180,000 markkaa eli 15,000 markkaa jokaiselta rakennusoikeuden lisäämisen johdosta lisäksi tulevalta huoneelta, että kellariin järjestettiin sähkövalaistus ja että ullakkokomeroiden väliseinät tehtiin rautalankaverkosta.

Asunto-osakeyhtiö Pohj. Hesperiankatu 21 anoi saada rakentaa XIV kaupunginosan korttelissa n:o 475 omistamalleen Runeberginkadun tontille n:o 34 tulevan rakennuksen osittain kahdeksankerroksiseksi anomukseen liitetystä piirustuksesta tarkemmin ilmenevällä tavalla, ja kaupunginvaltuusto päätti [2]) puoltaa anomuksen hyväksymistä ehdoin, että hakijayhtiö suoritti myönnetyn edun korvaukseksi kaupunginkassaan 322,000 markkaa, mikä vastasi 14,000 markkaa jokaista rakennusoikeuden lisäämisen johdosta lisäksi tulevaa huonetta kohden, sekä että portaat varustettiin 3'' vedennousuputkilla tarpeellisine 2'' haarajohtoineen jokaisen kerroksen tasolla palopäällikön antamien tarkempien ohjeiden mukaisesti; että porraskäytäväin kattoihin järjestettiin tarpeelliset savuluukut (1 m²); että ullakkokomerot tehtiin rautalankaverkosta eikä laudoista; että kellareihin ja ullakoille järjestettiin sähkövalaistus; sekä että porraskäytävät eristettiin kellarista ja ullakosta itsestään sulkeutuvilla palo-ovilla.

Lupa korkeiden rakennusten teettämiseen. Käsiteltäessä vuonna 1930 Aktiebolaget Börs yhtiön anomusta saada korottaa Pörssitalon Fabianinkadun puoleista siipirakennusta kaupunginvaltuusto lähetti [3]) asian rahatoimikamariin antaen tälle tehtäväksi selvittää, oliko pörssitalolle ehdotettu rakennuskorkeus, + 26.5 m yli nollatason, rakennusjärjestyksen määräysten mukainen. Tämän johdosta antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti, että kamari anoessaan oikeutta myöntyä yhtiön anomukseen, oli pitänyt rakennusjärjestyksen 50 §:n 1 kohdassa mainittua korkeutta, + 28 m yli kaupungin nollatason, mihin korkeuteen julkisivun yläreuna korttelissa n:o 33 »saadaan sijoittaa», maksimikorkeutena, mutta muutakin sopivaa kattolistankorkeutta, joka oli normaalisen + 17.5 m:n ja edellä mainitun maksimikorkeuden välillä, sallittuna. Tällainen kyseisen kohdan tulkinta antoi epäilemättä tilaisuuden rakennuskorkeutta koskevien määräysten joustavaan tulkintaan, mutta tuntui kuitenkin siltä kuin puheena oleva kohta voitaisiin tulkita sitenkin, että ainoastaan kaksi vaihtoehtoista maksimikorkeutta sai tulla kysymykseen, nimittäin normaalinen + 17.5 m ja ehdollinen + 28.5 m yli nollatason, jolloin viimeksi mainitun vaihtoehdon soveltaminen edellytti sopimusta kaupungin kanssa. Tämä ankarampi tulkinta oli sen ajatussuunnan hengen mukainen, joka oli johtanut cityn rakennuskorkeuden järjestelyyn, jolloin järjestelyn perusteluksi oli mainittu m. m. pyrkimys yhtenäisen

[1]) Kvsto 18 p. marrask. 24 §. — [2]) S:n 18 p. marrask. 25 §. — [3]) Ks. v:n 1930 kert. s. 152.

kattolistankorkeuden aikaansaamiseen. Tämän tulkinnan mukaisesti voitiin kuitenkin Aktiebolaget Börs yhtiön anomus hyväksyä ainoastaan erivapaustietä.

Asiaa uudestaan käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [1]) yhtyä rahatoimikamarin ensimmäisessä lausunnossaan esittämään periaatteelliseen kantaan, että rakennusjärjestyksen 50 §:n 1 kohdan määräysten tarkoituksena ei ollut rakentajan pakottaminen noudattamaan jompaakumpaa kahdesta sallitusta rakennuskorkeudesta, vaan että mainittu + 28 m yli nollatason oli katsottava maksimikorkeudeksi, jonka sai alittaa. Tämän käsityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto valtuutti [1]) kiinteistölautakunnan oikeuttamaan Aktiebolaget Börs yhtiön sen anomukseen liitettyjen, professori L. Sonckin laatimien piirustusten mukaisesti korottamaan Pörssitalon Fabianinkadun puoleisen kylkirakennuksen + 26.5 m:n kattolistankorkeuteen edellyttäen, että yhtiö tämän oikeuden korvaukseksi maksoi kaupunginkassaan 280,000 markkaa eli 20,000 markkaa jokaista korotuksen johdosta lisäksi tulevaa huonetta kohden.

Kiinteistöosakeyhtiö Union oikeutettiin [2]) rakentamaan II kaupunginosan korttelissa n:o 36 sijaitsevan Aleksanterinkadun tontin n:o 10 itäosaan rakennus, jonka Aleksanterinkadun puoleinen julkisivu oli 22.79 m Fabianinkadun kulmasta laskien ja korkeus + 28.0 m yli nollatason ehdoin, että yhtiö suoritti kaupunginkassaan 651,400 markkaa, mikä vastasi 20,000 markkaa jokaisesta Fabianinkadun ja 25,100 markkaa jokaisesta Aleksanterinkadun puoleisesta huoneesta, jonka luvan myöntämisen nojalla sai rakentaa.

Osakeyhtiö Pohjoismaiden yhdyspankki oikeutettiin [3]) rakentamaan omistamilleen II kaupunginosan korttelissa n:o 32 sijaitseville Unioninkadun tontille n:o 4 ja Aleksanterinkadun tonteille n:ot 8 ja 9 rakennus, jonka korkeus oli + 26.4 m yli nollatason, ehdoin, että yhtiö suoritti kaupunginkassaan 1,102,000 markkaa korvaukseksi niistä huoneista, jotka myönnetyn luvan myöntämisen nojalla sai rakentaa, nimittäin 20,000 markkaa huoneelta henkilökunnan ruokailu- ja voimisteluhuoneista ja 25,100 markkaa muihin tarkoituksiin käytettävistä huoneista.

Vakuutusosakeyhtiö Pohjola oikeutettiin [4]) korottamaan II kaupunginosan korttelin n:o 34 tontilla n:o 17 sijaitseva rakennuksensa + 29.0 m:n korkeuteen nollatasosta lukien ehdoin, että yhtiö tämän oikeuden korvaukseksi suoritti kaupunginkassaan 1,506,000 markkaa, mikä vastasi 25,100 markkaa jokaiselta rakennusoikeuden lisäämisen johdosta lisäksi tulevalta huoneelta, sekä että ryhdyttiin seuraaviin palotoimikunnan määräämiin toimenpiteihin: että ullakko palomuureilla jaettiin pienempiin osastoihin ja jos sitä aiottiin käyttää arkistotarkoituksiin, tehtiin täysin tulenkestäväksi; että suljettu hissikuilu tehtiin tulenkestävästä aineesta ja varustettiin itsestään sulkeutuvilla palo-ovilla; että rakennuksen kellarit eristettiin porraskäytävistä ja myymälöistä itsestään sulkeutuvilla palo-ovilla; että arkistohuoneet tehtiin täysin tulenkestäviksi; sekä että porraskäytäväin katot varustettiin palopäällikön hyväksymillä, suoraan ulkoilmaan johtavilla savuluukuilla.

Kauppatorin varrella olevien rakennusten korkeus. Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunta oli puolestaan hyväksynyt rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosaston laatiman ehdotuksen, joka koski Kauppatorin varrella sijaitsevien I kaupunginosan korttelien n:ot 30, 31, 4 ja 5 rakennuskor-

[1]) Kvsto 11 p. helmik. 21 §. — [2]) S:n 11 p. helmik. 32 §. — [3]) S:n 27 p. toukok. 22 §. — [4]) S:n 17 p. kesäk. 22 §.

keuksien rajoittamista, sekä anonut toimenpiteitä tämän ehdotuksen vahvistamiseksi, jotta puheena olevan keskeisen kaupunginosan sopusuhtainen ja kaunis kaupunginkuva säilyisi. Toimikunta oli yhtynyt rakennustarkastajan lausumaan käsitykseen, että ehdotus voitiin toteuttaa joko siten, että kaupunki teki yksityisten tontinomistajain kanssa sopimuksen ja suoritti heille korvauksen heidän rakennusoikeutensa supistumisesta, että valtioneuvosto vahvisti tarpeen vaatiman rakennusjärjestyksen muutoksen siitä huolimatta, saatiinko aikaan sopimus mahdollisesta korvauksesta, tai että kaupunki pakkolunastamalla hankki itselleen oikeuden rakennusoikeuden rajoittamiseen.

Myöskin Suomen arkkitehtiliiton taholta oli tehty esillä olevaa kysymystä koskeva aloite, ja sekä kaupunginvaltuustolle että valtioneuvostolle osoitetuissa kirjelmissä liitto oli lausunut, että valtion ja Helsingin kaupungin tulisi hankkia haltuunsa Kauppatorin ja Aleksanterinkadun välillä sijaitsevat yksityisten omistamat tontit, jolloin näiden korttelien rakennuskorkeuden rajoittaminen olisi paljoa helpommin toteutettavissa.

Edellä mainituin tarkoituksin kyseisten tonttien omistajain kanssa sittemmin käytyjen neuvottelujen tuloksena oli, että nämä suostuivat luopumaan oikeudesta yhteensä 113.5 huoneen rakentamiseen ehdoin, että heille siitä maksettiin korvausta yhteensä 10,610,000 markkaa, mitä vaatimusta kaupunginhallitus puolestaan piti kohtuuttomana. Hallitus antoi tämän johdosta kiinteistöjohtajalle tehtäväksi ryhtyä uusiin neuvotteluihin rakennusjärjestyksessä edellytetyn mainituilla tonteilla olevien rakennusten korottamisoikeuden lunastamisesta ja ehdotti [1]) samalla, että kaupunginvaltuusto anoisi valtioneuvostolta sellaista voimassa olevan rakennusjärjestyksen muutosta, joka tekisi mahdolliseksi Kauppatorin varrella olevien rakennusten korkeuden tarkoituksenmukaisen rajoittamisen. Kaupunginhallitus perusteli esitystään sillä, että vuoden 1734 lain rakennuskaaren 29 luvun 1 §:n mukaan rakennuskorkeus kaupungissa oli vahvistettava hallinnollista tietä. Tätä käsityskantaa tuki myöskin lainvalmistelukunnan laatimansa yleisen rakennussäännön ehdotuksen perusteluissa esittämä mielipide, että maistraatin tuli valvoa, ettei historiallisesti tai taiteellisesti arvokkaita rakennuksia turmeltu ja että ne rakennukset, jotka sellaisten läheisyyteen rakennettiin, sopeutuivat tai rakennustaiteelliselta vaikutukseltaan alistuivat näihin, sekä että maistraatin tuli kieltää lupa aiottuun rakennusyritykseen, ellei näistä seikoista voitu viranomaisten kanssa sopia. Jos rakennuskiellosta aiheutui asianomaiselle tontinomistajalle tuntuva taloudellinen vahinko, tuli maistraatin ennen asian ratkaisemista hankkia siitä kaupunginvaltuuston lausunto.

Politiasäännösten luonteeseen, jollainen säännös kaupungin rakentamista koskeva määräyskin oli, kuului yleensä, että niillä voitiin rajoittaa yksityisen toimintavapautta ja myöskin yksityiselle kuuluvan omaisuuden tai muun yksityisoikeuden käyttämistä ilman että tämä perusti säännösten antajalle mitään korvausvelvollisuutta. Yleisen järjestyssäännön samoinkuin rakennusjärjestyksenkään ei voinut katsoa välittömästi perustavan oikeuksia eikä siis antavan yksityiselle oikeutta vaatia voimassa olevan rakennusjärjestyksen pysyttämistä muuttumattomana, vaan voitiin rakennusjärjestys, milloin yleisen edun katsottiin sitä vaativan, laillisessa järjestyksessä muuttaa tai kumota.

---

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 9.

Hallitus katsoi kuitenkin puolestaan asianmukaiseksi, että kaupunki myönsi niille tontinomistajille, joita muutos koski, kohtuullisen korvauksen heidän tämän johdosta menettämistään taloudellisista eduista.

Edelleen hallitus oli sitä mieltä, että kaupunginvaltuuston puolesta valtioneuvostolle lähetettävän kirjelmän pohjaksi olisi pantava n:olla 1,260 c merkitty julkisivukaavioehdotus, jonka mukaan rakennusoikeuden supistus koski ainoastaan 54 huonetta ilmoitettujen 113.5 huoneen sijaan. Mainitun ohjelman toteuttaminen ei muuttaisi kaupunginkuvaa eikä myöskään estäisi Nikolainkirkkoa näkymästä Helsingin satamaan saavuttaessa. Sen hyväksyminen olisi taloudelliseltakin kannalta edullista.

Kaupunginhallituksen esitystä ensimmäistä kertaa käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [1]) palauttaa sen hallitukseen edelleen valmisteltavaksi.

Tämän johdosta ryhdyttiin uusiin neuvotteluihin tonttien omistajain kanssa kolmen kaupungin taholta tehdyn vaihtopuolisen ehdotuksen pohjalla, joista ensimmäinen sisälsi, että kaupunki ostaisi puheena olevat kiinteistöt, toinen, että rakennuskorkeutta rajoitettaisiin yhden kerroksen verran, ja kolmas, että rajoitus käsittäisi kaksi kerrosta. Tällöin havaittiin, että korttelin n:o 5 tontin n:o 3 omistaja toistaiseksi ei tahtonut määrätä kantaansa puheena olevassa kysymyksessä, mutta lupasi helmikuun 15 p:ään 1932 säilyttää status quo'n rakennusoikeuksiinsa nähden, sekä ettei kohtuullisin ehdoin voitu saada aikaan sopimusta korttelin n:o 4 tonttien n:ot 3 ja 4 omistajain kanssa, jota vastoin korttelin n:o 31 tontin n:o 9 omistaja, Kiinteistöosakeyhtiö Stig, ilmoitti suostuvansa rajoittamaan kyseisen tontin rakennusoikeuden + 24.73 m:iin yli nollatason laaditun rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen mukaisesti ehdoin

että Helsingin kaupunki sen vahingon korvaukseksi, joka yhtiölle koitui siitä, että se luopui käyttämästä hyväkseen vahvistettua rakennuskorkeutta, suoritti 401,600 markkaa, ellei hyvitys tullut kunnallisen eikä valtion tuloverotuksen alaiseksi, sekä muussa tapauksessa 100,000 markkaa enemmän, mihin tulisi lisäksi 23,400 markkaa korvaukseksi jo laadituista seitsenkerroksisen rakennuksen piirustuksista.

että maksu tapahtui siten, että 401,600 markkaa ja 23,400 markkaa suoritettiin heti kaupunginvaltuuston hyväksyttyä sopimuksen ja päätöksen saatua lain voiman sekä mahdollinen 100,000 markan lisämäärä vuoden kuluessa sopimuksen tekemisestä siinä tapauksessa, että korvausmäärä katsottiin verotettavaksi tuloksi; sekä

että sopimus, jonka tuli sitoa uuttakin omistajaa, merkittiin kaupungin tonttikirjaan niin pian kuin edellä mainitut 401,600 markkaa oli maksettu.

Myöhemmin yhtiö ilmoitti suostuvansa siihen, että edellä mainitut 401,600 markkaa maksettiin vasta kahden vuoden kuluttua, edellyttäen, että tälle määrälle suoritettiin 8 %:n korko sekä että jos Amerikan dollari Helsingissä noteerattiin yli 50 markan, kaupunki suoritti yhtiölle kurssin nousua vastaavan suhteellisen pääomanlisäyksen, jolloin kaupungilla kuitenkin oli oikeus milloin tahansa suorittaa laina yhtiölle.

Uudessa, lokakuun 23:ntena päivätyssä esityksessä [2]) kaupunginhallitus teki selvää käytyjen neuvottelujen tuloksesta sekä eräiden viranomaisten asiasta antamista lausunnoista ja lausui omasta puolestaan, että korttelien n:ot 4 ja 5 rakennuskorkeuden rajoittaminen sillä hetkellä ei tuntunut olevan

[1]) Kvsto 7 p. lokak. 6 §. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 11.

aikaansaatavissa vapaaehtoisella sopimuksella, mutta että hallituksen käsityksen mukaan kuitenkin oli syytä hyväksyä Kiinteistöosakeyhtiö Stigin tekemä tarjous, joka teki kaupungille mahdolliseksi korttelien n:ot 31 ja 30 rakennuskorkeuksien järjestämisen.

Viitaten aikaisemmin esitettyyn ja sittemmin täydennettyyn selontekoon puheena olevasta kysymyksestä kaupunginhallitus esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi

1) hyväksyä Kiinteistöosakeyhtiö Stigin tarjouksen rakennuskorkeuden rajoittamisesta korttelin n:o 31 tontilla n:o 9 + 24.73 m:iin yli nollatason, yhtiön tästä vaatiman korvauksen, 401,600 markkaa, ja yhtiön asettamat kahden vuoden maksuaikaa, 8 %:n korkoa, dollarikurssiklausulia ja mahdollisesta verotuksesta johtuvaa lisämaksua koskevat ehdot sekä maksaa yhtiölle 23,400 markkaa sille rakennuspiirustuksista aiheutuneiden kustannusten korvaukseksi;

2) anoa valtioneuvostolta sellaista muutosta voimassa olevan rakennusjärjestyksen 50 §:n 1 momentin 1 kohtaan, että tämä jaettaisiin kahteen kohtaan 1 a ja 1 b, joista 1 a sisältäisi siihenastisen 1 kohdan määräykset ja kohta 1 b seuraavan määräyksen: »Rakennusten julkisivujen yläreuna on asetettava tonteilla n:ot 4 ja 9 korttelissa n:o 31 korkeuteen + 24.73 m, tontilla n:o 30 korttelissa n:o 30 korkeuteen + 22.50 m sekä tonteilla n:ot 1, 3 ja 4 korttelissa n:o 4 ja tontilla n:o 5 korttelissa n:o 5 korkeuteen + 21.50 m kaupungin nollatasosta lukien»;

3) anoa valtioneuvostolta sellaista muutosta rakennusjärjestyksen 50 §:n 1 momentin 2 kohtaan, että siihen lisättäisiin sana »muut», jolloin kohta saisi seuraavan sanamuodon: »että Esplanaadi- ja Heikinkatujen sekä rantasiltain ja I—VIII ja X—XII kaupunginosissa olevain avonaisten paikkain varrelle sijoitettavat muut rakennukset — — —»;

4) anoa valtioneuvostolta sellaista muutosta rakennusjärjestyksen 51 §:ään että sen 3 momentin määräykset siirrettäisiin uuteen 4 momenttiin ja uusi 3 momentti sisältäisi seuraavan määräyksen: »Edellisen kohdan määräyksiä älköön sovellettako tonteilla n:ot 4 ja 9 korttelissa n:o 31, tontilla n:o 3 korttelissa n:o 30, tonteilla n:ot 1, 3 ja 4 korttelissa n:o 4 ja tontilla n:o 5 korttelissa n:o 5 oleviin rakennuksiin, joiden kattoa älköön kohotettako julkisivun yläreunaa ylemmäksi ja joihin älköön rakennettako kattokomeroja, torneja tai päätyjä»;

5) että kaupunki tästä rakennusoikeuden rajoittamisesta suorittaisi tontinomistajille korvauksen samojen perusteiden mukaan, joita sovelletaan rakennusoikeutta lisättäessä, eli tässä tapauksessa 25,100 markkaa huoneelta, mikä korvaus suoritettaisiin heti kun rakennustyöt oli aloitettu; sekä

6) että kohdassa 1) mainitut 23,400 markkaa osoitettaisiin vuoden tilierotuksesta.

Asiaa uudestaan käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [1]) evätä kaupunginhallituksen esityksen.

Sittemmin Suomen arkkitehtiliitto oli valtioneuvostolle esittänyt, että Helsingin kaupunki ja valtio koettaisivat saada haltuunsa yksityisten omistamat Kauppatorin ja Aleksanterinkadun väliset tontit, jotta niillä olevien rakennusten rakennustaiteellista luonnetta ei voitaisi turmella, sekä että viranomaiset, kunnes tämä oli tapahtunut, toimisivat niin, ettei näiden alueiden järjestely käynyt mahdottomaksi. Esityksestä antamassaan lausunnossa

[1]) Kvsto 28 p. lokak. 13 §.

kaupunginvaltuusto huomautti [1]), että arkkitehtiliiton kirjelmä ei antanut valtuustolle aihetta toimenpiteisiin, vaikkakin valtuusto katsoi liiton esittämien näkökohtien ansaitsevan huomiota, että valtuusto oli tehnyt parhaansa saattaakseen asian onnelliseen ratkaisuun siinä kuitenkaan onnistumatta sekä että valtiovallan suopea suhtautuminen kaupungin pyrkimyksiin oli asian vastaiselle käsittelylle erinomaisen tärkeä.

Rakennusoikeuden lisääminen. Yhdistys Sokeain ystävät oikeutettiin [2]) poiketen maaliskuun 12 p:nä 1889 asuntohuvilain rakentamisesta Eläintarhaan annetuista määräyksistä rakentamaan kolmas kerros mainitun alueen vuokratontilla n:o 7 omistamaansa taloon.

Lupa tornirakennusten käyttämiseen. Kaupunginvaltuusto päätti ehdottaa seuraavat anomukset luvan myöntämisestä tornirakennusten sisustamiseen ja käyttämiseen hyväksyttäviksi, nim.:

Aktiebolaget Boulevardsgatan 6 osakeyhtiön anomuksen saada sisustaa asuinhuoneiksi V kaupunginosan kortteliin n:o 61 Bulevardin tontille n:o 2 rakennusjärjestyksen määräysten mukaisesti teetetyn yksikerroksisen tornirakennuksen ehdoin, että yhtiö tämän luvan korvaukseksi maksoi kaupunginkassaan 35,000 markkaa, mikä vastasi 17,500 markkaa jokaista kyseiseen torniin sisustettavaa huonetta kohden [3]);

Fastighetsaktiebolaget Sparven nimisen yhtiön anomuksen saada sisustaa asuntotarkoituksiin tornin, jonka yhtiö aikoi rakennuttaa IV kaupunginosan korttelin n:o 81 tontille n:o 30 suunnittelemaansa uudisrakennukseen [4]);

Asunto-osakeyhtiö Tehtaankatu 12:n anomuksen saada sisustaa asuinhuoneiksi VII kaupunginosan korttelissa n:o 134 Tehtaankadun tontilla n:o 12 olevan talonsa torniosan ehdoin, että tornin väliseinät tehtiin tulenkes ävästä aineesta sekä että yhtiö korvaukseksi sille myönnetystä oikeudesta maksoi kaupunginkassaan 15,000 markkaa jokaista torniin sisustettavaa huonetta kohden, kaikkiaan 60,000 markkaa, mikä määrä erääntyi suoritettavaksi heti rakennustarkastuskonttorin hyväksyttyä muutostyöt [5]); sekä

johtaja P. Väyrysen anomuksen yhden huoneen sisustamisesta VI kaupunginosan korttelissa n:o 125 Pursimiehenkadun tontilla n:o 2 olevaan tornirakennukseen ehdoin, että herra Väyrynen suoritti myönnetyn oikeuden korvaukseksi kaupunginkassaan 25,000 markkaa sekä että kyseisestä huoneesta porraskäytävään johtava ovi tehtiin itsestään sulkeutuvaksi palo-oveksi [6]).

Pidennetty rakennusaika. Asunto-osakeyhtiö Castréninkatu 28:lle myönnettiin [7]) XI kaupunginosan korttelissa n:o 326 sijaitsevan Castréninkadun tontin n:o 28 rakennusajan pidennystä huhtikuun 10 p:stä 1931 helmikuun 1 p:ään 1932, koska rakennustyöt yhtiön syyttä olivat viivästyneet sen johdosta, että rahatoimikamarin ent. asiamies M. Wilskman ei ollut ajoissa hankkinut yhtiön puolesta tontille lainhuudatusta.

Helsingin kaupungin liikennejärjestys. Kaupunginvaltuuston asettama liikenteenjärjestelykomitea oli aikoinaan laatinut ehdotuksen kaupungin uudeksi liikenneohjesäännöksi, ja rahatoimikamarin asettama valiokunta oli sittemmin tarkastanut tämän ehdotuksen. Myöskin kunnallinen keskustoimisto oli sillävälin kaupunkiliiton hallituksen toimesta laatinut ehdotuksen liikennejärjestyksen malliksi, ja tämän ehdotuksen rahatoimikamari sittem-

---

[1]) Kvsto 18 p. marrask. 5 §. — [2]) S:n 17 p. kesäk. 19 §; ks. myös tätä kert. s. 15. — [3]) Kvsto 14 p. tammik. 13 §. — [4]) S:n 11 p. helmik. 22 §; ks. myös tätä kert. s. 4. — [5]) Kvsto 25 p. helmik. 21 §. — [6]) S:n 28 p. lokak. 25 §. — [7]) S:n 16 p. syysk. 14 § ja 28 p. lokak. 26 §.

min otti perustaksi ryhtyessään laatimaan ehdotustaan Helsingin kaupungin uudeksi liikennejärjestykseksi, joka erinäisten kiinteistölautakunnan ja poliisimestarin esittämien muistutusten tultua huomioon otetuiksi alistettiin kaupunginvaltuuston tutkittavaksi ja hyväksyttäväksi.

Asiaa käsiteltäessä valtuusto päätti [1]) hyväksyä liikennejärjestyksen kaupunginhallituksen ehdottamassa muodossa, kuitenkin erinäisin lisäyksin ja muutoksin [2]).

Bensiininjakeluasemain järjestyssäännöt. Kaupunginvaltuusto päätti [3]) puolestaan hyväksyä palotoimikunnan laatiman ja kaupunginvaltuuston kielellisesti tarkistaman ehdotuksen Helsingin kaupungin alueella olevien bensiininjakeluasemain järjestyssäännöiksi [4]). Ehdotus alistettiin Uudenmaan läänin maaherran tarkastettavaksi ja vahvistettavaksi.

Helsingin kaupungin virkasääntö. Rahatoimikamari, joka virka-asioita käsitellessään usein oli joutunut toteamaan, että Helsingin kaupungin viranpitäjäin palvelusehtosääntö monilta kohdin oli epätyydyttävä, oli antanut palkkakomitealleen tehtäväksi uuden virkasäännön laatimisen. Tämän tehtävän täyttäen komitea sittemmin lähetti ehdotuksen Helsingin kaupungin virkasäännöksi oheenliittäen seikkaperäiset perustelut sekä selostuksen kaupungin eri lautakuntain, hallitusten ja viranomaisten asiasta antamista lausunnoista [5]).

Komitea oli uuden virkasäännön ehdotusta laatiessaan pitänyt lähtökohtanaan vuonna 1918 vahvistettua Helsingin kaupungin kunnallisten viranpitäjäin palvelusehtosääntöä [6]), johon oli tehty lukuisia osin muodollisia, osin asiallisia muutoksia ja täydennyksiä. Näistä mainittakoon tässä tärkeimmät.

Kaupungin virassa olevien henkilöiden oikeuksia ja velvollisuuksia järjestelevän säännön nimi oli muutettu, koska joulukuun 9 p:nä 1927 kaupunkien kunnallislain muuttamisesta annetussa laissa nimenomaan säädettiin, että virkamiesten virka-asemasta samoin kuin palkkauksesta määrätään virkasäännössä, mikäli niistä ei ole säädetty mainitussa laissa tai muualla. Virkasäännön alaisiksi tulivat komitean ehdotuksen mukaan kaikki kaupungin kuukausipalkkaiset viranhaltijat siihen katsomatta, vaatiko viran hoito täyden päivittäisen työskentelyn, sekä siihen, suoritettiinko palkka palkkausohjesäännön nojalla vai erityisestä määrärahasta. Myöskin kaupunginvaltuuston hyväksymän sopimuksen mukaista palkkaa nauttivat viranhaltijat joutuivat virkasäännön alaisiksi, ellei sopimuksessa ollut toisin määrätty. Irtisanomisajan pituuden komitea halusi tehdä riippuvaiseksi nimittävästä viranomaisesta siten, että johtavassa asemassa olevien, kaupunginvaltuuston, rahatoimikamarin tai jonkin kunnallisen lautakunnan nimittämien viranhaltijain molemminpuolinen irtisanomisaika olisi kolme kuukautta ja asianomaisen virkamiehen nimittämien sääntöpalkkaisten viranhaltijain sekä kaikkien määrärahoista palkattujen viranhaltijain yksi kuukausi. Määräys viranhaltijan velvollisuudesta määräikään tultuaan erota virastaan oli siirretty eläkesäännöstä virkasääntöön. Uusi oli määräys, että henkilö voitiin määrätä koeajaksi hoitamaan hakemaansa virkaa. Sääntöön oli myöskin otettu määräys, että tehokkaan työajan virastoissa tuli olla vähintään 6 1/2 tuntia päivittäin paitsi lauantaisin ja pyhäin aattoina, jolloin se oli 5 tuntia. Edelleen ehdotettiin, että jos viranhaltija siirtyi korkeampaan palkkaluokkaan, jonka pohja-

[1]) Kvsto 2 p. jouluk. 8 §. — [2]) Kunnall. asetuskok. v:lta 1932 s. 1. — [3]) Kvsto 28 p. lokak. 9 §. — [4]) Kunnall. asetuskok. s. 11. — [5]) Kvston pain. asiakirj. n:o 23 v:lta 1929. — [6]) Ks. v:n 1918 kert. s. 59.

palkka ei ylittänyt hänen aikaisempia kokonaispalkkaetujaan määrällä, joka vastasi vähintään yhden entisen ja yhden uuden palkkaluokan mukaisen ikäkorotuksen summaa, hänen tuli saada niin monta korkeamman palkkaluokan ikäkorotusta, että hän sai edellä mainittua summaa vastaavan palkanlisäyksen, kuitenkin siten, ettei hän uudessa korkeammassa palkkaluokassa saanut useampia ikäkorotuksia kuin hänellä oli ollut entisessä palkkaluokassa. Viranhaltijalla tuli myöskin olla oikeus ikäkorotuksen saamiseksi korkeammassa palkkaluokassa lukea hyväkseen se aika, jonka hän entisessä palkkaluokassaan oli ennen siirtymistään palvellut seuraavan ikäkorotuksen saamiseksi, jos seuraavan ikäkorotuksen saaminen entisessä luokassa olisi edellisen momentin mukaan korkeammassakin palkkaluokassa tuottanut hänelle useampia ikäkorotuksia kuin hän sai. Viran siirtäminen toiseen palkkaluokkaan ei vaikuttanut viranhaltijan oikeuteen lukea virkavuosia ikäkorotusten saamiseksi. Palokunnan alipäällystön virkavuodet ikäkorotusten saamiseksi oli luettava arvoasteeseen ja palkkaluokkaan katsomatta vanhemmaksi korpraaliksi nimittämisestä lähtien. Virkalomaoikeutta koskevia määräyksiä oli täydennetty siten, että palkkasääntöisen viranhaltijan vasta oltuaan kaksi vuotta virassaan tuli saada kuukauden kesäloma, kun taas kesäloma yhden vuoden palvelusajan jälkeen oli kolme viikkoa ja puolen vuoden palvelusajan jälkeen kaksi viikkoa; määrärahasta palkattu viranhaltija taas saisi kuukauden virkaloman vasta kymmenen vuoden palvelusajan jälkeen ja ne tämän ryhmän viranhaltijat, joiden virka-aika oli lyhyempi, viikkoa lyhyemmän kesäloman kuin palkkasääntöiset viranhaltijat vastaavissa tapauksissa. Viranhaltijain oikeudesta palkan saamiseen sairauden takia myönnetyn virkavapauden ajalta sekä korvauksen saamiseen tapaturman aiheuttamasta ruumiinvammasta ehdotettiin sääntöön otettavaksi siihen asti voimassa olleita yksityiskohtaisemmat määräykset, minkä ohessa rahatoimikamarille ehdotettiin annettavaksi laajemmat valtuudet puheena olevan laatuisten kysymysten ratkaisemiseen säännössä vahvistettavien periaatteiden mukaisesti. Aivan uusi oli määräys, että myöskin kaupungin viranhaltijoilla samaten kuin sen työntekijöillä tuli olla oikeus hautausavun saamiseen.

Rahatoimikamari, joka pääkohdittain yhtyi komitean ehdotukseen, lähetti sen kaupunginvaltuustolle tehtyään siihen joitakin muutoksia ja täydennyksiä, mutta valtuusto ei ottanut asiaa käsiteltäväkseen, vaan palautti sen kaupunginhallitukseen. Kaupunginhallituskin piti [1]) uutta virkasääntöä tarpeen vaatimana ja katsoi rahatoimikamarin lähettämän ehdotuksen hyvin täyttävän tämän tarpeen, kuitenkin vasta tehtyään siihen eräitä osin muodollisia, osin asiallisia muutoksia. Niinpä hallitus m. m. halusi korottaa kaupungin viranhaltijain eroamisiän 65 vuodesta 67:ään, mikä ikäraja oli vahvistettu valtion virkamiehille. Eroamisikään tullut viranhaltija voitaisiin oikeuttaa pysymään virassaan enintään kolme vuotta. Kaupunginhallituksen mielestä oli sopivinta, että se lautakunta tai johtokunta, jonka alainen viranhaltija oli, teki esityksen tämän pidennyksen myöntämisestä. Sama viranomainen olisi myöskin valtuutettava myöntämään alaisilleen viranhaltijoille oikeuksia sivutoimien pitämiseen. Edelleen kaupunginhallitus oli katsonut tarpeelliseksi lisätä virkasääntöön määräyksen, että kurinpidollisiin toimenpiteisiin voitiin ryhtyä viranhaltijaa vastaan hänen toimintansa ja käyttäytymisensä johdosta ei ainoastaan virantoimituksessa, vaan sen ulkopuolellakin. Koska ylityön suorittaminen kaupungin virastoissa usein oli välttämätöntä, oli halli-

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 5.

tuksen sääntöehdotukseen otettu määräys, että viranhaltija tarpeen vaatiessa oli velvollinen suorittamaan ylityötä. Rahatoimikamarin ehdottamia määräyksiä ikäkorotuksen laskemisesta niissä tapauksissa, jolloin viranhaltija siirtyi korkeammassa palkkaluokassa olevaan virkaan, hallitus piti liian monimutkaisina. Hallituksen mielestä ikäkorotusta koskevien määräysten tuli olla sekä oikeuden- ja tarkoituksenmukaiset että myöskin helposti sovellettavat ja ennen kaikkea helposti ymmärrettävät. Hallitus ehdotti sen johdosta, että kunnan viranhaltijat oikeutettaisiin ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen koko se aika, jona heillä oli ollut vakinainen toimi kaupungin palveluksessa. Kesälomaoikeus oli hallituksen mielestä kohtuussyistä määrättävä samaksi määrärahapalkkaisille kuin sääntöpalkkaisille viranhaltijoille. Koska viranhaltijain keskuudessa usein oli vallinnut epätietoisuutta siitä, onko viranhaltijalla, joka eroaa kaupungin palveluksesta ennen sitä aikaa, jolloin kesälomia yleensä myönnetään, mutta jonka viimeisestä kesälomasta on kulunut enemmän kuin puoli vuotta, erotessaan oikeus saada kesäloma täysin palkkaeduin, kaupunginhallitus oli katsonut tarpeelliseksi mainita, että virkasäännön määräykset oli tulkittava siten, että viranhaltijalla edellä mainitussa tapauksessa ei ollut oikeutta kesälomaan. Voimassa olevassa palvelusehtosäännössä määrättiin, että virkavapauden myöntäminen enintään kahdeksi kuukaudeksi kaupunginvaltuuston valitsemalle ja enintään kahdeksi viikoksi muulle viranhaltijalle oli lähinnä ylemmän viranomaisen asia, mutta kaupunginhallitus oli sitä mieltä, että virkavapauden myöntämisoikeus jälkimmäisessä tapauksessa oli siirrettävä asianomaisen viraston tai laitoksen johtajalle. Uudessa virkasääntöehdotuksessa säilytettiin viranhaltijain oikeus palkan nauttimiseen sairauden takia myönnetyn enintään kahden kuukauden virkavapauden ajalta, mutta tätä koskevia määräyksiä täydennettiin lisäämällä uusi kohta, jossa heidät oikeutettiin jatketun enintään kolmen kuukauden sairasloman ajalta saamaan ikäkorotuksensa ynnä $^2/_3$ pohjapalkastaan, kuitenkin edellyttäen, etteivät he lähinnä edellisinä kahtenatoista kuukautena olleet nauttineet tällaista etua virkasäännön sallimassa laajuudessa.

Koska virkasääntöön sisältyvät määräykset voivat olla ristiriidassa eräiden voimassa olevien johto- ja ohjesääntöjen kanssa, oli asianomaisia viranomaisia kehoitet ava virkasäännön tultua vahvistetuksi viipymättä tekemään valtuustolle ehdotukset niihin tarpeellisiksi havaituista muutoksista.

Edellä mainitun, kaupunginhallituksen uudestaan laatiman Helsingin kaupungin virkasäännön ehdotuksen kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) eräin vähäisin muutoksin noudatettavaksi heinäkuun 1 p:stä lukien, kuitenkin siten, että kesälomaa koskevia määräyksiä ei ollut sovellettava ennenkuin vuoden 1932 kesälomia järjesteltäessä. Kaupunginhallitukselle myönnettiin 250,000 markkaa käytettäväksi virkasäännön täytäntöönpanon kuluvana vuonna aiheuttamiin lisämenoihin.

Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosääntö. Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 1 §:n 2 kohdassa määrättiin, että rahatoimikamari oli velvollinen vuosittain ennen marraskuun 15 p:ää antamaan maistraatille täydellisen kaupungin vuosirahasääntöehdotuksen. Kokemus oli kuitenkin osoittanut, että talousarvioehdotukseen mainitun ajankohdan jälkeen oli täytynyt lisätä huomattava määrä uusia eriä, ennenkuin kaupunginvaltuusto otti ehdotuksen käsiteltäväkseen, minkä vuoksi kaupunginhallitus ehdotti johtosääntöä muutettavaksi siten, että talousarvioehdotuksen

[1]) Kvsto 27 p. toukok. 9 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. s. 18.

antamisaika siirrettäisiin joulukuun 1 p:ään. Tästä olisi se etu, että ehdotus olisi täydellisempi, mikä oli erinomaisen tärkeätä, koska talousarviovaliokunta, joka siihen asti oli tehnyt esityksiä myöhemmin tarpeellisiksi havaittujen määrärahaerien lisäämisestä talousarvioon, oli lakkautettu. Edelleen hallitus esitti, että mainitun johtosäännön 15 § muutettaisiin kaupunginreviisorin tekemän ehdotuksen mukaisesti, mikä muutos aiheutui kassarekisterikoneiden ottamisesta käytäntöön rahatoimistossa. Kaupunginhallituksen ehdotukset hyväksyttiin [1]).

Työnvälityksen järjestäminen Vallilaan. Kaupunginvaltuusto päätti [2]), että Vallilassa osan vuotta 1930 ylläpidetty työnvälitystoimisto [3]) toimisi myöskin tammikuun 1 p:stä toukokuun 1 p:ään 1931. Haaraosastoa varten tarvittavat varat, yhteensä 24,500 markkaa, siitä 3,200 markkaa kuukaudelta kahden ylimääräisen apulaisen palkkoja sekä 1,700 markkaa kuukaudelta vuokraa, lämpöä, valaistusta ja siivoamista varten, osoitettiin sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä kaupunginvaltuuston käyttövaroista.

Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunta. Kaupunginvaltuusto päätti [4]), että julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan huhtikuun 24 p:nä 1931 annetun uuden kaupunginasemakaavalain ja erinäisten muiden siihen liittyvien lakien tammikuun 1 p:nä 1932 tapahtuvan voimaantulon jälkeenkin tuli entiseen tapaansa jatkaa toimintaansa, kuitenkin vapautettuna julkisivukaavioiden laatimisesta ja vahvistamisesta eräille kaupungin alueen kaduille ja aukioille, mikä tehtävä uuden asemakaavalain mukaan kuului toiselle viranomaiselle.

Kotitalouslautakunnan asettaminen. Kaupunginvaltuuston lähetettyä [5]) kaupunginhallituksen käsiteltäväksi kysymyksen kotitalouslautakunnan asettamisesta Helsingin kaupunkiin hallitus oli ensi sijassa tutkinut kysymystä, voitaisiinko kotitalousneuvonta kenties kokonaan lopettaa, mutta tullut siihen tulokseen, että sitä ei ollut tehtävä, koska kyseistä toimintaa jo oli vuosikausia menestyksellisesti harjoitettu ja siihen sidottu huomattavasti varoja. Hallituksen mielestä ei myöskään ollut olemassa mitään kunnallista lautakuntaa eikä hallitusta, jolle kyseinen työ voitaisiin sopivasti uskoa. Ammattiopetuslaitosten johtokunta sekä työväenopistojen johtokunnat, joita tässä oli katsottu voivan ajatella, eivät hallituksen mielestä voineet tulla kysymykseen siitäkään syystä, että niiden alaisten laitosten toiminta perustui erityiseen lainsäädäntöön ja suurelta osalta kustannettiin valtion varoilla. Edelleen oli otettava huomioon, että ammattikoulujen tehtävänä oli nuorison valmistaminen erilaisiin ammatteihin ja työväenopistojen tarkoituksena tarjota kansalaisille ja erittäinkin työläisväestölle tilaisuus sellaisten tietojen hankkimiseen, jotka ovat kansalaiselämässä tarpeellisia ja edistävät itseopiskelua ja itsensäkehittämistä, kun taas kotitalousopetus ensi sijassa pyrki opastamaan vähävaraisia perheenemäntiä heidän kotiensa hoidossa. Toiminta suoritettiin suurelta osalta kodeissa omistamalla huomiota m.m. kotiterveydenhoidon kohottamiseen. Kaupunginhallituksen mielestä oli aiheetonta yhdistää niin erilaisia toiminnanhaaroja kuin kotitalousneuvonta ja työväenopistot tai ammattiopetus saman hallituksen tai lautakunnan alaisiksi.

Koska kaupunginvaltuustolle ei ollut ehditty tehdä esitystä niin hyvissä ajoin, että perustettava uusi kotitalouslautakunta olisi voinut aloittaa toimintansa vuoden alusta, kaupunginhallitus, joka oli pitänyt tärkeänä, ettei

[1]) Kvsto 11 p. helmik. 8 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. s. 17. — [2]) Kvsto 11 p. helmik. 16 §. — [3]) Ks. v:n 1930 kert. s. 157. — [4]) Kvsto 16 p. jouluk. 4 §. — [5]) Ks. v:n 1930 s. 156.

kotitalousneuvontatoiminta keskeytynyt, oli pidentänyt siihenastisen kotitalousjohtokunnan toimikauden, kunnes kysymys oli lopullisesti ratkaistu.

Tutustuttuaan kaupunginhallituksen esittämiin, edellä lyhyesti mainittuihin näkökohtiin kaupunginvaltuusto päätti [1]) hyväksyen hallituksen toimenpiteen asettaa Helsingin kaupungin kotitalouslautakunnan, jonka tuli aloittaa toimintansa tammikuun 1 p:nä 1932. Samalla vahvistettiin [2]) lautakunnan johtosääntö.

Yleisten töiden ja puhtaanapidon hallinto. Kaupunginhallitus oli kaupunginvaltuuston kehoituksesta [3]) ottanut uudelleen käsiteltäväkseen kiinteistöhallinnon, yleisten töiden hallinnon ja puhtaanapidon hallinnon sekä satamahallinnon uudelleenjärjestelyä koskevan komiteanmietinnön. Sen johdosta antamassaan mietinnössä [4]) hallitus sittemmin ehdotti, että puhtaanapitohallitus tammikuun 1 p:stä 1932 lakkautettaisiin ja puhtaanapitolaitos liitettäisiin erityisenä osastona kaupungin rakennuskonttoriin. Rakennuskonttorin katuosastolle toisaalta ja puhtaanapitolaitokselle toisaalta kuuluvat tehtävät olivat keskenään niin läheisiä ja niin toisistaan riippuvaisia, että silloisen järjestelmän vallitessa aikaansaatavissa olevaa kiinteämpi yhteistoiminta olisi erittäin suotava ja sitäpaitsi omiaan helpottamaan molempien laitosten työtä. Puhtaanapitohallitus oli vastustanut ehdotusta, osin koska puhtaanapitolaitosta oli pidettävä liiketoimintaa harjoittavana laitoksena ja siis hoidettava teknillis-taloudellisena yrityksenä, jota ei sopivasti voinut yhdistää pääasiallisesti toimeenpanevaan elimeen, osin koska sekä Suomessa että useissa ulkomaisissa kaupungeissa saavutettu kokemus oli osoittanut puhtaanapitolaitoksen mahdollisimman itsenäisen järjestysmuodon oikeaksi.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [5]) hylätä kaupunginhallituksen ehdotuksen puhtaanapitolaitoksen yhdistämisestä rakennuskonttoriin, ja tämän johdosta raukesivat hallituksen laatimat ehdotukset Helsingin kaupungin yleisten töiden lautakunnan, Helsingin kaupungin rakennustoimiston ja Helsingin kaupungin rakennustoimiston tiliviraston johtosäännöiksi.

Satamahallinnon johtosäännöt. Kaupunginvaltuusto vahvisti [5]) Helsingin kaupungin satamalautakunnan johtosäännön [6]) ja Helsingin kaupungin satamahallintotoimiston johtosäännön [7]) samalla määräten ne tuleviksi voimaan tammikuun 1 p:nä 1932.

Laiturihuolto. Kaupunginvaltuuston päätettyä [8]) luovuttaa n. s. laiturihuollon Helsingin makasiiniosakeyhtiölle ja annettua satamahallitukselle tehtäväksi laatia ehdotuksen tätä huoltoa koskeviksi yleisiksi määräyksiksi sekä laiturihuoltotariffiksi hallitus oli tämän tehtävänsä täyttäen lähettänyt pyydetyt ehdotukset, jotka hyväksyttiin [9]) sen jälkeen kun niihin oli tehty eräitä vähäisiä muutoksia. Kaupunginhallitus valtuutettiin [9]) vastedes vahvistamaan tarpeellisiksi havaitut muutokset sekä laiturihuoltoa koskeviin yleisiin määräyksiin että laiturihuoltotariffiin.

Uuden terveydenhoitojärjestyksen määräysten aiheuttama valitus. Kaupunginvaltuuston marraskuun 26 p:nä 1930 hyväksymä [10]) uusi terveydenhoitojärjestys kielsi tuomasta kaupunkiin, siellä kauppaamasta ja myyntiä varten säilyttämästä maitoa, ellei myyjä kahdesti vuodessa, ennen heinäkuun 15 p:ää ja joulukuun 15 p:ää, antanut tarkastusviranomaisille tietoa tuottajiensa eläinten

[1]) Kvsto 2 p. jouluk. 10 §. — [2]) Ks. Kunnall. asetuskok. s. 96. — [3]) Ks. v:n 1930 kert. s. 145. — [4]) Kvston pain. asiakirj. n:o 10. — [5]) Kvsto 2 p. jouluk. 9 §. — [6]) Ks. Kunnall. asetuskok. s. 89. — [7]) S:n s. 91. — [8]) Ks. v:n 1930 kert. s. 158. — [9]) Kvsto 28 p. tammik. 9 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. s. 6 ja 8. — [10]) Ks. v:n 1930 kert. s. 158.

terveydentilasta, navettaoloista ja maidon käsittelystä terveydenhoitolautakunnan hyväksymällä, eläinlääkärin täyttämällä lomakkeella. Edelleen terveydenhoitolautakunta oikeutettiin, milloin se harkitsi sen tarpeelliseksi, velvoittamaan maidon tuottaja määräajan kuluessa näyttämään eläinlääkärin antama, lautakunnan vahvistaman kaavakkeen mukainen todistus eläinten terveydentilasta, hoidosta ja ruokinnasta sekä muista navettaa ja maidon käsittelyä koskevista seikoista ja ellei tätä määräystä noudatettu, toistaiseksi kieltämään kaupungissa myymästä asianomaisesta navetasta tuotua maitoa. Samaten lautakunta voi velvoittaa maidontuottajan esittämään todistuksen meijerissä tai navetassa työskentelevän henkilökunnan terveydentilasta ja ellei tätä määräystä noudatettu, kieltää tuomasta kaupunkiin maitoa kyseisestä meijeristä tai navetasta.

Näistä määräyksistä Voinvientiosuusliike Valio y. m. valittivat Uudenmaan läänin maaherralle huomauttaen, että niiden soveltaminen aiheuttaisi liian suuria kustannuksia karjanomistajille ja sulkisi pienviljelijät kokonaan pois maitomarkkinoilta. Sitäpaitsi valittajat pitivät näitä määräyksiä voimassa olevaa elinkeinolakia vastaan sotivina ja epätarkoituksenmukaisina.

Kaupunginvaltuusto, jolta oli pyydetty lausuntoa valituksesta, päätti antamassaan vastauksessa huomauttaa, että terveydenhoitojärjestyksessä säädetyn tarkastuksen maidontuottajille aiheuttama lisäkustannus supistui 40 markkaan vuodessa, mistä Helsingin maidontarkastusyhdistys suorittaisi puolet. Käsitys, että kyseiset määräykset sotivat elinkeinolakia vastaan, oli täysin perusteeton. Periaatteellisesti nämä määräykset perustuivat joulukuun 2 p:nä 1927 vahvistetun terveydenhoitosäännön 25 §:n 3 kohtaan, jonka sanamuoto oli seuraava: »Kun toiselta paikkakunnalta tuodun tavaran laatu sen aiheuttaa, voi terveydenhoitolautakunta, ellei yleisessä asetuksessa toisin säädetä, toiminta-alueensa ulkopuolella toimituttaa sellaisen tutkimuksen ja näytteiden ottamisen, josta edellä on mainittu, sekä kieltää tavaran tuonnin siltä paikkakunnalta.» Edelleen kaupunginvaltuusto tahtoi huomauttaa, että asutuskeskuksilla tuli olla käytettävissään keinoja vastustaakseen kulkutauteja, joiden levittäjistä epähygieninen maito oli tavallisimpia. Myyntipaikalla toimitettu maidon laadun tutkimus, jonka päätarkoituksena oli maidon ravintoarvon toteaminen ja lisääminen, ei yksin riittänyt, vaan itse tuotantopaikalla vallitsevien olojen tarkastus oli välttämätön. Siitä oli sitäpaitsi ilmeistä hyötyä kaikille asianosaisille, koska maidon hygienisen laadun paraneminen oli omiaan lisäämään kuluttajain usein pahoin horjunutta luottamusta maitoon. Voi tietenkin sattua, että hyvin järjestetystä n. s. navettatarkastuksesta huolimatta maito voi levittää tartuntaa, kuten m.m. viimeksi kaupungissa sattunut tulirokkoepidemia oli osoittanut, mutta mitä tehokkaampi tuotantopaikalla toimitettu tarkastus oli, sitä vähemmän oli pelkoa maidon aiheuttamasta tartunnan levenemisestä.

Edellä esitettyyn viitaten kaupunginvaltuusto ehdotti [1]), että Voinvientiosuusliike Valion y. m. valitus hylättäisiin.

Lihan jälkitarkastus. Maatalousministeriöltä saapui ilmoitus [2]), että ministeriö oli jättänyt huomioon ottamatta kaupunginvaltuuston vuonna 1929 tekemän esityksen kaupungin ulkopuolella olevassa lihantarkastamossa tarkastetun lihan jälkitarkastuksen järjestämisestä Helsinkiin [3]).

---

[1]) Kvsto 1 p. huhtik. 3 §. — [2]) S:n 13 p. toukok. 3 §. — [3]) Ks. v:n 1929 kert. s. 128.

Jäätelön myynti. Eräät jäätelökauppiaat anoivat, että he itse saisivat määrätä ajan, jonka kuluessa he saivat harjoittaa kauppaansa, tai, ellei tähän voitu suostua, että jäätelön myynti saisi alkaa jo huhtikuun 1 p:nä ja päivittäin jatkua klo 23:een asti, mutta kaupunginvaltuusto ei katsonut [1]) olevan syytä myöntyä tähän anomukseen.

Toipumakodin ylläpitäminen. Toipumakoti-Konvalescenthem niminen yhdistys ilmoitti taloudellisten vaikeuksien tähden katsoneensa välttämättömäksi vuoden 1931 alusta lopettaa jo lähes 23 vuotta ylläpitämänsä toipumakodin toiminnan. Koti oli viimeksi ollut sijoitettuna kaupungin omistamaan Pukinmäessä olevaan huvilaan, joka vuokratta oli luovutettu yhdistyksen käytettäväksi, mutta joka vaati perinpohjaisia korjauksia, jotta sitä voisi edelleen käyttää tähän tarkoitukseen. Koska yhdistyksen toiminnan lopettaminen aiheuttaisi vaikeuksia kaupungin sairaaloille, ne kun olivat voineet sijoittaa kotiin potilaita, jotka eivät enää kaivanneet sairaalahoitoa, mutta eivät myöskään olleet kyllin terveitä voidakseen siirtyä koteihinsa, kaupunginvaltuusto päätti [2]) palauttaa asian kaupunginhallitukseen, jonka tuli antaa kaupungin sairaalain hallitukselle tehtäväksi edelleen valmistella kysymystä toipumakodin ylläpitämisestä joko kunnallisena tai yksityisenä, kunnan avustamana laitoksena.

Sittemmin antamassaan lausunnossa kaupungin sairaalain hallitus lausui mielipiteenään, ettei kaupungin itsensä tulisi ylläpitää toipumakotia, vaan avustaa jotakin yksityistä yritystä, esimerkiksi edellä mainittua yhdistystä, jonka tehtävänä oli huolehtia kaupungin sairaaloista päässeistä, edelleen työkyvyttömistä varattomista potilaista. Tämä avustus sopi hallituksen mielestä annettavaksi siten, että kyseinen Pukinmäen huvila korjattiin tarkoitustaan vastaavaan kuntoon. Sitten kun rakennuskonttori kaupunginhallituksen kehoituksesta oli arvioinut tarpeellisten korjaustöiden aiheuttamat kustannukset, joiden tällöin oli todettu nousevan kohtuuttoman suuriksi, kaupunginvaltuusto päätti [3]) antaa kysymyksen Pukinmäen toipumakodin toiminnan jatkamisesta raueta.

Hammaspoliklinikan perustaminen Töölöön. Terveydenhoitolautakunnan anomuksen kansakoululasten hammaspoliklinikan perustamisesta Töölöön kaupunginvaltuusto epäsi [4]), koska sen mielestä hammasklinikka ei ollut niin ehdottoman tarpeen vaatima, että se oli perustettava jo vallitsevan pula-ajan kestäessä.

Mjölbollstadin parantola. Kaupunginvaltuusto päätti [5]), että kaupungin käytettävänä Mjölbollstadin parantolassa ennestään olevien 30 [6]) paikan lisäksi varattaisiin vielä neljä paikkaa.

Keskuskodin perustaminen mielisairaille miehille. Pääluokassa Terveydenhoito olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi [7]) 100,000 markkaa henkisesti sairaiden huoltotoimiston käytettäväksi keskuskodin perustamiseen miespuolisia mielisairaita varten Kilon aseman luota vuokrattavaan huvilaan.

Sairassijain varaaminen diakonissalaitoksen sairaalasta kaupungin käytettäväksi. Diakonissalaitos oli kaupungin sairaalain hallituksen tiedustelun johdosta ilmoittanut olevansa valmis laajentamaan sairaalaansa 130 sairassijalla ja luovuttamaan näistä 100 sijaa kaupungille ehdoin, että kaupunki

[1]) Kvsto 22 p. huhtik. 24 §. — [2]) S:n 11 p. helmik. 29 §. — [3]) S:n 17 p. kesäk. 17 §; ks. myös tätä kert. s. 76. — [4]) Kvsto 18 p. marrask. 18 §. — [5]) S:n 18 p. maalisk. 11 §. — [6]) Ks. v:n 1930 kert. s. 87. — [7]) Kvsto 22 p. huhtik. 23 §.

vuosittain suoritti 8 %:n koron laajennukseen tarvittavalle pääomalle, 10,000,000 markalle, kuitenkin siten, että korkohyvitys vuonna 1931 olisi ainoastaan 400,000 markkaa ja vuonna 1932 600,000 markkaa, mutta sen jälkeen sopimusajan loppuun, vuoteen 1940 asti, 800,000 markkaa, sekä että kaupunki sitäpaitsi jokaisesta sen käytettäväksi luovutetulla sijalla hoidetusta, Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttivasta henkilöstä suoritti päivämaksun, joka vastasi Marian sairaalan tai siihen verrattavan kaupungin sairaalan päivämaksun ja keskimääräisen hoitopäiväkustannuksen välistä erotusta lisättynä 12 markalla.

Rahatoimikamari oli tarjouksesta antamassaan lausunnossa ollut sitä mieltä, ettei kaupungin ilman pakottavaa syytä tullut sitoa pääomia yksityisiin sairaalarakennuksiin, ja myöskin kaupunginhallitus asettui epäävälle kannalle. Hallitus piti tarjousta taloudellisesti epäedullisena, minkä lisäksi sen mielestä oli periaatteellisesti väärin, ettei kaupunki saisi mitään määräysvaltaa sairaalan hallinnossa, vaikka se suorittaisi sen kustannuksista yli 1,000,000 markan vuodessa. Tutustuttuaan diakonissalaitoksen tarjoukseen ja siitä hankittuihin lausuntoihin kaupunginvaltuusto päätti [1]) evätä tarjouksen.

Väliaikaisen avustuskanslian perustaminen. Pitkällisen työttömyyden ja yleisen taloudellisen lamakauden takia oli Hämeentien varrella olevan köyhäinhoidon avustuskanslian avunanojain lukumäärä lisääntynyt niin tuntuvasti, että sekä huoneistossa käytettävissä oleva tila että kanslian työvoimat olivat käyneet riittämättömiksi. Kaupunginvaltuusto päätti [2]) senvuoksi perustaa Franzéninkadun taloon n:o 13 väliaikaisen avustuskanslian ja myönsi sen perustamiseen ja ylläpitämiseen kuluvaksi vuodeksi 60,250 markan määrärahan pääluokkaan Köyhäinhoito sisältyvistä käyttövaroistaan.

Työtupien perustaminen. Köyhäinhoitolautakunnan esityksestä rahatoimikamari oli oikeuttanut lautakunnan joulukuussa 1930 avaamaan Pengerkadun talossa n:o 11 uuden miesten työtuvan, jossa annettaisiin työtä 175 henkilölle. Näistä tuli 75:n olla keuhkotautia potevia ja muodostaa erityinen ryhmänsä. Työtuvan perustamiskustannukset arvioitiin 45,000 markaksi ja sen ylläpitokustannukset 134,420 markaksi kuukaudessa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) kamarin toimenpiteen samalla päättäen, että edellä mainitut kustannukset oli suoritettava vuoden 1930 tilierotuksesta myönnettävällä määrärahalla. Edelleen valtuusto päätti [3]), että mainittua työtupaa samoinkuin Helsinginkadun taloon n:o 1 perustettavaa uutta miesten työtupaa ylläpidettäisiin tammikuun 1 p:stä toukokuun 31 p:ään 1931 ja tästä aiheutuvat kustannukset, yhteensä 865,600 markkaa, suoritettaisiin Köyhäinhoito-nimiseen pääluokkaan merkityistä valtuuston käyttövaroista. Kun oli ilmennyt, että naisten työtupain johtokunnan järjestämien ammattikurssien osanottajista suuren osan oikeastaan olisi pitänyt saada avustusta köyhäinhoidolta, köyhäinhoitolautakunta oli kaupunginhallituksen kehoituksesta perustanut Suvilahden kasarmiin uuden työtuvan 220 naiselle. Tähän työtupaan oli sittemmin siirretty sellaiset työntekijättäret, joiden avustaminen oli köyhäinhoitolautakunnan asia. Ammattikursseja oli sen jälkeen voitu supistaa ja Sturenkadun varrella olevassa työväenyhdistyksen talossa toimineet kurssit kokonaan lopettaa. Sitäpaitsi hallitus oli pitänyt välttämättömänä perustaa Suvilahden kasarmiin työtuvan 30 miehelle. Vasta perustetut työtuvat olivat

[1]) Kvsto 25 p. helmik. 13 §. — [2]) S:n 25 p. helmik. 18 §. — [3]) S:n 28 p. tammik. 12 §.

järjestetyt pääasiallisesti samalla tavalla kuin ennestään olemassa olevat vastaavat laitokset. Niissä maksettu päiväpalkka oli riippuvainen työnsuorituksesta ja oli ollut keskimäärin 15 markkaa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) kaupunginhallituksen edellä mainitut toimenpiteet samalla myöntäen käyttövaroistaan pääluokasta Köyhäinhoito 418,000 markkaa edellä mainittujen työtupain perustamiseksi Suvilahden kasarmiin ja niiden ylläpitämiseksi maaliskuun 1 p:stä kesäkuun 24 p:ään.

Uuden osaston järjestäminen kunnalliskotiin. Koska kunnalliskodissa vallitsi suuri tilanahtaus, kaupunginvaltuusto päätti [2]), että yöhoitajattarien hallussa olevat C-paviljongin ullakkokerroksen huoneistot oli sisustettava 26 mieshoidokin asunnoksi, kun taas äsken mainituille hoitajattarille vuokrattaisiin asunnot Käpylästä. Tästä päätöksestä aiheutuvat menot suoritettaisiin siten, että hoitajattarien huoneiston joulukuun vuokra, 750 markkaa, otettaisiin valtuuston käyttövaroista sekalaisten menojen pääluokan kohdalta ja vuoden 1932 menosääntöön merkittäisiin 45,000 markkaa kunnalliskodin edellä mainitun ullakkohuoneiston sisustamista ja 9,000 markkaa hoitajattarien saman vuoden asunnonvuokraa varten.

Lastenhoidon neuvonta. Lastensuojelulautakunta huomautti, että sen mielestä 7 vuotta nuorempien lasten terveydenhuoltotyö Helsingissä oli puutteellisesti järjestetty ja että lautakunta sen vuoksi oli laatinut tämän toiminnan järjestelysuunnitelman, jonka se ajatteli vähitellen toteutettavaksi seuraavalla tavalla:

1) Ottaen huomioon jo olevat neuvonta-asemat kaupunki jaetaan tarpeeksi moneen neuvontapiiriin, ja jokaiseen piiriin, jossa ei vielä neuvonta-asemaa ole, perustetaan sellainen.

2) Neuvonta-asemille laaditaan yhdenmukainen työohjelma, johon kuuluu:

a) lääkärin vastaanottoa ja neuvontaa raskaille naisille määrätyillä asemilla;

b) lääkärin vastaanottoa ja neuvontaa 0—3 vuotisille lapsille;

c) lääkärin vastaanottoa ja neuvontaa 3—7 vuotisille lapsille;

d) sijaiskodeissa olevien lasten tarkastus ja aviottomain lasten valvonta niistä lastensuojelulautakunnalle annettavine selostuksineen;

e) valistustyötä, esim. äitikursseja, vanhempain kokouksia, esitelmiä y.m.

3) Yksityisille yhdistyksille määrätään tämän ohjelman toteuttaminen kunnan avustuksen saamisen ehdoksi.

4) Lääkärin vastaanottoa neuvonta-asemalla hoitavat erikoislääkärit. Neuvonta-aseman johtajattaren tulee olla terveyssisar.

5) Neuvonta-asemien työn järjestää ja sitä valvoo kaupungin lastensuojelulautakunta.

Lautakunta ehdotti, että kaupunki aluksi perustaisi kolme neuvonta-asemaa, nimittäin Tehtaankadun lastensairaalaan, Kallioon ja Toukolaan. Jokaisen aseman hoitajana toimisi terveyssisar, joka samalla suorittaisi lautakunnan kodissakävijän tehtävät asemansa neuvonta-alueella. Hoitajattaren toimi olisi luettava 7 palkkaluokkaan ja haltijalta vaadittavan kielitaidon suhteen V luokkaan. Sitäpaitsi olisi joka asemalle otettava lastenlääkäri 1,000 markan kuukausipalkoin ja naistautien lääkäri 500 markan kuukausipalkoin.

Esityksestä antamassaan lausunnossa kaupunginhallitus piti lautakunnan ehdotusta huomiota ansaitsevana, mutta katsoi kaupungin rahallisen aseman

[1]) Kvsto 18 p. maalisk. 9 §, ks. myös tätä kert. s. 251. — [2]) Kvsto 18 p. marrask. 17 §.

vaativan, ettei koko suunnitelmaa vielä toteutettu, vaan että määräraha myönnettiin ainoastaan Tehtaankadun asemaa varten, jota hallituksen osoittamin varoin oli ylläpidetty syyskuun 1 p:stä lähtien ja jonka toiminnasta oli saatu hyvä kokemus.

Käsiteltäessä asiaa kaupunginvaltuusto pääkohdittain hyväksyen lastensuojelulautakunnan esittämän lastenhoidon neuvontatyön järjestelyä koskevan ehdotuksen päätti [1]), että Tehtaankadun varrella olevaan lastensairaalaan perustetun neuvonta-aseman toimintaa oli jatkettava ja 45,000 markan suuruinen määräraha merkittävä sitä varten vuoden 1932 menosääntöön.

Heikkojen kansakoululasten virkistyskodin perustaminen maaseudulle. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunta ilmoitti, että Helsingin opettajayhdistys aikoi ostaa Hirvihaaran tilan Mäntsälän pitäjästä ylläpitääkseen siellä terveydeltään heikkojen kansakoululasten virkistyskotia sekä että yhdistyksellä oli kauppasumman suorittamiseen tarvittavat varat, 500,000 markkaa, mutta että se tarvitsi kaupungin varoista avustusta virkistyskodin perustamista ja ylläpitämistä varten. Johtokunta anoi senvuoksi, että kaupunginvaltuusto osoittaisi ensiksi mainittuun tarkoitukseen 125,000 markkaa sekä merkitsisi vuoden 1932 talousarvioon tarpeellisen määrärahan kodin toimintakustannuksia varten. Koska ajankohta kuitenkin oli taloudellisesti sopimaton uuden koulumuodon alkuunpanemiseen, kaupunginvaltuusto päätti [2]), että esitys ei antaisi aihetta toimenpiteisiin.

Valmistava tyttöjen ammattikoulu. Ammattiopetuslaitosten johtokunta ehdotti, että valmistavan tyttöjen ammattikoulun yhteyteen perustettaisiin ruokala, joka antaisi koulun oppilaille tilaisuuden monipuolisempaan harjaantumiseen. Tätä tarkoitusta varten oli uuteen ammattikoulutaloon sisustettu huoneisto, ja myöskin tarvittavat jäähdytyshuoneet, jäähdytyskaapit y. m. olivat olemassa, jota vastoin kalustoa oli hankittava. Kaupunginvaltuusto myöntyi [3]) johtokunnan esitykseen ja myönsi tarpeellisen kaluston ostoon 30,000 markan määrärahan pääluokkaan Opetus- ja sivistyslaitokset merkityistä käyttövaroistaan.

Samalla valtuusto hyväksyi [3]) johtokunnan ehdotuksen, että kouluun syyslukukauden alusta otettaisiin ylimääräinen pesun ja silityksen opettajatar ja tätä toiminnanhaaraa laajennettaisiin niin, että se käsittäisi m. m. yksinkertaisen kemiallisen pesun ja värjäyksen sekä liinavaatteiden paikkaamisen. Tästä päätöksestä ei kuluvana vuonna aiheutuisi muita lisäkustannuksia kuin opettajattaren palkkio, 3,600 markkaa, minkä määrän valtuusto myönsi edellä mainituista käyttövaroistaan.

Touhulan lastentarhan laajentaminen. Lastentarhain johtokunta anoi viitaten siihen, että suurelta joukolta Touhulan lastentarhaan pyrkineitä lapsia oli täytynyt kieltää pääsy sinne, että mainittuun lastentarhaan vuoden 1932 alusta perustettaisiin uusi osasto. Esitys pantiin [4]) pöydälle talousarvion järjestelyyn asti.

Lastentarhaosastojen vakinaistaminen. Lastentarhain johtokunnan anomus, että Vallilan lastentarhaan sekä Barnabon ja Majgårdin lastentarhoihin vuonna 1930 perustetut [5]) ylimääräiset osastot otettaisiin vakinaiseen menosääntöön, ei antanut [6]) kaupunginvaltuustolle toimenpiteen aihetta.

Kunnan viranhaltijain oikeus hoitaa luottamustehtäviä muissa kunnissa.

---

[1]) Kvsto 18 p. marrask. 19 §. — [2]) S:n 1 p. huhtik. 9 §. — [3]) S:n 13 p. toukok. 13 §. — [4]) S:n 17 p. kesäk. 14 §. — [5]) Ks. v:n 1930 kert. s. 166. — [6]) Kvsto 17 p. kesäk. 15 §.

Kaupunginagronoomi A. J. Tamminen, joka oli valittu Helsingin maalaiskunnan kunnanvaltuutetuksi, oikeutettiin [1]) ottamaan tämä tehtävä vastaan.

Maistraatin arkisto. Maistraatti esitti, että maistraatin arkistoon perustettaisiin 10 palkkaluokkaan kuuluva aktuaarinvirka lukien syyskuun 1 p:stä 1932, jolloin mainittu arkisto kokonaan siirrettäisiin uuteen raatihuoneeseen, Aleksanterinkadun taloon n:o 26, siitä huoneistosta, jossa sitä siihen asti oli säilytetty raatihuoneen arkiston yhteydessä, mutta kaupunginvaltuusto epäsi [2]) tämän anomuksen katsoen kyseisen arkiston hoidon hyvin olevan järjestettävissä siten, että raastuvan arkiston henkilökunnasta aktuaarille ja toiselle aktuaarinapulaiselle uskottiin vanhaan raatihuoneeseen jäävän raastuvan arkiston hoito ja heidät oikeutettiin tarpeen vaatiessa käyttämään tilapäistä työvoimaa, jota vastoin toinen aktuaarinapulainen siirrettiin uuteen raatihuoneeseen ja sai tehtäväkseen maistraatin arkiston hoidon.

Oikeusavustajan apulaisenviran uudelleenjärjestäminen. Koska oikeusaputoimiston työ oli huomattavasti lisääntynyt, pidettiin välttämättömänä, että oikeusavustajan apulainen entistä enemmän voi omistautua konttorin työlle. Kaupunginvaltuusto päätti [3]) senvuoksi vuoden 1932 alusta lukien muuttaa hänen virkansa pääviraksi ja siirtää sen 6:nnesta 10 palkkaluokkaan.

Suojelupoliisin sairasosasto. Kaupunginvaltuusto päätti [4]), että suojelupoliisin sairasosastolle huhtikuun 1 p:stä lukien perustettaisiin kolme 5 palkkaluokkaan kuuluvaa sairaanhoitajattarentointa sekä siivoojattaren toimi, jonka kuukausipalkka olisi 1,000 markkaa, ja osoitti mainittujen viranpitäjäin palkkaamiseen tarvittavan rahamäärän talousarvion määrärahasta Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Reijolan lastenkoti. Lastensuojelulautakunnan anottua, että tilapäisten apulaisten määrärahasta palkatut Reijolan lastenkodin lastenhoitajattarenja keittiöapulaisentoimet merkittäisiin vakinaiseen palkkasääntöön, ja kaupunginhallituksen anomuksesta antamassaan lausunnossa pidettyä ajankohtaa huonosti sopivana uusien vakinaisten virkain perustamiseen kaupunginvaltuusto päätti [5]) evätä lautakunnan anomuksen.

Vesijohtolaitoksen työpaja. Kaupunginvaltuusto epäsi [6]) kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksen uuden työnjohtajanviran perustamisesta vesijohtolaitoksen työpajaan.

Lakkautettuja toimia. Kaupungin sairaalain hallituksen esityksestä kaupunginvaltuusto päätti [7]) kesäkuun 1 p:stä lukien lakkauttaa kulkutautisairaalan toisen koneenkäyttäjäntoimen ja samasta päivästä lukien perustaa sairaalaan 4 palkkaluokkaan kuuluvan lämmittäjä-mekanikontoimen, jonka palkka suoritettaisiin lakkautetun toimen palkkamäärärahasta.

Sen johdosta että Sörnäisten rantatien ja Siltavuorenrannan virutushuoneet oli päätetty [8]) sulkea syyskuun 1 p:stä, kaupunginvaltuusto päätti [9]) mainitusta ajankohdasta lukien lakkauttaa mainittujen virutushuoneitten kaitsijantoimet.

Samaten päätettiin [10]) tammikuun 1 p:stä 1932 lakkauttaa Vallilan kauppahallin vahtimestarin-, yövartijan- ja siivoojattarentoimet.

Apulaiskaupunginjohtaja R. Itkosen virkaero. Sosiali- ja opetusasiain apulaiskaupunginjohtajalle R. Itkoselle myönnettiin [11]) anomuksesta ero virastaan huhtikuun 22 p:stä lukien.

---

[1]) Kvsto 11 p. helmik. 27 §. — [2]) S:n 7 p. lokak. 4 §. — [3]) S:n 28 p. lokak. 17 §. — [4]) S:n 1 p. huhtik. 15 §. — [5]) S:n 17 p. kesäk. 12 §. — [6]) S:n 26 p. elok. 21 §. — [7]) S:n 27 p. toukok. 17 §. — [8]) Ks. tätä kert. s. 25. — [9]) S:n 10 p. kesäk. 9 §. — [10]) S:n 10 p. kesäk. 10 §. — [11]) S:n 22 p. huhtik. 8 §.

Kunnallisen ammattientarkastajan virkaero. Kunnalliselle ammattientarkastajalle E. Laurénille myönnettiin [1]) anomuksestaan ero virastaan lukien lokakuun 31 p:stä 1931. Terveydenhoitolautakunta sai tehtäväkseen ryhtyä toimenpiteisiin viran täyttämiseksi.

Eroamisvelvollisen viranhaltijan oikeus pysyä virassaan. Lastensuojelulautakunnan lääkäri E. O. Lindén oikeutettiin [2]) pysymään virassaan yksi vuosi täytettyään 65 vuotta.

Palopäällikkö G. Waseniukselle myönnetty [3]) lupa pysyä virassaan huhtikuun 1 p:ään 1931 pidennettiin [4]) olemaan voimassa s. v. elokuun 1 p:ään.

Kaupunginhallitus oli oikeuttanut satamakapteeni A. Lindforsin, jolle oli myönnetty [5]) oikeus pysyä virassaan eroamisiän saavuttamisen jälkeen, jäämään virkaansa marraskuun 7 p:ään 1932, jolloin hän täytti 70 vuotta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [6]) hallituksen toimenpiteen.

Sitävastoin kaupunginvaltuusto epäsi [7]) satamaliikennekonttorin ilmoitusosaston johtajan V. Grandellin anomuksen, että hänet oikeutettaisiin jäämään virkaansa täytettyään 71 vuotta.

Kunnallispormestarinviran täyttäminen. Laillisessa järjestyksessä toimitetun vaalin jälkeen kaupunginvaltuusto lähetti [8]) maistraatille korkeimpaan oikeuteen edelleen toimitettavaksi Helsingin avoinna olevan kunnallispormestarinviran täyttämistä koskevan ehdotuksensa, jossa ensi sijalle oli merkitty ent. senaattori A. Castrén, toiselle kaupunginviskaali Hj. Planting ja kolmannelle filosofiantohtori lakitieteenkandidaatti J. Helo.

Oikeusneuvosmiesten vaali. Raastuvanoikeuden vanhemmaksi oikeusneuvosmieheksi valittiin [9]) kolmesta hakijasta nuorempi oikeusneuvosmies H. Tauleri.

Kahteen raastuvanoikeuden nuoremman oikeusneuvosmiehen virkaan valittiin [10]) siviilinotaari K. B. Waselius ja hovioikeudenauskultantti W. Tauleri. Edellistä virkaa oli hakenut kolme, jälkimmäistä viisi henkilöä.

Kaupunginjohtajanviran täyttäminen. Kaupunginhallituksen sosiali- ja opetusasiain johtajaksi valittiin [11]) seitsemästä hakijasta filosofiankandidaatti J. W. Keto.

Talonisännöitsijäksi nimitettiin [12]) virkaa avoimeksi julistamatta v. t. talonisännöitsijä S. Puranen.

Kotitalousneuvojain vaali. Kaupunginvaltuusto päätti [13]) nimittää kotitalouslautakunnan alaisiin neuvojanvirkoihin neidit A. Salosen ja I. Grotenfeltin, jotka aikaisemmin olivat olleet kotitalous- ja siirtolapuutarhajohtokunnan palveluksessa.

Palopäällikön vaali. Palopäälliköksi valittiin [14]) seitsemästä hakijasta ensimmäinen palomestari W. Bergström. Herra Bergström oli liittänyt hakemukseensa todistuksen, jonka mukaan hän kykeni suullisesti ja kirjallisesti hyvin käyttämään suomenkieltä, mutta koska hänen hakemansa palopäällikönviran pätevyysvaatimuksiin kuului täydellinen suomenkielen taito, nimitys edellytti erivapautuksen myöntämistä herra Bergströmille edellä mainitusta vaatimuksesta. Tämän vapautuksen valtuusto myönsikin.

---

[1]) Kvsto 28 p. lokak. 27 §. — [2]) S:n 11 p. helmik. 15 §. — [3]) Ks. v:n 1930 kert. s. 175. — [4]) Kvsto 11 p. helmik. 25 §. — [5]) Ks. v:n 1930 kert. s. 175. — [6]) Kvsto 16 p. syysk. 11 §. — [7]) S:n 16 p. jouluk. 24 §. — [8]) S:n 27 p. toukok. 11 §. — [9]) S:n 28 p. tammik. 3 §. — [10]) S:n 13 p. toukok. 10 § ja 16 p. syysk. 4 §. — [11]) S:n 17 p. kesäk. 3 §. — [12]) S:n 18 p. maalisk. 15 §; ks. myös tätä kert. s. 60. — [13]) Kvsto 2 p. jouluk. 10 §. — [14]) S:n 17 p. kesäk. 4 §.

Kunnalliseksi ammattientarkastajaksi valittiin [1]) 15 hakijasta v. t. ammattientarkastaja H. Tornberg.

Aluelääkärin vaali. Pasilan ja Käpylän alueen aluelääkäriksi valittiin [2]) kahdesta hakijasta lääketieteenlisensiaatti J. O. Blomstedt.

Köyhäinhoidonjohtajan vaali. Köyhäinhoidon toimitusjohtajaksi valittiin [3]) 17 hakijasta ent. maaherra B. G. V. Sarlin.

Lastentarhain lääkärin vaali. Kaupungin lastentarhain lääkäriksi valittiin [4]) yhdeksästä hakijasta lääketieteenlisensiaatti E. Kivikataja.

Kaupunginarkkitehdinvirka. Rahatoimikamari oli ilmoittanut katsoneensa kaupunginvaltuuston 26 p:nä marraskuuta 1930 tekemän päätöksen [5]) palkkajärjestelyn lykkäämisestä heinäkuun 1 p:ään 1931 koskevan myöskin niitä sopimuspalkkaisten virkain haltijoita, jotka itse suostuivat voimassa olevien palkkausolojen jatkumiseen, ja sen nojalla pidentäneensä kaupunginarkkitehti G. Taucherin kanssa kaupunginarkkitehdinviran hoitamisesta tehdyn sopimuksen [6]) olemaan voimassa kuusi kuukautta lukien tammikuun 1 p:stä 1931. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [7]) tämän toimenpiteen.

Kunnallispormestarinvirka. Maistraatti ilmoitti Turun hovioikeuden myöntäneen v. t. kunnallispormestarille E. Gottlebenille sairauden takia virkavapautta toukokuun 1 p:stä kesäkuun 30 p:ään ja määränneen virkaa tänä aikana hoitamaan varatuomari Å. Pircklénin toukokuun 1 p:stä 21:seen ja varatuomari C. Oker-Blomin viimeksi mainitusta päivästä kesäkuun loppuun. Kaupunginvaltuusto päätti [8]) tämän johdosta ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistutettavaa edellä mainittua järjestelyä vastaan.

Myönnetyt virkavapaudet. Tilastotoimiston johtajalle O. Bruunille myönnettiin [9]) yksityisasiain takia virkavapautta kolmeksi kuukaudeksi helmikuun 1 p:stä lukien ja hänen sijaisekseen määrättiin aktuaari J. R. Torppa, joka oikeutettiin virkavapauden ajalta saamaan johtajanviran pohjapalkka.

Kunnalliselle ammattientarkastajalle A-L. Levannolle, jolle terveydenhoitolautakunta oli myöntänyt kahden kuukauden virkavapauden marraskuun 1 p:stä lukien sosialiministeriön työasiain osaston naispuolisen apulaisylitarkastajanviran hoitamista varten, myönnettiin [10]) jatkettua virkavapautta ilman oikeutta palkan nauttimiseen edelleen kolmeksi kuukaudeksi. Hänen sijaisekseen määrättiin kunnallinen ammattientarkastaja E. Sundbäck ja tämän sijaiseksi insinööri K. K. Suhonen.

Töölön alueen aluelääkäri R. Forsius anoi pidennettyä virkavapautta kesäkuun 1 p:ään sekä oikeutta saada siihen asti hoitaa entistä virkaansa Pasilan ja Käpylän aluelääkärinä. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto myönsi [11]) hänelle anotun väliaikaisen vapautuksen Töölön aluelääkärintehtävien hoitamisesta ja valtuutti terveydenhoitolautakunnan täksi ajaksi järjestämään molempien puheena olevien aluelääkärinvirkain hoidon.

Kaupunginkirjaston kirjavaraston inventtaus. Kaupunginvaltuuston valitsemat inventtaajat ilmoittivat, että inventtaus oli toimitettu kesäkuun 2—15 p:nä sekä että kirjastoviranomaiset oli valtuutettu poistamaan luetteloista yhteensä 644 kappaletta vuosina 1923—27 lainattuja kirjoja, joita siihen mennessä ei ollut palautettu kirjastoon. Koska inventtaajat eivät olleet esittä-

[1]) Kvsto 18 p. maalisk. 21 §. — [2]) S:n 22 p. huhtik. 18 §. — [3]) S:n 18 p. maalisk. 28 §; ks. myös tätä kert. s. 56. — [4]) Kvsto 14 p. tammik. 15 §. — [5]) Ks. v:n 1930 kert. s. 76. — [6]) Ks. v:n 1927 kert. s. 54. — [7]) Kvsto 14 p. tammik. 4 §. — [8]) S:n 27 p. toukok. 32 §. — [9]) S:n 11 p. helmik. 26 §. — [10]) S:n 18 p. marrask. 23 §. — [11]) S:n 18 p. maalisk. 23 §; vrt. v:n 1930 kert. s. 175.

neet kirjaston hoitoa koskevia muistutuksia eikä ehdotuksia, kaupunginvaltuusto päätti [1]), ettei kertomus aiheuttaisi muita toimenpiteitä.

Helsingin sokeaintalosäätiön säännöt. Kaupunginvaltuusto päätti [2]) siltä pyydetyssä lausunnossa ilmoittaa, ettei valtuustolla ollut mitään huomauttamista sitä vastaan, että Helsingin sokeaintalosäätiön sääntöihin otettiin seuraava määräys: Säätiön hallitukseen kuuluu viisi kolmeksi vuodeksi kerrallaan valittua jäsentä, joista valtiovarainministeriö ja sosialiministeriö kumpikin valitsevat yhden, Helsingin kaupunginhallitus kaksi ja Sokeain keskusliitto yhden. Jäseniä määrättäessä on mikäli mahdollista otettava huomioon, että sellaisiksi määrätään säätiön tarkoitusta kannattavia henkilöitä.

Lausunto henkikirjoittajanvirkain lakkauttamista koskevasta ehdotuksesta. Uudenmaan läänin maaherra pyysi kaupunginvaltuuston lausuntoa lainvalmistelukunnan laatimasta ehdotuksesta hallituksen esitykseksi henkikirjoittajanvirkain lakkauttamisesta. Henkikirjoittajain tehtävistä siirtyisi ehdotuksen mukaan valtiolle tulevien verojen ja muiden suoritusten maksuunpano kruunun voudeille; henkikirjoitus ja siviilirekisterin pitäminen sekä niihin liittyvät tehtävät siirrettäisiin maaseudulla ja kauppaloissa nimismiehille, kaupungeissa maistraatin puheenjohtajalle tai maistraatin määräyksestä jollekulle muulle sen lainopilliselle jäsenelle. Milloin olosuhteet kaupungissa antoivat siihen aiheen, maaherra voi määrätä henkikirjoituksen toimittamista ja siviilirekisterin pitämistä sekä niihin liittyviä tehtäviä varten erityisen henkilön. Antamassaan vastauksessa kaupunginvaltuusto päätti [3]) ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään huomauttamista lakiehdotusta vastaan.

Vtn Estlanderin tässä yhteydessä tekemä ehdotus, että kaupunginvaltuusto edellä mainitussa lausunnossaan lausuisi toivomuksen, että henkikirjoitus uskottaisiin kunnallisen viranomaisen hoidettavaksi, evättiin, m. m. koska yhteistoiminta ilman nimenomaista lainsäädöstäkin epäilemättä oli aikaansaatavissa henkikirjoitusta toimittavan valtion virkamiehen ja sen kunnallisen viranomaisen kesken, joka mahdollisesti joutui pitämään kunnan väestöluetteloa.

Sotaväen ravinto- ja rehuannokset. Uudenmaan läänin maaherran pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa sotalaitoksen tarpeisiin rauhan aikana annettavia luontoissuorituksia koskevan lain määräämien ravinto- ja rehuannoksien hinnoituksesta valtuusto majoituslautakunnan ehdotuksesta ja sen laatimien laskelmain mukaisesti päätti [4]) edottaa, että vuonna 1931 miehen päivittäisen perusravintoannoksen hinnaksi määrättäisiin 7: 02 markkaa, mistä aamiaisen korvaukseksi 2: 46 markkaa, päivällisen 3: 16 markkaa ja illallisen 1: 40 markkaa, sekä hevosen päivittäisen normaalirehuannoksen hinnaksi 10: 65 markkaa.

Vastaavat hinnat vuonna 1932 olisivat kaupunginvaltuuston ehdotuksen mukaan [5]): miehen päivittäisen perusmuona-annoksen hinta 6: 03 markkaa, siitä 2: 11 markkaa aamiaisen, 2: 71 markkaa päivällisen ja 1: 21 markkaa illallisen korvaukseksi, ja hevosen päivittäisen normaalirehuannoksen hinta 7: 71 markkaa.

Kansalaisoikeudet. 107 tapauksessa kaupunginvaltuusto puolsi [6]) ja 3

[1]) Kvsto 28 p. tammik. 18 §. — [2]) S:n 18 p. marrask. 6 §. — [3]) S:n 25 p. helmik. 6 § ja 1 p. huhtik. 4 §. — [4]) S:n 28 p. tammik. 1 §. — [5]) S:n 2 p. jouluk. 4 §. — — [6]) S:n 28 p. tammik. 6 §, 11 p. helmik. 2 §, 25 p. helmik. 1 §, 18 p. maalisk. 3 §, 1 p. huhtik. 1 §, 22 p. huhtik. 4 §, 13 p. toukok. 1 §, 27 p. toukok. 3 §, 10 p. kesäk. 3 §, 17 p. kesäk. 26 §, 26 p. elok. 2 §, 16 p. syysk. 2 §, 7 p. lokak. 3 §, 28 p. lokak. 1 §, 18 p. marrask. 3 §, 2 p. jouluk. 3 § ja 16 p. jouluk. 1 §.

tapauksessa ehdotti evättäväksi [1]) ulkomaalaisten anomuksia, jotka koskivat Suomen kansalaisoikeuden myöntämistä; 1 tapauksessa kaupunginvaltuusto ei katsonut [2]) itsellään olevan syytä antaa lausuntoa mainitunlaatuisista anomuksista. Ensiksi mainituista tapauksista 34 koski ent. Venäjän, 31 Saksan, 16 Ruotsin, 8 Viron, 5 Tanskan, 4 Neuvosto-Venäjän, 3 Puolan, 3 Latvian, 1 Norjan ja 1 Liettuan alamaisia sekä 1 Pohjoisamerikan Yhdysvaltain kansalaista.

Elinkeino-oikeudet. 23 tapauksessa kaupunginvaltuusto antoi [3]) puoltavan lausunnon ulkomaalaisten anomuksista saada oikeus elinkeinon harjoittamiseen kaupungissa, 1 tapauksessa kuitenkin edellyttäen, että hakija antoi takauksen valtion ja kunnan verojen suorittamisesta. 8 tapauksessa valtuusto sensijaan ei katsonut [4]) olevan syytä myöntyä mainitunlaatuisiin anomuksiin.

2 tapauksessa valtuusto ilmoitti [5]), ettei sillä ollut mitään muistuttamista ampuma-aseiden ja -tarvikkeiden kaupan harjoittamisoikeutta koskevan anomuksen hyväksymistä vastaan.

134 tapauksessa kaupunginvaltuusto puolsi [6]) ja 1 tapauksessa ehdotti evättäväksi [7]) anomuksia, jotka koskivat alkoholipitoisten aineiden myyntioikeuden myöntämistä.

5 tapauksessa kaupunginvaltuusto puolsi [8]) anomuksia, jotka koskivat oikeutta huutokaupantoimittajan ammatin harjoittamiseen.

1 tapauksessa valtuusto ilmoitti [9]), ettei sillä ollut mitään muistuttamista anomusta vastaan, joka koski ampumaradan pitämistä maaliinampumista varten pienoiskiväärillä Kampinkadun talossa n:o 4—6.

Ulkomaalaisten oikeus omistaa maassa kiinteistöjä. 1 tapauksessa valtuusto ilmoitti, ettei sillä ollut [10]) mitään huomauttamista sitä vastaan, että ulkomaalainen omisti osan kaupungissa olevaa kiinteistöä.

Työnvälityksen harjoittamisoikeudet. Maistraatille antamassaan lausunnossa [11]) kaupunginvaltuusto ilmoitti, ettei sillä ollut mitään muistuttamista sitä vastaan, että Suomen hotelli-, matkailijakoti-, ravintola- ja kahvilaliikkeen harjoittajain liitto r. y. välitti palveluskuntaa liittoon kuuluville työnantajille.

Sitävastoin valtuusto ei voinut [12]) puoltaa Suomen ravintoloitsijayhdistyksen anomusta, että se oikeutettaisiin edelleenkin välittämään työtä omille jäsenilleen, koska oli käynyt ilmi, ettei yhdistys työnvälitystoimintaansa harjoittaessaan ollut noudattanut annettuja määräyksiä, vaan oli välittänyt työtä sellaisillekin henkilöille, jotka eivät kuuluneet yhdistykseen, sekä kantanut heiltä sekä sisäänkirjoitus- että välitysmaksuja.

Elokuvauksen harjoittaminen kaduilla. Herra V. Pellikan tekemää anomusta saada harjoittaa elokuvausta kaupungin kaduilla ei otettu [13]) käsiteltäväksi, koska asian ratkaiseminen voimassa olevien säännösten mukaan kuului kiinteistölautakunnalle.

---

[1]) Kvsto 18 p. maalisk. 3 §, 27 p. toukok. 3 § ja 7 p. lokak. 3 §. — [2]) S:n 28 p. tammik. 6 §. — [3]) S:n 25 p. helmik. 2 §, 18 p. maalisk. 1 §, 22 p. huhtik. 3 §, 13 p. toukok. 2 §, 27 p. toukok. 2 § ja 17 p. kesäk. 2 §. — [4]) S:n 25 p. helmik. 2 §, 17 p. kesäk. 2 §, 16 p. syysk. 1 § ja 28 p. lokak. 3 §. — [5]) S:n 28 p. tammik. 5 § ja 7 p. lokak. 2 §. — [6]) S:n 28 p. tammik. 7 §, 11 p. helmik. 3 §, 25 p. helmik. 30 §, 18 p. maalisk. 4 §, 1 p. huhtik. 2 §, 22 p. huhtik. 7 §, 13 p. toukok. 25 §, 27 p. toukok. 31 §, 10 p. kesäk. 31 §, 17 p. kesäk. 25 §, 26 p. elok. 42 §, 16 p. syysk. 21 §, 7 p. lokak. 17 §, 28 p. lokak. 30 §, 18 p. marrask. 28 § ja 2 p. jouluk. 23 §. — [7]) S:n 27 p. toukok. 31 §. — [8]) S:n 11 p. helmik. 1 §, 18 p. maalisk. 2 §, 16 p. syysk. 3 § ja 2 p. jouluk. 2 §. — [9]) S:n 7 p. lokak. 1 §. — [10]) S:n 28 p. lokak. 2 §. — [11]) S:n 27 p. toukok. 5 §. — [12]) S:n 10 p. kesäk. 2 §. — [13]) S:n 16 p. syysk. 10 §.

Kansakoulujohtokuntain jäsenten toimikausi. Kaupunginvaltuuston vuonna 1930 valitessa jäsenet kaupungin kansakoulujen johtokuntiin oli voimassa säännös, jonka mukaan kulloinkin kahden jäsenen oli erottava vuosien 1931, 1932 ja 1933 lopussa ja valtuuston valittava jäsenet heidän sijaansa kolmeksi vuodeksi, mutta valtuusto ei tällöin ollut samalla määrännyt asianomaisten jäsenten eroamisjärjestystä. Sittemmin oli annettu uusi kansakoulujen järjestysmuotoa koskeva asetus, jonka mukaan kansakoulujen johtokuntain jäsenet oli valittava kolmeksi vuodeksi, minkä ajan päätyttyä koko johtokunta valittaisiin uudestaan. Tämän määräyksen nojalla kaupunginvaltuusto päätti [1]), että joulukuussa 1930 kansakoulujen johtokuntaan valittujen [2]) henkilöiden toimikauden tuli päättyä kolme vuotta vaalin jälkeen eli vuoden 1933 lopussa.

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunta. Heinäkuun 31 p:nä 1930 kaupunkien kunnallislain 11 §:n muuttamisesta annetun lain voimaanpanosäännösten nojalla kaupunginvaltuusto joulukuun 17 p:nä 1930 oli valinnut Sedmigradskyn pientenlaskenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan kaikki ne kuusi jäsentä, joiden valitseminen säätiön sääntöjen nojalla kuuluu valtuustolle. Tästä vaalista säätiön siihenastinen johtokunta valitti Uudenmaan läänin maaherralle lausuen käsityksenään, että valtuusto oli ylittänyt toimivaltansa valitessaan yhdellä kertaa kuusi jäsentä, vaikka säätiön säännöt määräsivät, että ainoastaan kaksi jäsentä kerrallaan oli valittava yhtä monen vuosittain eroavan jäsenen sijaan. Kaupunginvaltuusto, jolta pyydettiin selitystä valitusten johdosta, piti ilmeisenä, että edellä mainittuja säännöksiä oli sovellettava myöskin Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan sekä että valtuusto niinmuodoin oli ollut velvollinen toimittamaan uusintavaalin, varsinkin koska voimaanpanomääräysten tarkoituksena juuri oli vaalikelpoisuutta koskevien muutettujen määräysten saattaminen noudatetuiksi vuosien 1930 ja 1931 vaihteesta lukien. Muussa tapauksessa voisi johtokunnassa toimia jäsenenä m. m. henkilöitä, jotka kuuluivat sellaiseen yhdistykseen, järjestöön tai muuhun yhtymään, joka toimi Suomen valtio- ja yhteiskuntajärjestyksen väkivaltaiseksi kumoamiseksi tai tarkoitti tällaisen toiminnan edistämistä tai tukemista välillisesti tai välittömästi, tai jotka kolmen lähinnä edellisen vuoden kuluessa olivat työskennelleet sellaisen yhteenliittymän hyväksi tai muulla tavoin edistäneet mainittuun tarkoitukseen tähtäävää toimintaa. Edelleen kaupunginvaltuusto katsoi riittävästi ottaneensa huomioon sen jatkuvaisuuden, jonka turvaaminen ilmeisesti oli ollut säätiön sääntöihin sisältyvien vaalimääräysten tarkoituksena, valitessaan uudestaan kaikki aikaisemmat johtokunnan jäsenet paitsi huonekalupuuseppä M. W. Långholmia, joka muutenkin oli erovuorossa vuoden 1930 lopussa, ja silittäjätär A. S. Pietikäistä, joka olisi ollut erovuorossa kuluvan vuoden lopussa. Edellä esitettyyn viitaten kaupunginvaltuusto esitti [3]), että valitukset aiheettomina hylättäisiin.

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnan anomus, että kaupunginvaltuusto valitsisi uuden jäsenen silittäjätär A. S. Pietikäisen sijaan, ei antanut [4]) valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Vuonna 1930 valitessaan Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnan jäsenet, joista johtosäännön mukaan kahden vuosit-

[1]) Kvsto 16 p. jouluk. 5 §. — [2]) Ks. v:n 1930 kert. s. 181. — [3]) Kvsto 22 p. huhtik. 21 §. — [4]) S:n 22 p. huhtik. 22 §.

tain tuli erota, valtuusto ei samalla määrännyt jäsenten erovuorojärjestystä. Edellä mainittua päätöstään täydentääkseen valtuusto nyt määräsi [1]), että arkkitehti E. Fabritiuksen ja rouva E. Stoltin tuli erota vuoden 1931 päättyessä, arkkitehti S. Lagerborg-Steniuksen ja kirjastonamanuenssi A. Pettersonin vuoden 1932 päättyessä sekä kamreeri V. Hougbergin ja libristi F. Sundqvistin vuoden 1933 päättyessä.

Tilintarkastajain vaali. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin vuoden 1931 tilien tarkastajiksi kaupunginvaltuusto valitsi [2]) kamreeri S. Ehrstedtin ja oikolukija K. F. Hellgrenin.

Vuositilintarkastajain vaali. Kaupunginvaltuusto päätti [3]) valita kaupungin vuoden 1931 tilejä tarkastamaan 12 tilintarkastajaa ja näille yhtä monta varamiestä, minkä jälkeen tilintarkastajiksi valittiin filosofianmaisteri A. Edberg, pankinjohtaja W. Ewers, pankinjohtaja L. af Heurlin, kamreeri V. Hougberg, varatuomari N. Lahtinen, taloudenhoitaja A. Lassila, pankinjohtaja V. Laurola, asiamies V. Ruohonen, järjestösihteeri E. Sallila, valantehnyt tilintarkastaja J. Someri, ent. kaupunginreviisori G. Winter ja filosofianmaisteri K. O. Winter sekä näiden varamiehiksi prokuristi B. Halleen, pankinjohtaja Hj. Hultin, professori I. Kaitila, toimittajat K. Kukkonen ja A. E. Leino, filosofianmaisteri S. J. Lieto, ent. lehtori E. Malmberg, pankinvirkailijat A. E. Monnberg ja W. Roslander, valtiotieteiden kandidaatti H. Schybergson, konttoripäällikkö F. Smedberg ja kamreeri T. H. Vilppula.

Heinäkuun 31 p:nä 1930 kunnallislain muuttamisesta annetun lain nojalla kaupunginvaltuusto päätti [4]) toimittaa kaupungin vuoden 1930 tilintarkastajain ja heidän varamiestensä uuden vaalin. Tilintarkastajiksi valittiin toimistonjohtaja A. Edberg, ylimääräinen neuvosmies O. Ekman, kamreeri V. Hougberg, pankinjohtaja W. Ewers, taloudenhoitaja A. Lassila, pankinjohtaja V. Laurola, valantehnyt tilintarkastaja J. Someri, toimittaja A. Aalto, toimittaja A. E. Leino, sähköteknikko V. V. Salovaara, konttoripäällikkö W. Leino ja kamreeri T. H. Vilppula sekä heidän varamiehikseen kauppias N. von Weymarn, valtiotieteiden kandidaatti H. Schybergson, konttoripäällikkö F. Smedberg, pankinvirkamies A. E. Monnberg, ent. lehtori E. Malmberg, pankinjohtaja Hj. Hultin, professori I. Kaitila, kassanhoitajatar M. Sinisalo, libristi F. Sundqvist, taloudenhoitaja A. Sirén, filosofianmaisteri P. Railo ja pankinvirkamies W. Roslander.

Jäsenten valitseminen valiokuntiin ja komiteoihin. Professori G. Rein valittiin [5]) Helsingin kaupungin historiatoimikunnan jäseneksi edesmenneen ylikirjastonhoitaja G. Schaumanin sijaan.

Asemakaava- ja rakennusasiain käsittely maistraatissa. Huhtikuun 24 p:nä 1931 maistraatin kokoonpanosta kaupunginasemakaava- ja rakennusasioita käsiteltäessä annetun lain mukaan kaupunginvaltuuston tulee ehdottaa kolme henkilöä, joista läänin maaherra sittemmin määrää yhden tai kaksi valtuuston harkinnan mukaan kolmeksi vuodeksi toimimaan asiantuntijana maistraatissa sen käsitellessä mainitunlaatuisia kysymyksiä. Edellä mainitun lainmäärayksen mukaisesti valtuusto päätti [6]), että maistraattiin edellä mainittua laatua olevien kysymysten käsittelyä varten oli valittava yksi lisäjäsen, ja ehdotti asiantuntijoiksi sopivina ja suostuvaisina asemakaava-arkkitehti B. Brunilan,

[1]) Kvsto 16 p. jouluk. 6 §. — [2]) S:n 13 p. toukok. 9 §. — [3]) S:n 14 p. tammik. 2 §. — [4]) S:n 13 p. toukok. 14 § ja 27 p. toukok. 7 §. — [5]) S:n 1 p. huhtik. 21 §. — [6]) S:n 16 p. jouluk. 3 §.

avustavan asemakaava-arkkitehdin B. Aminoffin ja kaupunginarkkitehti G. Taucherin.

Holhouslautakunnan puheenjohtajan vaalia koskeva ehdotus. Holhouslautakunnan puheenjohtajaksi vuosiksi 1932—35 kaupunginvaltuusto päätti [1]) raastuvanoikeudelle ehdottaa esittelijäneuvos K. T. Modeenin.

Holhouslautakunnan jäsenten vaali. Heinäkuun 31 p:nä 1930 kaupunkien kunnallislain muuttamisesta annetun lain täytäntöönpanoasetuksen nojalla kaupunginvaltuusto vuonna 1930 oli valinnut [2]) hallintoneuvos A. Rikbergin, kanslianeuvos I. Groundstroemin ja varatuomari N. A. Lahtisen holhouslautakunnan jäseniksi. Lautakunta oli kuitenkin itse sitä mieltä, että kaikkien jäsenten uusintavaalin toimittamiseen ei ollut ollut perusteltua aihetta, koska edellä mainitut lakimääräykset eivät olleet sovellettavissa lautakuntaan, joka oli oikeushallintoon luettava julkinen viranomainen, jonka tehtävänä oli toimia oikeuden apuna holhouksien valvonnassa. Tämän johdosta raastuvanoikeus, jonka mielestä puheenjohtajan uusintavaalin toimittamiseen ei ollut ollut aihetta, tiedusteli, miksi ajaksi tai ajoiksi edellä mainitut henkilöt oli valittu holhouslautakunnan jäseniksi. Antamassaan selityksessä kaupunginvaltuusto huomautti [3]), että holhouslautakuntaan elokuun 14 p:nä 1898 annetun holhouslain mukaan kuului raastuvanoikeuden neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan valitsema puheenjohtaja sekä kolme kaupunginvaltuuston yhtä pitkäksi ajaksi valitsemaa jäsentä, joista ei kukaan luopunut toimestaan sinä vuonna, jona puheenjohtajan toimikausi päättyi, mutta sen jälkeen vuorotellen yksi jokaisen seuraavan vuoden lopussa. Lautakunnan silloisen puheenjohtajan toimikausi päättyi vuoden 1931 lopussa, ja jotta edellä mainittua laissa määrättyä järjestystä voitaisiin noudattaa, kaupunginvaltuusto, joka pysyi käsityksessään, että kunnallislain muuttamisesta annetun lain täytäntöönpanoa koskevia määräyksiä oli sovellettava holhouslautakuntaan, päätti [3]) selventää vuonna 1930 tekemäänsä päätöstä siten, että kanslianeuvos Groundstroemin toimikauden tuli päättyä vuoden 1932 lopussa, hallintoneuvos Rikbergin vuoden 1933 lopussa ja varatuomari Lahtisen vuoden 1934 lopussa.

Verotusvalmistelukunnan jäsenten vaali. Verotusvalmistelukunnan jäseniksi kolmeksi vuodeksi tammikuun 1 p:stä lukien valittiin [4]) filosofianmaisteri A. Ekström ja johtaja E. Jalava.

Teurastamon rakennustoimikunta. Taloudenhoitaja H. Moisio vapautettiin [5]) anomuksestaan teurastamon rakennustoimikunnan jäsenyydestä ja hänen sijaansa valittiin jäseneksi sähköteknikko V. V. Salovaara.

Hallitusten ja lautakuntain täydentäminen. Kaupunginhallituksen jäseneksi marraskuun 7 p:nä kuolleen toimittaja A. Huotarin sijaan valittiin [6]) sähköteknikko V. V. Salovaara.

Taksoituslautakunnan jäseniksi valittiin [7]) edesmenneiden rappari H. Markkasen ja ylireviisori Y. I. Ainion sijaan kirjaltaja W. Kalervo ja hovioikeudenauskultantti V. Wirtanen.

Kiinteistölautakunnan jäseneksi kuluvan vuoden loppuun valittiin [8]) insinööri E. von Schantz edesmenneen pankinjohtaja G. Kihlmanin sijaan.

Köyhäinhoitolautakunnan puheenjohtajan W. Bergströmin tultua valituksi palopäälliköksi ja sen johdosta estyneeksi jatkuvasti hoitamasta edellä mainittua luottamustehtävää tuli hänen sijaansa lautakunnan jäseneksi vara-

---

[1]) Kvsto 2 p. jouluk. 7 §. — [2]) Ks. v:n 1930 kert. os. I. — [3]) Kvsto 25 p. helmik. 12 §. — [4]) S:n 18 p. maalisk. 18 §. — [5]) S:n 11 p. helmik. 18 § ja 25 p. helmik. 31 §. — [6]) S:n 18 p. marrask. 8 §. — [7]) S:n 11 p. helmik. 5 § 18 p. maalisk. 19 §. — [8]) S:n 26 p. elok. 27 §.

jäsen rouva I. Grönstrand, kun taas lautakunnan puheenjohtajaksi valittiin [1]) insinööri F. Kreander.

Koska Helsingin kaupungin lastentarhain johtokunnan jäsenluvun sosialiministeriön joulukuun 29 p:nä 1930 vahvistaman johtosäännön [2]) mukaan tuli olla seitsemän ja kaupunginvaltuuston tuli valita puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, valtuusto päätti [3]) vuonna 1930 valittujen lisäksi valita johtokunnan jäseniksi lastentarhanjohtajatar S. Siiralan ja kansakoulunopettajatar L. Salovaaran sekä vahvistaa entisen johtosäännön mukaisesti toimitetun vaalin, jolla kirkkoherra E. Wirén oli valittu puheenjohtajaksi ja lääketieteenlisensiaatti N. Jännes varapuheenjohtajaksi johtokuntaan. Jäseneksi valittiin [4]) edesmennen rouva E. Aholan sijaan kätilö H. Walta.

Hallitusten ja lautakuntain jäsenten vaali. Kaupungin hallitusten ja lautakuntain puheenjohtajiksi, varapuheenjohtajiksi, jäseniksi ja varajäseniksi valittiin [5]) seuraavaksi toimikaudeksi alla mainitut henkilöt:

kaupunginvaltuuston vaalilautakuntaan: jäseniksi lakitieteenkandidaatti E. Erkko, toimittaja A. E. Leino ja filosofiantohtori B. Nybergh sekä varajäseniksi insinööri F. Kreander ja sähköteknikko V. V. Salovaara;

kiinteistölautakuntaan: puheenjohtajaksi johtaja Y. Harvia, jäseniksi filosofianmaisteri G. Estlander, professori E. Linkomies, johtaja C. Neovius, ylijohtaja J. O. Peurakoski, järjestösihteeri E. Sallila, johtaja T. Salmio, insinööri E. von Schantz ja työnvälitysneuvoja T. Uski;

kotitalouslautakuntaan: puheenjohtajaksi tarkastaja M. Sillanpää ja jäseniksi rouva H. Brander, rouva H. Gebhard, kotitalousopettajatar A. Huotari ja arkkitehti S. Lagerborg-Stenius;

satamalautakuntaan: puheenjohtajaksi kauppaneuvos I. Lindfors ja jäseniksi satamatyöntekijä U. Ilmanen, ravintoloitsija S. Koskinen, merenkulkuneuvos A. V. Lindberg, johtaja J. Pelin, filosofiantohtori H. Ramsay ja merikapteeni A. Wihuri;

työnvälitystoimiston johtokuntaan: puheenjohtajaksi ammattienylitarkastaja O. A. Pyykkö, varapuheenjohtajaksi toimittaja M. Paasivuori, vakinaisiksi jäseniksi johtaja W. Korhonen, insinööri P. Kyrenius, monttööri L. Mikkonen ja eristäjä K. R. Saarnijärvi sekä varajäseniksi rappari H. Hautala ja kamreeri O. Tiderman;

kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajiksi: kamreeri V. Apajalahti, maalarimestari H. A. Bergström, konttoripäällikkö K. E. Grönlund, kirjaltaja A. Karvosenoja, johtaja K. V. Kyrklund, filosofianmaisteri I. Sarkanen, kansakoulunopettaja J. A. Tarpila, kirjeenkantaja B. Wäisänen ja työmies J. Väätäinen;

kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehiksi: rakennusmestari T. Backberg, tullipäällysmies A. Forsström, maalari K. Ollila, rakennusmestari G. Welroos ja viilaaja F. A. Åkerman;

kaupunginkassan tarkastusmiehiksi: kamreeri V. Hougberg ja konttoristi E. Jokinen sekä heidän varamiehikseen asiamies V. Ahde ja kamreeri S. Ehrstedt;

taksoituslautakuntaan: jäseniksi toimittaja J. Ahokas, konttoripäällikkö K. R. Bergbom, vanh. hallitussihteeri E. von Bonsdorff, kamreeri R. Estlander, varatuomari B. von Fieandt, maalarimestari A. Haanoja, everstiluut-

[1]) Kvsto 26 p. elok. 28 §. — [2]) Ks. Kunnall. asetuskok. v:lta 1930 s. 54. — [3]) Kvsto 28 p. tammik. 16 §. — [4]) S:n 22 p. huhtik. 19 §. — [5]) S:n 16 p. jouluk. 7 ja 9 §.

nantti Hj. Honkanen, filosofianlisensiaatti K. Huhtala, työnjohtaja H. P. Kalervo, kirjaltaja V. P. J. Kalervo, johtaja N Kavaleff, työmies N. Lehto, varatuomari K. A. A. Linturi, sähkötyöntekijä T. Mutikainen, kauppaneuvos A. Nyman, toimittaja A. Pohjanmaa, konttoripäällikkö G. Pätynen, asioitsija V. Ruohonen, varatuomari U. Rusk, kelloseppä J. Valvio ja hovioikeudenauskultantti W. Wirtanen;

tutkijalautakuntaan: jäseniksi protokollasihteeri G. W. Boijer, ylikamreeri K. Lassila, johtaja R. Laurén, filosofianmaisteri T. Olin, kirjaltaja E. Pihl, eristäjä K. R. Saarnijärvi, metallityöntekijä T. Soivio ja nuor. hallintosihteeri I. Toivanen;

julkisivupiirustusten tarkastustoimikuntaan: jäseniksi toimittaja A. Aalto ja professori O. Tarjanne;

oikeusaputoimiston johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtori J. Helo, varatuomari S. Ilmanen, vanh. oikeusneuvosmies G. Leopold, varatuomari S. T. Mannermaa ja rouva M. Schultz-Cajander;

urheilulautakuntaan: jäseniksi palopäällikkö W. Bergström, lehtori V. Laherma, lääketieteenlisensiaatti U. Tötterman, kamreeri T. H. Vilppula ja kapteeni K. H. Öhman;

raittiuslautakuntaan: jäseniksi konttoristi A. Lönnblad ja muurari O. Paananen sekä varajäseniksi varastonhoitaja V. Paasivirta ja kirkkoherra E. W. Pakkala;

ammattioppilaslautakuntaan: puheenjohtajaksi kunnallisneuvos V. von Wright, varapuheenjohtajaksi insinööri E. Söderman, jäseniksi maalarimestari A. Haanoja, konepajatyöntekijä J. W. Laine, kultaseppä O. Lindroos ja kirjansitoja E. Merikoski sekä varajäseniksi insinööri K. F. Kreander, seppä K. K. E. Linnamaa, kirjapainonjohtaja J. K. V. Paasio ja vaatturi R. Virta;

palotoimikuntaan: jäseniksi muurari H. Ahmala, viilaaja Hj. Blomqvist, veturinkuljettaja F. B. Gröndahl, johtaja G. Idström ja varatuomari L. Pesonen;

kaupungin sairaalain hallitukseen: jäseniksi rakennusmestari P. Astikainen, lääketieteenkandidaatti J. Heikkinen, insinööri C. G. Herlitz, ens. kaupunginlääkäri F. Hisinger, dosentti F. Langenskiöld, arkkitehti W. G. Palmqvist, liittosihteeri H. Seppälä ja lääketieteenlisensiaatti E. Suolahti, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin dosentti Langenskiöld ja varapuheenjohtajaksi lääketieteenlisensiaatti Suolahti;

köyhäinhoitolautakuntaan: puheenjohtajaksi insinööri F. Kreander ja varapuheenjohtajaksi pianoteknikko J. Virtanen;

lastensuojelulautakuntaan: jäseniksi rouvat A. Huotari ja M. Huttunen, toimittaja K. Kukkonen, oikeusneuvosmies T. Nilsson, professori M. Ruuth, kirjanpitäjä B. Tabelle ja professori A. Ylppö, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin professori Ruuth ja varapuheenjohtajaksi rouva Huotari;

ammattiopetuslaitosten johtokuntaan: jäseniksi rouva E. Ivalo, kansakoulunopettaja A. Jansson, konemestari G. A. Lemström, johtaja L. Lyytikäinen, ompelijatar M. Paaso ja asiamies M. Tammiehto, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin rehtori M. Sergelius;

suomenkielisen työväenopiston johtokuntaan: jäseniksi esittelijäneuvos E. Böök, filosofiantohtori M. W. Erich, johtaja Y. Koskelainen, johtaja R. Liukkonen, filosofianmaisteri P. Railo ja toimittaja Y. Räisänen sekä varajäseniksi vanhempi lehtori B. Malmio ja työmies O. Nuutinen;

ruotsinkielisen työväenopiston johtokuntaan: jäseniksi toimittaja K-A. Fagerholm, filosofiantohtori J. af Forselles, vanhempi lehtori A. Mickwitz,

professori J. E. Rosberg, libristi F. Sundqvist ja viilaaja F. A. Åkerman sekä varajäseniksi toimittaja S. O. Andersson ja lehtori J. Forsman;

lastentarhain johtokuntaan: jäseniksi rouva Th. Hanemann, lääketieteenlisensiaatti N. Jännes, taloudenhoitajatar M. Oksanen, opettajatar L. Salovaara, lastentarhanjohtajatar S. Siirala, kätilö H. Valta ja kirkkoherra E. Wirén, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin kirkkoherra Wirén ja varapuheenjohtajaksi lääketieteenlisensiaatti Jännes;

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan: jäseniksi arkkitehti E. Fabritius ja rouva E. Stolt;

kaupunginkirjaston johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtori A. H. Bergholm, toimittaja J. Peräläinen, alikirjastonhoitaja H. E. Pipping, filosofiantohtori H. Renqvist ja toimittaja Y. Räisänen;

kaupunginmuseon johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtori J. Ailio, intendentti A. Hämäläinen ja yliarkkitehti M. Schjerfbeck;

musiikkilautakuntaan: jäseniksi rouva E. von Frenckell, vaatturimestari T. Hiekkaranta, kauppaneuvos A. Niklander, filosofiantohtori H. Ramsay ja puhelinmonttööri E. Skog;

kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen: jäseniksi monttööri L. Mikkonen, peltiseppä A. Nuotio, insinöörit E. von Schantz ja E. Schröder sekä professori B. Wuolle, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin professori Wuolle ja varapuheenjohtajaksi monttööri Mikkonen;

kaupungin yleisten töiden hallitukseen: jäseniksi johtaja G. K. Bergman, pankinjohtaja T. Grotenfelt, toimittaja E. Huttunen, monttööri O. W. Oksanen, työmies H. Puukko, professori O. Tarjanne ja insinööri T. R. Vähäkallio, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin johtaja Bergman ja varapuheenjohtajaksi professori Tarjanne; sekä

puhtaanapitohallitukseen: jäseniksi filosofianmaisteri G. Estlander, seppä K. Kaukonen, rakennusmestari A. Malmi, teknikko A. G. Nyman ja kivityöntekijä O. Nuutinen.

Jäsenten valitseminen Helsingin tulo- ja omaisuusverotuslautakuntaan. Uudenmaan läänin maaherran vahvistettua Helsingin tulo- ja omaisuusverotuslautakunnan jäsenmäärän kahdeksaksi kaupunginvaltuusto valitsi [1]) mainitun lautakunnan jäseniksi varatuomari B. von Fieandtin, everstiluutnantti Hj. Honkasen, kirjaltaja A. Karvosenojan ja metallityöntekijä T. Soivion sekä heidän varamiehikseen johtaja C. F. Mannerströmin, konttoripäällikkö G. Pätysen, vakuutusvirkailija V. Roslanderin ja asiamies M. Tammilehdon.

Jäsenten valitseminen yksityisten laitosten hallituksiin. Taideteollisuuskeskuskoulun johtokuntaan valittiin [2]) jäseniksi filosofiantohtori J. Ailio ja arkkitehti V. Jung sekä varajäseniksi toimittaja K. Lehmus ja ylijohtaja Y. Sadeniemi.

Vanhempainneuvostojen valitseminen. Kaupunginvaltuuston saatua ilmoituksen, etteivät vuoden 1930 syyskuun 1 p:n ja vuoden 1933 syyskuun 1 p:n väliseksi ajanjaksoksi valitut toisen suomalaisen tyttökoulun ja Helsingin venäläisen oppikoulun vanhempainneuvostot enää olleet täysilukuiset sekä että oli perustettu eräs uusi koulu, Eiran yhteiskoulu, valtuusto päätti [3]) osin valita uudet jäsenet eronneiden sijaan edellä mainituksi toimikaudeksi, osin asettaa vanhempainneuvoston uudelle koululle vuoden 1931 syyskuun 1 p:n ja vuoden 1934 syyskuun 1 p:n väliseksi ajaksi.

[1]) Kvsto 16 p. jouluk. 8 §. — [2]) S:n 16 p. jouluk. 7 §. — [3]) S:n 28 p. lokak. 21 §.

Ida Ekmanin rahaston hallintoneuvosto. Professorinrouva I. Ekmanin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti [1]) asettaa Ida Ekmanin avustusrahasto kivulloisia kotimaisia laulutaiteilijoita varten nimisen rahaston sääntöjen edellyttämän hallintoneuvoston, jonka itseoikeutettu jäsen lahjoittaja, rouva Ekman oli. Muiksi jäseniksi valittiin rouva E. von Frenckell ja professori S. Palmgren.

Kaupunginvaltuuston edustajat. Kaupunginvaltuusto antoi [2]) ens. kaupunginlääkärille F. Hisingerille tehtäväksi edustaa Helsinkiä Mjölbollstadin parantolaan liittyneiden kuntain edustajakokouksissa kolmivuotiskautena 1931—33 ja valitsi samalla lääketieteen- ja kirurgiantohtori F. Langenskiöldin tohtori Hisingerin varamieheksi. Edelleen valtuusto määräsi [2]), että sen edustajan tuli saada matkustussäännön I luokan mukainen palkkio.

[1]) Kvsto 18 p. maalisk. 26 §. — [2]) S:n 28 p. tammik. 15 §.

II. Kaupunginhallitus.

Vuonna 1931 toteutettiin joulukuun 9 p:nä 1927 kaupunkien kunnallislain muuttamisesta annetussa laissa edellytetty kunnallishallinnon uudistus, joka m. m. merkitsi rahatoimikamarilaitoksen lakkauttamista ja sille kuuluneiden tehtävien pääosan siirtymistä muiden lisäksi vasta perustetulle kaupunginhallitukselle. Tammikuun 8 p:nä pidetyssä kaupunginhallituksen ensimmäisessä kokouksessa kaupunginjohtaja A. Tulenheimo lausui jäsenet tervetulleiksi puheessa, jonka sisällys pääpiirteittäin oli seuraava:

Kaupunginhallinnon uudistuksen päätarkoituksena oli ollut suuremman keskityksen aikaansaaminen. Kaupunginhallituksen ensimmäisiä tehtäviä oli soveltaa käytäntöön ne säännökset ja määräykset, joita laki ja vuonna 1930 vahvistetut ohje- ja johtosäännöt olivat kaupunkikunnan organisation ulkonaisiksi puitteiksi luoneet, täydentää niitä, mikäli tarpeellista, luoda tarkoituksenmukainen käytäntö moninaisiin yksityistapauksiin, joissa niitä voitiin tulkita eri tavoin, sekä huolehtia niiden kehittämisestä yhä paremmin vastaamaan tarkoitusperiään, joista hallinnon mahdollisimman suuri yhdenmukaisuus ja johdonmukaisuus suinkaan ei ollut vähimmän tärkeä. Ennen kaikkea oli tärkeätä saada hallintokoneiston jokainen osa vireän, velvollisuudentuntoisen hengen elähdyttämäksi, hengen, jota paitsi kaikki ulkonainen organisatio jää tyhjäksi kuoreksi ja kaikki pykälät kuolleeksi kirjaimeksi.

Kaupunginhallinnon uudistukseen sisältyi, että palkattuja ammattityövoimia tultiin käyttämään entistä enemmän. Silti ei kuitenkaan hallinnon painopiste saanut siirtyä vapaasta kansalaistoiminnasta palkatun virkamieskunnan käsiin. Kaupunginhallituksen tärkeimpiä tehtäviä tuli olemaan kaupunginvaltuuston avustaminen samalla kuin sen tuli ylläpitää elävää harrastusta siihen suuriarvoiseen vapaaehtoiseen työhön, jota yksityiset henkilöt eri lautakunnissa ja hallituksissa suorittivat. Kehittyipä uusi hallinto-organisatio miten tahansa, ei tämän seikan merkitystä saanut jättää silmälläpitämättä; laaja kunnallisten asiain harrastus, joka pyrki ratkaisemaan esille tulevat kysymykset ankaran asiallisten perusteiden mukaisesti puoluenäkökohtien työntyessä mahdollisimman paljon taka-alalle, oli kunnalliselämän voima ja sen terveeseen suuntaan käyvän kehityksen varmin tae.

Kaupunginhallituksen tuli jatkaa edeltäjiensä, rahatoimikamarin ja valmisteluvaliokunnan työtä, mutta kaupungin asukasluvun nopea kasvaminen samoinkuin taloudellisen, sosialisen ja sivistyksellisen elämän muuttuneet vaatimukset asettivat sen eteen uusiakin tehtäviä. Tässä oli kaupunkien asetuttava kehityksen etunenään, sillä valtion koneisto oli liian raskas ja yksityisten yhtymien voimat liian heikot, ja Helsingiltä, maan suurimmalta kaupungilta ja samalla pääkaupungilta, vaadittiin tällöin paljon. Kuitenkaan ei ollut unohdettava, että kaikki kunnallispolitiikka lopulta oli finanssipolitiikkaa ja että sen liikkuma-alan rajat loi niiden hyödykkeiden määrä, joita vailla yksityistalous itselleen haittoja tuottamatta voi olla ja jotka se voi yhteiseen

talouteen luovuttaa. Sekä lauta- ja johtokuntien että keskushallituksen täytyi noudattaa ankaraa säästäväisyyttä.

Lopuksi kaupunginjohtaja lausui toivomuksen, että julkisen sanan edustajain ja uudelleen järjestetyn kaupunginhallituksen välinen yhteistyö tulisi läheiseksi ja luottamukselliseksi. Uudelle järjestelylle asetetut toiveet, suuret tai pienet, eivät varmaan voineet toteutua, ellei sen tukena ollut valpas julkinen sana. Vireä asiain seuraaminen, joka piti kaupungin asukkaat tapahtumain tasalla, asiallinen kritiikki, joka paljasti mahdolliset puutteet, yhä suuremman yhteisten asiain harrastuksen herättäminen yhä laajemmissa piireissä olivat kaupunginhallituksen työn onnistumisen edellytyksiä.

Kaupunginhallituksen tärkeimmäksi tehtäväksi kaupunginjohtaja mainitsi asiallisesti kiinnostuneen ja luotettavan yleisen mielipiteen johtamisen, yleisen mielipiteen, joka mikäli mahdollista pyrki antamaan kannatusta kunnallisen kehityksen järkeville päämäärille. Paitsi sitä vetovoimaa, minä itse työ voi olla kelvollisille ja arvostelukykyisille henkilöille, ei kunnallisella koneistolla ollut käytettävänään mitään muuta liikkeellepanevaa voimaa kuin elävä yhteishenki ja valveutunut, asiallinen yhteisen edun harrastus.

Sen jälkeen luettiin kunnallispormestari L. Ehrnroothilta saapunut tervehdyssähkösanoma.

Kaupunginhallitukseen kuuluivat kaupunginjohtaja A. Tulenheimo sekä apulaiskaupunginjohtajat, rahatoimenjohtaja V. Hupli, kiinteistöjohtaja E. von Frenckell, teknillinen johtaja A. Moring, sosiali- ja opetusasiain johtaja R. Itkonen huhtikuun 22 p:ään sekä J. W. Keto kesäkuun 17 p:stä samoinkuin seuraavat kaupunginvaltuuston vuodeksi 1931 valitsemat jäsenet: taloudenhoitaja A. Halme, kunnallisen keskustoimiston johtaja Y. Harvia, teknillisen korkeakoulun rehtori L. Hjelmman, toimittaja A. Huotari, toimistonjohtaja E. Janatuinen, lakitieteenkandidaatti G. Norrmén, vuorineuvos K. A. Paloheimo, johtaja H. Ramsay ja rakennusmestari W. Udd.

Kaupunginsihteerinä toimi filosofianmaisteri K. Rein, kaupunginlakimiehenä lakitieteenkandidaatti E. Cavonius ja kansliasihteereinä varatuomari A. Blomberg, filosofianmaisterit A. Danielson ja G. Brotherus sekä hovioikeudenauskultantti T. Nordberg. Avoinna olevaa kansliasihteerinvirkaa hoiti ent. kaupunginarkkitehti K. Hård af Segerstad kuolemaansa asti, lokakuun 22 p:ään. Kaupungin painatustöiden valvojana oli herra T. Artman ja kirjaajana neiti I. Heikel. Kaupunginkanslian henkilökuntaan kuului sitäpaitsi kuusi vakinaista kanslistia.

Kaupunginhallituksella oli kertomusvuonna 74 ja sen yleisjaostolla 84 kokousta. Hallituksen pöytäkirjain pykäläluku oli 5,828 ja lähetettyjen kirjeiden luku 1,456.

Kaupunginhallituksen vuoden varrella käsittelemistä asioista mainitaan tässä seuraavat:

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan sellaisen omaisuuden luovutusta koskevat asiat.

Leppäsuon alue [1]). Maaliskuun 31 p:nä 1892 tehdyllä sopimuksella Helsingin kaupunki oli vuokrannut puutarhuri M. G. Steniukselle m. m. n:olla 68 a merkityn osan kaupungin omistamaa Leppäsuo-nimistä huvila-aluetta 20 vuoden ajaksi lukien tammikuun 1 p:stä 1899 m. m. ehdoin, että vuokraajalla oli oikeus ja myös velvollisuus edellä mainitun huvila-alueen lunastamiseen tehdastontteja koskevin ehdoin Leppäsuon huvila-alueen tultua otetuksi kaupunginasemakaavaan. Sitten kun mainittu vuokraoikeus ynnä alueella olevat rakennukset kesäkuun 28 p:nä 1895 päivätyllä kauppakirjalla oli luovutettu Osakeyhtiö M. G. Steniukselle, yhtiö oli raastuvanoikeudessa tehnyt kanteen Helsingin kaupunkia vastaan vaatien, että kaupunki velvoitettaisiin antamaan yhtiön käyttää hyväkseen edellä mainittua lunastusoikeuttaan, ja tämä kanne oli hyväksytty kaikissa oikeusasteissa, lopullisesti kesäkuun 17 p:nä 1926 annetulla korkeimman oikeuden tuomiolla. Osakeyhtiö M. G. Stenius oli sittemmin maistraatilta anonut, että korkeimman oikeuden edellä mainittu päätös pantaisiin täytäntöön, mutta maistraatti oli elokuun 5:ntenä päivätyssä lähetepäätöksessä lausunut, että koska sen kauppahinnan määrää, jolla yhtiön tuli lunastaa kyseiset alueet omikseen, ei ollut mainitulla tuomiolla vahvistettu eivätkä osapuolet myöskään olleet siitä sopineet, tuomiota asian silloisessa vaiheessa ei voinut panna täytäntöön.

Tämän johdosta Osakeyhtiö M. G. Stenius oli raastuvanoikeudessa vaatinut, että kaupunki velvoitettaisiin 40 markan lunastushinnasta m²:ltä luovuttamaan kaupungille Leppäsuo n:o 68 a nimisen alueen lunastusoikeus ja yhtiö oikeutettaisiin lunastamaan alue tehdastonttina ainoastaan sellaisin käyttöoikeuden rajoituksin, jotka yleensä koskivat tällaisia tontteja, sekä saamaan hyvitys oikeudenkäyntikuluistaan.

Elokuun 14 p:nä 1928 raastuvanoikeus julisti päätöksensä jutussa määräten, että yhtiön käyttöoikeus kiistanalaiseen alueeseen rajoittui oikeuteen käyttää tätä aluetta kauppapuutarhatarkoituksiin. Yhtiö oikeutettiin lunastamaan kyseinen alue sen arvon mukaan, joka tehdastonteilla oli vuonna 1918, jolloin yhtiö ensimmäisen kerran vetosi lunastusoikeuteensa. Yhtiön tarjoama hinta, 40 markkaa m²:ltä, ei alittanut tätä arvoa, minkä vuoksi raastuvanoikeus oli vahvistanut usein mainitun alueen lunastushinnan laskettavaksi mainitun hinnan mukaan. Turun hovioikeus, jonka tutkittavaksi yhtiö vetoamalla saattoi asian, kumosi raastuvanoikeuden päätöksen ja selitti helmikuun 24 p:nä 1930 annetussa tuomiossa, että yhtiö oli esteetön vapaasti käyttämään aluetta ainoastaan rakennusjärjestyksen ja muiden asetusten määräämin rajoituksin, siis myöskin tehdastonttina, kuten yhtiö oli vaatinut. Kaupunki alisti hovioikeuden tuomion korkeimman oikeuden tutkittavaksi, ja joulukuun 3 p:nä 1930 antamallaan tuomiolla tämä kumoten hovioikeuden tuomion vahvisti raastuvanoikeuden päätöksen. Helsingin kaupunki velvoitettiin 10,000 markalla korvaamaan Osakeyhtiö M. G. Steniukselle jutusta aiheutuneet kulut. Tuomio merkittiin[1]) tiedoksi.

---

[1]) Ks. myös v:n 1929 kert. s. 10. — [2]) Khs 12 p. helmik. 250 §.

Elokuun 25 p:nä raastuvanoikeus vahvisti Uudenmaan läänin maaherran päätöksen, jolla Leppäsuon alueen pakkolunastuskorvaus oli määrätty 5,391,200 markaksi. Lakitieteenkandidaatti G. Norrmén valtuutettiin [1]) kaupungin puolesta vetoamaan jutussa hovioikeuteen.

Vuokratontin lunastaminen pakkohuutokaupalla. Kiinteistölautakunnan ilmoitettua, että se oli antanut pakkohuutokaupalla 2,005 markasta huutaa Elimäenkadun varrella olevan tehdastontin n:o 17 vuokraoikeuden, kaupunginhallitus päätti [2]) ainoastaan hyväksyä tämän toimenpiteen sekä myöntää edellä mainitun rahamäärän kiinteän omaisuuden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan.

Maan osto pakkohuutokaupalla. Kiinteistölautakunnan asiamiehelle annettiin tehtäväksi [3]) valvoa kaupungin oikeutta toukokuun 26 p:nä pidettävässä pakkohuutokaupassa, jolla myytäisiin Puodinkylän tilan maista 82 tonttia, pinta-alaltaan yhteensä 8.563 ha, sekä 0.622 ha tiemaata, minkä ohessa hänet valtuutettiin tässä tilaisuudessa kaupungin puolesta tarjoamaan 2 markkaa m²:ltä eli pyörein luvuin 200,000 markkaa.

Kaupungin ja valtion välinen tilusvaihto. Oikeusministeriöltä saapui ilmoitus [4]), että valtioneuvosto helmikuun 26 p:nä oli hyväksynyt kaupunginvaltuuston joulukuun 10 p:nä 1930 tekemän päätöksen [5]), joka koski Helsingin kaupungin ja valtion välistä tilusvaihtoa, nimittäin osaa Helsingin keskusvankilan alueesta, sekä valtuuttanut oikeusministeriön allekirjoittamaan sopimuksen.

Erään Sörnäisten satamassa olevan alueen pakkolunastaminen. Kaupunginhallitus, jolta oli pyydetty lausuntoa rautatiehallituksen kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriölle tekemästä ehdotuksesta, että kaupungin ja valtion tilusvaihdossa jälkimmäiselle luovutettu 1,270 m² käsittävä Sörnäisten satamassa sijaitseva alue pakkolunastustoimin erotettaisiin valtiolle, päätti [6]) lausunnossaan ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistutettavaa tehtyä ehdotusta vastaan.

Tapaninkylässä sijaitsevien maa-alueiden pakkolunastaminen. Kaupunginjohtaja ilmoitti [7]), että pakkolunastuslautakunta helmikuun 16 p:nä oli vahvistanut Tapaninkylässä olevasta Innuksen tilasta RN 1 99 rautateiden tarpeisiin pakkolunastettavan osan lunastushinnan 15 markaksi m²:ltä eli yhteensä 24,135 markaksi sekä määrännyt, että tilan vuokramaksua oli alennettava samassa suhteessa kuin sen alue pakkolunastuksen johdosta supistui. Kaupungin oikeutta olivat lautakunnan kokouksessa valvoneet kaupungingeodeetti W. O. Lille ja varatuomari U. Dahl.

Hyväksytty rajankäynti. Kaupungingeodeetti ilmoitti [8]), että rajankäynti, jossa pohjoiseen vievää maantietä varten tarvittava maa-alue oli erotettu Viikin latokartanosta, oli suoritettu, ja kaupunginhallitus päätti tyytyä toimitukseen.

---

[1]) Khs 27 p. elok. 1,210 §. — [2]) S:n 3 p. jouluk. 1,777 §. — [3]) S:n 22 p. toukok. 779 §. — [4]) S:n 5 p. maalisk. 397 §. — [5]) Ks. v:n 1930 kert. os. I. — [6]) Khs 27 p. elok. 1,206 §. — [7]) S:n 19 p. helmik. 285 §. — [8]) S:n 27 p. elok. 1,207 §.

2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta hallintaoikeutta sekä tilapäistä käyttöoikeutta koskevat asiat.

Toivolan koulukodin alue. Kaupunginhallitus päätti [1]), että Toivolan koulukodille luovutettaisiin 4.73 ha Tuomarinkylän tilan peltomaata, kuitenkin vasta vuoden vehnäsadon korjaamisen jälkeen. Maapalsta arvioitiin 15,000 markaksi, mitä rahamäärää kuitenkaan ei suoritettaisi tilalle. Samalla Toivolan koulukoti oikeutettiin ottamaan jonkin verran ruokamultaa uimarantaan vievän uuden tien varrelta. Kaupunginlakimiehelle annettiin tehtäväksi anoa Uudenmaan läänin maaherralta uhkasakkomääräystä koulukodin alueen rauhoittamiseksi.

Korttelin n:o 751 vieressä olevan alueen vuokralleanto. Kiinteistölautakunta valtuutettiin[2]) vuokraamaan Osakeyhtiölle Hiili ja Koksi 5 metrin levyinen kaistale Länsisatamassa korttelin n:o 751 vieressä sijaitsevasta osasta Poikkikatua I viideksi vuodeksi heinäkuun 15 p:stä lukien 8,400 markan vuosivuokrasta sekä ehdoin,

että alueen ajoportti sijoitettiin keskelle korttelia;

että alueelle tulevien rakennusten piirustukset esitettiin kaupunginviranomaisille julkisivujen tarkastamista ja hyväksymistä varten sekä että rakennukset pidettiin hyvässä kunnossa;

että alueelle suunniteltu lajittelulaite rakennettiin sellaiseksi, ettei hiilipöly häirinnyt ympäristöä;

että yhtiö korvasi sähkölaitokselle kolmen valaistuspylvään ja niihin kuuluvien kaapelien muuttokustannukset; sekä

että ainoastaan ehdotettu tornirakennus rakennettiin yhtiön tontin viereiselle katumaalle tontinrajan keskikohtaan, jota vastoin muut suunnitellut laitteet oli sijoitettava itse tontille.

Eteläsataman telakka-alue. Kiinteistölautakunta valtuutettiin [3]) ehdoin, jotka lautakunta itse sai määrätä, myöntämään Helsingin laivatelakkaosakeyhtiölle Eteläsataman laivatelakka-alueen jatkettu vuokraoikeus vuoden irtisanomisajoin, kuitenkin siten, että irtisanominen sai tapahtua aikaisintaan heinäkuun 1 p:nä 1933.

Huvila-alue n:o 6 Tallbo. Kiinteistölautakunta valtuutettiin [4]) myöntämään Suomen lastenhoitoyhdistykselle Meilahdessa olevan huvilan n:o 6 Tallbon jatkettu vuokraoikeus viideksi vuodeksi eli tammikuun 1 p:ään 1940 oikeuttamalla vuokraaja edelleen viiden vuoden vuokranpidennykseen, ellei kaupunki tarvinnut aluetta omiin tarkoituksiinsa, kuitenkin siten, että kaupungilla oli oikeus katujen ja teiden rakentamisen tai naapuritonttien rajain järjestelyn johdosta kenties tarpeellisiksi havaittujen rajajärjestelyjen suorittamiseen. Vuokramaksu vahvistettiin olemaan entisellään, 337: 50 markkaa vuodelta, niin kauan kuin alueella ylläpidettiin lastenkotia, mutta muun tapauksen varalta 24,000 markaksi.

Fridhäll-nimisen alueen rajain järjestely. Kaupunginhallitus hyväksyi [5]) Fridhäll-nimisen vuokra-alueen rajain järjestelyn, joka oli välttämätön, koska osa mainittua aluetta sijaitsi vastaisella Paciuksenkadulla, joka oli päätetty tasoitettavaksi. Rakennuskonttorille annettiin tehtäväksi siirtää aluetta ympäröivä aitaus uudelle rajalle.

Sopimus Kammion sairaskodin kanssa. Kiinteistölautakunnan velvoitettua Aktiebolaget Kammio sjukhem osakeyhtiön heti luovuttamaan kaupun-

[1]) Khs 15 p. toukok. 733 §. — [2]) S:n 2 p. heinäk. 1,019 §. — [3]) S:n 26 p. helmik. 315 §. — [4]) S:n 16 p. heinäk. 1,067 §. — [5]) S:n 23 p. jouluk. 1,936 §.

gille osan vuokra-aluettaan, joka tarvittiin Töölönkadun leventämiseen Punaisen ristin kujan pohjoisreunaan asti, sekä poistamaan kaikki tällä alueella olevat rakennuksensa, jota vastoin yhtiö saisi toistaiseksi määrätyin ehdoin säilyttää kujan pohjoispuolella olevat rakennukset, kaupunginhallitus päätti [1]) hyväksyä lautakunnan toimenpiteen edellyttäen, että Aktiebolaget Kammio sjukhem osakeyhtiö suostui siihen, että Kammionkatuun saakka asetettava viemäri sijoitettiin yhtiön rakennusten alle. Samalla kaupunginhallitus päätti, että Töölönkatu oli tasoitettava Punaisen ristin kujan pohjoisreunaan saakka.

Maksamattomat varastopaikkain vuokramaksut. Sen jälkeen kun Hietalahden puutavaraosakeyhtiö ja J. Th. Isotupa olivat tehneet vararikon, mutta vararikkopesät oli todettu varattomiksi, kaupunginhallitus päätti [2]) valtuuttaa kiinteistölautakunnan ottamaan kyseisten toiminimien hallussa olleiden Lauttasaarenkadun tontin n:o 6 alueen ja Merisataman varastopaikan n:o 3 maksamattomien vuokrain korvaukseksi mainituilla alueilla olevat rakennukset. Samalla kaupunginhallitus myönsi kiinteän omaisuuden pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan 41,975 markan suuruisen määrärahan edellä mainittujen maksamattomien vuokramaksujen ynnä kertyneiden korkojen peittämiseksi.

Vuokramaksujen alentaminen. Kunnalliskodille luovutetun Vanhankaupungin viljelysalueen vuokra alennettiin [3]) tammikuun 1 p:stä lukien 13,800 markkaan vuodelta.

Vuokramaksujen lyhentäminen. Kaupunginhallituksen evättyä Aktiebolaget Wickströms Motor C:o osakeyhtiön anomuksen saada maksutta säilyttää Pohj. Valkosaareen rakennetut betonisäiliönsä automaattisine anniskelulaitteineen käytettäviksi ainoastaan yhtiön omiin tarpeisiin rahatoimisto oli pannut yhtiön maksettavaksi alueesta vuokramaksuja ensimmäiseltä ja toiselta neljännekseltä yhteensä 3,000 markkaa. Koska yhtiö kuitenkaan ei ollut hyväksynyt vuokraehtoja eikä myöskään ollut käyttänyt laitetta bensiinin säilyttämiseen, vaan pikemminkin aikoi heti poistaa sen, vapautettiin [4]) se anomuksestaan veloitetun vuokramäärän suoritusvelvollisuudesta.

Asunto-osakeyhtiö Pengerkatu 7, joka oli varastotarkoituksiin vuokrannut erään Pengerkadun varrella tontilla n:o 9 olevan alueen kolmen kuukauden irtisanomisajoin ja myöskin sanonut sopimuksen irti huhtikuun 1 p:nä 1929, oli kuitenkin määrätty maksamaan alueen vuokramaksu heinäkuun 1 p:n ja lokakuun 1 p:n väliseltä ajalta, koska aluetta ei ollut tyhjennetty ennenkuin heinäkuussa. Kun yhtiö oli anonut vapautusta edellä mainitun maksun suorittamisvelvollisuudesta, päätti [5]) kaupunginhallitus suostua siihen, kuitenkin ehdoin, että maksu suoritettiin heinäkuulta.

Korvaus vuokraoikeuden menettämisestä. Kiinteistölautakunnan tehtyä herra A. B. Zetterbergin ja leskirouva E. A. Vredlundin kanssa Salmisaaren tilan n:o 2 vuokraoikeuden järjestelyä koskevan sopimuksen kaupunginhallitus osoitti [6]) yleisistä käyttövaroistaan 12,000 markkaa korvaukseksi herra Zetterbergille kyseisen tilan vuokraoikeuden menettämisestä.

Vuokraajan velvollisuus kustantaa kolmivuotiskatselmukset. Kaupunginhallitus päätti [7]), että vuokraajilta oli perittävä maksu toimitetuista kolmivuotiskatselmuksista ainoastaan silloin, kun vuokrasopimus nimenomaan velvoitti heidät suorittamaan tämän maksun.

---

[1]) Khs 3 p. jouluk. 1,778 §. — [2]) S:n 10 p. jouluk. 1,829 §. — [3]) Khn jsto 8 p. lokak. 6,782 §. — [4]) Khs. 29 p. toukok. 810 §. — [5]) S:n 22 p. toukok. 777 §. — [6]) S:n 23 p. huhtik. 600 §. — [7]) S:n 15 toukok. 722 §.

Jäänmurtajain veden- ja hiiltentarve. Merenkulkuhallituksen kanssa tehty sopimus, jonka mukaan valtion jäänmurtajat oikeutettiin saamaan tarvitsemansa vesi maksutta kaupungin vesiposteista sekä käyttämään kaupungin aluetta hiilivarastopaikkanaan, pidennettiin [1]) vuodeksi eteenpäin lukien tammikuun 1 p:stä 1932.

Oulunkylän—Viikin—Herttoniemen rautatie. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ilmoitettua, että Oulunkylän—Viikin—Herttoniemen rautatietä varten tarvittiin paitsi 249,040 m² kaupungin hallinnossa olevaa ja 1,470 m² kaupungin omistamaa, mutta vuokralle annettua maata, vielä 8,820 m² yksityisten omistamia alueita, kaupunginhallitus päätti [2]) antaa kiinteistölautakunnalle tehtäväksi ryhtyä toimenpiteisiin, jotta tarvittava vuokramaa saataisiin takaisin kaupungin haltuun ja edellä mainitut yksityiset alueet ja mahdollisesti lisäksi n. s. Vantaan niitty ostetuiksi kaupungille. Rakennuskonttori valtuutettiin sopivana ajankohtana aloittamaan Herttoniemen radan rakentamistyöt ja käyttämään tähän tarkoitukseen tarvittavia kaupungin alueita, kuitenkin velvollisena arvion mukaan korvaamaan syyskylvöille tällöin aiheutuneet vahingot; ottamaan soraa ja multaa sopivista paikoista kaupungin maalta; sekä käyttämään rakennusaikaisia varastoja ja rakennuksia varten tarpeellisia alueita, kuitenkin velvollisena arvion mukaan korvaamaan metsille ja viljelyksille aiheutetut vahingot sekä saattamaan alueet kuntoon, ennenkuin ne luovutettiin takaisin kiinteistölautakunnalle.

Herttoniemen maantie. Kiinteistölautakunta valtuutettiin [3]) allekirjoittamaan ylivahtimestari C. G. Nordbergin, vuokraaja M. Rubloffin, leskirouva R. S. Viklundin, kirvesmies A. A. Renkvistin, rouva S. J. Baltscheffskyn, vuokraaja G. E. Eskelinin ja valokuvaaja R. Nyblinin kanssa lisäsopimukset niistä vuokramaista, jotka näiden määrätyin ehdoin tuli luovuttaa Herttoniemen uutta maantietä varten. Sopimusten mukaisen vuokraoikeuden supistuksen korvaukseksi oli suoritettava 125,000 markkaa, mikä rahamäärä osoitettiin Herttoniemen tien rakennusmäärärahasta.

Talin kaatopaikka. Puhtaanapitolaitos oikeutettiin [4]) käyttämään erästä Talin tilan metsässä olevaa kuoppaa väliaikaisena kaatopaikkana.

Sanomalehtien myyntipaikkain ja kengänkiilloituspaikkain luovuttaminen. Kiinteistölautakunta oikeutettiin [5]) maksutta luovuttamaan Pikatoimisto Marsille vuoden ajaksi kolmen kuukauden irtisanomisajoin eräitä paikkoja sanomalehtien myyntiä ja kenkäin kiilloittamista varten ehdoin, ettei paikkoja osoitettu kaupungin vuokralle antamien kioskien välittömästä läheisyydestä.

Katukauppa. Kaupunginhallitus myöntyi [6]) puolestaan siihen, että Kaivopuistoon sunnuntaiksi heinäkuun 26 p:ksi, jolloin kaupunkiin odotettiin saapuvan englantilaisia matkailijoita, sai pystyttää tilapäisiä sopivien muistoesineiden myyntipöytiä.

Jäätelönmyyntipaikan vuokran alentaminen. Kaupunginhallitus hyväksyi [7]) kiinteistölautakunnan toimenpiteen, että Helsingin jäätelötehdas I. Magi nimiselle toiminimelle oli myönnetty 1,000 markan alennus sille luovutetun, Teatterikujan kohdalla Kaisaniemessä olevan jäätelönmyyntipaikan vuokrasta sen johdosta, että mainittu katu osan kesää oli ollut korjausten alaisena ja sen vuoksi liikenteeltä suljettuna.

---

[1]) Khs 26 p. kesäk. 987 §. — [2]) S:n 19 p. maalisk. 449 §; ks. tätä kert. s. 16. — [3]) Khs 8 p. lokak. 1,432 §. — [4]) S:n 1 p. kesäk. 871 §. — [5]) S:n 2 p. heinäk. 1,013 §. — [6]) S:n 23 p. heinäk. 1,102 §. — [7]) Khn jsto 8 p. lokak. 6,793 §.

Lupa johtojen rakentamiseen. Suomalainen sähköosakeyhtiö Gottfr. Strömberg oikeutettiin [1]) rakentamaan Eteläsataman varastosuojia n:ot 1, 2, 3 ja 4 sekä Katajanokan varastosuojia n:ot 7 ja 8 myöten ja osaksi niiden sisäpuolitse johtoja sähkövirran antamiseksi Suomen höyrylaivaosakeyhtiön laivoihin niiden ollessa satamassa ehdoin, että johtojen asettaminen tapahtui sähkölaitoksen ohjeiden mukaisesti ja sen valvonnan alaisena; ettei kosketti-mia kiinnitetty pylväihin eikä makasiinien seiniin ja että ne järjestettiin siten, että ne automaattisesti eristyivät siinä tapauksessa, että johonkin johtoon ajettiin ja se joutui epäkuntoon; että johdot, jos ne osoittautuivat haitallisiksi, poistettiin heti, kun siitä oli annettu määräys; sekä että yhtiö vastasi kaikista johtotyön rakennuksille y. m. mahdollisesti aiheuttamista vahingoista ja vioista.

Raiteiden rakentamisluvat. Oikeusministeriön vankeinhoito-osasto oikeutettiin [2])

yhdistämään Sörnäisten keskusvankilan alueelle rakentamansa sivuraide Vanhankaupunginlahden rantaan jatkettuun raiteeseen ehdoin, että yhdysraide, mikäli se sijaitsi kaupungin katu- tai ranta-alueilla, rakennettiin maan tasoon, joten tarpeellinen nousu sai alkaa vasta ehdotukseen n:olla 8 merkitystä paalusta, sekä että työ suoritettiin rakennuskonttorin satamaosaston valvonnan alaisena ja sen antamia ohjeita noudattaen;

jatkamaan Vanhankaupunginlahden rantaraidetta niin pitkälle kuin tämä vankilanraiteen takia oli tarpeellista, ei kuitenkaan enempää kuin 240 m, ehdoin, että kyseinen raide rakennettiin vahvistettujen normien mukaan käyttäen uusia 30 kg/m kiskoja y. m. tarpeita sekä että kaupunki sai lunastaa tämän jatkon 400 markasta jm:ltä; sekä

erään Vanhankaupungin satama-alueella sijaitsevan varastopaikan luovuttamista keskusvankilalle koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen [3]) nojalla ottamaan haltuunsa tähän sopimukseen liitettyyn karttaan punaisella merkitty, 3,500 m² käsittävä alue, kaikki ehdoin, että kaupunki sai maksutta käyttää raidetta ja varustaa sen vaihteilla sekä antaa sen liikennöimistä koskevia määräyksiä, että kaupungille suoritettiin 8 markan korvaus metriltä vuodessa raiteen puhtaanapidosta, mikäli se sijaitsi kaupungin alueella, sekä että raide poistettiin kuuden kuukauden kuluttua määräyksen antamisesta ja raidealue valtion kustannuksella pantiin entiseen kuntoonsa.

Sittemmin saapui ilmoitus, että kaupunginhallituksen asettamat edellä mainitun raideyhteyden järjestämisen ehdot oli hyväksytty.

Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiölle myönnettin [4]) lupa vaihderaiteiden rakentamiseen Heikinkadulle Arkadian aukion kohdalle, Runebergin- ja Museokatujen risteykseen, Helsinginkadulle Kirstinkadun ja Länt. Brahenkadun välille, Hämeentielle Hakaniementorin kauppahallin edustalle sekä Siltasaarenkadulle saman torin pohjoispäähän. Samalla yhtiölle huomautettiin, että Hämeentiellä olevat raiteet mahdollisesti lähitulevaisuudessa oli siirrettävä keskelle katua sekä että kysymys Heikinkadulla Arkadian aukion kohdalla olevien raiteiden uudelleenjärjestelystä todennäköisesti piakkoin joutui käsiteltäväksi.

Edelleen yhtiö oikeutettiin [5]) pidentämään Mäkelän- ja Pohjolankaduilla olevia sivuutusraiteita.

---

[1]) Khs 5 p. maalisk. 400 §. — [2]) S:n 18 p. kesäk. 960 §. — [3]) Ks. v:n 1930 kert. os. I. — [4]) Khs 9 p. huhtik. 527 §. — [5]) S:n 3 p. jouluk. 1,776 §.

Asfalttiosakeyhtiö Lemminkäisen tiedusteltua, oliko mahdollista rakentaa pistoraide yhtiön omistaman Pääskylänkadun tontin n:o 4 edustalle, kaupunginhallitus vastasi [1]), ettei sillä ollut mitään huomauttamista sitä vastaan, että yhtiö rakensi kyseisen raiteen ruumishuoneelle johtavasta raiteesta suoraan tontilleen, edellyttäen, että kirkollisviranomaiset siihen suostuivat ja että yhtiö suoritti työn omalla kustannuksellaan.

Sörnäisissä oleva valtionrautateiden kuormaus- ja purkauspaikka. Rautatiehallitus oikeutettiin [2]) omalla kustannuksellaan antamaan täyttää ja tasoittaa eräs Sörnäisten satamaradan länsipuolella oleva alue sekä toistaiseksi korvauksetta käyttämään tätä aluetta kulkutienä valtionrautateiden kuormaus- ja purkausraiteille ehdoin, ettei paikalle ilman kaupunginviranomaisten suostumusta sijoitettu mitään varastoa.

Lupa pylväiden y. m. pystyttämiseen. Osuusliike Elanto oikeutettiin [3]) pystyttämään Sörnäisten rantatien varrella sijaitseville tehdastonteilleen n:ot 17—19 kahdeksan 36 sm:n korkuista kiinnitystukea rautatievaunujen siirtolaitteita varten ehdoin, että niistä kaksi pohjoisinta, jotka mahdollisesti voivat olla haitaksi liikenteelle, varustettiin sopivilla varoitusmerkeillä.

Helsingin puhelinyhdistys oikeutettiin [4]) asettamaan puhelinkytkinkaappi Annankadun kansakoulutontille ja toinen samanlainen kaappi Kansakoulukadun ammattikoulutontille.

Hyväksyttyjä piirustuksia. Kaupunginhallitus hyväksyi [5]) Helsingin puhelinyhdistyksen lähettämät uuden puhelinkioskimallin piirustukset.

Vanhan Helsingin ääriviivat. Kirjailija E. von Wendt oikeutettiin [6]), käyttämällä valkeaksi maalattuja lautoja korokkeilla ja helposti pois pestävää maalia ajoradoilla, tekemään Senaatintorin pintaan merkintöjä, jotka osoittivat, miten tämä osa vanhaa Helsinkiä alkujaan oli ollut rakennettu. Rakennuskonttorille annettiin tehtäväksi antaa herra Wendtille tarpeellista apua työn suorituksessa, joka kustannettaisiin konttorin käytettävissä olevilla määrärahoilla.

Urheilukentät. Kaupunginhallitus päätti [7])

varata Kaisaniemen ison kentän yksinomaan koululapsille ja naisille, joten sitä ei enää saanut luovuttaa urheilujärjestöille, ei harjoituksia eikä kilpailuja varten, mistä säännöstä kuitenkin oli lupa poiketa erikoistapauksissa käyttökauden alussa ja lopussa, jolloin muut kentät vielä eivät olleet kunnossa;

määrätä Kaisaniemen pienen kentän jaettavaksi kolmeen osaan, joista keskimmäinen luovutettaisiin naisurheilua varten sekä itäinen ja läntinen pikkulasten leikkipaikoiksi, sekä ehdottaa hiekkalaatikkojen, keinujen y. m. hankkimiseen kentälle tarvittavat määrärahat merkittäväksi vuoden 1932 talousarvioon;

varata Hakasalmenpuiston kentän pesäpalloilijoille ja myöntää Kiinteä omaisuus nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 10,000 markkaa sen kuntoonpanemiseen; sekä

antaa edellä mainitun kentän kuntoonsaattamisen ja aitauksen rakentamisen sen pohjoisosaan rakennuskonttorin tehtäväksi kiinteistöjohtajan tarkempien ohjeiden mukaisesti ja käyttämällä talousarvioon sitä varten merkittyjä varoja.

---

[1]) Khs 2 p. heinäk. 1,014 §. — [2]) S:n 8 p. lokak. 1,436 §. — [3]) S:n 17 p. jouluk. 1,901 §. — [4]) Khn jsto 30 p. toukok. 5,417 § ja 9 p. kesäk. 5,522 §. — [5]) Khs 30 p. jouluk. 1,957 §. — [6]) S:n 29 p. toukok. 814 §. — [7]) S:n 26 p. kesäk. 983 §.

Urheilukenttäin käyttömaksut. Urheiluseura Helsingin poliisivoimailijat vapautettiin [1]) suorittamasta sen maksettavaksi vuodelta 1931 pantua 600 markan suuruista Eläintarhan urheilukentän pukeutumispaviljongin vuokraa.

Puistojen käyttämisluvat. Helsingin luistelijat oikeutettiin [2]) helmikuun 21 p:nä järjestämiensä luistelumaailmanmestaruuskilpailujen ajaksi sulkemaan rautatiepenkereen liikenneväylän ja Unioninkadun välinen osa Kaisaniemenlahden rantaa ehdoin, että sulkeminen tapahtui rakennuskonttorin ja poliisimestarin antamien ohjeiden mukaisesti.

Suomenkieliset ylioppilasosakunnat oikeutettiin [3]) toukokuun 1 p:nä klo 10—12 viettämään tavanmukaista vappujuhlaa Ullanlinnan kylpylaitoksen edustalla.

Kiinteistöjohtaja valtuutettiin [2]) ratkaisemaan kaupungin puistojen ja yleisten paikkain luovuttamista eri tarkoituksiin koskevat kysymykset alistamatta niitä kaupunginhallituksen tutkittaviksi.

Linja-autoliikenne. Kaupunginhallitus päätti [4]), että sotilasviranomaisten Salomoninkadun varrelta luovuttamaan puurakennukseen sisustettaisiin yleisön ja autonkuljettajain odotushuoneet sekä matkatavarain säilytyshuone ja matkalipputoimisto, ja osoitti tähän tarkoitukseen 50,000 markkaa yleisten töiden pääluokassa olevista käyttövaroistaan. Kiinteistölautakunnalle annettiin tehtäväksi sopivalla tavalla antaa vuokralle matkatavarain säilytys- ja lippujen myyntitoimisto sekä varata sen läheisyydestä virvokkeiden ja elintarpeiden, kuten esim. jäätelön, virvoitusjuomain, makkarain y. m. myyntipaikka. Edelleen päätettiin siirtää Helsingistä länteen suuntautuvan linja-autoliikenteen lähtökohta osin Rautatientorilta ja osin Simonkadulta Salomoninkadulle niin pian kuin mainittu asema oli pantu kuntoon. Kaupungin yleisten töiden hallitusta kehoitettiin aikanaan siirtämään liikenneilmoitustaulut pylväineen Rautatientorilta ja Simonkadulta Salomoninkadulle.

Sittemmin kaupunginhallitus päätti [5]) määrätä Salomoninkadun ainoastaan kaukoliikenteessä olevien linja-autojen lähtökohdaksi, jota vastoin paikallisliikenteen lähtökohta toistaiseksi jäisi Rautatientorin itäosaan. Kiinteistöjohtajalle annettiin tehtäväksi neuvoteltuaan asiasta Linja-autoilijain liiton kanssa ilmoittaa poliisilaitokselle, mitkä linjat oli katsottava kaukoliikenteeseen kuuluviksi, sekä ryhtyä muihin asian aiheuttamiin käytännöllisiin toimenpiteisiin.

Maistraatille ehdotettiin [6]), että Munkkiniemen linja-autolinjan päätekohta siirrettäisiin Kauppatorilta Kasarmintorille. Jos tähän anomukseen myönnyttiin, oli rakennuskonttoria kehoitettava linja-autonomistajain kustannuksella rakentamaan paikalle puinen koroke.

Maistraatille osoitetussa kirjelmässä kaupunginhallitus lausui [7]), ettei sillä ollut mitään huomauttamista Osakeyhtiö Marjaniemen huvilayhdyskunta-Aktiebolaget Marudd villasamhälle nimisen yhtiön esittämää anomusta vastaan, joka anomus koski lupaa linja-autoliikenteen harjoittamiseen matkalla Helsingin Kanavatori—Suomenlinna—Vallisaari yhtiön ja komendanttivirastojen kesken sovituin ehdoin.

Edelleen kaupunginhallitus puolsi [8]) neiti A. Bergrothin anomusta saada harjoittaa linja-autoliikennettä Kauppatorin ja Käpylän Taivaskallion välillä,

---

[1]) Khn jsto 15 p. lokak. 6,869 §. — [2]) Khs 29 p. tammik. 145 §. — [3]) Khn jsto 20 p. huhtik. 4,931 §. — [4]) Khs 26 p. helmik. 337 §. — [5]) S:n 16 p. huhtik. 576 §. — [6]) S:n 17 p. jouluk. 1,904 §. — [7]) S:n 12 p. helmik. 237 §. — [8]) S:n 11 p. kesäk. 917 §.

kuitenkin ehdoin, että lähtöpaikka sijoitettiin Rautatientorille sekä että liikenne suunnattiin pitkin Kaisaniemenkatua, Siltasaarenkatua, Hämeentietä, Kumpulankatua, Jyrängöntietä, Limingantietä ja Intiankatua.

Hiekanotto. Helsingin suomalaisten ja ruotsalaisten evankelis-luterilaisten seurakuntain hautausmaatoimikunta oikeutettiin [1]) nostattamaan Melkin saaren luota 180,000 m³ hiekkaa rakennuskonttorin valvonnan alaisena ja ehdoin, että kaupungin tarpeisiin samalla maksutta nostettiin 18,000 m³ hiekkaa varastoitavaksi rakennuskonttorin ohjeiden mukaisesti.

Lupa rakennusten teettämiseen. Yhdistys Finlands motorbåtsklubb r. f. oikeutettiin periaatteellisesti rakentamaan paviljonki [2]) vuokraamansa moottorivenelaiturin maatuen viereen ja Aero osakeyhtiö työpajarakennus [3]) Kellosaareen. Samalla kaupunginhallitus päätti [3]), että kaupunki kohtuullisella rahamäärällä ottaisi osaa jälkimmäisen rakennuksen rakennuskustannusten suorittamiseen.

Laiturin rakentaminen Hylkysaareen. Merenkulkuhallitus oikeutettiin [4]) rakennuttamaan maihinlaskusilta Hylkysaaren koillisrannalle edellyttäen, että työ suoritettiin kaupungin rakennuskonttorin ylivalvonnan alaisena ja sen hyväksymien piirustusten mukaisesti.

Rakennusten poistaminen. Helsingin luistelijat velvoitettiin [5]) poistamaan omistamansa lautavaja Kaisaniemenpuistosta.

Rakennuskonttoria kehoitettiin poistamaan mukavuuslaitos entiseltä n. s. narinkka-alueelta Simonkadulta [6]), puhtaanapitolaitoksen aikaisemmin käyttämä vaja Kaivopuiston etelärannalta [7]), vajarakennus Kangasalantieltä vastapäätä korttelia n:o 555 [8]) sekä rappeutunut soittolava Teatteriesplanaadista [9]). Viimeksi mainittuun tarkoitukseen kaupunginhallitus myönsi [10]) yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 2,400 markkaa.

Kiinteistölautakunta oikeutettiin [11]) sopivalla tavalla poistamaan n. s. narinkkarakennus Simonkadulta.

Bensiininjakeluasemat. Maistraatille puollettiin [12]) Suomen kivennäisöljyosakeyhtiön anomusta saada rakentaa bensiininjakeluasema Mariankadun tontin n:o 18 kohdalle.

Aktiebolaget Wickströms Motor C:o osakeyhtiö oikeutettiin [13]) myymään bensiiniä vähittäin Pohj. Valkosaaressa olevalta bensiininjakeluasemaltaan myöskin yleisölle.

Maistraatille puollettiin [14]) Osakeyhtiö K. H. Renlund aktiebolagin anomusta saada rakentaa 1,000 litran vetoinen bensiininjakeluasema kortteliin n:o 108 Jääkärinkadun tontille n:o 11 ehdoin, että palopäällikön antamia ohjeita noudatettiin asemaa sisustettaessa.

Helsingfors segelklubb niminen yhdistys oikeutettiin [15]) aikaisemmin vahvistettuja vuokraehtoja muuttamatta asettamaan Ison Pässin saareen kaksi pumppulaitetta bensiinin ja petroolin jakelua varten.

Kansakoulutalojen luovuttaminen muihin kuin koulutarkoituksiin. Kaupunginhallitus oikeutti seuraavat yhdistykset y. m. käyttämään kaupungin kansakouluhuoneistoja alla mainittuina aikoina:

---

[1]) Khs 24 p. syysk. 1,348 §; ks. myös tätä kert. s. 166. — [2]) Khs 7 p. toukok. 687 §. — [3]) S:n 2 p. heinäk. 1,026 §. — [4]) S:n 19 p. helmik. 301 §. — [5]) S:n 1 p. lokak. 1,389 §. — [6]) Khn jsto 23 p. heinäk. 5,817 §. — [7]) S:n 23 p. heinäk. 5,820 §. — [8]) Khs 22 p. lokak. 1,531 §. — [9]) S:n 15 p. lokak. 1,463 §. — [10]) Khn jsto 19 p. marrask. 7,282 §. — [11]) Khs 2 p. heinäk. 1,020 §. — [12]) S:n 19 p. helmik. 293 §. — [13]) S:n 26 p. maalisk. 489 §. — [14]) S:n 15 p. toukok. 717 §. — [15]) S:n 23 p. heinäk. 1,097 §.

lääketieteentohtori M. Siiralan kesäkuun 2—16 p:nä järjestämään kätilökurssit Tehtaankadun kansakouluun edellyttäen, ettei huoneistoissa silloin tehty korjauksia sekä että kurssien järjestäjät korvasivat siivouskustannukset [1]);

voimistelunopettajatar E. Pesolan saamaan kesäkuun 19—21 p:ksi Kaisaniemen ja Kallion sekä Lapinlahden-, Oiko-, Punavuoren-, Tehtaan-, Töölön-, Annan-, Rata- ja Topeliuksenkatujen kansakoulutalot käytettäviksi Helsingissä kesäkuun 19—21 p:nä pidettävän yleisen laulu- ja soittojuhlan osanottajain majoittamiseen [2]);

suomalais-ugrilaisen kulttuurikokouksen majoitustoimikunnan saamaan kesäkuun 16—18 p:ksi käytettäväkseen Kaisaniemen sekä Punavuoren- ja Tehtaankatujen kansakoulut [3]);

opetusministeriön retkeilylautakunnan kesän ajaksi heti koulutyön päätyttyä saamaan käytettäväkseen Ratakadun kansakoulun, ei kuitenkaan kesäkuun 19—21 p:n väliseksi ajaksi, joksi koulu oli luovutettu muihin tarkoituksiin, edellyttäen, ettei kouluhuoneistoissa siihen aikaan suoritettu korjauksia, sekä ehdoin, että valaistus- ja siivouskustannukset korvattiin [4]); sekä kesäksi 1932 saamaan samaan tarkoitukseen käytettäväkseen Punavuorenkadun kansakoulun [5]);

Lotta Svärd yhdistyksen kesäkuun 12—14 p:nä saamaan majoitustarkoituksiin käytettäväkseen Kaisaniemen ja Punavuorenkadun kansakoulut sekä osittain Tehtaankadun kansakoulun edellyttäen, ettei kouluhuoneistoissa siihen aikaan suoritettu korjauksia [6]);

käsityönopettajataryhdistyksen kesäkuun 3—17 p:nä pitämään hallussaan Oikokadun kansakoulua järjestääkseen sinne täydennyskurssit kansakoulunopettajattarille edellyttäen, ettei koulussa suoritettu korjauksia sekä että siivouskustannukset korvattiin [7]);

Helsingin kaupungin sairaanhoitajatarkoulun toistaiseksi käyttämään Topeliuksenkoulun voimistelusalia klo 16—17 niinä päivinä, jolloin kansakoulu voi luovuttaa salin [8]);

49:nnen yleisen raittiuskongressin majoitustoimikunnan heinäkuun 23—29 p:nä pitämään hallussaan Lapinlahdenkadun kansakoulua ehdoin, että toimikunta suoritti tavanmukaiset maksut koulun käyttämisestä [9]);

rouva G. Alfthanin käyttämään hyväkseen Annankadun kansakoulun voimistelusalia lukuvuonna 1931—32 maanantaisin, tiistaisin ja torstaisin klo 18—21 [10]);

ruotsalaisen yhteiskoulun käyttämään Ratakadun kansakoulun voimistelusalia neljänä viikkotuntina lukuvuonna 1931—32 [10]);

valtion terveyssisarkurssin käyttämään Annankadun kansakoulun voimistelusalia lukuvuonna 1931—32 joka keskiviikko klo 8—9 [10]);

yliopistolliset jatkokurssit käyttämään hyväkseen Ratakadun kansakoulun luonnontieteen opetussalia kahtena viikkotuntina lukuvuonna 1931—32[10]);

juutalaisen urheiluseuran Stjärnanin tanssijaoston käyttämään Ratakadun kansakoulun voimistelusalia joka torstai klo 20—21 lukuvuonna 1931—32 [10]).

Edelleen kaupunginhallitus vahvisti suomenkielisten kansakoulujen

---

[1]) Khn jsto 27 p. tammik. 4,149 §. — [2]) S:n 27 p. tammik. 4,150 §. — [3]) S:n 27 p. tammik. 4,151 §. — [4]) S:n 3 p. helmik. 4,158 §. — [5]) Khs 19 p. marrask. 1,681 §. — [6]) Khn jsto 21 p. maalisk. 4,650 §. — [7]) S:n 26 p. toukok. 5,390 §. — [8]) S:n 26 p. toukok. 5,391 §. — [9]) S:n 30 p. kesäk. 5,747 §. — [10]) S:n 1 p. lokak. 6,652 §.

johtokunnan seuraaville yhdistyksille y. m. myöntämät luvat alla mainittujen kouluhuoneistojen käyttämiseen:

Sörnäisten suomalaisen seurakunnan nuorten voimistelukerholle Tuusulantien varrella olevan kansakoulun voimistelusalin käyttämiseen yhtenä iltana viikossa lukuvuonna 1931—32 [1]);

Helsingin työväen naisvoimistelijoille Töölönkadun kansakoulun voimistelusalin käyttämiseen yhtenä iltana viikossa lukuvuonna 1931—32 [2]);

Helsingin kisatoverien miesosastolle Kaisaniemen kansakoulun voimistelusalin käyttämiseen yhtenä iltana viikossa [3]);

Helsingin naisvoimistelijoille Snellmaninkoulun voimistelusalin käyttämiseen yhtenä iltana viikossa [3]);

Työväen voimistelijoille Kaisaniemen kansakoulun voimistelusalin käyttämiseen kahtena iltana viikossa [3]);

Ikämies-laulajille lauluharjoitusten pitämiseen Kaisaniemen kansakoulun laulusalissa kahdesti kuukaudessa ehdoin, että yhdistys kerran lukukaudessa antoi virittää koulun pianon [3]);

Suomalaiselle partiotyttöliitolle Kaisaniemen kansakoulun voimistelusalin ja n. 4—5 luokkahuoneen käyttämiseen tammikuun 3—6 p:nä 1932 osin majoitus-, osin luentotarkoituksiin [3]); sekä

Suomen opettajain raittiusliitolle eräiden Punavuorenkadun kansakoulun luokkahuoneiden sekä voimistelusalin käyttämiseen joulukuun 27 p:stä tammikuun 9 p:ään osin majoitustarkoituksiin, osin laulu- ja urheiluharjoituksia varten [4]).

Samoin hallitus vahvisti [5]) ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan päätöksen Porthaninkadun kansakoulun luovuttamisesta voimisteluseura Kullervolle yhdeksi viikkotunniksi voimisteluharjoituksia varten.

Eräiden kaupungin talojen nimitykset. Kaupunginhallitus päätti [6]), että ent. seurahuoneen virallisen nimityksen tuli olla kaupungintalo, Helsingin osakepankilta ostetun Pohj. Esplanaadikadun talon n:o 15 rahatoimisto, ent. Stockmannin talon virastotalo, Aleksanterinkadun talon n:o 24 poliisikamari, Aleksanterinkadun talon n:o 20 vanha raatihuone ja saman kadun talon n:o 26 uusi raatihuone.

Kaupungin rakennusten käyttö. Satamahallitus valtuutettiin [7]) vuokraamaan Helsingin makasiiniosakeyhtiölle eräitä Katajanokan tullikamarirakennuksen n:o 2 ja Makasiinirannan tullikamarirakennuksen n:o 3 huoneita samasta vuokrasta, jonka kaupunki suoritti yhtiölle rakennuskonttorin satamaosaston Katajanokalla olevasta huoneistosta, eli 150 markasta m²:ltä vuodessa, lämpö mukaan luettuna. Helsingin makasiiniosakeyhtiö oikeutettiin [7]) omalla kustannuksellaan panettamaan huoneet kuntoon sekä rakentamaan tarpeelliset väliseinät ehdoin, että rakennuskonttorin huonerakennusosasto valvoi työn suoritusta.

Kiinteistölautakunta valtuutettiin [8]) vuokraamaan Suomen meripelastusseuralle eräs virastotalon neljännen kerroksen huone, jota kaupunki ei tarvinnut omiin tarkoituksiinsa.

Ludviginkadun talossa n:o 5 oleva sosialilautakunnan entinen huoneisto luovutettiin [9]) huhtikuun 15 p:n ja kesäkuun 1 p:n väliseksi ajaksi maksutto-

---

[1]) Khn jsto 1 p. lokak. 6,654 §. — [2]) S:n 1 p. lokak. 6,655 §. — [3]) Khs 5 p. marrask. 1,595 §. — [4]) S:n 26 p. marrask. 1,752 §. — [5]) S:n 12 p. marrask. 1,646 §. — [6]) S:n 23 p. heinäk. 1,101 §. — [7]) S:n 12 p. maalisk. 437 §. — [8]) S:n 22 p. lokak. 1,532 §. — [9]) Khn jsto 14 p. huhtik. 4,897 §; ks. myös tätä kert. s. 146.

masti retkeilylautakunnan kuraattorin käytettäväksi maaseudulta saapuvien koululasten majoitukseen.

Korttelissa n:o 215 oleva kasarmirakennus n:o 9 luovutettiin [1]) vuokratta Suomen punaisen ristin avustustoimikunnalle hätääkärsiville aiottujen vaatteiden säilytys- ja lajitteluhuoneeksi.

Työväenopiston talosta luovutettiin [2]) eräs sali ja muutamia luokkahuoneita naisjärjestöjen hätäaputoimikunnalle kurssien järjestämiseen työttömille. Samalle toimikunnalle luovutettiin [3]) eräs Myllytien talon n:o 5 huoneisto kesäkuun 1 p:ään 1932 4,000 markan vuokrasta.

Joulukuun 29 ja 30 p:nä toimitettavaa kansanäänestystä varten kaupunginhallitus luovutti [4]) Snellmaninkadun, Kaisaniemen, Lapinlahden-, Punavuoren- ja Tehtaankatujen, Neljännen linjan 11:n, Neljännen linjan 13—15:n Porthanin-, Sturen-, Tuusulan-, Kyllikin-, Töölön- ja Stenbäckinkatujen, Vallilantien, Toukolan ja Väinölänkadun kansakoulut, Kansakoulukadun ja Pietarinkadun ammattikouluhuoneistot sekä Rikhardinkadun ja Viidennen linjan varrella olevat kaupunginkirjaston huoneistot.

Virka-asunnon käyttö. Marian sairaalan alilääkäri P. E. A. Nylander vapautettiin [5]) velvollisuudesta asua hänelle luovutetussa, sairaalassa olevassa huoneistossa ja oikeutettiin luovuttamaan se sairaalan johtajalle H. Bardylle ehdoin, joista he saivat keskenään sopia.

Ullanlinnan kylpylaitos. Kiinteistölautakunta oikeutettiin [6]) 100 markan vuosivuokrasta vuokraamaan Ullanlinnan kylpylaitos herroille O. Ekmanille, J. L. Lydeckenille, K. Seidenschnurille ja U. Westerholmille.

Ravintolain vuokralleanto. Osakeyhtiö Restaurant Börs aktiebolag oikeutettiin [7]) ulottamaan Kappelin ravintolan kahvitarjoilu soittolavaan asti sekä rakentamaan puulattia ja järjestämään telttakatos sen esplanaadin osan yläpuolelle, joka siihen asti oli ollut luovutettuna tarjoilua varten, kuitenkin siten, ettei aluetta saanut täydellisesti sulkea ennen klo 18.

Sitten kun Kaivohuoneen vuokraaja K. E. Jonsson aktiebolag, jonka kaikki osakkeet olivat pankinjohtaja H. Hertzbergin hallussa, oli ilmoittanut haluavansa luopua mainitun ravintolan vuokraoikeudesta huhtikuun 26 p:stä lukien, kaupunginhallitus päätti [8]) antaa kiinteistölautakunnalle tehtäväksi peruuttaa yhtiön kanssa tehdyn vuokrasopimuksen edellä mainitusta päivästä lukien; kehoittaa lautakuntaa vuokraamaan Kaivohuoneen toukokuun 1 p:stä toiselle sopivalle henkilölle; osoittaa kaupunginkassasta ennakolta 13,000 markkaa suoritettavaksi entiselle omistajalle jäävarastosta, joka uuden vuokraajan tuli samasta hinnasta lunastaa; sekä osoittaa yleisiä töitä varten varatuista käyttövaroistaan enintään 15,000 markkaa eräiden terveydenhoitolautakunnan vaatimien korjausten suorittamiseksi Kaivohuoneen keittiöhuoneistoissa ja ravintolahenkilökunnan asunnoissa. Kiinteistölautakunnalle annettiin samalla tehtäväksi mikäli mahdollista periä Kaivohuoneen maksamaton vuokra, 18,750 markkaa.

Vuokralle otetut huoneistot. Kiinteistölautakunta valtuutettiin vuokraamaan viidennen poliisiaseman tarpeisiin viideksi vuodeksi ja oikeuksin sopimuksen pidentämiseen edelleen viideksi vuodeksi eräs 300 m²:n laajuinen Eurantien talon n:o 8—10 huoneisto 45,000 markan vuosivuokrasta lämpöi-

---

[1]) Khs 26 p. marrask. 1,737 §. — [2]) S:n 19 p. marrask. 1,677 §. — [3]) S:n 3 p. jouluk. 1,789 §; vrt. tätä kert. s. 235. — [4]) Khs 17 p. jouluk. 1,902 §. — [5]) S:n 26 p. helmik. 345 §. — [6]) S:n 12 p. maalisk. 436 §. — [7]) S:n 13 p. maalisk. 438 §. — [8]) S:n 23 p. huhtik. 601 §; ks. myös tätä kert. s. 227.

neen sekä eräs saman kadun varrella oleva autotalli 2,450 markan vuokrasta kesäkuun 1 p:stä vuoden loppuun [1]);

työnvälitystoimistolle viideksi vuodeksi eräs toimiston hallussa jo olevan Helenankadun talon n:o 4 huoneiston viereinen huoneisto; kuluvan vuoden vuokra, 46,900 markkaa, osoitettiin talousarvion tililtä Arvaamattomat vuokrat ja vuokrankorotukset [2]);

köyhäinhoitolautakunnalle vuoden 1932 tammikuun 1 p:n ja toukokuun 31 p:n väliseksi ajaksi samaan tarkoitukseen siihen asti käytetty Helsinginkadun talossa n:o 1 sijaitseva huoneisto 5,500 markan kuukausivuokrasta sekä ehdoin, että vuokrasopimus jäi voimaan koko vuodeksi, ellei kumpikaan osapuoli ollut sanonut sitä irti maaliskuun kuluessa [3]);

puhtaanapitolaitokselle Vaasankadun talossa n:o 21 oleva autotalli vuoden 1932 tammikuun 1 p:n ja vuoden 1933 toukokuun 31 p:n väliseksi ajaksi 54,000 markan vuosivuokrasta, lämpö ja vesi mukaan luettuna [4]);

Hemgård-nimiselle lastentarhalle kauppias O. Maijalalta Hämeentien talossa n:o 67 sijaitseva n. 275 m² käsittävä huoneisto viideksi vuodeksi 17 markan kuukausivuokrasta m²:ltä lämpöineen eli yhteensä 56,100 markan vuosivuokrasta ehdoin, että pihamaalta sai aidata sopivan alueen lastentarhan lasten leikkipaikaksi sekä että talonisäntä suoritti huoneiston tarpeelliset maalaustyöt, jota vastoin kaupunki kustansi kaikki muutostyöt [5]); sekä

Alppimaja-nimiselle lastentarhalle 284 m²:n laajuinen huoneisto Castréninkadun talosta n:o 28 viideksi vuodeksi lukien vuoden 1932 syyskuun 1 p:stä 50,000 markan vuosivuokrasta lämpöineen [5]).

Edelleen kaupunginhallitus päätti [6]), että Fabianinkadun talosta n:o 23 sai vuokrata huoneiston veneeristen tautien poliklinikalle, ja osoitti talousarvioon arvaamattomia vuokria ja vuokrankorotuksia varten merkitystä määrärahasta muuton takia tarpeellisen 12,167 markan suuruisen lisäyksen poliklinikan vuokramäärärahaan. Muut muutosta aiheutuneet menot poliklinikan tuli suorittaa talousarviomäärärahoistaan. Terveydenhoitolautakunnalle annettiin tehtäväksi sopia valtion kanssa klinikan ylläpitämisestä uudessa huoneistossa.

Lääkintöhallituksen ilmoitettua, että se tehdäkseen mahdolliseksi ajanmukaisen huoneiston vuokraamisen Fabianinkadun talosta n:o 23 veneeristen tautien poliklinikalle oli korottanut osansa poliklinikan vuokrakustannuksista 22,000 markasta 32,000 markkaan kesäkuun 1 p:stä lukien toistaiseksi, kaupunginhallitus päätti [7]), että kyseistä huoneistoa koskevaan vuokrasopimukseen oli lisättävä seuraava kohta:

Helsingin kaupunki sitoutuu kuluvalta vuodelta suorittamaan tässä vuokrasopimuksessa mainitun vuokramäärän ja lääkintöhallituksen tähän tarkoitukseen myöntämän määrärahan välisen erotuksen, enintään 12,167 markkaa, sekä sen jälkeen vuosittain 10,000 markkaa pidättäen kaupungille oikeuden vuokrasopimuksen irtisanomiseen sopimuksessa mainitun ajan kuluessa.

---

[1]) Khs 12 p. helmik. 241 § ja 30 p. huhtik. 630 §. — [2]) S:n 12 p. helmik. 244 §. — [3]) S:n 22 p. lokak. 1,534 §. — [4]) S:n 22 p. lokak. 1,537 §. — [5]) S:n 23 p. jouluk. 1,917 §. — [6]) S:n 26 p. helmik. 350 §. — [7]) Khn jsto 24 p. maalisk. 4,654 §.

3. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Vahvistetut kaupunginasemakaavanmuutokset. Tammikuun 20 p:nä sisäasiainministeriö vahvisti XI kaupunginosan korttelin n:o 331 muutetun asemakaavan [1]) ja maaliskuun 5 p:nä Hietaniemen uutta hautausmaata sekä Lönnrotinkadun jatkamista satamaradan yli koskevat asemakaavanmuutokset [2]).

Ruoholahdentorin järjestely. Kaupunginhallitus hyväksyi [3]) kaupungin yleisten töiden hallituksen lähettämän Ruoholahdentorin järjestelyä ja sikäläisen liikenteen järjestämistä koskevan ehdotuksen..

Tonttien yhdistäminen. Kaupunginhallitus suostui [4]) Kumpulan korttelin n:o 934 tonttien n:ot 53 ja 55 yhteenrakentamiseen.

Vesijohdot. Luvussa Vesijohtolaitos olevista käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi 54,000 markkaa vesijohdon ulottamiseksi Hietarantaan [5]) ja 100,000 markkaa uuden 400 mm:n läpimittaisen johdon asettamiseen Elimäenkatuun Kuortaneen- ja Mäkelänkatujen välille [6]).

Korkeasaaren vesijohtokaapelin korjauksiin kaupunginhallitus myönsi [7]) kiinteän omaisuuden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 9,888: 55 markan suuruisen määrärahan.

Kaasujohdot. Luvussa Kaasulaitos olevista käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi 18,000 markkaa Sofiankadun alaisen pääkaasujohdon uusimiseen [8]) sekä 124,000 markkaa 550 m:n pituisen kaasujohdon asentamiseen kaasulaitokselta Kulosaarenkadun tontille n:o 11 [9]).

Imatran voimalaitoksen johtojen korjaustyöt. Kaupunginhallitus päätti [10]) kääntyä Imatran voimalaitoksen puoleen pyytäen, että laitos kesän aikana kaupungin kustannuksella teettäisi välttämättömät voimajohtojen korjaustyöt niiden ja Oulunkylän—Herttoniemen rautatien risteyskohdassa. Korjauskustannuksiin, jotka voimalaitos oli arvioinut 112,000 markaksi, hallitus myönsi mainitun suuruisen rahamäärän Herttoniemen rakennustöiden määrärahasta.

Antamassaan vastauksessa voimalaitos ilmoitti suostuvansa suorittamaan työn, kuitenkin vastaamatta siitä, ettei arvioituja kustannuksia ylitetty. Kaupunginhallitus hyväksyi [11]) tämän ehdon.

Määrärahan myöntäminen kaapelia varten. Luvussa Sähkölaitos olevista käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi [12]) 25,000 markan suuruisen määrärahan vaihtovirtakaapelin vetämiseksi Etel. Hesperiankadulle, pääasiallisesti keskuslaboratorion tarpeisiin.

Kaupungin omissa ja kaupungin hallussa olevissa taloissa suoritetut korjaus- ja sisustustyöt. Kaupunginarkkitehtia kehoitettiin [13]) käytettävissä olevia rakennusmäärärahoja käyttäen pystyttämään hyllyjä maistraatin uuteen arkistohuoneeseen.

Korjaustöiden suorittamiseen toisen kaupunginvoudin virkahuoneistossa kaupunginhallitus osoitti [14]) yleisten töiden pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan 13,100 markkaa.

---

[1]) Khs 19 p. helmik. 295 §. — [2]) S:n 26 p. maalisk. 490 ja 491 §. — [3]) S:n 13 p. elok. 1,134 §. — [4]) S:n 1 p. lokak. 1,390 §. — [5]) S:n 16 p. toukok. 736 §. — [6]) S:n 19 p. marrask. 1,675 §. — [7]) S:n 12 p. marrask. 1,640 §. — [8]) S:n 16 p. heinäk. 1,074 §. — [9]) S:n 3 p. syysk. 1,227 §. — [10]) S:n 26 p. maalisk. 500 §. — [11]) S:n 16 p. huhtik. 581 §. — [12]) S:n 14 p. jouluk. 1,867 §. — [13]) Khn jsto 29 p. lokak. 7,069 §. — [14]) Khs 24 p. syysk. 1,346 §.

Tulli- ja satamarakennusten korjausmäärärahasta myönnettiin [1]) 15,600 markkaa erinäisten Eteläsatamassa sijaitsevien tullikamarille luovutettujen huoneistojen laajentamiseen.

Rakennuskonttorille annettiin [2]) tehtäväksi viipymättä korjauttaa rautatietoimiston Länsisatamassa oleva huoneisto käyttämällä talousarviossa tällaisiin tarkoituksiin varattuja määrärahoja sekä suunnitellessaan uusia rakennuksia mainittuun satamaan ottaa huomioon rautatietoimiston tilan tarve.

Työnvälitystoimistolle luovutetun Helenankadun talon n:o 4 korjauksiin myönnettiin [3]) 34,750 markkaa yleisten töiden pääluokkaan merkityistä kaupunginhallituksen käyttövaroista. Rakennuskonttori velvoitettiin huolehtimaan siitä, että talonomistajan samassa huoneistossa suoritettavat korjaukset tehtiin sopivaan aikaan.

Tarpeellisten korjausten suorittamiseen Etel. Makasiinikadun talossa n:o 6 sijaitsevassa työnvälitystoimiston huoneistossa kaupunginhallitus myönsi [4]) 1,500 markan määrärahan Kiinteä omaisuus nimiseen pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan.

Kiinteistöosakeyhtiö Balderille myönnettiin [5]) kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 4,565: 50 markan suuruinen korvaus niistä korjauksista, jotka yhtiö oli suorituttanut omistamassaan, työnvälitystoimistolle vuokratussa Aleksanterinkadun talon n:o 12 huoneistossa.

Rakennuskonttorin huonerakennusosasto valtuutettiin [6]) käyttämään palolaitoksen talojen korjausmäärärahasta 2,000 markkaa kotiapulaisenhuoneen järjestämiseen palopäällikölle luovutettuun huoneistoon.

Rakennuskonttoria kehoitettiin [7]) panettamaan kuntoon viidennen poliisiaseman hallussa oleva Hämeentien talon n:o 71 huoneisto sekä suorittamaan erinäisiä sisustustöitä saman poliisiaseman uusissa, Eurantien varrella sijaitsevissa huoneistoissa. Näiden eri töiden 26,800 markaksi ja 92,700 markaksi arvioidut kustannukset oli suoritettava yleisten töiden pääluokkaan merkityillä kaupunginhallituksen käyttövaroilla.

Kaupunginhallitus päätti [8]), että neljännen poliisiaseman painihuoneen yhteyteen oli järjestettävä pukeutumishuone, ja määräsi tästä aiheutuvat kustannukset suoritettaviksi mainitun poliisitalon kylkirakennuksen korottamista y. m. varten myönnetystä määrärahasta.

Sittemmin määrättiin [9]), että virastotalossa olevan poliisilaitoksen nyrkkeilyhuoneen ovi oli päällystettävä levyllä, koska huoneessa pidettiin ampumaharjoituksia, sekä että tästä päätöksestä aiheutuvat kustannukset, 2,000 markkaa, oli suoritettava kiinteän omaisuuden pääluokkaan merkityistä hallituksen käyttövaroista.

Terveydenhoitolautakunta oikeutettiin [10]) käyttämään pienehköjen korjausten suorittamiseen desinfioimismajalassa myönnetystä määrärahasta 9,000 markkaa vesiboilerin hankkimiseen majalan kylpyhuoneeseen sekä 1,000 markkaa majalan puhdistamis- ja maalaustöihin.

Kiinteistölautakunta oikeutettiin [11]) käyttämään eräiden Marian sairaalan ja Malminkadun talon n:o 18 palovahinkojen korjaamiseen kaupungille suoritettu palovahingonkorvaus, 3,751: 75 markkaa.

---

[1]) Khs 15 p. tammik. 92 §. — [2]) S:n 26 p. marrask. 1,741 §. — [3]) S:n 16 p. huhtik. 579 §. — [4]) S:n 22 p. toukok. 775 §. — [5]) S:n 3 p. syysk. 1,223 §. — [6]) S:n 10 p. syysk. 1,277 §. — [7]) S:n 12 p. helmik. 241 §, 9 p. huhtik. 523 § ja 30 p. huhtik. 630 §. — [8]) S:n 19 p. helmik. 296 §. — [9]) S:n 29 p. lokak. 1,563 §. — [10]) S:n 14 p. jouluk. 1,871 §. — [11]) S:n 14 p. jouluk. 1,864 §.

Kansakoulukadun uuden ammattikoulutalon valaistuslaitteiden kustantamiseksi kaupunginhallitus osoitti [1]) 27,860: 80 markkaa yleisistä käyttövaroistaan.

Rakennuskonttorille annettiin [2]) tehtäväksi käyttämällä tällaisiin tarkoituksiin myönnettyjä talousarvion varoja suorittaa Aula-nimisen lastentarhan hallussa olleessa Viidennen linjan talon n:o 14 huoneistossa eräitä korjauksia, joiden oli arvioitu maksavan 500 markkaa.

Majgård-nimisen lastentarhan lattiain maalaamiseen myönnettiin [3]) 600 markkaa ja Valkama-nimisen lastentarhan lattiain korjaamiseen 640 markkaa yleisten töiden pääluokkaan sisältyvistä kaupunginhallituksen käyttövaroista.

Samoista varoista kaupunginhallitus myönsi 14,000 markkaa eräiden korjaustöiden suorittamiseen Kasarminkadun talossa n:o 21 sijaitsevassa rakennuskonttorin huoneistossa [4]) sekä 54,400 markkaa kaupunginpuutarhan kivihuvilan korjauksiin [5]).

Rakennuskonttorille annettiin [6]) tehtäväksi kiireisesti antaa suorittaa Humallahden uimalaitoksessa seuraavat korjaus- ja muutostyöt: laiturien purkaminen, kääntömaalin ja lähtölavan rakentaminen sekä uima-altaan perkaaminen. Kustannukset, jotka arvioitiin 55,000 markaksi, oli suoritettava yleisten töiden pääluokkaan merkityillä hallituksen käyttövaroilla.

Edelleen kaupunginhallitus kaupungin puolesta sitoutui [7]) suorittamaan kohtuullisen korvauksen niistä pysyväisistä korjauksista, jotka Suomen uimaliitto aikoi suorittaa Humallahden uimalaitoksessa voidakseen luovuttaa laitoksen pohjoismaista uintimaaottelua varten.

Kaupungintalon puhelinkeskus. Koska virastotalon ja rahatoimiston puhelimet oli päätetty yhdistää kaupungintalon keskukseen, oli tätä laajennettava. Kaupunginhallitus hyväksyi [8]) Sähköosakeyhtiö Siemens-Schuckertin tarjouksen, jonka mukaan keskukseen lisättäisiin 150 sisäliittymää ja 10 keskusjohtoa ja tällöin otettaisiin käytäntöön 2 etuvalitsijatelinettä kehyksineen sekä 7 10-osaista etuvalitsijakehystä ent. Stockmannin talon keskuksesta. Keskuksen laajennuksen kustannusarvio päättyi 233,850 markkaan, mikä menoerä oli suoritettava talousarvion tililtä Virastohuoneistojen sisustaminen kaupungintaloon ja Osakeyhtiö Stockmannin kiinteistöihin.

Edelleen kaupunginhallitus päätti [9]), että kaupungintalon puhelinkeskuksen tarpeisiin erotettaisiin huone kaupunginkanslian vahtimestarin hallussa olevasta ensimmäisen kerroksen hallista ja hankittaisiin uusi kaapeli, joka sai maksaa enintään 8,000 markkaa.

Marian sairaalan mankelihuoneen ilmanvaihtolaite. Ilmanvaihtolaitteen hankkimiseksi Marian sairaalan mankelihuoneeseen kaupunginhallitus myönsi [10]) 13,600 markan määrärahan yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan.

Kulkutautisairaalan viemärijohto. Kulkutautisairaalan johtajan ilmoitettua, että sairaalan viemärijohtoon rakennettu betonikattila, jossa lavantautipotilaiden ulostukset keitettiin, oli niin rappeutunut, ettei sitä enää käynyt korjaaminen, kaupunginhallitus myönsi [11]) yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 19,000 markkaa uuden kattilan hankkimiseen.

---

[1]) Khs 1 p. lokak. 1,402 §. — [2]) Khn jsto 29 p. lokak. 7,067 §. — [3]) S:n 21 p. jouluk. 7,736 ja 7,737 §. — [4]) Khs 3 p. jouluk. 1,784 §. — [5]) S:n 29 p. toukok. 808 §. — [6]) S:n 30 p. huhtik. 632 §. — [7]) Khs 6 p. elok. 1,116 §. — [8]) S:n 7 p. toukok. 699 §. — [9]) S:n 16 p. heinäk. 1,077 §. — [10]) S:n 22 p. tammik. 135 §. — [11]) S:n 22 p. tammik. 134 §.

Määräraha lämminvesikattilaa y. m. varten. Samoista varoista kaupunginhallitus myönsi[1]) 18,900 markkaa uuden lämminvesikattilan hankkimiseen talvipuutarhaan sekä 19,500 markkaa lämminvesisäiliön hankkimiseen Kivelän sairaalaan.

Cygnaeuksenkoulun höyrykattila oli haljennut räjähdyksen johdosta, minkä vuoksi kaupunginhallitus myönsi[2]) edellä mainituista käyttövaroistaan 62,000 markan määrärahan uuden höyrykattilan hankkimiseen.

Porthaninkadun kansakoulu. Koska helposti voi sattua onnettomuuksia lapsiparvien rynnätessä Porthaninkadun kansakoulusta mainitulle vilkasliikenteiselle kadulle, oli avattu uloskäytävä suoraan koulutalosta pihamaalle, ja vieläkin lisätäkseen lasten turvallisuutta kaupunginhallitus päätti[3]) valtuuttaa kaupungin yleisten töiden hallituksen avauttamaan Neljännen linjan puolella olevaan aitaukseen portin, jota lapset sen jälkeen saivat käyttää kulkutienään.

Palohälyytyskellot. Palohälyytyskellojen asentamiseen sähkölaitoksen aliasemille Kallioon, Töölöön ja Kasarmintorin varrelle kaupunginhallitus myönsi[4]) yleisistä käyttövaroistaan 4,000 markan määrärahan.

Korkeasaaren valvojanasunto. Korkeasaaren eläintarhan valvojanasunnon desinfioimista varten osoitettiin[5]) 3,050 markkaa kiinteän omaisuuden pääluokkaan merkityistä kaupunginhallituksen käyttövaroista.

Soittolavan siirtäminen. Kaupunginhallitus päätti[6]), että Agricolanpuistikossa oleva soittolava oli siirrettävä Kallion kirjastotalon vieressä olevaan puistikkoon, ja määräsi tästä sekä lavan korjaamisesta aiheutuvat, 2,500 mar kaksi arvioidut kustannukset suoritettavaksi yleisten töiden pääluokassa olevista hallituksen käyttövaroista.

Ravintola Kappeli. Terveydenhoitolautakunnan oltua sitä mieltä, että Kappelin rakennusta voi käyttää ravintolana vielä kesällä 1931 edellyttäen, että keittiössä suoritettiin erinäisiä korjauksia, kaupunginhallitus päätti[7]), että ne suuremmat korjaus- ja muutostyöt, joihin rakennuksessa oli päätetty ryhtyä, lykättäisiin ja kiinteistötoimistoa kehoitettaisiin heti suorittamaan välttämättömät keittiön maalaustyöt. Hallitus osoitti tähän tarkoitukseen 6,000 markkaa yleisiä töitä varten varatuista käyttövaroistaan.

Edelleen hallitus päätti[8]), että edellä mainitun ravintolan palovahinkojen korjaustöihin sai käyttää kaupungille maksetun palovahingonkorvauksen, 3,122 markkaa joka oli maksettava kyseisen rakennuksen vuokraajalle.

Nahkojen myynti määrättiin[9]) siirrettäväksi Salomoninkadulta Kampin kasarmialueella olevaan puurakennukseen, joka oli pantava kuntoon tähän tarkoitukseen yleisten töiden pääluokkaan sisältyvistä hallituksen käyttövaroista suoritettavin 1,500 markan kustannuksin.

Kellosaaren toimistorakennus. Kaupunginhallitus päätti[10]), että Kellosaareen rakennettavaksi päätetyn toimistorakennuksen välttämättömimmät perustustyöt heti pantaisiin käyntiin, mutta työ muulta osaltaan lykättäisiin kevääseen 1932.

Lisämääräraha Käpylän paloasemaa varten. Yleisten töiden pääluokassa olevista käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi[11]) 30,000 markan suuruisen määrärahan Käpylän paloaseman rakennustöiden lopettamiseen.

---

[1]) Khs 26 p. marrask. 1,745 §. — [2]) S:n 19 p. helmik. 306 §. — [3]) Khn jsto 6 p. toukok. 5,198 §. — [4]) S:n 6 p. helmik. 4,225 §. — [5]) Khs 22 p. toukok. 776 §. — [6]) Khn jsto 8 p. lokak. 6,794 §. — [7]) Khs 12 p. helmik. 243 §. — [8]) S:n 17 p. syysk. 1,306 §. — [9]) S:n 7 p. toukok. 693 §. — [10]) S:n 23 p. heinäk. 1,105 §. — [11]) S:n 26 p. maalisk. 498 §.

Tuberkuloosisairaala[1]). Sitten kun tuberkuloosisairaalassa oli toimitettu katselmus, kaupunginhallitus päätti[2]) urakoitsijalle, Rakennustoimisto Rakentajalle Malmi ja Ääri, osoitetussa kirjelmässä vaatia tätä viipymättä korjaamaan katselmustoimituksessa todetut puutteellisuudet sekä ilmoittaa tästä urakoitsijan takaussitoumusten antajalle[3]), Luottopankki osakeyhtiölle. Vesijohtolaitosta kehoitettiin yhdessä kaupungin lämpöteknikon kanssa tarkastamaan lämmitys- ja vesijohtoverkosto. Suomalainen sähköosakeyhtiö Gottfr. Strömberg oli kirjallisesti sitoutunut ennen helmikuun 7 p:ää panemaan kuntoon pihavalaistuslaitteet, jotka toistaiseksi puuttuivat.

Vesijohtoliike Huber osakeyhtiölle myönnettiin[4]) toukokuun 22 p:ään 1932 pidennetty aika tuberkuloosisairaalan katselmuksessa tarpeellisiksi havaittujen lämpö- ja vesijohtojen korjausten suorittamiseen, kuitenkin ehdoin, että toiminimen takaaja pidensi takauksensa, jonka tuli koskea 100,000 markkaan alennettua määrää, yhtä pitkäksi ajaksi.

Asiantuntijalta pyydettiin lausunto eräistä sairaala-alueen salaojitustyössä havaituista virheistä, ja hänen tultuaan kaupungille kielteiseen tulokseen kaupunginhallitus päätti[5]) tehdä urakoitsijatoiminimen kanssa uuden sopimuksen, jonka mukaan m. m. sairaalarakennuksen puutteellisuuksien tuli olla korjatut vuoden kuluessa ja toiminimen suorittaa kaupungille 10,000 markan suuruinen vahingonkorvaus erään seinän halkeamisesta sekä antaa pankkitakaus velvollisuuksiensa täyttämisestä säädetyn ajan kuluessa.

Salaojitustöiden suorittamiseen tuberkuloosisairaalan alueella kaupunginhallitus myönsi[6]) 50,000 markkaa yleisten töiden pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan.

Kivelän sairaala. Kaupunginvaltuuston annettua kaupunginhallitukselle tehtäväksi määrätä, kuinka ja miten laajalti Kivelän sairaalan alueelle rakennettaviksi päätettyjen asunto- ja sairaalarakennusten rakennustyöt oli pantava käyntiin, hallitus päätti[7]), että toistaiseksi rakennettaisiin ainoastaan sairaspaviljonki.

Nikkilän sairaala. Kaupungin sairaalain hallitus ilmoitti[8]) lääkintöhallituksen hyväksyneen Nikkilän sairaalan uuden paviljongin sekä suostuneen siihen, että sairaalassa vuoden 1932 loppuun sai olla 26 ylimääräistä potilasta.

Mäkelän kansakoulutalo. Kaupungin yleisten töiden hallitus oikeutettiin[9]) panettamaan käyntiin rakennettavaksi päätetyn Mäkelän uuden kansakoulutalon rakennustyöt.

Tuberkuloottisten asuintalo. Kaupungin yleisten töiden hallitus oikeutettiin[10]) aloittamaan tuberkuloottisille perheille varattavan Loviisankadun varrelle tulevan asuintalon rakennustyöt.

Käymälät ja vedenheittolaitokset. Tarkoitusta varten asetetun[11]) komitean annettua mietintönsä kaupungin käymäläin järjestämistä koskevasta kysymyksestä kaupunginhallitus päätti[12]) m. m.:

antaa rakennuskonttorin huonerakennusosastolle tehtäväksi suunnitella mukavuuslaitoksia rakennettavaksi Lönnrotinkadun ajosillan alle, pidennetyn Heikinpuiston eteläpäähän sekä Apollon-, Runebergin- ja Hesperiankatujen risteykseen tulevaan puistikkoon sekä kunnallisia uudisrakennuksia suunnitellessaan ottaa huomioon yleisten käymäläin tarpeen.

---

[1]) Ks. myös tätä kert. s. 265. — [2]) Khs 29 p. tammik. 161 §. — [3]) S:n 19 p. helmik. 299 § ja 5 p. maalisk. 403 §. — [4]) S:n 16 p. huhtik. 582 § ja 7 p. toukok. 698 §. — [5]) S:n 3 p. syysk. 1,225 §. — [6]) S:n 10 p. syysk. 1,269 §. — [7]) S:n 22 p. toukok. 782 §. — [8]) S:n 19 p. helmik. 308 §. — [9]) S:n 26 p. kesäk. 988 §. — [10]) S:n 9 p. huhtik. 534 §. — [11]) Ks. v:n 1929 kert. s. 270. — [12]) Khs 22 p. lokak. 1,524 §.

Samalla kaupunginhallitus hyväksyi [1]) uuden vedenheittolaitostyypin sekä rahatoimikamarin lokakuun 21 p:nä 1930 hyväksymän suunnitelman, joka koski osin uusien laitosten sijoittamista, osin aikaisempien muuttamista, kuitenkin siten, että kiinteistölautakunnan paikkoja vastaan esittämät muistutukset oli otettava huomioon. Suunnitelma oli toteutettava vähitellen, sikäli kuin siihen voitiin myöntää määrärahoja.

Sairaalarakennusten palovakuuttaminen. Kaupunginhallitus päätti [2]) anoa valtioneuvostolta, että kaupunki vapautettaisiin mieli- ja tuberkuloosisairaalain valtionavun saamisen ehdoksi säädetystä näiden rakennusten palovakuuttamisvelvollisuudesta.

Rakennusten myynti. Kiinteistölautakunnalle annettiin [3]) tehtäväksi julkisella huutokaupalla myydä Kaivopuiston etelärannalla oleva virutushuone sekä tuberkuloosisairaalan alueella sijaitseva n. s. Bergströmin huvila, jotka rakennukset ostajat oli velvoitettava purkamaan ja poistamaan.

Samaten oli kiinteistölautakunnan toimesta myytävä Tuurholmassa oleva talvipuutarharakennus [4]).

Rakennusten purkaminen. Rakennuskonttorin huonerakennusosastolle annettiin [5]) tehtäväksi antaa purkaa Herttoniemen asuinrakennus n:o 79 b sekä käyttää puuaineet polttopuiksi paikalla suoritetuissa satamarakennustöissä.

Yleisten töiden aloittamislupa. Rakennuskonttori oikeutettiin [6]) panemaan käyntiin seuraavat työt: Etel. Hesperiankadun, Arkadiankadun, Topeliuksenkadun, Pengerkadun, Elimäenkadun ja Nilsiänkadun tasoitus, viemärin rakentaminen Mäkelänkadulta Kyläsaareen, puhdistuslaitoksen rakentaminen Kyläsaareen, urheilukenttäin järjestäminen Annalaan ja kortteliin n:o 419 Perhonkadun varrelle sekä Maistraatinkadun ja Paulantien risteykseen tulevien leikkikenttäin tasoitus, satamaradan jatkaminen Kyläsaareen ja sivuutusraiteen rakentaminen sekä Herttoniemen rakennustyöt.

Varatyöt [7]). Kaupunginvaltuuston hyväksyttyä kaupunginhallituksen lähettämän varatöiden järjestämistä koskevan ehdotuksen kaupunginhallitus päätti [8]) valtuuttaa kaupungin yleisten töiden hallituksen helmikuun 15 p:stä lukien panemaan käyntiin valtuuston hyväksymät työt sekä, mikäli se oli teknillisesti mahdollista, menettelemään siten, ettei tekeillä olevissa töissä olevaa työvoimaa tarvinnut supistaa. Edelleen kehoitettiin hallitusta kiireisesti lähettämään kaupunginhallitukselle kaupunginvaltuuston päätöksen puitteissa laadittu yksityiskohtainen varatöiden suorittamisohjelma helmikuun 15 p:n ja toukokuun 31 p:n väliseksi ajaksi sekä näiden töiden kustannusarvio sekä kaikin käytettävissään olevin keinoin jouduttamaan Herttoniemen töiden käyntiinpanemista niin laajoin mitoin kuin mahdollista.

Tämän johdosta hallitus lähetti työohjelman, jonka toteuttamiseen laskettiin tarvittavan 17,075,000 markkaa. Vuonna 1930 myönnetyistä varatyömäärärahoista oli 2,075,828: 54 markkaa siirretty kertomusvuoteen, joten tarvittiin 15,000,000 markan suuruinen lisäys. Kaupunginhallitus hyväksyi [9]) suunnitelman ja osoitti tarvittavat varat yleisten töiden pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan.

Kaupungin yleisten töiden hallitus valtuutettiin [10]) panemaan käyntiin eräiden Mäkelän alueen sivukatujen tasoitustyöt.

---

[1]) Khs 22 p. lokak. 1,527 §. — [2]) S:n 19 p. marrask. 1,661 §. — [3]) S:n 29 p. lokak. 1,565 § ja 5 p. marrask. 1,593 §. — [4]) S:n 23 p. jouluk. 1,937 §. — [5]) S:n 15 p. lokak. 1,466 §. — [6]) S:n 29 p. tammik. 163 §. — [7]) Vrt. tätä kert. s. 31 ja 206. — [8]) Khs 12 p. helmik. 232 §. — [9]) S:n 5 p. maalisk. 388 §. — [10]) S:n 9 p. huhtik. 533 §.

Koskelantien tasoitus. Jotta jo ennen kuluvan vuoden alkua rakennuskonttorin katu- ja satamaosastojen vakinaisiin töihin otettuja työntekijöitä ei tulisi pakko erottaa, kaupungin yleisten töiden hallitus valtuutettiin [1]) panemaan käyntiin Koskelantien tasoitustyöt, joita varten merkittäisiin määräraha vuoden 1932 talousarvioon. Samalla hallitus määräsi, että kertomusvuoden kuluessa vakinaisiin töihin otetut työntekijät oli erotettava, kun tämä töiden supistamisen takia oli välttämätöntä, ja satama- ja katuosastojen vakinaisista töistä vuonna 1932 vapautuvat työntekijät siirrettävä suoraan varatöihin.

Katutyöt. Yleisten töiden pääluokassa olevista käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi [2]) 15,374: 70 markan määrärahan Albertinkadun ja Osakeyhtiö P. Sinebrychoffin alueen välisen Uudenmaankadun osan järjestelystä ja korottamisesta aiheutuvien kustannusten suorittamiseen.

Kaupunginhallitus päätti [3]), että seuraavat kadut kesän aikana oli päällystettävä asfalttibetonilla: Fredrikinkatu Pohj. Rautatiekadun ja Lutherinkadun väliltä, Punavuorenkatu Fredrikintorin ja Hietalahdenrannan väliltä, Merimiehenkatu tonttien n:ot 11—13 ja Perämiehenkadun väliltä, Tarkk'ampujankatu Laivurin- ja Kasarmikatujen väliltä, Kansakoulukatu Fredrikin- ja Annankatujen väliltä, Liisanpuistikkoa ympäröivät kadut, Eläintarhantie Turuntien ja Helsinginkadun väliltä, Helsinginkatu Eläintarhantien ja Länt. Brahenkadun väliltä, Mäkelänkatu Hämeen- ja Päijänteenteiden väliltä, Salomoninkatu Annan- ja Heikinkatujen väliltä, Meilahdenkatu Turuntien ja Topeliuksenkadun väliltä, Hietalahdentorin eteläinen jalkakäytävä, Kapteeninkatu Pietarin- ja Merikatujen väliltä, puistoalueeseen rajoittuvat Porvoon- ja Viipurinkatujen osat sekä Pohj. Rautatiekatu Turuntien ja Nervanderinkadun väliltä.

Yleisten töiden pääluokassa olevista käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi [4]) 18,304 markan määrärahan Salomoninkadun ajoradan eteläosan kuntoonpanemista sekä 9,000 markkaa eräiden samalla kadulla olevien portaiden poistamista ja jalkakäytävän alentamista varten.

Eduskuntatalon rakennustoimikunnan kehoitettua kaupungin rakennuskonttoria panemaan kuntoon mainittuun kiinteistöön kuuluvat kadut ja jalkakäytävät kaupunginhallitus päätti [5]), että samalla pantaisiin kuntoon kaupungin vastaavat katuosuudet, ja määräsi, että työn aiheuttamiin kustannuksiin sai käyttää 84,000 markkaa maistraatin ja kaupunginhallituksen määräyksen mukaan suoritettavaa kenttäkivikatujen asfaltoimista varten varatusta määrärahasta sekä 74,000 markkaa varatöitä varten myönnetyistä rakennuskonttorin määrärahoista.

Puiden istuttaminen. Kahdeksan puun istuttamiseen eduskuntatalon edustalle kaupunginhallitus osoitti [6]) 20,000 markkaa tällaisia tarkoituksia varten talousarvioon merkitystä määrärahasta.

It. puistotien leventäminen. Kaupunginhallitus päätti [7]), että Kaivopuiston It. puistotietä oli levennettävä 2 m huvilan n:o 8 c kohdalta 80 m etelään päin sekä että työn kustannukset, jotka arvioitiin 14,300 markaksi, oli suoritettava talousarvioon merkitystä teiden korjaus- ja kunnossapitomäärärahasta.

Lönnrotinkadun jatkon noususilta. Kaupunginhallitus hyväksyi [8]) kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotuksen, että Lönnrotinkadun jatkon noususillan alaista maa-aluetta käytettäisiin laituritasona tavarain varastoimiseen, mahdollisesti myös avonaisena tavarasuojana.

---

[1]) Khs 30 p. marrask. 1,756 §. — [2]) S:n 29 p. tammik. 162 §. — [3]) S:n 11 p. kesäk. 919 §. — [4]) S:n 2 p. heinäk. 1,029 §. — [5]) S:n 27 p. elok. 1,213 §. — [6]) S:n 15 p. toukok. 716 §. — [7]) S:n 13 p. elok. 1,135 §. — [8]) S:n 5 p. marrask. 1,590 §.

Sofiankadun yli vievä katusilta. Kaupungin yleisten töiden hallitusta kehoitettiin [1]) viipymättä panettamaan käyntiin Sofiankadun sillan rakennustyöt, jotka kustannettaisiin kaupungintaloon ja Osakeyhtiö Stockmannin kiinteistöihin tulevien virastohuoneistojen sisustamista varten myönnetyillä varoilla.

Salomoninkadun juoma-allas määrättiin [2]) siirrettäväksi Kaasutehtaankadulle 10,000 markan kustannuksin, jotka suoritettaisiin yleisten töiden pääluokkaan merkityillä kaupunginhallituksen määrärahoilla.

Eläintarhantie. Eläintarhantien sivustojen väliaikaista kuntoonpanemista varten kaupunginhallitus myönsi [3]) 61,000 markan suuruisen määrärahan yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan.

Viemärijohtojen laskeminen. Kaupunginhallitus päätti [4]), että Pälkäneentien, Kuortaneenkadun ja Lemuntien sekä Käenkujan tasoittamisen yhteydessä laskettaisiin viemärijohdot näihin katuihin, jotka samalla varustettaisiin välttämättömillä sähkökaapelihaudoilla. Työt oli suoritettava varatöinä ja kustannettava tällaisiin tarkoituksiin käytettävissä olevilla varoilla.

Määrärahain myöntäminen teiden rakentamiseen. Yleisten töiden pääluokassa olevista käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi [5]) 30,000 markkaa tien rakentamiseen Koskelantieltä Käpylän raviradalle.

Kaupungin yleisten töiden hallitukselle annettiin [6]) tehtäväksi talousarvioon teiden kunnossapitoa varten merkittyä määrärahaa käyttäen panettaa kuntoon Naurissaaren sillalta kaupunkiin päin vievä tie 400 metrin pituudelta. Koska puheena oleva tie kuului Kulosaaren kunnalle, hankittiin [7]) lupa työn suorittamiseen sikäläiseltä kunnanvaltuustolta, joka ilmoitti kunnan suostuvan enintään 10,000 markalla ottamaan osaa tien rakennuskustannuksiin.

Herttoniemen—Puodinkylän tie. Kaupunginhallitus päätti [8]), että Herttoniemen ja Puodinkylän välisen tien rakentamista oli jatkettava vanhalta sotilastieltä paalujen n:ot 18 ja 19 väliltä Porvooseen päin sekä että tie tältä kohdalta oli pantava lopulliseen kuntoon ilman aikaisempaan suunnitelmaan sisältyneitä väliaikaisia mutkia.

Herttoniemen tie. Kaupungin yleisten töiden hallituksen tiedusteltua, pantaisiinko Herttoniemen uusi maantie siltä kohdalta, missä se leikkasi rautatien, lopulliseen kuntoon vai oliko aikomuksena rakentaa väliaikainen tasoylikäytävä, kaupunginhallitus päätti [9]) ilmoittaa, että tie rakennettaisiin jälkimmäisen vaihtoehdon mukaisesti.

Viikin—Degerön—Hevossalmen tie. Uudenmaan rykmentin komentajan ehdotettua, että Viikin latokartanosta Degerön yli Hevossalmeen vievä tie julistettaisiin yleiseksi maantieksi, kaupunginhallitus päätti [10]) ehdotuksesta yleisten rakennusten ylihallitukselle annettavassa lausunnossa vastustaa ehdotuksen hyväksymistä, mikäli se koski kaupungin maalla olevia tien osia. Sen varalta, että tie kuitenkin julistettaisiin yleiseksi maantieksi, kaupunginhallitus pidätti kaupungille oikeuden seikkaperäisen lausunnon antamiseen sen suunnasta.

Maantien oikaiseminen. Helsingin pitäjän kunnallislautakunnan tiedustelun johdosta kaupunginhallitus päätti [11]) ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään

[1]) Khs 16 p. heinäk. 1,068 §. — [2]) S:n 7 p. toukok. 692 §. — [3]) S:n 29 p. toukok. 811 §. — [4]) S:n 29 p. tammik. 160 §. — [5]) S:n 15 p. toukok. 730 §. — [6]) S:n 10 p. syysk. 1,274 §. — [7]) S:n 15 p. lokak. 1,470 §. — [8]) S:n 19 p. helmik. 303 §. — [9]) S:n 23 p. huhtik. 602 §. — [10]) S:n 26 p. kesäk. 976 §. — [11]) S:n 23 p. jouluk. 1,935 §.

huomauttamista Vanhankaupungin—Malmin maantien sekä siitä Porvooseen haarautuvan tien oikaisemista vastaan edellyttäen, että tähän tarkoitukseen tarvittava kaupungin maa asianmukaisesti pakkolunastettiin ja että kaupunki sai käyttää hyväkseen alueelta poistettavan ruokamullan.

Ison Mustasaaren ja Vallisaaren välinen jäätie. Vallisaaren paikalliskomendantin valitettua, ettei kaupunki huolehtinut Suomenlinnan Ison Mustasaaren ja Vallisaaren välisen jäätien auraamisesta, kaupunginhallitus päätti [1]) antamassaan vastauksessa ilmoittaa, että kaupunki puheena olevan paikan epävarmain jääsuhteiden takia ei katsonut voivansa pitää tietä kunnossa moottoriaurallaan, mutta että hallituksen teknillinen johtaja oli saanut tehtäväkseen keksiä muita keinoja tien pitämiseksi välttävässä kunnossa.

Tien kunnossapito. Kaupunginhallitus päätti [2]) luovuttaa Pålsin, Strömsin ja Brusasin tilain kautta kulkevan entisen sotilastien maksutta käytettäväksi ja osoitti samalla yleisten töiden pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan sen kunnossapitämiseen kuluvana vuonna 5,000 markkaa, mikä rahamäärä kiinteistölautakunnan hyväksymiä laskuja vastaan maksettaisiin Mellunkylän—Kallvikin tien osakkaille ehdoin, että kaupungin mailla oleva osa tietä pidettiin hyvässä kunnossa.

Kaivopuiston ranta. Yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi [3]) 36,000 markkaa Kaivopuiston eteläranta luovutettiin [4]) täytemaan vastaanottopaikaksi.

Hiekkakentän järjestäminen Kaisaniemeen. Hiekkakentän järjestämiseen Kaisaniemen ravintolarakennuksen viereen ja itäpuolelle kaupunginhallitus osoitti [5]) 5,000 markkaa Kaisaniemen puiston järjestelymäärärahasta.

Puistikon järjestäminen kortteliin n:o 418. Kaupungin yleisten töiden hallitus oikeutettiin [6]) ennakolta kaupunginkassasta saamaan 150,000 markkaa louhimistöiden suorittamiseen puistikon järjestämiseksi kortteliin n:o 418.

Istutusten järjestäminen krematorion ympärille. Kaupungin yleisten töiden hallitukselle annettiin [7]) tehtäväksi istutusten kunnossapitomäärärahaa käyttäen kuluvana vuonna huolehtia Suomen krematorioyhdistyksen vuokra-alueella olevain istutusten hoidosta.

Kirkkoistutusten kunnossapito. Kaupunginhallitus oikeutti [8]) rakennuskonttorin ottamaan huolehtiakseen Käpylän seurakuntatalon sekä Vallilan kirkon ympärillä olevien istutusten kunnossapidosta samoin ehdoin, jotka koskivat Johanneksenkirkon ja Kallion kirkon ympärillä olevien istutusten kunnossapitoa.

Katuvalaistus. Kaupunginhallitus päätti [9]), että katuvalaistus puoliyönlampuin lopetettaisiin toukokuun 18 p:nä ja aloitettaisiin jälleen elokuun 1 p:nä sekä että valaistus kokoyönlampuin olisi keskeytyneenä toukokuun 26 p:stä heinäkuun 18 p:ään, kuitenkin siten, että eräitä presidentin linnan edustalla ja Kauppatorin altaiden kohdalla olevia lamppuja ei ollut sammutettava.

[1]) Khs 26 p. helmik. 340 §. — [2]) S:n 9 p. huhtik. 524 §. — [3]) S:n 15 p. toukok. 728 §. — [4]) S:n 16 p. heinäk. 1,071 §. — [5]) S:n 11 p. kesäk. 916 §. — [6]) S:n 29 p. toukok. 812 §. — [7]) S:n 11 p. kesäk. 920 §. — [8]) S:n 17 p. syysk. 1,314 §. — [9]) S:n 15 p. toukok. 725 §.

Katuvalaistuksen uudelleenjärjestämiseen Siltasaarenkadulla Hämeentien ja Kolmannen linjan välillä kaupunginhallitus osoitti [1]) 60,000 markkaa ja valaistuksen lisäämiseen Kristianin-, Kruununhaan-, Maurin- ja Meritullinkaduilla, Meritullintorilla, Satama-, Snellmanin-, Laivurin- ja Tehtaankaduilla sekä Kansakoulukadun ammattikoulutalon kohdalla yhteensä 34,400 markkaa Kaasulaitos-nimiseen lukuun merkityistä käyttövaroistaan.

Sähkölaitos-nimiseen lukuun sisältyvistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi 23,000 markan suuruisen määrärahan valaistuksen järjestämiseen kunnalliskodin alueen pohjoisrajaa pitkin kulkevalle tielle [2]), 2,800 markkaa Intiankadun ja Hämeentien risteyksen valaistuksen parantamiseen [2]), 20,000 markkaa sähkövalaistuksen järjestämiseen eduskuntatalon edustalla olevalle aukiolle [3]), 3,500 markkaa lampun asettamiseen Malminkadun rautatienylikäytävän kohdalle [4]), 1,200 markkaa Kansakoulukadun ammattikoulutalon ympärille tulevia valaistuslaitteita varten [5]), 12,000 markkaa katuvalaistuksen järjestämiseen Käpyläntielle kunnalliskodin kohdalle [6]) sekä 18,264:55 markkaa katuvalaistuksen järjestämiseen Sörnäisten niemekkeelle, Simon- ja Yrjönkatujen risteykseen, Siltavuorenrantaan ja Stenbäckinkadulle sekä Runebergin- ja Sammonkatujen risteyksessä olevaan puistikkoon [7]).

Autoasemien puhelimet. Kaupunginhallitus osoitti [8]) 650 markkaa Pohj. Rautatiekadulla olevan autoaseman puhelimen kuntoonpanemiseen sekä 4,400 markkaa Helsingin- ja Kaarlenkatujen risteyksessä ja 5,850 markkaa Topeliuksen- ja Kammionkatujen risteyksessä oleville autoasemille järjestettäviä puhelimia varten.

Yksityisten autonkuljettajain anottua lupaa puhelimien asettamiseen Linnanrannalla sekä Meri- ja Kapteeninkatujen risteyksessä oleville autoasemille kaupunginhallitus päätti [9]) ilmoittaa, että kaupunki suostui järjestämään mainitut puhelimet ehdoin, että hakijat ennakolta suorittivat niiden aiheuttamat kustannukset, 3,110 markkaa puhelimelta, sekä että puhelimet jäivät kaupungin omaisuudeksi.

Liikenteen järjestely. Kaupunginhallitus suostui [10]) kiinteistölautakunnan ehdotukseen, että vastapäätä yliopistoa oleva Senaatintorin länsipuoli luovutettaisiin autojen seisotuspaikaksi, ja antoi rakennuskonttorille tehtäväksi tällaisia tarkoituksia varten talousarvioon merkittyä määrärahaa käyttäen asettaa sinne tarpeelliset liikennemerkit.

Samasta määrärahasta kaupunginhallitus myönsi [11]) 3,000 markkaa ympyränmuotoisen korokkeen rakentamiseen Runebergin-, Caloniuksen- ja Museokatujen risteyksessä olevan valaistuspylvään juurelle, mihin pylvääseen sitäpaitsi oli merkittävä liikenteen suunta.

Sitten kun kaukoliikennettä välittävät linja-autot oli siirretty pois Rautatientorilta, kaupunginhallitus päätti [12]), että torin keskiosa suljettaisiin punavalkoisilla pylväillä, ja osoitti liikennemerkkien asettamista ja korokkeiden rakentamista varten 13,000 markkaa. Koska raitiotie kulki niin läheltä Kansallisteatteria, että se voi aiheuttaa vaaraa teatteriyleisölle, kaupunginhallitus päätti kehoittaa poliisia omistamaan tämän paikan liikenteelle erikoista huomiota, varsinkin teatteriaikoina.

---

[1]) Khs 11 p. kesäk. 922 ja 923 § sekä 3 p. jouluk. 1,781 §. — [2]) S:n 22 p. tammik. 129 §. — [3]) S:n 26 p. helmik. 342 §. — [4]) S:n 29 p. lokak. 1,567 §. — [5]) S:n 3 p. jouluk. 1,781 §. — [6]) S:n 3 p. jouluk. 1,782 §. — [7]) S:n 30 p. jouluk. 1,959 §. — [8]) Khn jsto 10 p. maalisk. 4,529 ja 4,530 §, sekä 26 p. toukok. 5,364 §. — [9]) Khs 10 p. syysk. 1,266 §. — [10]) S:n 7 p. toukok. 691 §. — [11]) S:n 15 p. toukok. 720 §. — [12]) S:n 15 p. toukok. 721 §.

Viiden pylvään ja parin ajosuuntaa osoittavan merkin pystyttämiseen Rautatientorille käytettiin [1]) 5,000 markkaa.

Maistraatti ilmoitti [2]) kaupunginhallituksen anomukseen myöntyen kieltäneensä autojen seisottamisen Mikonkadulla Pohj. Esplanaadikadun ja Kaisaniemenkadun välillä heinäkuun 1 p:stä lähtien.

Kaupunginhallitus hyväksyi [3]) liikenteenjärjestelytoimikunnan tekemän ehdotuksen liikenteen järjestämisestä Erottajankadulla Bulevardin ja Uudenmaankadun välillä ja osoitti talousarvion tililtä Uudet korokkeet ja liikennemerkit 11,000 markkaa kaupungin rakennettavien korokkeiden aiheuttamien kustannusten suorittamiseen.

Samasta määrärahasta myönnettiin [4]) 20,000 markkaa korokkeen rakentamiseen Porthaninkadun ja Toisen linjan risteykseen.

Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö oikeutettiin [5]) rakentamaan koroke Nordenskiöldinkadulle, Pasilan raitiotien haarautumiskohtaan.

Herra M. Liinakosken anottua maistraatilta lupaa korokkeen rakentamiseen Kasarmikadulle kaupunginhallitus päätti [6]) maistraatille annettavassa lausunnossa ilmoittaa, että korokkeen sai rakentaa kaupungin toimesta hakijan kustannuksella.

Katujen puhtaanapito. Puhtaanapitolaitokselle annettiin [7]) tehtäväksi huolehtia Punavuorenkadun 6:ssa ja Ruoholahdenkadun 3:ssa oleviin tontteihin kuuluvien katuosuuksien puhtaanapidosta.

Katujen kunnossapito talven aikana. Kaupunginhallituksen toimeksiannosta puhtaanapitohallitus oli laatinut ehdotuksen, joka koski kaupungin katujen pitämistä puhtaina lumesta talvella 1931—32. Tämän ehdotuksen mukaan oli lumityöt suoritettava kolmella eri tavalla, osin niin, että kadut pidettiin melkein paljaina, t. s. että niiden lumipeite vain aivan tilapäisesti sai olla 3 sm paksumpi ja ettei niiden reunoilla saanut olla kinoksia, osin niin, että kadulle sai jäädä niin paksu lumikerros, että ajoittain muodostui melko syvät autonjäljet ja katujen reunoille sai jäädä lumikinoksia pitkähköiksi ajoiksi paikkoihin, joissa autoja harvoin seisotettiin, osin lopuksi siten, että katujen kunnossapitoon uhrattiin vieläkin vähemmän työtä, kuitenkin niin, että poliisin vaatimukset tässä suhteessa otettiin huomioon. Ensiksi mainitulla tavalla oli hoidettava kaikki kadut, joilla oli raitiotie- tai linja-autoliikennettä, erityisen vilkasliikenteiset kadut, joiden ajorata oli kapea, sekä Länsisataman ja Katajanokan rautatieraiteet laiturialueineen. Ehdotukseen liittyi Helsingin kaupungin kartta, johon eri värein oli merkitty, mihin edellä mainituista kolmesta puhtaanapitoryhmästä asianomaiset kadut ja paikat oli luettava. Kaupunginhallitus hyväksyi [8]) ehdotuksen eräin yksityiskohtiin kohdistuvin muutoksin, kuitenkin määräten, että työn sai suorittaa I järjestelmän mukaisesti ainoastaan mikäli sopivaa työvoimaa oli saatavissa ja edellyttäen, ettei se mainittavasti häirinnyt katuliikennettä.

Ruskeasuon kaatopaikka. Köyhäinhoitolautakunnan anottua, että nuorille naimattomille miehille, joilla ei ollut toivoa pääsystä edes tavallisiin varatöihin, järjestettäisiin työtä, kaupunginhallitus päätti [9]) antaa rakennuskonttorille tehtäväksi ryhtyä panettamaan kuntoon Pasilan ja Ruskeasuon välille järjestettävää kaatopaikkaa. Köyhäinhoitolautakunta valtuutettiin välittämään työntekijät tälle työmaalle.

[1]) Khs 17 p. syysk. 1,310 §. — [2]) Khn jsto 26 p. kesäk. 5,682 §. — [3]) Khs 10 p. syysk. 1,271 §. — [4]) S:n 17 p. syysk. 1,307 §. — [5]) S:n 26 p. marrask. 1,736 §. — [6]) S:n 26 p. marrask. 1,743 §. — [7]) S:n 23 p. jouluk. 1,933 §. — [8]) S:n 17 p. jouluk. 1,905 §. — [9]) S:n 23 p. jouluk. 1,938 §.

Oulunkylän—Viikin—Herttoniemen rautatie. Valtioneuvoston elokuun 9 p:nä 1923 myönnettyä [1]) Helsingin kaupungille toimiluvan rautatien rakentamiseen Oulunkylästä Herttoniemeen ja heinäkuun 23 p:nä 1925 määrättyä, että rakennustyöt oli aloitettava elokuun 9 p:nä 1927 ja saatava loppuun suoritetuiksi kuuden vuoden kuluessa mainitusta päivästä lukien, rahatoimikamari oli anonut, että toimilupaehtoja muutettaisiin siten, että työ oli aloitettava vuonna 1931 ja saatava valmiiksi vuoden 1935 loppuun mennessä. Valtioneuvosto käsitteli tätä esitystä toukokuun 13 p:nä ja päätti [2])

että puheena olevan rautatien rakennustyöt oli aloitettava vuoden 1931 kuluessa;

että sanottujen töiden tuli olla loppuun suoritetut ja rautatien luovutettu liikenteeseen ennen vuoden 1935 loppua;

että toimiluvan haltija oli velvollinen kustantamaan Imatran voimalaitoksen johtojen tarpeelliset muutostyöt näiden johtojen ja rautatien risteyskohdassa; sekä

että edellä mainittuun valtioneuvoston elokuun 9 p:nä 1923 myöntämään toimilupaan sisältyviä ehtoja oli muuten noudatettava.

Kaupungin yleisten töiden hallitus ehdotti

1) että Oulunkylän—Viikin—Herttoniemen rautatien siltain alaiset vapaat kulkuaukot vahvistettaisiin seuraaviksi:

a) paalun 31+2 m kohdalla olevan alikulkusillan aukot 2×9 m leveiksi ja 4.5 m korkeiksi;

b) paalun 55+8 m kohdalla olevan Vantaanjoen sillan keskiaukko 45 m leveäksi, läntisen alikäytävän aukko 6.6 m leveäksi ja 3 m korkeaksi sekä itäisen 10.5 m leveäksi ja 3.6 m korkeaksi;

c) Malmille vievän tien paalun 100+4 m kohdalla olevan alikulkusillan aukot 2×10 m leveiksi ja 4.5 m korkeiksi;

2) että sillat rakennettaisiin rautatien rakentamisen yhteydessä ja kustannettaisiin sitä varten myönnetyillä määrärahoilla;

3) että väliaikaiset ylikulkusillat rakennettaisiin paalujen 13+10 m ja 234+10 m kohdalle, edellinen 5 m ja jälkimmäinen 4 m leveäksi; sekä

4) että muihin tienristeyksiin järjestettäisiin tasoylikäytävät.

Asiaa esiteltäessä kaupunginhallitus päätti [3])

että sillat, tienylikulkusillat, alikulkusillat ja tasoylikäytävät oli rakennettava kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdottamalla tavalla rautatien rakentamisen yhteydessä ja kustannettava tätä varten myönnetyillä määrärahoilla, kuitenkin siten, että paalun 31+2 m kohdalle tuleva silta oli rakennettava vasta sen jälkeen kun oli hankittu sitä koskeva lisäselvitys;

anoa Uudenmaan läänin maaherralta lupaa Vantaanjoen sillan rakentamiseen edellä mainitun ehdotuksen mukaisesti;

anoa Uudenmaan läänin maaherralta sekä tie- ja vesirakennusten ylihallitukselta lupaa Malmille vievän maantien yli vievän sillan rakentamiseen kaupungin yleisten töiden hallituksen toimesta laadittujen piirustusten tarkemmin osoittamalla tavalla;

antaa kaupungin yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi sopia asianomaisten tielautakuntain kanssa siitä, miten paalujen 13+10 m ja 234+10 m kohdalle tulevat väliaikaiset ylikulkusillat oli rakennettava, sekä laatia niitä

[1]) Ks. v:n 1923 kert. s. 51. — [2]) Khs 29 p. toukok. 815 §. — [3]) S:n 15 p. toukok. 729 §.

koskevat ehdotukset, jotka aikanaan oli alistettava kaupunginhallituksen hyväksyttäviksi, missä yhteydessä myöskin oli tehtävä päätös paalun 13+10 m kohdalle tulevan ylikulkusillan leveydestä; sekä

että kiviä ei saanut käyttää ratapenkereen täytteeksi paalujen 20 ja 22 välillä.

Kaupunginhallitus hyväksyi [1]) Oulunkylän—Viikin—Herttoniemen rautatien suunnan muutoksen paalujen 24+0.05 m ja 45+15.91 m välillä. Kiinteistölautakunnalle annettiin tehtäväksi pakkolunastamalla hankkia tämän ehdotuksen toteuttamiseen tarpeellinen maa-alue. Paalun 31+7 m kohdalle suunniteltu alikäytävä päätettiin toistaiseksi jättää rakentamatta ja korvata tasoylikäytävällä.

Uudenmaan läänin maaherralle osoitetussa kirjelmässä kaupunginhallitus ilmoitti [2]) yhtyvänsä tie- ja vesirakennusten ylihallituksen tekemään ehdotukseen Malmille vievän maantien rakentamisesta tämän ja Oulunkylän—Viikin—Herttoniemen risteyksen kohdalta sellaisena kuin tämä ehdotus kävi ilmi rakennuskonttorin satamaosaston laatimasta piirustuksesta.

Lokakuun 5 p:nä maaherra hyväksyi [3]) kaupunginhallituksen esittämän edellä mainitun risteyksen järjestelyä koskevan ehdotuksen ehdoin.

että uuden tieosan pienin kaarresäde oli 200 m:

että uuden tieosan betoninen ajorata tehtiin vähintään 6 m leveäksi ja että sen lisäksi otettiin huomioon kaarteen takia tarpeellinen levitys;

että ajoradan sivukaltevuuksiin, kaarteitten välille jätettäviin suoriin tieosiin y.m. teknillisiin seikkoihin nähden noudatettiin valtioneuvoston toukokuun 15 p:nä 1930 tekemässä päätöksessä I luokan maanteiden rakentamisesta annettuja määräyksiä sekä tie- ja vesirakennusten ylihallituksen vahvistamia normaalipiirustuksia; sekä

että maantielle molemmin puolin alikäytävää asetettiin tarkoituksenmukaiset ajosuuntaa osoittavat liikennemerkit.

Herttoniemen öljysatama. Kaupunginhallitus hyväksyi [4]) periaatteellisesti kaupungin yleisten töiden hallituksen lähettämän Herttoniemen öljysataman ensimmäisen rakennusvaiheen ohjelman, mutta jätti toistaiseksi avoimeksi kysymyksen sikäläisten varastoalueiden suuruudesta ja rajoista. Hallitukselle annettiin toimeksi heti aloittaa satamarakennustyöt sekä yksissä neuvoin satamahallituksen kanssa ehdottaa niiden alueiden rajat, jotka kuuluivat joko kiinteistölautakunnan tai satamahallituksen hallintaan. Kunnes kaupunginvaltuusto oli lopullisesti ratkaissut kysymyksen, oli halukkaille vuokraajille varattava heidän haluamansa varastoalueet.

Kaupunginhallitus hyväksyi [5]) kaupungin yleisten töiden hallituksen lähettämät Herttoniemen rantalaiturin, tieyhteyksien ja raideverkoston piirustukset.

Leppäsuon alueella oleva satamarata. Kiinteistölautakunnan ilmoitettua myöntäneensä puutarhuri A. Andelinille Leppäsuon alueen n:o 68 a jatketun vuokraoikeuden ehdoin, että vuokraaja heti luovutti kaupungin käytettäväksi eräitä karttaan tarkemmin merkittyjä maakaistaleita, sanoneensa irti J. E. Forsmanin kivilouhimon kanssa tehdyn varastopaikkaa koskevan vuokrasopimuksen sekä määränneensä kukkaseppeleitten myyntipaikan ja puhtaanapitolaitoksen vajan poistettaviksi kaupunginhallitus päätti [6]), että satama-

[1]) Khs 1 p. lokak. 1,397 §. — [2]) S:n 10 p. syysk. 1,273 §. — [3]) S:n 12 p. marrask. 1,641 §. — [4]) S:n 18 p. kesäk. 961 §. — [5]) S:n 20 p. elok. 1,189 §. — [6]) S:n 19 p. maalisk. 447 §.

radan leventämiseen kyseisellä alueella oli ryhdyttävä heti, kun edellä mainitut maakaistaleet oli saatu käytettäviksi, sekä kehoittaa rakennuskonttoria siirtämään Andelinin vuokra-alueen ja Pohj. Rautatiekadun välisen aidan uudelle rajalle varoen alueella kasvavia puita, joita ei saanut kaataa ilman kiinteistötoimiston tonttiosaston lupaa.

Katajanokan raideverkko. Kaupunginhallitus hyväksyi [1]) rakennuskonttorin satamaosaston laatiman Katajanokan raideverkon laajentamisohjelman vuodeksi 1931.

Venelaiturit. Kaupunginhallitus päätti [2]), että sen käytettäväksi venelaiturien järjestämiseen varattu määräraha, 120,000 markkaa, palautuisi kaupunginkassaan, koska laiturien rakentaminen ei ollut tarpeellista.

Erään Kulosaaren laiturin kunnossapito. Kaupunginhallitus epäsi [3]) Kulosaaren huvilakaupungin kunnallislautakunnan esittämän kahden laiturin myyntitarjouksen, mutta ilmoitti kaupungin suostuvan huolehtimaan Kulosaaren koilliskärjessä olevan laiturin kunnossapidosta ehdoin, että se korvauksetta luovutettiin kaupungin omaisuudeksi.

Pihlajasaarten—Lauttasaaren laivaväylä. Kaupungin höyryaluksen H 5:n ajettua karille Pihlajasaaren edustalla kaupunginhallitus oli toimituttanut [4]) asiaa koskevan tutkimuksen, jossa oli ilmennyt, että alus oli kulkenut väärältä puolelta pohjoisreimaria edellä mainituin seurauksin. Kapteenille annettiin [5]) tapauksen johdosta ankara varoitus ja rakennuskonttorille tehtäväksi harata Pihlajasaaren ja Lauttasaaren eteläkärjen välinen reitti, joka ei ollut asianmukaisesti merkitetty.

Talvipuutarha. Kaupunginhallitus päätti [6]), että pääsyn talvipuutarhaan tuli olla maksuton.

Alppilan hiihtomäki. Kaupunginhallitus päätti [7]), että kaupunki itse ottaisi huolehtiakseen Alppilan hiihtomäen hoidosta, ja määräsi samalla, että mäki vuokrattaisiin kilpailuja varten 200 markan kertamaksusta.

Urheilukentät. Yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus osoitti [8]) 2,000 markkaa kahden porttiaukon avaamiseen Eläintarhan urheilukentälle jo olemassa olevien viereen, mitä pidettiin välttämättömänä kentän tyhjentymisen helpottamiseksi suurten kilpailujen jälkeen.

Määrärahoja luistinradoille. Kaupungin yleisten töiden hallituksen anottua lisämäärärahaa luistinratain ylläpitoa varten yhteensä 50,000 markkaa, siitä 10,000 markkaa Runeberginkadun pienen leikkikentän rataa varten, yhtä paljon Käpylän leikkikentän rataa varten ja 30,000 markkaa Karstulantien varrella Vallilassa olevaa rataa varten, kaupunginhallitus päätti [9]), että molemmat ensiksi mainitut radat oli suljettava, jota vastoin Vallilan radan ylläpitoa varten anottu määräraha myönnettiin yleisten töiden pääluokkaan sisältyvistä hallituksen käyttövaroista. Samalla hallitus määräsi, että lapset päivittäin klo 15:een asti saivat maksutta käydä edellä mainitun päätöksen nojalla suljettujen pienten ratain viereisillä suuremmilla luistinradoilla.

Lintulautain asettaminen kaupungin puistoihin. Rakennuskonttorille annettiin [10]) tehtäväksi hankkia ja sijoittaa kaupungin yleisten töiden hallituksen osoittamiin paikkoihin viisi lintulautaa. Tästä aiheutuvat kustannukset,

[1]) Khs 1 p. lokak. 1,399 §. — [2]) S:n 17 p. jouluk. 1,907 §. — [3]) S:n 8 p. lokak. 1,428 §. — [4]) S:n 26 p. kesäk. 993 §. — [5]) S:n 6 p. elok. 1,113 §. — [6]) S:n 17 p. syysk. 1,313 §. — [7]) S:n 22 p. lokak. 1,533 §. — [8]) Khn jsto 23 p. helmik. 1,342 §. — [9]) Khs 19 p. helmik. 297 §. — [10]) S:n 26 p. maalisk. 496 §.

1,500 markkaa, oli suoritettava puistojen ja istutusten kunnossapitomäärärahasta.

Taideteosten sijoittaminen[1]). Kaupunginhallitus päätti[2]), että kuvanveistäjä J. Haapasalolta ostettu veistosryhmä Nyrkkeilijät sijoitettaisiin Sirkuspuistikkoon, kuvanveistäjä V. Janssonin Convolvulus Kaisaniemenpuistoon meteorologisen keskuslaitoksen alapuolelle, kuvanveistäjä J. R. Mäntysen Mesikämmen muurahaispesällä Agricolanpuistikkoon ja kuvanveistäjä G. Qvistin aurinkokello Hietarannan ylemmälle hiekkakentälle.

Agricolanpuistikon soittolava päätettiin[3]) siirtää Kallion kirjastotalon taakse tilan varaamiseksi edellä mainitulle graniittiveistokselle.

Kansanpuistojen liikenne. Kiinteistölautakunta valtuutettiin[4]) seitsemäksi sunnuntaiksi heinäkuun 5 p:stä eteenpäin ottamaan vuokralle höyrylaiva Wehmaa sijoitettavaksi Hietalahden—Lauttasaaren, mahdollisesti myös Länt. Pihlajasaaren reitille. Aluksen vuokra, 4,500 markkaa päivältä, oli suoritettava lippujen myynnistä kertyvillä varoilla.

Kiinteistölautakunta valtuutettiin[5]) tekemään laivurien A. Österin ja J. G. Bäckströmin kanssa seuraavansisältöinen sopimus kansanpuistojen liikenteen ylläpitämisestä:

1) Öster ylläpitää yksinoikeuksin liikennettä Pohjoissataman—Korkeasaaren reitillä ja on tällöin oikeutettu kantamaan 1: 50 markan maksun kertamatkalta. 12 vuotta nuoremmat lapset maksavat puoli hintaa. Näiden maksujen yhteydessä Öster on velvollinen kaupungin laskuun kantamaan 50 penniä hengeltä ja matkalta (lapsilta 25 penniä), joten matkalippujen hintain tulee olla 2 markkaa, lapsilta 1 markka.

2) Öster ylläpitää yksinoikeuksin liikennettä Hakaniementorin—Mustikkamaan reitillä ja on tällöin oikeutettu kantamaan 1: 50 markan maksun kertamatkalta; 12 vuotta nuoremmat lapset maksavat puoli maksua.

3) Öster ylläpitää yksinoikeuksin liikennettä Ruoholahden—Mustasaaren—Seurasaaren reitillä ja oikeutetaan tämän yhteydessä arkipäivisin 4 kertaa ja sunnuntaisin 2 kertaa liikennöimään Lauttasaaren pohjoisrantaan. Seurasaaren ja Mustasaaren matkasta Öster on oikeutettu kantamaan 3 markan maksun hengeltä kertamatkasta; 12 vuotta nuoremmat lapset maksavat puoli maksua.

4) Kaupunki on oikeutettu tarpeen mukaan järjestämään muita kuin 1, 2 ja 3 kohdassa mainittuja moottoriveneliikennelinjoja kyseisiin saariin välttäen kuitenkin Österin käytettäväksi luovutettuja laitureita.

5) Öster sitoutuu tarpeen vaatiessa asettamaan tarpeellisen määrän aluksia reitille Hietalahti—Pihlajasaari—Lauttasaaren niemet ja on tällöin velvollinen suorittamaan kaupungille 10 % tämän reitin bruttotulosta.

6) Korkeasaaren liikenne alkaa toukokuun 1 p:nä ja jatkuu marraskuun 1 p:ään.

7) Mustikkamaan liikenne alkaa toukokuun 15 p:nä ja jatkuu syyskuun 1 p:ään sekä edelleen syyskuussa, niin kauan kuin ravintola pidetään avoinna;

8) Seurasaaren liikenne alkaa toukokuun 15 p:nä ja jatkuu syyskuun 10 p:ään;

9) Öster sitoutuu, mikäli kaupunki niin haluaa, aloittamaan Pohjoissataman—Korkeasaaren reitin liikenteen aikaisemmin ja lopettamaan sen

[1]) Ks. myös tätä kert. s. 222. — [2]) Khs 7 p. toukok. 675 §. — [3]) S:n 1 p. lokak. 1,393 §. — [4]) S:n 2 p. heinäk. 1,021 §; vrt. tätä kert. s. 71. — [5]) Khs 22 p. lokak. 1,523 §.

myöhemmin kuin 7 kohdassa edellytetään, mutta kaupunki on tällöin velvollinen suorittamaan hänelle 100 markan korvauksen päivältä;

10) Kiinteistölautakunta vahvistaa vuosittain kaikkien tässä mainittusen reittien aikataulut, joista saa poiketa ainoastaan lautakunnan suostumuksella.

11) Koululasten, jotka opettajainsa johdolla käyvät saarissa, tulee saada 50 %:n alennus lippujen hinnoista.

12) Eläintarhan valvoja sekä saarilla kaupungin palveluksessa olevat ja siellä asuvat henkilöt perheineen saavat vapaaliput. Korkeasaaren, Seurasaaren ja Mustasaaren ravintolain vuokraajille sekä Helsingin työväenyhdistykselle Mustikkamaalla annetaan kullekin neljä vapaalippua.

13) Kiinteistölautakunta vahvistaa vuosittain kaupungille tulevien liikennemaksujen valvonnassa noudatettavan menettelyn.

14) Helsingin kaupunki järjestää ja ylläpitää kustannuksellaan laivoille maihinlaskupaikat kaupungin laivalaitureilla ja saarissa sekä huolehtii tarpeellisten matkalippujen painatuksesta ja kustantaa sen.

15) Jos toimiluvanhaltijat rikkovat tämän sopimuksen, menettävät he heti toimilupaoikeutensa, ellei kiinteistölautakunta rikkomuksen laadun johdosta mahdollisesti tyydy muuhun hyvitykseen.

16) Jos Suomen markan ostoarvo muuttuu enemmän kuin 10 %, on Öster sovittuaan kiinteistölautakunnan kanssa oikeutettu vastaavasti muuttamaan lippujen hintoja.

17) Jos Helsingin kaupungin ja toimiluvanhaltijain kesken syntyy tätä sopimusta koskevia erimielisyyksiä, on ne alistettava Helsingin sovintolautakunnan ratkaistaviksi.

18) Tämä sopimus astuu voimaan tammikuun 1 p:nä 1932 ja jatkuu vuoden kerrallaan, kunnes kaupunki tai herra Öster sanoo sen irti, ja tulee irtisanomisen tapahtua ennen lokakuun 1 p:ää sinä vuonna, jonka lopusta lukien sopimus halutaan saada puretuksi.

Tätä sopimusta on laadittu kaksi kappaletta, toinen kiinteistölautakunnalle ja toinen toimiluvanhaltijoille.

Korkeasaaren eläintarha. Kiinteän omaisuuden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi [1]) 9,600 markkaa Korkeasaaren eläinhäkkien korjaamiseen.

Pihlajasaari. Länt. Pihlajasaaressa olevan n. s. Vähämäen huvilan sisustamiseen pukeutumispaviljongiksi kaupunginhallitus myönsi [2]) Pihlajasaaren uudisrakennusmäärärahasta 55,000 markkaa.

Varatyöt. Kaupunginhallitus päätti [3]), että kansanpuistoissa suoritettuja varatöitä sai jatkaa ja niitä varten myönnetyn määrärahan ylittää.

Hietaranta. Lastensuojelulautakunnan anomuksesta kaupunginhallitus päätti [4]), että eräs Hietarannan alue oli arkipäivisin klo 16:een asti luovutettava lasten leikki- ja uimapaikaksi. Samalla kaupunginhallitus kehoitti rakennuskonttoria kansanpuistojen isännöitsijän ohjeiden mukaisesti aitaamaan alueen sekä asettamaan ilmoituskilpiä. Päätöksestä aiheutuvat kustannukset, 2,500 markkaa, oli suoritettava hallituksen käyttövaroista Kiinteä omaisuus nimisen pääluokan kohdalta.

Kiinteistölautakunta oikeutettiin [5]) käyttämään Hietarannan uudisraken-

[1]) Khs 15 p. toukok. 719 §. — [2]) S:n 7 p. toukok. 689 §. — [3]) S:n 26 p. marrask. 1,720 §; vrt. tätä kert. s. 41. — [4]) Khn jsto 26 p. toukok. 5,395 §. — [5]) Khs 26 p. kesäk. 978 §.

nusmäärärahan säästö, 27,000 markkaa, sikäläisen riisuutumispaviljongin muutostöiden kustantamiseen.

Merikylpylät. Kaupunginhallitus päätti [1]), että kirkkohallinnon toimesta kaupungille nostetusta [2]) hiekkamäärästä 5,000 m³ varastoitaisiin Hietarannalle, 5,000 m³ käytettäisiin Hietarannan ja yhtä paljon Mustikkamaan merikylpylän parantamiseen sekä 3,000 m³ Pihlajasaaren uimarannan parantamiseen. Koska kansanpuistojen isännöitsijä oli ehdottanut, että Lauttasaaren etelärannalle järjestettäisiin merikylpylä, mutta tämän paikan vesi vuonna 1919 oli rauhoitettu, kaupunginhallitus päätti ryhtyä rauhoituksen kumoamista tarkoittaviin toimenpiteisiin ja anoa asianomaiselta vesioikeuden omistajalta lupaa uuden merikylpylän järjestämiseen rantaa täyttämällä.

Siirtolapuutarhat. Kaupunginhallitus hyväksyi [3]) periaatteellisesti kiinteistölautakunnan ehdotuksen, että seuraavat alueet varattaisiin siirtolapuutarhatarkoituksiin: n. 120 viljelyspalstaa käsittävä alue Toukolan ja Kumpulan väliltä, n. 180 viljelyspalstaa Herttoniemestä sekä n. 350 palstaa Talin tilan maalta sekä että ensiksi mainitun alueen saisi ottaa käytäntöön jo syksyn kuluessa. Sen kuntoonpanemiseen oli käytettävissä 300,000 markan suuruinen siirtomääräraha.

Kaupungin yleisten töiden hallitus valtuutettiin [4]) aloittamaan Vallilan siirtolapuutarhan järjestelytyöt.

Viikin latokartanon lähtö- ja tulokatselmus. Sen jälkeen kun Viikin latokartanossa heinäkuun 14 ja 15 p:nä oli toimitettu lähtö- ja tulokatselmus ja kaupunginlakimies oli ehdottanut, ettei katselmuslautakunnan tällöin tekemästä päätöksestä valitettaisi, kaupunginhallitus päätti [5]), että se 14,925 markan rahamäärä, joka kaupunki oli velvoitettu maksamaan tilan rappioista, suoritettaisiin hallituksen yleisistä käyttövaroista.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Tilinpäätös. Kaupunginhallitus hyväksyi [6]) kaupungin rahatoimiston laatiman tilinpäätöksen joulukuun 31 p:ltä 1930.

Vakuusasiakirjain tarkastus. Käsiteltäessä kaupungin vakuusasiakirjain tarkastuksesta annettua kertomusta kaupunginhallitus päätti [7]), että myönnettäessä lainoja rakennuksiin myönnettyä kiinnitystä vastaan näiden rakennusten tuli olla palovakuutetut ainaiseksi. Ellei vakuutusmaksu ollut kokonaan maksettu, oli lainan anojan annettava vakuutuslaitoksen antama sitoumus, jonka mukaan tämä ilmoittaisi kaupungille, ellei maksua suoritettu erääntymispäivänä, sekä antaisi vakuutuksen olla voimassa ilmoituksen tekemisen jälkeenkin, jotta kaupungilla olisi tilaisuus ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin. Maksuajan umpeen kuluttua lainan ottajan tuli jättää rahatoimistoon todistus siitä, että vakuutusmaksu oli täysin maksettu. Niihin palovakuutuskirjoihin nähden, jotka jo olivat rahatoimiston hallussa, tuli toimiston, sikäli kuin erissä maksettavien vakuutusten maksuaika päättyi, hankkia todistukset siitä, että maksut olivat kokonaan suoritetut.

Koska Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 1 ei ollut maksanut

[1]) Khs 22 p. lokak. 1,539 §. — [2]) Ks. tätä kert. s. 145. — [3]) Khs 18 p. kesäk. 957 §. — [4]) S:n 5 p. marrask. 1,591 §. — [5]) S:n 10 p. syysk. 1,272 § ja 17 p. syysk. 1,312 §. — [6]) S:n 12 p. maalisk. 416 §. — [7]) S:n 26 p. helmik. 316 §.

muita joulukuun 31 p:nä 1930 erääntyneitä puolivuotismaksuja kuin kaupungin lahjoitusrahastoista myönnetyn lainan korot, kaupunginhallitus päätti kehoittaa kiinteistöjohtajaa tutkimaan asiaa.

Tilapäislainat. Rahatoimenjohtaja ilmoitti, että kaupunki tarvitsi tilapäistä luottoa, kunnes veronkannantavarat olivat kertyneet, sekä että Pohjoismaiden yhdyspankki tiedustelun johdosta oli ilmoittanut suostuvansa myöntämään kaupungille 20,000,000 markan suuruisen lainan dollareina 5 %:n koroin kesäkuun 30 p:n ja syyskuun 30 p:n väliseksi ajaksi ja että Kansallis-osake-pankki mahdollisesti heinäkuun keskivaiheilla voi hankkia kaupungille 10,000,000 markan suuruisen lainan kahdeksi tai kolmeksi kuukaudeksi 5 %:n koroin. Kaupunginhallitus hyväksyi [1]) nämä tarjoukset.

Edelleen kaupunginhallitus päätti [2]) muuttumattomin määrin uudistaa 9,000,000 markan suuruisen Stockholms enskilda bank nimisestä pankista osakeyhtiö Stockmannin kanssa otetun vekseliluoton ehdoin, että yhtiö suostui siihen, että ne kiinnitetyt haltijavelkakirjat, yhteensä määrältään 14,000,000 markkaa, jotka yhtiö oli luovuttanut rahatoimikamarille kaupungille mainitusta vekseliluotosta aiheutuvan vastuun vakuudeksi, ja yhtiön Suomen pankissa olevat vekselit, jotka nousivat 3,000,000 markkaan, samalla olisivat panttina sen 5,000,000 markan määrän maksamisesta, jonka yhtiö oli sitoutunut suorittamaan siinä tapauksessa, että yhtiö purki sopimuksen Unioninkadun tontin n:o 5 ja Sofiankadun tonttien n:ot 2 ja 6 myymisestä kaupungille.

Rahatoimenjohtaja ilmoitti, että kaupunginkanslian toimesta ja Suomen pankin välityksellä oli otettu kaupungin tarpeisiin 500,000 dollarin suuruinen laina kolmeksi kuukaudeksi helmikuun 9 p:stä lukien 3 ¼ %:n tehoisaa korkoa vastaan. Kaupunginhallitus hyväksyi [3]) tämän toimenpiteen.

Kaupungin laina Stockholms enskilda bank nimisestä pankista. Koska edellä mainittu laina erääntyi maksettavaksi toukokuun 9 p:nä, kaupunginkanslia oli hyväksynyt otsikossa mainitun pankkilaitoksen lainatarjouksen, joka koski 35,000,000 Ranskan frangia kolmeksi kuukaudeksi toukokuun 7 p:stä lukien 5 %:n nettokoroin ja oikeutti kaupungin saamaan lainan uudistetuksi edelleen kolmeksi kuukaudeksi vastedes vahvistettavin koroin. Edelleen oli edellä mainittu dollarilaina uudistettu kolmeksi kuukaudeksi 150,000 dollarin suuruisena ja 4 %:n koroin. Nämä toimenpiteet hyväksyttiin [4]). Elokuun 9 p:nä dollarilaina maksettiin [5]) 6,000,000 markalla, ja Kansallis-osake-pankista otettiin uusi mainitun suuruinen laina kahdeksi kuukaudeksi 5 %:n koroin [6]). Stockholms enskilda bankin laina uudistettiin [5]) kolmeksi kuukaudeksi 6 %:iin korotetuin koroin. Sittemmin valtuutettiin [7]) kaupunginjohtaja A. Tulenheimo ja rahatoimenjohtaja V. Hupli Tukholmassa neuvottelemaan tämän lainan uudistamisesta edelleen sekä mahdollisesti uuden lyhytaikaisen lainan ottamisesta. Stockholms enskilda bank ei kuitenkaan ollut halukas uudistamaan kyseistä lainaa, mutta suostui [8]) siihen, että sen sai maksaa erissä, 10,000,000 frangia marraskuun 7 p:nä, 10,000,000 frangia marraskuun 25 p:nä, 7,500,000 frangia joulukuun 7 p:nä ja 7,500,000 frangia helmikuun 7 p:nä 1932.

Sen jälkeen kun oli osoittautunut mahdottomaksi saada Suomen pankista kuoletukseen tarvittavaa valuuttaa, Stockholms enskilda bank ehdotti [9]) sel-

[1]) Khs 11 p. kesäk. 911 §; vrt. alemp. — [2]) Khs 15 p. lokak. 1,447 §. — [3]) S:n 6 p. helmik. 214 §. — [4]) S:n 7 p. toukok. 685 §. — [5]) S:n 13 p. elok. 1,130 §. — [6]) Ks. ylemp. — [7]) Khs 15 p. lokak. 1,456 §. — [8]) S:n 22 p. lokak. 1,511 §. — [9]) S:n 5 p. marrask. 1,580 §.

laista järjestelyä, että sen jälkeen kun 5,000,000 frangia oli maksettu marraskuun 7 p:nä, laina pidennettäisiin 8 %:n diskonttoa vastaan ehdoin, että 5,000,000 frangia kuoletettiin joulukuun 7 p:nä, 7,500,000 frangia tammikuun 7 p:nä 1932 ja 17,500,000 frangia seuraavan helmikuun 7 p:nä, että pankki oikeutettiin vaadittaessa vaihtamaan nämä 17,500,000 frangia Ruotsin kruunuissa annettuihin, helmikuun 7 p:nä 1932 lankeaviin Suomen valtionrahaston vekseleihin, joiden määrä vastasi Ranskan frangin ja Ruotsin kruunun välistä suhdetta Tukholmassa vaihtopäivänä noteerattujen kurssien mukaan, sekä että jos pankki käytti hyväkseen tätä oikeutta, Helsingin kaupunki helmikuun 7 p:nä 1932 tasoitti sen erotuksen, joka saattoi aiheutua siitä, että Ranskan frangi Tukholmassa mahdollisesti noteerattiin eri tavalla vaihtopäivänä ja helmikuun 7 p:nä 1932.

Sopimuksen pätevyyden edellytykseksi määrättiin, että Ruotsin valtionpankki suostui rediskonttaamaan Stockholms enskilda bankille edellä mainitut Suomen valtionrahaston vekselit.

Kaupunginhallitus päätti [1]) hyväksyä tämän tarjouksen.

Suomen pankki ei kuitenkaan antanut kaupungille valuuttaa sopimuksen mukaista joulukuun 7 p:nä suoritettavaa 5,000,000 frangin suuruista kuoletusta varten, vaan tarjoutui sen sijaan lainaamaan kaupungille tarpeellisen frangimäärän kuukauden ajaksi. Kaupunginhallitus hyväksyi [2]) tämän tarjouksen ehdoin, että kaupunki erääntymispäivänä sai lunastaa vekselin asettamispäivän kurssin mukaan. Sittemmin rahatoimenjohtaja ilmoitti, ettei Suomen pankki ollut täyttänyt lupaustaan kyseisten 5,000,000 frangin hankkimisesta kaupungille Stockholms enskilda bankin vekseliluoton lyhentämiseen sekä että sen vuoksi 11,486,600 markkaa, mikä määrä päivän kurssin mukaan vastasi edellä mainittua frangimäärää, oli talletettu lääninrahastoon. Tämä toimenpide hyväksyttiin [3]) ja Suomen pankille ehdotettiin [4]), että asiasta hankittaisiin lausunto kolmelta välimieheltä, joista pankki ja kaupunginhallitus kumpikin valitsisivat yhden ja nämä yhdessä kolmannen puheenjohtajaksi. Johtajaneuvostolle annettiin tehtäväksi valita kaupungin edustaja.

Suomen pankki tarjoutui sen jälkeen myymään ne 5,000,000 frangia, jotka kaupunki tarvitsi lunastaakseen vekselinsä Stockholms enskilda bankissa, kurssiin 260. Joulukuun 7 p:nä kurssi tosin oli vain 229.5, mutta koska kaupungin oikeus valuutan ostamiseen mainitun kurssin mukaan oli tulkintakysymys ja sitäpaitsi oli tärkeätä pysyä hyvissä suhteissa Suomen pankkiin, kaupunginhallitus päätti [5]) hyväksyä tehdyn tarjouksen.

Koska tarpeellisen valuutan hankkiminen Stockholms enskilda bankista otetun lainan ohjelman mukaiseen lyhentämiseen aiheutti erinomaisen suuria vaikeuksia, kaupunginhallitus päätti [6]) ryhtyä neuvottelemaan mainitun pankin kanssa lainan lyhentämisestä pienin erin kuukausittain. Rahatoimistolle annettiin tehtäväksi vähitellen suunnilleen päivän kurssiin ostaa frangeja ja dollareita kaupungin lainain kuoletusta ja korkojen maksamista varten sekä tällöin kääntyä muidenkin myyjäin kuin pankkien puoleen.

Lainan ottamispäätöksen vahvistaminen. Saadun ilmoituksen mukaan sisäasiainministeriö helmikuun 21 p:nä oli vahvistanut [7]) kaupunginvaltuuston päätöksen [8]) 42,000,000 markan suuruisen kotimaisen obligatiolainan ottamisesta sekä suostunut varain käyttämiseen valtuuston ilmoittamiin tarkoituksiin.

[1]) Khs 10 p. marrask. 1,599 §. — [2]) S:n 3 p. jouluk. 1,774 §. — [3]) S:n 7 p. jouluk. 1,795 §. — [4]) S:n 14 p. jouluk. 1,831 §. — [5]) S:n 17 p. jouluk. 1,897 §. — [6]) S:n 23 p. jouluk. 1,923 §. — [7]) S:n 5 p. maalisk. 390 §. — [8]) Ks. tätä kert. s. 43.

Uuden obligatiolainan ottaminen. Kaupunginvaltuuston valtuuttamana ja edellyttäen, että valtioneuvosto vahvistaisi valtuuston päätöksen, kaupunginhallitus päätti [1]), että kaupunki Aktiebolaget Wilh. Bensow osakeyhtiön ja Stockholms enskilda bankin välityksellä laskisi liikkeeseen 40,000,000 markan suuruisen obligatiolainan seitsemäksi vuodeksi ja 8 %:n koroin. Obligatiot annettaisiin Suomen markan ja Ruotsin kruunun määräisinä ja niiden haltijalla olisi oikeus saada erääntyneet obligatiot ja kupongit lunastetuiksi jommassakummassa mainituista rahalajeista. Obligatioiden nimellisarvo olisi 10,000 ja 5,000 markkaa sekä vastaavasti 940 ja 470 Ruotsin kruunua. Laina päivättäisiin tammikuun 1 p:nä 1932 ja sen tuli olla täysin maksettu tammikuun 1 p:nä 1939. Kuoletus alkaisi heinäkuun 1 p:nä 1934, ja arvonta toimitettaisiin kahdesti vuodessa, tammikuun 1 p:nä ja heinäkuun 1 p:nä, jolloin kulloinkin arvottaisiin obligatioita 6,800,000 markan nimellisarvosta. Kaupungille pidätettiin oikeus kuolettamiseen tarvittavan obligatiomäärän ostamiseen. Korko suoritettaisiin kahdesti vuodessa, tammikuun 1 p:nä ja heinäkuun 1 p:nä, ja kaupungille pidätettäisiin oikeus kuoletuksen lisäämiseen heinäkuun 1 p:stä 1934 tai lainan jäljellä olevan määrän maksamiseen yhdellä kertaa kolmen kuukauden kuluttua irtisanomisesta. Suomen pankki ja Stockholms enskilda bank lunastaisivat erääntyneet kupongit ja arvotut obligatiot. Kaupunki suorittaisi mainituille pankeille provisiota $^1/_8$ % kulloinkin lunastettaviksi erääntyneiden obligatioiden ja $^1/_4$ % kuponkien kokonaisarvosta. Välittäjälle, Aktiebolaget Wilh. Bensow osakeyhtiölle, luovutettiin yksinoikeus obligatioiden myyntiin, ja toimitusaika määrättiin kestämään tammikuun 31 p:ään 1932. Lainan emissiokurssi vahvistettiin 98 %:ksi ja Aktiebolaget Wilh. Bensow osakeyhtiön provisio 2 %:ksi Suomeen sijoitettavasta ja $^1/_8$ %:ksi Ruotsiin sijoitettavasta 20,000,000 markan yli menevästä obligatiomäärästä, minkä lisäksi pankkiiriyhtiö sai lukea hyväkseen $^1/_4$ %:n ylimääräisen provision koko 40,000,000 markan lainamäärälle, jos koko laina oli sijoitettu viimeistään tammikuun 31 p:nä 1932. Stockholms enskilda bankille myönnettiin 3 %:n provisio. Kotimaassa oli lainaa emittoitaessa myöskin kaupungin rahatoimisto ilmoitettava myyntipaikaksi. Kaupungin tuli maksaa säädetty leimavero Ruotsiin sijoitetuista obligatioista ja hankkia Suomen pankilta lupa n. s. erikoistileillä olevien varojen käyttämiseen näiden obligatioiden ostoon.

Stockholms enskilda bankin ilmoitettua, ettei se voinut laskea kaupungin obligatioita liikkeeseen eikä myöskään lunastaa erääntyneitä obligatioita eikä kuponkeja, koska Ruotsin valtionpankki vallitsevien valuuttavaikeuksien takia oli suhtautunut epäilevästi puheena olevaan emissioon, ja Suomen pankin sitouduttua siinä tapauksessa, että obligatiot laskettiin liikkeeseen yksinomaan Suomessa, lunastamaan erääntyneet obligatiot ja kupongit sekä Suomen markoissa että Ruotsin kruunuissa edellyttäen, että kaupunki luovutti tarpeelliset määrät mainittuja rahalajeja pankin käytettäväksi, kaupunginhallitus päätti [2]) antaa Aktiebolaget Wilh. Bensow osakeyhtiölle tehtäväksi yksin emittoida obligatiot.

Ennen pitkää Suomeen sijoitettavaksi aiottu laina, 20,000,000 markkaa, oli ylimerkitty ja jäljellä oleva osa miltei täysin merkitty Ruotsissa. Tämän johdosta kaupunginhallitus päätti [3]) antaa Aktiebolaget Wilh. Bensow osakeyhtiölle tehtäväksi aikaisemmin vahvistetuin ehdoin lisätä lainamäärää 28,000,000 markkaa. Myöhempi laina emittoitaisiin nimelliskurssiin.

[1]) Khs 9 p. jouluk. 1,799 §. — [2]) S:n 11 p. jouluk. 1,875 §. — [3]) S:n 17 p. jouluk. 1,898 §.

Kaupunginhallitus hyväksyi [1]) Suomen pankin setelipainon tarjouksen kaupungin uuden lainan obligatioiden painattamisesta 4: 25 markan hintaan obligatiolta edellyttäen, että painos oli vähintään 7,000 kappaletta.

Stadionsäätiön hallitus tarjosi kaupungille n. 3,000,000 markan suuruisen lainan kuuden kuukauden irtisanomisajoin ja 7 1/2 %:n koroin, minkä tarjouksen kaupunginhallitus puolestaan hyväksyi [2]).

Obligatioiden lunastaminen. Kaupunginhallitus määräsi [3]), että kaupungin vuosien 1892, 1898, 1900 ja 1902 lainoihin kuuluvista 500 markan määräisistä obligatioista oli maksettava 38 dollaria kappaleelta ja samojen obligatioiden korkokupongeista niiden nimellisarvo paperifrangeissa.

Rahatoimenjohtaja ilmoitti, että kaupungin vuoden 1930 6 1/2 %:n lainaan kuuluvien obligatioiden noteeraus oli erittäin alhainen ja että johtajaneuvosto sen vuoksi oli päättänyt, että näitä obligatioita ostettaisiin pienin erin, jos niitä voitiin saada 83 %:n tai alempaan kurssiin. Kaupunginhallitus hyväksyi [4]) tämän toimenpiteen ja määräsi, että mainittuja obligatioita sai ostaa enintään 50,000 dollarin nimellisarvosta. Myöhemmin päätettiin [5]) ostaa samoja obligatioita vieläkin enintään 25,000 dollarin arvosta 75 %:n tai alempaan kurssiin.

Rahatoimenjohtaja ilmoitti, että mainittuja kaupungin vuoden 1930 lainaan kuuluvia obligatioita siihen mennessä oli ostettu Amerikasta n. 300,000 dollarin nimellisarvosta eli n. kolmen vuoden kuoletusta vastaava määrä. Koska kaupungin lainaehtojen mukaan oli talletettava toiminimelle Brown Brothers, Harriman & C:o vuotuista kuoletusta vastaava summa kolme kuukautta ennen kuoletuksen suorittamista, kaupunginhallitus päätti [6]), että edellä mainittuja ostettuja obligatioita ei lähetettäisi tänne, vaan ne säilytettäisiin Suomen pankin laskuun New York Federal Reserve Bankissa.

Lainasopimuksen mukaan kaupungin 6 1/2 %:n dollarilainaan kuuluvien obligatioiden lunastaminen tapahtui ainoastaan Brown Brothers, Harriman & C:o nimisen pankkiiriliikkeen pääkonttorissa New Yorkissa, ja tämä liike sai lukea hyväkseen 1/4 %:n provision lunastettujen kuponkien nimellisarvosta. Sen jälkeen kun kuitenkin huomattava määrä kyseisiä lainaobligatioita oli joutunut Suomeen ja näiden obligatioiden haltijat olivat halunneet saada kuponkinsa lunastetuiksi kaupungin rahatoimistossa, toiminimi tiedusteltaessa ilmoitti suostuvansa luopumaan edellä mainitusta, lainasopimuksen mukaisesta oikeudestaan ehdoin, että se sai Osakeyhtiö Pohjoismaiden yhdyspankin todistaman ilmoituksen aina kun kyseisiä obligatioita oli Helsingissä lunastettu ja tehty mitättömiksi. Saatuaan tästä tiedon kaupunginhallitus päätti [7]), että rahatoimisto sai lunastaa kaupungin vuoden 1930 6 1/2 %:n dollarilainaan kuuluvia kuponkeja voimassa olevaan dollarikurssiin, ei kuitenkaan korkeampaan kurssiin kuin minkä kaupunki oli itse maksanut lainan amerikkalaiselle asiamiehelle korkojen maksamista varten lähetetystä dollarimäärästä. Korkotappion korvaamiseksi kannettaisiin kuponkien haltijoilta 1/4 %:n provisio.

Vuonna 1927 rahatoimikonttori rahatoimikamarin toimeksiannosta vaihtoi viiden obligation jäännökset uusiin obligatioihin, jolloin pariisilainen Banque privée antoi takauksen kaupungille vaihdon johdosta mahdollisesti

[1]) Khn jsto 30 p. jouluk. 7,827 § — [2]) Khs 26 p. marrask. 1,722 §. — [3]) S:n 15 p. lokak. 1,461 § ja 17 p. jouluk. 1,884 §. — [4]) S:n 18 p. kesäk. 946 §; ks. myös tätä kert. s. 171. — [5]) Khs 17 p. syysk. 1,300 §. — [6]) S:n 29 p. lokak. 1,553 §. — [7]) S:n 3 p. jouluk. 1,762 §.

koituvasta vahingosta. Sittemmin Helsingissä oleva Ranskan lähetystö anoi, että obligatiot, jotka kuuluivat eräälle Ranskan kansalaiselle, lunastettaisiin 48 dollarin hinnasta obligatiolta. Banque privée halusi kuitenkin vapautua takaussitoumuksestaan siinä tapauksessa, että obligatiot myytiin, ja lähetystö ehdotti, että sen sijaan Ranskassa asetettaisiin n. s. oppositio, t. s. tehtäisiin kyseisten opposition alaisten arvopaperien myynti kokonaan mahdottomaksi mainitussa maassa. Kaupunginhallitus päätti [1]) myöntyä tähän esitykseen ja luopui pankkitakausta koskevasta vaatimuksestaan edellyttäen, että obligatioiden omistaja kustansi obligatioiden asettamisen opposition alaisiksi.

Eräät Englannissa asuvat kaupungin vuosien 1909 ja 1911 lainoihin kuuluvien obligatioiden omistajat anoivat saada nämä lunastetuiksi Ruotsin kruunuissa, mutta kaupunginhallitus päätti [2]), että lunastus jatkuvasti tapahtuisi punnissa, ellei esitetyn affidavitin nojalla muu valuutta tullut kysymykseen.

Suomen Pariisissa olevan lähetystön tiedustelun johdosta kaupunginhallitus päätti [3]) ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään huomauttamista sitä vastaan, että eräs lähetystön hallussa oleva määrä kaupungin vuoden 1902 lainaan kuuluvia obligatioita lähetettiin Helsinkiin kuriiripostina tilaisuuden siihen ilmaantuessa.

Obligatioiden arvonta. Vuonna 1931 arvottiin seuraavat määrät kaupungin obligatiolainoihin kuuluvia obligatioita: kesäkuun 4 ja 11 p:nä vuoden 1902 4 %:n lainasta 3,357 obligatiota; kesäkuun 1 p:nä vuoden 1917 5 %:n lainasta 4 obligatiota; sekä maaliskuun 28 p:nä vuoden 1930 kotimaisesta 7 ½ %:n lainasta 47 obligatiota. Arvottavaksi määrätyn obligatiomäärän sijaan kaupunki lunasti: vuoden 1909 4 ½ %:n lainasta 87 obligatiota; vuoden 1911 4 ½ %:n lainasta 213 obligatiota; vuoden 1913 5 %:n lainasta 300 obligatiota; vuoden 1917 5 %:n lainasta 44 obligatiota; vuoden 1919 5 ½ %:n lainasta 105 obligatiota; vuoden 1922 7 %:n lainasta 200 obligatiota; ja vuoden 1930 7 ½ %:n lainasta 49 obligatiota.

Osakkeiden myynti. Maalaiskuntien liiton tiedustelun johdosta kaupunginhallitus ilmoitti [4]) kaupungin suostuvan luovuttamaan liitolle omistamansa Suomen kaupunki- ja maalaiskuntain keskuslainakassan osakkeet niiden nimellisarvoa vastaavasta hinnasta ja oikeuttaen ostajan nostamaan kuluvalta vuodelta mahdollisesti saatavan osingon.

Lahjoitettujen varojen sijoittaminen. Kaupunginhallitus päätti [5]), että kaupungin vuoden 1930 6 ½ %:n lainaan kuuluvia obligatioita ostettaisiin lahjoitetuilla varoilla yhteensä 25,000 dollarin nimellisarvosta 86 %:n kurssiin.

Lahjoitusrahastoista myönnettyjen lainojen korkokanta. Kaupunginhallitus päätti [6]), että kaikkien kaupungin lahjoitusrahastoista myönnettyjen lainain koron, mikäli se oli 8 ½ % tai korkeampi, heinäkuun 1 p:stä lukien toistaiseksi tuli olla 8 %.

Lahjoitusrahastoista myönnetyt lainat. Bodstadsaktiebolaget Fen osakeyhtiölle myönnettiin [7]) kaupungin lahjoitusvaroista 1,500,000 markan laina 8 ½ %:n koroin ja kuuden kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin ensimmäistä kiinnitystä vastaan yhtiön kiinteistöön sekä ehdoin, että kiinteistö palovakuutettiin ainaiseksi ja että lainanottajat hankkivat palovakuu-

[1]) Khs 8 p. lokak. 1,421 §. — [2]) S:n 19 p. marrask. 1,663 §. — [3]) S:n 29 p. lokak. 1,552 §. — [4]) S:n 23 p. heinäk. 1,089 §. — [5]) S:n 22 p. tammik. 119 §. — [6]) S:n 16 p. heinäk. 1,055 §. — [7]) S:n 29 p. toukok. 799 §.

tustodistuksen, jossa vakuutusyhtiö sitoutui ilmoittamaan rahatoimistolle, ellei maksuja suoritettu määräaikana, jotta vakuutus ei kaupungin tietämättä raukeaisi [1]).

Samoista varoista myönnettiin [2]) samanlaisin ehdoin Privata svenska flickskolan r. f. nimiselle yhdistykselle 1,500,000 markan suuruinen laina ja Asunto-osakeyhtiö Topeliuskatu 3 A:lle 1,000,000 markan laina, joka kiinnitettiin yhtiön kiinteistöön etuoikeuksin lähinnä kaupungilla tontin hinnasta olevan 725,000 markan saatavan jälkeen.

Asunto-osakeyhtiö Amolle myönnettiin [3]) 700,000 markan laina ensimmäistä kiinnitystä vastaan yhtiön kiinteistöön ehdoin, että yhtiö suoritti 8 %:n koron ja että sen kiinteistön palovakuutus oli järjestetty edellä mainitulla tavalla.

Helsingin konservatorion säätiölle myönnettiin [4]) 1,000,000 markan laina kuuden kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin 8 %:n korkoa vastaan ehdoin, että laina kiinnitettiin säätiön kiinteistöön etuoikeuksin yhteensä 5,500,000 markkaan nousevien lainain jälkeen, että Kansallis-osake-pankki antoi omavelkaisen takauksen lainan takaisinmaksamisesta korkoineen sekä että kiinteistö oli palovakuutettu edellä mainitulla tavalla.

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 2:lle myönnettiin [5]) 1,100,000 markan laina kiinnitystä vastaan sen omistamaan Mäkelänkadun tonttiin n:o 23 etuoikeuksin lähinnä kaupungin vuokrasaatavan jälkeen 8 $^1/_2$ %:n koroin ja kuuden kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin edellyttäen, että talo oli palovakuutettu säädetyllä tavalla.

Laina Helsingin makasiiniosakeyhtiölle. Kaupunginhallitus hyväksyi [6]) rahatoimenjohtajan laatiman ehdotuksen Helsingin makasiiniosakeyhtiön kanssa tehtäväksi, kaupunginvaltuuston yhtiölle myöntämää [7]) 24,000,000 markan suuruista lainaa koskevaksi sopimukseksi, jonka sisällys oli seuraava:

Kaupunginvaltuuston helmikuun 11 p:nä 1931 tekemän päätöksen mukaisesti allekirjoittanut Helsingin makasiiniosakeyhtiö on saanut Helsingin kaupungilta kuoletuslainan, suuruudeltaan kaksikymmentäneljä miljoonaa (24,000,000) Suomen kultamarkkaa, jolla on sellainen paino ja hienous, minkä joulukuun 21 p:nä 1925 annettu rahalaki määrää, ja osakeyhtiö sitoutuu lainalle maksamaan seitsemän ja puolen (7 $^1/_2$) prosentin vuotuisen koron sekä sitäpaitsi kuoletusta tämän sopimuksen oheisen taulukon mukaan.

Kaupunginhallituksen suostumuksella yhtiö kuitenkin voi maksaa lainan takaisin ennen taulukossa mainittuja erääntymispäiviä.

Korot maksetaan puolivuosittain kuoletuksen yhteydessä.

Ellei korkoa tai kuoletusta täsmällisesti suoriteta, on kaupungilla oikeus, jos se niin haluaa, vaatia ja saada heti koko maksamaton pääoma korkoineen.

Nostaessaan lainan yhtiö maksaa kaupungille kertakaikkista provisiota puoli ($^1/_2$) prosenttia lainamäärästä eli siis satakaksikymmentätuhatta (120,000) Suomen markkaa.

Lainan juoksuaika alkaa huhtikuun 1 p:nä 1931.

Myöhemmin kaupunginhallitus määräsi [8]), että Helsingin makasiiniosakeyhtiön tuli maksaa kaupungin vuoden 1930 dollarilainasta saamansa osuuden kuoletusmaksut saman kurssin mukaan, jonka kaupunki itse joutui maksa-

[1]) Vrt. tätä kert. s. 166. — [2]) Khs 29 p. toukok. 800 § ja 4 p. kesäk. 857 §. — [3]) S:n 17 p. syysk. 1,290 §. — [4]) S:n 15 p. lokak. 1,453 § ja 5 p. marrask. 1,582 §. — [5]) S:n 26 p. marrask. 1,716 §. — [6]) S:n 5 p. maalisk. 391 §. — [7]) Ks. tätä kert. s. 44. — [8]) Khs 3 p. jouluk. 1,763 §.

maan samaan aikaan puheena olevan lainan puolivuotiskuoletukseen tarvitsemastaan dollarimäärästä.

Kiinnityksen siirtämiseen myöhemmäksi kaupunginhallitus myöntyi [1]) erinäisissä tapauksissa.

Kaupungin liittyminen n. s. korkosopimukseen. Rahalaitosten yhteislautakunnalta anottiin [2]) Suomen pankkiyhdistyksen välityksellä, että kaupunki rinnastettaisiin äskettäin aikaansaadussa ottolainauskoron suuruutta koskevassa sopimuksessa mainittuihin rahalaitoksiin, jotka keskinäisistä talletuksistaan saivat yleisön talletuksista suoritettua $^1/_2$ % korkeamman koron, mutta tämä anomus evättiin [3]).

Ulkomaan valuutan hankkiminen. Niitä kaupungin virastoja, jotka tulivat tarvitsemaan ulkomaan rahaa, kehoitettiin [4]) ajoissa ilmoittamaan siitä rahatoimistolle. Samalla huomautettiin, etteivät ne kaupunginhallituksen suostumuksetta saaneet hankintasopimuksiinsa ottaa n. s. kultaklausulia.

Kaupungin lainasopimuksiin sisältyvät kultaklausulit. Sen jälkeen kun Suomen pankki oli vapautettu toistaiseksi lunastamasta seteleitään kullassa, pankki oli vaatinut, että kaupungin vuoden 1930 kotimaisen lainan korko, joka lainasopimuksen mukaan oli maksettava kultamarkoissa, oli laskettava määräämällä kultamarkan arvoksi 1.32352 paperimarkkaa, joten kaupungin oli suoritettava joulukuun 1 p:nä 489,283: 55 markkaa lisäkorkoa sekä 1,457:75 markkaa lisäprovisiota. Tämän johdosta ja koska useat Suomen kunnat Suomen pankin välityksellä olivat tehneet lainasopimuksia, joissa oli sama kultaklausuli, kaupunginhallitus päätti [5]) anoa, että kunnallinen keskustoimisto järjestäisi näiden kuntain keskinäisen neuvottelukokouksen yhtenäisen menettelyn aikaansaamiseksi.

Taloudellinen asema. Kaupungin hallituksia ja lautakuntia kehoitettiin [6]) ennen syyskuun 10 p:ää ilmoittamaan kaupunginhallitukselle, oliko odotettavissa, että talousarvioon merkittyjä tuloja ja mitä niistä ei kertyisi edellytettyä määrää, vaan että vajausta tuli syntymään ja minkä verran. Samalla oli ilmoitettava, mitä säästöjä voitiin odottaa jäävän työ- y. m. määrärahoista työpalkkain alenemisen, hintatason laskun tai muiden syiden vaikutuksesta.

Taloudellisen tilanteen vakavuuden johdosta kehoitettiin [7]) kaupungin lautakuntia, hallituksia, virastoja ja laitoksia noudattamaan äärimmäistä säästäväisyyttä niiden käytettäväksi kuluvaksi vuodeksi myönnettyjen talousarviomäärärahain käytössä, mikäli mahdollista välttämään uudishankintoja, jotka vaativat ulkomaista valuuttaa, sekä rajoittamaan kotimaistenkin koneiden ja raaka-aineiden ostot välttämättömimpään, olemaan sitomatta varoja liian suuriin ja vasta pitkien aikojen kuluttua tarvittaviin varastoihin sekä muillakin tavoin koettamaan saada kuluvan vuoden määrärahoista jäämään mahdollisimman paljon säästöä.

Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön pääoma-arvo. Rahatoimenjohtaja huomautti, että Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön osakepääomaa, joka vuonna 1907 oli vahvistettu 1,875,000 markaksi, sen jälkeen ei ollut korotettu rahan arvon alenemisesta huolimatta sekä että voimassa oleva yhtiöjärjestys oikeutti korottamaan osakepääoman 5,000,000 markkaan. Tämän johdosta kaupunginhallitus päätti [8]) ilmoittaa yhtiölle, ettei sillä ollut mitään muistuttamista sitä vastaan, että yhtiöjärjestyksen 3 § sai seuraavan muutetun sanamuodon:

[1]) Khn jsto 17 p. huhtik. 4,927 § ja khs 16 p. heinäk. 1,048 §. — [2]) Khn jsto 10 p. huhtik. 4,808 §. — [3]) Khs 15 p. toukok. 710 §. — [4]) S:n 15 p. lokak. 1,457 §. — [5]) S:n 14 p. jouluk. 1,839 §. — [6]) S:n 4 p. kesäk. 860 ja 861 §. — [7]) S:n 1 p. lokak. 1,377 §. — [8]) S:n 5 p. maalisk. 382 §.

Yhtiön osakepääoma on 18,750,000 markkaa ja jakautuu 93,750:een kahdensadan (200) markan suuruiseen ja nimitetylle henkilölle asetettuun osakkeeseen. Tämä osakepääoma on täysin maksettu.

Yhtiökokouksen päätöksen nojalla voidaan osakepääoma uusia osakkeita antamalla korottaa enintään 50,000,000 markkaan ja tulee siten päätetyn osakepääoman lisäyksen olla täysin maksettu vuoden kuluessa sen jälkeen kun päätös siitä tehtiin.

Tontin hinnasta myönnetyn alennuksen kirjaaminen. Kaupunginhallitus päätti [1]), että myydyn tontin hinta vähentämättömänä oli kirjattava tuloksi ja kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti eräissä tapauksissa myönnetty 15 %:n alennus aikanaan suoritettava menosäännön poisto- ja palautusmäärärahasta.

Palolaitoksen happikoje. Kaupunginvaltuusto myöntyi [2]) siihen, että palolaitoksen kaluston kunnossapitotilille merkittiin tuloksi ne maksut, jotka kertyivät sen happikojeen lainaamisesta Helsingissä oleviin sairaaloihin.

Kunnalliskoti oikeutettiin [3]) kertyvillä tuloillaan suorittamaan esiintyvät menot ja velvoitettiin samalla kuukausittain antamaan tilitys liikkeestään.

Naisten työtupain tulot. Naisten työtupain johtokunta oikeutettiin [4]) jatkuvasti käyttämään kertyneitä tuloja esiintyvien menojen suorittamiseen.

Leijonarahasto. Kaupunginhallitus päätti [5]), että Palosaaren leijona- ja pantterinäytöksistä kannetuista maksuista kertyneet varat, jotka oli viety kirjoihin erityisenä rahastona, joulukuun 31 p:nä oli siirrettävä kaupunginkassaan.

Maanteiden kunnossapitomaksujen kirjaaminen. Tie- ja vesirakennusten ylihallitus kehoitti [6]) kiertokirjeessä kaupunkia kirjaamaan erikseen tielain 91 §:ssä mainittujen teiden kunnossapidosta ja erikseen samojen teiden parantamisesta aiheutuneet menot sekä anoessaan tieasetuksen 63 §:n nojalla korvausta tiemenoista liittämään anomukseen puheena olevien teiden kunnossapitomenojen maksutodisteiden oikeiksi todistetut jäljennökset, joista menoerää vastaavan työ- y. m. suorituksen laadun tuli selvästi ilmetä.

Varastojen inventtaus. Kaupungin yleisten töiden hallitusta, kaupungin teknillisten laitosten hallitusta ja puhtaanapitohallitusta kehoitettiin [7]) elokuun viimeisenä päivänä toimittamaan perinpohjainen varastoinventtaus. Inventtausluetteloon oli merkittävä asianomaisen tavaran nimi, määrä, ostohinta yksiköltä sekä ilmoitus siitä, milloin se pääasiallisesti oli hankittu. Ellei tavara ollut käyttökelpoista, oli ilmoitettava, mikä määrä siitä oli huonoa ja missä suhteessa. Edelleen oli ilmoitettava, miten paljon kutakin tavaraa oli kulunut edellisenä vuonna. Inventtausluettelot ynnä asianomaisten hallitusten lausunnot oli lähetettävä kaupunginhallitukselle lokakuun kuluessa.

Kiinteistötoimiston maatalousosaston kirjanpito. Rahatoimistolle annettiin [8]) tehtäväksi yhdessä kaupunginagronoomin kanssa järjestää kiinteistötoimiston maatalousosaston kirjanpito ja tällöin ottaa huomioon Tilintarkastustoimisto Widenius, Sederholm & Somerin rahatoimikamarin toimeksiannosta asiasta antamassa mietinnössä esitetyt näkökohdat.

Samalla kehoitettiin kaupungin hallituksia ja lautakuntia aina maataloustuotteita tarvitessaan ostamaan ne kaupungin tiloilta, mikäli näiden hinnat ja laadut olivat sopivat.

[1]) Khs 5 p. maalisk. 387 §. — [2]) Khn jsto 13 p. maalisk. 4,564 §. — [3]) S:n 10 p. huhtik. 4,807, — [4]) Khs 15 p. helmik. 189 §. — [5]) S:n 24 p. syysk. 1,345 §. — [6]) S:n 23 p. heinäk. 1,090 §. — [7]) S:n 2 p. heinäk. 1,005 §. — [8]) S:n 2 p. heinäk. 996 §.

Kaupungin halkojenhankinta. Rahatoimenjohtaja ilmoitti, että kiinteistötoimiston talo-osasto oli tehnyt Hongan halkosahan kanssa sopimuksen halkojen toimittamisesta kaupungille sopimuksessa tarkasti määrättyihin hintoihin, ja kaupunginhallitus päätti [1]) tämän johdosta kehoittaa kaupungin viranomaisia huolehtimaan siitä, ettei näitä hintoja ylitetty ostettaessa polttohalkoja asianomaisille laitoksille. Laitokset, joiden polttoaineenkulutus oli hyvin vähäinen ja jotka senvuoksi eivät tehneet erityisiä hankintasopimuksia, voivat saada halkotarpeensa tyydytetyksi kiinteistötoimiston toimesta.

Kruununnimismies G. W. Bäckmanin kavallukset. Sitten kun oli selvitetty, että Malmin piirin kruununnimismies G. W. Bäckman oli anastanut hallussaan olleita virkavaroja, m. m. 177,759: 95 markkaa Helsingin kaupungille kuuluvia varoja, ja Turun hovioikeus oli tuominnut hänet maksamaan takaisin tämän rahamäärän ynnä 2,000 markkaa Bäckmania vastaan nostetun velkomusjutun kaupungille aiheuttamien kulujen korvaukseksi, oli kaikki hänen omaisuutensa luovutettu konkurssiin, joka kuitenkin oli jätetty sillensä velallisen vähävaraisuuden takia. Kaupunginhallitus päätti [2]) silloin toukokuun 18 p:nä 1927 annetun, valtion vastuunalaisuutta virkamiehen aikaansaamasta vahingosta koskevan lain määräysten nojalla anoa Uudenmaan läänin maaherralta, että kaupungille maksettavaksi tuomittu korvaus, yhteensä 179,759: 95 markkaa, maksettaisiin valtion varoista.

Marraskuun 23 p:nä antamallaan päätöksellä maaherra sittemmin vahvisti vaaditun korvausmäärän 177,750: 95 markaksi, ja kaupunginhallitus päätti [3]) tyytyä tähän.

Kruununnimismies J. Jotunin kavallukset. Samaten kaupunginhallitus antoi kaupunginlakimiehelle tehtäväksi anoa Uudenmaan läänin maaherralta valtion varoista korvausta niistä Helsingin kaupungin verotusvaroista, yhteensä 2,012: 50 markasta, jotka Mäntsälän ent. kruununnimismies J. Jotuni oli virka-aputeitse perinyt, mutta sittemmin kavaltanut ja joita ei ollut voitu saada hänen konkurssiin luovutetusta pesästään tämän varattomuuden takia [4]).

Naisten työtupain ilmoitukset. Naisten työtupain johtokunta ilmoitti käyneen selville, että ent. toimitusjohtaja L. Laurin oli tehnyt sopimuksia ilmoitusten panemisesta erinäisiin julkaisuihin yhteensä 25,590 markan arvosta. Koska toimitusjohtajalle ei ollut olemassa johtosääntöä ja siis oli vaikeata ratkaista, oliko ja missä määrin herra Laurin ylittänyt valtuuksiaan tehdessään mainitut sopimukset, kaupunginhallitus päätti [5]) valtuuttaa johtokunnan maksamaan ilmoitusmaksut työtupain tuloilla.

Kunnallisverotus. Taksoituslautakunta ilmoitti, että veroäyrien lukumäärä nousi 30,314,747:ään, ja tämän johdosta kaupunginhallitus päätti [6]), että vuoden talousarviossa taksoittamalla koottavaksi vahvistettu määrä, 191,060,145 markkaa, perittäisiin verovelvollisilta 6: 50 markan mukaan veroäyriltä. Sitten kun oli ilmoitettu, että tutkijalautakunta oli vähentänyt 262,347 veroäyriä, joten lopullinen äyriluku oli 30,052,400, hallitus päätti [7]) ainoastaan lopullisesti vahvistaa edellä mainitun päätöksensä.

Vuoden kunnallisverojen kannanta määrättiin [8]) kuten ennenkin tapahtuvaksi neljässä erässä, elo-, syys-, loka- ja marraskuussa. Ensimmäisen erän tuli [9]) olla 2 markkaa ja myöhempien 1: 50 markkaa veroäyriltä.

[1]) Khs 11 p. kesäk. 910 §. — [2]) S:n 17 p. syysk. 1,288 §. — [3]) S:n 14 p. jouluk. 1,835 §. — [4]) S:n 17 p. jouluk. 1,881 §. — [5]) S:n 9 p. huhtik. 510 §. — [6]) S:n 4 p. kesäk. 865 §. — [7]) S:n 27 p. elok. 1,202 §. — [8]) S:n 30 p. huhtik. 618 §. — [9]) S:n 11 p. kesäk. 912 §.

Vapautus koiraverosta. Kaupunginhallitus päätti [1]) vapauttaa Helsingin suojeluskunnan keskusvankilan koiratarhaan sijoitetut koirat verosta.

Saksan Helsingin lähetystön anottua verovapautta lähetystön palveluksessa olevien henkilöiden omistamille koirille kaupunginhallitus päätti [2]) valtuuttaa rahatoimiston sekä tässä tapauksessa että vastedes maksutta antamaan veromerkit ulkomaisten lähetystöjen palveluksessa olevien henkilöiden koirille.

Moottoriajoneuvojen verovapaus. Tammikuun 18 p:nä 1929 moottoriajoneuvojen verottamisesta annetun lain määräysten nojalla valtiovarainministeriö kaupunginhallituksen anomuksesta tammikuun 24 p:nä oli vapauttanut [3]) kaupungin suorittamasta tätä veroa eräistä autoistaan y. m. moottoriajoneuvoistaan kuluvana vuonna.

Ministeriöltä anottiin [4]) sittemmin verovapautta vieläkin muutamille moottoriajoneuvoille sekä vuonna 1931 eräistä puhtaanapitolaitoksen ja rakennuskonttorin autoista suoritettujen verojen palauttamista. Heinäkuun 1 p:nä ministeriö kuitenkin epäsi [5]) hallituksen anomuksen, joka koski kolmen palolaitoksen ja yhden puhtaanapitolaitoksen auton vapauttamista verosta, ja syyskuun 24 p:nä anomuksen neljästä rakennuskonttorin moottoriajoneuvosta suoritetun veron palauttamisesta.

Tuberkuloosisairaalan radiolisenssit. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö suostui [6]) siihen, että tuberkuloosisairaalan sairashuoneissa ja potilaiden kokoontumishuoneessa olevia radiolaitteita käytettiin maksutta vuoden 1935 loppuun.

Satamamaksujen palauttaminen. Kaupunginhallitus ei katsonut [7]) voivansa myöntyä Compagnie Générale Transatlantique nimisen toiminimen anomukseen, että sen omistamalle höyrylaivalle Cuballe, joka heinäkuun kuluessa aikoi saapua Helsinkiin tuoden mukanaan eräitä ranskalaisia liikemiehiä, myönnettäisiin suurin mahdollinen alennus satamamaksusta yli matkailijahöyrylaivoille säädettyjen 50 %:n. Samalla hallitus kuitenkin myönsi yleisistä käyttövaroistaan Helsingin kauppakamarin käytettäväksi 6,720 markkaa annettavaksi toiminimelle mainitun höyrylaivan maksettavaksi pantavien satamamaksujen korvaukseksi.

Vapautus satamamaksuista. Kaupunginhallitus epäsi [8]) anomuksen, että konsuli H. Elfving vapautettaisiin suorittamasta säädettyjä satamamaksuja aluksistaan Petsamosta ja Ukko Pekasta, jotka venerakennusmessujen aikana olivat olleet Helsingin satamassa ja joita oli näytetty yleisölle maksuista, jotka kokonaan tulivat Suomen merimieslähetysseuran hyväksi. Samalla hallitus kuitenkin yleisistä käyttövaroistaan osoitti 2,000 markkaa mainittujen satamamaksujen suorittamiseen.

Tukholman kuninkaallisen oopperan vierailu. Kaupunginhallitus myönsi [9]) anomuksesta vapaan laituripaikan toukokuun 4—12 p:ksi laivalle, joka tuli kuljettamaan osan Tukholman kuninkaallisen oopperan henkilökuntaa sekä sen näyttämötarpeita Tukholmasta Helsinkiin, sekä vapautuksen satamamaksujen suorittamisesta tästä aluksesta ja liikennemaksujen suorittamisesta oopperan mukanaan tuomista tavaroista, kuitenkin siten, että 50 % satama-

[1]) Khs 22 p. tammik. 115 §. — [2]) S:n 17 p. syysk. 1,293 §. — [3]) S:n 22 p. tammik. 113 § ja 29 p. tammik. 141 §. — [4]) S:n 16 p. huhtik. 583 § ja 11 p. kesäk. 907 §. — [5]) S:n 16 p. heinäk. 1,051 § ja 8 p. lokak. 1,418 §. — [6]) Khn jsto 6 p. toukok. 5,200 § — [7]) Khs 29 p. toukok. 817 §. — [8]) S:n 18 p. kesäk. 958 §. — [9]) S:n 30 p. huhtik. 646 §.

maksusta esitettyä laskua vastaan suoritettaisiin kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista.

Takaus tullimaksujen suorittamisesta. Kaupunginhallitus päätti [1]) sitoutua vuoden aikana lukien tammikuun 1 p:stä 1931 vastaamaan enintään 600,000 markkaan nousevasta määrästä tullimaksuja sähkölaitoksen maahan tuoduista koneosista, joita ei ollut voitu tavallisessa järjestyksessä tullata.

Siltamaksujen palauttaminen. Herra E. Göranssonille, joka oli lunastanut vuosikortin kulkeakseen autolla Kulosaaren sillan yli vuonna 1931, palautettiin [2]) $^3/_4$ kortin hinnasta eli 1,500 markkaa, koska herra Göransson oli myynyt autonsa.

Kulosaaren silta. Mustikkamaalla olevan Pelastusarmeijan siirtolan lapset, luvultaan n. 40, sekä siirtolan virkapukuiset johtajat oikeutettiin [3]) maksutta kulkemaan Kulosaaren sillan yli matkalla siirtolaan ja sieltä takaisin kesäkuun 1 p:n ja elokuun 31 p:n välisenä aikana.

Diakonissalaitoksen kodinhoitokoulun oppilaat ja opettajisto oikeutettiin [4]) kesän aikana enintään 24 henkilön suuruisin ryhmin kulkemaan Kulosaaren sillan yli säädettyä maksua suorittamatta.

Vapaaliput. Suomen merimieslähetysseuran vuosijuhlan osanottajille myönnettiin [5]) vapaaliput kesäkuun 13 p:nä Länt. Pihlajasaareen tehtävää matkaa varten.

Vapautus liikenneverosta. Kaupunginhallitus vapautti [6]) anomuksesta Helsinkiin retkeilylle saapuneet virolaiset palokuntamiehet suorittamasta vahvistettua liikenneveroa lauttamatkasta Korkeasaareen kesäkuun 28 p:nä.

Vuokrasoutajain taksa. Maistraatti ilmoitti [7]) kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti vahvistaneensa palkkasoutajain ja moottoriveneiden taksan 3 markaksi hengeltä Hietalahden ja Länt. Pihlajasaaren välisestä matkasta.

Viikin alueiden vuokramaksut. Rahatoimikamarille osoitetussa kirjelmässä asutushallitus oli ehdottanut, että kaupunki ottaisi kantaakseen kaikkien Viikin latokartanon mailla olevien alueiden maaliskuun 14 p:stä 1928 samaan päivään vuonna 1930 erääntyneet maksamattomat vuokrat ja sen jälkeen luovuttaisi hallitukselle valtiolle tulevan osan näistä maksuista, 15,023: 75 markkaa, sekä että valtio ja kaupunki viimeksi mainitun ajankohdan jälkeen kumpikin itse kantaisivat vuokrasaatavansa. Tämä ehdotus hyväksyttiin [8]) ja kiinteistölautakunnan asiamiehelle annettiin tehtäväksi periä maksamatta jääneet vuokrat edellyttäen, että ne sovinnolla suoritettiin, sekä antaa tilitys asutushallituksen laatiman jakoehdotuksen pohjalla.

Maksut kadun aitaamisesta. Kaupunginhallitus valtuutti [9]) kiinteistölautakunnan perimään kadun aitaamisesta taloja rakennettaessa suoritettavat maksut.

Riita kadun aitaamismaksusta. Rahatoimikamarin Helsingin raastuvanoikeudessa vaadittua, että Sementtirakennusosakeyhtiö velvoitettaisiin suorittamaan kaupungille vahvistettu maksu kadun aitaamisesta Kolmannen linjan tontin n:o 1 kohdalta vuoden 1928 joulukuun 27 p:n ja vuoden 1929 huhtikuun 17 p:n väliseltä ajalta, yhteensä 5,059: 80 markkaa, yhtiö oli vastahaasteessa huomauttanut, että siltä oli veloitettu kyseisestä aitaamisesta vuoden 1928 maaliskuun 29 p:n ja vuoden 1929 huhtikuun 17 p:n väliseltä ajalta

[1]) Khs 15 p. tammik. 93 §; vrt. v:n 1928 kert. s. 221. — [2]) Khn jsto 27 p. maalisk. 4,712 §. — [3]) S:n 6 p. toukok. 5,193 §. — [4]) S:n 16 p. kesäk. 5,559 §. — [5]) Khs 4 p. kesäk. 870 §. — [6]) Khn jsto 26 p. kesäk. 5,683 §. — [7]) Khs 6 p. elok. 1,110 §. — [8]) S:n 9 p. huhtik. 525 §. — [9]) S:n 14 p. jouluk. 1,833 §.

maksu korkeimman taksan mukaan, vaikka oikeastaan olisi ollut sovellettava alinta taksaa, ja esittämiensä syiden perusteella vaatinut, että kaupunki velvoitettaisiin suorittamaan yhtiölle erotus. Raastuvanoikeus oli lokakuun 22 p:nä 1929 antamassaan päätöksessä katsonut, että edellä mainittu taksa oli tulkittava siten, että tontin katuosuutta, joka taksassa oli luettu ensimmäiseen tai toiseen katuluokkaan, ei sen nojalla, että toinen saman kadun katuosuus, jolla kulki raitiotielinja, kuului kolmanteen luokkaan, saanut siirtää viimeksi mainittuun luokkaan, jossa maksu oli korkeampi, ja tämän johdosta hyläten kaupungin vaatimuksen velvoittanut kaupungin maksamaan Sementtirakennusosakeyhtiölle yliveloitetun rahamäärän, 1,423: 45 markkaa, ynnä 5 %:n koron lukien syyskuun 13 p:stä 1929 sekä 850 markkaa yhtiön oikeudenkäyntikulujen korvaukseksi. Turun hovioikeus ja Korkein oikeus olivat vahvistaneet tämän päätöksen ja velvoittaneet kaupungin suorittamaan yhtiölle oikeudenkäyntikulujen korvausta yhteensä 1,300 markkaa.

Kaupunginhallitus päätti [1]), että edellä mainittu rahamäärä suoritettaisiin sen yleisistä käyttövaroista.

Maksujen palauttaminen. Aktiebolaget Tölögatan 29 nimiselle yhtiölle suoritettiin [2]) takaisin 5,743: 50 markkaa kadun aitaamisesta veloitettuja maksuja, koska niiden määrä oli laskettu liian suureksi aidatusta pinta-alasta saatujen väärien tietojen johdosta.

Rakennuskonttorin suorittamista töistä kannetut maksut. Rahatoimikamarin kehoituksesta kaupungin yleisten töiden hallitus oli lähettänyt mietinnön siitä lisäyksestä yli todellisten kustannusten, joka oli veloitettava rakennuskonttorin suorittamista töistä. Tutustuttuaan mainitussa kirjelmässä esitettyihin näkökohtiin hallitus päätti [3])

oikeuttaa rakennuskonttorin yleiskustannusten sekä työkoneiden ja -kalujen kulumisen korvaamiseksi veloittamaan sekä kaupungin liikemäisesti hoidetuilta laitoksilta että yksityisiltä henkilöiltä ja toiminimiltä korvauksen, jonka tuli nousta alla mainittuun prosenttiin työkustannuksista:

että edellä mainitulla tavalla kertyvät varat kuten siihenkin asti oli otettava huomioon rakennuskonttorin tuloarviossa sekalaisten tulojen tilillä;

että kyseisiä lisäyksiä ei ollut veloitettava töistä, jotka suoritettiin kaupungin lahjoitusrahastoihin kuuluvissa rakennuksissa ja laitoksissa;

että useasti mainitun lisäyksen tuli olla alla mainittu prosentti työkustannuksista näiden noustessa enintään seuraaviin määriin:

Smk 50,000: —	18 %	Smk 1,500,000: —	9 %
» 100,000: —	16 »	» 2,000,000: —	8½ »
» 500,000: —	12 »	» 3,000,000: — ja enemmän	8 »
» 1,000,000: —	10 »		

että jos jonkin työn yleiset kustannukset syystä tai toisesta ilmeisesti nousivat niin suureen määrään, etteivät rakennuskonttorin todelliset kustannukset tulleet korvatuiksi näitä yleisiä perusteita noudatettaessa, konttorin tuli työlaskuun merkitä myöskin lisäkustannus;

että lisäprosentti oli laskettava erikseen jokaisesta samalle työnantajalle suoritetusta työstä;

että jos jonkin työn korvaus suoritettiin useissa erissä, lisäprosentti oli

[1]) Khn jsto 20 p. maalisk. 4,642 §. — [2]) S:n 7 p. heinäk. 5,780 §. — [3]) Khs 19 p. helmik. 300 §.

laskettava kokonaiskustannukselle ja suoritettava samalla kuin viimeinen erä; sekä

että jos rakennuskonttori työnantajan anomuksesta laati tälle jonkin suunnitellun työn kustannusarvion, lisäprosentti oli erikseen merkittävä jo tähän laskelmaan.

Valtionavut. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö ilmoitti evänneensä kaupungin anomuksen 1,250,000 markan suuruisen valtionavun myöntämisestä naisten keskuudessa vallitsevan työttömyyden torjumiseen. Tämän johdosta päätettiin [1]) tehdä uusi valtionapuanomus naisten työtupain johtokunnan saamansa toimeksiannon mukaisesti yhdessä kotitalousjohtokunnan kanssa harkittua, oliko työttömien ammattikursseja jatkettava huhti- ja toukokuun aikana ja oliko tätä avustustapaa sen jälkeen ensinkään käytettävä ja siinä tapauksessa, missä muodossa. Edellä mainitun selvityksen saavuttua kaupunginhallitus anoi [2]) 900,000 markan suuruista valtionapua naisten työtuvan sekä ammatti- ja talouskurssien ylläpitämiseen kuluvana vuonna.

Työnvälitystoimiston vuonna 1930 toimittamista 22,130 paikallisesta työnvälityksestä sekä 1,472 välityksestä muille paikkakunnille samoinkuin 326 paikallisesta merimiesten paikanvälityksestä ja 98 tällaisesta paikanvälityksestä muille paikkakunnille kaupungille myönnettiin [3]) valtionapua 167,090 markkaa.

Kaupunginlakimiehelle annettiin [4]) tehtäväksi laatia anomus asetuksenmukaisen valtionavun myöntämisestä kaupungin mieli- ja tuberkuloosisairaaloille sekä tuberkuloosin vastustamistyötä varten. Sittemmin kaupungille myönnettiin [5]) yhteensä 2,230,880 markan suuruinen valtionapu tuberkuloosisairaalan ylläpitoon ja käyttöön vuonna 1931. Tämä rahamäärä oli vahvistettu ottaen huomioon, että sairaalan sairaanhoitovuorokausien lukumäärä vuonna 1930 nousi 139,430:een.

Lääkintöhallitus ilmoitti [6]) kiertokirjeessä, että sen toimesta maksetut valtionavut suoritetaan viimeistään kyseisen finanssivuoden jälkeisenä vuotena ja että avustus senvuoksi oli tilattava hallitukselta ennen ensiksi mainitun vuoden joulukuun 1 p:ää uhalla, että maksettavaksi erääntynyt valtionavun määrä sen jälkeen peruutettiin.

Huhtikuun 28 p:nä kouluhallitus myönsi [7]) 7,113,200 markan suuruisen valtionavun kansakouluja varten vuodelta 1930, ja kaupunginhallitus päätti tähän tyytyä.

Valtionavuksi kevätlukukaudeksi 1931 valmistavalle poikain ammattikoululle kaupunki sai 231,000 markkaa ja valmistavalle tyttöjen ammattikoululle 220,000 markkaa [8]), yleiselle ammattilaiskoululle 55,000 markkaa ja kirjapainokoululle 38,000 markkaa [9]). Saman vuoden syyslukukauden valtionavut olivat [10]) vastaavasti 189,000 markkaa, 180,000 markkaa, 52,000 markkaa ja 37,000 markkaa.

Kaupunginhallituksen anottua [11]) asetuksenmukaista valtionapua maanteiden kunnossapitoa varten ja liitettyä anomukseensa selvityksen tämän kunnossapidon vuonna 1930 kaupungille aiheuttamista kustannuksista, jotka nousivat 134,663 markkaan, Uudenmaan läänin maaherra maaliskuun 4 p:nä vahvisti [12]) Helsingin kaupungille tulevan valtionavun maanteiden kunnossa-

[1]) Khs 26 p. maalisk. 486 §. — [2]) S:n 14 p. jouluk. 1,838 §. — [3]) Khn jsto 26 p. toukok. 5,387 §. — [4]) S:n 13 p. helmik. 4,295 §. — [5]) S:n 10 p. huhtik. 4,810 §. — [6]) S:n 15 p. lokak. 6,874 §. — [7]) Khs 29 p. toukok. 818 §. — [8]) Khn jsto 10 p. maalisk. 4,472 §. — [9]) S:n 10 p. maalisk. 4,548 §. — [10]) S:n 8 p. lokak. 6,764 §. — [11]) S:n 10 p. helmik. 4,238 §. — [12]) S:n 13 p. maalisk. 4,565 §.

pitoa varten kesältä 1930 65,869: 70 markaksi ja saman vuoden talven ajalta 9,981: 75 markaksi eli yhteensä 75,851: 45 markaksi, mikä määrä oli laskettu 11,594: 74 markan keskikustannuksen mukaan km:ltä kesällä ja 1,757: 04 markan mukaan talvella.

Maailmansodan aikaisen majoituksen y. m. korvaus. Huhtikuun 27 p:nä 1928 päivätyssä kirjeessä rahatoimikamari oli anonut Uudenmaan läänin maaherralta 2,843,225: 65 markan suuruista korvausta niistä kustannuksista, jotka olivat aiheutuneet Helsingin kaupungille venäläisestä sotilasmajoituksesta y. m. maailmansodan aikana. Tämän kamarin anomuksen valtiovarainministeriö ratkaisi helmikuun 23 p:nä 1931 harkiten oikeudenmukaiseksi korvauksen antamisesta maailmansodan aikana erinäisiä vahinkoja kärsineille lokakuun 28 p:nä 1927 annetun lain 1 §:n 2 kohdan sekä 5 §:n nojalla myöntää kaupungille edellä mainituista rasituksista korvaukseksi 2,432,138: 95 markkaa [1]).

Korvaukset katutöistä. Arkkitehti M. Frelander oikeutettiin [2]) lykkäämään helmikuun 15 p:ään omistamansa Vuorimiehenkadun talon n:o 4 katuosuuden asfalttibetonilla päällystämisestä erääntyneen korvauksen, 10,704 markan, suorittaminen ehdoin, että herra Frelander suoritti tälle määrälle 9 %:n koron lukien erääntymispäivästä, kunnes koko maksu oli suoritettu.

Asunto-osakeyhtiö Kankurinkatu 5 oikeutettiin [3]) suorittamaan 12,030 markaksi määrätty korvaus rakennuskonttorin suorittamasta hänen talonsa katuosuuden päällystämisestä asfalttibetonilla siten, että 4,000 markkaa suoritettiin helmikuussa, sama määrä maaliskuussa ja loput huhtikuussa ehdoin, että yhtiö suoritti korvausmäärälle 9 %:n koron lukien alkuperäisestä maksupäivästä, kunnes korvaus oli kokonaan suoritettu.

Asunto-osakeyhtiö Museokatu 24 oikeutettiin [4]) suorittamaan 9,040 markaksi määrätty korvaus katuosuutensa asfaltoimisesta vasta maaliskuun 4 p:nä ehdoin, että yhtiö suoritti 9 %:n koron alkuperäiselle korvausmäärälle erääntymispäivästä, joulukuun 11 p:stä 1930, kunnes maksu oli kokonaan suoritettu.

Asunto-osakeyhtiö Pengerkatu 7 oikeutettiin [5]) suorittamaan kaupungille tuleva korvaus Pengerkujan kuntoonpanemisesta, 25,000 markkaa, mistä kuitenkin 5,000 markkaa jo oli maksettu, siten, että 5,000 markkaa maksettiin marraskuun 30 p:nä 1931 ja loput samana päivänä vuonna 1932, ehdoin, että yhtiö suoritti maksamattomalle määrälle 8 %:n koron erääntymispäivästä, kunnes maksu oli kokonaan suoritettu, sekä että kaikki yhtiön osakkaat antoivat omavelkaisen takauksen korvausmäärän suorittamisesta. Sitäpaitsi yhtiön tuli suorittaa korko vuoden 1930 helmikuun 15 p:n ja vuoden 1931 huhtikuun 11 p:n väliseltä ajalta viimeksi mainittuna päivänä maksetulle 5,000 markan suuruiselle erälle.

Diakonissalaitos oikeutettiin [6]) lykkäämään laitoksen katuosuuksien asfaltoimisesta määrätyn korvauksen suorittaminen siten, että 30,000 markkaa maksettiin joulukuun 31 p:nä 1932, 80,000 markkaa lokakuun 1 p:nä 1933 ja loput lokakuun 1 p:nä 1934 ehdoin, että 6 %:n korko suoritettiin maksamattomalle pääomalle puolivuosittain kesäkuun 30 p:nä ja joulukuun 31 p:nä.

Korvaus rakennusoikeuden lisäämisestä. Asunto-osakeyhtiö Topeliuslinnalle myönnettiin [7]) vuoden lykkäys maaliskuun 1 p:stä lukien Topeliuksenkadun tontin n:o 17 rakentamisoikeuden lisäämisestä [8]) määrätyn 210,000 markan suuruisen korvauksen suorittamisessa, josta 155,000 markkaa ja sitä-

[1]) Khs 26 p. maalisk. 485 §. — [2]) S:n 29 p. tammik. 158 §. — [3]) S:n 12 p. helmik. 229 §. — [4]) S:n 26 p. helmik. 325 §. — [5]) S:n 22 p. toukok. 778 §. — [6]) S:n 26 p. kesäk. 979 §. — [7]) S:n 26 p. helmik. 326 §. — [8]) Ks. v:n 1928 kert. s. 112.

paitsi erääntynyt korko, 24,024: 40 markkaa, oli maksamatta, ehdoin, että yhtiö viimeistään maaliskuun 1 p:nä suoritti siihen mennessä erääntyneet korot ja 10,000 markkaa pääomavelan lyhennystä sekä maksoi kaupungin saatavasta jäljellä olevalle erälle 9 %:n koron, kunnes maksu oli kokonaan suoritettu.

Leskirouva A. Jakobsson oikeutettiin lykkäämään [1]) sen 59,200 markan suuruisen korvauksen suorittaminen, joka hänelle oli määrätty Porvoonkadun tontin n:o 16 rakennusoikeuden lisäämisestä, helmikuun 15 p:ään 1932 ehdoin, että hän korvausmäärän suorittamisen vakuudeksi antoi 100,000 markan kiinnitetyn velkakirjan ja suoritti maksamatta olevalle määrälle 7 %:n koron.

Bostadsaktiebolaget Peter asunto-osakeyhtiölle myönnettiin [2]) heinäkuun 16 p:ään asti lykkäystä sen korvauksen suorittamisessa, joka yhtiölle oli määrätty Pietarinkadun tontin n:o 1 rakennusoikeuden lisäämisestä, ehdoin, että yhtiö suoritti 8 %:n mukaisen koron maksamattomalle määrälle huhtikuun 25 p:stä maksupäivään.

Asunto-osakeyhtiö Topeliuslinna oikeutettiin [3]) anomuksestaan lykkäämään erääntyneiden korkojen suorittaminen syyskuun 1 p:ään 1931 ehdoin, että yhtiö suoritti kyseiselle määrälle 8 %:n koron lukien maaliskuun 1 p:stä, että yhtiö viimeistään syyskuun 1 p:nä maksoi silloin maksettavaksi erääntyvän velkansa kaupungille sekä antoi kaupunginhallituksen hyväksymän takauksen näiden ehtojen täyttämisestä.

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 3 oikeutettiin [4]) lykkäämään kuluvan vuoden loppuun kaupungin ennakolta maksaman osakepääoman vahvistetun lyhennyksen suorittaminen.

Asunto-osakeyhtiö Helsinginkatu 24 oikeutettiin [5]) lykkäämään yhtiölle rakennusvelvollisuuden laiminlyömisestä määrätyn sakon suorittaminen syyskuun 15 p:ään ehdoin, että yhtiö tähän päivään mennessä maksoi kaiken muun kaupungille silloin erääntyneen velkansa. Yhtiölle oli kuitenkin mahdotonta määräpäivänä täyttää sitoumuksiaan, eikä kaupunginhallitus katsonut [6]) olevan syytä myöntää lisää lykkäystä.

Asunto-osakeyhtiö Kaisanlinna oikeutettiin [7]) lykkäämään tontinhinnan suorittaminen ehdoin, että maksamatta oleva osa hintaa, 4,675,000 markkaa, suoritettiin viimeistään joulukuun 1 p:nä 1932, että tälle määrälle neljännesvuosittain maksettiin 6 $^1/_2$ %:n korko lukien joulukuun 1 p:stä 1931, että yhtiö heti maksoi joulukuun 1 p:ään 1931 mennessä erääntyneet korot, 1,028,954: 50 markkaa, sekä kaupungille aiheutuneet lainhaku- ja ulosmittauskustannukset, että yhtiö kolmen kuukauden kuluessa irtisanomisesta ja viimeistään heinäkuun 1 p:nä 1933 poisti omistamansa Kaisaniemenkadun tontin n:o 8 edustalla olevat rakennuksensa ja laitteensa sekä että yhtiö antoi jonkin suurpankin takauksen edellä mainittujen ehtojen täyttämisestä.

Katajanokan tavaravajan palovahingot. Syyskuun 13 p:nä 1928 sattui Katajanokan tavaravajassa n:o 9 tulipalo, jonka syynä oli toiminimelle Rud. Christ. Griebelille kuuluvissa, selluloidijätteitä sisältävissä paaluissa tapahtunut itsesytytys. Toiminimi katsottiin tämän johdosta velvolliseksi korvaamaan palovahinko ja sille palautettavia liikennemaksuja pidätettiin sentähden 3,120: 60 markkaa. Tätä menettelyä vastaan mainittu toiminimi esitti vastalauseen väittäen, ettei sen aluksen, joka oli tuonut maahan selluloidijätteet, eikä myöskään aluksen miehistön voinut katsoa aiheuttaneen paloa, sekä ettei

[1]) Khs 30 p. huhtik. 628 §. — [2]) S:n 29 p. toukok. 798 §. — [3]) S:n 2 p. heinäk. 1,016 §. — [4]) S:n 16 p. heinäk. 1,058 §. — [5]) S:n 2 p. heinäk. 1,017 §. — [6]) S:n 1 p. lokak. 1,391 §. — [7]) S:n 14 p. jouluk. 1,850 §.

kyseistä tavaraakaan pidetty tulenarkana. Tutustuttuaan asiaa koskeviin asiakirjoihin kaupunginhallitus päätti [1]) oikeuttaa satamahallituksen maksamaan edellä mainitulle toiminimelle kiistanalaisen rahamäärän, 3,120: 60 markkaa, joka myönnettiin talousarvioon poistoja ja palautuksia varten merkitystä määrärahasta.

Tullipakkahuoneessa säilytetyille tavaroille aiheutuneen vahingon korvaaminen. Kauppias A. Skurnikille myönnettiin [2]) 1,265: 45 markan suuruinen korvaus siitä, että eräs hänen omistamansa tavaramäärä oli kosteuden takia turmeltunut sitä säilytettäessä tullipakkahuoneessa. Meno oli suoritettava kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista.

Autovahingon korvaaminen. Yleisistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi [3]) autonkuljettaja P. Janssonille 3,000 markan korvauksen siitä, että katolta pudonnut lumi oli vahingoittanut hänen autoaan sen seistessä Hietaniemenkadun poliisiaseman edustalla, minne Jansson poliisin määräyksestä oli kuljettanut muutamia juopuneita henkilöitä.

Veneelle aiheutuneen vahingon korvaaminen. Yleisistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi [4]) johtaja A. Koskiselle 1,000 markan korvauksen siitä, että hänen omistamansa moottorivene erään myrskyn aikana oli vahingoittunut ollessaan kiinnitettynä kaupungilta vuokrattuun venepaikkaan. Samalla kehoitettiin satamahallitusta vastedes tehdessään sopimuksia kaupungin venepaikkojen vuokraamisesta todistettavasti vapauttamaan kaupunki vastaamasta kaikista veneille aiheutuvista vaurioista.

Hinaajalaiva H 2:n ja höyrylaus Ledan yhteentörmäys. Kaupungin hinaajalaivan H 2:n ja Suomen höyrylaivaosakeyhtiön omistaman höyrylaivan Ledan törmättyä yhteen, mikä tapaturma oli katsottava jälkimmäisen aluksen kapteenin ohjausvirheen aiheuttamaksi, kaupunginhallitus päätti [5]) antaa kaupunginlakimiehelle tehtäväksi vaatia Suomen höyrylaivaosakeyhtiöltä korvausta 198,591: 90 markkaa yhteentörmäyksen kaupungille aiheuttamista vahingoista.

Suoritetut vahingonkorvaukset. Vakuutusmaksujen ja vahingonkorvausten määrärahasta myönnettiin kansimies A. Hoffmanille [6]) 2,500 markkaa ja herra H. Ruthille [7]) 1,000 markkaa korvaukseksi höyrylaivain Ledan ja H 2:n yhteentörmäyksen heille aiheuttamista vahingoista. Yleisistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus määräsi maksettavaksi 543 markkaa herra K. R. Sjölundille [8]), joka samassa tilaisuudessa oli menettänyt omaisuutta edellä mainitusta arvosta.

Oikeudenkäyntikustannusten korvaaminen. Viipurilaisen lihakauppiaan A. Kaijan vaadittua raastuvanoikeudessa, että kaupungineläinlääkäri W. Ehrström ja kaitsija E. Lemke velvoitettaisiin korvaamaan hänelle se vahinko, jonka hän oli kärsinyt sen johdosta, että eräässä hänen Helsinkiin lähettämässään vasikanlihalähetyksessä ei ollut ollut säädettyjä leimoja, raastuvanoikeus oli vapauttanut vastaajan kaikesta vastuusta, mutta velvoittanut asianosaiset itse vastaamaan jutun aiheuttamista kuluista. Terveydenhoitolautakunnan anomuksesta kaupunginhallitus myönsi [9]) yleisistä käyttövaroistaan 2,176 markan määrärahan herrain Ehrströmin ja Lemken edellä mainittujen oikeudenkäyntikulujen korvaamiseksi.

Samalla huomautettiin kaikille kaupungin virastoille ja laitoksille, että

---

[1]) Khs 23 p. huhtik. 604 §. — [2]) S:n 29 p. lokak. 1,566 §. — [3]) Khn jsto 13 p. maalisk. 4,561 §. — [4]) Khs 26 p. marrask. 1,744 §. — [5]) S:n 8 p. lokak. 1,409 § ja 22 p. lokak. 1,510 §; vrt. tätä kert. s. 222. — [6]) Khn jsto 5 p. marrask. 7,164 §. — [7]) S:n 26 p. marrask. 7,372 §. — [8]) S:n 19 p. marrask. 7,280 §. — [9]) Khs 8 p. lokak. 1,443 §.

niiden tuli kääntyä kaupunginlakimiehen puoleen, kun ne virka-asioissa tarvitsivat lainopillista apua.

Korvaus vuokrasopimuksen rikkomisesta. Kiinteän omaisuuden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi [1]) 5,200 markkaa korvaukseksi eräille Aleksanterinkadun talon n:o 26 vuokralaisille siitä, että he muuttivat huoneistoistaan ennen vuokravuoden päättymistä.

Vakuutukset. Kaupungin ryhmävakuutukset päätettiin [2]) tammikuun 1 p:stä 1932 siirtää Keskinäisestä vakuutuslaitos Sammosta Tapaturmavakuutusosakeyhtiö Kullervoon.

Hyväksyttyään periaatteellisesti Vakuutuslaitos Fennian esittämän ehdotuksen [3]) kaupungin autojen vakuuttamista koskevaksi sopimukseksi kaupunginhallitus antoi rahatoimenjohtajalle tehtäväksi yksityiskohtaisesti sopia ehdoista sekä aikanaan alistaa lopullisen sopimuksen kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi. Kaupunginlakimiehelle annettiin [4]) sittemmin tehtäväksi laatia edellä mainitun vakuutusosakeyhtiön kanssa lopullinen sopimus, jonka sanamuoto oli seura va:

Helsingin kaupunginhallituksen vakuutuksenottajana ja Vakuutusosakeyhtiö Fennian vakuutuksenantajana välillä on tehty seuraava Helsingin kaupungin autojen vakuuttamista koskeva sopimus:

1 §. Helsingin kaupunki sitoutuu vakuuttamaan Vakuutusosakeyhtiö Fenniassa kaikki omistamansa, myöskin teknillisten laitosten omistamat moottoriajoneuvot.

2 §. Vakuutukset merkitään kalenterivuosittain Suomen autovakuutusliiton vahvistamilla vakuutusehdoilla. Vakuutuksenantaja olkoon oikeutettu vakuutuksenottajaa kuulematta järjestämään vastuuvahingot.

3 §. Vakuutusmaksut, joiden vuotuisen summan tulee olla vähintään 50,000 markkaa, lasketaan Suomen autovakuutusliiton vahvistamien tariffien mukaan 25 %:n suuruisella ylimääräisellä alennuksella ja suoritetaan ne etukäteen. Jos kaskovakuutus otetaan keskellä vuotta, lasketaan vakuutusmaksu suhteellisesti vakuutusaikaan nähden.

4 §. Viimeistään kuuden kuukauden kuluessa vakuutusvuoden päättymisestä, sitten kun vakuutusvuotena ilmoitetut vahingot joko ovat järjestetyt taikka tyydyttävät tiedot niiden suuruudesta on saatu, toimittaa vakuutuksenantaja vakuutuksenottajalle tilinteon, johon on merkitty

tuloina:

1) vakuutusvuoden vakuutuksista suoritetut vakuutusmaksut;

2) edellisiltä vuosilta siirretyt varat (vahingonkorvausrahastot) niiden vuoden alussa vielä järjestämättä olevien vahinkojen suorittamista varten, jotka kuuluvat tämän sopimuksen alaisiin vakuutuksiin; ja

kuluina:

1) vakuutusvuoden kuluessa suoritetut vahingonkorvaukset ja elinkorkopääomien ostokustannukset;

2) vakuutuksenantajan harkinnan mukaan tarpeelliset määrät vakuutusvuoden lopussa vielä suorittamatta olevien vahinkojen järjestämiseksi ja mahdollisesti kysymykseen tulevien elinkorkopääomien hankkimiseksi (vahingonkorvausrahasto);

3) vakuutuksenantajan hoitokustannuksien peittämiseksi 20 % vakuutusmaksuista.

Jos edellä mainitulla tavalla lasketut tulot ovat olleet menoja suurem-

[1]) Khs 4 p. kesäk. 868 §. — [2]) S:n 8 p. lokak. 1,416 §. — [3]) S:n 12 p. marrask. 1,639 §. — [4]) S:n 23 p. jouluk. 1,927 §.

mat, siirretään puolet näin syntyneistä voitoista erikoiseen voitto-osuusrahastoon. Jos jälkeenpäin autovastuulain 11 §:n perusteella ilmoitetaan uusi vahinko tai 12 §:n perusteella esitetään lisäkorvausvaatimuksia järjestetystä vahingosta ja jos vakuutuksenantaja joutuu suorittamaan korvausta näistä vahingoista, on edellä mainitulla tavalla määrätty voitto-osuus siltä vuodelta, jolloin vahinko on tapahtunut, oikaistava ja liikaa suoritettu voitto-osuus takaisin suoritettava.

5 §. Edellä mainitun rahaston omistaa Helsingin kaupunki ja hoitaa Vakuutusosakeyhtiö Fennia. Rahastolle lasketaan korkoa pankkien kuhunkin aikaan 6 kuukauden irtisanomisajalla ja muuttuvalla korolla sijoitetuille talletuksille sovelluttaman korkokannan mukaan. Korko liitetään pääomaan puolivuosittain.

6 §. Tämä sopimus alkaa 1 p:stä tammikuuta 1932 ja jatkuu kalenterivuosittain siksi, kunnes se sanotaan irti. Irtisanomisen tulee tapahtua ennen 1 p:ää heinäkuuta.

7 §. Sopimusajan päätyttyä suorittaa Vakuutusosakeyhtiö Fennia Helsingin kaupungille voitto-osuusrahaston korkoineen, viimeisen sopimusvuoden voitto-osuutta kuitenkin lukuunottamatta, joka suoritetaan vasta sitten kun kaikki vahingot ovat lopullisesti järjestetyt. Jos vielä tämänkin jälkeen autovastuulain 11 ja 12 §:n perusteella ilmaantuisi vahinkoja järjestettäväksi, sitoutuu Helsingin kaupunki suorittamaan takaisin Vakuutusosakeyhtiö Fennialle sen määrän, minkä Helsingin kaupunki näin on joutunut saamaan liikaa voitto-osuutena siltä vuodelta, jolloin vahinko on sattunut.

8 §. Jos erimielisyyksiä tämän sopimuksen määräyksistä tai noudattamisesta syntyy, on asia jätettävä välimiesten ratkaistavaksi. Välimiehiä on valittava kaksi, joista kumpikin sopimuspuoli asettaa yhden, ja nämä puolestaan valitsevat itselleen puheenjohtajan.

Tätä sopimusta, jonka molemmat asianosaiset ovat hyväksyneet, on laadittu kaksi yhtäpitävää kappaletta, yksi kummallekin.

Kaupunginhallitus päätti [1]), että Hietarannan ja Länt. Pihlajasaaren pukeutumissuojiin säilytettäväksi jätetty omaisuus palovakuutettaisiin kahden kuukauden ajaksi, edellinen 400,000 markasta ja jälkimmäinen 100,000 markasta. Tästä aiheutuvia maksuja varten myönnettiin 275 markkaa hallituksen käyttövaroista.

Kaupunginagronoomille annettiin [2]) tehtäväksi kuluvaksi vuodeksi palovakuuttaa Talin tilan irtaimisto 210,000 markasta.

Keskuskeittolan irtaimisto ja varasto päätettiin [3]) jättää vakuuttamatta.

Kaupunginhallitus päätti [4]) ottaa Vakuutusosakeyhtiö Fenniassa ryöstövakuutuksen, joka olisi voimassa vuoden 1932 loppuun ja koskisi rahatoimiston, teknillisten laitosten, satamakannantakonttorin, köyhäinhoitolaitoksen ja sairaalain rahakuljetuksia, ei kuitenkaan kaasu- ja sähkömaksujen rahastusta. Rahatoimistolle annettiin tehtäväksi hoitaa vakuutukset.

Hankittuaan kysymyksestä lausunnot satamahallitukselta, kiinteistölautakunnalta ja kaupungin yleisten töiden hallitukselta kaupunginhallitus päätti [5]) merivakuuttaa kaupungin omistamista aluksista ainoastaan jäänmurtaja Herkuleksen.

Keskinäinen vakuutuslaitos Sampo huomautti, että kauppias M. A. Borgman, jonka työapulaiset sisältyivät kaupungin ja mainitun laitoksen väliseen ryhmävakuutussopimukseen, oli vuoden 1929 ryhmävakuutusilmoituksiin liit-

[1]) Khn jsto 23 p. heinäk. 5,821 §. — [2]) Khs 16 p. heinäk. 1,062 §. — [3]) S:n 1 p. lokak. 1,380 §. — [4]) S:n 2 p. heinäk. 1,000 §. — [5]) S:n 24 p. syysk. 1,347 §.

tänyt todistuksen, jonka perusteella hän anoi saada tapaturmavakuutusmaksunsa suoritetuksi valtion varoista, mutta että sosialiministeriö ei ollut myöntynyt hänen anomukseensa, koska todistusta ei ollut laadittu lain määräämään muotoon eikä siitä käynyt ilmi, että Borgman taloudellisesti oli työntekijään verrattava, minkä vuoksi ministeriö oli katsonut, että kaupunginhallituksen tuli laatia tarpeellinen todistus. Hallitus päättikin [1]), koska kauppias Borgman harjoittamansa liikkeen vähäisen laajuuden ja myynnin takia taloudellisesti oli verrattavissa työntekijään, antaa hänelle pyydetyn todistuksen.

Autovahinko. Palolaitos oikeutettiin [2]) käyttämään vakuutusosakeyhtiö Fennian eräästä vahingoittuneesta paloautosta maksama korvaus, 1,870 markkaa, saman auton korjaamiseen.

Lasten koulunkäynti vieraassa kunnassa. Kuopion läänin maaherra oli hyväksynyt kaupungin Leppävirran kunnalle esittämän korvausvaatimuksen lapsi F. E. R. Löppösen opetuksesta Helsingin kansakouluissa syyslukukautena 1928 [3]). Korvausmäärän tuli olla 560 markkaa, minkä lisäksi kaupungille tuomittiin maksettavaksi 150 markkaa sen oikeudenkäyntikulujen korvaukseksi.

Hämeen läänin maaherran hylättyä kaupungin Hämeenlinnan maalaiskunnalle esittämän korvausvaatimuksen lapsi M. O. Forsgrenin koulunkäynnistä Helsingissä, mutta samalla hyväksyttyä samaa tarkoittavan, lapsi A. Lahtista koskevan vaatimuksen kaupunginhallitus päätti [4]) tyytyä maaherran päätöksiin.

Uudenmaan läänin maaherra oli velvoittanut Mäntsälän kunnan korvaamaan Helsingin kaupungille lasten T. M. ja H. B. Niklanderin sekä S. V. Wikstenin koulunkäynnistä kaupungin kansakouluissa syyslukukautena 1928 aiheutuneet kustannukset sekä suorittamaan 100 markkaa kaupungin oikeudenkäyntikulujen korvaamiseksi [5]).

Korkein hallinto-oikeus oli tuominnut Kotkan kaupungin suorittamaan Helsingin kaupungille yhteensä 2,820 markkaa lasten L. E. L. ja L. A. Jacobssonin, A. J. ja A. O. E. Karlbergin, K. Pellikan ja S. E. Vartiaisen koulunkäynnistä Helsingin kaupungin kansakouluissa syyslukukautena 1926 aiheutuneiden kustannusten korvaukseksi, mutta hylännyt kaupungin samaa tarkoittavan vaatimuksen, mikäli se koski lapsia Reivandtia, Vauhkosta, Vartiaista ja Mäkelää [6]).

Uudenmaan läänin maaherra velvoitti Helsingin kaupungin suorittamaan Rovaniemen kunnalle 400 markkaa lasten G. E. ja Z. M. Zetterbergin opetuksesta mainitun kunnan kansakoulussa syyslukukautena 1927 aiheutuneiden kustannusten korvaamiseksi [7]).

Kansakoulumenojen supistaminen. Kaupunginhallitus hyväksyi [8]) puolestaan sosialijohtajan esityksen kaupungin kansakoulujen aiheuttamien menojen supistamista tarkoittavista toimenpiteistä ja päätti hankkia siitä kansakoulujohtokuntain lausunnot. Ehdotus sisälsi seuraavat kohdat:

1) kansakoulujen ohjesäännön 23 §:ää muutetaan väliaikaisesti niin, että suurin sallittu oppilasmäärä luokkaa kohden yläkansakoulussa saa olla 42, alakansakoulussa 40 ja apukoulussa 20;

2) niiden viikkotuntien lukumäärä, jotka opettaja on velvollinen opettamaan ilman oikeutta ylituntikorvaukseen, korotetaan 28:sta laissa säädettyi-

[1]) Khs 7 p. toukok. 681 §. — [2]) Khn jsto 6 p. helmik. 4,222 §. — [3]) S:n 20 p. tammik. 4,093 §. — [4]) Khs 22 p. tammik. 137 §. — [5]) Khn jsto 3 p. helmik. 4,161 §. — [6]) S:n 23 p. helmik. 4,333 §. — [7]) S:n 3 p. maalisk. 4,440 §. — [8]) Khs 15 p. lokak. 1,478 §.

hin 30 tuntiin yläkansakoulussa, 24:stä 26 tuntiin apukoulussa sekä 24:stä 28 tuntiin jatkokoulussa;

3) virkaatekevien opettajain palkat vahvistetaan 20 % alemmiksi vakinaisten opettajain palkkoja;

4) tuntiopettajan palkkio alennetaan 24 markkaan tunnilta tietopuolisten aineiden ja veiston opetuksesta ja 18 markkaan tunnilta muusta opetuksesta;

5) käsityötarvikkeet annetaan ilmaiseksi ainoastaan niille oppilaille, joiden huoltajat eivät kykene niitä korvaamaan; sekä

6) valtioneuvostolta anotaan, että eduskunnalle annettaisiin esitys kaupunkien jatko-opetuksen järjestämisvelvollisuuden supistamisesta [1]).

Palkkajärjestely. Tilastotoimistolle annettiin [2]) tehtäväksi laatia valtion, maan suurimpien kaupunkien sekä suurten liikeyritysten palveluksessa olevien viranhaltijain palkkoja valaiseva vertaileva taulukko.

Palkkain maksamistapaa koskevia päätöksiä. Vesijohtolaitoksen johtaja A. Skog, laitoksen insinööri J. L. V. Lillja ja kamreeri O. F. Kurtén oikeutettiin [3]) jatkuvasti nostamaan palkkansa ennakolta joka kuukauden 1 p:nä.

Kaupunginhallitus päätti [4]), että rakennuskonttorin viranhaltijain palkat oli maksettava rahatoimistossa, koska siihen asti noudatettu menettely, että kaikki palkkavarat vietiin rakennuskonttoriin siellä jaettavaksi, ei antanut riittävää varmuutta, suuret rahamäärät kun usein jäivät joksikin aikaa viimeksi mainittuun konttoriin, jolla ei ollut käytettävänään varmoja säilytyspaikkoja.

Tätä päätöstään kaupunginhallitus sittemmin kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä muutti [5]) siten, että kyseiset palkat sai maksaa rakennuskonttorissa konttorin kaikkien osastojen paitsi satama-, puisto- ja huonerakennusosastojen viranhaltijoille, jotka viimeksi mainitut osastot eivät sijainneet samassa talossa kuin konttorin tilivirasto, kuitenkin ehdoin, etteivät tiliviraston hallussa olevat rahamäärät ylittäneet sen ennakkokassan suurinta sallittua määrää.

Viransijaisuuspalkkioiden laskeminen. Kaupunginhallitus päätti [6]), että tilapäisten sijaisten palkkion, varsinkin milloin oli kysymys konttoritoimista, tuli olla 20 % alempi virkaan liittyvää pohjapalkkaa, elleivät painavat syyt vaatineet suuremman palkan maksamista. Samaa palkkion laskemistapaa oli sovellettava myöskin palkattaessa tilapäisiä viranhaltijoita, ja tätä päätöstä tuli noudattaa myöskin sekä kaupunginhallituksen että niiden hallitusten ja lautakuntien, joilla oli omat viransijaisuuspalkkiomäärärahat.

Muita palkkiokysymyksiä. Koululääkärien neuvottelukokouksen sihteerin tiedusteltua, oliko kokouksen osanottajilla oikeutta palkkioitten saamiseen, kaupunginhallitus päätti [7]) vastata kieltävästi huomauttaen, että osanotto neuvottelukokouksiin Helsingin kaupungin kansakoulujen terveydenhoito-ohjesäännön 4 §:n mukaan kuului asianomaisten virkatehtäviin ja ettei kokousta myöskään voinut pitää sellaisena valiokuntana tai komiteana, jonka jäsenillä kaupunginvaltuuston kesäkuun 12 p:nä 1929 tekemän päätöksen mukaisesti erinäisissä tapauksissa oli oikeus palkkion saamiseen.

Lastentarhain johtokunta oli lastentarhain kokopäiväosastojen vakiinnuttamisen jälkeen antanut maksaa näiden osastojen opettajattarille ylimää-

[1]) Ks. tätä kert. s. 251. — [2]) Khs 4 p. kesäk. 862 §. — [3]) S:n 2 p. heinäk. 1,004 §. [4]) S:n 2 p. heinäk. 1,011 §. — [5]) S:n 26 p. marrask. 1,723 §. — [6]) S:n 10 p. syysk. 1,265 §. — [7]) S:n 29 p. tammik. 155 §.

räisen palkkion, jonka määrä viimeksi oli ollut 450 markkaa vuodessa ja joka oli tarkoitettu ylimääräiseksi korvaukseksi eräistä heidän virkoihinsa liittyvistä hankaluuksista. Koska kuitenkin kaikki lastentarhanopettajattaret kaupungin palkkausohjesäännössä olivat luetut samaan palkkaluokkaan eikä kaupunginvaltuusto ollut myöntänyt niihin nähden mitään ylimääräisiä oikeuksia, kaupunginhallitus päätti [1]), ettei edellä mainittua palkkiota saanut maksaa vuoden 1931 jälkipuoliskosta alkaen, mutta ettei opettajattarien myöskään tarvinnut maksaa takaisin siihen asti nostamiaan palkkioita.

Vahvistetut palkat. Keskuskeittolan toimitusjohtajan vuoden 1931 palkka vahvistettiin [2]) 3,000 markaksi kuukaudelta.

Verotusvalmistelukunnan vahtimestarin L. Sivénin pohjapalkka vahvistettiin [3]) 1,380 markaksi kuukaudelta, minkä lisäksi hänet oikeutettiin saamaan kaksi 167 markan suuruista ikäkorotusta marraskuun 1 p:stä lukien. Valmistelukunnan vahtimestarinapulainen M. Sandström oikeutettiin [3]) saamaan toimessaan kolme ikäkorotusta samasta päivästä lukien.

Köyhäinhoitolautakunnan työtupain tilapäiselle konttoriapulaiselle A. Nurmelle oli suoritettava [4]) 1,160 markan bruttopalkka kuukaudelta, mistä oli vähennettävä 360 markkaa nautitun ruoan korvaukseksi.

Tuurholman kaitsijan kuukausipalkka vahvistettiin [5]) 1,350 markaksi marraskuun 15 p:stä lukien. Kiinteistölautakunta valtuutettiin tästä päätöksestä kuluvana vuonna aiheutuvan 1,100 markan suuruisen lisäkustannuksen suorittamiseen käyttämään 863 markkaa Kauppaneuvos Henrik Borgströmin puiston tilapäisen työvoiman määrärahasta ja 237 markkaa Hietarannan vastaavasta määrärahasta.

Kansakoulunopettajain palkat. Kouluhallitus ilmoitti [6]) määränneensä, että Helsingin kansakoulunopettajain alin pohjapalkka oli suoritettava kansakoululaitoksen kustannuksista kesäkuun 8 p:nä 1926 annetussa laissa ja sen täytäntöönpanoasetuksessa mainitun I luokan mukaisesti.

Koska ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta oli ollut epätietoinen siitä, miten ruotsinkielisen yläkansakoulun vakinaisen opettajan E. Häggmanin palkka oli laskettava siltä ajalta, jonka hän toimi jatkokoulussa, kaupunginhallitus ilmoitti [7]), että opettaja Häggmanin tuli saada 10 palkkaluokan mukainen pohjapalkka, mutta ansaitsemansa ikäkorotukset 9 luokan mukaisina.

Viransijaisen oikeus palkan nauttimiseen kesäloman ajalta. Neiti K. Kauriinvaha, joka syyskuun 1 p:stä 1929 oli viransijaisena hoitanut opettajattarenvirkaa kaupungin lastentarhoissa, oikeutettiin [8]) saamaan palkka myöskin heinä- ja elokuulta, jolloin hän nautti kesälomaa.

Palkankorotukset. Maistraatin siivoojattaren I. I. Rosqvistin kuukausipalkka korotettiin [9]) 550 markasta 750 markkaan marraskuun 1 p:stä lukien, koska hänen työnsä oli lisääntynyt maistraatin muutettua suurempaan huoneistoon.

Rahatoimiston tilapäisten apulaisten R. Ervastin, V. Meinanderin ja H. Törrösen kuukausipalkat korotettiin [10]) 1,300 markkaan maaliskuun 1 p:stä lukien.

Kaupunginhallitus myönsi [11]) palkankorotuksia eräiden vakinaisten luokittelemattomien virkain haltijoille.

---

[1]) Khs 17 p. jouluk. 1,891 §. — [2]) S:n 8 p. tammik. 39 §. — [3]) S:n 15 p. lokak. 1,460 §. — [4]) S:n 16 p. huhtik. 574 §. — [5]) S:n 5 p. marrask. 1,579 §. — [6]) Khn jsto 10 p. jouluk. 7,632 §. — [7]) S:n 8 p. lokak. 6,778 §. — [8]) Khs 15 p. lokak. 1,452 §. — [9]) S:n 26 p. marrask. 1,718 §. — [10]) Khn jsto 3 p. maalisk. 4,439 §. — [11]) Khs 15 p. lokak. 1,458 §.

Kolmannen piirin poliisiaseman talonmiehen ja lämmittäjän V. S. Johanssonin kuukausipalkkaa korotettiin [1]) 184 markkaa joulukuun 1 p:stä lukien. Kuluvan vuoden osalle tuleva lisäkustannus suoritettiin ikä- ja palkankorotuksiin varatuista kaupunginhallituksen käyttövaroista.

Luontoisedut. Kaupunginhallitus vahvisti [2]) ne perusteet, joita oli noudatettava laskettaessa kaupungin viranhaltijain nauttimistaan luontoiseduista suoritettavaa korvausta.

Korvaukset virkamatkoista. Köyhäinhoitolautakunnan apulaisjohtajan J. Jakobssonin anottua saada omalla autollaan suorittamistaan virkamatkoista nauttia korvausta voimassa olevien perusteiden mukaisesti kaupunginhallitus katsoi [3]), että koska matkustussäännön määräykset koskivat kaupungin alueen ulkopuolelle tehtäviä matkoja, jota vastoin herra Jakobsson liikkui kaupungin rajojen sisäpuolella, hänen pyytämäänsä korvausta ei voinut laskea säännössä esitettyjen perusteiden mukaisesti, mutta myönsi samalla yleisistä käyttövaroistaan 5,000 markan määrärahan puheena olevien virkamatkojen kustantamiseen kuluvana vuonna.

Kaupunginhallitus epäsi [4]) Suomenlinnan kansakoulun opettajattarien L. Alavan ja A. Valtosen anomuksen, että heille suoritettaisiin Suomenlinnaan ja sieltä kaupunkiin tekemiensä matkojen aiheuttamien kustannusten korvaukseksi kummallekin 600 markkaa. Samalla valtuutettiin kuitenkin suomenkielisten kansakoulujen taloudenhoitaja ostamaan mainittuja laivamatkoja varten alennuslippuja hakijoille annettavaksi.

Lastentarhain johtokunta oikeutettiin [5]) tarverahoillaan ostamaan Suomenlinnan laivamatkan alennuslippuja annettavaksi sikäläisen lastentarhan johtajattarelle, opettajattarelle ja hoitajattarelle.

Sosialijohtaja Kedolle ja kansliasihteeri A. Blombergille suoritettiin [6]) kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 756 markan korvaus heidän Toivoniemen, Ryttylän ja Bengtsårin koulukoteihin sekä Perttulan kasvatuslaitokseen tekemänsä virkamatkan aiheuttamien kustannusten korvaukseksi, ensiksi mainitulle sitäpaitsi 115 markkaa [7]) virkamatkasta, jonka hän oli tehnyt Rajamäen työsiirtolaan.

Rahatoimenjohtaja V. Huplille myönnettiin [8]) kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 2,800 markan korvaus siitä, että hän oli palannut eräältä opintomatkaltaan Kööpenhaminan ja Tukholman kautta ottaakseen näissä kaupungeissa selkoa kaupungin lainansaantimahdollisuuksista.

Kaupunginjohtajan ja rahatoimenjohtajan Tukholmaan tekemän virkamatkan aiheuttamien kustannusten suorittamiseksi kaupunginhallitus myönsi [9]) provisioita y. m. varten varatusta määrärahasta yhteensä 5,854: 60 markkaa.

Samasta määrärahasta myönnettiin [10]) filosofiantohtori H. Ramsaylle 2,690 markan korvaus siitä, että hän oli matkustanut Baselista Pariisiin tutkiakseen kaupungin lainansaantimahdollisuuksia.

Raitiotievuosikortit. Yleisistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus osoitti [11]) 35,000 markkaa raitiotievuosikorttien ostoon poliisilaitokselle vuodeksi 1931,

[1]) Khs 26 p. marrask. 1,733 §. — [2]) S:n 22 p. tammik. 117 §, khn jsto 10 p. maalisk. 4,546 §, khs 16 p. huhtik. 571 §, 30 p. huhtik. 619 §, 11 p. kesäk. 906 §, 26 p. kesäk. 967 §, 23 p. heinäk. 1,093 §, 13 p. elok. 1,123 §, 20 p. elok. 1,184 §, 17 p. syysk. 1,294—1,297 §§, 19 p. marrask. 1,655 § ja 23 p. jouluk. 1,926 §. — [3]) S:n 26 p. helmik. 347 §. — [4]) Khn jsto 13 p. helmik. 4,296 §. — [5]) S:n 20 p. elok. 5,953 §. — [6]) S:n 22 p. lokak. 6,967 §. — [7]) S:n 3 p. jouluk. 7,603 §. — [8]) Khs 7 p. toukok. 685 §. — [9]) Khn jsto 22 p. lokak. 6,961 §. — [10]) S:n 12 p. marrask. 7,251 §. — [11]) Khs 15 p. tammik 79 § ja 30 p. huhtik. 617 §.

kuitenkin ehdoin, että tähän tarkoitukseen suurimmaksi osaksi käytettiin myöskin valtion sitä varten myöntämä määräraha. Samoista varoista myönnettiin toisen kaupunginvoudin konttorille [1]) 1,500 markan suuruinen määräraha raitiotievuosikorttien ostoon kahdelle tilapäiselle ulosottoapulaiselle ja köyhäinhoitolautakunnalle [2]) 6,750 markan määräraha vuosikorttien hankkimiseen kuudelle ylimääräiselle kodissakävijälle, ylimääräiselle diakonissalle ja vakinaiselle vahtimestarille. Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön vuodeksi 1932 kaupunginhallituksen käytettäväksi myöntämistä vuosikorteista hallitus luovutti [3]) kolme köyhäinhoitolautakunnalle.

Rakennuskonttori oikeutettiin [4]) hankkimaan raitiotievuosikortti korjauspajan konetarkastajalle N. Saloviukselle.

Oikeus palkan nauttimiseen virkavapauden ajalta. Kansakoulujen voimistelunneuvoja S. Fontell oikeutettiin [5]) saamaan palkkansa vähentämättömänä siltä ajalta, jonka hän oli virkavapaana tehdäkseen opintomatkan.

Ryttylän koulukodin opettaja K. E. Ahtinen, jolle oli myönnetty virkavapautta syyskuun 17 p:stä joulukuun 10 p:ään, jolloin hän tuli nauttimaan jatko-opetusta, oikeutettiin [6]) mainitulta ajalta saamaan sijaispalkkion vähentämisen jälkeen jäljelle jäävä osa palkastaan.

Ruotsinkielisten kansakoulujen opettaja R. Dahlgren oikeutettiin [7]) saamaan ikäkorotuksensa lokakuun 10 p:n ja marraskuun 9 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän oli virkavapaana tehdäkseen opintomatkan.

Valmistavan tyttöjen ammattikoulun johtajatar N. Vuorenkoski oikeutettiin [8]) lokakuulta, jolloin hän oli virkavapaana tehdäkseen opintomatkan, saamaan 1,932: 25 markkaa kuukausipalkastaan ja saman koulun opettajatar I. Tarjanne samalta ajalta, ollessaan samasta syystä virkavapaana, 1/4 peruspalkastaan ynnä ikäkorotuksensa.

Satamakannantakonttorin vanhempi kassanhoitaja K. Borenius, jolle raskauden takia oli myönnetty virkavapautta marraskuun 1 p:stä 1931 huhtikuun 1 p:ään 1932, oikeutettiin [9]) tältä ajalta saamaan ikäkorotuksensa.

Seuraavat viranhaltijat oikeutettiin heille sairauden takia myönnetyn virkavapauden ajalta saamaan palkkaetunsa vähentämättöminä [10]):

ensimmäisen kaupunginvoudin konttorin ulosottoapulainen A. Österberg elokuulta [11]);

toisen kaupunginvoudin konttorin ulosottoapulainen V. Kallio kahdelta kuukaudelta heinäkuun 20 p:stä lukien [12]);

raastuvanoikeuden puhtaaksikirjoittaja G. Ehrström heinäkuun 20 p:n ja elokuun 20 p:n väliseltä ajalta [13]);

kaupunginhallituksen ylimääräinen kansliasihteeri K. Hård af Segerstad yhdeltä kuukaudelta heinäkuun 27 p:stä lukien [14]);

satamakannantakonttorin konttorikirjuri B. Sergelius kesäkuun 15 p:n ja elokuun 15 p:n väliseltä ajalta [15]);

satamakonstaapeli K. E. Grönberg kahdelta kuukaudelta elokuun 25 p:stä lukien [16]);

---

[1]) Khn jsto 20 p. tammik. 4,108 §. — [2]) Khs 19 p. helmik. 288 §. — [3]) Khn jsto 24 p. jouluk. 7,812 §. — [4]) S:n 20 p. maalisk. 4,639 §. — [5]) Khs 24 p. syysk. 1,334 §. — [6]) S:n 24 p. syysk. 1,335 §. — [7]) S:n 1 p. lokak. 1,378 §. — [8]) S:n 23 p. jouluk. 1,928 §. — [9]) S:n 29 p. lokak. 1,554 §. — [10]) Ks. myös tätä kert. s. 254—257. — [11]) Khn jsto 30 p. heinäk. 5,866 §. — [12]) S:n 30 p. heinäk. 5,872 §. — [13]) S:n 27 p. elok. 6,059 §. — [14]) S:n 3 p. syysk. 6,171 §. — [15]) S:n 23 p. heinäk. 5,826 §. — [16]) S:n 10 p. syysk. 6,274 §.

tilastotoimiston assistentti E. Särkisilta lokakuun 19 p:n ja joulukuun 3 p:n väliseltä ajalta [1]);

tuberkuloosihuoltotoimiston alilääkäri E. Qvarnström elokuun 8 p:n ja syyskuun 1 p:n väliseltä ajalta [2]);

köyhäinhoitolautakunnan apulaiskanslianhoitaja L. Winter heinäkuulta [3]);

kunnalliskodin siivoojatar J. Pulkkinen heinäkuun 20 p:n ja elokuun 10 p:n väliseltä ajalta [4]);

kunnalliskodin sikainhoitaja E. Karleman heinäkuun 7 p:n ja elokuun 22 p:n väliseltä ajalta [5]);

Sofianlehdon pientenlastenkodin osastonhoitajatar E. Byskata heinäkuun 25 p:n ja syyskuun 1 p:n väliseltä ajalta [6]);

Sofianlehdon pientenlastenkodin lastenhoitajatar H. Vesakko yhdeltä kuukaudelta elokuun 5 p:stä lukien [7]); sekä

puhtaanapitolaitoksen nuorempi kirjanpitäjä A. Ståhlberg kahdelta kuukaudelta syyskuun 1 p:stä lukien [8]).

Seuraavat viranhaltijat oikeutettiin saamaan $^2/_3$ pohjapalkastaan sekä ikäkorotuksensa vähentämättöminä:

julkinen notaari W. Toppelius heinäkuulta [9]);

toisen kaupunginvoudin konttorin konttoriapulainen Hj. Hällfors yhdeltä kuukaudelta elokuun 10 p:stä lukien [10]);

toisen kaupunginvoudin konttorin ulosottomies Å. Pircklén elokuulta [11]);

raastuvanoikeuden puhtaaksikirjoittaja Hj. Lindholm heinäkuulta [12]);

raastuvanoikeuden kaupunginpalvelija A. R. Lemström syyskuulta [13]);

satamakannantakonttorin konttorikirjuri E. Voss-Lagerlund kolmelta kuukaudelta elokuun 10 p:stä lukien [14]);

satamakannantakonttorin konttorikirjuri B. Sergelius elokuun 16 p:n ja syyskuun 1 p:n väliseltä ajalta [15]); sekä

Kullatorpan lastenkodin lastenhoitajatar S. Hellberg elokuun 17 p:n ja marraskuun 17 p:n väliseltä ajalta [16]).

Oikeus lukea hyväkseen virkavuosia. Kaasulaitoksessa palvelevat konttoriapulainen S. Händelin, konekirjoittajatar G. Grandell, rahastaja G. Myllylä ja konttoriapulainen H. Weckman oikeutettiin [17]) ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen aika, jonka he ennen nimitystään virkainsa vakinaisiksi haltijoiksi olivat hoitaneet niitä ylimääräisinä, ja niin ollen nostamaan ensimmäiset ikäkorotuksensa Händelin lukien heinäkuun 1 p:stä, Grandell ja Myllylä lokakuun 1 p:stä ja Weckman marraskuun 1 p:stä. Päätöksen kuluvana vuonna aiheuttamat lisäkustannukset oli suoritettava talousarvion tililtä Ikäkorotukset ja palkankorotukset.

Kivelän sairaalan alihoitajatar A. Koistinen oikeutettiin [18]) ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1928 toukokuun 16 p:n ja vuoden 1929 lokakuun 1 p:n välinen aika, jolloin hän oli virkaatekevänä hoitajattarena samassa sairaalassa.

Kansakoulunopettajain ikäkorotukset. Suomenkielisten kansakoulujen luokkaopettaja M. Juvonen, joka esitetyn selvityksen mukaan oli ollut kansa-

[1]) Khn jsto 5 p. marrask. 7,145 §. — [2]) S:n 3 p. syysk. 6,172 §. — [3]) S:n 17 p. syysk. 6,425 §. — [4]) S:n 13 p. elok. 5,905 §. — [5]) S:n 13 p. elok. 5,906 §. — [6]) S:n 10 p. syysk. 6,275 §. — [7]) S:n 10 p. syysk. 6,276 §. — [8]) S:n 27 p. elok. 6,060 §. — [9]) S:n 13 p. elok. 5,904 §. — [10]) S:n 20 p. elok. 5,952 §. — [11]) S:n 13 p. elok. 5,907 §. — [12]) S:n 7 p. heinäk. 5,778 §. — [13]) S:n 17 p. syysk. 6,404 §. — [14]) S:n 10 p. syysk. 6,273 §. — [15]) S:n 23 p. heinäk. 5,826 §. — [16]) S:n 10 p. syysk. 6,277 §. — [17]) Khs 26 p. kesäk. 969 §. — [18]) S:n 13 p. elok. 1,128 §.

koulunopettajana 6 vuotta ja Suistamon kansakouluseminaarin opettajana 9 vuotta, tästä ajasta kuitenkin virkavapaana yhden vuoden harjoittaakseen musiikkiopintoja, oikeutettiin [1]) nostamaan kolme ikäkorotusta lukien elokuun 1 p:stä 1930. Tästä päätöksestä aiheutuvat kustannukset oli, mikäli ne kohdistuivat vuoteen 1930, suoritettava kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista.

Toukokuun 5 p:nä Korkein oikeus julisti lopullisen tuomion Helsingin kaupungin ja eräiden kaupungin suomenkielisten kansakoulujen opettajain välisessä, näiden opettajain palkkain laskemistapaa koskevassa riitajutussa [2]) määräten tällöin, että J. A. Tarpilalla ja S. V. Airanteella molemmilla oli oikeus vuoden 1922 elokuun 1 p:n ja vuoden 1924 heinäkuun 31 p:n väliseltä ajalta saada ikäkorotukset 15 vuoden palveluksesta, yhteensä 2,880 markkaa, että O. Juholalla ja A. S. Knaapilla oli oikeus saada samalta ajalta ikäkorotukset 10 vuoden palveluksesta, yhteensä 1,920 markkaa, sekä että V. O. Alanteella, A. J. Sainiolla, J. Koivusalolla, S. Rekolalla ja V. Sepällä kullakin oli oikeus saada samalta ajalta ikäkorotukset viiden vuoden palveluksesta, yhteensä 960 markkaa. Samalla velvoitettiin Helsingin kaupunki korvaamaan vastapuolen oikeudenkäyntikustannukset 500 markalla. Kaupunginhallitus päätti [3]), että maksettavaksi tuomitut ikäkorotukset oli suoritettava sen yleisistä käyttövaroista.

Ikäkorotusoikeus uuden virkasäännön mukaan. Ikä- ja palkankorotuksia varten talousarvioon merkitystä määrärahasta myönnettiin [4]) tarpeelliset määrärahat ikäkorotusten suorittamiseksi erinäisille viranhaltijoille, jotka uuden virkasäännön määräysten nojalla olivat saaneet oikeuden lukea hyväkseen virkavuosia.

Palkansäästöt. Kunnallispormestari L. Ehrnroothin saatua [5]) anomuksestaan eron kunnallispormestarinvirasta ja oikeusneuvosmies E. Gottlebenin tultua määrätyksi hoitamaan avointa virkaa, kunnes se oli vakinaisesti täytetty, kaupunginhallitus päätti [6]), että asetuksen mukainen palkansäästö, 24,900 markkaa, joka vastasi kyseisen viran pohjapalkkaa kolmen kuukauden ajalta, oli suoritettava siviiliviraston leski- ja orpokassalle kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista.

Viransijaisuuspalkkiot muun syyn kuin sairauden takia myönnetyn virkavapauden ajalta. Hammaslääkäri G. Seppälälle, joka oli hoitanut hammaslääkäri Hj. Laurentin kuoleman jälkeen avoimeksi joutunutta toisen assistentin virkaa kunnallisessa hammaspoliklinikassa syyskuun 17 p:stä lokakuun 1 p:ään 1930, myönnettiin [7]) tästä 1,560 markan palkkio. Sittemmin rouva Seppälä oli valittu poliklinikan avustavaksi assistentiksi, minkä viran ohella hän hoiti avoinna olevaa 7 palkkaluokkaan kuuluvaa assistentinvirkaa. Hänet oikeutettiin [8]) saamaan tästä 3,600 markan kuukausipalkkio, joka oli suoritettava klinikan palkkamäärärahoista.

Terveydenhoitolautakunta oikeutettiin [9]) lihantarkastamon tilapäisen työvoiman määrärahasta suorittamaan 500 markkaa palkkioksi eläinlääkintä-

---

[1]) Khn jsto 27 p. helmik. 4,420 §. — [2]) Ks. v:n 1928 kert. s. 60. — [3]) Khs 23 p. heinäk. 1,091 §. — [4]) S:n 26 p. kesäk. 970 ja 971 §, 2 p. heinäk. 1,009 §, 16 p. heinäk. 1,040 ja 1,041 §, 17 p. syysk. 1,301—1,304 §§, 24 p. syysk. 1,336 §, 8 p. lokak. 1,424 §, 15 p. lokak. 1,455 §, 22 p. lokak. 1,516 §, 29 p. lokak. 1,557 §, 12 p. marrask. 1,633 §, 3 p. jouluk. 1,772 § ja 17 p. jouluk. 1,895 §. — [5]) Ks. tätä kert. s. 125. — [6]) Khs 9 p. huhtik. 513 §. — [7]) Khn jsto 16 p. tammik. 4,061 §. — [8]) S:n 13 p. helmik. 4,280 §. — [9]) Khs 24 p. syysk. 1,332 §.

bakteriologi J. Sjölundille, joka syyskuun 1 ja 15 p:n välisenä aikana oli hoitanut teurastuslaitoksen johtajan H. Tallqvistin virkaa hänen ollessaan virkavapaana opintomatkan [1]) takia.

Muun syyn kuin sairauden takia myönnetyn virkavapauden aikaisten viransijaisuuspalkkioiden määrärahasta kaupunginhallitus osoitti alla mainitut rahamäärät sijaisten palkkaamiseen seuraaville viranhaltijoille, jotka oli kutsuttu sotaväen reserviharjoituksiin:

köyhäinhoitolautakunnan kanslian vahtimestarille T. Lepälle yhdeksi kuukaudeksi kesäkuun 8 p:stä lukien 1,100 markkaa [2]); kaupunginpalvelija S. I. Lundeniukselle kesäkuun 8 p:n ja heinäkuun 8 p:n väliseksi ajaksi 2,100 markkaa [3]); tilastotoimiston amanuenssille E. Ruuthille kesäkuun 10 p:stä heinäkuun 10 p:ään 2,600 markkaa [4]); maistraatin kirjaajalle T. Bymanille kesäkuun 10 p:stä heinäkuun 10 p:ään 2,100 markkaa [5]); satamakannantakonttorin vaakamestarille N. Ahlqvistille kesäkuun 8 p:stä heinäkuun 8 p:ään 1,700 markkaa [6]); sekä satamaliikennekonttorin tarkastuskonstaapelille D. Kaukoselle kesäkuun 8 p:stä heinäkuun 8 p:ään 1,500 markkaa [7]).

Samasta määrärahasta myönnettiin valmistavan tyttöjen ammattikoulun johtajattaren N. Vuorenkosken [8]) sijaiselle lokakuun ajalta 667: 75 markan palkkio; saman koulun opettajattaren I. Tarjanteen [8]) sijaiselle lokakuulta 1,950 markkaa ja satamakannantakonttorin vanhemman kassanhoitajan K. Boreniuksen [9]) sijaiselle vuoden 1931 marraskuun 1 p:n ja vuoden 1932 huhtikuun 1 p:n väliseltä ajalta 1,300 markkaa.

Sairauden aikaiset viransijaisuuspalkkiot. Seuraavien viranhaltijain sijaisille kaupunginhallitus myönsi alla mainitut palkkiot talousarvioon tätä tarkoitusta varten merkitystä määrärahasta:

kunnallisneuvosmies Y. Similän sijaiselle kolmelta viikolta tammikuun 24 p:stä lukien 1,400 markkaa [10]);

maistraatinsihteeri F. Hasselblattin sijaiselle kolmelta viikolta maaliskuun 5 p:stä lukien 2,100 markkaa [11]);

toisen julkisen notaarin W. Toppeliuksen sijaiselle tammikuun 1 p:stä helmikuun 28 p:ään, kesä- ja heinäkuulta sekä syyskuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään yhteensä 18,600 markkaa [12]);

maistraatin kirjaajanapulaisen G. Mannerin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta helmikuun 23 p:stä lukien 1,350 markkaa [13]);

maistraatin kaupunginpalvelijan I. Nikiforowin sijaiselle helmikuun 5 p:stä maaliskuun 5 p:ään sekä kesäkuun 25 p:stä heinäkuun 25 p:ään yhteensä 5,200 markkaa [14]);

raastuvanoikeuden siviilinotaarin K. B. Waseliuksen sijaiselle maaliskuun 16 ja 30 p:n väliseltä ajalta 750 markkaa, minkä lisäksi notaari Waseliukselle myönnettin 1,500 markkaa korvaukseksi hänen virkavapautensa aikana menettämistään pöytäkirjanlunastuksista [15]);

rikosasiainnotaari A. Mestertonin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta marraskuun 25 p:stä lukien 2,000 markkaa [16]);

---

[1]) Ks.tätä kert. s. 205. — [2]) Khn jsto 8 p. toukok. 5,210 §. — [3]) S:n 26 p. toukok. 5,367 §. — [4]) S:n 9 p. kesäk. 5,468 § ja 22 p. kesäk. 5,671 §. — [5]) S:n 9 p. kesäk. 5,469 §. — [6]) S:n 9 p. kesäk. 5,470 §. — [7]) S:n 9 p. kesäk. 5,471 §. — [8]) Khs 23 p. jouluk. 1,928 §. — [9]) S:n 29 p. lokak. 1,554 §. — [10]) Khn jsto 6 p. helmik. 4,199 §. — [11]) S:n 10 p. maalisk. 4,535 §. — [12]) S:n 16 p. tammik. 4,056 §, 17 p. syysk. 6,401 ja 6,402 § sekä 3 p. syysk. 6,173 §. — [13]) S:n 27 p. helmik. 4,409 §. — [14]) S:n 13 p. helmik. 4,283 § ja 30 p. kesäk. 5,742 §. — [15]) S:n 20 p. maalisk. 4,628 §. — [16]) S:n 10 p. jouluk. 7,623 §.

raastuvanoikeuden puhtaaksikirjoittajan E. Beyrathin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta syyskuun 21 p:stä lukien 1,200 markkaa [1]);

raastuvanoikeuden puhtaaksikirjoittajan N. Blåfieldin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta tammikuun 19 p:stä lukien 1,500 markkaa [2]);

raastuvanoikeuden puhtaaksikirjoittajan G. Ehrströmin sijaiselle heinäkuun 20 p:n ja elokuun 20 p:n väliseltä ajalta 1,300 markkaa [3]);

raastuvanoikeuden puhtaaksikirjoittajan Hj. Lindholmin sijaiselle maaliskuun 7 p:stä kesäkuun 1 p:ään sekä heinäkuun 1 p:stä elokuun 1 p:ään 5,625 markkaa [4]);

raastuvanoikeuden kaupunginpalvelijan A. R. Lemströmin sijaiselle kesä-, heinä-, syys-, loka- ja marraskuulta yhteensä 7,450 markkaa [5]);

raastuvanoikeuden kaupunginpalvelijan K. F. Nilssonin sijaiselle kahdelta kuukaudelta tammikuun 23 p:stä lukien 3,400 markkaa sekä toukokuun 1 p:n ja kesäkuun 30 p:n väliseltä ajalta 3,000 markkaa, minkä ohessa Nilssonille myönnettiin 1,200 markkaa niiden virkasivutulojen korvaukseksi, jotka hän virkavapautensa aikana oli menettänyt [6]);

ensimmäisen kaupunginviskaalin A. Plantingin sijaiselle marraskuun 24 p:n ja joulukuun 22 p:n väliseltä ajalta 3,200 markkaa [7]);

ensimmäisen kaupunginvoudin konttorin ulosottoapulaisen A. Österbergin sijaiselle elokuulta 2,000 markkaa [8]);

toisen kaupunginvoudin konttorin ylimääräisen ulosottomiehen Å. Pircklénin sijaiselle elokuulta 4,000 markkaa [9]);

toisen kaupunginvoudin konttorin kassantarkkailijan K. Lugasin sijaiselle marras- ja joulukuulta 2,400 markkaa [10]);

toisen kaupunginvoudin konttorin konttoriapulaisen Hj. Hällforsin sijaiselle neljältä kuukaudelta tammikuun 15 p:stä lukien 4,000 markkaa [11]);

toisen kaupunginvoudin konttorin konttoriapulaisen E. Öhmanin sijaiselle toukokuun 18 p:n ja kesäkuun 8 p:n väliseltä ajalta 750 markkaa [12]);

toisen kaupunginvoudin konttorin ulosottoapulaisen V. Kallion sijaiselle kahdelta kuukaudelta heinäkuun 20 p:stä lukien 3,800 markkaa [13]);

rikostuomioiden toimeenpanokonttorin konttoriapulaisen E. Carlströmin sijaiselle heinäkuulta 1,500 markkaa [14]);

maistraatin aktuaarin F. Landgrenin sijaiselle heinäkuulta 3,250 markkaa [15]);

kaupunginkanslian kanslistien S. Holmströmin ja A. Beckerin sijaisille maaliskuun 21 p:n ja huhtikuun 16 p:n väliseltä ajalta 1,700 markkaa kuukaudelta [16]);

rahatoimiston konekirjoittajattaren M. Montinin sijaiselle kahdeksalta viikolta 3,800 markkaa [17]);

rahatoimiston konttoriapulaisen T. Leivon sijaiselle yhdeltä kuukaudelta joulukuun 1 p:stä lukien 1,300 markkaa [18]);

---

[1]) Khn jsto 8 p. lokak. 6,761 §. — [2]) S:n 6 p. helmik. 4,201 §. — [3]) S:n 27 p. elok. 6,059 §. — [4]) S:n 20 p. maalisk. 4,629 §, 27 p. huhtik. 5,026 §, 9 p. kesäk. 5,473 § ja 7 p. heinäk. 5,778 §. — [5]) S:n 16 p. kesäk. 5,543 §, 7 p. heinäk. 5,781 §, 17 p. syysk. 6,404 § ja 15 p. lokak. 6,851 §. — [6]) S:n 10 p. maalisk. 4,537 § ja 9 p. kesäk. 5,472 §. — [7]) S:n 3 p. jouluk. 7,586 § ja 10 p. jouluk. 7,611 §. — [8]) S:n 30 p. heinäk. 5,866 §. — [9]) S:n 13 p. elok. 5,907 §. — [10]) S:n 5 p. marrask. 7,151 §. — [11]) S:n 23 p. tammik. 4,112 § ja 27 p. maalisk. 4,704 §. — [12]) S:n 9 p. kesäk. 5,474 §. — [13]) S:n 30 p. heinäk. 5,872 §. — [14]) S:n 16 p. kesäk. 5,541 §. — [15]) S:n 30 p. kesäk. 5,744 §. — [16]) S:n 21 p. maalisk. 4,653 §. — [17]) S:n 20 p. elok. 5,951 § ja 3 p. syysk. 6,164 §. — [18]) S:n 3 p. jouluk. 7,587 §.

rahatoimiston toimistoapulaisen K. Elfvengrenin sijaiselle tammikuun 1 p:n ja helmikuun 10 p:n väliseltä ajalta 2,265 markkaa [1]);

rahatoimiston toimistoapulaisen M. Scholinin sijaiselle kahdelta kuukaudelta toukokuun 1 p:stä lukien enintään 3,400 markkaa sekä marraskuun 23 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseltä ajalta 1,650 markkaa [2]);

rahatoimiston ylimääräisen apulaisen S. Lindbergin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta toukokuun 15 p:stä lukien 1,550 markkaa [3]);

satamahallituksen kanslistin M. Cleven sijaiselle tammikuun 22 ja 31 p:n väliseltä ajalta sekä maaliskuun 26 p:stä huhtikuun 12 p:ään 1,100 markkaa [4]);

satamakonstaapeli K. E. Grönbergin sijaiselle neljältä kuukaudelta elokuun 25 p:stä lukien 4,800 markkaa [5]);

satamakannantakonttorin veloittajan E. Järnströmin sijaiselle kolmelta kuukaudelta heinäkuun 30 p:stä lukien 3,900 markkaa [6]);

satamakannantakonttorin konttorikirjurin H. Sergeliuksen sijaiselle kesäkuun 15 p:n ja syyskuun 1 p:n väliseltä ajalta 3,250 markkaa [7]);

satamakannantakonttorin konttorikirjurin E. Voss-Lagerlundin sijaiselle kesäkuun 29 p:n ja marraskuun 10 p:n väliseltä ajalta 5,650 markkaa [8]);

satamakannantakonttorin vahtimestarin J. Cedervallin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta elokuun 27 p:stä lukien 1,100 markkaa [9]);

satamakannantakonttorin siivoojattaren S. Jalavan sijaiselle huhtikuun 14 p:n ja toukokuun 15 p:n väliseltä ajalta 600 markkaa [10]);

tilastotoimiston assistentin E. Särkisillan sijaiselle lokakuun 19 p:n ja joulukuun 3 p:n väliseltä ajalta 1,350 markkaa [11]);

tilastotoimiston laskuapulaisen E. Inbergin sijaiselle tammikuun 1 ja 19 p:n väliseltä ajalta 317 markkaa [12]);

revisionikonttorin kirjaajan E. Cajanderin sijaiselle marraskuun 13 p:stä joulukuun 20 p:ään 1930 250 markkaa vuoden 1930 talousarvion määrärahasta [13]);

revisionikonttorin revisioniapulaisen I. Halénin sijaiselle syyskuun 22 p:n ja lokakuun 21 p:n väliseltä ajalta 1,400 markkaa [14]);

revisionikonttorin revisioniapulaisen A. Kinnusen sijaiselle lokakuun 22 p:n ja marraskuun 21 p:n väliseltä ajalta 1,400 markkaa [15]);

revisionikonttorin revisioniapulaisen L. Monnin sijaiselle syyskuun 21 p:n ja marraskuun 20 p:n väliseltä ajalta 2,800 markkaa [14]);

rakennustarkastuskonttorin insinöörin L. Veisteen sijaiselle heinäkuun 2 ja 24 p:n väliseltä ajalta 3,000 markkaa [16]);

terveydenhoitolautakunnan toimiston siivoojattaren E. Berghällin sijaiselle neljältä kuukaudelta huhtikuun 1 p:stä lukien 2,500 markkaa [17]);

Pasilan alueen diakonissan M. Päivähongan sijaiselle huhtikuun 28 p:n ja toukokuun 26 p:n väliseltä ajalta 1,773 markkaa [18]);

terveyspoliisin kaitsijan R. Hömanin sijaiselle syyskuun 15 p:n ja marraskuun 30 p:n väliseltä ajalta yhteensä 4,250 markkaa [19]);

---

[1]) Khn jsto 20 p. tammik. 4,103 § ja 6 p. helmik. 4,198 §. — [2]) S:n 27 p. huhtik. 5,023 § ja khs 26 p. marrask. 1,732 §. — [3]) Khn jsto 30 p. kesäk. 5,743 §. — [4]) S:n 27 p. helmik. 4,413 § ja 8 p. toukok. 5,209 §. — [5]) S:n 10 p. syysk. 6,274 § ja 3 p. jouluk. 7,598 §. — [6]) S:n 17 p. syysk. 6,421 §. — [7]) S:n 23 p. heinäk. 5,826 §. — [8]) S:n 23 p. heinäk. 5,825 § ja 10 p. syysk. 6,273 §. — [9]) S:n 29 p. lokak. 7,052 §. — [10]) S:n 9 p. kesäk. 5,482 §. — [11]) S:n 5 p. marrask. 7,145 §. — [12]) S:n 16 p. tammik. 4,057 §. — [13]) S:n 16 p. tammik. 4,050 §. — [14]) S:n 24 p. syysk. 6,528 §. — [15]) S:n 29 p. lokak. 7,053 §. — [16]) S:n 16 p. heinäk. 5,788 §. — [17]) S:n 27 p. huhtik. 5,016 § ja 16 p. kesäk. 5,546 §. — [18]) S:n 16 p. kesäk. 5,545 §. — [19]) S:n 8 p. lokak. 6,776 ja 6,777 § sekä 5 p. marrask. 7,147 §.

terveyspoliisin kaitsijan W. Kranckin sijaiselle tammikuun 1 ja 22 p:n väliseltä ajalta 1,400 markkaa [1]);

terveyspoliisin lysoolipuhdistajan H. Sutisen sijaiselle syyskuun 1 p:n ja lokakuun 15 p:n väliseltä ajalta 1,200 markkaa [2]);

kunnallisen ammattientarkastajan E. Heikkisen sijaiselle maaliskuun 16 p:stä huhtikuun 30 p:ään 2,600 markkaa [3]);

kunnallisen ammattientarkastajan E. Laurénin sijaiselle kolmelta kuukaudelta elokuun 1 p:stä lukien yhteensä 7,300 markkaa [4]);

lihantarkastuksen kaitsijan H. W. Sjöblomin sijaiselle kuudelta viikolta helmikuun 12 p:stä lukien sekä kahdelta viikolta elokuun 14 p:stä lukien yhteensä 3,790 markkaa [5]);

lihantarkastamon tarkastuseläinlääkärin H. Tallgrenin sijaiselle tammi- ja helmikuulta 8,000 markkaa [6]);

lihantarkastamon tarkastuseläinlääkärin B-O. Engdahlin sijaiselle syyskuun 23 p:n ja lokakuun 19 p:n väliseltä ajalta 1,400 markkaa [7]);

lihantarkastamon päiväkirjanpitäjän U. Forsellin sijaiselle kahdelta kuukaudelta huhtikuun 15 p:stä lukien 3,000 markkaa [8]);

lihantarkastamon tarkastusapulaisen H. Halmeen sijaiselle huhtikuun 23 p:stä heinäkuun 23 p:ään 2,900 markkaa [9]);

asuntotarkastuskonttorin siivoojattaren B. Janssonin sijaiselle kahdelta kuukaudelta lokakuun 15 p:stä lukien 400 markkaa [10]);

tuberkuloosihuoltotoimiston alilääkärin E. Qvarnströmin sijaiselle heinäkuun 7 p:stä syyskuun 1 p:ään 6,733: 30 markkaa [11]);

kunnallisen hammaspoliklinikan konttoriapulaisen O. Nymanin sijaiselle vuoden 1930 joulukuun 8 p:n ja vuoden 1931 helmikuun 15 p:n väliseltä ajalta 3,350 markkaa, siitä 1,100 markkaa vuoden 1930 talousarvion määrärahasta [12]);

suojelupoliisin sairaanhoito-osaston sairaanhoitajattaren L. Virtasen sijaiselle maaliskuun 7 p:stä 10:nteen 183 markkaa [13]);

köyhäinhoitolautakunnan toimitusjohtajan H. Myhrbergin sijaiselle, apulaisjohtaja J. Jakobssonille, joka samalla hoiti omaa virkaansa, tammikuulta 3,500 markkaa sekä neiti Molanderille, joka oli määrätty avustamaan häntä juoksevien asiain hoidossa tammikuun 7 p:stä 31:seen, 500 markkaa [14]);

köyhäinhoitolautakunnan rekisteritoimiston kirjuriapulaisen H. Wallinin sijaiselle helmikuun 15 p:n ja maaliskuun 1 p:n väliseltä ajalta 600 markkaa [15]);

köyhäinhoitolautakunnan apulaiskanslianhoitajan S. Soldanin sijaiselle marraskuun 16 ja 25 p:n väliseltä ajalta 600 markkaa [16]);

köyhäinhoitolautakunnan kanslianhoitajan L. Winterin sijaiselle heinäkuulta 1,600 markkaa [17]);

köyhäinhoitolautakunnan apulaiskanslianhoitajan E. Mellbergin sijaiselle helmikuun 1 ja 15 p:n väliseltä ajalta 950 markkaa [18]);

köyhäinhoitolautakunnan kodeissakävijän S. Amirchanjanzin sijaiselle kolmelta viikolta lukien joulukuun 3 p:stä 1930 900 markkaa vuoden 1930

---

[1]) Khn jsto 16 p. tammik. 4,055 § — [2]) S:n 17 p. syysk. 6,407 § ja 8 p. lokak. 6,754 §. — [3]) S:n 10 p. huhtik. 4,795 §. — [4]) S:n 23 p. heinäk. 5,828 § ja 15 p. lokak. 6,860 §. — [5]) S:n 27 p. helmik. 4,412 § ja 17 p. syysk. 6,406 §. — [6]) S:n 16 p. tammik. 4,058 §. — [7]) S:n 29 p. lokak. 7,062 §. — [8]) S:n 27 p. huhtik. 5,015 §. — [9]) S:n 30 p. toukok. 5,413 § ja 16 p. kesäk. 5,544 §. — [10]) S:n 29 p. lokak. 7,061 §. — [11]) S:n 23 p. heinäk. 5,829 § ja 3 p. syysk. 6,172 §. — [12]) S:n 16 p. tammik. 4,059 ja 4,060 §. — [13]) S:n 10 p. huhtik. 4,796 §. — [14]) S:n 16 p. tammik. 4,053 §. — [15]) S:n 10 p. maalisk. 4,534 §. — [16]) S:n 30 p. jouluk. 7,822 §. — [17]) S:n 16 p. heinäk. 5,791 §. — [18]) S:n 6 p. helmik. 4,205 §.

talousarvion määrärahasta sekä kahdelta viikolta maaliskuun 9 p:stä lukien 800 markkaa [1]);

köyhäinhoitolautakunnan kodeissakävijän R. Bronckin sijaiselle heinäkuulta 1,200 markkaa [2]);

köyhäinhoitolautakunnan kodeissakävijän I. Kohosen sijaiselle kahdelta kuukaudelta tammikuun 1 p:stä lukien 3,000 markkaa [3]);

köyhäinhoitolautakunnan kodeissakävijän L. Nymanin sijaiselle tammikuun 15 p:n ja helmikuun 28 p:n väliseltä ajalta 2,250 markkaa [4]);

köyhäinhoitolautakunnan kodeissakävijän A. Ritzin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta tammikuun 26 p:stä lukien 920 markkaa [5]);

köyhäinhoitolautakunnan kodeissakävijän F. Wallinin sijaiselle syyskuun 21 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseltä ajalta 3,960 markkaa [6]);

köyhäinhoitolautakunnan diakonissan A. Lundmarkin sijaiselle kuukauden ajalta toukokuun 1 p:stä lukien 1,900 markkaa [7]);

köyhäinhoitolautakunnan diakonissan A. Renforsin sijaiselle kahdelta viikolta tammikuun 15 p:stä lukien 600 markkaa [8]);

köyhäinhoitolautakunnan diakonissan R. Ståhlmanin sijaiselle elokuun 25 p:n ja syyskuun 30 p:n väliseltä ajalta 1,200 markkaa [9]);

köyhäinhoitolautakunnan asiamiesosaston ylimääräisen kanslistin E. Roosin sijaiselle kuudelta viikolta huhtikuun 26 p:stä lukien ja seitsemältä viikolta marraskuun 3 p:stä lukien 3,200 markkaa [10]);

köyhäinhoitolautakunnan kirjuriapulaisen H. Sprangerin sijaiselle tammikuun 15 p:stä kesäkuun 15 p:ään 6,750 markkaa [11]);

köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston kassanhoitajan A. Lindgrenin sijaiselle marraskuun 9 p:stä joulukuun 19:nteen 2,420 markkaa [12]);

köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston ylimääräisen avustavan kassanhoitajan M. Ahlgrenin sijaiselle syyskuun 22 p:n ja lokakuun 31 p:n väliseltä ajalta 1,600 markkaa [13]);

köyhäinhoitolautakunnan vahtimestarin A. Nymanin sijaiselle vuoden 1930 joulukuun 2 p:n ja vuoden 1931 tammikuun 9 p:n väliseltä ajalta 1,500 markkaa, siitä 1,200 markkaa vuoden 1930 talousarvion määrärahasta [14]);

köyhäinhoitolautakunnan ylimääräisen vahtimestarin T. A. Lepän sijaiselle lokakuun 14 ja 17 p:n väliseltä ajalta sekä lokakuun 22 p:n ja marraskuun 5 p:n väliseltä ajalta 720 markkaa [15]);

köyhäinhoitolautakunnan siivoojattaren O. Oksan sijaiselle kolmelta viikolta helmikuun 14 p:stä lukien 750 markkaa [16]);

köyhäinhoitolautakunnan päiväkodin johtajattaren A. Heikelin sijaiselle helmikuun 1 ja 28 p:n väliseltä ajalta 1,120 markkaa [17]);

kunnalliskodin alihoitajattaren L. Ailan sijaiselle kahdelta kuukaudelta syyskuun 1 p:stä lukien 2,400 markkaa [18]);

kunnalliskodin alihoitajattaren L. Ikosen sijaiselle huhtikuun 15 p:n ja toukokuun 31 p:n väliseltä ajalta 2,250 markkaa [19]);

---

[1]) Khn jsto 16 p. tammik. 4,052 § ja 27 p. huhtik. 5,018 §. — [2]) S:n 16 p. heinäk. 5,790 §. — [3]) S:n 16 p. tammik. 4,054 §. — [4]) S:n 6 p. helmik. 4,204 §. — [5]) S:n 6 p. helmik. 4,202 §. — [6]) S:n 15 p. lokak. 6,867 § ja 3 p. jouluk. 7,593 §. — [7]) S:n 8 p. toukok. 5,208 §. — [8]) S:n 6 p. helmik. 4,203 §. — [9]) S:n 17 p. syysk. 6,418 §. — [10]) S:n 27 p. huhtik. 5,020 §, 3 p. jouluk. 7,589 § ja 30 p. jouluk. 7,820 §. — [11]) S:n 6 p. helmik. 4,206 § ja 27 p. huhtik. 5,019 §. — [12]) S:n 3 p. jouluk. 7,591 §. — [13]) S:n 15 p. lokak. 6,866 §. — [14]) S:n 16 p. tammik. 4,051 §. — [15]) S:n 12 p. marrask. 7,245 §. — [16]) S:n 27 p. huhtik. 5,017 §. — [17]) S:n 10 p. maalisk. 4,536 §. — [18]) S:n 17 p. syysk. 6,419 §. — [19]) S:n 8 p. toukok. 5,207 § ja 9 p. kesäk. 5,478 §.

kunnalliskodin alihoitajattaren T. Lavikaisen sijaiselle huhtikuun 27 p:n ja toukokuun 31 p:n väliseltä ajalta 1,700 markkaa [1]);

kunnalliskodin alihoitajattaren E. Mäkisen sijaiselle marraskuulta 1,200 markkaa [2]);

kunnalliskodin alihoitajattaren S. Schoultzin sijaiselle lokakuulta 1,200 markkaa [3]);

kunnalliskodin ylimääräisen yöhoitajattaren G. Raitisojan sijaiselle yhdeltä kuukaudelta maaliskuun 21 p:stä lukien 1,500 markkaa [4]);

kunnalliskodin avustavan käsitöiden johtajattaren A. Virran sijaiselle yhdeltä kuukaudelta tammikuun 9 p:stä lukien 1,300 markkaa [5]);

kunnalliskodin kylvettäjättären A. Marjamäen sijaiselle toukokuun 7 ja 31 p:n väliseltä ajalta 750 markkaa [6]);

kunnalliskodin keittäjättären H. Laurilan sijaiselle viikon ajalta maaliskuun 14 p:stä lukien 205 markkaa [7]);

kunnalliskodin keittäjättären F. Mäen sijaiselle yhdeltä kuukaudelta tammikuun 12 p:stä lukien 900 markkaa [8]);

kunnalliskodin siivoojattaren I. Kankaisen sijaiselle puolelta kuukaudelta helmikuun 24 p:stä lukien 450 markkaa [9]);

kunnalliskodin siivoojattaren J. Pulkkisen sijaiselle heinäkuun 20 p:n ja elokuun 10 p:n väliseltä ajalta 550 markkaa [10]);

kunnalliskodin siivoojattaren A. Tammelinin sijaiselle syyskuun 16 ja 30 p:n väliseltä ajalta 350 markkaa [11]);

kunnalliskodin pesijättären M. Hiedan sijaiselle kahdelta kuukaudelta toukokuun 12 p:stä lukien 1,800 markkaa [12]);

kunnalliskodin pesijättären H. Holmin sijaiselle syyskuun 16 p:n ja marraskuun 15 p:n väliseltä ajalta 1,480 markkaa [13]);

kunnalliskodin pesijättären E. Kasurisen sijaiselle tammikuun 1 p:n ja helmikuun 28 p:n väliseltä ajalta 1,800 markkaa [14]);

kunnalliskodin pesijättären H. Virtasen sijaiselle puolelta kuukaudelta maaliskuun 1 p:stä lukien 450 markkaa [15]);

kunnalliskodin pesijättären I. Weckin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta tammikuun 1 p:stä lukien 900 markkaa [16]);

kunnalliskodin sikainhoitajan E. Karlemanin sijaiselle heinäkuun 7 p:n ja elokuun 31 p:n väliseltä ajalta 1,725 markkaa [17]);

kunnalliskodin sikainhoitajan R. Simolan sijaiselle helmikuun 17 ja 23 p:n väliseltä ajalta 205 markkaa [18]);

työlaitoksen konttoriapulaisen I. Salmenlinnan sijaiselle kolmelta viikolta toukokuun 5 p:stä lukien 1,050 markkaa [19]);

lastensuojelulautakunnan naisopastajan V. Wessmanin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta helmikuun 19 p:stä lukien 1,900 markkaa [20]);

lastensuojelulautakunnan lääkärin R. Granholmin sijaiselle kesäkuun 20 p:n ja heinäkuun 20 p:n väliseltä ajalta 2,900 markkaa [21]);

Sofianlehdon pientenlastenkodin osastonhoitajattaren E. Byskatan

[1]) Khn jsto 9 p. kesäk. 5,475 §. — [2]) S:n 3 p. jouluk. 7,590 §. — [3]) S:n 12 p. marrask. 7,244 §. — [4]) S:n 27 p. huhtik. 5,021 §. — [5]) S:n 13 p. helmik. 4,286 §. — [6]) S:n 9 p. kesäk. 5,477 §. — [7]) S:n 27 p. huhtik. 5,022 §. — [8]) S:n 13 p. helmik. 4,287 §. — [9]) S:n 20 p. maalisk. 4,631 §. — [10]) S:n 13 p. elok. 5,905 §. — [11]) S:n 15 p. lokak. 6,864 §. — [12]) S:n 9 p. kesäk. 5,476 §. — [13]) S:n 15 p. lokak. 6,865 §. — [14]) S:n 13 p. helmik. 4,285 §. — [15]) S:n 20 p. maalisk. 4,630 §. — [16]) S:n 13 p. helmik. 4,284 §. — [17]) S:n 13 p. elok. 5,906 § ja 17 p. syysk. 6,420 §. — [18]) S:n 20 p. maalisk. 4,632 §. — [19]) S:n 9 p. kesäk. 5,479 §. — [20]) S:n 10 p. maalisk. 4,532 §. — [21]) S:n 9 p. kesäk. 5,481 §.

sijaiselle heinäkuun 25 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseltä ajalta 3,846 markkaa [1]);

Sofianlehdon pientenlastenkodin lastenhoitajattaren S. Hellbergin sijaiselle elokuun 17 p:n ja marraskuun 17 p:n väliseltä ajalta 3,567 markkaa [2]);

Sofianlehdon pientenlastenkodin lastenhoitajattaren S. Henrikssonin sijaiselle tammikuulta 1,350 markkaa [3]);

Sofianlehdon pientenlastenkodin lastenhoitajattaren L. Michelssonin sijaiselle kuukaudelta helmikuun 10 p:stä lukien 1,350 markkaa [4]);

Sofianlehdon pientenlastenkodin lastenhoitajattaren H. Sointeen sijaiselle syyskuulta ja joulukuulta 2,360 markkaa [5]);

Sofianlehdon pientenlastenkodin lastenhoitajattaren H. Vesakon sijaiselle elokuun 5 p:n ja syyskuun 5 p:n väliseltä ajalta 200 markkaa [6]);

Sofianlehdon pientenlastenkodin siivoojattaren E. Tuomisen sijaiselle joulukuun 10 ja 24 p:n väliseltä ajalta 340 markkaa [7]);

Sofianlehdon pientenlastenkodin siivoojattaren M. Hellstenin sijaiselle toukokuun 1 ja 16 p:n väliseltä ajalta sekä edelleen kahdelta viikolta yhteensä 775 markkaa [8]);

Kullatorpan lastenkodin lastenhoitajattaren T. Blomqvistin sijaiselle tammikuun 10 p:n ja helmikuun 10 p:n väliseltä ajalta 1,190 markkaa [9]);

Kullatorpan lastenkodin lastenhoitajattaren I. Hannénin sijaiselle toukokuun 15 p:n ja heinäkuun 15 p:n väliseltä ajalta 2,378 markkaa [10]);

Kullatorpan lastenkodin lastenhoitajattaren S. Hellbergin sijaiselle huhtikuun 17 p:n ja kesäkuun 17 p:n väliseltä ajalta 2,378 markkaa [11]);

Reijolan lastenkodin lastenhoitajattaren T. Blomqvistin sijaiselle lokakuun 5 ja 12 p:n väliseltä ajalta 290 markkaa [12]);

Reijolan lastenkodin lastenhoitajattaren E. Haapalan sijaiselle neljältä viikolta tammikuun 3 p:stä lukien sekä kahdelta viikolta helmikuun 12 p:stä lukien 1,975 markkaa [13]);

Bengtsårin koulukodin lämmittäjä-mekanikon A. Salmen sijaiselle 10 päivältä helmikuun 25 p:stä lukien 560 markkaa [14]);

valmistavan tyttöjen ammattikoulun opettajattaren E. Mobergin sijaiselle marraskuun 15 p:n ja joulukuun 1 p:n väliseltä ajalta 1,100 markkaa [15]);

valmistavan tyttöjen ammattikoulun opettajattaren M. Palmgrenin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta huhtikuun 27 p:stä lukien 1,950 markkaa [16]);

valmistavan tyttöjen ammattikoulun opettajattaren H. Rikalan sijaiselle kahdelta viikolta huhtikuun 16 p:stä lukien 1,300 markkaa [17]);

kaupunginkirjaston amanuenssin A. Hertzin sijaiselle tammikuun 23 p:n ja helmikuun 22 p:n väliseltä ajalta sekä lokakuun 9 p:stä joulukuun 31 p:ään 5,980 markkaa [18]);

kaupunginkirjaston amanuenssin O. Koivusalon sijaiselle tammikuun 29 p:n ja maaliskuun 14 p:n väliseltä ajalta 2,850 markkaa [19]);

---

[1]) Khn jsto 10 p. syysk. 6,275 §, 17 p. syysk. 6,414 §, 5 p. marrask. 7,155 §, 19 p. marrask. 7,293 § ja 17 p. jouluk. 7,683 §. — [2]) S:n 10 p. syysk. 6,277 §. — [3]) S:n 20 p. tammik. 4,105 §. — [4]) S:n 27 p. helmik. 4,411 §. — [5]) S:n 17 p. syysk. 6,415 §, 19 p. marrask. 7,292 § ja 17 p. jouluk. 7,684 §. — [6]) S:n 10 p. syysk. 6,276 §. — [7]) S:n 30 p. jouluk. 7,825 §. — [8]) S:n 26 p. toukok. 5,368 § ja 9 p. kesäk. 5,480 §. — [9]) S:n 20 p. tammik. 4,104 §. — [10]) S:n 26 p. toukok. 5,370 §. — [11]) S:n 26 p. toukok. 5,369 §. — [12]) S:n 22 p. lokak. 6,959 §. — [13]) S:n 20 p. tammik. 4,106 §, 6 p. helmik. 4,200 § ja 10 p. maalisk. 4,531 §. — [14]) S:n 20 p. maalisk. 4,635 §. [15]) S:n 3 p. jouluk. 7,594 §. — [16]) S:n 9 p. kesäk. 5,483 §. — [17]) S:n 27 p. huhtik. 5,024 §. — [18]) S:n 10 p. maalisk. 4,533 §, 17 p. jouluk. 7,682 § ja 30 p. jouluk. 7,816 §. — [19]) S:n 20 p. maalisk. 4,634 §.

kaupunginkirjaston amanuenssin E. Kytömaan sijaiselle helmikuun 18 p:n ja maaliskuun 14 p:n väliseltä ajalta 1,585 markkaa [1]);

kaupunginkirjaston amanuenssin E. Laurellin sijaiselle maaliskuun 21 p:n ja huhtikuun 2 p:n väliseltä ajalta 585 markkaa [2]);

kaupunginkirjaston amanuenssin E. Savosen sijaiselle tammikuun 26 p:n ja helmikuun 5 p:n väliseltä ajalta 696: 65 markkaa [3]);

kaupunginkirjaston amanuenssin S. Sivénin sijaiselle helmikuun 18 p:n ja maaliskuun 7 p:n väliseltä ajalta 1,140 markkaa [4]);

kaupunginkirjaston amanuenssin R. Vainion sijaiselle maaliskuun 11 ja 22 p:n väliseltä ajalta 760 markkaa [5]);

kaupunginkirjaston amanuenssin E. Vaulan sijaiselle syyskuun 15 ja 18 p:n väliseltä ajalta 253: 30 markkaa [6]);

kaupunginkirjaston amanuenssin I. Weckmanin sijaiselle marraskuun 12 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseltä ajalta 2,480 markkaa [7]);

kaupunginorkesterin soittotaiteilijan K. Grönroosin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta tammikuun 7 p:stä lukien 2,300 markkaa [8]);

rakennuskonttorin toimiston konttoriapulaisen D. Randelinin sijaiselle helmikuun 15 p:stä huhtikuun 15 p:ään sekä toukokuun 16 p:stä joulukuun 31 p:ään 9,560 markkaa [9]);

rakennuskonttorin katuosaston konttoriapulaisen C. Lindgrenin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta tammikuun 15 p:stä lukien 200 markkaa [10]);

puhtaanapitolaitoksen tiliviraston kirjurin A. Ståhlbergin sijaiselle kahdelta kuukaudelta syyskuun 1 p:stä lukien 2,800 markkaa [11]);

puhtaanapitolaitoksen tiliviraston kirjanpitäjän W. Nyströmin sijaiselle toukokuun 23 p:n ja heinäkuun 23 p:n väliseltä ajalta 3,800 markkaa [12]);

raatihuoneen lämmittäjän K. W. Idströmin sijaiselle helmikuun 23 p:n ja maaliskuun 2 p:n väliseltä ajalta 282: 35 markkaa [13]);

raatihuoneen siivoojattaren F. Böökin sijaiselle vuoden 1930 joulukuun 29 p:n ja vuoden 1931 helmikuun 26 p:n väliseltä ajalta 1,063 markkaa [14]);

raatihuoneen siivoojattaren B. Janssonin sijaiselle lokakuun 5 p:n ja joulukuun 1 p:n väliseltä ajalta 806: 75 markkaa [15]);

raatihuoneen siivoojattaren H. Salosen sijaiselle tammikuun 21 ja 27 p:n väliseltä ajalta 128 markkaa [16]);

kaupungintalon lämmittäjän H. Gustafssonin sijaiselle viikon ajalta helmikuun 4 p:stä lukien 399 markkaa [17]); sekä

Kasarmintorin kauppahallin vartijan E. A. Weckströmin sijaiselle elokuun 24 p:n ja marraskuun 30 p:n väliseltä ajalta 4,830 markkaa [18]).

Raastuvanoikeuden viransijaisuuspalkkiot. Uudenmaan läänin lääninhallitus oli pyytänyt kaupunginhallitukselta lausuntoa sen johdosta, että raastuvanoikeuden vanhempi oikeusneuvosmies B. C. Carlson oli esittänyt maaherralle vaatimuksen, että Helsingin kaupunki velvoitettaisiin suorittamaan hänelle 3,500 markkaa sen viransijaisuuspalkkion korvaukseksi, jonka hän oli maksanut maaliskuun 9 p:n ja huhtikuun 9 p:n väliseltä ajalta ollessaan virkavapaana sairauden takia, ja kaupunginhallitus päätti [9]) antamas-

[1]) Khn jsto 20 p. maalisk. 4,634 §. — [2]) S:n 10 p. huhtik. 4,794 §. — [3]) S:n 13 p. helmik. 4,282 §. — [4]) S:n 13 p. maalisk. 4,560 §. — [5]) S:n 27 p. maalisk. 4,710 §. — [6]) S:n 8 p. lokak. 6,775 §. — [7]) S:n 30 p. jouluk. 7,816 §. — [8]) S:n 27 p. helmik. 4,410 §. — [9]) S:n 27 p. helmik. 4,414 §, 23 p. heinäk. 5,830 §, 20 p. elok. 5,955 §, 8 p. lokak. 6,771 § ja 10 p. jouluk. 7,619 §. — [10]) S:n 27 p. tammik. 4,146 §. — [11]) S:n 27 p. elok. 6,060 §. — [12]) S:n 9 p. kesäk. 5,461 §. — [13]) S:n 20 p. maalisk. 4,633 §. — [14]) S:n 13 p. maalisk. 4,558 §. — [15]) S:n 19 p. marrask. 7,284 §. — [16]) S:n 27 p. helmik. 4,408 §. — [17]) S:n 13 p. maalisk. 4,559 §. — [18]) S:n 17 p. syysk. 6,417 §, 29 p. lokak. 7,059 § ja 19 p. marrask. 7,294 §. — [19]) Khs 20 p. elok. 1,183 §.

saan vastauksessa esittää, ettei neuvosmies Carlsonin vaatimusta otettaisi käsiteltäväksi, koska hänen kirjelmänsä ei sisältänyt laillisessa järjestyksessä esitettyä valitusta kaupunginvaltuuston toukokuun 27 p:nä tekemästä päätöksestä [1]), jolla valtuusto epäsi raastuvanoikeuden anomuksen määrärahan myöntämisestä kiistanalaisen viransijaisuuspalkkion suorittamiseen.

Niinikään kaupunginhallitus esitti [2]), että Uudenmaan läänin maaherra epäisi raastuvanoikeuden vanhemman oikeusneuvosmiehen E. von Bonsdorffin vaatimuksen, että Helsingin kaupunki velvoitettaisiin korvaamaan hänelle se viransijaisuuspalkkio, jonka hän oli maksanut sijaiselleen huhtikuun 13 p:n ja elokuun 1 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän oli virkavapaana sairauden takia.

Oikeus virkasivutulojen nauttimiseen sairauden takia myönnetyn virkavapauden ajalta. Kaupunginpalvelija A. R. Lemströmille myönnettiin [3]) kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 500 markkaa niiden virkasivutulojen korvaukseksi, jotka hän oli menettänyt ollessaan sairauden takia virkavapaana heinäkuun.

Nauttimatta jääneen kesäloman korvaaminen. Naisten työtupain toimitusjohtajalle L. Laurinille myönnettiin [4]) mainitun laitoksen määrärahasta kolmen viikon palkkaa vastaava rahamäärä korvaukseksi siitä, että hän, joka oli sanottu irti [5]) virastaan maaliskuun 15 p:stä, ei saanut ohjesäännön mukaista lomaa kesällä 1931.

Naisten ammattikurssien vaatturimestarille O. Päiväsaarelle, joka oli sanottu irti toimestaan helmikuun 28 p:stä, myönnettiin [6]) sen kesäloman sijaan, jonka hän vapautumisensa johdosta menetti, kahden viikon palkkaa vastaava rahamäärä.

Vahvistetut palkkiot. Naisten työtupain johtokunnan jäsenten palkkio vahvistettiin [7]) 60 markaksi kokoukselta ja puheenjohtajan palkkio 3,000 markaksi vuodelta. Ottaen huomioon, että johtokunnan työ oli huomattavasti lisääntynyt ja tuli käsittämään myöskin johtosääntöehdotusten sekä työtuvan toiminnan uudelleenjärjestelyä koskevan ehdotuksen laatimisen, kaupunginhallitus sittemmin päätti [8]), että jäsenten palkkion tuli olla 100 markkaa kokoukselta niin kauan kuin heidän työnsä oli edellä mainittua laatua.

Köyhäinhoitolautakunta oikeutettiin [9]) maksamaan työtupain määrärahasta 300 markan ylimääräinen kuukausipalkkio mainittujen laitosten johtajattarelle M. Pyhälälle tammikuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseltä ajalta, jolloin ylimääräisiä työtupia oli toiminnassa.

Palkkiot eri tehtävistä. Kaupunginhallituksen vahtimestarille J. Svenssonille myönnettiin [10]) 500 markan suuruinen palkkio kaupunginhallituksen auton kuljettamisesta heinäkuun 1 ja 22 p:n välisenä aikana.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiesten sihteerille A. Toivoselle määrättiin [11]) maksettavaksi loput eli 12,100 markkaa hänelle sihteerintoimesta myönnetystä, kaikkiaan 30,100 markan suuruisesta palkkiosta, josta hän oli ennakkona nostanut 18,000 markkaa.

Jansson & Sundmanin asianajotoimistolle, joka oli ajanut kaupungin asiaa tämän ja Osakeyhtiö M. G. Steniuksen välisessä oikeudenkäynnissä,

[1]) Ks. tätä kert. s. 58. — [2]) Khs 1 p. lokak. 1,375 §. — [3]) S:n 16 p. heinäk. 1,053 §. — [4]) S:n 19 p. helmik. 289 §. — [5]) Ks. tätä kert. s. 257. — [6]) Khs 9 p. huhtik. 511 §. — [7]) S:n 12 p. helmik. 231 §. — [8]) S:n 19 p. helmik. 290 §. — [9]) S:n 16 p. huhtik. 573 § ja 22 p. lokak. 1,544 §. — [10]) Khn jsto 16 p. heinäk. 5,787 §. — [11]) Khs 9 p. huhtik. 532 §.

määrättiin [1]) tästä maksettavaksi palkkioita yhteensä 24,908 markkaa talousarvion ulkopuolella olevalta tililtä.

Palkkioiksi henkilöille, jotka oli kutsuttu todistajiksi edellä mainittuun oikeudenkäyntiin, määrättiin [2]) maksettavaksi 7,800 markkaa.

Kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista maksettiin varatuomari U. Dahlille 2,680 markan palkkio kaupungin asian ajamisesta tämän ja Asunto-osakeyhtiö Runeberginkatu 28:n välisessä oikeudenkäynnissä [3]) sekä 400 markkaa kaupungin edustamisesta eräässä Malminkylässä toimitetussa pakkolunastuksessa [4]); uskotuillemiehille, jotka olivat olleet saapuvilla Oulunkylän—Tuomarinkylän tien rakentamista varten toimitetussa katselmuksessa, 640 markkaa [5]); arkkitehti J. Eklundille 3,000 markkaa palkkioksi hänen Kauppatorin rakennuskorkeuksia koskevaa kysymystä käsiteltäessä antamastaan asiantuntijan avusta [6]); ja Helsingin kalakauppiaitten yhdistykselle 1,200 markan korvaus siitä, että yhdistys vuonna 1930 oli antanut tietoja kaupungissa kaupan pidetyistä kaloista sekä hintanoteerauksistaan [7]).

Asiantuntijan lausunnon hankkimiseksi eräistä tuberkuloosisairaalan alueen salaojitustyön vioista kaupunginhallitus osoitti [8]) yleisistä käyttövaroistaan 5,000 markkaa.

Samoista varoista hallitus myönsi [9]) kiinteistölautakunnalle 5,000 markkaa käytettäväksi lausunnon hankkimiseen ylijohtaja Ö. Elfvingiltä Helsingin kaupungin ja Imatran voimalaitoksen välisestä, voimalaitoksen tarpeisiin pakkolunastettujen kaupungin alueiden lunastushintaa koskevasta riita-asiasta sekä yhtä suuren määrän [10]) palkkioiksi niille katselmusmiehille, jotka olivat toimittaneet laillisen katselmuksen Herttoniemessä. Mainitusta rahamäärästä vuokraaja Holmbergin aikanaan tuli suorittaa takaisin osansa katselmuskustannuksista, 1,500 markkaa.

Tilapäisen työvoiman määrärahasta myönnettiin kansliasihteeri A. Blombergille [11]) 6,150 markkaa palkkioksi suoritetuista ylitöistä; kaupunginkanslian kanslistille A. Kaipaiselle [12]) 1,170 markkaa vuosien 1930 ja 1931 vararikkodiaarien laatimisesta ylityönä; kanslisti I. Dahlströmille kaupunginlakimiehen vararikkodiaarin kuntoonpanemisesta 165 markkaa [13]); varatuomari I. Nordbergille 600 markkaa kahden kaupungin viemärioloja koskevan mietinnön laatimisen aiheuttamasta ylityöstä [14]); kansliasihteeri G. Brotherukselle 5,500 markkaa palkkioksi talousarvioehdotuksen ruotsintamisesta [15]); hovioikeudenauskultantti E. Mantereelle 1,500 markkaa [16]), kansliasihteeri A. Danielsonille 10,000 markkaa [17]), kamreeri V. Kerkkäselle 3,800 markkaa [17]), osastopäällikkö E. Jernströmille 5,500 markkaa [17]), kansliasihteeri A. Blombergille 1,950 markkaa [18]) ja kansliasihteeri G. Brotherukselle lisäykseksi hänen jo nostamaansa palkkioon 3,000 markkaa [17]) osanotosta talousarvioehdotuksen laatimiseen; varatuomari U. Dahlille 980 markkaa [19]) siitä, että hän oli toiminut kaupungin oikeudenkäyntiavustajana Malmin käräjillä ja Helsingin raastuvanoikeudessa; sekä varatuomari I. Cavoniukselle [20]) 3,000 markkaa

---

[1]) Khs 12 p. helmik. 250 § ja 27 p. elok. 1,211 §. — [2]) Khn jsto 29 p. huhtik. 5,110 § ja 9 p. kesäk. 5,456 §. — [3]) S:n 15 p. syysk. 6,282 §. — [4]) S:n 23 p. helmik. 4,347 §. — [5]) S:n 22 p. lokak. 6,962 §. — [6]) S:n 22 p. lokak. 6,964 §. — [7]) S:n 8 p. toukok. 5,223 §. — [8]) Khs 20 p. elok. 1,192 §. — [9]) Khn jsto 6 p. toukok. 5,196 §. — [10]) S:n 23 p. helmik. 4,346 §. — [11]) S:n 8 p. lokak. 6,785 §, 29 p. lokak. 7,050 § ja 26 p. marrask. 7,375 §. — [12]) S:n 30 p. jouluk. 7,813 §. — [13]) S:n 30 p. jouluk. 7,814 §. — [14]) S:n 22 p. lokak. 6,966 §. — [15]) S:n 19 p. marrask. 7,285 §. — [16]) S:n 19 p. marrask. 7,286 §. — [17]) S:n 23 p. jouluk. 7,772 §. — [18]) S:n 23 p. jouluk. 7,773 §. — [19]) Khn jsto 10 p. maalisk. 4,551 §. — [20]) S:n 21 p. jouluk. 7,734 §.

kaupungin vararikkoasioita koskevan selvityksen laatimisesta ja kaupungin kiinnitettyjen velkakirjain erääntymispäiviä koskevien tietojen yhdistelemisestä marraskuun 21 p:n ja joulukuun 21 p:n välisenä aikana.

Rahatoimiston kirjanpito-osaston päällikölle E. Jernströmille myönnettiin [1]) 2,000 markan palkkio korvaukseksi viranhaltijain palkkain järjestelyä koskevan kysymyksen valmistelun aiheuttamasta ylityöstä.

Vahtimestarinapulaisen K. Palinin kuukausipalkka määrättiin [2]) toistaiseksi 1,600 markaksi, mihin tuli lisäksi 600 markkaa hallituksen auton ohjaamisesta, ja vahtimestarinapulaisen A. Lekanderin kuukausipalkka 750 markaksi. Vahtimestari E. Niemuralle myönnettiin [2]) kuten aikaisemminkin 600 markan kuukausipalkkio autonohjaajan toimesta. Edellä mainitut palkat oli suoritettava kaupunginkanslian tilapäisen työvoiman määrärahasta ja autonohjaajanpalkkiot automäärärahasta.

Komiteapalkkiot. Valiokunta- ja komiteamenoja varten talousarvioon merkitystä määrärahasta maksettiin seuraavat rahamäärät alla mainittujen valiokuntain ja komiteain jäsenille:

raatihuoneen laajentamiskysymystä valmistelemaan asetetun komitean jäsenille 475 markkaa ja saman komitean sihteerille 1,000 markkaa [3]);

taideteosten ostamista kaupungin yleisille paikoille valmistelemaan asetetun valiokunnan jäsenille 2,750 markkaa [4]);

kaupungin vakuusasiakirjain inventtaajille 1,700 markkaa [5]);

tuberkuloosisairaalan vastaanottokomitean jäsenille 1,000 markkaa ja saman komitean sihteerille 600 markkaa [6]);

Nissbackan tilan arvioimistoimikunnan jäsenille 350 markkaa [7]);

kansanpuistojen liikenteen järjestämistä valmistelemaan asetetun komitean jäsenille 2,100 markkaa [8]);

tuberkuloosityön järjestämistä valmistelemaan asetetun komitean jäsenille 225 markkaa [9]);

kansakouluhammaspoliklinikan ohjesääntöehdotusta tarkastamaan asetetun komitean jäsenille 575 markkaa [10]);

asuntojen hankkimista tuberkuloottisille miehille koskevaa kysymystä valmistelemaan asetetun komitean jäsenille 725 markkaa [11]);

kaupungin vakuusasiakirjain tarkastajalle 300 markkaa [12]);

kaupunginvaltuuston työjärjestystä laatimaan asetetun valiokunnan jäsenille 400 markkaa [13]);

Helsingin tuberkuloosityön järjestämistä varten asetetun komitean jäsenille 2,625 markkaa [14]);

tullikamarikomitean jäsenille 600 markkaa [15]);

ilmaisten ateriain järjestämistä työttömille koskevaa kysymystä valmistelemaan asetetun komitean jäsenille 4,000 markkaa [16]) ja saman komitean sihteerille T. Nordbergille 600 markkaa [17]);

yöpymispaikkain järjestämistä kodittomille työttömille henkilöille koskevaa kysymystä valmistelemaan asetetun komitean jäsenille 650 markkaa [18]);

---

[1]) Khn jsto 30 p. kesäk. 5,730 §. — [2]) Khs 8 p. tammik. 29 §. — [3]) Khn jsto 23 p. helmik. 4,343 ja 4,344 §. — [4]) Khs 12 p. helmik. 226 §. — [5]) Khn jsto 23 p. helmik. 4,348 §. — [6]) S:n 10 p. syysk. 6,279 ja 6,280 §. — [7]) S:n 1 p. lokak. 6,651 §. — [8]) S:n 8 p. lokak. 6,789 §. — [9]) S:n 8 p. lokak. 6,799 §. — [10]) S:n 8 p. lokak. 6,800 § ja 23 p. jouluk. 7,768 §. — [11]) S:n 8 p. lokak. 6,801 §. — [12]) S:n 29 p. lokak. 7,047 §. — [13]) S:n 29 p. lokak. 7,048 §. — [14]) S:n 21 p. jouluk. 7,738 §. — [15]) S:n 23 p. jouluk. 7,760 §. — [16]) S:n 23 p. jouluk. 7,761 §. — [17]) S:n 5 p. marrask. 7,161 §. — [18]) S:n 23 p. jouluk. 7,762 §.

varatuomari U. Dahlille kaupungin palovakuutuksia järjestämään asetetun komitean sihteerintoimen hoitamisesta 3,749: 50 markkaa [1]);

Kappelin ravintolarakennuksen uudelleenrakentamiskysymystä käsittelemään asetetun komitean jäsenille 500 markkaa [2]);

filosofianmaisteri E. Waroselle 1,250 markkaa kaupungin viranhaltijain palkkojen alentamista koskevan mietinnön laatimisesta [3]);

taideteosten ostamista varten asetetun arvostelulautakunnan asiantuntijajäsenille 4,350 markkaa sekä saman toimikunnan sihteerille 600 markkaa [4]);

kalakaupan järjestämistä varten asetetun komitean jäsenille 2,350 markkaa [5]);

kurssien y. m. järjestämistä työttömille valmistelemaan asetetun komitean jäsenille 1,850 markkaa [6]);

työttömien avustamiskomitean jäsenille 300 markkaa [7]); sekä

aluelääkärinvirkain uudelleenjärjestelykysymystä valmistelevan komitean jäsenille 250 markkaa [8]).

Professori E. Saarisen lausunto eräistä kaupunginasemakaavaehdotuksista. Kaupunginhallitus päätti [9]) julkaista painosta professori E. Saarisen ratapihaan rajoittuvan kaupunginalueen asemakaavaehdotuksista antaman lausunnon. Professori Saariselle luvatun 25,000 markan suuruisen palkkion suorittamiseksi hallitus osoitti yleisistä käyttövaroistaan 15,000 markkaa, ja kaupungin yleisten töiden hallitusta kehoitettiin suorittamaan loput sen käytettävissä olevista talousarviomäärärahoista.

Vedenjako Tuurholmassa. Tuurholmassa toimitetun vedenjaon aiheuttamien kustannusten suorittamiseksi määrättiin [10]) maksettavaksi 412 markkaa.

Matka-apurahat. Kaupunginhallitus päätti [11]) myöntää kuluvan vuoden talousarvioon matka-apurahoiksi kaupungin viranhaltijoille merkitystä määrärahasta seuraaville henkilöille alla mainitut rahamäärät:

Vanhemmalle oikeusneuvosmiehelle B. C. Carlsonille	Smk	10,000: —
Rakennustarkastaja H. Andersinille	»	10,000: —
Tilastotoimiston aktuaarille J. R. Torpalle	»	8,000: —
Revisionikonttorin reviisorille Y. Wahlroosille	»	8,000: —
Revisionikonttorin reviisorille A. Lindrothille	»	8,000: —
Palolaitoksen ruiskumestarille O. Johanssonille	»	3,000: —
Asuntotarkastaja K. Wasastjernalle	»	5,000: —
Avustavalle asuntotarkastajalle K. Rytköselle	»	5,000: —
Tuberkuloosisairaalan alilääkärille E. Segerstrålelle	»	8,000: —
Kivelän sairaalan apulaislääkärille G. E. A. Rothströmille..	»	7,000: —
Kulkutautisairaalan ruokalan apulaisjohtajattarelle I. Winterille	»	1,500: —
Reijolan lastenkodin johtajattarelle E. Ahlgrenille	»	5,000: —
Köyhäinhoitolautakunnan apulaisjohtajalle J. Jakobssonille	»	8,000: —
Kansakoulujen voimistelunneuvojalle S. Fontellille	»	8,000: —

[1]) Khn jsto 19 p. marrask. 7,298 §. — [2]) S:n 17 p. jouluk. 7,693 §. — [3]) S:n 21 p. jouluk. 7,733 §. — [4]) S:n 23 p. jouluk. 7,779 §. — [5]) S:n 23 p. jouluk. 7,763 §. — [6]) S:n 23 p. jouluk. 7,764 §. — [7]) S:n 23 p. jouluk. 7,765 §. — [8]) S:n 23 p. jouluk. 7,767 §. — [9]) Khs 6 p. elok. 1,112 §. — [10]) Khn jsto 23 p. helmik. 4,345 §. — [11]) Khs 5 p. helmik. 167 §, 12 p. helmik. 239 §, 5 p. maalisk. 402 §, 23 p. huhtik. 595 §, 30 p. huhtik. 642 § ja 22 p. toukok. 785 §.

Suomenkielisten kansakoulujen talousopettajattarelle H. Parkkoselle	Smk	8,000: —
Suomenkielisten kansakoulujen luokkaopettajattarelle A. Borgille	»	2,500: —
Suomenkielisten kansakoulujen luokkaopettajalle A. Tynellille	»	2,500: —
Ruotsinkielisten kansakoulujen luokkaopettajalle E. Fellmanille	»	8,000: —
Ruotsinkielisten kansakoulujen luokkaopettajalle R. Dahlgrenille	»	8,000: —
Valmistavan tyttöjen ammattikoulun johtajattarelle N. Vuorenkoskelle	»	7,000: —
Valmistavan tyttöjen ammattikoulun talousopettajattarelle I. Tarjanteelle	»	7,000: —
Vesijohtolaitoksen kemistin apulaiselle G. Wentzelille	»	8,000: —
Vesijohtolaitoksen putkimestarille J. Äijälälle	»	4,500: —
Vesijohtolaitoksen aliputkimestarille U. Heleniukselle	»	4,500: —
Kaasulaitoksen käyttöinsinöörille J. Rahkoselle	»	16,000: —
Kaasulaitoksen työnjohtajalle A. Holmbergille	»	7,000: —
Sähkölaitoksen jakeluosaston insinöörille J. Lustigille	»	8,000: —
Sähkölaitoksen toiselle käyttöinsinöörille O. Råberghille	»	8,000: —
Sähkölaitoksen avustavalle työnjohtajalle L. Virralle	»	6,000: —
Sähkölaitoksen aseman esimiehelle G. A. Lemströmille	»	1,000: —
Puhtaanapitolaitoksen ylityönjohtajalle G. Österbergille	»	6,000: —
Avustavalle asemakaava-arkkitehdille B. Aminoffille	»	8,000: —
Rakennuskonttorin satamaosaston työpäällikölle S. Randelinille	»	10,000: —
Rakennuskonttorin katuosaston avustavalle insinöörille A. Lipalle	»	8,000: —
Rakennuskonttorin satamaosaston avustavalle insinöörille G. Lindille	»	8,000: —
Rakennuskonttorin huonerakennusosaston avustavalle insinöörille A. Thulélle	»	8,000: —
	Yhteensä Smk	248,500: —

Henkilöt, joille apurahoja myönnettiin, olivat velvolliset ennen vuoden loppua antamaan matkakertomuksen sekä kaupunginhallitukselle että asianomaiselle lautakunnalle tai hallitukselle. Apurahan myöntäminen ei sinänsä sisältänyt oikeutta virkavapauden nauttimiseen täysin palkkaeduin stipendimatkan kestämisaikana, vaan oli asianomaisen tavallista järjestystä noudattaen anottava virkavapautta tarkoitusta varten. Apurahansaajan tuli myös sitoutua pysymään kaupungin palveluksessa kaksi vuotta matkan päätyttyä.

Yleisistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi 503 markan suuruisen apurahan työnvälitystoimiston kodeissakävijälle [1]), jonka tuli Kotkassa tutustua sikäläisen kodeissakävijän työtapoihin ja työn tuloksiin; 2,000 markkaa poliisimestari O. A. Wilkmanille [2]), joka oli saanut sisäasiainministeriöltä 3,500 markan suuruisen apurahan tehdäkseen opintomatkan Saksaan, jotta hän voisi Berliinissä, Bremenissä ja Kööpenhaminassa tutustua näiden kaupunkien väestörekisterien järjestelyyn; 4,000 markkaa palopäällikkö W. Bergströmille [1]) osanottoa varten Tukholmassa syyskuun 20—26 p:nä

[1]) Khs 29 p. toukok. 797 §. — [2]) S:n 13 p. elok. 1,120 §.

pidettäviin palopäällystökursseihin; 3,000 markkaa kunnallisen hammaspoliklinikan johtajalle T. Ekmanille [2]) osanottoa varten Göteporissa toukokuun 23—24 p:nä pidettävään pohjoismaisen odontologisen yhdistyksen vuosikokoukseen; 4,000 markkaa kaupungineläinlääkäri W. Ehrströmille [3]) osanottoa varten Kööpenhaminan kansainväliseen meijerikongressiin; sekä 8,000 markkaa teurastuslaitoksen johtajalle H. Tallqvistille [4]), joka tuli Tukholmassa, Oslossa ja Malmössä kahden viikon aikana tutkimaan sikäläisten teurastamojen hallintoa. Samalla tohtori Tallqvist oikeutettiin kaupungin kustannuksella samoin tarkoituksin käymään Tampereella ja Viipurissa, ja oli näidenkin matkojen aiheuttamat kustannukset suoritettava kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista kaupungin matkustussäännön määräysten pohjalla.

Samoista varoista myönnettiin kaupunginmuseon intendentille A. W. Ranckenille [5]) 2,000 markan matka-apuraha Tukholmaan tehtävää matkaa varten, jonka tarkoituksena oli tutustuminen Elias Martinin Helsinki- ja Suomenlinna-aiheisten maalausten ja piirustusten näyttelyyn; sekä asemakaava-arkkitehti B. Brunilalle [6]) 5,500 markkaa ja kiinteistötoimiston päällikölle J. W. Andersinille [6]) 5,000 markkaa osanottoa varten Berliinissä kesäkuun 1—6 p:nä pidettävään kansainväliseen asemakaava- ja asuntokongressiin. Edelleen myönnettiin Suomen kunnallisteknillisen yhdistyksen [7]) käytettäväksi 6,600 markkaa matka-apurahoiksi yhdistyksen jäsenille, jotka tulivat ottamaan osaa Kotkassa heinäkuun 10, 11 ja 12 p:nä pidettävään yhdistyksen vuosikokoukseen. Samalla oikeutettiin edellä mainitun kokouksen osanottajat matkaa varten käyttämään kaupungin autoja. Köyhäinhoitolautakunnalle myönnettiin [8]) 4,200 markan määräraha annettavaksi matka-avustuksiksi lautakunnan alaisille viranhaltijoille, jotka tulivat ottamaan osaa Suomen köyhäinhoitotoimihenkilöiden Tampereella heinäkuun 4—6 p:nä pidettävään vuosikokoukseen. Puhtaanapitolaitoksen johtajalle E. Rosenbröijerille [9]) myönnettiin 10,000 markan matka-apuraha osanottoa varten Lontoossa heinäkuussa pidettävään kansainväliseen puhtaanapitokongressiin.

Kaupungin teknillisten laitosten hallitus oikeutettiin [10]) käytettävissään olevista määrärahoista myöntämään kaasulaitoksen johtajalle R. Brandtille 5,000 markan matka-apuraha osanottoa varten Göteporissa kesäkuun 15—17 p:nä pidettävään Svenska gasverksföreningen'in vuosikokoukseen.

Työmäärärahoista myönnetyt matka-apurahat. Pöytäkirjanotteella huomautettiin [11]) kaupungin yleisten töiden hallitukselle ja kaupungin teknillisten laitosten hallitukselle, että kaupunginhallituksen lupa oli hankittava, ennenkuin matka-avustuksia myönnettiin työmäärärahoista.

Avustuksen myöntäminen retkikunnalle. Yleisistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi [12]) ruotsinkieliselle työväenopistolle 7,000 markan määrärahan matka-avustuksiksi 10:lle opiston oppilaalle, jotka tulivat ottamaan osaa opiston Tanskaan ja Gotlantiin järjestämään opintoretkeilyyn.

Työaika kaupungin yleisissä töissä. Vuonna 1930 rahatoimikamari oli määrännyt [13]) työajan kaupungin yleisissä töissä lyhennettäväksi siten, että työviikko käsitti ainoastaan viisi päivää, maanantain — perjantain, mutta

[1]) Khs 20 p. elok. 1,187 §. — [2]) Khn jsto 19 p. toukok. 5,282 §. — [3]) Khs 29 p. toukok. 820 §. — [4]) S:n 27 p. elok. 1,196 §. — [5]) S:n 16 p. huhtik. 588 §. — [6]) S:n 7 p. toukok. 694 ja 696 §. — [7]) S:n 26 p. kesäk. 985 §. — [8]) S:n 11 p. kesäk. 928 §. — [9]) S:n 26 p. kesäk. 990 §. — [10]) S:n 4 p. kesäk. 873 §. — [11]) S:n 12 p. maalisk. 421 §. — [12]) S:n 16 p. huhtik. 584 §. — [13]) Ks. v:n 1930 kert. os. II.

kaupunginvaltuuston heinäkuun 1 p:stä alennettua [1]) työntekijäin tuntipalkat kaupunginhallitus päätti [2]) mainitusta päivästä lukien ottaa jälleen käytäntöön kuusipäiväisen viikon, jotta työntekijäin viikkoansio ei sanottavasti vähenisi.

Joulukuun 7 p:stä lähtien tuli kaupungin vakinaisten töiden olla käynnissä ainoastaan viitenä päivänä viikossa ja maanantain olla vapaapäivä, kuitenkin siten, että työt, joita teknillisistä syistä ei voinut keskeyttää, saivat kaupunginhallituksen harkinnan mukaan jatkua kuusi päivää viikossa, sekä että huonerakennusosasto ja varasto-osasto niinikään saivat jatkaa kiireellisiä korjaustöitä työviikkoa lyhentämättä [3]).

Sittemmin hyväksyttiin [4]) kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotus siitä, missä töissä oli sovellettava kuusipäiväistä viikkoa.

Työntekijäin palkat. Puhtaanapitohallituksen tiedustelun johdosta kaupunginhallitus päätti [5]) ilmoittaa, että työntekijäin, jotka toukokuun 1 p:nä olivat kaupungin töissä, tuli saada tavallinen tuntipalkka.

Suomen työläisliitto huomautti kaupunginhallitukselle, että hallituksen vahvistamissa kaupungin työntekijäin palkoissa esiintyi epätasaisuuksia sikäli, että samassa ammatissa työskentelevien henkilöiden palkat olivat erisuuruiset sen mukaan, missä laitoksessa he työskentelivät, ja tämän johdosta hallitus päätti [6]) korottaa rakennuskonttorin korjauspajojen monttöörien ja sorvarien sekä heihin verrattavien ammattityöntekijäin, ei kuitenkaan viilaajain eikä seppäin minimipalkkoja heinäkuun 1 p:stä lukien 10 %. Samalla ilmoitettiin kaupungin yleisten töiden hallitukselle, ettei kaupunginhallituksella ollut mitään sitä vastaan, että työnjohto tasoitti työpalkoissa mahdollisesti vallitsevat epätasaisuudet sille myönnettyjen valtuuksien puitteissa.

Puhtaanapitolaitoksen autonkuljettajain minimipalkka korotettiin [7]) 9 markkaan lokakuun 1 p:stä lukien. Samalla kaupunginhallitus ilmoitti, että korjauspajan johdolla oli oikeus työntekijäin palkkain järjestelemiseen valtuuksiensa rajoissa yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi kaupungin muiden korjauspajain työntekijäin palkkojen kanssa.

Työntekijäin eläkkeet. Kaupunginhallitus velvoitti [8]) kaikki 67 vuotta vanhemmat kaupungin työntekijät hankkimaan lääkärintodistuksen työkyvystään, minkä jälkeen otettaisiin harkittavaksi, oliko heidät edelleen pidettävä työssä vai siirrettävä eläkkeelle.

Petos palkkain nostossa. Kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista määrättiin työntekijä A. Bergille [9]) maksettavaksi kahden viikon sairasloman palkka, 554 markkaa, jonka eräs toinen henkilö väärentäen Bergin nimen oli nostanut ja kuitannut rahatoimistossa. Samaten myönnettiin mainituista varoista työntekijä D. Kukkoselle [10]) 186 markkaa ja työntekijä V. Itäiselle [11]) 258 markkaa, mitkä rahamäärät heiltä oli samalla tavalla riistetty.

Varatyöt [12]). Kaupungin yleisten töiden hallitus oikeutettiin [13]) sen käytetviksi myönnetyistä määrärahoista jäljellä olevilla varoilla kesäkuukausina pitämään 300 miestä Herttoniemen töissä, 75 miestä Merisataman järjestelytöissä, 30 miestä samanlaisissa töissä Leppäsuon alueella sekä 50 miestä Hernesaaren laiturirakennustöissä.

---

[1]) Ks. tätä kert. s. 74. — [2]) Khs 29 p. toukok. 816 §. — [3]) S:n 30 p. marrask. 1,756 §. — [4]) S:n 17 p. jouluk. 1,908 §. — [5]) S:n 2 p. heinäk. 1,001 §. — [6]) S:n 16 p. heinäk. 1,049 §. — [7]) S:n 1 p. lokak. 1,381 §. — [8]) S:n 30 p. marrask. 1,756 §. — [9]) Khn jsto 5 p. marrask. 7,158 §. — [10]) S:n 5 p. marrask. 7,159 §. — [11]) S:n 5 p. marrask. 7,160 § ja khs 26 p. marrask. 1,719 §. — [12]) Ks. myös tätä kert. s. 32. — [13]) Khs 30 p. huhtik. 629 §.

Lokakuussa työttömyys oli paisunut niin laajaksi, että kaupunginhallitus katsoi [1]) välttämättömäksi kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta ottamaan varatöihin mainitun kuukauden 19 p:stä lähtien 210 miestä lisää, jolloin niissä yhteensä olisi 1,400 miestä. Mainittu hallitus laati sittemmin vuoden viimeisen neljänneksen varatyöohjelman, jonka mukaan niissä lokakuussa olisi 1,400 miestä, marraskuussa 1,840 ja joulukuussa 2,640 miestä ja jonka kaupunginhallitus hyväksyi [2]).

Matka-avustusten sekä lainain myöntäminen työttömille. Sitten kun oli ilmoitettu, että 122 miestä voitiin sijoittaa valtion varatöihin, kaupunginhallitus päätti [3]) myöntää yleisistä käyttövaroistaan 8,665 markkaa työnvälitystoimistolle annettavaksi mainituille työntekijöille, 6,100 markkaa lainaksi ja 2,565 markkaa matkarahoiksi työpaikoille.

Suomen merimiesten ja lämmittäjäin liitolle myönnettiin [4]) kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 3,000 markan määräraha annettavaksi matka-avustuksiksi valtion varatöihin Leppävaaraan ja Kiloon otetuille Helsingissä asuville ja täältä kotoisin oleville merimiehille.

Valtion toimenpiteet työttömyyden lieventämiseksi. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö ilmoitti, että valtion varatöissä maksettujen työpalkkain suuruuden vahvisti siitä riippuen, minkä viranomaisen alaisena työ suoritettiin, asianomainen tie- ja vesirakennuspiiri-insinööri, ratainsinööri, rautatierakennusten työpäällikkö ja maanviljelyspiiri-insinööri, jokin keskusvirasto tai asianomainen maaherra hankittuaan ammattientarkastajan ja kaupunginhallituksen lausunnon siitä, mitä voitiin pitää sekatyöläisen normaalipalkkana asianomaisella paikkakunnalla. Heinäkuun 25 p:nä 1930 ministeriö vahvisti [5]) työttömyyden lieventämistä tarkoittavan valtion toiminnan säännöt samoinkuin ne ehdot, jotka kuntain oli otettava huomioon saadakseen valtionapua samaa tarkoittavaa toimintaansa varten. Tämän johdosta kaupunginhallitus päätti [6]) ainoastaan edelleenkin toimia työttömyyslautakuntana sekä ilmoittaa tämän ministeriölle [7]).

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö ilmoitti [8]) valtioneuvoston päättäneen, että inkeriläisiä ja karjalaisia pakolaisia, joilla oli kotipaikkaoikeus asianomaisessa kunnassa tai jotka ainakin olivat oleskelleet siellä vähintään puoli vuotta, oli otettava valtion omiin tai valtion avustamiin varatöihin samojen perusteiden mukaisesti kuin muitakin kuntalaisia.

Mainitun ministeriön tiedusteltua, oliko välttämätöntä järjestää Helsinkiin tai sen ympäristöihin varatöitä työttömille Helsingissä oleskeleville vieraspaikkakuntalaisille, kaupunginhallitus päätti [9]) vastaukseksi lausua, että tosin oli suotavaa, että valtio pani käyntiin varatöitä Helsingissä ja sen ympäristöissä, mutta että henkilöille, joilla ei ollut kotipaikkaoikeutta Helsingissä, mieluummin olisi järjestettävä työtä muualla valtion työmailla, minne heidät olisi lähetettävä ministeriön toimesta.

Ministeriöltä saapui [10]) sittemmin ilmoitus, että 175,000 markkaa oli osoitettu varatöiden järjestämiseen työttömille Inkoon—Kaunislahden rataosalla, 60,000 markkaa Kustaanmiekan ja Susisaaren töitä varten ja 480,000 markkaa Suomenlinnan telakan osittaista kuntoonpanoa varten sekä että

---

[1]) Khs 15 p. lokak. 1,471 §. — [2]) S:n 22 p. lokak. 1,540 §. — [3]) S:n 26 p. helmik. 331 §. — [4]) S:n 3 p. jouluk. 1,768 §. — [5]) S:n 5 p. helmik. 188 §. — [6]) Khn jsto 6 p. helmik. 4,221 §. — [7]) Khs 27 p. elok. 1,197 §. — [8]) S:n 26 p. maalisk. 487 §. — [9]) S:n 15 p. tammik. 82 §. — [10]) S:n 12 p. maalisk. 422 §, 9 p. huhtik. 509 § ja 29 p. toukok. 803 §.

työnvälitystoimiston kirjoissa olevia työnhakijoita voitiin sijoittaa näihin töihin.

Työttömille merimiehille oli Leppävaarassa pantu käyntiin varatöitä, joiden oli laskettu riittävän 25 miehelle kolmen kuukauden ajaksi ja joita varten oli myönnetty 75,000 markkaa [1]).

Naisten työtuvat ja niiden yhteyteen järjestetyt ammattikurssit. Naisten työtupain johtokunnan käytettäväksi myönnettiin [2]) työtupain talousarvioon merkitty määräraha, 525,000 markkaa, josta 300,000 markkaa sai käyttää vuoden alkupuoliskolla, loput vuoden jälkipuoliskolla.

Naisten työtupain johtokunta anoi lupaa kolmikuukautisten talouskurssien järjestämiseen 200 hengelle Sturenkadun taloon n:o 27 365,000 markan kustannuksin; kaksi ja puoli kuukautta kestävien talouskurssien järjestämiseen 200 hengelle Heikinkadun taloon n:o 13 318,000 markan kustannuksin; kolme kuukautta kestävien käsityökurssien järjestämiseen 150 hengelle kolmen kuukauden ajaksi Salomoninkadun taloon n:o 1 280,000 markan kustannuksin; sekä kolme ja puoli kuukautta kestävien käsityökurssien järjestämiseen 200 hengelle Suvilahdenkadun taloon n:o 4 390,000 markan kustannuksin. Esitykseen myönnyttiin [3]) sikäli, että johtokunta oikeutettiin panettamaan kurssit käyntiin toistaiseksi, kuitenkin vain enintään kahden kuukauden ajaksi. Päätöksen aiheuttamat kustannukset, enintään 850,000 markkaa, oli suoritettava työttömyyden lieventämiseksi varatuista kaupunginhallituksen käyttövaroista.

Rahatoimenjohtajalle annettiin tehtäväksi valmistella kysymystä naisten työtupain ja ammattikurssien uudelleenjärjestämisestä. Samalla kehoitettiin kaupunginlakimiestä panemaan toimeen työtupain ja kurssien toimintaa koskeva yleinen tutkimus.

Tämän johdosta kaupunginlakimies lähetti hallitukselle selonteon sittemmin suorittamansa, työtupain yhteyteen järjestetyillä ammattikursseilla vallitsevia oloja koskevan tutkimuksen tuloksista. Tästä selonteosta ilmeni, että naisten työtupain johtokunta vuonna 1929 oli järjestänyt kahdet, yhteensä kuusi kuukautta kestäneet käsityökurssit, joiden nettokustannukset nousivat 361,432: 20 markkaan, ja vuonna 1930 kahdeksat, n. 28 kuukautta kestäneet käsityökurssit, jotka olivat maksaneet 1,799,706: 45 markkaa, sekä neljät talouskurssit, jotka kestivät yhteensä 12 kuukautta ja maksoivat 821,303: 35 markkaa. Valtion varoista kaupunki vuodeksi 1930 sai 400,000 markan avustuksen naisten työttömyyden lieventämiseksi. Kursseille oli otettu osanottajat työnvälitystoimiston välityksellä, ja toimisto oli tällöin yleensä ottanut huomioon, että pyrkijällä oli kotipaikkaoikeus Helsingissä, että hän ei nauttinut köyhäinavustusta, ettei hänen ikänsä ylittänyt määrättyä rajaa, tavallisesti 55 vuotta, eräillä kursseilla 40 vuotta, sekä että henkilö, jolla ei ollut huoltovelvollisuutta, oli ollut toimiston kirjoihin merkittynä vähintään neljä viikkoa ilman että toimisto oli voinut hankkia hänelle työtä vapailta työmarkkinoilta. Vuosina 1929 ja 1930 oli 1,469 henkeä ollut kaupungin ammattikursseilla, ja näistä oli 333 osallistunut kaksiin, 113 henkeä kolmiin ja 10 henkeä neljiin kursseihin. Valtioneuvoston työttömyyskomitea, joka helmikuun 8 p:nä 1930 antamassaan mietinnössä käsitteli kysymystä naisten keskuudessa vallitsevan työttömyyden lieventämisestä, edellytti kuitenkin, ettei sama henkilö osallistunut useihin valtion avustamiin perä-

[1]) Khs 22 p. lokak. 1,520 §. — [2]) S:n 5 p. helmik. 189 §. — [3]) S:n 15 p. tammik. 80 §.

käisiin kursseihin, ja vahvisti talouskurssien säännöllisen kestämisajan kuudeksi viikoksi, liinavaateompelukurssien kahdeksi kuukaudeksi ja räätälikurssien kolmeksi kuukaudeksi. Pääsy kursseille oli evättävä työnhakijoilta, jotka ruumiinvian, henkisen alamittaisuuden tai korkean iän takia eivät olleet varsinaisia työttömiä, vaan kuuluivat köyhäinhoidon avustettaviin, ja missään tapauksessa kursseille ei saanut ottaa 50 vuotta vanhempia henkilöitä. Näitä ohjeita ei ollut ankarasti noudatettu kaupungin ammattikursseilla. Edelleen komitean mietinnöstä ilmeni, että pääsyä valtion avustamille kursseille ei saanut myöntää henkilöille, jotka eivät olleet ehdottomasti työansion tarpeessa. Mitään todellista avuntarpeen tarkastusta ei kuitenkaan ollut pantu toimeen Helsingissä. Käsityö- ja ompelukursseilla toimi yhteensä 14 opettajaa ja opettajatarta, talouskursseilla 10 eli yksi opettaja edellisillä 24 kurssilaista, jälkimmäisillä 36 kurssilaista kohden, mitä opettajahenkilökuntaa oli pidettävä liian suurena, varsinkin otettaessa huomioon, että köyhäinhoidon työtuvissa yksi opettajatar ohjasi 96 henkilön työskentelyä.

Tutkimuksensa nojalla kaupunginlakimies tuli siihen käsitykseen, että ammattikurssintoimintaa oli supistettava, ja ehdotti senvuoksi

että Suvilahdenkadun talossa n:o 4 toimivat kurssit lakkautettaisiin ja henkilökunta sanottaisiin irti maaliskuun 1 p:ään, jolloin sinne perustettaisiin köyhäinhoitolautakunnan alainen työtupa, johon otettaisiin a) ne kaupungin ammattikurssien osanottajat, jotka olivat yli-ikäisiä tai joilta puuttui täysi työkyky ja joiden avustamiseksi siis ei voinut odottaa saatavan valtionapua, sekä b) muita henkilöitä köyhäinhoitoviranomaisten harkinnan mukaan, sekä että ne Suvilahdenkadun kurssien osanottajat, jotka olivat olleet kursseilla kolmea kuukautta lyhyemmän ajan eivätkä kuuluneet a)-ryhmään, siirrettäisiin Salomoninkadun kursseille;

että Sturenkadun talossa n:o 27 toimivat kurssit lakkautettaisiin ja henkilökunta sanottaisiin irti maaliskuun 15 p:ään, johon päivään myöskin huoneiston vuokrasopimus oli sanottava irti, että edellä mainittuun a)-ryhmään kuuluvia kurssien osanottajia kehoitettaisiin kääntymään köyhäinhoitolautakunnan puoleen päästäkseen sen välityksellä Suvilahdenkadun uuteen työtupaan, jota vastoin jäljelle jäävistä ne, jotka olivat olleet kolmea kuukautta lyhyemmän ajan kaupungin ammattikursseilla, siirrettäisiin Heikinkadun kursseille;

että Heikinkadun talossa n:o 13 toimivat kurssit järjestettäisiin uudelleen ja pysytettäisiin huhtikuun 1 p:ään, opettajistosta maaliskuun 1 p:stä vähennettäisiin yksi henkilö siirtämällä tietopuolinen opetus kokonaan johtajattaren ja käytännöllisen työn opettajattarien hoidettavaksi, että ne henkilöt, jotka pitkähkön ajan olivat työskennelleet ammattikursseilla tai jotka kuuluivat edellä mainittuun a)-ryhmään, maaliskuun 15 p:nä saivat poistua Sturenkadun kursseilta siirrettävien tieltä;

että Salomoninkadun talossa n:o 1 toimivat kurssit maaliskuun 1 p:nä järjestettäisiin uudelleen yhdistetyiksi ompelu- ja käsityökursseiksi, jotka kestäisivät huhtikuun 1 p:ään, sekä että niiden henkilöiden, jotka kolmea kuukautta kauemmin olivat työskennelleet näillä kursseilla tai jotka kuuluivat edellä mainittuun a)-ryhmään, tuli poistua Suvilahdenkadun kursseilta siirrettävien tieltä, sekä

että johtokunnalle annettaisiin tehtäväksi

1) käyttää tietopuoliseen opetukseen Salomoninkadun kursseilla johtajatarta tai jotakuta käytännöllisen työn opettajattarista ja senvuoksi sanoa irti tuntiopettaja maaliskuun 1 p:stä lukien;

2) samoin sanoa irti kaksi käytännöllisen työn opettajatarta, joten kurssien henkilökuntana maaliskuussa tulisi olemaan johtajatar ja kaksi opettajatarta; sekä

3) tarpeen vaatiessa käyttää näiden uudelleen järjestettyjen kurssien töitä varten kaupungin talousarviossa olevan naisten työtuvan räätälimestaria.

Edellä mainittua mietintöä esiteltäessä kaupunginhallitus päätti [1])

periaatteellisesti hyväksyä kaupunginlakimiehen ehdotuksen kaupungin ammattikurssien supistamisesta ja sen mukaisesti kehoittaa köyhäinhoitolautakuntaa maaliskuun 1 p:stä lukien perustamaan Suvilahden kasarmiin uuden työtuvan 250 naiselle sekä kiireellisesti esittämään kaupunginhallitukselle tämän laitoksen menoarvioehdotuksen, johon sisältyvät menot toistaiseksi suoritettaisiin työttömyyden varalta talousarvioon merkityistä määrärahoista;

antaa naisten työtupain johtokunnalle tehtäväksi ryhtyä tästä päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin;

antaa samalle johtokunnalle tehtäväksi yksissä neuvoin kotitalousjohtokunnan kanssa harkita, oliko kursseja jatkettava myöskin huhti- ja toukokuussa sekä oliko tätä avustusmuotoa sen jälkeen ylimalkaan käytettävä ja millaisin muodoin, sekä oliko toiminta, jos sitä jatkettiin, alistettava kotitalousjohtokunnan alaiseksi;

ilmoittaa naisten työtupain johtokunnalle, että sen esittäessään mahdollisia ehdotuksia ammattikurssien järjestämisestä huhti- ja toukokuun ajaksi oli otettava huomioon, ettei näille kursseille missään tapauksessa saanut ottaa henkilöitä, jotka jo aikaisemmin talven kuluessa olivat olleet vähintään kaksi kuukautta kaupungin ammattikursseilla tai joiden avustamiseen ei voinut odottaa saatavan valtionapua, että siten supistetut kurssit hallintokustannusten vähentämiseksi mieluimmin oli järjestettävä siten, että kaikki osanottajat sijoitettiin joko Heikinkadun taloon n:o 13 tai Salomoninkadun taloon n:o 1, jolloin toinen näistä huoneistoista vapautui käytettäväksi muihin kaupungin tarpeisiin, sekä että kursseja järjestettäessä oli noudatettava tarpeellista säästäväisyyttä;

antaa naisten työtupain johtokunnalle tehtäväksi lähettää kaupunginhallitukselle kertomuksen kaupungin ammattikurssien toiminnasta vuonna 1930 sekä tehdä ehdotuksen varain myöntämisestä supistettuja kursseja varten maaliskuuksi 1931; sekä

hankkia kaupunginvaltuuston suostumuksen uuden, köyhäinhoitolautakunnan alaisen työtuvan perustamiseen.

Naisten työtupain johtokunta ehdotti sittemmin, että Salomoninkadun taloon n:o 1 järjestettäisiin kuukauden kestävät ammattikurssit 150 naiselle, Heikinkadun taloon n:o 13 kuukauden kestävät talouskurssit 200 naiselle sekä Sturenkadun taloon n:o 27 kaksiviikkoiset talouskurssit. Kaupunginhallitus myöntyi [2]) tähän esitykseen myöntäen samalla työttömyyden lieventämiseksi varatuista käyttövaroistaan 97,000 markan määrärahan ammattikurssien ja 189,000 markkaa talouskurssien kustannuksiin.

Johtokunnan sen jälkeen ehdotettua, että ammattikursseja jatkettaisiin Salomoninkadun talossa n:o 1 150 naiselle ja talouskursseja Heikinkadun talossa n:o 13 200 naiselle, kaupunginhallitus päätti [3]), että edelliset kurssit lakkautettaisiin huhtikuun 15 p:nä ja jälkimmäiset toukokuun 15 p:nä. Kurssien jatkamiseksi mainittuihin ajankohtiin asti myönnettiin 231,000 markkaa,

[1]) Khs 12 p. helmik. 231 §. — [2]) S:n 5 p. maalisk. 392 §. — [3]) S:n 30 p. maalisk. 501 §.

minkä ohessa hallitus päätti määrätä kursseillepääsyn ehdoksi: että pyrkijällä oli kotipaikkaoikeus Helsingissä; ettei hän nauttinut köyhäinavustusta; että hän oli 50 vuotta nuorempi; ettei hän saanut ottaa osaa kursseihin kahta kuukautta pitempää aikaa; huoltovelvollisuutta vailla olevalle henkilölle lisäksi, että hän oli ollut työnvälitystoimiston kirjoissa työnhakijana vähintään kaksi viikkoa toimiston kykenemättä hankkimaan hänelle työtä vapailla työmarkkinoilla.

Käsityöopettajattaren palkkaamiseen Heikinkadun talossa n:o 13 toimiville talouskursseille maaliskuun loppuun asti kaupunginhallitus myönsi [1]) 650 markkaa työttömyyden varalta talousarvioon merkityistä käyttövaroistaan.

Hyväksyessään naisten työtupain syyskauden toimintaohjelman kaupunginhallitus samalla määräsi [2]), että työntekijät työtupaan ja sen yhteydessä oleville ammattikursseille edelleenkin välittäisi työnvälitystoimisto, jonka tuli valvoa, että pyrkijät todella olivat työttömiä. Kaupungin sairaalain hallitusta, lastensuojelulautakuntaa, köyhäinhoitolautakuntaa ja palotoimikuntaa oli kehoitettava tekemään työtuvasta sellaiset tilaukset, jotka se pystyi suorittamaan.

Kaupunginhallitus päätti [3]), että työttömille naisille sai panna toimeen lokakuun 1 p:nä alkavat ja joulukuun 23 p:ään kestävät ammattikurssit naisten työtupain laatiman ohjelman mukaisesti. Tarkoitusta varten myönnettiin työttömyyden varalta talousarvioon merkityistä kaupunginhallituksen käyttövaroista 280,000 markan määräraha ja työnvälitystoimistoa kehoitettiin lähettämään kursseille ainoastaan henkilöitä, joilla oli edellytyksiä oppimiseen ja jotka olivat ammattitaidon tarpeessa. Samalla johtokunta valtuutettiin siirtämään sopivat ammattitaitoiset henkilöt ammattikursseilta työtupaan.

Naisten työtuvissa maksetut palkat. Naisten työtupain johtokunnan ilmoitettua päättäneensä pitää naisten työtuvat ja niiden yhteydessä toimivat ammattikurssit suljettuina pääsiäislauantaina sekä toukokuun 1 p:nä ja maksaa näiltä päiviltä palkat laitoksissa työskenteleville naisille, kaupunginhallitus päätti [4]) kieltää tämän päätöksen täytäntöönpanemisen, mikäli se koski vapunpäivän palkan maksamista, sekä huomauttaa johtokunnalle, että pääsiäislauantain palkan maksamiseen, mikä jo oli tapahtunut, olisi ollut hankittava kaupunginvaltuuston suostumus.

Kotitalousjohtokunnalle myönnettiin [5]) työttömyyden lieventämiseksi myönnetyistä kaupunginhallituksen käyttövaroista 28,000 markkaa erikoiskurssien järjestämiseen huhti- ja toukokuun ajaksi n. 20 nuorelle kotitalousapulaiselle.

Kaupunkilähetyksen työtupa. Työttömyyden lieventämiseksi myönnetyistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi [6]) kaupunkilähetykselle määrärahoja yhteensä 355,200 markkaa sen työtuvan ylläpitämiseen, kuitenkin ehdoin, että sosialiministeriö myönsi samaan tarkoitukseen yhtä suuren rahamäärän. Sittemmin kaupunkilähetys ilmoitti, että sosialiministeriö ei ollut suostunut myöntämään työtupaa varten määrärahaa kesäkuukausiksi, ja kaupunginhallitus päätti [7]) sen johdosta, ettei kaupunginkaan sanotuksi ajaksi myöntämää avustusta saanut maksaa.

---

[1]) Khs 26 p. maalisk. 483 §. — [2]) S:n 22 p. toukok. 773 §. — [3]) S:n 10 p. syysk. 1,260 §. — [4]) S:n 9 p. huhtik. 506 § ja 23 p. huhtik. 594 §. — [5]) S:n 26 p. maalisk. 484 §. — [6]) S:n 15 p. tammik. 87 §, 15 p. toukok. 709 § ja 20 p. elok. 1,185 §. — [7]) S:n 29 p. toukok. 796 §. — [8]) Ks. tätä kert. s. 73.

Työttömien ilmainen ruoantarjoilu. Kaupunginvaltuuston annettua [8]) työttömien ilmaisen ruokinnan järjestämisen kaupunginhallituksen tehtäväksi hallitus antoi [1]) tätä kysymystä valmistelleelle komitealle, johon lisäjäseneksi valittiin vt Janatuinen, tehtäväksi järjestää mainitun toiminnan, toistaiseksi kuukausittain lähettää hallitukselle lyhyet selonteot toiminnastaan sekä viikoittain rahatoimenjohtajalle raportit ruokittujen henkilöiden lukumäärästä y. m. Rakennuskonttorille annettiin tehtäväksi kiireisesti suorittaa tarpeelliset korjaus- ja sisustustyöt ruoantarjoilupaikoiksi luovutetuissa huoneistoissa.

Työttömyysavustusten jakokomitealle myönnettiin [2]) kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 9,050 markkaa komitean kulujen suorittamista varten.

Helsingin ammatillisen paikallisjärjestön työttömyyskomitealle myönnettiin [3]) kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista yhteensä 32,000 markkaa tilityksen ehdoin käytettäväksi komitean kuluihin.

Työttömyystilanne. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön vaadittua kaupunginhallitukselta lausuntoa Helsingin ammatillisen paikallisjärjestön työttömyyskomitean esityksestä, että työttömille henkilöille järjestettäisiin varatöitä, kaupunginhallitus päätti [4]) antamassaan vastauksessa tehdä selvää työttömyystilanteesta ja niistä toimenpiteistä, joihin kaupunki oli ryhtynyt lieventääkseen työttömien keskuudessa vallitsevaa hätää. Varatöiden järjestämiseen miehille oli siihen asti myönnetty n. 35,000,000 markkaa sekä kurssien järjestämiseen, ruoanjakelua varten y. m. s. 4,000,000 markkaa. Sitäpaitsi oli vakinaisia töitä pantu käyntiin yhtä laajalti kuin aikaisemmin. Köyhäinhoitokustannukset, jotka vuonna 1930 olivat olleet 37,300,000 markan suuruiset, olivat jo nousseet n. 53,000,000 markkaan. Jos otettiin huomioon, että kaupungin tulot samaan aikaan laskukonjunktuurien johdosta olivat supistuneet, oli helppo käsittää, ettei kaupunki taloudellisista syistä kyennyt enempää lisäämään ei vakinaisia eikä varatöitään. Tähän viitaten kaupunginhallitus esitti [4]), että valtio järjestäisi Helsinkiin yleisiä töitä.

Työnvälityksessä noudatetut periaatteet. Rahatoimenjohtajan kehoituksesta työnvälitystoimiston johtokunta lähetti selonteon niistä periaatteista, joita toimisto sovelsi osoittaessaan työttömiä töihin. Yksityisiin töihin välitettiin joka tapauksessa työhön sopivin henkilö. Jos yhtä sopivia työnhakijoita oli useita, oli etusija perheen elättäjällä, jolla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä, sekä sillä, joka pisimmän ajan oli ollut toimiston kirjoissa. Kun työnhakijalle oli toimitettu työpaikka, poistettiin hänet toimiston luetteloista, kunnes hän uudelleen ilmoittautui työttömäksi. Välitettäessä työntekijöitä kaupungin ja valtion varatöihin otettiin huomioon heidän työntarpeensa, elatusvelvollisuutensa sekä aika, jonka he olivat odottaneet vuoroaan toimistoon ilmoittauduttuaan. Yksinäiset henkilöt sekä miehet, joilla oli ainoastaan vaimo elätettävänään, olivat tavallisesti saaneet odottaa pääsyä kaupungin varatöihin kuukauden, henkilöt, joiden elatusvelvollisuus oli suurempi, suhteellisesti lyhyemmän ajan. Tilapäisen lyhytaikaisen työn vuoksi työnhakija ei suinkaan ollut menettänyt vuoroaan päästä kaupungin tai valtion varatöihin. Kun työnhakijalle oli hankittu tilapäistä lyhytaikaista työtä, oli hänet poistettu toimiston luetteloista, jos työ oli kestänyt sen viikon loppuun, jolloin hän oli saanut työtä. Sen seikan, että henkilö oli ollut tilapäisessä työssä, ei ollut katsottu estävän osoittamasta hänelle vakinaista työtä joko yksityisten palveluksessa

[1]) Khs 19 p. marrask. 1,653 §. — [2]) S:n 29 p. tammik. 159 §. — [3]) S:n 15 p. tammik. 86 §, 30 p. huhtik. 622 §, 26 p. kesäk. 972 § ja 27 p. elok. 1,199 §. — [4]) S:n 12 p. marrask. 1,637 §.

tai valtion ja kaupungin varatöissä, mutta milloin toimiston oli ollut valittava toinen kahdesta muuten samassa asemassa olevasta työnhakijasta, oli etusija annettu henkilölle, jolla ei ollut tilapäistäkään työtä.

Tutustuttuaan työnvälitystoimiston johtokunnan selontekoon kaupunginhallitus päätti [1]) lausua, että todennäköisesti oli tarkoituksenmukaista, että työnhakijat pakotettiin odottamaan jonkin aikaa, ennenkuin he pääsivät varatöihin, ja että heitä tänä aikana yritettiin sijoittaa yksityisten työnantajien töihin, mutta että kuukauden odotusaika kuitenkin oli liian pitkä, minkä vuoksi se olisi lyhennettävä kahteen viikkoon. Edelleen kehoitettiin työnvälitystoimistoa myöskin henkilön päästyä varatöihin koettamaan saada hänet siirretyksi yksityisiin töihin.

Vahingonkorvaus ruumiinvamman johdosta. Tapaturmavakuutusosakeyhtiö Kullervo ilmoitti, että työntekijä A. Aarnio, joka vuonna 1914 saamansa ruumiinvamman nojalla nautti 1,397: 80 markan suuruista vuotuista avustusta, saman vamman takia oli ollut joulukuun 17 p:stä 1929 heinäkuun 16 p:ään 1930 kokonaan työkyvytön, minkä johdosta hänen vakuutusneuvoston määräyksen mukaisesti tuli saada 1,373: 75 markan lisäkorvaus. Samalta ajalta kaupungin yleisten töiden hallitus kuitenkin oli maksanut Aarniolle sairasavustusta 584: 80 markkaa. Kaupunginhallitus päätti [2]) tämän johdosta myöntää Aarniolle vakuutusmaksujen ja vahingonkorvausten määrärahasta 788: 95 markan suuruisen avustuksen vuoden 1929 joulukuun 17 p:n ja vuoden 1930 heinäkuun 16 p:n väliseltä ajalta ja maksaa samoista varoista Tapaturmavakuutusosakeyhtiö Kullervolle 2,138 markkaa, mikä vastasi sitä pääomaa, joka tarvittiin, jotta yhtiö maksaisi Aarniolle asetuksen mukaisen vahingonkorvauksen, jonka vakuutusneuvosto oli vahvistanut arvioiden Aarnion työkyvyttömyyden 40 %:ksi.

Myönnetyt eläkkeet. Kaupunginhallitus myönsi voimassa olevien eläkeohjesääntöjen määräysten mukaisesti seuraaville viranhaltijoille ja työntekijöille elinkautiset eläkkeet, joiden kuukausimäärät olivat seuraavat:

maistraatin kanslistille E. M. Ahlmanille 1,180 markkaa lukien tammikuun 1 p:stä 1932 [3]);

raastuvanoikeuden kaupunginpalvelijalle A. R. Lemströmille 1,497 markkaa joulukuun 1 p:stä lukien [4]);

raastuvanoikeuden kaupunginpalvelijalle K. F. Nilssonille 1,670 markkaa elokuun 1 p:stä lukien [5]);

rahatoimikamarin ent. sihteerille H. Dalströmille 2,884 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien [6]);

rahatoimikamarin ent. sihteerille K. Hård af Segerstadille 2,478 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien [7]);

parmaaja A. Aaltoselle 780 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien [8]);

satamakannantakonttorin vanhemmalle kirjanpitäjälle B. Liljerosille 1,643 markkaa maaliskuun 1 p:stä lukien [9]);

tilastotoimiston assistentille K. Hoffströmille 1,496 markkaa elokuun 1 p:stä lukien [10]);

palopäällikkö G. Waseniukselle 2,942 markkaa elokuun 1 p:stä lukien [11]);

palolaitoksen kersantille J. H. Rinteelle 1,643 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien [12]);

---

[1]) Khs 9 p. huhtik. 515 §. — [2]) S:n 15 p. tammik. 83 §. — [3]) Khn jsto 10 p. jouluk. 7,615 §. — [4]) S:n 10 p. jouluk. 7,614 §. — [5]) S:n 7 p. heinäk. 5,774 §. — [6]) S:n 16 p. tammik. 4,046 §. — [7]) S:n 16 p. tammik. 4,045 §. — [8]) S:n 17 p. huhtik. 4,918 §. — [9]) S:n 27 p. helmik. 4,426 §. — [10]) S:n 22 p. kesäk. 5,669 §. — [11]) S:n 30 p. kesäk. 5,740 §. — [12]) S:n 8 p. lokak. 6,768 §.

Pasilan alueen diakonissalle A. Eskolalle 726 markkaa syyskuun 1 p:stä 1926 tammikuun 1 p:ään 1928 ja tästä päivästä lukien 835 markkaa [1]);

Marian sairaalan ylihoitajattarelle S. Koreneffille 1,785 markkaa joulukuun 1 p:stä lukien [2]);

Marian sairaalan liinavaatevaraston johtajattarelle A. L. Sjöblomille 1,085 markkaa lukien tammikuun 1 p:stä 1932 [3]);

Marian sairaalan toimitsijalle A. W. Erikssonille 2,166 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien [4]);

kulkutautisairaalan alihoitajattarelle J. E. Karhulle 1,073 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien [5]);

Kivelän sairaalan alihoitajattarelle E. E. Uotilalle 742 markkaa heinäkuun 1 p:stä lukien [6]);

Kivelän sairaalan portinvartijalle N. Malmiselle 405 markkaa elokuun 1 p:stä lukien [7]);

Nikkilän sairaalan käsityönjohtajattarelle I. Kempelle 1,075 markkaa toukokuun 1 p:stä lukien [8]);

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle A. H. A. Haapiolle 1,785 markkaa elokuun 1 p:stä lukien, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke [9]);

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle H. Kaparille elokuun 1 p:stä lukien 1,785 markkaa, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke [10]);

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle M. H. O. Laasoselle syyskuun 1 p:stä lukien 1,547 markkaa, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke [11]);

suomenkielisten kansakoulujen talonmiehelle E. Nyqvistille 530 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien [12]);

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattarelle A. E. Stenbergille elokuun 1 p:stä lukien 1,529 markkaa, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke [13]),

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattarelle K. Steniukselle tammikuun 1 p:stä lukien 1,785 markkaa, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke [14]);

ruotsinkielisten kansakoulujen veistonopettajan apulaiselle O. Fredrikssonille 863 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien [15]);

ruotsinkielisten kansakoulujen vahtimestarille K. M. Wikmanille 1,049 markkaa elokuun 1 p:stä lukien [16]);

kaasulaitoksen kamreerille O. A. Melleniukselle 2,655 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien [17]);

kaasulaitoksen konemestarille K. G. Strömstenille 2,228 markkaa heinäkuun 1 p:stä lukien [18]);

kaasulaitoksen moottorinhoitajalle V. V. Ingmanille 1,316 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien [19]);

kaasulaitoksen lampunhoitajalle K. G. Saarelle 1,212 markkaa heinäkuun 1 p:stä lukien [20]);

---

[1]) Khn jsto 16 p. tammik. 4,062 §. — [2]) S:n 15 p. lokak. 6,852 §. — [3]) S:n 5 p. marrask. 7,152 §. — [4]) S:n 7 p. heinäk. 5,768 §. — [5]) S:n 5 p. marrask. 7,154 §. — [6]) S:n 8 p. lokak. 6,766 §. — [7]) S:n 19 p. marrask. 7,287 §. — [8]) S:n 16 p. kesäk. 5,548 §. — [9]) S:n 3 p. syysk. 6,168 §. — [10]) S:n 3 p. syysk. 6,169 §. — [11]) S:n 6 p. helmik. 4,197 §. — [12]) S:n 3 p. syysk. 6,170 §. — [13]) S:n 30 p. heinäk. 5,869 §. — [14]) S:n 20 p. tammik. 4,094 §. — [15]) S:n 20 p. maalisk. 4,638 §. — [16]) S:n 26 p. toukok. 5,373 §. — [17]) S:n 26 p. toukok. 5,376 §. — [18]) S:n 26 p. toukok. 5,377 §. — [19]) S:n 13 p. elok. 5,899 §. — [20]) S:n 22 p. kesäk. 5,668 §.

kaasulaitoksen voitelijalle S. Rökmanille 1,186 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien [1]);

kaasulaitoksen kuorma-ajurille V. Järvelle 710 markkaa helmikuun 15 p:stä lukien [2]);

kaasulaitoksen työntekijälle A. Häyryselle 663 markkaa maaliskuun 5 p:stä lukien [3]);

kaasulaitoksen portinvartijalle T. Koivuselle 498 markkaa huhtikuun 15 p:stä lukien [4]);

sähkölaitoksen kirvesmiehelle A. Toivolle 601 markkaa maaliskuun 1 p:stä lukien [5]);

sähkölaitoksen pääaseman portinvartijalle A. Keinäselle 483 markkaa joulukuun 13 p:stä 1930 lukien [6]);

rakennuskonttorin satamaosaston työntekijälle J. G. Alangolle 832 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien [7]);

rakennuskonttorin satamaosaston työntekijälle J. H. Elorannalle 492 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien [8]);

rakennuskonttorin satamaosaston työntekijälle G. A. Fäldtille 379 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien [9]);

rakennuskonttorin satamaosaston työntekijälle D. N. Kuuselalle lokakuun 1 p:stä lukien 465 markkaa, siitä vähennettynä hänelle ruumiinvamman johdosta tuleva vahingonkorvaus, 366: 80 markkaa [10]);

rakennuskonttorin katuosaston työntekijälle H. Auerille 1,029 markkaa lokakuun 10 p:stä lukien [11]);

rakennuskonttorin katuosaston työntekijälle J. F. Kajanderille 397 markkaa huhtikuun 26 p:stä lukien [12]);

rakennuskonttorin katuosaston työntekijälle O. V. Karlénille 424 markkaa helmikuun 28 p:stä lukien [13]);

rakennuskonttorin katuosaston työntekijälle K. G. Oinoselle 1,073 markkaa huhtikuun 21 p:stä lukien [14]);

rakennuskonttorin katuosaston työntekijälle A. Oksalle 594 markkaa syyskuun 5 p:stä lukien [15]);

rakennuskonttorin katuosaston työntekijälle G. Parkkoselle 643 markkaa huhtikuun 25 p:stä lukien [16]);

rakennuskonttorin katuosaston työntekijälle E. V. Rauniolle 835 markkaa maaliskuun 31 p:stä lukien [17]);

rakennuskonttorin katuosaston työntekijälle G. V. Tuoviselle 721 markkaa huhtikuun 23 p:stä lukien [18]);

rakennuskonttorin katuosaston työntekijälle J. A. Wilénille 541 markkaa lukien marraskuun 8 p:stä 1930 [19]);

rakennuskonttorin katuosaston työntekijälle H. Virralle 520 markkaa helmikuun 1 p:stä lukien [20]);

rakennuskonttorin huonerakennusosaston työntekijälle A. Auviselle 607 markkaa tammikuun 11 p:stä lukien [21]);

---

[1]) Khn jsto 8 p. lokak. 6,767 §. — [2]) S:n 27 p. helmik. 4,427 §. — [3]) S:n 10 p. huhtik. 4,797 §. — [4]) S:n 10 p. huhtik. 4,798 §. — [5]) S:n 10 p. jouluk. 7,617 §. — [6]) S:n 13 p. helmik. 4,291 §. — [7]) S:n 8 p. lokak. 6,758 §. — [8]) S:n 17 p. jouluk. 7,680 §. — [9]) S:n 8 p. lokak. 6,757 §. — [10]) S:n 17 p. jouluk. 7,679 §. — [11]) S:n 29 p. lokak. 7,051 §. — [12]) S:n 26 p. toukok. 5,374 §. — [13]) S:n 5 p. marrask. 7,153 §. — [14]) S:n 30 p. kesäk. 5,739 §. — [15]) S:n 15 p. lokak. 6,853 §. — [16]) S:n 30 p. kesäk. 5,738 §. — [17]) S:n 26 p. toukok. 5,375 §. — [18]) S:n 30 p. kesäk. 5,737 §. — [19]) S:n 20 p. tammik. 4,095 §. — [20]) S:n 13 p. helmik. 4,290 §. — [21]) S:n 17 p. huhtik. 4,917 §.

rakennuskonttorin varastonhoitajalle J. E. Wessmanille 1,219 markkaa lukien tammikuun 1 p:stä 1932 [1]);

rakennuskonttorin varasto-osaston työntekijälle K. G. Karlssonille 812 markkaa toukokuun 30 p:stä lukien [2]);

puhtaanapitolaitoksen työntekijälle F. J. Aaltoselle 663 markkaa toukokuun 15 p:stä lukien [3]);

puhtaanapitolaitoksen työntekijälle J. Hänniselle 858 markkaa helmikuun 20 p:stä lukien [4]);

puhtaanapitolaitoksen työntekijälle V. Laajalle 875 markasta 938 markkaan korotetun määrän lukien lokakuun 1 p:stä 1930, koska Laaja oli ollut kaupungin palveluksessa pitemmän ajan kuin oli ilmoitettu, kun eläkemäärä vuonna 1930 vahvistettiin [5]);

puhtaanapitolaitoksen tallimiehelle A. Leanderille 971 markkaa elokuun 1 p:stä lukien [6]);

puhtaanapitolaitoksen kirvesmiehelle E. J. Nurmiselle 986 markkaa toukokuun 15 p:stä lukien [7]);

puhtaanapitolaitoksen työntekijälle A. Petrellille 686 markkaa elokuun 15 p:stä lukien [8]);

puhtaanapitolaitoksen työntekijälle H. Stångille 678 markkaa heinäkuun 1 p:stä lukien [9]);

pakkahuoneen siivoojalle A. A. Vimanille 429 markkaa joulukuun 1 p:stä lukien [10]); sekä

virutushuoneiden ent. kaitsijalle J. F. Blomqvistille 651 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien [11]).

Hautausavustukset. Kaupunginhallitus päätti [12]), että hallituksen yleinen jaosto sai ratkaista ohjesäännön mukaisen hautausavustuksen myöntämistä koskevat asiat, mikäli niiden ratkaiseminen ei kuulunut asianomaiselle lautakunnalle.

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen tiedustelun johdosta kaupunginhallitus päätti [13]) ilmoittaa, että kun lain määräämä, vakuutuslaitoksen maksama hautausavustus ylitti kunnan varoista annettavan avustuksen, niin ainoastaan ensiksi mainittu määrä oli suoritettava.

Koska kesäkuun 4 p:nä 1931 kansakoulujen järjestysmuodosta annettu asetus oikeutti edesmenneen kansakoulunopettajan kuolinpesän nostamaan hänen palkkansa kuolinpäivästä seuraavan elokuun 1 p:ään edellyttäen, että kuolinpesä palkkasi avonaista virkaa hoitavan henkilön, kaupunginhallitus päätti [14]), että hautausavustusta tällaisissa tapauksissa oli suoritettava virkasäännössä vahvistetun ja edellä mainitun asetuksen nojalla maksetun edun välistä erotusta vastaava määrä.

Hautausavustusta maksettiin kertomusvuonna talousarvioon tätä tarkoitusta varten merkitystä määrärahasta:

työntekijä K. A. Peltosen kuolinpesälle 1,500 markkaa [15]);

kaasulaitoksen työntekijän G. E. Sohlbergin kuolinpesälle 1,500 markkaa [16]);

---

[1]) Khn jsto 19 p. marrask. 7,288 §. — [2]) S:n 23 p. heinäk. 5,824 §. — [3]) S:n 30 p. kesäk. 5,736 §. — [4]) S:n 8 p. toukok. 5,213 §. — [5]) S:n 8 p. toukok. 5,214 §; vrt. v:n 1930 kert. os. II. — [6]) Khn jsto 23 p. heinäk. 5,823 §. — [7]) S:n 16 p. kesäk. 5,547 §. — [8]) S:n 24 p. syysk. 6,537 §. — [9]) S:n 30 p. kesäk. 5,735 §. — [10]) S:n 10 p. jouluk. 7,616 §. — [11]) S:n 15 p. lokak. 6,849 §. — [12]) Khs 12 p. helmik. 234 §. — [13]) S:n 10 p. syysk. 1,259 §. — [14]) S:n 5 p. marrask. 1,577 §. — [15]) S:n 29 p. tammik. 153 §. — [16]) S:n 12 p. helmik. 233 §.

eläkkeellä olleen sähkölaitoksen ent. työntekijän K. H. Laakson kasvattityttärelle 1,500 markkaa [1]);

rakennuskonttorin työntekijän J. Salmen leskelle 1,500 markkaa [2]);

eläkkeennauttija J. Saarisen leskelle 1,500 markkaa [3]);

eläkkeennauttija H. Vuorisen tyttärelle 1,500 markkaa [4]);

puhtaanapitolaitoksen yövartijan M. Meijuksen kuolinpesälle 1,500 markkaa [5]);

eläkkeellä olleen työntekijä F. J. Lönnqvistin leskelle 1,500 markkaa [6]);

eläkkeellä olleen kirvesmies H. Reijosen leskelle 1,500 markkaa [7]);

työntekijä A. G. Heinon leskelle 1,500 markkaa [8]);

rakennuskonttorin työntekijän A. M. Lindforsin kuolinpesälle 1,500 markkaa [9]);

kulkutautisairaalan kylvettäjättären V. Karjuksen kuolinpesälle 1,500 markkaa [10]);

palokorpraali O. Hytösen leskelle 1,529 markkaa [11]);

eläkkeellä olleen puhtaanapitolaitoksen ent. työntekijän E. J. Nurmisen kuolinpesälle 1,500 markkaa [12]);

eläkkeellä olleen puhtaanapitolaitoksen ent. työntekijän E. Kasurisen kuolinpesälle 1,500 markkaa [13]);

raastuvanoikeuden puhtaaksikirjoittajan Hj. Lindholmin kuolinpesälle 1,685 markkaa [14]);

eläkkeellä olleen kirvesmies A. Byskatan leskelle 1,500 markkaa [15]);

verotusvalmistelukunnan kanslia-apulaisen A. L. Njuggin kuolinpesälle 1,500 markkaa [16]);

eläkkeellä olleen työntekijä I. Partasen kuolinpesälle 1,500 markkaa [17]);

eläkkeellä olleen kansakoulunopettajatar M. Forssin kuolinpesälle 1,500 markkaa [18]);

eläkkeellä olleen kansakoulunopettajatar B. M. Paqvalénin kuolinpesälle 1,500 markkaa [19]);

vesijohtolaitoksen koneenkäyttäjän G. A. Fagerströmin kuolinpesälle 2,960 markkaa [20]);

satamakannantakonttorin konttorikirjurin M. Gyllingin kuolinpesälle 1,890 markkaa [21]);

Tuurholman lepokodin kaitsijan Th. Landénin kuolinpesälle 1,500 markkaa [22]);

Hietaniemenkadun kunnallisten työväenasuntojen talonmiehen F. Wahlbergin kuolinpesälle 2,055 markkaa [23]);

kansliasihteeri K. Hård af Segerstadin kuolinpesälle 8,280 markkaa [24]);

eläkkeellä olleen rahatoimiston ent. konttorikirjurin H. Wärnhjelmin jälkeenjääneelle sisarelle 1,500 markkaa [25]);

varastotyöntekijä K. G. Karlssonin leskelle 1,500 markkaa [26]);

---

[1]) Khn jsto 27 p. helmik. 4,422 §. — [2]) S:n 20 p. maalisk. 4,640 §. — [3]) S:n 27 p. maalisk. 4,703 §. — [4]) S:n 27 p. maalisk. 4,711 §. — [5]) S:n 1 p. huhtik. 4,761 §. — [6]) S:n 8 p. toukok. 5,212 §. — [7]) S:n 26 p. toukok. 5,378 §. — [8]) S:n 9 p. kesäk. 5,459 §. — [9]) S:n 7 p. heinäk. 5,769 §. — [10]) S:n 30 p. heinäk. 5,868 §. — [11]) Khs 20 p. elok. 1,186 §. — [12]) Khn jsto 17 p. syysk. 6,412 §. — [13]) S:n 17 p. syysk. 6,413 §. — [14]) S:n 24 p. syysk. 6,539 §. — [15]) S:n 8 p. lokak. 6,755 §. — [16]) S:n 8 p. lokak. 6,762 §. — [17]) S:n 8 p. lokak. 6,763 §. — [18]) S:n 8 p. lokak. 6,773 §. — [19]) S:n 8 p. lokak. 6,774 §. — [20]) S:n 8 p. lokak. 6,781 §. — [21]) S:n 15 p. lokak. 6,850 §. — [22]) S:n 29 p. lokak. 7,056 §. — [23]) S:n 29 p. lokak. 7,057 §. — [24]) S:n 29 p. lokak. 7,063 §. — [25]) S:n 5 p. marrask. 7,144 §. — [26]) S:n 5 p. marrask. 7,156 §.

rakennuskonttorin työntekijän M. Saarlundin leskelle 1,500 markkaa [1]);
Kotikallion lastentarhan ent. opettajattaren E. Hyvärisen kuolinpesälle 1,500 markkaa [2]);
sähkölaitoksen tullaajan F. Karellin kuolinpesälle 2,270 markkaa [3]);
ruotsinkielisten kansakoulujen ent. lääkärin arkiaatteri R. Sieversin leskelle 1,893 markkaa [4]);
ent. veistonopettajanapulaisen O. Fredrikssonin kuolinpesälle 1,500 markkaa [5]);
suomenkielisten kansakoulujen opettajattaren Z. Buurin kuolinpesälle 3,305 markkaa [6]);
suomenkielisten kansakoulujen lämmittäjä-talonmiehen S. L. Valtosen leskelle 1,610 markkaa, siitä vähennettynä 566 markkaa sen edun korvaukseksi, että leski Valtonen sai marraskuun loppuun asua miesvainajansa virka-asunnossa [7]);
Kulosaaren sillan tarkastajan S. Abrahamssonin leskelle 2,500 markkaa [8]);
kaasulaitoksen levysepän A. Kiven leskelle 1,500 markkaa [9]);
Marian sairaalan ent. silittäjättären H. M. Heleniuksen kuolinpesälle 1,500 markkaa [10]); sekä
kaupunginorkesterin jäsenen A. Ikosen leskelle 3,292 markkaa [11]).

Poliisilaitoksen miehistöauton vuokramaksu. Yleisistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus maksoi [12]) 10,414 markkaa korvaukseksi poliisilaitokselle sen miehistöauton luovuttamisesta rikostuomioiden toimeenpanokonttorin käytettäväksi.

Lisämääräraha rikostuomioiden toimeenpanokonttorille. Yleisistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi [13]) rikostuomioiden toimeenpanokonttorille 1,420: 40 markan suuruisen lisäyksen konttorin tarverahoihin.

Määräraha toiselle kaupunginvoudille. Toinen kaupunginvouti oli maistraatille osoitetussa kirjelmässä huomauttanut, että verojäämien nopea periminen edellytti, että verolippuihin oli merkitty verovelvollisten oikeat osoitteet. Koska kaupunginvoudinkonttorin apulaiset eivät ehtineet varsinaisena työaikana saada selville mainittuja osoitteita, oli tärkeätä, että työn sai suorittaa yliaikana ja ylimääräisestä palkkiosta. Maistraatin anomuksesta kaupunginhallitus myönsi [14]) yleisistä käyttövaroistaan 20,000 markan määrärahan kyseisen työn kustantamiseksi.

Konttorikoneiden kunnossapito. Kaupunginkanslian seitsemän kirjoituskoneen puhdistus vuonna 1931 uskottiin [15]) Osakeyhtiö Systemalle, joka oli siitä vaatinut 97: 20 markan korvauksen koneelta. Kustannukset, yhteensä 680: 40 markkaa, suoritettiin kanslian tarverahamäärärahasta. Sittemmin kaupunginhallitus päätti [16]) uskoa rahatoimiston kirjoitus- ja laskukoneiden samoinkuin omien koneittensa puhdistamisen vuonna 1932 Osakeyhtiö Uudelle Systemalle edellyttäen, että kaupunki sai 15 %:n alennuksen bruttokustannuksista.

---

[1]) Khn jsto 12 p. marrask. 7,246 §. — [2]) S:n 12 p. marrask. 7,248 §. — [3]) S:n 12 p. marrask. 7,250 §. — [4]) S:n 19 p. marrask. 7,283 §. — [5]) S:n 19 p. marrask. 7,290 §. — [6]) S:n 26 p. marrask. 7,379 §. — [7]) S:n 26 p. marrask. 7,380 §. — [8]) S:n 10 p. jouluk. 7,613 §. — [9]) S:n 10 p. jouluk. 7,620 §. — [10]) S:n 10 p. jouluk. 7,621 §. — [11]) S:n 23 p. jouluk. 7,776 §. — [12]) S:n 16 p. tammik. 4,034 §, 13 p. maalisk. 4,562 §, 17 p. huhtik. 4,923 §, 26 p. toukok. 5,379 §, 9 p. kesäk. 5,462 §, 16 p. kesäk. 5,794 §, 27 p. elok. 6,061 §, 10 p. syysk. 6,271 §, 15 p. lokak. 6,859 §, 12 p. marrask. 7,249 § ja 17 p. jouluk. 7,685 §. — [13]) S:n 27 p. elok. 6,062 §. — [14]) Khs 19 p. helmik. 286 §. — [15]) Khn jsto 16 p. tammik. 4,047 §. — [16]) S:n 8 p. lokak. 6,783 §.

Aikakauskirja Juridiska föreningens tidskrift. Kaupunginhallitus osoitti [1]) käyttövaroistaan 2,000 markkaa Juridiska föreningens tidskrift nimisen aikakauskirjan vuosikertain 1900—30 ostamiseksi kaupunginkansliaan liitteineen ja luetteloineen.

Virkapuvut kaupunginhallituksen autonkuljettajille. Kaupunginhallitus myönsi [2]) yleisistä käyttövaroistaan 1,500 markkaa autonkuljettajilleen K. Palinille ja E. Niemuralle avustukseksi uusien virkapukujen hankkimisesta aiheutuvien kustannusten suorittamiseen.

Puhelinkeskustelut Tukholmaan. Provisioiden y.m. määrärahasta määrättiin [3]) maksettavaksi 1,963 markkaa kiinteistöjohtajan Tukholmassa suorittamien, kaupungin Stockholms enskilda bankista ottamaa lainaa koskevien neuvottelujen yhteydessä tapahtuneiden puhelinkeskustelujen maksamiseksi.

Hintatilasto. Revisionikonttorille myönnettiin [4]) kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 3,000 markan määräraha kaupungin tarpeisiin vuodesta 1930 lähtien ostettujen tärkeimpien tavarain hintatilaston laatimista varten.

Määräraha raittiuspropagandaa varten. Raittiuslautakunta sai [5]) samoista varoista 8,000 markan määrärahan marraskuun alussa pidettävän n. s. raittiusviikon järjestämistä varten.

Poliisilaitoksen suojeluosasto. Äsken mainituista käyttövaroista myönnettiin [6]) edelleen 11,400 markkaa kahden tilapäisen koulutetun sairaanhoitajattaren palkkaamiseen tammi-maaliskuuksi poliisilaitoksen suojeluosastolle.

Osoiteilmoituskaavakkeet. Poliisilaitoksen osoiteilmoituskaavakkeiden painatuskustannuksiin kaupunginhallitus myönsi [7]) yleisistä käyttövaroistaan 25,907 markkaa.

Porvoon maatalousnäyttely. Samoista varoista kaupunginhallitus myönsi [8]) 3,500 markkaa kustantaakseen kaupungin maidon- ja lihantarkastamojen osanoton Uudenmaan ja Hämeen läänien maatalousseurojen Porvooseen järjestämään juhlanäyttelyyn. Sittemmin terveydenhoitolautakunta oikeutettiin [9]) käyttämään samaan tarkoitukseen käyttövaroistaan lisäksi yhteensä 3,352: 45 markkaa.

Määräraha Reijolan lastenkodille. Lastensuojelulautakunta oikeutettiin [10]) kahdeksi kuukaudeksi ottamaan ylimääräinen hoitajatar Reijolan lastenkotiin hinkuyskään sairastuneiden lasten hoitoa varten. Hänen palkkaamisekseen kaupunginhallitus myönsi yleisistä käyttövaroistaan 2,318 markkaa, mistä kuitenkin 1,118 markkaa oli vähennettävä luontoisetujen korvaukseksi.

Lastenhoidon neuvonta. Edellä mainituista käyttövaroista myönnettiin [11]) lastensuojelulautakunnalle 15,000 markan suuruinen määräraha väliaikaisen neuvonta-aseman ylläpitämiseen Tehtaankadun lastensairaalassa syyskuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n välisenä aikana. Lääkintöhallitukselta oli anottava, että asemalle luovutettaisiin ilmainen huoneisto sairaalasta [12]).

Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitolle myönnettiin [11]) samoista varoista 10,000 markkaa laajennetun neuvonta-aseman ylläpitämiseen taka-Töölössä syyskuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään.

Määräraha säilykekursseja varten. Yleisistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi [13]) ammattiopetuslaitosten johtokunnalle 4,000 markan määrärahan säilykekurssien järjestämiseen elokuun aikana.

---

[1]) Khn jsto 27 p. huhtik. 5,036 §. — [2]) S:n 26 p. toukok. 5,386 §. — [3]) S:n 23 p. jouluk. 7,781 §. — [4]) S:n 23 p. heinäk. 5,827 §. — [5]) Khs 22 p. toukok. 786 §. — [6]) S:n 12 p. helmik. 245 §. — [7]) S:n 26 p. maalisk. 488 §. — [8]) Khn jsto 20 p. maalisk. 4,623 §. — [9]) Khs 23 p. heinäk. 1,094 §. — [10]) Khn jsto 3 p. helmik. 4,156 §. — [11]) Khs 11 p. kesäk. 930 §. — [12]) Ks. tätä kert. s. 121. — [13]) Khs 23 p. huhtik. 606 §.

Lastentarhat. Rakennuskonttoria kehoitettiin [1]) hankkimaan keinu sekä hiekkalaatikko Turuntien 24:ssä olevan Rauhalan lastentarhan pihamaalle.

Yleisistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi [2]) 4,075 markan määrärahan kesälomasijaisten palkkaamiseen Vallilan lastentarhan johtajattarelle, kahdelle hoitajattarelle ja keittäjättärelle.

Lastentarhain korjaus- ja ylläpitomäärärahasta myönnettiin [3]) 1,000 markkaa sähkötuulettajan hankkimiseen Touhulan lastentarhaan.

Määräraha kaupunginmuseolle. Kaupunginmuseon johtaja sai [4]) kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 3,000 markan suuruisen määrärahan museolle lahjoitetun senaattori L. Mechelinin kirjaston luetteloimista varten.

Kaupunginorkesterin kansliassa suoritetut arkistotyöt. Edellä mainituista käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi [5]) 3,450 markkaa eräitä arkistotöitä varten, joita viulutaiteilija F. Grieben kesän aikana tuli suorittamaan kaupunginorkesterin kansliassa.

Lisämääräraha sähkölaitokselle. Lukuun Sähkölaitos sisältyvistä kaupunginhallituksen käyttövaroista osoitettiin [6]) 102,200 markkaa lisäykseksi eräihin vuoden 1930 katuvalaistusmäärärahoihin.

Lisämääräraha lumenajoa varten. Yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi [7]) 165,000 markan lisäyksen kaupungin taloista tapahtuvaa lumenajoa varten myönnettyyn määrärahaan.

Määrärahoja kaupungin taloja varten. Yleisistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi [8]) 2,400 markkaa kiinteistölautakunnan käytettäväksi lämmittäjän palkkaamiseen rahatoimistoon sekä 1,440 markkaa siivoojattaren palkkaamiseen saman talon A-porraskäytävään. Ylimääräisen lämmittäjän palkkaamiseksi virastotaloon lokakuun 15 p:stä vuoden loppuun kaupunginhallitus myönsi [8]) 2,500 markkaa pääluokkaan Kaupungin kiinteä omaisuus sisältyvistä käyttövaroistaan.

Lisämääräraha keskuskeittolalle. Vuoden 1930 talousarvion lukuun Keskuskeittola merkityistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi [9]) tarpeen vaatiman 35,100 markan suuruisen lisäyksen keskuskeittolan saman vuoden vuokramäärärahaan.

Vuokramäärärahoja [10]). Arvaamattomien vuokrain ja vuokrankorotusten määrärahasta kaupunginhallitus myönsi 2,450 markkaa viidennelle poliisiasemalle Eurantien talosta n:o 7 hankitun huoneiston kuluvan vuoden vuokran maksamiseen [11]); 3,200 markkaa Vallilan kansakoululle Pääskylänkadun talosta n:o 3 syyskuun 1 p:stä lukien 800 markan kuukausivuokrasta vuokrattavan lisähuoneen vuokran suorittamiseen [12]); 12,250 markkaa kiinteistölautakunnan vuokraaman, työnvälitystoimiston merimiesten osastolle luovutetun Etel. Makasiinikadun talossa n:o 6 sijaitsevan huoneiston kuluvan vuoden vuokran suorittamiseen [13]); sekä 650 markkaa toimiston Vallilan haara-

---

[1]) Khn jsto 30 p. toukok. 5,418 §. — [2]) S:n 30 p. toukok. 5,410 §. — [3]) Khs 23 p. heinäk. 1,100 §. — [4]) S:n 15 p. tammik. 81 §. — [5]) Khn jsto 30 p. toukok. 5,408 §. — [6]) Khs 29 p. tammik. 147 §. — [7]) S:n 19 p. helmik. 304 § ja 26 p. maalisk. 497 §. — [8]) Khn jsto 15 p. lokak. 6,873 § ja 5 p. marrask. 7,167 §. — [9]) Khs 29 p. tammik. 157 §. — [10]) Ks. myös tätä kert. s. 148. — [11]) Khs 30 p. huhtik. 630 §. — [12]) Khn jsto 14 p. huhtik. 4,898 §. — [13]) Khs 22 p. toukok. 775 §.

osaston vuokraa varten [1]); 38,760 markkaa kiinteistötoimiston pörssitalossa olevan huoneiston vuokran suorittamiseen syyskuun 1 p:n ja joulukuun 1 p:n väliseltä ajalta [2]); sekä 4,470 markkaa kaupunginvaltuuston Svenska gårdenissa olevan kaupunginvaltuuston istuntosalin joulukuun vuokran suorittamiseen [3]).

Kirjapainokoulun ent. huoneiston vuokra. Kesäkuun 1 p:nä 1930 kirjapainokoulu muutti pois sille Salomoninkadun varrella olevasta Hankkijan talosta vuokratusta huoneistosta, ja erehdyksestä huoneiston vuokrasopimusta ei ajoissa sanottu irti, minkä vuoksi osuuskunta vaati vuokran kesäkuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseltä ajalta. Tämän määrän, 49,352: 45 markkaa, kaupunginhallitus osoitti [4]) talousarvion tililtä Arvaamattomat vuokrat ja vuokrankorotukset.

Muuttokustannukset. Tällaisia tarkoituksia varten talousarvioon merkitystä määrärahasta kaupunginhallitus myönsi seuraavat määrärahat: kaupunginvaltuuston kanslian ja arkiston muutto pörssitalosta kaupungintaloon 6,065 markkaa [5]); kiinteistötoimiston muutto pörssitalosta kaupungintaloon 8,352: 70 markkaa [6]); erään kassakaapin kuljetus kaupunginkansliasta kiinteistötoimistoon 700 markkaa [7]); revisionikonttorin muutto kaupungintalosta rahatoimistoon 1,000 markkaa [8]); asuntotarkastuskonttorin muutto sen virastotalossa olevaan uuteen huoneistoon 1,080: 90 markkaa [9]); erään kirjoituspöydän siirtäminen kaupunginkansliasta maidontarkastamoon 50 markkaa [10]); maidontarkastamon muutto uuteen huoneistoon 500 markkaa [11]); sekä lastentarhain kanslian muutto virastotaloon 355 markkaa [12]).

Yleisistä käyttövaroistaan hallitus myönsi [13]) 650 markkaa henkikirjoittajan konttorin ja siviilirekisteritoimiston muutosta kaupungintalosta virastotaloon aiheutuneiden kustannusten suorittamiseen.

Kunnianosoituksia. Kaupunginhallitus päätti [14]) kunnioittaa edesmenneen ent. virkaatekevän kanslianjohtajan K. Hård af Segerstadin muistoa laskemalla kukkia hänen haudalleen. Samalla tavalla kunnioitettiin [15]) hallituksen edesmenneen jäsenen A. Huotarin muistoa. Tästä aiheutuneet kustannukset suoritettiin hallituksen yleisistä käyttövaroista.

Keskuskauppakamarin kultainen ansiomerkki annettiin rahatoimiston konttoriapulaiselle M. Poppiukselle [16]), revisionikonttorin reviisorille O. Paldanille [17]) sekä sähkölaitoksen kamreerille G. Weckmanille [18]), jotka kaikki olivat olleet 40 vuotta kaupungin palveluksessa. Mitalien aiheuttamat kustannukset, 2,025 markkaa, oli suoritettava kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista.

Laakeriseppele professori R. Kajanukselle. Kaupunginhallitus osoitti [19]) 600 markkaa yleisistä käyttövaroistaan laakeriseppeleen kustantamiseksi ojennettavaksi professori R. Kajanukselle hänen täyttäessään 75 vuotta.

---

[1]) Khs 3 p. jouluk. 1,767 §; vrt. tätä kert. s. 116. — [2]) Khs 3 p. syysk. 1,222 §. — [3]) Khn jsto 30 p. jouluk. 7,828 §. — [4]) Khs 12 p. maalisk. 435 §. — [5]) S:n 8 p. tammik. 45 §. — [6]) S:n 26 p. marrask. 1,740 §. — [7]) Khn jsto 13 p. tammik. 4,007 §. — [8]) S:n 15 p. lokak. 6,868 §. — [9]) S:n 17 p. syysk. 6,422 §. — [10]) S:n 12 p. marrask. 7,260 §. — [11]) S:n 15 p. lokak. 6,856 §. — [12]) S:n 10 p. jouluk. 7,626 §. — [13]) Khs 23 p. heinäk. 1,092 § ja khn jsto 30 p. heinäk. 5,871 §. — [14]) Khs 23 p. lokak. 1,548 §. — [15]) S:n 10 p. marrask. 1,598 §. — [16]) Khn jsto 8 p. lokak. 6,786 §. — [17]) S:n 3 p. jouluk. 7,597 §. — [18]) Khs 6 p. elok. 1,109 §. — [19]) Khn jsto 3 p. jouluk. 7,599 §.

Määräraha virvokkeita varten. Edellä mainituista varoista kaupunginhallitus myönsi [1]) 1,201 markkaa virvokkeiden kustantamiseksi talousarvion käsittelyä varten pidettyjen kokousten osanottajille.

Kaupungin jäsenyys eri yhdistyksissä. Kaupunginhallitus päätti [2]), että kaupunki liittyisi jäsenenä Suomen tieyhdistykseen ja että jäsenmaksu, 1,000 markkaa kerta kaikkiaan, suoritettaisiin sen yleisistä käyttövaroista.

Lämmittäjäin kurssit. Kaupunginhallitus myönsi [3]) yleisistä käyttövaroistaan 450 markkaa kurssimaksujen suorittamiseen kuuden kaupungin palveluksessa olevan henkilön puolesta, jotka osallistuivat Voima- ja polttoainetaloudellisen yhdistyksen järjestämiin lämmittäjäin kursseihin.

Haaksirikon aiheuttamat kustannukset. Yleisten töiden pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi [4]) 23,828: 90 markan suuruisen määrärahan eräiden hinaajalaiva H 2:n haaksirikon [5]) aiheuttamien kustannusten suorittamiseen.

Joulukuusi Senaatintorille. Kaupunginhallitus päätti [6]), että Senaatintorille joulukuun 13 p:nä pystytettäisiin kuusi, ja myönsi tähän tarkoitukseen yleisistä käyttövaroistaan 3,930 markkaa.

Helsingin ympäristön maantieto ja luonnonhistoria. Filosofianmaisteri R. Palmgrenille myönnettiin [7]) tilitysvelvollisuuden ehdoin kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 10,000 markan määräraha Helsingin seudun menneiden aikojen maantietoa ja luonnonhistoriaa valaisevan aineiston keräämiseen, kuitenkin ehdoin, että herra Palmgren ensin laati asiasta promemorian.

Puhelinluettelo. Yleisistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi [8]) 2,500 markkaa Helsingin puhelinyhdistyksen luetteloon liitettävän värilliselle paperille painettavan autoasemain puhelinluettelon kustantamiseksi.

Lisärivien painattamiseksi vuoden 1931 puhelinluetteloon osoitettiin [9]) samoista varoista 16,130 markkaa.

Ajantiedoitus. Normaalikellojen kunnossapitomäärärahasta myönnettiin [10]) 2,400 markkaa tähtitornista tapahtuvan ajantiedoituksen kustantamiseksi.

Professori M. Herzensteinin muistomerkki. Kaupunginhallitus osoitti [11]) yleisistä käyttövaroistaan 315 markkaa Terijoelle pystytetyn professori M. Herzensteinin muistomerkin korjauksiin.

Määräraha ilmoitusta varten. Edellä mainituista käyttövaroista kaupunginhallitus myönsi [12]) 150 Saksanmarkkaa vastaavan rahamäärän ilmoituksen kustantamiseksi Messe und Ausstellung nimisessä julkaisussa.

Taideteosten osto [13]). Sen jälkeen kun maan taiteilijoita ja arkkitehtejä julkisella kuulutuksella oli kehoitettu lähettämään ehdotuksia Helsingin yleisten paikkain kaunistamiseksi, oli saapunut eräitä luonnoksia, ja kaupunginhallitus päätti [14]) tilata kuvanveistäjä J. Haapasalon veistoksen Nyrkkeilijät 200,000 markasta, kuvanveistäjä G. Qvistin aurinkokellon 25,000 markasta, kuvanveistäjä V. Janssonin Convolvulus-veistoksen 145,000 markasta sekä kuvanveistäjä J. Mäntysen veistoksen Mesikämmen muurahaispesällä 60,000

---

[1]) Khn jsto 10 p. jouluk. 7,624 §. — [2]) S:n 10 p. maalisk. 4,544 §. — [3]) S:n 27 p. tammik. 4,148 § ja 3 p. syysk. 6,178 §. — [4]) Khs 23 p. jouluk. 1,939 §. — [5]) Ks. myös tätä kert. s. 182. — [6]) Khn jsto 10 p. jouluk. 7,630 §. — [7]) Khs 7 p. toukok. 676 §. — [8]) Khn jsto 7 p. huhtik. 4,767 §. — [9]) Khs 17 p. jouluk. 1,903 §. — [10]) S:n 8 p. tammik. 44 §. — [11]) Khn jsto 23 p. heinäk. 5,814 §. — [12]) S:n 12 p. toukok. 5,225 §. — [13]) Ks. myös tätä kert. s. 164. — [14]) Khs 12 p. helmik. 226 §.

markasta samoinkuin lunastaa kuvanveistäjä S. Mäkelältä luonnoksen nimeltä Työn päättyessä 2,000 markasta.

Mainittujen kuvanveistäjäin kanssa tehtiin [1]) sittemmin yksityiskohtaiset sopimukset heiltä tilattujen taideteosten valmistamisesta ja pystyttämisestä. Mesikämmen-ryhmän hionnan korvaukseksi oli suoritettava 5,000 markkaa ja jalustakivestä sekä sen ympäristön kivilaatoittamisesta 9,200 markkaa.

Filosofiantohtori H. Renqvistille oli taideteosten ostomäärärahasta maksettava 1,000 markkaa aurinkokellon asettamisesta. Koska viimeksi mainitun taideteoksen työkustannukset olivat huomattavasti ylittäneet kustannusarvion, myönnettiin [2]) kuvanveistäjä Qvistille 2,000 markan lisäkorvaus.

Kaupunginhallitus päätti [3]), että kuvanveistäjä C. E. Sjöstrandin monumentaaliveistos Kullervon surma valettaisiin pronssiin ja pystytettäisiin sopivaan paikkaan kaupunkiin. Tähän tarkoitukseen myönnettiin 70,000 markkaa talousarvion määrärahasta Taideteosten hankkiminen yleisille paikoille.

Samasta talousarvion määrärahasta myönnettiin [4]) professori V. Vallgrenin Topeliuksenpatsaan pystyttämiskomitealle 30,000 markan avustus patsaan jalustan hankkimista varten.

Kaupunginhallitus päätti [5]), että edellä mainitusta talousarvion määrärahasta sai käyttää 15,500 markkaa tilattujen taideteosten pystyttämiseen, siitä 7,500 markkaa kuluvana vuonna ja 8,000 markkaa vuonna 1932. Samalla kaupungin yleisten töiden hallitukselle huomautettiin, että taideteokset, ennenkuin ne lopullisesti sijoitettiin, oli pystytettävä koetteeksi asianomaisiin paikkoihin.

Kotimaista tekoa olevien lamppujen käyttäminen. Kaupungin virastoja ja laitoksia kehoitettiin [6]), mikäli ne halusivat käyttää n.s. Airam-lamppuja ja niitä oli saatavissa sopivia lajeja, hankkimaan ne sähkölaitoksen välityksellä, jolloin ne saivat 37.5 %:n alennuksen luettelohinnoista. Samalla ilmoitettiin, että sähkölaitos myönsi 25 %:n alennuksen muunlaisten lamppujen ostoista, ja niitä laitoksia, jotka eivät muulla tavalla saaneet suurempaa alennusta, kehoitettiin lamppuja ostaessaan käyttämään mainittua laitosta.

Kaupungin virastojen paperinkulutus. Edelleen kehoitettiin [7]) lautakuntia, virastoja ja laitoksia käyttämään standardilaatua olevaa paperia, mikäli työn laatu sen salli eikä se lisännyt kustannuksia, sekä kääntymään paperin käyttöä koskevissa kysymyksissä kaupungin painatustöiden valvojan puoleen.

Kaluston y. m. osto. Kaupunginhallitus osoitti kaupungin talojen kaluston korjaus- ja ostomäärärahasta m. m. seuraavat rahamäärät:

maistraatille 7,660 markkaa kassakaapin [8]) sekä 4,369: 50 markkaa valaistuslaitteiden ostoon [9]);

ensimmäisen kaupunginvoudin konttorille Brunsviga-laskukoneen ostoon 4,230 markkaa [10]);

toisen kaupunginvoudin konttorille seitsemän konttoripöydän sekä kahden kaapin ostoon 8,738 markkaa [11]);

---

[1]) Khs 26 p. helmik. 332 §, 12 p. maalisk. 426 § ja 30 p. huhtik. 614 § sekä khn jsto 6 p. toukok. 5,195 §. — [2]) Khs 24 p. syysk. 1,330 §. — [3]) S:n 30 p. huhtik. 615 §. — [4]) S:n 30 p. huhtik. 616 §. — [5]) S:n 23 p. heinäk. 1,099 §. — [6]) S:n 22 p. tammik. 132 §. — [7]) S:n 22 p. tammik. 124 §. — [8]) Khn jsto 12 p. marrask. 7,247 §. — [9]) S:n 12 p. marrask. 7,255 §. — [10]) S:n 20 p. maalisk. 4,627 §. — [11]) S:n 27 p. helmik. 4,399 §.

ikkunaverhojen ja lamppujen ostoon ulosottolaitoksen tarkastajan työhuoneeseen 1,100 markkaa [1]);

pöydän, tuolien, hyllyn, vaateripustimen ja kuvastimen ostoon oikeuspormestarin virkahuoneeseen 11,561 markkaa sekä erinäisten huonekalujen korjaamiseen 3,000 markkaa [2]);

kahden kirjoituskoneen ostoon raastuvanoikeuden kansliaan 11,808 markkaa sekä kahden kaapin ostoon oikeuden yhdeksännelle osastolle 1,750 markkaa [3]);

kahden kirjoituspulpetin ja neljän tuolin ostoon kaupunginvaltuuston istuntosaliin 8,000 markkaa [4]); saman salin huonekalujen korjaamiseen 170 markkaa [5]) sekä kaupunginvaltuuston puheenjohtajan ja valtuuston eri ryhmien käytettäväksi luovutettujen kaupungintalon huoneiden kalustamiseen 40,000 markkaa [6]);

3,100 markkaa pöydän ja nojatuolin ostoon kaupunginhallituksen istuntosaliin sekä lisäksi kahden nojatuolin ostoon tarvittavan määrärahan [7]);

erinäisten huonekalujen ostoon kaupunginjohtajan virkahuoneeseen 30,000 markkaa [8]);

tarvittavat varat [9]) kahden tuolin sekä lomakekaapin, 4,437 markkaa pöydän ja kahden nojatuolin, sekä 4,410 markkaa teräskaapin ostoon [10]) rahatoimenjohtajan virkahuoneeseen samoinkuin saman huoneen huonekalujen värjäämiseen 2,200 markkaa [11]);

erinäisten huonekalujen ostoon kiinteistöjohtajan virkahuoneeseen 4,985 markkaa [12]);

piirustuskaapin ostoon teknillisen johtajan tarpeisiin 3,240 markkaa [13]), Remington portable kirjoituskoneen ostoon siihen tarvittavat varat [14]) sekä teknillisen johtajan ja sosialijohtajan virkahuoneiden huonekalujen korjaamiseen 1,215 markkaa [15]);

lomakekaapin ostoon sosialijohtajan virkahuoneeseen 1,345: 50 markkaa [16]);

seitsemän kirjoituskoneen sekä neljän kirjoituskonepöydän ostoon kaupunginkansliaan 41,337 markkaa [17]);

kaupunginkanslian monistuskoneen vaihtamiseen Rotaprint offcetpainokoneen välimaksuksi 24,075 markkaa [18]); 8,910 markkaa kuuden lomakekaapin ja yhden kirjoituskonepöydän [19]), 612 markkaa tuolien [20]), 4,851 markkaa kahden pöydän ja yhden tuolin [21]), 1,710 markkaa Viscardtelineen [22]), 936 markkaa korttilokerokaapin [23]) ostoon; eräiden huonekalujen ostoon kaupunginsihteerin työhuoneeseen 4,611: 60 markkaa [24]) samoinkuin 3,900 markkaa kaupunginkanslian komiteahuoneen huonekalujen [25]), 18 markkaa erään kaupunginkanslian tuolin [26]) ja 400 markkaa kaupunginsihteerin kirjoituspöydän [27]) korjaamiseen;

---

[1]) Khn jsto 26 p. marrask. 7,376 §. — [2]) S:n 22 p. lokak. 6,960 §. — [3]) S:n 6 p. helmik. 4,207 §. — [4]) S:n 16 p. tammik. 4,033 §. — [5]) S:n 13 p. maalisk. 4,556 §. — [6]) S:n 30 p. jouluk. 7,829 §. — [7]) S:n 9 p. tammik. 4,004 §. — [8]) S:n 17 p. syysk. 6,428 §. — [9]) S:n 27 p. elok. 6,055 §. — [10]) S:n 17 p. jouluk. 7,689 ja 7,690 §. — [11]) S:n 3 p. syysk. 6,165 §. — [12]) S:n 17 p. syysk. 6,427 §. — [13]) S:n 9 p. kesäk. 5,460 §. — [14]) S:n 17 p. jouluk. 7,692 §. — [15]) S:n 23 p. jouluk. 7,785 §. — [16]) S:n 8 p. lokak. 6,788 §. — [17]) S:n 16 p. tammik. 4,039 §, 27 p. tammik. 4,141 ja 4,142 §, 6 p. helmik. 4,209 ja 4,211 §, 17 p. helmik. 4,298 §, 13 p. maalisk. 4,553 §, 17 p. jouluk. 7,691 § ja 30 p. jouluk. 7,817 §. — [18]) S:n 6 p. helmik. 4,210 §. — [19]) S:n 16 p. tammik. 4,038 §, 20 p. tammik. 4,097 § ja 9 p. kesäk. 5,460 §. — [20]) S:n 26 p. toukok. 5,347 §. — [21]) S:n 23 p. jouluk. 7,778 §. — [22]) S:n 20 p. tammik. 4,100 §. — [23]) S:n 23 p. tammik. 4,115 §. — [24]) S:n 17 p. syysk. 6,426 §. — [25]) S:n 13 p. helmik. 4,277 §. — [26]) S:n 16 p. heinäk. 5,786 §. — [27]) S:n 12 p. marrask. 7,256 §.

rahatoimistolle 34,875 markkaa viiden Burroughs portable laskukoneen [1]) ja 22,400 markkaa Monroe kerto- ja jakolaskukoneen [1]) ostoon sekä kuluneen Dalton laskukoneen vaihtamiseksi Burroughs portable koneeseen välimaksuksi 6,175 markkaa [2]); 5,037: 50 markkaa Continental kirjoituskoneen [3]), 4,230 markkaa Kardex-kaapin [4]); 1,364: 40 markkaa korttikaapin [5]), 3,735 markkaa Roneo-kaapin [6]) sekä 682: 20 markkaa vieläkin erään kaapin [7]) ostoon;

satamahallitukselle kahden tuolin ostoon satamahallituksen istuntosaliin 972 markkaa sekä kuluneen Continental kirjoituskoneen vaihtamiseksi uuteen Underwood koneeseen välimaksuksi 5,000 markkaa [8]);

huonekalujen ostoon lentosataman satamamestarille ja Länsisataman satamakonstaapelille luovutettuun huoneistoon 470 markkaa [9]);

tilastotoimistolle 9,675 markkaa Burroughs yhteenlaskukoneen, 3,735 markkaa Roneo-teräskaapin, 4,680 markkaa Continental kirjoituskoneen sekä 540 markkaa uusien leimojen ja kilpien [10]) ostoon; 2,660 markkaa teräskaapin [11]) ja 350 markkaa sen alustan [12]), 135 markkaa sähkölämmityskojeen [13]), 10,670 markkaa lävistyskoneen [14]) sekä 5,060: 50 markkaa kahden kirjahyllyn, kirjoituspöydän, tuolin, vaateripustimen ja kattolamppujen [15]) ostoon.

työnvälitystoimistolle erinäisten huonekalujen ostoon 4,000 markkaa [16]);

revisionikonttorille 2,666 markkaa pöydän sekä tuolien [17]), 5,310 markkaa Remington kirjoituskoneen, 1,386 markkaa kirjahyllyn ja 324 markkaa kirjoituskonepöydän ostoon [18]);

verotusvalmistelukunnan kahden Smith premier kirjoituskoneen vaihtamiseksi Noiseless koneisiin 12,850 markan välimaksun [19]); sekä eräiden kalustoesineiden ostoon 5,662: 20 markkaa [20]);

rakennustarkastuskonttorille 1,629 markkaa kirjoituspöydän [21]), 2,000 markkaa kahden lomake- ja piirustuskaapin, 1,080 markkaa tuolin, 500 markkaa piirustushyllyn, 900 markkaa valaistuslaitteiden ja 840 markkaa pöytälamppujen ostoon, erilaisten laboratoriotarpeiden ostoon 4,000 markkaa [22]) sekä erinäisten huonekalujen maalaamiseen ja korjaamiseen 4,250 markkaa ja uusien ikkunaverhojen ostoon 2,500 markkaa [23]);

holhouslautakunnalle kaapin ostoon 2,439 markkaa [24]);

raittiuslautakunnalle valaistustarpeiden ostoon 1,373: 35 markkaa [25]);

henkikirjoittajan huoneiston huonekalujen maalaamiseen 922: 80 markkaa [26]);

terveydenhoitolautakunnan toimistolle 6,300 markkaa laskukoneen [27]) ja pöydän sekä 375 markkaa kirjoituskonepöydän [28]) ostoon;

maidontarkastamolle 4,800 markkaa kahden kaapin, 900 markkaa kolmen pullotelineen, 4,122: 50 markkaa alkuperäisen Odhner laskukoneen,

---

[1]) Khn jsto 16 p. tammik. 4,037 §. — [2]) S:n 10 p. huhtik. 4,788 §. — [3]) S:n 23 p. heinäk. 5,832 §. — [4]) S:n 27 p. helmik. 4,404 §. — [5]) S:n 27 p. maalisk. 4,709 §. — [6]) S:n 10 p. huhtik. 4,788 §. — [7]) S:n 30 p. jouluk. 7,826 §. — [8]) S:n 27 p. tammik. 4,144 §. — [9]) S:n 10 p. maalisk. 4,528 §. — [10]) S:n 16 p. tammik. 4,036 §. — [11]) S:n 27 p. helmik. 4,403 §. — [12]) S:n 27 p. maalisk. 4,708 §. — [13]) S:n 27 p. helmik. 4,400 §. — [14]) S:n 20 p. tammik. 4,099 § ja 20 p. maalisk. 4,625 §. — [15]) S:n 24 p. syysk. 6,530 §. — [16]) S:n 24 p. syysk. 6,531 §. — [17]) S:n 23 p. jouluk. 7,775 §. — [18]) S:n 20 p. tammik. 4,098 §. — [19]) S:n 16 p. tammik. 4,035 §. — [20]) S:n 15 p. lokak. 6,854 §. — [21]) S:n 30 p. heinäk. 5,867 §. — [22]) S:n 1 p. lokak. 6,650 §. — [23]) S:n 8 p. lokak. 6,791 §. — [24]) S:n 6 p. helmik. 4,213 §. — [25]) S:n 10 p. jouluk. 7,628 §. — [26]) S:n 3 p. jouluk. 7,602 §. — [27]) S:n 6 p. helmik. 4,212 §. — [28]) S:n 10 p. huhtik. 4,787 §.

945 markkaa kaksien Kardexkansien [1]) sekä 12,425 markkaa erilaisten muiden kalustoesineiden [2]) ostoon;

korttikaapin ja nelilokeroisen korttilaatikon ostoon kunnallisen ammattientarkastuksen huoneistoon 2,952 markkaa [3]);

lihantarkastamolle kirjoituskoneen ja kirjoituskonepöydän ostoon 6,624 markkaa [4]);

asuntotarkastuskonttorille korttikaapin ostoon 5,800 markkaa sekä 660: 80 markkaa valaistuslaitteiden ostoon [5]);

kunnalliselle hammaspoliklinikalle 5,310 markkaa kirjoituskoneen [6]) ja 375 markkaa kirjoituskonepöydän [7]) ostoon;

kaupungin sairaalain hallitukselle 10,539 markkaa [8]) kirjoituskoneen, kirjoituskonepöydän ja rekisterikaapin ostoon;

köyhäinhoitolautakunnan rekisteritoimistolle 2,000 markkaa lokerokaapin ja 200 markkaa pöydän [9]), 6,825 markkaa Acme-korttirekisterikaapin ostoon [10]), huonekalujen ja koneiden ostoon lautakunnan eri kanslioihin sekä asiamiesosastolle 24,470: 50 markkaa [11]) sekä 4,500 markkaa kirjoituskoneen ja 5,500 markkaa laskukoneen ostoon lautakunnan työtupaan [12]);

huonekalujen hankkimiseen lastensuojelulautakunnan eri osastoille Ryttylän koulukodin työpajoista 3,000 markkaa [13]) sekä 6,000 markkaa huonekalujen [14]) ja 3,411: 05 markkaa valaistuslaitteiden [15]) ostoon lautakunnan uuteen kansliahuoneistoon;

1,483: 70 markkaa valaistustarpeiden [16]) ja 75 markkaa uuden kirjoituskoneen valssin [17]) ostoon lastentarhain kansliaan;

rakennuskonttorille 13,500 markkaa kahden Barret laskukoneen, 8,325 markkaa Burrough calculator laskukoneen, 6,930 markkaa Brunsviga laskukoneen, 2,646 markkaa rekisterikaapin, 760: 50 markkaa konttoripöydän, 1,044 markkaa neljän tuolin sekä 279 markkaa kirjahyllyn [18]), 11,686: 50 markkaa Burrough calculator laskukoneen [19]), 1,566 markkaa kirjoituskonepöydän ja tuolin [20]), 18,685 markkaa Kardexkaapin, kirjoituskoneen ja laskukoneen [21]) sekä 30,000 markkaa erilaisten huonekalujen [22]) ostoon;

puhtaanapitolaitokselle pöydän ostamiseen Adrema käsipainokonetta varten 3,307: 50 markkaa [23]);

kiinteistölautakunnalle 2,061 markkaa [24]) lomakekaapin ostoon kansanpuistojen arkistoa varten;

kiinteistötoimistolle: 1,098 markkaa kirjakaapin [25]), 4,000 markkaa piirustuskaapin [26]), 2,520 markkaa kolmannen kaapin ja 5,200 markkaa kahdeksan tuolin ostoon, 750 markkaa erinäisten kalustoesineiden korjaamiseen [27]) sekä 12,852 markkaa valaistuslaitteiden [28]) ja 48,000 markkaa uusien huonekalujen [29]) ostoon;

ikkunaverhojen ostoon virastotaloon 17,379: 25 markkaa [30]);

---

[1]) Khn jsto 20 p. tammik. 4,096 §. — [2]) S:n 15 p. lokak. 6,856 §. — [3]) S:n 13 p. maalisk. 4,555 §. — [4]) S:n 6 p. helmik. 4,214 §. — [5]) S:n 20 p. maalisk. 4,626 § ja 23 p. jouluk. 7,783 §. — [6]) S:n 27 p. helmik. 4,401 §. — [7]) S:n 10 p. huhtik. 4,786 §. — [8]) S:n 27 p. helmik. 4,406 §. — [9]) S:n 27 p. helmik. 4,405 §. — [10]) S:n 27 p. huhtik. 5,029 §. — [11]) S:n 6 p. helmik. 4,208 §. — [12]) S:n 27 p. helmik. 4,402 §. — [13]) S:n 8 p. toukok. 5,204 §. — [14]) S:n 29 p. lokak. 7,055 §. — [15]) S:n 10 p. jouluk. 7,627 §. — [16]) S:n 10 p. jouluk. 7,626 §. — [17]) S:n 16 p. kesäk. 5,542 §. — [18]) S:n 20 p. maalisk. 4,624 §. — [19]) S:n 13 p. helmik. 4,289 §. — [20]) S:n 13 p. maalisk. 4,554 §. — [21]) S:n 30 p. kesäk. 5,731 §. — [22]) S:n 17 p. jouluk. 7,687 §. — [23]) S:n 27 p. huhtik. 5,027 §. — [24]) S:n 30 p. kesäk. 5,732 §. — [25]) S:n 23 p. tammik. 4,114 §. — [26]) S:n 23 p. tammik. 4,116 §. — [27]) S:n 23 p. heinäk. 5,822 § ja 21 p. jouluk. 7,735 §. — [28]) S:n 15 p. lokak. 6,872 §. — [29]) S:n 29 p. lokak. 7,066 §. — [30]) S:n 22 p. elok. 5,960 § ja 29 p. lokak. 7,065 §.

kassakoneen ostoon länt. Pihlajasaaren uimarantaa varten 4,775 markkaa [1]); sekä

erinäisten kalustoesineiden lunastamiseen Helsingin osakepankilta 41,900 markkaa [2]).

Kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista myönnettiin sitäpaitsi seuraavat rahamäärät:

revisionikonttorille sanakirjain ostoon 800 markkaa [3]);

mattojen ostoon köyhäinhoitolautakunnan kanslioihin 900 markkaa [4]);

erinäisten herrä A. Lövgrenin omistamien vanhojen kaupunginasemakaavain y.m. ostoon 1,050 markkaa [5]);

professori C. Lindbergin toimittaman Helsinkiä esittävän kuvateoksen ostoon 133 kappaleesta 10,000 markkaa [6]); sekä

toledovaa'an ostoon Rantatorin kauppahalliin 31,500 markkaa [7]).

Maistraatti oikeutettiin [8]) yksissä neuvoin kaupunginarkkitehdin kanssa hankkimaan uuteen virkahuoneistoonsa huonekaluja enintään 100,000 markalla.

Maton ostamiseksi kaupunginjohtajan työhuoneeseen myönnettiin [9]) 8,550 markkaa virastohuoneistojen korjauksiin myönnetyistä varoista.

Kaluston ostamiseksi poliisilaitoksen uusiin huoneistoihin kaupunginhallitus myönsi [10]) 50,000 markan määrärahan ennakkona kaupunginkassasta.

Kaupunginorkesterin kansliaan [11]) oli siirrettävä eräs rahatoimiston kirjoituskone, jota toimisto ei enää tarvinnut, ja rakennuskonttoriin [12]) eräs saman viraston niinikään tarpeettomaksi käynyt kassakaappi.

Samalla kuin kaupunginhallitus teki Kaivohuoneen käyttöä koskevan päätöksensä [13]), hallitus osoitti [14]) 50,000 markkaa ravintolan ent. vuokraajan omistaman irtaimiston lunastamista varten, ja sittemmin toimitetussa huutokaupassa kiinteistölautakunta antoi huutaa irtaimistoa 38,333 markalla. Lautakunta valtuutettiin sitäpaitsi ostamaan telttakatos 14,000 markalla.

Kaupunginvaltuuston istuntosalin kalustaminen [15]). Kiinteistölautakunnan ilmoitettua, että kaupunginvaltuuston istuntosaliin voitiin saada uudet huonekalut 60,000 markalla, kun taas vanhojen korjaus maksaisi 15,000 markkaa, kaupunginhallitus päätti [16]), että uudet huonekalut sai hankkia edellyttäen, että kustannukset enintään 30,000 markalla ylittivät vanhojen huonekalujen myyntihinnan. Muussa tapauksessa oli vanhat huonekalut korjattava ja siistittävä.

Kaupunginvaltuuston huoneiston kaluston korjaamiseen hallitus sittemmin myönsi [17]) yleisistä käyttövaroistaan 25,000 markkaa.

Ompelukoneita köyhäinhoitolautakunnan työtupiin. Köyhäinhoitolautakunta oikeutettiin [18]) maksutta saamaan työtupiinsa käytettäväksi 35 naisten työtupien ompelukonetta.

Valmistava tyttöjen ammattikoulu. Kaupunginhallitus oikeutti [19]) valmistavan tyttöjen ammattikoulun vaihtamaan pianinonsa flyygeliin ja määräsi koulun tällöin suoritettavan välimaksun, 3,500 markkaa, maksettavaksi

---

[1]) Khn jsto 2 p. heinäk. 5,754 §. — [2]) S:n 16 p. heinäk. 5,811 §. — [3]) S:n 15 p. lokak. 6,868 §. — [4]) S:n 6 p. helmik. 4,208 §. — [5]) S:n 16 p. heinäk. 5,792 §. — [6]) Khs 12 p. marrask. 1,630 §. — [7]) S:n 22 p. tammik. 128 §. — [8]) Khn jsto 22 p. lokak. 6,965 §. — [9]) S:n 3 p. jouluk. 7,600 §. — [10]) Khs 26 p. marrask. 1,715 §. — [11]) Khn jsto 16 p. kesäk. 5,553 §. — [12]) S:n 24 p. syysk. 6,540 §. — [13]) Ks. tätä kert. s. 148. — [14]) Khs 23 p. huhtik. 601 §. — [15]) Ks. myös tätä kert. s. 224. — [16]) Khn jsto 10 p. syysk. 6,281 §. — [17]) Khs 1 p. lokak. 1,394 §. — [18]) S:n 30 p. huhtik. 627 §. — [19]) Khn jsto 1 p. huhtik. 4,763 §.

koulun kalustonhankintamäärärahasta. Samalla koulu oikeutettiin myymään kaksi hylättyä käsimankelia.

Kovaäänisen ja gramofonin ostaminen Hietarantaan. Kovaäänisen ja gramofonin ostamiseksi Hietarantaan kaupunginhallitus myönsi [1]) 10,000 markkaa mainitun uimapaikan tilapäisen työvoiman määrärahasta.

Korkeasaaren eläintarha. Kaupunginhallitus päätti [2]), että Korkeasaareen ostettaisiin siperialainen kamelipari ratsastusvälineineen 48,000 markalla. Yleisö sai sittemmin ratsastaa kameleilla määrätystä maksusta, ja nämä tulot sekä n. s. leijonarahastosta myönnetty lisämäärä käytettiin ostokustannusten [3]) suorittamiseen.

Petroolivalaistus. Kaasulaitos oikeutettiin [4]) 915: 25 markalla lunastamaan Turuntien petroolivalaistuksen lakkauttamisen jälkeen käyttämättömäksi jäänyt kalusto.

Mittarien osto sähkölaitokselle. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus valtuutettiin [5]) ostamaan sähkölaitokselle 1,200 mittaria dollareina määrätystä kauppahinnasta yhdeksän kuukauden maksuajoin, jonka kuluessa korkoa oli maksettava 7 %:n mukaan.

Työkoneiden y. m. osto rakennuskonttorille. Kaupungin yleisten töiden hallitus oikeutettiin [6]) käyttämään Herttoniemen töiden määrärahasta 970,000 markkaa kahden ilmapuristajan, kaivinkoneen, kivenmurskaajan ynnä moottorin sekä kaatovaunujen, pienten käsityökalujen y. m. ostamiseen. Samalla kaupunginhallitus myönsi yleisistä käyttövaroistaan 30,000 markan määrärahan Ford-merkkisen henkilöauton ostoon. Sitäpaitsi hallitus oikeutettiin [7]) ostamaan kolme $^1/_2$ tonnin junttavasaraa enintään 180,000 markalla, mikä rahamäärä oli maksettava ennakolta vuoden 1932 talousarvioon merkittävästä Saukonlaiturin rakennusmäärärahasta.

Rakennuskonttori oikeutettiin [8]) työkalujen ostomäärärahalla hankkimaan kolme vaakituskojetta ja viisi vaakituslaattaa.

Puhelimet. Kaupunginhallitus päätti [9]), että eräihin kaupungin virastoihin ja laitoksiin hankittaisiin puhelimia ja eräitä puhelimia siirrettäisiin, mistä aiheutuvat kustannukset oli suoritettava uusien puhelimien ja puhelinmaksujen määrärahasta ja kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista.

Lippujen lainaaminen. Kaupunginhallitus antoi [10]) rakennuskonttorille tehtäväksi lainata Lyypekissä toimivalle Nordische Gesellschaft-yhdistykselle 70 kappaletta Suomen lippuja, nim. 20 vanhaa lippua ja 50 uutta, vartavasten ostettavaa, enintään 25,750 markalla, mikä rahamäärä osoitettiin kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista.

Rakennuskonttori oikeutettiin [11]) lainaamaan XIV pohjoismaiselle raittiuskongressille 70 kappaletta Suomen lippuja ja Ruotsin, Norjan, Tanskan, Islannin, Viron, ja Latvian lippuja 4 kappaletta kutakin sekä sitäpaitsi muutamia lipputankoja.

---

[1]) Khs 11 p. kesäk. 915 §. — [2]) S:n 16 p. heinäk. 1,069 §. — [3]) S:n 24 p. syysk. 1,345 §. — [4]) Khn jsto 15 p. syysk. 6,286 §. — [5]) Khs 30 p. jouluk. 1,952 §. — [6]) S:n 5 p. maalisk. 401 §. — [7]) S:n 24 p. syysk. 1,350 §. — [8]) Khn jsto 8 p. lokak. 6,795 §. — [9]) S:n 9 p. tammik. 4,003 §, 20 p. tammik. 4,101 §, 6 p. helmik. 4,208, 4,215 ja 4,216 §, 13 p. helmik. 4,288 §, 27 p. helmik. 4,415 §, 10 p. maalisk. 4,547 §, 10 p. huhtik. 4,789 ja 4,790 §, 27 p. huhtik. 5,035 §, 8 p. toukok. 5,205 ja 5,206 §, 26 p. toukok. 5,365 ja 5,366 §, 30 p. toukok. 5,411 §, 30 p. heinäk. 5,870 §, 13 p. elok. 5,898 §, 20 p. elok. 5,950 ja 5,954 §, 15 p. lokak. 6,861 §, 19 p. marrask. 7,281 ja 7,289 § 3 p. jouluk. 7,592, 7,595 ja 7,601 §, 10 p. jouluk. 7,612 § ja 17 p. jouluk. 7,692 §, 23 p. jouluk. 7,782 § ja 30 p. jouluk. 7,819 §. — [10]) Khs 26 p. maalisk. 478 §. — [11]) Khn jsto 6 p. toukok. 5,197 §.

Kaupunginhallitus myöntyi [1]) Lotta Svärd yhdistyksen anomukseen, että kaupungin toimesta pystytettäisiin kaksitoista lipputankoa ja yhdistyksen käytettäväksi luovutettaisiin tarpeellinen määrä lippuja kesäkuun 12—13 p:ksi.

Pohjoismaiden ylioppilaiden raittiuskongressin toimikunnalle lainattiin [2]) heinäkuun 23 ja 25 p:n väliseksi ajaksi kolme kappaletta Ruotsin, Norjan, Tanskan, Islannin, Latvian ja Liettuan lippuja.

Edelleen myönnyttiin [3]) Suomen silmälääkäriyhdistyksen anomukseen, että kaupungin toimesta pystytettäisiin viisi lipputankoa teknillisen korkeakoulun pääsisäänkäytävän edustalle, tämä rakennus kun tuli olemaan pohjoismaisen silmälääkärikongressin ja pohjoismaisen kirurgikongressin kokoontumispaikkana, edellisen kesäkuun 25 p:stä 27:nteen, jälkimmäisen kesäkuun 29 p:stä heinäkuun 4:nteen, sekä että kaupunki samaksi ajaksi lainaisi yhden kappaleen Suomen, Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Islannin lippuja.

Eräitä kaupungin omistamia lippuja lainattiin [4]) Hämeen heimoliitolle käytettäväksi Orivedellä heinäkuun 25—26 p:nä pidettävässä juhlassa.

Ent. Suomen sotaväen 50-vuotisjuhlan toimikunta oikeutettiin [5]) saamaan kaupungin varastosta muutamia lippuja ja lipputankoja.

Marraskuun 15 p:nä vietettyyn Hämeen läänin 100-vuotisjuhlaan lainattiin [6]) 22 kappaletta Suomen lippuja.

Kaluston myynti. Rahatoimisto valtuutettiin [7]) myymään erinäisiä käyttökelvottomia kalustoesineitä. Myyntihinta oli maksettava kaupunginkassaan.

Kaupungineläinlääkäri ja lihantarkastamon johtaja oikeutettiin [8]) myymään mainittujen laitosten laboratorioista tarpeettomaksi käyneitä esineitä.

Ammattiopetuslaitosten johtokunta valtuutettiin [9]) myymään kirjapainokoulun käyttämää, tarpeettomaksi käynyttä irtaimistoa. Myynnistä kertyvät varat oli kirjattava talousarvioon merkitsemättöminä tuloina.

Niinikään oikeutettiin [10]) puhtaanapitohallitus myymään kaksi kasteluvaunua 2,500 markan hinnasta kappaleelta; myyntihinta oli vietävä edellä mainitulle tilille.

Keskuskeittolalle myytiin [11]) 1,000 markasta Helsingin osakepankilta ostettu pieni kassakaappi.

Laivan myyminen romuna. Kaupungin yleisten töiden hallitus valtuutettiin [12]) myymään romuna haaksirikkoutunut hinaajalaiva H 2.

Yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustaminen. Valiokunta, jonka kaupunginhallitus oli asettanut [13]) jakamaan menosääntöön merkittyä yleishyödyllisten yritysten ja laitosten sekä hyväntekeväisyysyhdistysten avustamismäärärahaa, ilmoitti lähettämässään mietinnössä, että avustuksia, mikäli haluttu määrä oli anomuksissa mainittu, oli anottu kokonaista 1,819,500 markkaa, jota vastoin käytettävissä oleva määräraha oli vain 1,000,000 markkaa. Jakoehdotuksessaan valiokunta oli antanut etusijan lastenhuoltoalalla toimiville avustuksen anojille. Myönnettyjen varain asianmukaisen käytön valvonta oli valiokunnan mielestä järjestettävä samalla tavalla kuin edellisinä vuosina ja asianomaiset hallitukset, lautakunnat ja johtokunnat velvoitettava vuoden 1932 helmikuun kuluessa antamaan selonteot niille uskotun

[1]) Khn jsto 26 p. toukok. 5,396 §. — [2]) S:n 26 p. toukok. 5,397 § — [3]) S:n 12 p. kesäk. 5,533 §. — [4]) S:n 16 p. heinäk. 5,783 §. — [5]) S:n 16 p. heinäk. 5,785 §. — [6]) S:n 12 p. marrask. 7,258 §. — [7]) S:n 30 p. kesäk. 5,733 §. — [8]) S:n 17 p. jouluk. 7,686 §. — [9]) S:n 9 p. kesäk. 5,489 §. — [10]) S:n 9 p. kesäk. 5,525 §. — [11]) S:n 27 p. elok. 6,057 §. — [12]) Khs 10 p. syysk. 1,276 §. — [13]) Ks. tätä kert. s. 268.

valvonnan suorittamisesta. Koska paraikaa valmisteltiin kysymystä, miten sokeitten kunnan jäsenten avustaminen paraiten olisi järjestettävä, valiokunta edellä mainitussa mietinnössään ei ollut antanut lausuntoa sokeain henkilöiden hyväksi työskentelevistä avunanojista, vaan ehdotti, että heille varattaisiin 80,000 markkaa jaettavaksi vasta sen jälkeen kun sokeain avustustoimintaa koskeva kysymys oli kokonaan selvitetty.

Valiokunnan ehdotukset hyväksyttiin muutoksitta, ja seuraavat yhdistykset ja laitokset saivat [1]) alla mainitut apurahat:

Helsingfors svenska folkhögskola nimisen opiston toimikunta koulun voimassapitoon	Smk	4,000: —
Nuoriso- ja raittiusliitto Fylgia	»	6,000: —
Helsingin Toivonliitto suomenkielisissä kansakouluissa suoritettavaa raittiustyötä varten	»	8,000: —
Helsingin työväen matkailuyhdistys	»	5,000: —
Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys alaikäisten katumyyjäin toiminnan järjestämistä sekä joutilaiden poikain työnvälitystoimistoa ja kesäleiriä varten	»	15,000: —
Helsingin nuorten naisten kristillinen yhdistys kasvatussosialista toimintaansa sekä tyttökotiansa varten	»	25,000: —
Svenska kristliga föreningen av unga män kasvatussosialista työtä varten sekä kesävirkistyksen järjestämiseksi varattomille pojille	»	15,000: —
Sörnäisten nuorten miesten kristillinen yhdistys poikakerhon ylläpitämiseen Sörnäisissä, Vallilassa ja Toukolassa	»	15,000: —
Pasilan nuorten miesten kristillinen yhdistys Pasilan ja Ruskeasuon poikain päiväkerhon ylläpitämiseen	»	8,000: —
Käpylän nuorten miesten kristillinen yhdistys lasten ja nuorison keskuudessa harjoitettavaa toimintaa varten	»	5,000: —
Helsingin poikakotiyhdistys poikakodin voimassapitoon	»	13,000: —
Lasten työkotiyhdistys	»	110,000: —
Sairaanhoitajattaret T. Sainio ja H. Kivimäki Leppävaarassa olevan pientenlastenkotinsa voimassapitoon	»	8,000: —
Yhdistys Koteja kodittomille lapsille lasten vastaanottokodin voimassapitoon	»	20,000: —
Caritas-kesäsiirtolan hallitus siirtolan voimassapitoon	»	6,000: —
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin osasto Töölössä sekä Lastenlinnassa olevien lastenhoidon neuvonta-asemain voimassapitoon	»	15,000: —
Sama osasto Sofia Mannerheimin yksinäisten äitien ja heidän lastensa kodin voimassapitoon	»	40,000: —
Suomen lastenhoitoyhdistys	»	75,000: —
Helsingin kaupunkilähetys lasten ja nuorison keskuudessa suorittamaansa työtä varten	»	20,000: —
Helsingin sosialidemokraattinen nuorisoyhdistys työläisnuorison kesävirkistys- ja siirtolatoiminnan tukemiseksi	»	10,000: —
Helsingin sosialidemokraattinen naisyhdistys kesävirkistyksen järjestämiseksi varattomille naisille ja lapsille	»	25,000: —

[1]) Khs 15 p. toukok. 732 §.

Vuorelan sosialidemokraattinen nuoriso-osasto kerho- ja retkeilytoimintansa tukemiseksi	Smk	4,000: —
Vuorelan sosialidemokraattinen lastenosasto Oras kerho- ja retkeilytoimintansa tukemiseksi	»	7,000: —
Neiti E. Puhakka pientenlastenkotinsa tukemiseksi	»	5,000: —
Maitopisarayhdistys	»	160,000: —
Teollisuusseutujen evankelioimisseura poika- ja tyttökerhotyönsä kannattamiseksi	»	30,000: —
Helsingin ruotsalainen partiopiiri	»	5,000: —
Kristillis-yhteiskunnallinen keskuslähetys Toukolan, Arabian ja Kumpulan lasten ja nuorison keskuudessa suorittamansa kerho- ja kesätoiminnan tukemiseksi	»	5,000: —
Pasilan lastenseimi	»	17,000: —
Suomen sairaanhoitajatarliitto kotisairashoidon ja terveydenhuollon keskuksen ylläpitämiseen	»	10,000: —
Helsingin kaupunkilähetys yleisen toimintansa tukemiseksi	»	35,000: —
Pelastusarmeija	»	35,000: —
Helsingin taloustyöntekijäin yhdistys palvelijatarkotinsa ja Siuntiossa sijaitsevan lepokotinsa voimassapitoon	»	20,000: —
Helsingin Valkonauhayhdistys naisten työkotinsa voimassapitoon	»	15,000: —
Keski-Helsingin Valkonauhayhdistys	»	3,000: —
Helsingin Mariayhdistys iäkkäiden kotiapulaisten kodin voimassapitoon	»	10,000: —
Suomen merimieslähetysseura Helsingin satamassa suorittamansa lähetystyön tukemiseksi	»	20,000: —
Helsingin kuuromykkäyhdistys kuuromykkäin henkilöiden keskuudessa suoritettavaa valistustyötä varten	»	1,000: —
Heikkokuuloisten suojaamisyhdistys	»	2,000: —
Helsingin kasvatusopillinen talouskoulu talouskurssien järjestämistä varten	»	10,000: —
Helsingin suomalainen Marttayhdistys kotitalous-, ruuanlaitto- y. m. kurssien järjestämistä varten	»	10,000: —
Helsingfors svenska Marthaförening kodinhoitokurssien järjestämistä varten	»	5,000: —
Yhdistys Kirjoja sokeille	»	10,000: —
Brage-yhdistys leikkeleteostaan varten	»	5,000: —
Sivistysjärjestöjen kansankonservatorio	»	25,000: —
Raittiusyhdistys Kilpi	»	8,000: —
Sosialidemokraattinen raittiusyhdistys Riento	»	5,000: —
Helsingin sosialidemokraattinen raittiusaluejärjestö valistustoimintansa sekä lastenosastonsa Nousevan voiman tukemiseksi	»	10,000: —
	Yhteensä Smk	920,000: —

Edelleen kaupunginhallitus päätti,

että ne yhdistykset, seurat ja yksityiset henkilöt, joille edellä mainitut avustukset oli myönnetty, oli varain asianmukaisen käytön suhteen alistettava sellaiseen valvontaan, joka säädetään kaupunginvaltuuston marraskuun 25 p:nä 1913 vahvistamissa, kaupungille tulevien juovutusjuomavoittovarojen käytössä noudatettavaa menettelyä koskevissa säännöissä, niin että

Helsingfors svenska folkhögskola nimisen opiston toimikunta sekä nuoriso- ja raittiusseura Fylgia olivat ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan alaiset;

Helsingin Toivonliitto suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan alainen;

Helsingin työväen matkailuyhdistys sosiali- ja opetusasiain johtajan alainen;

Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys, Helsingin nuorten naisten kristillinen yhdistys, Svenska kristliga föreningen av unga män, Sörnäisten nuorten miesten kristillinen yhdistys, Pasilan nuorten miesten kristillinen yhdistys, Käpylän nuorten miesten kristillinen yhdistys, Helsingin poikakotiyhdistys, Lasten työkotiyhdistys, sairaanhoitajattaret T. Sainio ja H. Kivimäki Leppävaarassa olevan pientenlastenkotinsa puolesta, Yhdistys koteja kodittomille lapsille, Caritas-kesäsiirtolan toimikunta, Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin osasto, Suomen lastenhoitoyhdistys, Helsingin kaupunkilähetys lasten ja nuorison keskuudessa suoritettavan työnsä osalta, Helsingin sosialidemokraattinen nuorisoyhdistys, Helsingin sosialidemokraattinen naisyhdistys, Vuorelan sosialidemokraattinen nuorisoosasto, Vuorelan sosialidemokraattinen lastenosasto, neiti E. Puhakka pientenlastenkotinsa puolesta, Maitopisara-yhdistys, Teollisuusseutujen evankelioimisseura, Helsingin ruotsalainen partiopiiri sekä Kristillis-yhteiskunnallinen keskuslähetys lastensuojelulautakunnan alaiset;

Pasilan lastenseimen toimikunta lastentarhain johtokunnan alainen;

Suomen sairaanhoitajatarliitto terveydenhoitolautakunnan alainen;

Helsingin kaupunkilähetys yleisen toimintansa osalta, Pelastusarmeija, Helsingin taloustyöntekijäin yhdistys, Valkonauhayhdistys ja Keski-Helsingin Valkonauhayhdistys, Helsingin Mariayhdistys, Suomen merimieslähetysseura, Helsingin kuuromykkäyhdistys sekä Heikkokuuloisten suojaamisyhdistys köyhäinhoitolautakunnan alaiset;

Kasvatusopillinen talouskoulu, Helsingin suomalainen Marttayhdistys ja Helsingfors svenska Marthaförening kotitalousjohtokunnan alaiset;

yhdistykset Kirjoja sokeille ja Brage kaupunginkirjaston johtokunnan alaiset;

Sivistysjärjestöjen kansankonservatorio musiikkilautakunnan alainen;

raittiusyhdistys Kilpi, sosialidemokraattinen raittiusyhdistys Riento sekä Helsingin sosialidemokraattinen raittiusaluejärjestö raittiuslautakunnan alaiset;

määrätä lisäehdoksi, että kaikkien apurahansaajain, jotka saamatta vastaavaa korvausta antoivat tarvitseville henkilöille apua, samalla kuin niiden soveltuvissa kohdin oli tehtävä ero täällä kotipaikkaoikeutta nauttivien ja muiden täällä oleskelevien henkilöiden välillä, tuli jokaisessa eri tapauksessa köyhäinhoitolautakunnan rekisteritoimistosta hankkia tarkka tieto avunanojan oloista sekä sikäli kuin jonkinlaista avustusta annettiin, ilmoittaa se toimiston rekisteröitäväksi samoin kuin avustuksen myöntämisen ja käytön valvonnan suhteen alistua niihin määräyksiin, joita köyhäinhoitolautakunta kenties katsoi tarpeelliseksi antaa; sekä

että apurahat suoritettaisiin siten, että Helsingin nuorten naisten kristillinen yhdistys, Lasten työkotiyhdistys, Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto Sofia Mannerheimin kodin apurahan osalta, Suomen lastenhoitoyhdistys, Maitopisarayhdistys, Teollisuusseutujen evankelioimisseura sekä Sivistysjärjestöjen kansankonservatorio heti saivat nostaa puolet apurahasta sekä

loppuosasta puolet heinäkuun alussa ja puolet lokakuun alussa, jota vastoin muut myönnetyt apurahat maksettaisiin kokonaan samalla kertaa; sekä

että kaupunginhallituksen edellä mainittu päätös oli saatettava asianomaisten hallitusten ja lautakuntain tietoon niiden asiana oleviin toimenpiteisiin ryhtymistä varten.

Sokeain henkilöiden avustustoiminnan tukemiseksi varatusta [1]) 80,000 markan suuruisesta määrärahasta seuraavat yhdistykset sittemmin saivat alla mainitut apurahat [2]):

Sokeain keskusliitto	Smk	27,000: —
Helsingin sokeainyhdistys	»	13,000: —
Sokeain käsityö- ja kauppiasyhdistys	»	5,000: —
Sokeain maatalouskotiseura	»	5,000: —
Yhdistys Sokeain ystävät	»	10,000: —
Suomen sokeain hierojain yhdistys	»	20,000: —
Yhteensä	Smk	80,000: —

Varain asianmukaisen käytön suhteen nämä yhdistykset alistettiin köyhäinhoitolautakunnan valvontaan. Lisäehdoksi määrättiin, että niiden tuli antaa Sokeain keskusliitolle kaikki tiedot, joita tämä tarvitsi laatiakseen kaupunginhallitukselle ehdotuksen Helsingin sokeain avustustoiminnan perusteista sekä selonteon sokeain oloista. Suomen sokeain hierojain yhdistys velvoitettiin sitäpaitsi antamaan ilmaista hoitoa asianomaisten aluelääkärien yhdistyksen hieromalaitokseen lähettämille varattomille potilaille, ei kuitenkaan useammille kuin kolmelle päivässä.

Voimistelun, leikin ja urheilun edistämismäärärahat. Kertomusvuoden talousarvioon merkityt määrärahat, 50,000 markkaa leikin ja urheilun edistämiseksi lasten ja nuorison keskuudessa ja 80,000 markkaa voimisteluseurojen työn tukemiseksi, jaettiin [3]) seuraavien järjestöjen kesken:

Idrottsföreningen Kamraterna	Smk	4,000: —
Voimistelu- ja urheiluseura Kullervo	»	4,000: —
Kronohagens idrottsförening	»	4,000: —
Helsingin ruotsalainen partiopiiri	»	3,000: —
Kisa-toverit	»	2,750: —
Helsingin naisvoimistelijat	»	2,500: —
Helsingin kisaveikot	»	2,500: —
Jukolan pojat	»	2,000: —
Voimistelu- ja urheiluseura Helsingin ponnistus	»	2,000: —
F. F. F:n urheiluvaliokunta	»	2,000: —
Voimistelu- ja urheiluseura Visa	»	2,000: —
Voimistelu- ja urheiluseura Vesa	»	2,000: —
Nuorten miesten kristillinen yhdistys	»	1,500: —
Helsingin toverit	»	1,500: —
Käpylän kunto	»	1,500: —
Voimistelu- ja urheiluseura Kalervo	»	1,000: —
Käpylän naisvoimistelijat	»	1,000: —

[1]) Ks. tätä kert. s. 230. — [2]) Khs 2 p. heinäk. 1,032 §. — [3]) Khn jsto 1 p. huhtik. 4,766 §.

Vallilan kunnallisten työväenasuntojen urheilupiiri	Smk	1,000: —
Kristliga föreningen av unga män	»	1,000: —
Töölön naisvoimistelijat	»	1,000: —
Teollisuusseutujen evankelioimisseura	»	1,000: —
Työväen hiihtäjät	»	1,000: —
Helsingin jalkapalloklubi	»	1,000: —
Alkeiskoulujen urheiluliitto	»	1,000: —
Helsingin palloseura	»	750: —
Suomalainen partiotyttöjärjestö Hespartto	»	500: —
Helsingin voimistelijat	»	500: —
Helsingin pallonlyöjät	»	500: —
Työväen luistelijat	»	500: —
Ryttylän koulukodin voimistelu- ja urheiluseura Yritys	»	500: —
Pallotoverit	»	500: —
	Yhteensä Smk	50,000: —

Helsingin naisvoimistelijat	Smk	8,000: —
Työväen naisvoimistelijat	»	6,000: —
Työväen voimistelijat	»	6,000: —
Helsingfors gymnastikklubb	»	5,000: —
Helsingin voimistelijat	»	5,000: —
Suomalainen naisvoimisteluseura	»	4,500: —
Idrottsföreningen Kamraterna	»	4,000: —
Naisvoimisteluseura Säkenet	»	4,000: —
Gymnastikföreningen i Helsingfors	»	4,000: —
Kronohagens idrottsförening	»	4,000: —
Kisa-toverit	»	3,500: —
Voimistelu- ja urheiluseura Kullervo	»	3,500: —
Voimistelu- ja urheiluseura Helsingin ponnistus	»	3,000: —
Töölön naisvoimistelijat	»	2,500: —
Helsingin kisaveikot	»	2,500: —
Voimistelu- ja urheiluseura Visa	»	2,500: —
Käpylän kunto	»	2,000: —
Voimistelu- ja urheiluseura Vesa	»	2,000: —
Käpylän naisvoimistelijat	»	1,500: —
Arbetarnas idrottsförening	»	1,000: —
Kristliga föreningen av unga män	»	1,000: —
Kvinnoförbundets gymnastikklubb	»	1,000: —
Kuuromykkäin voimistelu- ja urheiluseura	»	1,000: —
Voimistelu- ja urheiluseura Katajaiset	»	1,000: —
Voimistelu- ja urheiluseura Kalervo	»	500: —
Helsingin toverit	»	500: —
Työväen palloilijat	»	500: —
	Yhteensä Smk	80,000: —

Suojeluskunnalle myönnetty määräraha. Kaupunginvaltuuston huhtikuun 22 p:nä myönnettyä [1]) sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä käyttö-

[1]) Ks. tätä kert. s. 76.

varoistaan Helsingin suojeluskunnalle 200,000 markan suuruisen määrärahan, mistä päätöksestä oli valitettu, lääninhallitus syyskuun 24 p:nä oli hylännyt valituksen ja vahvistanut valtuuston päätöksen, minkä kaupunginhallitus merkitsi [1]) pöytäkirjaansa tiedoksi.

Avustuksen myöntäminen lepokodille. Helsingin kaupungin sairaanhoitajattarien lepokotiyhdistykselle myönnettiin [2]) kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 4,000 markan avustus.

Määräraha raittiusseuralle. Edellä mainituista käyttövaroista kaupunginhallitus myönsi [3]) Täyskiellottoman kansanraittiuden edistämisliitolle 300 markan määrärahan höyrylaivan vuokraamiseen Suomenlinnaan tehtävää huvimatkaa varten.

Kurssien järjestäminen työttömille konttoristeille. Kaupunginhallitus epäsi [4]) Helsingin konttorityöntekijäin osasto n:o 44:n esityksen, että kaupunki järjestäisi kursseja työttömille konttoristeille, mutta huomautti samalla, että kaupunki mahdollisesti voi taloudellisesti avustaa tällaisia kursseja, jos kaupungissa toimivat kolme konttoristiyhtymää yhdessä suunnittelivat ja järjestivät ne käyttäen apunaan päteviä opettajavoimia.

Naisjärjestöjen hätäapukomitealle myönnettiin [5]) 10,000 markan avustus kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista.

Määräraha yksityisten hyväntekeväisyysjärjestöjen keskustoimikunnalle. Samoista varoista kaupunginhallitus myönsi [6]) 5,000 markan määrärahan kaupungissa toimivien yksityisten hyväntekeväisyysyhdistysten asettamalle keskustoimikunnalle antaen samalla kiinteistölautakunnalle tehtäväksi luovuttaa sopivan huoneiston valoineen, lämpöineen ja puhelimineen maksutta toimikunnan käytettäväksi kesäkuun 1 p:ään 1932.

Sokeain maatalouskotiseuralle r. y. myönnettiin [7]) kaupunginhallituksen käyttövaroista 12,000 markan suuruinen avustus sokeain henkilöiden töiden myynnistä aiheutuneiden kustannusten suorittamiseksi.

Koska Helsingin sokeainyhdistys ei ollut nostanut rahatoimikamarin vuodeksi 1930 myöntämää apurahaa ennen kaupungin tilinpäätöksen laatimista eikä rahatoimisto sen jälkeen voinut sitä maksaa, kaupunginhallitus yhdistyksen anomuksesta päätti [8]) määrätä tämän avustusmäärän, 2,500 markkaa, maksettavaksi yleisistä käyttövaroistaan.

Djurskyddssamfundet-yhdistykselle myönnettiin [9]) kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 1,480 markan korvaus liiton toimesta hengiltä otettujen kissojen kuljetuskustannusten suorittamiseen. Samalla puhtaanapitolaitos oikeutettiin vastedes maksutta kuljettamaan Malmille mainitun yhdistyksen Jätkäsaaren kuormauspaikalle toimittamat kissanraadot.

Avustus propagandafilmin aikaansaamiseksi. Toiminimi Aho, Soldan & C:o anoi 40,000 markan suuruista avustusta kaupungin varoista voidakseen liittää ulkoministeriön toimeksiannosta valmistamaansa matkailupropagandafilmiin Helsingin kuvia. Esitykseen myönnyttiin [10]) sikäli, että kaupunginhallitus myönsi yleisistä käyttövaroistaan tarkoitusta varten 25,000 markan avustuksen, joka maksettaisiin filmin valmistuttua, mutta jonka toiminimi pätevää takausta vastaan sai nostaa aikaisemminkin.

---

[1]) Khs 8 p. lokak. 1,410 §. — [2]) Khn jsto 10 p. huhtik. 4,811 §. — [3]) S:n 13 p. elok. 5,914 §. — [4]) Khs 29 p. tammik. 151 §; vrt. tätä kert. s. 77. — [5]) Khs 3 p. jouluk. 1,789 §. — [6]) S:n 26 p. marrask. 1,755 §; vrt. tätä kert. s. 233. — [7]) Khs 16 p. huhtik. 585 §. — [8]) Khn jsto 27 p. helmik. 4,429 §. — [9]) Khs 12 p. maalisk. 419 §. — [10]) S:n 13 p. elok. 1,122 §.

Johtajiston sittemmin tarkastettua valmiin filmin, mikäli se sisälsi Helsingin kuvia, suoritettiin [1]) toiminimelle edellä mainittu avustus.

Määräraha laulu- ja soittojuhlaa varten. Kaupunginhallitus päätti [2]) Helsingin yleisen laulu- ja soittojuhlan toimikunnalle maksaa kaupunginvaltuuston tähän tarkoitukseen myöntämän [3]) rahamäärän, 100,000 markkaa, sekä vapauttaa toimikunnan kyseistä juhlaa varten lainattujen kaupungin lippujen ja lipputankojen vuokran ja kaupungin metsistä juhlapaikan koristamiseksi tuoduista koivuista määrätyn maksun suorittamisesta.

Nyländska jaktklubben nimiselle purjehdusseuralle myönnettiin [4]) kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 10,000 markan määräraha satamapaikkojen järjestämiseksi klubin 70-vuotisjuhlaan odotetuille ulkomaisille aluksille, kuitenkin ehdoin, että kaupunki oikeutettiin tarvittaessa käyttämään myönnetyillä varoilla hankittuja ankkuripoijuja, mikäli niitä oli vapaina.

Määräraha partiojärjestölle. Kaupunginhallitus päätti [5]) anomuksesta myöntää Helsingin suomalaiselle partiopiirille, joka oli velvoitettu suorittamaan kaupungille 3,327 markkaa korvaukseksi Kaivopuiston ruohokentän kuntoonpanosta piirillä siellä olleen leirin jälkeen, yleisistä käyttövaroistaan mainitun suuruisen avustuksen.

Suomi-seuralle myönnettiin [6]) kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 7,000 markan avustus Helsinkiin saapuvien ulkosuomalaisten vastaanoton järjestämistä varten.

Finlandssvenska utlandsdelegationen nimiselle yhdistykselle myönnettiin [7]) samoista varoista 3,000 markan suuruinen avustus kesällä Helsinkiin saapuvien ruotsinkielisten siirtolaisten vastaanoton järjestämiseksi.

Ent. Suomen sotaväen 50-vuotisjuhla. Yleisistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi [8]) 383 markan määrärahan köynnösten asettamiseksi Kleinehn hotellin parvekkeelle Suomen sotaväen 50-vuotismuistojuhlan päivänä.

Mainitun juhlan toimikunta vapautettiin [9]) maksamasta rakennuskonttorin veloittamaa 906: 50 markan suuruista laskua eräiden lipputankojen pystyttämisestä.

Työttömyyskysymys. Yhdistykselle Ekonomiska samfundet i Helsingfors myönnettiin [10]) kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 1,500 markkaa avustukseksi professori G. Baggen Helsingissä maaliskuun 13 p:nä pitämän, työttömyyspulmaa käsittelevän julkisen esitelmän aiheuttamien kustannusten suorittamiseen.

Määrärahoja kongresseja, edustusta y. m. varten. Yleisistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi määrärahoja erilaisiin edustustarkoituksiin sekä avustuksia kongresseille y. m., kuten seuraavasta luettelosta ilmenee:

pohjoismaiden ylioppilaiden raittiuskokouksen kustannusten suorittamiseen 5,000 markkaa [11]);

teekutsujen järjestämiseen Helsinkiin heinäkuun 7—10 p:nä kokoontuvan pohjoismaisen historiantutkijainkokouksen osanottajille 5,000 markkaa [12]);

teekutsujen järjestämiseen heinäkuun 5 p:nä pohjoismaisen historianopettajain kokouksen osanottajille sekä lounaan järjestämiseen syyskuun

---

[1]) Khs 1 p. lokak. 1,382 §. — [2]) S:n 2 p. heinäk. 1,034 §. — [3]) Ks. tätä kert. s. 79. — [4]) Khs 18 p. kesäk. 959 §. — [5]) S:n 4 p. kesäk. 872 §. — [6]) S:n 19 p. maalisk. 442 §. — [7]) S:n 16 p. huhtik. 570 §. — [8]) Khn jsto 17 p. syysk. 6,424 §. — [9]) S:n 8 p. lokak. 6,792 §; ks. myös tätä kert. s. 229. — [10]) Khn jsto 10 p. maalisk. 4,527 §. — [11]) Khs 30 p. huhtik. 650 §. — [12]) S:n 7 p. toukok. 677 §.

4 p:nä pohjoismaisen sanomalehtimieskokouksen osanottajille tarvittavat varat [1]);

Helsingissä toukokuun 20—23 p:nä vierailevan, Den norske studentsangforening nimisen kuoron vastaanottokustannusten suorittamiseksi 6,000 markkaa [2]);

lounaan järjestämiseen toukokuun 11 p:nä Ruotsin kuninkaallisen oopperan johtohenkilöille 725 markkaa [3]);

pankkiiriliikkeen Brown Brothers, Harriman & C:o kahden edustajan kunniaksi heidän käydessään Helsingissä järjestettyjen päivällisten aiheuttamiin kustannuksiin 6,266: 70 markkaa [4]);

Helsinkiin kesäkuun 19—21 p:nä kokoontuville pohjoismaisen matkailuliikennekomitean jäsenille Hotelli Tornissa kesäkuun 20 p:nä tarjottavaa lounasta varten tarvittavat varat [5]);

Seurasaaren retken järjestämiseen kesäkuun 17 p:nä Helsingissä kesäkuun 16—18 p:nä pidettävän suomalais-ugrilaisen kulttuurikongressin osanottajille 20,000 markkaa [6]);

kahvikutsujen järjestämiseen ravintola Kappeliin historiantutkijainkokouksen osanottajille 2,078: 50 markkaa [7]);

teekutsujen järjestämiseen heinäkuun 20—22 p:nä pidettävän vankeinhoitokongressin osanottajille 1,372 markkaa [8]);

autoretkien järjestämiseen latvialaisille kunnallisvirkailijoille 4,000 markkaa; samalla kaupunginhallitus päätti, että mainituille herroille tarjottaisiin aamiaiset [9]);

eräälle Helsingissä vierailleelle puolalaiselle kunnallismiehelle tarjottujen aamiaisten kustantamiseksi 160 markkaa [10]); sekä

16 lipputangon pystyttämiseksi kesäkuun 12—13 p:nä pidettäviä Lotta Svärd juhlia varten 478 markkaa [11]).

Sitäpaitsi myönnettiin Suomen partiotyttöjen keskusneuvostolle 5,000 markan avustus partiotyttöjohtajain toisen pohjoismaisen kongressin ja leiripäivien kustannuksiin [12]); Danske Student-Sangforeningen nimisen laulukuoron vastaanottotoimikunnalle 1,000 markan avustus illanvieton järjestämiseen mainitulle laulukuorolle kesäkuun 8 p:nä [13]); Suomen keskuskauppakamarille 8,000 markkaa Helsingissä syyskuun 22 ja 23 p:nä pidettävän pohjoismaisen kauppakokouksen kustannusten suorittamista varten [14]); tilastotoimistolle 5,000 markkaa lounaan järjestämiseen Helsingissä lokakuun 27 ja 28 p:nä pidettävän pohjoismaisen tilastokongressin osanottajille [15]); sekä Suomen matkailijayhdistykselle, Suomen matkatoimisto osakeyhtiölle ja Suomen matkat nimiselle yhdistykselle 5,000 markan avustus ulkomaisten matkailutoimistojen virkailijain Suomeen tehtävää opintomatkaa varten [16]).

Helsingin kauppakamarin tiedustelun johdosta kaupunginhallitus ilmoitti [17]) suostuvansa yhdessä kauppakamarin sekä keskuskauppakamarin kanssa järjestämään kesän aikana mahdollisesti kaupunkiin saapuvien Comité national des conseillers de commerce extérieur nimisen komitean jäsenten vastaanoton.

---

[1]) Khs 11 p. kesäk. 902 §. — [2]) S:n 7 p. toukok. 682 §. — [3]) S:n 7 p. toukok. 683 § ja khn jsto 12 p. toukok. 5,226 §. — [4]) Khs 15 p. toukok. 714 §. — [5]) S:n 29 p. toukok. 794 §. — [6]) S:n 29 p. toukok. 795 §. — [7]) Khn jsto 16 p. heinäk. 5,795 §. — [8]) S:n 23 p. heinäk. 5,812 § ja 3 p. syysk. 6,162 §. — [9]) Khs 3 p. syysk. 1,218 §. — [10]) Khn jsto 15 p. syysk. 6,283 §. — [11]) S:n 23 p. jouluk. 7,784 §; ks. myös tätä kert. s. 229. — [12]) Khs 23 p. huhtik. 597 §. — [13]) Khn jsto 30 p. toukok. 5,420 §. — [14]) Khs 16 p. heinäk. 1,037 §. — [15]) S:n 16 p. heinäk. 1,039 §. — [16]) S:n 3 p. syysk. 1,217 §. — [17]) S:n 9 p. huhtik. 516 §.

Helsinkiin elokuun 15 p:nä kokoontuvat piirimielisairaalain edustajat kutsuttiin [1]) kaupungin omilla tai kaupungin vuokraamilla vuokra-autoilla tehtävälle retkelle Nikkilän sairaalaan, missä heille tarjottaisiin kahvit.

Kaupunginhallitus päätti [2]) määrätä Suomen 49:nnen yleisen raittiuskokouksen toimikunnalle maksettavaksi kaupunginvaltuuston ehdollisesti myöntämän [3]) 15,000 markan suuruisen avustuksen.

Lahjoitusrahastojen korkovarain käyttö. Rafael Ahlströmin rahastojen korkovarat, 351,000 markkaa, käytettiin [4]) siten, että soitto-, sävellys- ja laulutaiteen edistämiseksi tarkoitettuja korkovaroja jakamaan asetetulle lautakunnalle ja Suomen taideyhdistyksen palkinto- ja ostolautakunnalle kummallekin myönnettiin 117,000 markkaa sekä Suomen kirjailijaliitolle ja Finlands svenska författarförening nimiselle yhdistykselle kummallekin 58,500 markkaa.

R. Heimbergerin stipendirahaston käytettävissä olevat korkovarat, joita oli 5,900 markkaa, luovutettiin [5]) ammattiopetuslaitosten johtokunnalle jaettaviksi rahaston sääntöjen määräämällä tavalla.

Kaupunginhallitus päätti [6]) myöntää K. H. Renlundin stipendi- ja palkintorahaston käytettävissä olevista korkovaroista, 2,700 markasta, suomenkieliselle työväenopistolle 410 markkaa, ruotsinkieliselle opistolle 175 markkaa, yleiselle ammattilaiskoululle 705 markkaa, kirjapainokoululle 675 markkaa ja taideteollisuuskeskuskoulun yleiselle ammattikoululle 735 markkaa.

Rahatoimiston ilmoitettua, että C. F. Ekholmin stipendirahaston vuoden 1930 korkovarat nousivat 9,685: 40 markkaan, kaupunginhallitus päätti [7]) julistaa haettavaksi neljä 2,000 markan suuruista apurahaa, jota vastoin loput korkovaroista, 1,685: 40 markkaa, lisättäisiin pääomaan.

Herra L. Vuori, joka oli saanut matka-apurahan C. F. Ekholmin stipendirahastosta, oikeutettiin [8]) lykkäämään opintomatkansa vuoteen 1932.

Kaupunginhallitus päätti [9]), että Gustaf Pauligin stipendirahaston käytettävissä olevia korkovaroja, joita oli 5,100 markkaa, niiden määrän pienuuden takia ei jaettaisi, vaan ne lisättäisiin pääomaan, sekä että vastedes oli hankittava Helsingin kauppavaltuutettujen lausunto, ennenkuin rahastosta julistettiin haettavaksi apurahoja.

Rahatoimiston ilmoitettua, että Alma Uhlénin rahaston vuoden 1930 korkoja oli 53,381: 95 markkaa, mihin tuli lisäksi vuoden 1929 käyttämättömiä korkovaroja 143: 65 markkaa, sekä että aikaisemmin myönnettyjen eläkkeiden määrä nousi 46,000 markkaan, kaupunginhallitus päätti [10]) myöntää tilapäisiä avustuksia 7,500 markkaa, nimittäin neideille H. Kr. Gustafssonille, E. O. Wickbergille, Ch. J. Lindelöfille ja W. E. J. Lindgrenille kullekin 1,200 markkaa, neideille J. A. Brandtille ja O. A. Gumbergille kummallekin 1,000 markkaa sekä neiti A. A. Henrikssonille 700 markkaa.

Kaupunginhallitus päätti [11]) myöntää Alma Liljebladin kainojen köyhien rahaston käytettävissä olevista korkovaroista, joita oli 50,000 markkaa, 1,000 markan suuruiset avustukset yhteensä 50 henkilölle ja oikeuttaa rouvasväenyhdistyksen nostamaan ja jakamaan 16 näistä avustuksista.

---

[1]) Khs 13 p. elok. 1,137 §. — [2]) Khn jsto 8 p. lokak. 6,798 §. — [3]) Ks. tätä kert. s. 79. — [4]) Khs 12 p. maalisk. 420 §. — [5]) Khn jsto 27 p. huhtik. 5,034 §. — [6]) S:n 8 p. toukok. 5,219 §. — [7]) Khs 30 p. huhtik. 623 §. — [8]) S:n 17 p. jouluk. 1,894 §. — [9]) S:n 8 p. lokak. 1,415 § ja 3 p. jouluk. 1,765 §. — [10]) S:n 4 p. kesäk. 856 § ja 24 p. syysk. 1,331 §. — [11]) S:n 8 p. lokak. 1,413 § ja 14 p. jouluk. 1,849 §.

Kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahaston vuoden 1931 korot nousivat 800 markkaan, ja seuraavat henkilöt saivat niistä kukin 100 markan suuruisen avustuksen [1]: V. M. Blomqvist, M. Forsberg, I. L. Hovinen, A. S. Korhonen, E. E. Mononen, M. E. Siikki, M. L. Sjöholm ja A. Tuominen.

Sen jälkeen kun leski S. Kavall, joka oli nauttinut vuotuista avustusta Lina Borgströmin lahjoitusrahastosta, oli kuollut, kaupunginhallitus päätti [2], että puolet mainitun rahaston korkovaroista vuosittain annettaisiin leskirouva E. V. Hellströmille, joka aikaisemmin oli ollut Borgströmin tupakkatehtaan palveluksessa.

Leskirouva B. von Fieandt oikeutettiin [3] myöskin vuonna 1931 nostamaan 10,000 markan suuruinen avustus Gunnar Hjeltin rahastosta.

Rahatoimistoa kehoitettiin [4] maksamaan rouva S. Ilmonille 2,500 markan suuruinen avustus Ida Ekmanin kivulloisten kotimaisten laulutaiteilijain rahastosta.

Talousarvioehdotus. Joulukuun 14 p:nä kaupunginhallitus hyväksyi [5] rahatoimenjohtajan laatiman kaupungin vuoden 1932 talousarvioehdotuksen ja päätti lähettää sen kaupunginvaltuustolle.

C. Muut asiat.

Kaupunginhallituksen kokoukset y. m. Kaupunginhallitus päätti [6]

että hallituksen varsinaiset kokoukset kertomusvuonna pidettäisiin torstaisin täsmälleen klo 15 ja pyhän sattuessa hallituksen määräämänä päivänä sekä ylimääräisiä kokouksia tarpeen vaatiessa. Kokouskutsu oli annettava kirjallisesti, kiireellisissä tapauksissa puhelimitse;

että hallituksen yleisjaosto kokoontuisi tiistaisin ja perjantaisin klo 15, syyskuun alusta lähtien torstaisin klo 11 [7];

että kaupunginjohtaja olisi yleisön tavattavissa varmimmin klo 13—15 ja hallituksen muut viranhaltijat kaupunginkansliassa koko virka-ajan, torstaisin ja lauantaisin kuitenkin ainoastaan klo 15:een;

että milloin kaupunginjohtajalla tai avustavilla kaupunginjohtajilla oli este, kiinteistöjohtajan tuli toimia kaupunginjohtajan, kaupunginjohtajan rahatoimenjohtajan, teknillisen johtajan kiinteistöjohtajan, sosialijohtajan teknillisen johtajan ja rahatoimenjohtajan sosialijohtajan sijaisena [8];

että rahatoimenjohtajan tuli esitellä asiat, jotka koskivat määrärahain myöntämistä yleisestä kalustomäärärahasta sekä lisämäärärahain myöntämistä [9];

että jäsenten Huotarin ja Uddin kaupunginhallituksen puolesta tuli tarkastaa rahatoimistolle uskottujen varain hoitoa [10]; edellisen tilalle valittiin hänen kuoltuaan jäsen Salovaara [11];

että ulkomaisille pankeille lähetettävät maksuosoitukset, kirjeet y. m. s. kirjelmät allekirjoittaisi kaupunginjohtaja Tulenheimo, rahatoimenjohtaja Hupli tai kiinteistöjohtaja von Frenckell ja varmentaisi joku seuraavista viranhaltijoista: kaupunginsihteeri K. Rein, kaupunginlakimies E. Cavonius,

---

[1]) Khs 8 p. lokak. 1,414 § ja 3 p. jouluk. 1,761 §. — [2]) S:n 26 p. marrask. 1,717 §. — [3]) S:n 23 p. jouluk. 1,931 §. — [4]) Khn jsto 8 p. toukok. 5,220 §. — [5]) Khs 14 p. jouluk. 1,851 §. — [6]) S:n 8 p. tammik. 21 §. — [7]) S:n 27 p. elok. 1,195 §. — [8]) S:n 8 p. tammik. 20 §. — [9]) S:n 8 p. tammik. 36 §. — [10]) S:n 8 p. tammik. 24 §. — [11]) S:n 19 p. marrask. 1,650 §.

kansliasihteeri A. Danielson, kansliasihteeri G. Brotherus, kaupunginkamreeri P. J. Björk tai rahatoimiston kirjanpito-osaston päällikkö E. Jernström [1]).

Kaupunginhallitus päätti [2]), että kahden puheenjohtajan kulloinkin määräämän jäsenen tuli tarkistaa hallituksen ja sen yleisjaoston pöytäkirjat. Sittemmin valittiin [3]) jäsen Hjelmman ja rahatoimenjohtaja Hupli, varamiehinään jäsen Udd ja sosialijohtaja Itkonen, tarkistamaan vuoden alkupuoliskon pöytäkirjat. Heinäkuuksi valittiin [4]) kamarin pöytäkirjaa tarkistamaan rahatoimenjohtaja Hupli ja jäsen Paloheimo sekä elokuuksi teknillinen johtaja Moring ja jäsen Janatuinen. Yleisjaoston pöytäkirja tuli heinäkuun aikana rahatoimenjohtaja Huplin ja teknillisen johtajan Moringin tarkistaa ja elokuussa jälkimmäisen sekä sosialijohtaja Kedon. Kaupunginhallituksen pöytäkirjain tarkistajiksi syyskuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi valittiin [5]) jäsen Hjelmman ja sosialijohtaja Keto sekä näiden varamiehiksi jäsen Janatuinen ja teknillinen johtaja Moring. Kaupunginhallituksen yleisjaoston pöytäkirjat tuli [6]) sosialijohtaja Kedon tarkistaa, varamiehenään teknillinen johtaja Moring.

Kaupunginhallituksen ohjesäännön 28 §:ssä mainittu velvollisuus tarkastaa hallituksen hoidossa olevat vakuusasiakirjat sekä ryhtyä tällöin tarpeellisiksi havaittuihin toimenpiteisiin kaupungin oikeuden ja edun säilyttämiseksi uskottiin [7]) kertomusvuoden ajaksi jäsenten Halmeen, Hjelmmanin ja Norrménin tehtäväksi. Sitäpaitsi oikeutettiin kaupunginjohtaja ja asianomaiset avustavat kaupunginjohtajat olemaan saapuvilla tarkastuksessa.

Ohjesääntönsä 30 §:n nojalla kaupunginhallitus päätti [8]), että kirjaajan asianomaisen esittelijän toimeksiannosta tuli allekirjoittaa lähetepäätökset ja esittelijän itsensä asiain valmistelua koskevat kirjelmät.

Kaupunginhallituksen maksettavaksi kirjoitetut laskut tuli [9]) kaupunginsihteeri K. Reinin ja hänen ollessaan estyneenä kansliasihteeri G. Brotheruksen hyväksyä.

Konttoritarvikkeiden osto kaupunginhallitukselle. Kaupunginsihteeri K. Reinille ja hänen ollessaan estyneenä kansliasihteeri G. Brotherukselle annettiin [10]) tehtäväksi hoitaa kaikki kaupunginhallituksen konttoritarvikeostot.

Moottoriajoneuvojen vakuuttaminen. Kaupunginsihteerille annettiin [11]) edelleen tehtäväksi ilmoittaa rahatoimistolle sellaiset kaupunginkanslian autoston muutokset, jotka voivat vaikuttaa kaupungin moottoriajoneuvoja koskeviin vakuutussopimuksiin.

Kaupunginhallitukselle osoitetut sähkösanomat, jotka saapuivat virka-ajan päätyttyä, oli vietävä kansliasihteeri G. Brotherukselle, jonka tuli viipymättä puhelimitse saattaa niiden sisällys kaupunginjohtajan ja rahatoimenjohtajan tietoon [12]).

Ulkomaisessa sähkösanomavaihdossa käytettäväksi kaupunginhallituksen lennätinosoitteeksi vahvistettiin [13]) Cityboard, Helsinki.

Kaupunginhallituksen kansliasihteerien työjärjestys. Kaupunginhallitus määräsi [14]), että kansliasihteeri A. Danielsonin tuli avustaa rahatoimenjohtajaa, kansliasihteeri A. Blombergin sosialijohtajaa sekä virkaatekevän kansliasihteerin K. Hård af Segerstadin teknillistä johtajaa. Kansliasihteeri G.

---

[1]) Khs 15 p. tammik. 88 §. — [2]) S:n 8 p. tammik. 26 §. — [3]) S:n 15 p. tammik. 49 § ja 26 p. helmik. 313 §. — [4]) S:n 26 p. kesäk 963 §. — [5]) S:n 3 p. syysk. 1,219 §. — [6]) Khn jsto 1 p. lokak. 6,656 §. — [7]) Khs 8 p. tammik. 25 §. — [8]) S:n 8 p. tammik. 27 §. — [9]) S:n 8 p. tammik. 32 §. — [10]) S:n 8 p. tammik. 30 §. — [11]) Khn jsto 13 p. helmik. 4,294 §. — [12]) S:n 9 p. tammik. 4,006 §. — [13]) S:n 9 p. tammik. 4,005 §. — [14]) Khs 8 p. tammik. 28 §.

Brotherus määrättiin [1]) hallituksen ja kansliasihteeri T. Nordberg yleisjaoston pöytäkirjanpitäjäksi. Kokousten jälkeen tuli herrain Brotheruksen ja Nordbergin hallituksen ohjeiden mukaisesti antaa sanomalehdistölle tiedot tehdyistä päätöksistä, minkä ohessa jäsen Halme kuitenkin oikeutettiin edellä mainituin rajoituksin antamaan samanlaisia uutisia Suomen sosialidemokraatille.

Tiedonannot ja ilmoitukset. Kaupunginhallitus päätti [2]), että hallituksen ja rahatoimiston tiedonannot ja ilmoitukset Sanomalehtien ilmoitustoimiston välityksellä julkaistaisiin Arbetarbladetissa, Helsingin sanomissa, Hufvudstadsbladetissa, Suomen sosialidemokraatissa, Suomenmaassa ja Uudessa Suomessa sekä kunnallisverojen kantoa koskevat tiedonannot sitäpaitsi Kauppalehdessä. Tätä päätöstä ei kuitenkaan ollut sovellettava kaupungin obligatiolainoja koskeviin tiedonantoihin, jotka oli julkaistava lainaehdoissa määrätyllä tavalla ja lisäksi, kuten siihenkin asti, Finansbladetissa, Kauppalehdessä ja Mercatorissa.

Sanomalehtiuutisten korvaus. Sanomalehtimiestaholta tehdyn tiedustelun johdosta kaupunginhallitus päätti [3]) lausua, että korvausta ei vaadittu sanomalehdille hallituksen käsittelemistä asioista annetuista uutisista, mikäli ainoastaan oli vastattu tehtyihin kysymyksiin tai esitetty asiakirjoja, mutta että hallitus ei katsonut voimassa olevan ohjesäännön vastaiseksi sitä, että asianomaiset kansliasihteerit kantoivat palkkion itse laatimistaan käsiteltyjen asiain selostuksista.

Kaupunginhallituksen ja kaupungin lautakuntain yhteistyö. Kaupunginhallitus määräsi [4]) ohjesääntönsä 20 §:n nojalla, että kaupungin lautakuntain ennen kokoontumistaan tuli lähettää kaupunginhallitukselle sekä sen asianomaisessa lautakunnassa olevalle edustajalle kappale kyseisen kokouksen esityslistaa sekä viimeistään toisena päivänä kokouksen jälkeen puheenjohtajan ja sihteerin allekirjoittama, esityslistaan liittyvä luettelo lopullisista päätöksistä. Sen jälkeen kun pöytäkirja oli laadittu, oli siitä sitäpaitsi lähetettävä jäljennös kaupunginjohtajalle.

Vapaapäivät. Pääsiäislauantaina, huhtikuun 4 p:nä, samoinkuin toukokuun 1 p:nä tuli kaikkien kaupunginhallituksen alaisten virastojen olla suljettuina, mikä päätös oli asianomaisessa järjestyksessä ilmoitettava [5]); juhannusaattona, kesäkuun 23:ntena, työ kaikissa kaupungin virastoissa oli lopetettava klo 12, mutta asianomaiset päälliköt oikeutettiin pidentämään viranhaltijain työaikaa, jos se työn laadun takia oli tarpeellista [6]); ja jouluaattona, joulukuun 24 p:nä, kaupunginkanslia, rahatoimisto ja tilastotoimisto suljettiin klo 12 [7]).

Verotusvalmistelukunta oikeutettiin [8]) kesäkuussa työskentelemään klo 9—15.15, lauantaisin ja pyhäin aattoina klo 9—13.15.

Kaupungin virastojen työaika. Kaupunginvaltuuston vahvistettua [9]) kaupungin virastojen tehokkaan työajan $6\,^1/_2$ tunniksi kaupunginhallitus päätti [10])

että virastojen työajan — ellei jonkin laitoksen osalta toisin päätetty — tuli olla klo 9.30 — 16.30, lauantaisin ja pyhäin aattoina klo 9.30 — 15, kesäkuukausina klo 9 — 14.30;

[1]) Khs 8 p. tammik. 28 §. — [2]) S:n 8 p. tammik. 33 § ja 5 p. helmik. 186 §. — [3]) Khn jsto 6 p. helmik. 4,194 §. — [4]) Khs 8 p. tammik. 23 §. — [5]) S:n 26 p. maalisk. 479 § ja 30 p. huhtik. 608 §. — [6]) S:n 18 p. kesäk. 947 §. — [7]) Khn jsto 21 p. jouluk. 7,732 §. — [8]) Khs 29 p. toukok. 805 §. — [9]) Ks. tätä kert. s. 113. — [10]) Khs 26 p. kesäk. 964 §.

että kahvitauko sai kestää enintään puoli tuntia klo 12:n ja klo 13:n välillä, ellei kaupunginhallitus toisin päättänyt;

että lautakunnat saivat määrätä kahvitauon $^1/_4$ tunniksi, jolloin työn sai lopettaa $^1/_4$ tuntia aikaisemmin kuin edellä on mainittu;

että kaupunginkanslian, rahatoimiston, verotusvalmistelukunnan ja revisionikonttorin kahvitauon tuli kestää $^1/_4$ tuntia;

että tilastotoimiston työajan tuli olla klo 9:stä klo 12:een ja klo 13:sta klo 16.30:een, lauantaisin ja pyhäin aattoina kuitenkin klo 9—12 ja klo 13—15, kesäkuukausina klo 9—14 yhtäjaksoisesti;

että tilastotoimistoon oli järjestettävä päivystys klo 12—13;

että kaupungin kassat avattaisiin yleisölle klo 10 ja suljettaisiin klo 15.30, lauantaisin ja pyhäin aattoina talvella vastaavasti klo 10 ja klo 14.30 sekä kesällä klo 10 ja klo 14;

että verotusvalmistelukunnan toimisto oli pidettävä yleisölle avoinna klo 10—15.30, lauantaisin ja pyhäin aattoina talvella klo 10—14.30 ja kesällä klo 10—14;

että rakennuskonttorin työajan kesäkuukausina tuli olla klo 9—16, lauantaisin ja pyhäin aattoina klo 9—14.30; sekä

että kesäkuukausiksi oli katsottava kesä-, heinä- ja elokuu.

Työaikaa koskevien määräysten ei tarvinnut koskea raastuvanoikeutta muiden viranhaltijain kuin oikeuden puhtaaksikirjoittajattarien osalta [1]).

Satamahallituksen työaika vahvistettiin [2]) olemaan klo 9.30—16.15, lauantaisin ja pyhäin aattoina klo 9.30—14.45. Satamaliikennekonttorin työajan tuli olla klo 9—12.30 ja klo 13—16, lauantaisin ja pyhäin aattoina klo 9—14.15; kahvitauon ajaksi, klo 12.30—13, oli järjestettävä päivystys. Satamakannantakonttorin haaraosastoineen tuli työskennellä klo 9.30—16.15, lauantaisin ja pyhäin aattoina klo 9.30—14.15 $^1/_4$ tunnin kahvitauoin klo 12:n ja klo 13:n välillä.

Työnvälitystoimiston työajan tuli jatkua klo 8.30—15.15, lauantaisin klo 8.30—13.15 $^1/_4$ tunnin väliajoin klo 11.30:n ja klo 12:n välillä, minä aikana toimistoa kuitenkaan ei saanut sulkea yleisöltä [3]).

Oikeusaputoimisto oli jatkuvasti pidettävä avoinna klo 9.30—2 sekä lisäksi tiistaisin ja perjantaisin klo 7—8 [4]).

Raittiuslautakunnan toimisto oli pidettävä yleisölle avoinna klo 10—14 [5]).

Kaupungin sairaalain lääkärien sekä sairaalatarkastajan vastaanottoajat määrättiin [6]) seuraaviksi:

	Arkipäivisin
Marian sairaala: johtaja ja kirurgisen osaston ylilääkäri ..	klo 11 —12
sisätautiosaston ylilääkäri	» 11 —12
lastenosaston ylilääkäri	» 9.30—10.30
Kulkutautisairaala: johtaja ja ylilääkäri	» 10 —11
Kivelän sairaala: mielisairaalan johtaja ja ylilääkäri	» 12.30—13
yleisen osaston ylilääkäri	» 9.30—10.30
Nikkilän sairaala: johtaja ja ylilääkäri	» 9 —10
sekä sitäpaitsi maanantaisin, keskiviikkoisin ja torstaisin	» 16 —17
Tuberkuloosisairaala: johtaja ja ylilääkäri	» 12 —13
Kaupungin sairaalain hallitus: sairaalatarkastaja	» 12.30—13.30

[1]) Khs 16 p. heinäk. 1,044 §. — [2]) S:n 17 p. syysk. 1,292 §. — [3]) S:n 2 p. heinäk. 1,006 §. — [4]) S:n 2 p. heinäk. 1,007 §. — [5]) S:n 27 p. elok. 1,198 §. — [6]) S:n 15 p. lokak. 1,474 §.

Nikkilän sairaalan konttorin työ- ja toimistoajan tuli kestää klo 9—13 ja klo 15—17.30, lauantaisin klo 9—14 [1]).

Köyhäinhoitolautakunnan keskuskanslian ja kaikkien sen osastojen ja toimistojen, avustuskansliain sekä kunnalliskodin ja työlaitoksen konttorien työajan tuli kestää klo 9—16, lauantaisin ja pyhäin aattoina klo 9—14.30 $^1/_2$ tunnin väliajoin klo 12:n ja klo 13:n välillä. Toimitusjohtajan ja asiamiehen vastaanottoajan tuli olla klo 10—12, apulaisjohtajan klo 11—13, kassa- ja tiliviraston sekä rekisteritoimiston klo 10—15, lauantaisin ja pyhäin aattoina klo 10—14, avustuskansliain vastaavasti klo 9—14 ja klo 9—13 sekä kunnalliskodin johtajan vastaanottoajan klo 9—11. Köyhäinhoitolautakunta oikeutettiin itse määräämään kodeissakävijäin ja diakonissain työajat [2]).

Suomenkielisten kansakoulujen kanslia oli kesäkuun 15 p:n ja elokuun 15 p:n välisenä aikana pidettävä avoinna perjantaisin klo 10—11 [3]).

Ruotsinkielisten kansakoulujen tarkastajan ja taloudenhoitajan vastaanottoaika vahvistettiin [4]) olemaan keskiviikkoisin ja lauantaisin klo 10—11.

Ruotsinkielisten kansakoulujen kanslian työajan tuli kesän aikana olla perjantaisin klo 11—12 [5]).

Kaupunginhallitus suostui [6]) lastentarhain kanslian sulkemiseen joulukuun 24 p:n ja tammikuun 7 p:n väliseksi ajaksi ehdoin, että tänäkin aikana hoidettiin juoksevat asiat.

Kaupunginkirjaston työajan tuli [7]) pysyä samana kuin ennen uuden virkasäännön vahvistamista.

Koska kaupunginorkesterin kanslian työajan pidentäminen ei ollut tarpeellista, kaupunginhallitus vapautti [8]) mainitun kanslian alistumasta uuteen virkasääntöön sisältyviin virka-aikaa koskeviin määräyksiin.

Teknillisten laitosten konttorit oli pidettävä yleisölle avoinna klo 9.30—16, lauantaisin ja pyhäin aattoina klo 9.30—14.30, kesäkuukausina klo 9—14 [9]).

Kaupunginvaltuuston uuden huoneiston vihkiäiset. Ensimmäiseen kokoukseen, jonka kaupunginvaltuusto piti kaupungintalossa olevassa uudessa huoneistossaan, kaupunginhallitus päätti [10]) kutsua valtuuston entiset puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat rouvineen, nykyisten valtuutettujen rouvat sekä kaupungin korkeimmat virkamiehet rouvineen. Ennen kokousta vieraille järjestettäisiin tilaisuus tutustua kaupungintaloon, rahatoimistoon, virastotaloon, uuteen raatihuoneeseen ja poliisitaloon. Kokouksen jälkeen tarjottaisiin teetä ja esitettäisiin musiikkiohjelma.

Tontinrajain korkeusmääräykset. Maistraatti ilmoitti [11]), että korttelien n:ot 288 ja 293 tontinrajain sekä Pohj. Hesperiankadun tonttien n:ot 9 ja 11 tontinrajain korkeusmääräykset oli vahvistettu maaliskuun 31 p:nä.

Rakennuskorkeus Kauppatorin varrella. Kaupunginhallitus päätti [12]) valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen siitä, että Uudenmaan läänin maaherra elokuun 21 p:nä oli vahvistanut I kaupunginosan korttelin n:o 4 tonteille n:ot 3 ja 4 rakennettavien seitsenkerroksisten rakennusten piirustukset, antaa kiinteistöjohtajalle tehtäväksi neuvotella asianomaisten tontinomistajain kanssa korttelin n:o 31 tontin n:o 9, korttelin n:o 4 tonttien n:ot 3 ja 4 sekä korttelin n:o 5 tontin n:o 5 rakennuskorkeuden rajoittamisesta sekä

---

[1]) Khs 16 p. heinäk. 1,046 §. — [2]) S:n 16 p. heinäk. 1,052 §. — [3]) Khn jsto 26 p. toukok. 5,389 §. — [4]) S:n 10 p. maalisk. 4,549 §. — [5]) S:n 22 p. kesäk. 5,678 §. — [6]) Khs 14 p. jouluk. 1,870 §. — [7]) S:n 2 p. heinäk. 1,008 §. — [8]) S:n 16 p. heinäk. 1,045 §. — [9]) S:n 16 p. heinäk. 1,047 §. — [10]) S:n 30 p. jouluk. 1,958 §. — [11]) S:n 16 p. huhtik. 577 ja 578 §. — [12]) S:n 10 p. syysk. 1,270 §; ks. myös tätä kert. s. 108.

esittää kaupunginvaltuustolle, että valtuusto ryhtyisi toimenpiteihin, jotta Kauppatorin rakennuskorkeus saataisiin rakennusjärjestyksen määräyksin rajoitetuksi.

Sähkövirran antamista koskeva sopimus. Kaupunginhallitus päätti [1]), että kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi alistettavaa toisaalta kaupungin sähkölaitoksen ja toisaalta osin Imatran voimalaitoksen, osin Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön välistä, sähkövirran hankkimista koskevaa sopimusluonnosta oli noudatettava tammikuun 1 p:stä 1932, jolloin siihen asti voimassa olleet virranantosopimukset lakkasivat olemasta voimassa.

Vuoden 1932 talousarvio. Kaupungin kaikille lautakunnille, hallituksille ja virastoille lähetettiin [2]) vuoden 1932 talousarvioehdotusten laatimista koskeva kiertokirje, joka sisälsi pääpiirtein samat ohjeet, jotka aikaisemminkin oli annettu [3]). Ehdotusten antamisaika oli kuitenkin pidennetty elokuun viimeisestä päivästä syyskuun 10:nteen ja kaupungin teknillisten laitosten ja yleisten töiden hallitukset oikeutettu antamaan ehdotuksensa edellinen syyskuun 20 ja jälkimmäinen 30 p:nä. Rakennusyrityksiä y. m. koskevat esitykset, joista kaupunginvaltuuston oli tehtävä päätöksensä, ennenkuin kaupunginhallitus voi merkitä niitä varten määrärahat talousarvioehdotukseensa, oli lähetettävä hallitukselle niin aikaisin kuin mahdollista ja viimeistään elokuun 15 p:nä. Niiden lautakuntain, joiden uudistyö- ja korjausmäärärahat sisältyivät yleisten töiden pääluokkaan, oli hyvissä ajoin ja viimeistään ennen kaupungin yleisten töiden hallituksen määräämää ajankohtaa lähetettävä mainitulle hallitukselle tiedot niistä korjausmäärärahoista, jotka asianomaiset halusivat saada merkityiksi talousarvioon; tärkeissä tapauksissa voitiin esitykset lähettää suoraan kaupunginhallitukselle viimeistään elokuun 15 p:nä.

Kaupunginhallitus päätti [4]), että talousarvioehdotuksen ensimmäinen lukeminen tapahtuisi luvuittain ja että erät voi jättää avoimiksi, ellei niistä jostakin syystä haluttu tehdä päätöstä, sekä että toinen lukeminen tapahtuisi pääluokittain ja että tällöin ensimmäisessä lukemisessa tehtyjä päätöksiä sai muuttaa ainoastaan jos kaikki hallituksen jäsenet olivat siitä yksimieliset.

Kaupungin kassat. Rahatoimenjohtaja ilmoitti pyytäneensä Kansallis-Osake-pankin kamreeria G. Jermania tutkimaan rahatoimiston kassajärjestelyä vertailemalla sitä pankissa noudatettuun järjestelmään ja kehoittaneensa häntä laatimaan ehdotuksen toimenpiteistä, jotka mahdollisesti havaittiin tarpeellisiksi, jotta kassajärjestely saataisiin täysin tarkoituksenmukaiseksi. Tämä toimenpide hyväksyttiin [5]).

Revisionikonttori ilmoitti kaupunginhallituksen asettamien kassantarkastajain anomuksesta verranneensa rahatoimiston kirjoihin merkityt pankkisaldot per lokakuun 1 p. asianomaisten pankkien antamiin saldotodisteihin ilman että oli ilmaantunut aihetta muistutuksiin. Ilmoitus merkittiin [6]) tiedoksi, ja samalla kaupunginhallitus päätti, että tällainen tarkastus vastedes aina oli pantava toimeen vuosineljännestarkastusten yhteydessä.

Revisionikonttorin esityksestä kaupunginhallitus päätti [7]) kehoittaa kaupungin lautakuntia ja hallituksia huomauttamaan asianomaisille kassanhoitajille, että rahavaroja, varsinkin ennakkovaroja, sai nostaa ainoastaan

---

[1]) Khs 23 p. jouluk. 1,918 §. — [2]) S:n 15 p. toukok. 708 §. — [3]) Vrt. v:n 1929 kert. s. 261. — [4]) Khs 20 p. marrask. 1,685 §. — [5]) Khn jsto 6 p. helmik. 4,223 §. — [6]) Khs 26 p. marrask. 1,729 §. — [7]) S:n 3 p. jouluk. 1,760 §.

tarpeen mukaan ja ottaen huomioon kannetut ja kannettavat tulot, ellei ollut olemassa erityisiä määräyksiä niiden tilittämisestä, sekä että yksityisiä varoja ei saanut säilyttää yhdessä kaupungin varojen kanssa, koska siitä voi aiheutua sekaannusta.

Kiinteistötoimiston maatalousosaston kassaliike. Kaupunginhallitus päätti[1]), että kiinteistötoimiston maatalousosaston kassaliike oli järjestettävä siten

että kiinteistötoimiston maatalousosaston hallinnossa olevilla tiloilla tuli kullakin olla kassansa, josta asianomaisen työnjohtajan oli vastattava;

että Pukinmäessä olevalla maatilain keskuskonttorilla tuli olla oma kassansa, josta kaupunginagronoomin apulainen vastasi;

että mainituilla kassanhoitajilla oli oikeus varain kannantaan;

että eri tilain kassojen oli lähetettävä tilityksensä keskuskassaan, missä oli laadittava kaikki kassat käsittävä kaupunginagronoomin hyväksyttävä yhteinen kuukausitilitys tarpeen vaatimine tilijaoitteluineen;

että keskuskassasta sai maksaa palkat;

että eri maatilain rahaliikkeen tuli käydä keskuskassan kautta;

että tilain käteiskassa sai nousta enintään 3,000 markkaan ja keskuskassa 10,000 markkaan, kuitenkin siten, että nämä määrät tilapäisesti sai ylittää palkanmaksupäivinä;

että keskuskassa sai pitää omaa enintään 25,000 markan suuruista pankkitiliä; sekä

että varain tilitys rahatoimistoon sai tapahtua kerran kuukaudessa.

Kaupungin tulotodisteiden tarkkailu. Kaupungin hallituksille ja lautakunnille lähetetyssä kiertokirjeessä kaupunginhallitus kehoitti[2]) näitä entistä huolellisemmin tarkkailemaan alaistensa kassa- ja tilivirastojen toimesta tapahtuvaa kaupungin varain kannantaa ja tällöin menettelemään siten

1) että kassa- ja tilivirastossa jokainen sellainen yleistulotodiste, joka ei perustu edeltäkäypään maksuunpanoon (esim. irtolippujärjestelmän mukaan) ja jossa varain luovuttajana on viraston omaan henkilökuntaan kuuluva viranhaltija, ennen varain luovutusta asianmukaisesti tarkastetaan, minkä tarkastuksen suorittavat asianomaisen hallituksen, lauta- tai johtokunnan määräämä viranhaltija ja kamreeri, joiden on todisteeseen tehtävä merkintä tarkastuksensa suorittamisesta;

2) että ne yleistulotodisteet, joita viraston ulkopuoliset henkilöt varainluovutuksistaan jättävät, viimeistään suoritusta seuraavana päivänä tarkastetaan edellä mainitulla tavalla; sekä

3) että jokainen kassa- ja tilivirasto sekä tilivirasto kohdaltaan järjestää alitilittäjiensä ja kantomiestensä tulojen kannannan mikäli mahdollista samalla tavalla ja siis yleensä niin, että kantomiehelle annetussa tulotodisteessa on paitsi veloittajan nimeä myöskin tulon oikeellisuutta tarkastamaan määrätyn henkilön merkintä.

Kaupungille tulevien osinkojen periminen konkurssipesistä y. m. Koska oli havaittu, että tulojen tarkkailu rahatoimistossa eräissä suhteissa oli ollut epätyydyttävää, joten m. m. kaupungin varain kavaltaminen oli käynyt mahdolliseksi, kaupunginhallitus revisionikonttorin ehdotuksesta päätti[3]), että oli ryhdyttävä pitämään diaaria kaikista kiinteistöjen konkursseista ja pakkohuutokaupoista, joissa kaupungilla oli etuja valvottavanaan ja joissa valvonta oli ollut tammikuun 1 p:n jälkeen 1931. Samalla rahatoimiston tuli kiireellisesti selvittää, miten paljon kaupungilla oli osinkoja nostettavana ennen mai-

[1]) Khs 16 p. heinäk. 1,057 §. — [2]) S:n 23 p. jouluk. 1,924 §. — [3]) S:n 17 p. jouluk. 1,880 §.

nittua ajankohtaa valvotuista konkurssisaatavista. Osingot oli sittemmin nostettava sikäli kuin konkurssipesäin selvitys edistyi, ja puheena olevaan ryhmään kuuluvat asiat, joita ei voinut päättää, koska saamamiehille annettava lopputili saattoi tapahtua vasta tulevaisuudessa, oli merkittävä vireillä olevain asiain luetteloon, jonka laatimista kaupunginkamreerin tuli valvoa.

Rahatoimisto oikeutettiin aikaisempien konkurssiasiain selvittelyä varten ottamaan enintään viideksi kuukaudeksi tilapäinen lainopillinen apulainen, jonka tuli kaupunginlakimiehen valvonnan alaisena pitää kaupungin konkurssikirjaa; jokaisen konkurssipesästä saadun osingon tai pakkohuutokaupalla myydyn kiinteistön kauppahinnan saamisen jälkeen ilmoittaa kaupunginkamreerille, milloin ja mitkä määrät kaupungilla oli nostettavissa asianomaisissa, diaariin merkityissä konkursseissa; sekä merkitä samaan diaariin rahatoimiston nostamat määrät. Kaupunginkamreerille annettavat ilmoitukset oli merkittävä valmiiksi painettuihin kaavakkeihin ja laadittava kaksin kappalein, joista toinen sen jälkeen kun rahamäärä oli nostettu jäi tulotodisteeksi kassaan ja toinen palautettiin maksun tapahduttua varustettuna asianmukaisella suoritusta koskevalla merkinnällä, joka oli vietävä konkurssikirjaan. Jos oli välttämätöntä henkilökohtaisesti valvoa kaupungin etua velkojain kokouksissa, oli kaupunginhallituksen tai kiinteistötoimiston annettava tarkastajalle valtakirja, joka kuitenkaan ei oikeuttanut tätä vastaanottamaan maksua. Myöskään tarkastaja ei saanut toimia uskottunaeikä toimitusmiehenä konkursseissa, joissa kaupungilla oli saatavia valvottavana.

Edellä mainitun selvitystyön edistyttyä niin pitkälle, ettei erityistä apulaista enää tarvittu, oli tehtävä päätös tarkkailun vastaisesta järjestämisestä.

Kaupungin lahjoitusrahastoja koskevat asiakirjat. Rahatoimistolle annettiin [1]) tehtäväksi kiireellisesti koota ja painattaa täydentävä osa Helsingin kaupungin lahjoitusrahastoja koskevia asiakirjoja.

Helsingin kaupungin virkamiesten yhdistys. Kaupunginhallitus myöntyi [2]) Helsingin kaupungin virkamiesten yhdistyksen anomukseen, että sille samoin kuin kaupungin hallituksille suotaisiin tilaisuus lausuntonsa antamiseen palkkajärjestelyä sekä virkasääntöä ja eläkeohjesääntöä koskevista ehdotuksista sekä annettaisiin tieto mahdollisista muutosehdotuksista, joita hallitus aikoi esittää kaupunginvaltuustolle.

Ilmoitus avonaisista viroista. Kaupungin hallituksille, virastoille ja lautakunnille huomautettiin [3]), että ne olivat velvolliset ilmoittamaan kaupunginhallitukselle, milloin jokin niiden alainen virka joutui avoimeksi, jotta hallitus voisi tutkia, voitiinko virka mahdollisesti lakkauttaa tai järjestää uudelleen.

Kansakoulunopettajan eroamisvelvollisuus. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan tiedustelun johdosta kaupunginhallitus ilmoitti [4]), että kansakoulunopettajalla yleisen lain määräysten nojalla oli oikeus pysyä virassaan, kunnes oli täyttänyt 67 vuotta, siitä huolimatta, että viranhaltija kaupungin viranhaltijain palvelusehtosäännön mukaan oli velvollinen eroamaan täytettyään 65 vuotta.

Uuden virkasäännön soveltaminen. Sen johdosta että ikäraja, jonka saavutettuaan kaupungin viranhaltija on velvollinen eroamaan, oltuaan aikaisem-

[1]) Khn jsto 10 p. maalisk. 4,545 §. — [2]) Khs 9 p. huhtik. 512 §. — [3]) S:n 22 p. lokak. 1,515 §. — [4]) S:n 4 p. kesäk. 874 §.

min 65 vuotta uudessa virkasäännössä oli vahvistettu 67 vuodeksi, kaupunginhallitus päätti[1]), ettei uuden säännön määräyksiä sovellettaisi viranhaltijoihin, jotka oli oikeutettu pysymään viroissaan 65 vuotta täytettyään, ellei kyseinen lupa mennyt umpeen ennen heinäkuun 1 p:ää, jolloin uusi sääntö astui voimaan; että jos lupa meni umpeen heinäkuun 1 p:nä, asianomainen viranhaltija sai pysyä virassaan, kunnes oli täyttänyt 67 vuotta; sekä että ennen heinäkuun 1 p:ää myönnetty lupa virassa pysymiseen 67 vuoden iän jälkeen jäi voimaan.

Kaupungin hallituksille, virastoille ja lautakunnille lähetetyssä kiertokirjeessä huomautettiin[2]) edelleen, mitä niiden oli otettava huomioon uuden säännön astuttua voimaan.

Tilapäisen työvoiman ottaminen. Tilastotoimisto ja kaupunginkamreeri oikeutettiin[3]) edellinen kaupunginjohtajan ja jälkimmäinen rahatoimenjohtajan suostumuksella ottamaan palvelukseensa tilapäistä työvoimaa, mikäli ei ollut kysymys henkilökunnasta, jota tarvittiin pitkähköksi ajaksi vakinaisten töiden suorittamista varten. Ilmoitus tällaisesta toimenpiteestä oli sittemmin tehtävä kaupunginhallituksen yleisjaostolle.

Ylimääräisten eläkkeiden myöntäminen. Kaupungin kaikkien hallitusten ja lautakuntain noudatettavaksi ilmoitettiin[4]), että ylimääräisiä eläkkeitä myönnettiin ainoastaan, jos hakija oli varaton ja työkyvytön eikä voinut odottaa mainittavaa avustusta elatusvelvollisilta omaisilta. Sitten kun oli selvitetty, että mainitut edellytykset olivat olemassa, alistettiin eläkemäärää koskeva kysymys vapaasti harkittavaksi ottaen huomioon kaikki asiaan vaikuttavat seikat.

Eläkesäännön tulkinta. Terveydenhoitolautakunnan tiedustelun johdosta kaupunginhallitus vahvisti[5]) sen kaupungin viranhaltijain eläkesäännön 4 §:n 4 kohdan tulkinnan, että mainittu kohta koski myöskin lautakunnan alaisia, sairaiden hoidossa työskenteleviä sairaanhoitajattaria ja mielisairaiden hoitajia, joilla siis oli oikeus täyden eläkkeen saamiseen 53 ikä- ja 20 virkavuoden jälkeen.

Vuokratiedustelu. Sosialiministeriön sosialisen tutkimus- ja tilastotoimiston tiedusteltua, suostuiko kaupunki yhdessä toimiston kanssa heinäkuun aikana keräämään tietoja pienasuntojen vuokrien suuruudesta, kaupunginhallitus päätti[6]) vastata, ettei kaupunki halunnut osallistua tiedusteluun, mutta että kaupungin tilastotoimisto voi valtion kustannuksella panna toimeen kyseisen tutkimuksen Helsingissä. Sittemmin Suomen kirjansitomonomistajain liitto ja Suomen graafillisen teollisuuden työnantajaliitto huomauttivat kaupunginhallitukselle, että ne pitivät tietojen hankkimista Helsingin vuokratasosta kesäkuun aikana erittäin suotavana ja olivat halukkaat suorittamaan tutkimuksen aiheuttamat kustannukset siinä tapauksessa, että kaupunki suostui osallistumaan siihen. Tämän johdosta annettiin[7]) tilastotoimistolle tehtäväksi järjestää tiedustelu sekä aikanaan ilmoittaa kaupunginhallitukselle siitä aiheutuvat kustannukset. Suoritettuaan tämän tehtävän toimisto ilmoitti vuokratutkimuksesta olleen kustannuksia 6,900 markkaa, minkä jälkeen kaupunginhallitus päätti[8]) ainoastaan kehoittaa edellä mainittuja yhtymiä maksamaan tämän rahamäärän kaupunginkassaan.

---

[1]) Khs 29 p. toukok. 806 §. — [2]) S:n 4 p. kesäk. 863 §. — [3]) Khn jsto 20 p. tammik. 4,111 §. — [4]) Khs 11 p. kesäk. 903 §. — [5]) S:n 18 p. kesäk. 941 §. — [6]) S:n 15 p. toukok. 734 §. — [7]) S:n 4 p. kesäk. 875. §. — [8]) Khn jsto 23 p. heinäk. 5,813 §.

Kunnallisen keskusarkiston perustaminen. Tilastotoimiston lähetettyä vaaditun selvityksen keskusarkiston aikaansaamista koskevasta kysymyksestä kaupunginhallitus päätti [1]), ettei tällaista arkistoa toistaiseksi perustettaisi, mutta että ent. Stockmannin talosta varattaisiin tilaa vastaiselle arkistolle, jossa säilytettäisiin vanhoja asiakirjoja, sekä että mikäli mahdollista jo nyt erinäisiä huoneita sisustettaisiin arkistotarkoituksia silmälläpitäen.

Naiset kaupungin töissä. Sen jälkeen kun eräiltä kaupungin hallituksilta ja lautakunnilta oli tiedusteltu, voitaisiinko kaikki naispuolinen työvoima lukuun ottamatta kaupungin maatiloilla tarvittavaa, ottaa palvelukseen työnvälitystoimiston välityksellä, jonka tällöin tuli ottaa huomioon, että työtä ensi sijassa annettiin leskille ja naisille, joilla joko ei ollut huoltajaa tai joiden huoltajat olivat työttöminä, sekä olisiko kaupungin vakinaisten töiden miespuolinenkin työvoima otettava työhön ainoastaan edellä mainitun toimiston välityksellä, useimmat niistä olivat vastustaneet ehdotettua järjestelyä, ja kaupunginhallitus päätti [2]) senvuoksi ainoastaan lausua asianomaisille ohjeeksi, että otettaessa naisia kaupungin töihin etusija oli annettava työnhakijoille, joiden toimeentulo oli heidän oman ansionsa varassa.

Kaupungin kaikkia virastoja ja laitoksia kehoitettiin [3]) konttoriapulaistoimia täyttäessään ja tilapäistä työvoimaa ottaessaan yhtä ansioituneista hakijoista antamaan etusija sellaisille henkilöille, joiden toimeentulo oli heidän oman työansionsa varassa.

Työttömien henkilöiden korttiluettelo ja heidän kotivalvontansa. Työnvälitystoimiston johtokunnalle annettiin [4]) tehtäväksi kiireisesti laatia ehdotus kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön vaatimusten mukaisen kortiston laatimisesta työttömistä henkilöistä sekä antaa lausuntonsa tällaisen luettelon hyödystä ja tarpeellisuudesta. Edelleen johtokuntaa kehoitettiin [5]) lausumaan mielipiteensä kysymyksestä, oliko tarpeellista ottaa toimiston palvelukseen kodeissakävijöitä ottamaan selvää työttömien kotioloista y.m.

Johtokunnan sen jälkeen annettua vaaditut lausunnot kaupunginhallitus päätti [6]) kehoittaa sitä viipymättä ryhtymään toimenpiteihin mainitun työttömyyskortiston laatimiseksi. Luettelon hoitoon kuluvaksi vuodeksi osoitettiin 18,000 markkaa kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista.

Työttömien kotiolojen tutkimisen hyödyllisyyttä johtokunta oli suuresti epäillyt, mutta ei kuitenkaan ollut asettunut vastustamaan tällaisen kotivalvonnan järjestämistä koetteeksi. Kaupunginhallitus päätti [5]) senvuoksi oikeuttaa työnvälitystoimiston johtokunnan huhtikuun 15 p:n ja elokuun 31 p:n väliseksi ajaksi ottamaan palvelukseensa kaksi tilapäistä kodeissakävijää, joiden palkat, 1,700 markkaa kuukaudelta, maksettaisiin toimiston tilapäisen työvoiman määrärahasta.

Työnvälitystoimiston haaraosasto. Työnvälitystoimisto oikeutettiin [8]) joulukuun 1 p:nä avaamaan haaraosasto Vallilassa.

Naisten työtuvan väliaikainen johtosääntö. Kaupunginhallitus päätti [9]), että seuraavaa rahatoimenjohtajan laatimaa naisten työtuvan johtosääntöä oli noudatettava toistaiseksi ja kunnes se saavutetun kokemuksen nojalla voitiin esittää kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi:

1 §. Helsingin kaupungin naisten työtuvan ja tilapäisten ammattikurssien johto ja valvonta uskotaan naisten työtupien johtokunnalle.

---

[1]) Khs 22 p. tammik. 111 §. — [2]) S:n 17 p. syysk. 1,289 §. — [3]) S:n 24 p. syysk. 1,333 §. — [4]) S:n 22 p. tammik. 122 §. — [5]) S:n 22 p. tammik. 123 §. — [6]) S:n 26 p. helmik. 318 §. — [7]) S:n 9 p. huhtik. 514 §. — [8]) S:n 3 p. jouluk. 1,767 §; ks. myös tätä kert. s. 220. — [9]) Khs 15 p. toukok. 705 §.

Johtokunta on välittömästi kaupunginhallituksen alainen ja siihen kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsee kalenterivuodeksi kerrallaan.

2 §. Johtokunta kokoontuu puheenjohtajan tai hänen ollessaan estyneenä varapuheenjohtajan kutsusta niin usein kuin harkitaan tarpeelliseksi tai vähintään kaksi jäsentä sitä vaatii. Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja ovat estyneet kokoukseen saapumasta, valitaan tilapäinen puheenjohtaja.

Johtokunta on päätösvaltainen vähintään kolmen jäsenen ollessa saapuvilla, jos nämä ovat päätöksestä yksimieliset. Äänestyksessä tulee päätökseksi enemmistön mielipide, ja äänten mennessä tasan on puheenjohtajan ääni ratkaiseva.

3 §. Johtokunnan kokouksissa tehdään pöytäkirja, jossa on mainittava läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, viimeksi mainitut lyhyin perusteluin, jos johtokunta katsoo sen tarpeelliseksi. Jos päätös tehdään äänestämällä, on jäsenellä oikeus saada eriävä mielipiteensä pöytäkirjaan merkityksi.

Johtokunnan pöytäkirjat ja johtokunnan päätöksistä aiheutuvat kirjelmät allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

4 §. Asiat esittelee johtokunnalle toimitusjohtaja, jolla on oikeus ottaa osaa asiain käsittelyyn, mutta ei päätösten tekoon.

5 §. Johtokunnan tulee

1) seurata tarkasti työmarkkinoita ja työttömyyden sattuessa järjestää työtuvassa tai ammattikursseilla taikka muulla kaupunginhallituksen hyväksymällä tavalla työtä kaupungin kirjoissa oleville, työnpuutetta kärsiville naispuolisille työntekijöille;

2) antaa lausuntoja kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle naisten työttömyyttä koskevista asioista ja tehdä ehdotuksia ja suunnitelmia naistyöttömyyden torjumista tai helpottamista tarkoittavista toimenpiteistä;

3) ottaa ja erottaa tarvittavat toimihenkilöt sekä kaupunginhallituksen ohjeiden mukaan määrätä heidän palkkansa, lukuunottamatta toimitusjohtajaa, jonka ottaminen ja erottaminen sekä palkan määrääminen on kaupunginhallituksen asia;

4) laatia vuosittain talousarvio seuraavaa kalenterivuotta varten ja ennen maaliskuun loppua antaa kaupunginhallitukselle kertomus edellisen vuoden toiminnasta;

5) valvoa Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön määräysten noudattamista toiminta-alallaan;

6) antaa ja vahvistaa johtosääntöjä alaisilleen laitoksille ja palveluksessaan oleville henkilöille;

7) määrätä vuodeksi kerrallaan ne henkilöt, jotka kaksi yhdessä sinä vuonna ovat oikeutetut allekirjoittamaan tarvittavat shekit ja valtakirjat;

6 §. Johtokunnan toimiston henkilökuntaan kuuluu toimitusjohtaja, kirjanpitäjä, kassanhoitaja ja tarvittava määrä toimistoapulaisia.

7 §. Toimistonjohtajan, joka on lähinnä johtokunnan alainen, tehtävänä on:

1) seurata tarkasti työmarkkinoita ja työttömyystilannetta sekä tarpeen tullen tehdä sen johdosta johtokunnalle esityksiä;

2) johtaa ja valvoa toimiston, työtuvan sekä tilapäisten ammattikurssien toimintaa johtokunnan tekemien päätösten ja antamien ohjeiden mukaan;

3) pitää huolta siitä, että työtuvan ja toimiston hallussa olevaa kaupun-

gin omaisuutta hoidetaan hyvin ja rahavaroja käsitellään säästeliäästi sekä kaupungin edun mukaisesti;

4) hankkia työtuvassa suoritettavat työt ja esittää johtokunnan tai sen valtuuttaman jäsenen hyväksyttäväksi sellaiset hankinnat ja muut sitoumukset, joiden arvo ylittää johtokunnan toimitusjohtajan päätösvallalle määräämän rajan;

5) yhdessä työtuvan johtajattaren kanssa laskea hankintojen hinnat sekä toimittaa tarveaineostot johtokunnan määräämissä rajoissa;

6) seurata tarkasti työtuvan teollista toimintaa, jotta se muodostuisi kaupunkia mahdollisimman vähän rasittavaksi, sekä valvoa, että suoritettavaksi otetut hankinnat valmistuvat sovittuun aikaan mennessä;

7) toimia asioiden esittelijänä ja sihteerinä johtokunnan kokouksissa sekä laatia luonnos johtokunnalle talousarvioksi ja vuosikertomukseksi; sekä

8) toimittaa ainakin kerran kuukaudessa kassan tarkastus.

8 §. Kirjanpitäjän, joka on lähinnä toimitusjohtajan alainen, tehtävänä on:

1) huolellisesti hoitaa työtuvan kirjanpitoa niiden ohjeiden ja määräysten mukaan, joita johtokunta, toimitusjohtaja ja kaupungin tarkastusviranomaiset tässä suhteessa antavat; sekä

2) huolehtia siitä, että kirjanpäätös valmistuu määrättynä aikana.

9 §. Kassanhoitajan, joka on lähinnä toimitusjohtajan alainen, tehtävänä on laskuttaa ja kantaa työtuvalle tulevat saatavat sekä maksaa erääntyneet palkka- ja tarveaine- y.m. laskut sen jälkeen kun toimitusjohtaja on ne maksettavaksi hyväksynyt.

10 §. Toimistoapulaisten, jotka ovat lähinnä toimitusjohtajan alaiset, tulee suorittaa tämän heille määräämät tehtävät.

11 §. Työtuvan toimihenkilöihin kuuluu johtajatar sekä tarpeellinen määrä opettajattaria ja muuta henkilökuntaa.

12 §. Johtajattaren, joka on lähinnä toimitusjohtajan alainen, tehtävänä on:

1) yhdessä toimitusjohtajan kanssa laskea tarjottavien hankintojen hinnat sekä tehdä toimitusjohtajalle esityksiä tarvittavista tarveaineista;

2) pitää huolta siitä, että varastossa olevat tarveaineet ovat hyvin säilytetyt ja että varastosta on tarkka ja eritelty varastoluettelo;

3) huolehtia siitä, että työt tulevat aikanaan ja kunnollisesti suoritetuiksi;

4) määrätä opettajattarille ja muulle henkilökunnalle heidän työnsä ja valvoa, että kukin suorittaa tehtävänsä tunnollisesti; sekä

5) valvoa, että työtuvassa on hyvä järjestys ja että työläiset noudattavat niitä ohjeita ja määräyksiä, joita opettajattaret heille antavat, ja mitä asianomaisesti valmistetut työ- ja järjestyssäännöt edellyttävät.

Mjölbollstadin parantola. Rahatoimikamarin joulukuun 16 p:nä 1930 tekemää päätöstä muuttaen kaupunginhallitus päätti [1]) uskoa kaupungin käytettäväksi Mjölbollstadin parantolasta luovutettujen sairassijain ylivalvonnan terveydenhoitolautakunnan tehtäväksi.

Köyhäinhoidon työtuvat. Kaupunginhallituksen toimeksiannosta köyhäinhoitolautakunta lähetti ehdotuksen työtuvan perustamisesta Suvilahden kasarmiin. Tämän ehdotuksen mukaan järjestettäisiin tässä työtuvassa, joka käsittäisi kolme suurta ja kaksi pienempää työsalia, työtä 220 naiselle ja 30

[1]) Khs 26:p. helmik. 348 §.

miehelle, edellisille kuutena tuntina päivässä ja 3 markan tuntipalkoin, jälkimmäisille kahdeksana tuntina päivässä ja 15 markan päiväpalkoin, mihin sisältyi ruoka, joka arvioitiin 7 markaksi päivältä. Työtuvan toiminta jatkuisi kesäkuun 24 p:ään ja olisi sen jälkeen keskeytyneenä syyskuun 1 p:ään, jolloin se uudelleen aloitettaisiin.

Kaupunginhallitus valtuutti [1]) köyhäinhoitolautakunnan avaamaan uuden työtuvan maaliskuun 1 p:nä. Kaupunginvaltuustolta päätettiin anoa määrärahaa uutta yritystä varten [2]).

Lastenhoidon neuvonta. Elokuun 17 p:nä sisäasiainministeriö oli myöntynyt [3]) anomukseen, että neuvonta-asemalle luovutettaisiin maksutta huoneisto Tehtaankadun lastensairaalasta syyskuun 1 p:stä lukien edellyttäen, ettei sen toiminta häirinnyt sairaalan työtä, ja muuten antanut lääkintöhallituksen tehtäväksi määrätä luovutuksen ehdot. Lääkintöhallituksen sen jälkeen kehoitettua kaupunginhallitusta valitsemaan edustajansa yhdessä lääkintöhallituksen edustajain, professori A. Ylpön ja sairaanhoitajataropetuksen tarkastajan V. Snellmanin kanssa aseman järjestämistä koskevaa ehdotusta laatimaan, kaupunginhallitus päätti [3]) kehoittaa lastensuojelulautakuntaa valitsemaan kyseiset henkilöt.

Harjoittelijain ottaminen Sofianlehdon pientenlastenkotiin. Kaupunginhallitus suostui [4]) siihen, että kuusi lääkintöhallituksen nuorille koulutettuille sairaanhoitajattarille järjestämien täydennyskurssien oppilasta sai harjoitella Sofianlehdon pientenlastenkodissa $8\,^1/_2$ kuukauden aikana ja tänä aikana saada kodissa ilmaisen ruoan. Heidän ruokamenonsa oli suoritettava kodin ruokamäärärahasta.

Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnalle huomautettiin [5]), että sen oli ilmoitettava kaupunginhallitukselle joka kerta tehdessään päätöksiä, jotka koskivat kansakouluhuoneistojen luovuttamista lukukausien aikana muihin kuin koulujen omiin tarkoituksiin, paitsi milloin oli kysymys aivan tilapäisestä huoneistojen käytöstä, sekä kulloinkin saatettava ikäkorotusten myöntämistä koskevat päätöksensä kouluhallituksen tietoon. Edelleen johtokunnan tuli merkitä kaupunginhallitukselle sivuvirkain pitämistä koskevista päätöksistä antamaansa luetteloon toimen laatu ja laajuus.

Kansakoulujen jatko-opetus. Kouluhallitus ilmoitti [6]), että se ottaen huomioon vallitsevan taloudellisen ahdinkotilan oli harkinnut kohtuulliseksi vapauttaa kaupungit oppivelvollisuuslaissa edellytettyjen täydellisten jatkoluokkien ylläpitämisestä lukuvuodesta 1931—32 lähtien ehdoin, että ne järjestivät jatko-opetusta iltaluokilla 36 viikkona vähintään 10 tuntina viikossa ja että opetustunnit eivät olleet klo 20:n jälkeen.

Voimistelun järjestäminen valmistavan tyttöjen ammattikoulun oppilaille. Ammattiopetuslaitosten johtokunnan tiedustelun johdosta kaupunginhallitus päätti [7]) ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistuttamista sitä vastaan, että valmistavan tyttöjen ammattikoulun ompeluosaston oppilaille järjestettiin voimistelua puoli tuntia kahdesti viikossa.

Päiväkodin laajentaminen. Lastentarhain johtokunta oikeutettiin [8]) väliaikaisesti syyslukukauden loppuun asti laajentamaan Päiväkodin koulukotia perustamalla siihen lisää sijoja 20 lapselle sekä käyttämään tähän tarkoitukseen eräiden talousarviomäärärahain säästöt.

[1]) Khs 26 p. helmik. 327 §. — [2]) Ks. tätä kert. s. 121. — [3]) Khs 17 p. syysk. 1,316 §; ks. myös tätä kert. s. 121. — [4]) Khs 11 p. kesäk. 925 §. — [5]) S:n 24 p. syysk. 1,322 §. — [6]) Khn jsto 6 p. toukok. 5,199 §; vrt. tätä kert. s. 186. — [7]) Khs 16 p. huhtik. 586 §. — [8]) S:n 22 p. lokak. 1,543 §.

Puhtaanapitolaitoksen hoitoa vastaan tehdyt muistutukset. Puhtaanapitohallituksen jäsenten C. G. Herlitzin ja A. G. Nymanin esitettyä eräitä muistutuksia puhtaanapitolaitoksen hoitoa vastaan kaupunginhallitus oli toimituttanut perinpohjaisen tutkimuksen, jolloin oli ilmennyt, ettei tavarain vastaanotto puhtaanapitolaitoksessa ollut täysin tarkoituksenmukainen sekä että varastoon joissakin tapauksissa oli ostettu tavaroita enemmän kuin todellinen tarve vaati, ilmeisesti siitä syystä, että talousarviomäärärahoja oli käyttämättä, mitä menettelyä ei ollut hyväksyttävä. Koska puhtaanapitohallitus tuli valvomaan, etteivät edellä mainitut epäkohdat saaneet jatkua, kaupunginhallitus ei katsonut [1]) tarpeelliseksi ryhtyä mihinkään toimenpiteisiin. Samalla kaupunginhallitus lausui, että laitoksen varastosta oli myyty halkoja enemmän kuin oli sopivaa, sekä että oli voimassa olevien määräysten kiertämistä, että laitoksen kamreeri sivutoimena eri palkkiosta oli hoitanut eräiden työpaikkain tarkastusta.

Kaupungintalon järjestyssäännöt. Kiinteistöjohtajan ehdotuksesta kaupunginhallitus päätti [2]), että kaupungintaloa oli vartioitava vuorokausi umpeensa siten, että ovenvartijan työaika kesti klo 8—16 klo 12:sta klo 12.30:een kestävin aamiaisväliajoin; toinen työvuoro oli klo 16—24 ja kolmas klo 24—8. Asianomaisille virastoille oli ilmoitettava, että kaupungintalossa olevat virastohuoneistot olivat avoinna klo 9—23 ja että kaikkien huoneistojen ehdottomasti tuli olla tyhjinä viimeksi mainittuna ajankohtana sekä ettei ketään päästetty sisään klo 21:n jälkeen, jolloin ulko-ovi suljettiin. Pääoven avaimet annettaisiin ainoastaan kaupunginjohtajille, ja jos jonkun viranhaltijan oli pakko klo 21:n jälkeen päästä kaupungintaloon tai työskennellä siellä klo 23:n jälkeen, oli tähän hankittava kaupunginjohtajan lupa ja siitä tehtävä merkintä vartavasten laadittavaan päiväkirjaan.

Kysymys keskuskeittolan hallinnon järjestelystä jätettiin [3]) avoimeksi, kunnes kysymys teurastamon hallituksen asettamisesta oli ratkaistu.

Matkakertomuksia antoivat herra A. Forsblom [4]), lastentarhanjohtajatar T. Särkijärvi [5]), Ryttylän koulukodin opettajatar L. Kivekäs [6]), kansakoulunopettajatar M. Laurikainen [7]), herra E. Törrönen [8]), Nikkilän sairaalan alihoitajatar A. Troupp [9]), insinööri R. E. Brummer [10]), ruotsinkielisten kansakoulujen luokkaopettajatar T. Höijer [11]), herra T. V. Söderström [12]), filosofianmaisteri N. Cleve [13]) kertomuksen Vanhankaupungin muinaistieteellisistä kaivauksista, avustava kaupunginpuutarhuri L. Saarela [14]), arkkitehti E. Vaskinen [15]), arkkitehti V. Tuukkanen [16]), rakennusmestari K. Salonen [17]), kaupunginmuseon intendentti A. W. Rancken [18]), ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar R. Tallqvist [19]), koululääkäri A. Ruotsalainen [20]), talonisännöitsijä S. Puranen [21]), kansakoulunopettaja A. Tynell [22]), sähkölaitoksen insinööri J. Lustig [23]), kaasulaitoksen insinööri R. J. Succo [24]), tuberkuloosisairaalan alilääkäri E. Segerstråle [25]), ruiskumestari O. Johansson [26]), kaupungin-

---

[1]) Khs 19 p. marrask. 1,674 §. — [2]) S:n 9 p. huhtik. 531 §. — [3]) S:n 17 p. jouluk. 1,885 §. — [4]) Khn jsto 23 p. helmik. 4,332 §. — [5]) S:n 10 p. huhtik. 4,781 §. — [6]) S:n 10 p. huhtik. 4,782 §. — [7]) S:n 10 p. huhtik. 4,783 §. — [8]) S:n 10 p. huhtik. 4,784 §. — [9]) S:n 10 p. huhtik. 4,785 §. — [10]) S:n 22 p. huhtik. 4,933 §. — [11]) S:n 22 p. huhtik. 4,934 §. — [12]) S:n 22 p. huhtik. 4,935 §. — [13]) S:n 22 p. huhtik. 4,936 §. — [14]) S:n 22 p. huhtik. 4,936 a §. — [15]) S:n 22 p. huhtik. 4,937 §. — [16]) S:n 22 p. huhtik. 4,938 §. — [17]) S:n 22 p. huhtik. 4,939 §. — [18]) Khs 22 p. toukok. 772 §. — [19]) S:n 22 p. toukok. 784 §. — [20]) S:n 29 p. toukok. 823 §. — [21]) S:n 4 p. kesäk. 867 §. — [22]) S:n 10 p. syysk. 1,281 §. — [23]) S:n 17 p. syysk. 1,315 § ja 24 p. syysk. 1,352 §. — [24]) S:n 1 p. lokak. 1,398 § ja 8 p. lokak. 1,435 §. — [25]) S:n 1 p. lokak. 1,403 §. — [26]) S:n 15 p. lokak. 1,469 §.

eläinlääkäri W. Ehrström [1]), insinööri G. A. Wentzel [2]), herra A. Nordberg [3]), herra S. A. Perret [4]) ja opettajatar A. Borg [5]).

Kaupunginhallitus päätti [6]), ettei kaupungin stipendinsaajain opintomatkoistaan antamia selontekoja enää lähetettäisi kiertämään hallituksen jäsenten kesken, vaan että ne, sen jälkeen kun ne oli esitelty, lähetettäisiin tilastotoimistoon säilytettäviksi.

Kaupunginhallitus. Rahatoimenjohtaja V. Huplille myönnettiin [7]) sairauden takia virkavapautta kuukaudeksi maaliskuun 16 p:stä lukien täysin palkkaeduin ja hänet oikeutettiin saamaan kahden viikon loma huhtikuun 16 p:stä lukien.

Kiinteistöjohtaja E. von Frenckellille myönnettiin [8]) virkavapautta toukokuun 20 p:stä kesäkuun 8 p:ään, jolloin hän kaupungin edustajana tuli käymään Berliinin kansainvälisessä asemakaava- ja asuntokongressissa.

Kaupunginhallitus päätti [9]) kaupunginvaltuustolle puoltaa sosialijohtaja R. Itkosen virkaeroanomusta [10]) ja samalla määrätä, että herra Itkosen huhtikuun palkka oli maksettava ainoastaan seitsemältä päivältä. Teknillinen johtaja E. Moring määrättiin [9]) toistaiseksi, kunnes rahatoimenjohtaja V. Hupli oli palannut ulkomaanmatkaltaan, hoitamaan sosialijohtajanvirkaan liittyvät tehtävät.

Kaupunginjohtajalle ja teknilliselle johtajalle myönnettiin [11]) kesäloma heinäkuuksi, kiinteistöjohtajalle elokuuksi ja rahatoimenjohtajalle elokuun 3 p:stä 20:nteen.

Kaupunginkanslian viranhaltijat. Arkkitehti K. Hård af Segerstad määrättiin [12]) toistaiseksi hoitamaan avointa 17 palkkaluokkaan kuuluvaa kansliasihteerintointa 5,257 markan kuukausipalkasta, mikä määrä hänelle myönnettyyn eläkkeeseen lisättynä vastasi sitä palkkaa, joka hänellä oli ollut hänen erotessaan kaupungin virasta.

Kansliasihteeri G. Brotherus määrättiin [13]) vuoden loppuun asti toimimaan kaupunginsihteeri K. Reinin sijaisena tämän ollessa estyneenä virkaansa hoitamasta.

14 palkkaluokkaan kuuluvaan kansliasihteerinvirkaan valittiin [14]) 17 hakijasta hovioikeudenauskultantti T. Nordberg.

17 palkkaluokkaan kuuluvaan kansliasihteerinvirkaan valittiin [15]) filosofianmaisteri G. Brotherus, jonka tuli ryhtyä tähän virkaan tammikuun 1 p:nä 1932. Virkaa oli hakenut 24 henkilöä.

Kaupunginhallitus päätti [16]) ottaa neiti E. Olsonin v. t. kanslistiksi kolmeksi kuukaudeksi tammikuun 26 p:stä lukien 1,700 markan kuukausipalkoin. Sittemmin neiti Olsoni valittiin [17]) vakinaiseksi 4 palkkaluokkaan kuuluvaksi kanslistiksi toukokuun 1 p:stä lukien.

Kaupungin painatustöiden valvojalle päätettiin [18]) ottaa ylimääräinen apulainen. Tämän toimen oltua julistettuna haettavaksi hakijain saadessa ilmoittaa palkkavaatimuksensa sitä oli haettu 122 henkilöä, joista kaupunginhallitus valitsi [19]) apulaiseksi latoja V. Stenmanin; valitun tuli astua vir-

---

[1]) Khs 15 p. lokak. 1,477 § ja 22 p. lokak. 1,546 §. — [2]) S:n 22 p. lokak. 1,541 § ja 29 p. lokak. 1,570 §. — [3]) S:n 19. p. marrask. 1,683 §. — [4]) S:n 23 p. jouluk. 1,943 §. — [5]) S:n 23 p. jouluk. 1,944 §. — [6]) S:n 29 p. toukok. 793 §. — [7]) S:n 5 p. maalisk. 374 §. — [8]) S:n 15 p. toukok. 702 §. — [9]) S:n 9 p. huhtik. 518 §. — [10]) Ks. tätä kert. 123. — [11]) Khs 15 p. toukok. 703 §. — [12]) S:n 8 p. tammik. 29 §. — [13]) S:n 23 p. heinäk. 1,087 §. — [14]) S:n 12 p. helmik. 227 §. — [15]) S:n 23 p. jouluk. 1,920 §. — [16]) Khn jsto 6 p. helmik. 4,196 §. — [17]) Khs 26 p. maalisk. 494 §. — [18]) Khn jsto 6 p. helmik. 4,193 §. — [19]) S:n 27 p. helmik. 4,428 §.

kaansa maaliskuun 16 p:nä ja toistaiseksi saada 2,500 markan kuukausipalkka tilapäisen työvoiman määrärahasta.

Ylimääräiseksi apulaiseksi, jonka tuli avustaa kaupunginlakimiestä juoksevain asiain hoidossa, otettiin [1]) ent. senaattori A. A. Liuksiala, jonka palkka, 3,000 markkaa kuukaudelta, oli suoritettava tilapäisen työvoiman määrärahasta. Lokakuun 1 p:stä lukien myönnettiin [2]) vastaava rahamäärä kaupunginlakimiehen käytettäväksi tilapäisestä avusta laskun mukaan suoritettaviin palkkioihin.

Kaupunginhallitus päätti [3]) ottaa hovioikeudenauskultantti E. Mantereen tilapäiseksi kansliasihteeriksi tammikuun 26 p:stä lukien toistaiseksi 3,000 markan kuukausipalkasta, joka suoritettaisiin talousarvioon tilapäistä työvoimaa varten merkitystä määrärahasta. Heinäkuun 1 p:stä lukien palkka korotettiin [4]) 4,000 markkaan.

Herra J. E. Andersin määrättiin [5]) maaliskuun 16 p:stä vuoden 1932 tammikuun loppuun laatimaan ja hoitamaan kaupunginhallituksen luetteloa kaupungin viranhaltijoista; hänen palkkansa, jonka heinäkuun 1 p:ään tuli olla 2,000 markkaa, sen jälkeen tammikuun 1 p:ään 2,200 markkaa ja siitä lähtien 2,100 markkaa kuukaudelta, oli suoritettava kaupunginhallituksen tilapäisen työvoiman määrärahasta. Herra Andersin oikeutettiin elo- tai syyskuussa saamaan kolmen viikon kesäloma.

Kaupunginhallitus päätti [6]), että kaupunginkansliaan otettaisiin pikakirjoittajatar tilapäisen työvoiman määrärahasta suoritettavin 1,700 markan kuukausipalkoin. Ylimääräisenä kanslistina edellä mainituin palkkaeduin toimi sittemmin neiti A. Ruuhinen [7]) kaksi viikkoa maaliskuun 16 p:stä lukien sekä neiti B. Lindfors [8]) huhtikuun 16 p:stä lukien toistaiseksi.

Rouva A. Teppo otettiin [9]) avustamaan talousarvioehdotuksen laatimisessa syyskuun 1 p:stä enintään vuoden loppuun 2,500 markan kuukausipalkoin, joka oli suoritettava kaupunginkanslian tilapäisen työvoiman määrärahasta.

Virkavapautta sairauden takia täysin palkkaeduin myönnettiin ylimääräiselle kansliasihteerille K. Hård af Segerstadille [10]) kuukaudeksi heinäkuun 27 p:stä lukien; kanslisti S. Holmströmille [11]) kuukaudeksi maaliskuun 2 p:stä lukien; kanslisti A. Beckerille [12]) maaliskuun 26 p:stä huhtikuun 16:nteen sekä ylimääräiselle apulaiselle S. Lindbergille [13]) kuukaudeksi toukokuun 15 p:stä lukien.

Kanslistien S. Holmströmin ja A. Beckerin sijaiseksi maaliskuun 21 p:n ja huhtikuun 16 p:n väliseksi ajaksi määrättiin [14]) neiti B. Lindfors.

Puhelimenhoitaja I. Vikstedtille myönnettiin [15]) kuukauden kesäloma heinäkuun 2 p:stä lukien, sijaisena rouva H. Solin, jonka tuli saada 1,100 markan viransijaisuuspalkkio puhelinkeskuksen määrärahasta.

Siivoojatar S. Saleniukselle myönnettiin [16]) kolmen viikon kesäloma heinäkuun 13 p:stä lukien, siivoojatar V. Vesterbergille kahden viikon kesäloma heinäkuun 1 p:stä lukien sekä kahvinkeittäjätär A. Willgrenille kymmenen

[1]) Khn jsto 6 p. helmik. 4,192 § ja 7 p. helmik. 4,226 §. — [2]) S:n 8 p. lokak. 6,787 §. — [3]) S:n 6 p. helmik. 4,195 §. — [4]) S:n 30 p. toukok. 5,421 §. — [5]) S:n 10 p. maalisk. 4,525 §, 30 p. toukok. 5,403 §, 26 p. kesäk. 5,681 § ja 17 p. jouluk. 7,688 §. — [6]) S:n 17 p. helmik. 4,297 §. — [7]) S:n 13 p. maalisk. 4,552 § ja 21 p. maalisk. 4,652 §. — [8]) S:n 20 p. huhtik. 4,930 §. — [9]) S:n 3 p. syysk. 6,163 §. — [10]) S:n 3 p. syysk. 6,171 §. — [11]) Khs 5 p. maalisk. 376 §. — [12]) S:n 19 p. maalisk. 443 §. — [13]) Khn jsto 30 p. kesäk. 5,743 §. — [14]) S:n 21 p. maalisk. 4,653 §. — [15]) S:n 30 p. kesäk. 5,749 § ja 13 p. elok. 5,897 §. — [16]) S:n 30 p. kesäk. 5,734 § ja 9 p. kesäk. 5,458 §.

päivän kesäloma, kaikille täysin palkkaeduin. Siivoojattarien sijaiset A. Palmroos ja E. Hjärpe saivat 150 markan palkkion viikolta ja kahvinkeittäjättären sijainen A. Hirvikoski 120 markkaa koko ajalta.

Rahatoimiston viranhaltijat. Kaupunginhallitus määräsi[1]), että kaupunginkamreerin ollessa estyneenä kirjanpito-osaston päällikön E. Jernströmin tuli hoitaa hänen tehtävänsä.

Niinikään valtuutettiin[2]) herra Jernström kaupunginkamreerin toimeksiannosta allekirjoittamaan maksumääräykset kaikkiin asianmukaisessa järjestyksessä hyväksyttyihin laskuihin.

Osastopäällikkö Hj. Storkåll oikeutettiin[3]) kesäkuun 1 p:n ja heinäkuun 15 p:n sekä elokuun 16 ja 31 p:n välisinä aikoina yhdessä kassanhoitajain kanssa allekirjoittamaan rahatoimiston asettamat shekit.

Vahvistaessaan viranhaltijain kesälomajärjestelyn kaupunginhallitus samalla määräsi[4]), että kirjanpito-osaston päällikölle E. Jernströmille kuuluvan eräiden kirjelmäin allekirjoittamisoikeuden hänen kesälomansa aikana tuli siirtyä kirjanpitäjille A. Törnblomille ja B. Sandmanille, jotka osastopäällikön kesäloman aikana hoitivat hänen tehtävänsä.

Kaupunginhallitus määräsi[5]), miksi ajaksi ja miten suurin kuukausipalkoin rahatoimistoon vuonna 1932 sai ottaa tilapäisiä apulaisia.

Työväenpalkkain kassanhoitaja W. Eriksson, joka oli kavaltanut huostaansa uskottuja virkavaroja, erotettiin[6]) virastaan. Samalla annettiin ylivahtimestari A. W. Juseliukselle tehtäväksi toistaiseksi hoitaa avointa virkaa saaden niin suuren lisäyksen omaan palkkaansa, että loppusumma vastasi kassanhoitajanviran pohjapalkkaa, 3,250 markkaa. Kirjanpitäjä K. J. Söderlund määrättiin avustamaan Juseliusta työväenpalkkain maksamisessa. Kaupunginreviisorille annettiin tehtäväksi toimittaa tutkimus kavallusten johdosta. Herra Söderlundin kieltäydyttyä avustamasta herra Juseliusta ja perusteltua kieltäytymistään sillä, että hän itse aikaisemmin oli suorittanut kyseiset palkanmaksut, kaupunginhallitus päätti[7]) ainoastaan tehostaa, että sen päätöksiä oli noudatettava.

Työväenpalkkain kassanhoitajaksi valittiin[8]) 413 hakijasta sittemmin kirjanpitäjä Å. Ullner. Samalla myönnettiin ylivahtimestari A. W. Juseliukselle 300 markan kuukausipalkkio siitä, että hän vakinaisen virkansa ohella tuli toimimaan edellä mainitun kassanhoitajan apulaisena.

Miespuolisen apulaisen palkkaamiseksi rahatoimiston veronkannantaosastolle kaupunginhallitus osoitti[9]) 20,000 markkaa yleisistä käyttövaroistaan.

Koska rahatoimiston konttoriapulaiset I. Lamminen ja E. Hellberg olivat anoneet eroa toimistaan, edellinen syyskuun 1 p:stä ja jälkimmäinen lokakuun 1 p:stä, kaupunginhallitus päätti[10]) ainoastaan julistaa toimet haettaviksi. 359 hakijasta valittiin[11]) sen jälkeen 5 palkkaluokkaan kuuluvaksi konttoriapulaiseksi neiti H. Saarnio ja 4 palkkaluokkaan kuuluvaksi konttoriapulaiseksi neiti G. Viklund.

Asiatytöiksi otettiin[12]) R. Koskinen ja G. Wickström, kumpikin 400 markan kuukausipalkoin.

---

[1]) Khs 8 p. tammik. 37 §. — [2]) S:n 8 p. tammik. 38 §. — [3]) Khn jsto 30 p. toukok. 5,404 §. — [4]) S:n 30 p. toukok. 5,405 §. — [5]) S:n 30 p. jouluk. 7,818 §. — [6]) Khs 22 p. tammik. 121 §; ks. myös tätä kert. s. 47. — [7]) Khn jsto 23 p. tammik. 4,117 §. — [8]) Khs 5 p. maalisk. 386 §. — [9]) S:n 12 p. maalisk. 425 §. — [10]) S:n 27 p. elok. 1,203 §. — [11]) S:n 26 p. marrask. 1,734 §. — [12]) Khn jsto 20 p. tammik. 4,102 §.

Virkavapautta sairauden takia täysin palkkaeduin myönnettiin kirjaaja W. Helénille [1]) tammikuuksi; konttoriapulaiselle K. Elfvengrenille [2]) kahdeksi viikoksi tammikuun 27 p:stä lukien; konttoriapulaiselle M. Scholinille [3]) touko- ja kesäkuuksi; konekirjoittajatar M. Montinille [4]) kolmeksi viikoksi toukokuun 13 p:stä lukien ja viideksi viikoksi heinäkuun 31 p:stä lukien; sekä konttoriapulaiselle T. Leivolle [5]) joulukuuksi. Hänen sijaisekseen otettiin neiti E. Leiqvist.

Sittemmin myönnettiin [6]) konttoriapulaiselle M. Scholinille uudestaan virkavapautta sairauden takia kolmeksi kuukaudeksi marraskuun 23 p:stä lukien, ja hänet oikeutettiin tältä ajalta saamaan ikäkorotuksensa ynnä $^2/_3$ pohjapalkastaan.

Kanslia-apulaiselle E. Strahoffille ulkomaanmatkan takia joulukuun 16 p:stä 1930 kesäkuun 15 p:ään 1931 myönnetty [7]) virkavapaus pidennettiin [8]) olemaan voimassa viimeksi mainitun vuoden joulukuun 15 p:ään. Neiti Strahoffin sijaiseksi määrättiin konttoriapulainen Hj. Bolinder ja hänen sijaisekseen ylimääräinen apulainen A. Leiqvist, joiden kummankin tuli saada asianomaiseen toimeen liittyvä pohjapalkka.

Tilastotoimiston viranhaltijat. Kaupunginvaltuuston myönnettyä [9]) tilastotoimiston johtajalle O. Bruunille virkavapautta yksityisasiain takia helmi-, maalis- ja huhtikuuksi, sijaisena aktuaari J. R. Torppa, kaupunginhallitus määräsi [10]) amanuenssi E. Ruuthin mainittuna aikana hoitamaan aktuaarinvirkaa ja ent. kaupunginkirjanpitäjän A. Aureen hoitamaan amanuenssi Ruuthin virkaa oikeuttaen heidät itsekunkin saamaan asianomaisen viran pohjapalkan ja herra Ruuthin lisäksi vakinaisessa virassaan ansaitsemansa ikäkorotukset. Syyskuun 28 p:stä lokakuun 17 p:ään johtaja Bruun uudestaan sai virkavapautta yksityisasiain takia, ja hänen virkaansa hoitamaan määrättiin [11]) täksi ajaksi aktuaari Torppa, hänen virkaansa hoitamaan amanuenssi E. Ruuth ja Ruuthin virkaa hoitamaan ent. kaupunginkirjanpitäjä A. Aure.

Amanuenssi E. Ruuthille myönnettiin [12]) virkavapautta täysin palkkaeduin kuukaudeksi kesäkuun 10 p:stä lukien osanottoa varten sotaväen reserviharjoituksiin. Hänen sijaisekseen mainituksi ajaksi määrättiin ent. kaupunginkirjanpitäjä A. Aure.

Assistentti K. Hoffströmille, joka johtajan luvalla oli ollut yksityisasiain takia virkavapaana kahden viikon ajan tammikuun 26 p:stä lukien, myönnettiin [13]) jatkettua virkavapautta helmikuun 16 p:ään ilman oikeutta palkan nostamiseen. Hänen sijaisekseen määrättiin laskuapulainen E. Renfors, jonka tuli saada assistentinviran pohjapalkka ynnä omassa toimessaan ansaitsemansa ikäkorotukset, ja neiti Renforsin virkaa hoitamaan laskuapulainen A-M. Söderlund sen vahvistetusta pohjapalkasta.

Laskuapulaiselle E. Inbergille, joka oli ollut sairauden takia virkavapaana kaksi viikkoa tammikuun 1 p:stä lukien, myönnettiin [14]) jatkettua virkavapautta täysin palkkaeduin saman kuukauden 19 p:ään. Laskuapulainen A-M. Söderlund määrättiin oman virkansa ohella hoitamaan rouva Inbergin virkatehtävät.

---

[1]) Khs 29 p. tammik. 152 §. — [2]) Khn jsto 6 p. helmik. 4,198 §. — [3]) S:n 27 p. huhtik. 5,023 §. — [4]) Khs 22 p. toukok. 774 §, 13 p. elok. 1,125 § ja 3 p. syysk. 1,220 §. — [5]) Khn jsto 3 p. jouluk. 7,587 §. — [6]) Khs 26 p. marrask. 1,732 §. — [7]) Ks. v:n 1930 kert. os. II. — [8]) Khs 30 p. huhtik. 626 §. — [9]) Ks. tätä kert. s. 125. — [10]) Khs 19 p. helmik. 277 §. — [11]) S:n 24 p. syysk. 1,327 §. — [12]) S:n 18 p. kesäk. 944 §. — [13]) Khn jsto 13 p. helmik. 4,279 §. — [14]) S:n 16 p. tammik. 4,057 §.

Assistentti E. Särkisillalle myönnettiin [1]) sairauden takia virkavapautta, niinikään täysin palkkaeduin, lokakuun 19 p:stä joulukuun 3 p:ään, sijaisenaan laskuapulainen M. Björklund, jonka virkaa laskuapulaisen A-M. Söderlundin tänä aikana tuli hoitaa oman virkansa ohella.

Tilastotoimisto oikeutettiin [2]) ottamaan ylimääräisiksi apulaisiksi 1,500 markan kuukausipalkoin herrat P. A. Cavén ja N. Puisto, joiden tehtäväksi tuli suorittaa vuoden 1930 marraskuun väenlaskennassa kootun aineiston erikoiskäyttely. Edelleen toimisto oikeutettiin [3]) toistaiseksi ottamaan herra K. R. Niemi ylimääräiseksi apulaiseksi 1,500 markan kuukausipalkoin.

Assistentti K. Hoffströmille myönnettiin [4]) anomuksesta ero virastaan elokuun 1 p:stä lukien ja hänen sijaansa valittiin [5]) assistentiksi 16 hakijasta laskuapulainen E. Renfors. Herra N. Puisto määrättiin hoitamaan avointa laskuapulaisentointa siihen liittyvin pohjapalkoin elokuun 1 p:stä, kunnes se oli vakinaisesti täytetty ja uusi haltija ryhtynyt sitä hoitamaan.

Laskuapulaiseksi valittiin [6]) sittemmin 111 hakijasta herra N. Puisto.

Köyhäinhoitolautakunnan viranhaltijat. Kaupunginhallitus määräsi [7]), että köyhäinhoidon toimitusjohtajalle kuuluvat virkatehtävät viran edellisen haltijan kuoleman jälkeen ollessa avoinna oli hoidettava siten, että apulaisjohtaja J. Jakobsson hoiti avointa köyhäinhoitoa koskevat asiat sekä vastaanoton ja asiamies V. A. Eloniemi köyhäinhoitolautakunnan alaisia laitoksia koskevat asiat kodissakävijäin valvojan M. Molanderin jatkuvasti avustaessa apulaisjohtajaa juoksevien asiain hoidossa. Toimitusjohtajanviran pohjapalkasta, joka oli 5,800 markkaa kuukaudessa, tuli apulaisjohtaja Jakobssonin saada 3,000 markkaa, asiamies Eloniemen 2,000 markkaa ja neiti Molanderin 800 markkaa helmikuun alusta lukien ja kunnes johtajanvirka oli täytetty ja valittu siihen ryhtynyt.

Naisten työtuvan toimitusjohtajan virkaero. Naisten työtuvan toimitusjohtaja L. Laurin, joka oli havaittu sopimattomaksi toimeensa, sanottiin siitä irti [8]) maaliskuun 15 p:stä, ja kaupunginhallitus päätti julistaa viran avonaisena haettavaksi ennen helmikuun 20 p:ää kehoittaen hakijoita ilmoittamaan palkkavaatimuksensa. Määräajan kuluessa virkaa haki 39 henkilöä, ja näistä hallitus valitsi [9]) herra P. Kiljusen, jonka vaatima palkka oli 50,400 markkaa vuodelta.

Kiinteistötoimiston viranhaltijat. Kiinteistötoimiston apulaisasiamies T. Törnblom määrättiin [10]) toistaiseksi hoitamaan kanslianeuvos H. J. Boströmin kuoleman jälkeen avoimeksi joutunutta mainitun toimiston asiamiehentointa, kuitenkin siten, että herra Törnblom vapautettiin pöytäkirjanpidosta, mihin tehtävään oli käytettävä tilapäistä työvoimaa. Herra Törnblom oikeutettiin vuoden alusta lukien ja niin kauan kuin hän hoiti kyseistä virkaa saamaan siihen liittyvä pohjapalkka ynnä vakinaisessa virassaan ansaitsemansa ikäkorotukset. Kiinteistötoimiston asiamieheksi valittiin [11]) sittemmin 20 hakijasta molempien oikeuksien kandidaatti S. J. Pentti.

Kansanpuistojen isännöitsijänvirka. Talonisännöitsijä S. Puranen hoiti kansanpuistojen isännöitsijänvirkaa 2,000 markan kuukausipalkkiosta [12]),

---

[1]) Khn jsto 5 p. marrask. 7,145 §. — [2]) S:n 9 p. tammik. 4,001 §. — [3]) S:n 20 p. tammik. 4,110 § ja 9 p. kesäk. 5,487 §. — [4]) Khs 2 p. heinäk. 998 § ja 16 p. heinäk. 1,038 §. — [5]) S:n 13 p. elok. 1,119 §. — [6]) S:n 17 p. syysk. 1,285 §. — [7]) S:n 12 p. helmik. 248 §. — [8]) S:n 12 p. helmik. 231 §. — [9]) S:n 26 p. helmik. 329 §. — [10]) S:n 22 p. tammik. 126 §. — [11]) S:n 26 p. maalisk. 493 §. — [12]) S:n 29 p. tammik. 143 §.

kunnes viran vakinaiseksi haltijaksi 95 henkilön sitä haettua valittiin [1]) majuri F. Timgren.

Sittemmin isännöitsijä Timgrenille myönnettiin [2]) anomansa virkaero lukien tammikuun 19 p:stä 1932 ehdoin, että hän, ennenkuin luopui virastaan, toimitti huostaansa uskotun kaupungin omaisuuden vuosi-inventtauksen.

Korkeasaaren eläintarhan valvojantoimi. Kiinteistölautakunta valtuutettiin [3]) määräämään talonisännöitsijä S. Puranen kansanpuistojen isännöitsijänviran ohella toistaiseksi hoitamaan myöskin Korkeasaaren eläintarhan valvojanvirkaa.

Ovenvartijan ottaminen kaupungintaloon. Tehdessään kaupungintalon vartiointia koskevan päätöksensä [4]) kaupunginhallitus samalla antoi [5]) kiinteistölautakunnalle tehtäväksi ottaa taloon ylimääräisen ovenvartijan 1,350 markan kuukausipalkoin. Tämän palkkaamiseen huhtikuun 15 p:n ja joulukuun 31 p:n välisenä aikana hallitus myönsi 11,475 markan määrärahan Kiinteä omaisuus nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan.

Kansanpuistojen vartiointi. Kaupunginhallitus anoi [6]) sisäasiainministeriöltä, että Lauttasaaren kansanpuiston vartijan käytettäväksi annettaisiin poliisikoira.

Virkavapaudet. Marian sairaalan kirurgisen osaston ylilääkärille H. Bardylle myönnettiin [7]) virkavapautta sairauden takia lokakuun 6 p:stä marraskuun 21 p:ään täysin palkkaeduin. Saman osaston alilääkäri M. Wallenius määrättiin korvauksetta oman virkansa ohella hoitamaan ylilääkärin tehtävät lokakuun 6 p:stä 31:seen. Viimeksi mainitusta päivästä marraskuun 21 p:ään tuli apulaislääkäri G. Björkmanin samoin ehdoin hoitaa ylilääkärinvirkaa.

Oikeus pysyä virassaan. Seuraavat viranhaltijat oikeutettiin poiketen eroamisvelvollisuutta koskevista virkasäännön määräyksistä jäämään virkoihinsa:

satamakapteeni A. Lindfors [8]) marraskuun 1 p:ään 1932;

satamakannantakonttorin hissimekanikko A. V. Idman [9]) vuoden ajaksi marraskuun 29 p:stä lukien;

terveydenhoitolautakunnan toimiston sairaanhoitajatar S. von Hellens [10]) vuoden ajaksi kesäkuun 28 p:stä lukien;

köyhäinhoitolautakunnan apulaiskanslianhoitaja A. Lundén [11]) vuoden ajaksi lukien helmikuun 21 p:stä 1932; sekä

ruotsinkielisten kansakoulujen laulunopettajatar D. von Nandelstadh [12]) marraskuun 6 p:stä vuoden loppuun.

Kaupungingeodeetti W. O. Lillelle myönnetty [13]) oikeus pysyä virassaan 67 vuotta täytettyään pidennettiin [14]) olemaan voimassa joulukuun 1 p:ään 1933.

Sivutoimet. Koska asianomaisten kansakoulujohtokuntain kesäkuun 4 p:nä 1931 vahvistetun kansakoulujen järjestysmuotoa koskevan asetuksen 36 §:n nojalla tuli ratkaista kysymykset, jotka koskivat kansakoulunopettajain oikeutta sivuvirkain pitämiseen, kaupunginhallitus päätti [15]) velvoittaa

---

[1]) Khs 16 p. huhtik. 580 §. — [2]) S:n 30 p. jouluk. 1,956 §. — [3]) S:n 5 p. helmik. 201 §. — [4]) Ks. tätä kert. s. 252. — [5]) Khs 9 p. huhtik. 531 §. — [6]) S:n 4 p. kesäk. 866 §. — [7]) S:n 5 p. marrask. 1,583 § ja 26 p. marrask. 1,746 §. — [8]) S:n 2 p. heinäk. 997 §. — [9]) S:n 3 p. jouluk. 1,783 §. — [10]) S:n 10 p. syysk. 1,280 §. — [11]) S:n 17 p. jouluk. 1,910 §. — [12]) S:n 16 p. heinäk. 1,082 §. — [13]) Ks. v:n 1930 kert. os. II. — [14]) Khs 14 p. jouluk. 1,859 §. — [15]) S:n 3 p. syysk. 1,229 ja 1,230 §.

suomen- ja ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnat antamaan kaupunginhallitukselle tiedon tällaisten lupain myöntämisestä sekä ilmoittaa [1]) johtokunnille ohjeeksi, että kaupunginhallitus itse myöntäessään kyseisiä lupia noudatti seuraavia näkökohtia:

että lupa myönnettiin määräajaksi, tavallisesti yhdeksi vuodeksi kerrallaan;

että milloin päätointa oli hoidettava määrättyinä virka-aikoina, sivutoimen hoitaminen ei saanut tapahtua samaan aikaan;

että huomio kohdistettiin erikoisesti siihen, aiheuttiko sivutoimen hoitaminen huomattavaa rasitusta ja työkyvyn vähenemistä;

että sivutoimi ei saanut estää viranhaltijaa suorittamasta ylityötä, milloin päätoimen hoitaminen sitä vaati;

että sivutoimen hoitamiseen sai kulua enintään 10 à 12 tuntia viikossa.

Yleensä oli pyritty supistamaan sivutoimijärjestelmää, vaikka toisaalta ei ollut tahdottu asettaa esteitä viranhaltijain yritteliäisyyden tielle, milloin pääviran menestyksellinen hoitaminen ei siitä kärsinyt. Lupia myönnettäessä oli myönteisenä tekijänä pidetty sitä seikkaa, että viranhaltija sivutoimessaan voi saada kokemuksia, joista hänelle oli hyötyä päävirassaan.

Kaupunginhallitus päätti [2]) peruuttaa kaikki oikeudet sivuvirkain pitämiseen vuoden 1931 lopusta lukien ja määräsi, että viranhaltijain, jotka edelleen halusivat nauttia tätä oikeutta, tuli anoa sitä hallitukselta ennen mainittua ajankohtaa.

Seuraavat henkilöt oikeutettiin vakinaisen virkansa ohella hoitamaan alla mainittuja sivuvirkoja:

sosialijohtaja J. W. Keto lukuvuonna 1931—32 pitämään Yhteiskunnallisessa korkeakoulussa kaksi luentoa viikossa sekä yhtenä tuntina joka toinen viikko johtamaan seminaariharjoituksia samassa opistossa [3]);

kaupungineläinlääkäri W. Ehrström vuoden 1933 loppuun toimimaan opettajana maatalousministeriön eläinlääkäreille järjestämillä kursseilla sekä Helsingin maidontarkastusyhdistyksen sihteerinä [4]);

lihantarkastamon johtaja H. Tallqvist vuoden 1933 loppuun toimimaan Suomen eläinvakuutusyhdistyksen eläinlääkärinä [4]);

kunnallinen ammattientarkastaja I. Schreck lukuvuonna 1931—32 jatkuvasti neljänä tuntina viikossa toimimaan opettajana Helsingin suomalaisessa lyseossa [5]) sekä vuoden 1933 loppuun ammattikoulujen tarkastajana ja opettajana edellä mainitussa koulussa [6]);

terveyspoliisin ylikaitsija W. Meriläinen vuoden 1933 loppuun toimimaan kunnallisena rokottajana [6]);

terveyspoliisin kaitsija G. W. Åhlgren vuoden 1933 loppuun toimimaan kunnallisena rokottajana [6]);

terveyspoliisin kaitsija O. I. Andersson vuoden 1933 loppuun pyhäpäivinä olemaan Johanneksenkirkon vahtimestarina [6]);

terveyspoliisin kaitsija A. Malmgren vuoden 1933 loppuun toimimaan talonmies-lämmittäjänä desinfioimismajalassa [6]);

lihantarkastuksen kaitsija H. W. Sjöblom vuoden 1933 loppuun hoitamaan kalanmyyntipaikkain vahtimestarintointa [6]);

terveyspoliisin kaitsija W. G. Kranck kevätlukukautena 1932 hoitamaan

---

[1]) Khs 8 p. lokak. 1,444 §. — [2]) S:n 16 p. heinäk. 1,042 §. — [3]) S:n 24 p. syysk. 1,328 §. — [4]) S:n 17 p. jouluk. 1,912 §. — [5]) S:n 2 p. heinäk. 1,033 §. — [6]) S:n 17 p. jouluk. 1,912 §.

venäjänkielen opetusta kadettikoulussa ja ruotsalaisessa normaalilyseossa, mutta sen jälkeen ja vuoden 1933 loppuun ainoastaan toisessa edellä mainituista oppilaitoksista [1]);

ensimmäinen kaupunginlääkäri F. Hisinger vuoden 1933 loppuun olemaan Osakeyhtiö P. Sinebrychoffin henkilökunnan ja Etelä-Suomen kaukopuhelinosakeyhtiön lääkärinä sekä antamaan todistuksia siirtolaisten terveydentilasta [1]);

Marian sairaalan johtaja ja sen kirurgisen osaston ylilääkäri H. Bardy vuoden 1933 loppuun toimimaan vakuutusneuvoston toisena lääkärinä sekä kirurgian dosenttina [2]);

Marian sairaalan kirurgisen osaston alilääkäri M. Wallenius vuoden 1933 loppuun toimimaan Osuusliike Elannon henkilökunnan lääkärinä [2]);

Marian sairaalan kirurgisen osaston alilääkäri P. E. A. Nylander vuoden 1933 loppuun hoitamaan kirurgian dosentin virkaa [2]);

kulkutautisairaalan apulaislääkäri C-E. Räihä vuoden 1933 loppuun olemaan v. t. assistenttina yliopiston fysiologisella laitoksella [2]);

Kivelän sairaalan johtaja ja sen mielisairaiden osaston ylilääkäri E. Ehrnrooth vuoden 1933 loppuun hoitamaan ylim. professorin virkaa yliopistossa [2]);

Kivelän sairaalan sisätautien osaston ylilääkäri W. Kerppola vuoden 1933 loppuun hoitamaan sisätautiopin dosentinvirkaa yliopistossa sekä toimimaan henkivakuutusyhtiö Suomen lääkärinä [2]);

Kivelän sairaalan mielisairaiden osaston apulaislääkäri M. Kaila vuoden 1933 loppuun toimimaan lääkärinä Kammion sairaskodissa [2]);

Nikkilän sairaalan johtaja ja ylilääkäri S. E. Donner vuoden 1933 loppuun toimimaan diakonissalaitoksen tylsämielisten kodin lääkärinä [2]);

Nikkilän sairaalan alilääkäri E. Svanljung vuoden 1933 loppuun hoitamaan Sipoon kunnan kunnanlääkärinvirkaa [2]);

tuberkuloosisairaalan röntgenologi H. Haahti vuoden 1933 loppuun toimimaan vakuutusosakeyhtiö Warman toisena lääkärinä [2]);

tuberkuloosisairaalan laryngologi A. Saxén vuoden 1933 loppuun hoitamaan dosentinvirkaa sekä toimimaan apulaisopettajana yliopistossa [3]);

köyhäinhoitolautakunnan kodissakävijä N. Gebauer sekä lautakunnan kirjuriapulainen B. Laurell vuoden 1933 loppuun toimimaan edellinen enintään $8\,^1/_2$ tuntina viikossa opettajana eräässä pientenlastenkoulussa ja jälkimmäinen ylimääräisenä apulaisena kaupunginkirjaston Kallion haaraosastolla, kuitenkin edellyttäen, että he illalla ilman korvausta suorittivat ylityötä vähintään yhtä monta tuntia kuin mahdollisesti olivat käyttäneet vakinaista työaikaansa mainittujen sivutoimien hoitamiseen [3]);

köyhäinhoitolautakunnan vanhempi kirjuriapulainen E. Roos vuoden 1933 loppuun toimimaan kanslia-apulaisena Sörnäisten ruotsalaisen seurakunnan pastorinkansliassa [4]);

lastensuojelulautakunnan toimitusjohtaja R. Liukkonen vuoden 1933 loppuun toimimaan Suomen liikeapulaisten liiton sihteerinä ja taloudenhoitajana sekä kuulumaan Lastensuojelulehden toimituskuntaan [5]);

lastensuojelulautakunnan kanslisti E. Hirn vuoden 1933 loppuun kuutena viikkotuntina opettamaan valmistavassa tyttöjen ammattikoulussa, kuitenkin ehdoin, että oppitunnit eivät olleet lautakunnan kanslia-aikana [6]);

---

[1]) Khs 17 p. jouluk. 1,912 §. — [2]) S:n 17 p. jouluk. 1,911 §. — [3]) S:n 30 p. jouluk. 1,969 ja 1,970 §. — [4]) S:n 30 p. jouluk. 1,971 §. — [5]) S:n 19 p. marrask. 1,684 §. — [6]) S:n 14 p. jouluk. 1,873 §.

Tavolan koulukodin johtaja J. Jokinen vuoden 1933 loppuun toimimaan Nummen kunnan köyhäinhoitolautakunnan puheenjohtajana [1]);

suomenkielisten kansakoulujen lääkäri E. Alho vuoden 1932 loppuun toimimaan valtion rokkoaineenvalmistuslaitoksen johtajana [2]);

suomenkielisten kansakoulujen taloudenhoitaja S. Ojanne vuoden 1932 alusta toistaiseksi johtamaan ja valvomaan Nuorten miesten kristillisen yhdistyksen ylläpitämän työlaitoksen toimintaa [3]);

valmistavan poikain ammattikoulun johtaja L. Blomstedt vuoden 1933 loppuun olemaan yleisen ammattilaiskoulun johtajana [4]);

valmistavan poikain ammattikoulun vakinainen opettaja E. Stenij vuoden 1933 loppuun antamaan tuntiopetusta suomenkielisessä työväenopistossa [4]);

suomenkielisen työväenopiston johtaja Z. Castrén lukuvuonna 1931—32 hoitamaan dosentinvirkaa yliopistossa sekä antamaan opetusta Yhteiskunnallisessa korkeakoulussa [5]);

lastentarhain lääkäri E. Kivikataja kesäkuun 1 p:ään hoitamaan kulkutautisairaalan apulaislääkärinvirkaa, kuitenkin saaden ainoastaan puolet siihen liittyvästä pohjapalkasta [6]);

Barnabon lastentarhan opettajatar B. Luther vuoden loppuun asti kahtena viikkotuntina antamaan opetusta kaupungin sairaanhoitajatarkoulussa sekä sitäpaitsi kahtena tuntina viikossa opettamaan taideteollisuuskeskuskoulussa ehdoin, että neiti Luther heti luopui mainituista sivutoimista, jos ne osoittautuivat haitallisiksi hänen lastentarhatyölleen [7]);

apulastentarha Aulan johtajatar T. Särkijärvi kuutena tuntina viikossa vuoden aikana syyskuun 1 p:stä lukien antamaan opetusta diakonissalaitoksen tylsämielisten kodissa [8]);

Ebeneserkodin opettajatar E. Borenius vuoden 1933 loppuun hoitamaan eräitä sosialiministeriön hänelle uskomia tehtäviä [9]);

kaupunginkirjaston Töölön haaraosaston johtaja J. Weckman vuoden 1933 loppuun olemaan valtionrautateiden piirikassanhoitajana [10]);

kaupunginkirjaston Vallilan haaraosaston johtaja F. Lindroos vuoden 1933 loppuun toimimaan valtionrautateiden kilometrikonttorin kirjaajana [10]);

kaupunginkirjaston Käpylän haaraosaston johtaja H. Huttunen vuoden 1933 loppuun olemaan Laivastolehden toisena toimittajana [11]);

kaupunginkirjaston avustava kirjastonhoitaja L. Pohjala vuoden 1933 loppuun toimimaan yliopettajana suomalaisessa normaalilyseossa [12]);

kaupunginkirjaston amanuenssi F. Wikman vuoden 1933 loppuun hoitamaan maataloushallituksen kirjaajanvirkaa [13]);

kaupunginorkesterin soittotaiteilijat vuoden 1933 loppuun enintään kahtenatoista tuntina viikossa antamaan soittotunteja [14]);

kaupunginorkesterin viulutaiteilija K. Hellman vuoden 1933 loppuun toimimaan rannikkolaivaston soittokunnan johtajana [14]);

vesijohtolaitoksen ens. insinööri J. L. W. Lillja vuoden 1933 loppuun olemaan Tekniska föreningens i Finland förhandlingar nimisen julkaisun toimittajana [15]);

---

[1]) Khs 30 p. jouluk. 1,973 §. — [2]) S:n 8 p. lokak. 1,439 §. — [3]) S:n 3 p. syysk. 1,233 §. — [4]) S:n 17 p. jouluk. 1,913 §. — [5]) S:n 24 p. syysk. 1,353 §. — [6]) S:n 26 p. helmik. 343 §. — [7]) S:n 20 p. elok. 1,193 §. — [8]) S:n 17 p. syysk. 1,318 §. — [9]) S:n 14 p. jouluk. 1,872 §. — [10]) S:n 14 p. jouluk. 1,874 §. — [11]) S:n 30 p. jouluk. 1,972 §. — [12]) S:n 19 p. marrask. 1,678 §. — [13]) S:n 19 p. marrask. 1,679 §. — [14]) S:n 30 p. jouluk. 1,978 §. — [15]) S:n 14 p. jouluk. 1,868 §.

kaasulaitoksen kirjanpitäjä F. Carlström vuoden 1933 loppuun olemaan Bulevardin talon n:o 14 isännöitsijänä [1]);

sähkölaitoksen insinööri J. Lustig lukuvuonna 1931—32 hoitamaan sähköopin ja sähköpiirustuksen opetusta yleisessä ammattilaiskoulussa [2]);

sähkölaitoksen kamreeri G. Weckman vuoden 1933 loppuun olemaan Aktiebolaget K. F. Winter osakeyhtiön hallituksen puheenjohtajana sekä Temppelikadun talon n:o 8 isännöitsijänä [3]);

sähkölaitoksen rahastaja A. H. Ahlroos vuoden 1933 loppuun olemaan Privata svenska flickskolan nimisen koulun vahtimestarina [4]);

sähkölaitoksen työnjohtaja A. F. Johansson vuoden 1933 loppuun toimimaan Haagan sähkölaitoksen isännöitsijänä [5]);

rakennuskonttorin katuosaston avustava insinööri W. A. Starck lukuvuonna 1931—32 opettamaan neljänä viikkotuntina Helsingin teollisuuskoulussa [6]);

rakennuskonttorin katuosaston avustava insinööri H. A. Relander syyslukukautena 1931 opettamaan 12 viikkotuntina ja kevätlukukautena 1932 10 viikkotuntina Helsingin teollisuuskoulussa [7]);

rakennuskonttorin huonerakennusosaston ylimääräinen arkkitehti P. E. av Enehielm olemaan kolme vuotta Asunto-osakeyhtiö Savila bostadsaktiebolagin isännöitsijänä [8]);

rakennuskonttorin tiliviraston kamreeri R. Brandt vuoden 1933 loppuun toimimaan Oulunkylän kunnan kamreerina [9]);

kiinteistötoimiston asemakaavaosaston arkkitehti V. Tuukkanen opettamaan rakennusoppia yliopiston maataloudellis-metsätieteellisessä tiedekunnassa [10]); sekä

Hietarannan kaitsija K. Väkevä syksyllä neljänä tuntina viikossa opettamaan nyrkkeilyä kadettikoulussa [11]).

Sitäpaitsi kaupunginhallitus vahvistaen suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan myöntämät luvat oikeutti alla mainitut opettajat ja opettajattaret hoitamaan sivutoimia:

luokkaopettaja A. Tynellin syyslukukautena 1931 opettamaan 10 viikkotuntina yleisessä ammattilaiskoulussa sekä hoitamaan erästä tointa valtioneuvoston julkaisuvarastossa [12]); sekä kevätlukukautena 1932 hoitamaan ainoastaan ensiksi mainittua sivutointa kahtenatoista viikkotuntina [13]);

luokkaopettaja J. A. Tarpilan toimimaan kansakoulunopettajain leski- ja orpokassan kassanhoitajana ehdoin, että hän ennen kevätlukukauden 1932 loppua uudisti anomuksensa, jos hän halusi jatkuvasti hoitaa mainittua sivutointa [12]);

veistonopettaja Y. Lahtisen lukuvuonna 1931—32 opettamaan 8 viikkotuntina työväen musiikkiopistossa [12]);

luokkaopettaja V. Peltosen lukuvuonna 1931—32 opettamaan 9 viikkotuntina suomenkielisessä työväenopistossa [12]);

luokkaopettajattaret I. Aallon ja E. Hohenthalin opettamaan edellisen 8 ja jälkimmäisen 7 $^1/_2$ viikkotuntina valmistavassa tyttöjen ammattikoulussa ehdoin, että he ennen vuoden 1932 kevätlukukauden päättymistä uudistivat anomuksensa, jos halusivat jatkuvasti hoitaa kyseisiä sivutoimia [12]);

---

[1]) Khs 30 p. jouluk. 1,965 §. — [2]) S:n 3 p. syysk. 1,228 §. — [3]) S:n 30 p. jouluk. 1,961 §. — [4]) S:n 30 p. jouluk. 1,962 §. — [5]) S:n 30 p. jouluk. 1,963 §. — [6]) S:n 10 p. syysk. 1,278 §. — [7]) S:n 10 p. syysk. 1,279 §. — [8]) S:n 29 p. lokak. 1,569 §. — [9]) S:n 14 p. jouluk. 1,869 §. — [10]) S:n 14 p. jouluk. 1,858 §. — [11]) S:n 17 p. syysk. 1,308 §. — [12]) S:n 17 p. jouluk. 1,914 §. — [13]) S:n 30 p. jouluk. 1,974 §.

luokkaopettaja A. Kotivuoren lukuvuonna 1931—32 opettamaan 4 viikkotuntina yleisessä ammattilaiskoulussa [1]);

luokkaopettajatar E. Eranderin opettamaan 4 viikkotuntina valmistavassa tyttöjen ammattikoulussa [2]);

luokkaopettaja J. O. Metsikön lukuvuonna 1931—32 antamaan opetusta lääninvankilassa [3]);

luokkaopettaja E. Salolan opettamaan 4 viikkotuntina työväenopistossa [4]);

luokkaopettaja W. Sippolan lukuvuonna 1931—32 toimimaan kaupunginkirjaston Pasilan haaraosaston johtajana [4]);

luokkaopettaja A. Friskin opettamaan 4 viikkotuntina eräällä ruotsinkielisellä jatkoluokalla [4]);

luokkaopettajatar E. Voionmaan lukuvuonna 1931—32 opettamaan 12 viikkotuntina työväenopistossa [5]);

luokkaopettajatar B. H. J. Axelsonin lukuvuonna 1931—32 opettamaan $4\,^1/_2$ viikkotuntina työväenopistossa [5]);

luokkaopettaja V. B. Vaaran lukuvuonna 1931—32 opettamaan $10\,^1/_2$ viikkotuntina yleisessä ammattilaiskoulussa [5]);

luokkaopettajatar A. Takalan lukuvuonna 1931—32 opettamaan 4 viikkotuntina yleisessä ammattilaiskoulussa [5]);

luokkaopettaja P. J. Laitisen lukuvuonna 1931—32 opettamaan 6 viikkotuntina suomenkielisessä työväenopistossa [6]);

luokkaopettaja K. A. Horman lukuvuonna 1931—32 opettamaan 4 viikkotuntina Taideteollisuuskeskuskoulussa [6]);

luokkaopettajatar A. S. Knaapin lukuvuonna 1931—32 opettamaan enintään 12 viikkotuntina suomenkielisessä työväenopistossa [6]); sekä

luokkaopettajatar H. Lindeqvistin lukuvuonna 1931—32 opettamaan 2 viikkotuntina ruotsalaisessa tyttölyseossa [6]).

Sitävastoin evättiin [7]) ruotsinkielisten kansakoulujen luokkaopettajalta B. Holmströmiltä lupa Kaupunkien yleisen paloapuyhtiön kirjanpitäjäntoimen hoitamiseen, koska jälkimmäistä virkaa oli pidettävä päävirkana, jonka hoitaminen ei voinut olla haittaamatta herra Holmströmin kansakoulutyötä.

Virka-asunto. Tuberkuloosisairaalan liinavaatevaraston johtajattarelle T. Sireliukselle myönnettiin [8]) lupa toistaiseksi asua sairaalan ulkopuolella.

Lupa asua kaupungin ulkopuolella myönnettiin seuraaville viranhaltijoille:

ulosottoapulaiselle E. Hellströmille lupa asua Kilon aseman luona toistaiseksi, kunnes toisin määrättiin [9]);

kaupungin painatustöiden valvojalle T. J. Artmanille lupa toistaiseksi asua Kauniaisissa [10]);

terveyspoliisin ylikaitsijalle W. Meriläiselle lupa toistaiseksi ja enintään syyskuun 1 p:ään asua Kauniaisissa [11]);

eläinlääkintäbakteriologi J. Sjölundille lupa asua Kulosaaren huvilakaupungissa [12]);

Marian sairaalan puusepälle V. Mäkelälle lupa asua Malmilla [13]);

kaupungin yleisten töiden hallituksen sihteerille I. Nordbergille lupa tois-

---

[1]) Khs 17 p. syysk. 1,914 §. — [2]) S:n 8 p. lokak. 1,437 §. — [3]) S:n 8 p. lokak. 1,438 §. — [4]) S:n 5 p. marrask. 1,596 §. — [5]) S:n 26 p. marrask. 1,753 §. — [6]) S:n 30 p. jouluk. 1,947 §. — [7]) S:n 18 p. kesäk. 948 §. — [8]) S:n 16 p. heinäk. 1,083 §. — [9]) Khn jsto 5 p. marrask. 7,162 §. — [10]) S:n 27 p. elok. 6,065 §. — [11]) S:n 23 p. tammik. 4,119 §. — [12]) S:n 10 p. jouluk. 7,625 §. — [13]) S:n 10 p. jouluk. 7,631 §.

taiseksi ja enintään niin kauan kuin hän hoiti edellä mainittua sihteerintointa asua Munkkiniemessä [1]);

rakennuskonttorin katuosaston rakennusmestarille S. Rokkaselle lupa kesäkuun 1 p:ään 1932 asua Oulunkylässä [2]); sekä

rakennusmestari G. Strömille lupa vuoden 1932 loppuun asua Oulunkylässä [3]).

Kaupunginhallituksen edustajat hallituksissa, lautakunnissa y. m. Kaupunginhallituksen edustajaksi kiinteistölautakuntaan, lastentarhain johtokuntaan ja urheilulautakuntaan valittiin [4]) kiinteistöjohtaja E. von Frenckell, satamahallitukseen, kaupungin yleisten töiden hallitukseen, puhtaanapitohallitukseen ja kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen teknillinen johtaja E. Moring, terveydenhoitolautakuntaan, kaupungin sairaalain hallitukseen, köyhäinhoitolautakuntaan ja lastensuojelulautakuntaan sosialijohtaja R. Itkonen, musiikkilautakuntaan, työnvälitystoimiston johtokuntaan ja verotusvalmistelukuntaan, mikäli siellä käsiteltiin hallinnollisia kysymyksiä, rahatoimenjohtaja V. Hupli, palotoimikuntaan jäsen Paloheimo, ammattiopetuslaitosten johtokuntaan hallituksen jäsen Huotari, suomenkielisten kansakoulujen johtokuntaan jäsen Janatuinen, ruotsinkielisten kansakoulujen johtokuntaan sekä ruotsinkielisen työväenopiston johtokuntaan jäsen Udd, suomenkielisen työväenopiston johtokuntaan jäsen Halme, kaupunginkirjaston johtokuntaan sekä oikeusaputoimiston johtokuntaan jäsen Norrmén ja kaupunginmuseon johtokuntaan jäsen Ramsay.

Sosialijohtaja R. Itkosen erottua [5]) kaupungin palveluksesta kaupunginhallitus päätti [6]) valita hänen sijaansa edustajakseen terveydenhoitolautakuntaan herra Huotarin, kaupungin sairaalain hallitukseen herra Uddin sekä köyhäinhoitolautakuntaan ja lastensuojelulautakuntaan herra Janatuisen.

Toukokuun 8 p:stä rahatoimenjohtaja V. Huplin tuli edustaa kaupunkia kaikissa niissä hallituksissa, lautakunnissa ja komiteoissa, joissa ent. sosialijohtaja R. Itkonen ennen eroamistaan kaupungin palveluksesta oli ollut sen edustajana [7]).

Kaupunginkamreeri P. J. Björk valittiin [8]) edustamaan hallitusta kaupungin vuoden 1930 kotimaiseen lainaan kuuluvien obligatioiden arvonnassa.

Edustajakseen teurastamon rakennustoimikuntaan kaupungin palveluksesta eronneen ent. kaupunginjohtajan A. Castrénin sijaan kaupunginhallitus valitsi [9]) kaupunginjohtaja A. Tulenheimon. Samalla hallitus päätti kunnallislain 34 §:n nojalla myöntää toimikunnalle samat valtuudet, jotka se oli saanut [10]) kaupunginvaltuustolta syyskuun 19 p:nä 1928.

Ammattiopetuslaitosten johtokuntaan valittiin [11]) jäsen V. V. Salovaara kertomusvuoden loppuun saakka.

Helsingin ammatillisen keskusneuvoston kehoituksesta kaupunginhallitus valitsi [12]) varain keräyksestä työttömille huolehtivaan komiteaan jäseneksi toimittaja K. Kukkosen.

Kaupungin edustajiksi Helsingin sokeaintalo-säätiöön kaupunginhallitus valitsi [13]) kansliasihteeri A. Blombergin ja köyhäinhoidon toimitusjohtajan B. Sarlinin.

Suomen-matkat nimisen liiton kehoitettua kaupunkia valitsemaan vaki-

---

[1]) Khn jsto 16 p. tammik. 4,064 §. — [2]) S:n 20 p. elok. 5,958 §. — [3]) Khs 30 p. jouluk. 1,967 §. — [4]) S:n 8 p. tammik. 22 §. — [5]) Ks. tätä kert. s. 123. — [6]) Khs 9 p. huhtik. 518 §. — [7]) S:n 7 p. toukok. 679 §. — [8]) S:n 26 p. maalisk. 480 §. — [9]) S:n 12 p. maalisk. 413 §. — [10]) Ks. v:n 1928 kert. s. 30. — [11]) Khs 19 p. marrask. 1,651 §. — [12]) S:n 22 p. lokak. 1,547 §. — [13]) S:n 23 p. jouluk. 1,945 §.

naisen jäsenen sekä varajäsenen liiton hallintoneuvostoon kaupunginhallitus valitsi [1]) edustajakseen kaupunginjohtaja Tulenheimon ja hänen varamiehekseen kiinteistöjohtaja von Frenckellin.

Verband der Leiter städtischer Fuhrparks- und Strassenreinigungsbetriebe Deutschlands nimisen yhtymän kehoitettua kaupunkia valitsemaan kaksi edustajaa kertomusvuonna Lontoossa pidettävän puhtaanapitokongressin kunniatoimikuntaan kaupunginhallitus valitsi [2]) kyseisiksi edustajiksi ministeri R. Wittingin ja teknillisen johtajan E. Moringin.

Kaupungin edustajaksi vuoden 1932 pohjoismaisten rakennuspäivien Suomen toimikuntaan valittiin [3]) kaupunginjohtaja A. Tulenheimo ent. kaupunginjohtajan A. Castrénin sijaan, joka oli eronnut kaupungin palveluksesta.

Kaupungin edustajaksi Lyypekissä toukokuun 14 ja 15 p:nä pidettäviin n. s. Ostseejahrin avajaisjuhlallisuuksiin valittiin [4]) kaupunginvaltuuston puheenjohtaja kauppaneuvos I. Lindfors, jolle samalla myönnettiin 4,000 markan matka-apuraha.

Kiinteistöjohtaja E. von Frenckell valtuutettiin [5]) edustamaan kaupunkia Berliinissä kesäkuun 1—5 p:nä pidettävässä kansainvälisessä kaupunginasemakaava- ja asuntokongressissa, johon kaupunki oli saanut kutsun.

Vedenjako. Kaupungin edustajaksi helmikuun 20 p:nä pidettävään Tuurholman vesialueiden jakotoimitukseen valittiin [6]) kiinteistökonttorin avustava asiamies T. Törnblom ja hänen varamiehekseen kaupungingeodeetti W. O. Lille.

Tuberkuloosisairaalan katselmus. Sen jälkeen kun Rakennustoimisto Rakentaja Malmi ja Ääri niminen urakoitsijaliike oli ilmoittanut suorittaneensa sopimuksen mukaiset tuberkuloosisairaalan korjaustyöt, kaupunginhallitus päätti [7]) antaa rakennuksen tarkastamisen tehtäväksi katselmustoimikunnalle, jossa kaupungin yleisten töiden hallitusta edustivat [8]) insinööri T. Vähäkallio ja kaupunginarkkitehti G. Taucher ja johon kaupunginhallitus omaksi edustajakseen valitsi kiinteistöjohtaja E. von Frenckellin, kaupunginvaltuuston puheenjohtajan I. Lindforsin sekä kyseisen sairaalan ylilääkärin V. Seppäsen, ensiksi mainitun puheenjohtajaksi.

Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö. Kiinteistöjohtaja E. von Frenckell valtuutettiin [9]) edustamaan kaupunkia Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön vuosikokouksessa ja hänelle lausuttiin ohjeeksi seuraavaa: että vuodelta 1930 oli jaettava osinkoa 100 markkaa osaketta kohden, että yhtiön säännöt oli muutettava siten, että yhtiön johtokunta valittaisiin vuodeksi kerrallaan ja ryhtyisi tehtäväänsä heti vuosikokouksen jälkeen; sekä että vuonna 1931 erovuoroiset johtokunnan jäsenet oli valittava uudestaan.

Kotitalous- ja siirtolapuutarhajohtokunta valtuutettiin [10]) kokoonpanoltaan muuttumattomana toistaiseksi jatkamaan toimintaansa sekä käyttämään niitä varoja, jotka oli osoitettu kotitalousneuvontatoimintaa varten. Koska johtokunnan puheenjohtaja M. Sillanpää aikoi lähteä pitkäaikaiselle ulkomaanmatkalle, kaupunginhallitus päätti [11]) valita varapuheenjohtajaksi rouva H. Gebhardin.

Naisten työtupain johtokunta valtuutettiin [12]) kokoonpanoltaan muuttumattomana toistaiseksi jatkamaan toimintaansa. Myöhemmin kaupungin-

---

[1]) Khs 15 p. tammik. 77 §. — [2]) S:n 29 p. tammik. 142 §. — [3]) S:n 26 p. helmik. 317 §. — [4]) S:n 9 p. huhtik. 507 §. — [5]) S:n 15 p. toukok. 702 §. — [6]) S:n 12 p. helmik. 242 §. — [7]) S:n 2 p. heinäk. 1,030 §. — [8]) S:n 16 p. heinäk. 1,081 §. — [9]) S:n 5 p. maalisk. 383 §. — [10]) S:n 29 p. tammik. 164 §. — [11]) S:n 23 p. huhtik. 607 §. — [12]) S:n 15 p. tammik. 89 §.

hallitus määräsi [1]), että johtokuntaan vuonna 1931 kuuluisivat herrat O. Kauppi, A. G. Nyman ja J. E. Janatuinen sekä rouva M. Ollonqvist ja tarkastaja M. Sillanpää. Puheenjohtajaksi valittiin herra Kauppi, jolle kuitenkin jo maaliskuun 12 p:nä anomuksesta myönnettiin [2]) vapautus tehtävästään huhtikuun 1 p:stä lukien, jolloin puheenjohtajaksi tuli pankinjohtaja E. Rydman.

Keskuskeittolan johtokuntaan tulivat vuonna 1931 kuulumaan filosofianmaisteri G. Estlander puheenjohtajana ja toimitusjohtajana sekä rouvat H. Gebhard ja O. Tainio, varajaseninä rouva H. Seppälä ja lääketieteenlisensiaatti U. Tötterman [3]).

Työttömyyslautakunta. Kaupunginhallitus anoi [4]) kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriöltä, että hallitus hyväksyttäisiin sellaiseksi työttömyyslautakunnaksi, jollainen ministeriön päätöksen mukaan tuli olla jokaisessa kunnassa, jotta valtio panisi siellä käyntiin varatöitä, ja helmikuun 13 p:nä päivätyssä kirjeessä ministeriö ilmoitti [5]), että esitykseen oli myönnytty.

Valiokunnat ja komiteat. Laadittua kaupunginvaltuuston työjärjestysehdotusta tarkastamaan asetettiin [6]) komitea, johon kuuluivat kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Lindfors, valtuuston varapuheenjohtaja Hjelmman, kaupunginjohtaja Tulenheimo sekä kaupunginhallituksen jäsenet Janatuinen ja Norrmén.

Komitealle, johon kuuluivat kaupunginjohtaja Tulenheimo, kaupunginlakimies E. Cavonius ja kiinteistötoimiston asiamies S. Pentti sekä hallituksen jäsenet Harvia ja Norrmén, annettiin [7]) tehtäväksi valmistella kysymystä kaupunginlakimiehelle ja kiinteistötoimistolle uskottujen tehtävien keskittämisestä välittömästi kaupunginhallituksen alaiseen toimistoon.

Kolmimiehiselle valiokunnalle, johon valittiin kaupunginjohtaja Tulenheimo, rahatoimenjohtaja Hupli sekä jäsen Norrmén, annettiin [8]) tehtäväksi selvitellä kysymystä kaupungin viranhaltijain virkasivutuloista. Valiokunnan sihteeriksi määrättiin kaupunginlakimies E. Cavonius.

Valmistelemaan kysymystä kunnallisverotuksen perusteiden muuttamisesta asetettiin [9]) uusi valiokunta, johon valittiin kaupunginjohtaja Tulenheimo puheenjohtajaksi sekä sosialijohtaja Itkonen ja hallituksen jäsenet Harvia, Janatuinen, Norrmén ja Ramsay jäseniksi.

Kaupunginhallitus valitsi [10]) kansliasihteeri A. Blombergin terveydenhoitolautakunnan kunnalliselle hammaspoliklinikalle laadittua ohjesääntöehdotusta tarkastamaan asettaman komitean jäseneksi.

Komitealle, johon kuuluivat sosialijohtaja Itkonen, hallituksen jäsenet Janatuinen ja Ramsay sekä ens. kaupunginlääkäri F. Hisinger ja lääketieteenlisensiaatti E. Suolahti, ensiksi mainittu puheenjohtajana, annettiin [11]) tehtäväksi valmistella kysymystä maksuttoman lääkärinhoidon järjestämisestä kaupungin viranhaltijoille ja työntekijöille.

Teurastamon hallinnon järjestelykysymystä valmistelemaan asetettiin komitea, johon valittiin [12]) teknillinen johtaja Moring, kaupunginjohtaja Tulenheimo ja hallituksen jäsen Harvia sekä terveydenhoitolautakunnan puheenjohtaja O. von Hellens ja sähköteknikko V. V. Salovaara.

---

[1]) Khs 12 p. helmik. 231 §. — [2]) S:n 12 p. maalisk. 418 §. — [3]) S:n 8 p. tammik. 39 §. — [4]) S:n 22 p. tammik. 120 §. — [5]) S:n 26 p. helmik. 330 §; ks. myös tätä kert. s. 207. — [6]) Khs 26 p. maalisk. 475 §. — [7]) S:n 14 p. jouluk. 1,876 §. — [8]) S:n 18 p. kesäk. 951 §. — [9]) S:n 5 p. maalisk. 380 §. — [10]) S:n 26 p. helmik. 346 §. — [11]) S:n 5 p. helmik. 190 §. — [12]) S:n 8 p. lokak. 1,411 §.

Rahatoimenjohtaja V. Hupli vapautettiin [1]) Nikkilän sairaalan laajentamiskysymystä käsittelemään asetetun komitean jäsenyydestä, ja mainitun komitean uusiksi jäseniksi valittiin [1]) kaupunginjohtaja Tulenheimo ja sosialijohtaja Itkonen, minkä ohessa kaupungin sairaalain hallitusta kehoitettiin valitsemaan siihen yksi jäsen lisää. Herra Itkosen erottua kaupungin palveluksesta tuli [2]) hänen sijaansa jäseneksi teknillinen johtaja Moring.

Valmistelemaan kysymystä paikan osoittamisesta kaupunginkirjastotalolle kaupunginhallitus asetti [3]) komitean, johon kuuluivat kaupunginjohtaja Tulenheimo ja sosialijohtaja Itkonen sekä filosofiantohtori A. H. Bergholm, kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunila, arkkitehti J. Eklund ja kaupunginkirjastonhoitaja U. Therman, ensiksi mainittu puheenjohtajana.

Kaupunginhallitus antoi [4]) komitealle, johon kuuluivat teknillinen johtaja Moring puheenjohtajana sekä insinöörit R. Brandt, A. Marsio ja S. Randelin, arkkitehti B. Brunila ja satamalaitoksen johtaja O. E. Jaatinen jäseninä, tehtäväksi valmistella kysymystä Sörnäisten niemekkeellä olevan kaasulaitoksen alueen laajentamisesta, sopivan alueen osoittamisesta Salmisaaresta sähkölaitoksen tarpeisiin sekä 800 m²:n laajuisen alueen varaamisesta Töölön kaasukellon luota kaasulaitoksen työpajan tarpeisiin.

Komitea, joka vuonna 1924 oli asetettu laatimaan ehdotusta erinäisten Hietaniemen kaatopaikalla vallitsevien epäkohtien poistamisesta ja jolle myöhemmin oli uskottu muitakin tehtäviä, oikeutettiin [5]) ottamaan palkattu sihteeri.

Komitealle, johon kuuluivat kiinteistöjohtaja von Frenckell, hallituksen jäsen Harvia sekä kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunila, professori O. von Hellens ja kaupunginarkkitehti G. Taucher, ensiksi mainittu puheenjohtajana, annettiin [6]) tehtäväksi laatia ehdotus perinpohjaisen muutosrakennustyön suorittamisesta Kappeli-nimisessä ravintolarakennuksessa.

Sittemmin kaupunginhallitus oli päättänyt [7]), että ravintolarakennus ainoastaan korjattaisiin, minkä vuoksi komitea, joka oli asetettu laatimaan ehdotusta Kappelin uudelleenrakentamisesta, lakkautettiin [8]).

Asetettiin komitea [9]) laatimaan ehdotusta varatöiden järjestämisestä ja muista mahdollisista toimenpiteistä kertomusvuoden kuluessa ilmenevän työttömyyden torjumiseksi. Tämän komitean puheenjohtajaksi valittiin rahatoimenjohtaja Hupli ja jäseniksi teknillinen johtaja Moring, hallituksen jäsenet Halme ja Hjelmman sekä kaupungininsinööri O. Martikainen, minkä ohessa kaupunginjohtaja itseoikeutettuna jäsenenä tuli osallistumaan komitean töihin.

Edelleen asetettiin [10]) komitea valmistelemaan kysymystä maksuttoman ruokinnan järjestämisestä hätää kärsiville, ja sen jäseniksi valittiin keskuskeittolan johtokunnan puheenjohtaja G. Estlander, työnvälitystoimiston johtaja W. O. Ahtio, köyhäinhoidon toimitusjohtaja B. Sarlin, tarkastaja M. Sillanpää ja rouva M. Schultz-Cajander, ensiksi mainittu puheenjohtajaksi.

Selvittelemään kysymystä, olisiko yömajain järjestäminen yksinäisille työttömille henkilöille mahdollista ja tarkoituksenmukaista, asetettiin komitea, jonka puheenjohtajaksi valittiin [11]) köyhäinhoidon toimitusjohtaja B. Sarlin ja jäseniksi hallituksen jäsenet Janatuinen ja Udd sekä työnvälitystoi-

---

[1]) Khs 19 p. helmik. 307 §. — [2]) S:n 9 p. huhtik. 518 §. — [3]) S:n 5 p. maalisk. 372 §. — [4]) S:n 15 p. tammik. 94 §. — [5]) S:n 19 p. helmik. 310 §. — [6]) S:n 6 p. elok. 1,114 §. — [7]) Ks. tätä kert. s. 153. — [8]) Khs 14 p. jouluk. 1,863 §. — [9]) S:n 8 p. tammik. 40 §. — [10]) S:n 1 p. lokak. 1,384 §. — [11]) S:n 5 p. marrask. 1,581 §.

miston johtaja W. O. Ahtio, talonisännöitsijä S. Puranen ja poliisimestarinapulainen K. Soinio.

Asetettiin [1]) komitea laatimaan ehdotusta ammatti- y. m. kurssien sekä luentojen järjestämisestä työttömille henkilöille, ja siihen valittiin puheenjohtajaksi työväenopiston johtaja Z. Castrén sekä jäseniksi työnvälitystoimiston johtaja W. O. Ahtio, ammattiopetuslaitosten tarkastaja A. Breitholtz, sähköteknikko V. V. Salovaara, köyhäinhoidon toimitusjohtaja B. Sarlin ja ammattienedistämislaitoksen säätiön sihteeri V. Valkola.

Kaupunginhallitus päätti [2]) uudelleen asettaa sen komitean, joka vuonna 1930 sai [3]) tehtäväkseen valmistella kysymystä kalakaupan järjestämisestä. Kaupungineläinlääkäri W. Ehrströmin tuli toimia komitean puheenjohtajana, ja se oikeutettiin ottamaan palvelukseensa sihteeri.

Valmistelemaan kysymyksiä kansalaisoikeuksien ja elinkeino-oikeuksien sekä alkoholipitoisten denaturoitujen aineiden myyntioikeuksien myöntämisestä asetettiin [4]) valiokunta, johon kuuluivat jäsenet Halme ja Norrmén.

Rahatoimenjohtaja Hupli vapautettiin [5]) anomuksestaan sen komitean puheenjohtajantoimesta, jolle oli annettu tehtäväksi laatia ehdotus talviurheilukeskuksen aikaansaamiseksi. Puheenjohtajaksi valittiin hänen sijaansa kiinteistöjohtaja von Frenckell ja uudeksi jäseneksi johtaja A. Palmroos.

Valmistelemaan kysymystä paikan osoittamisesta uudelle uimalaitokselle kaupungin eteläosasta asetettiin [6]) komitea, johon valittiin kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunila, filosofianmaisteri G. Estlander, kiinteistöjohtaja von Frenckell ja kaupungininsinööri O. Martikainen, minkä ohessa urheilulautakuntaa ja Helsingfors simsällskap nimistä seuraa kehoitettiin valitsemaan kumpikin yksi jäsen.

Komitea, jolle oli annettu tehtäväksi ehdottaa, miten Hietaniemen uimaranta lopullisesti oli järjestettävä, lakkautettiin [7]), koska uimarannan jo katsottiin vastaavan kohtuullisia vaatimuksia ja lisäparannukset vallitsevan pula-ajan johdosta joka tapauksessa oli siirrettävä toistaiseksi.

Yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamismäärärahan jakokysymystä selvittelevän valiokunnan jäseniksi valittiin [8]) sosialijohtaja Itkonen ja teknillinen johtaja Moring sekä hallituksen jäsenet Hjelmman, Janatuinen ja Ramsay, joista herra Moringin tuli toimia puheenjohtajana. Herra Itkosen erottua kaupungin palveluksesta valittiin hänen sijaansa herra Halme [9]).

Osakeyhtiö Aktiebolaget Sörnässtrandin johtokunnan puheenjohtajaksi kaupunginhallitus valitsi [10]) kiinteistöjohtaja von Frenckellin ja jäseniksi rahatoimenjohtaja Huplin ja talonisännöitsijä S. Purasen.

Jäsenten valitseminen asunto-osakeyhtiöitten ja -osuuskuntain hallituksiin. Kaupungin edustajiksi niiden asunto-osakeyhtiöitten ja -osuuskuntain hallituksiin, joissa kaupungilla oli osakkeita tai osuuksia tai joille se oli myöntänyt lainoja, valittiin seuraavat henkilöt:

Aktiebolaget Tjänstemannabostäder — Virkamiesasuntoja osakeyhtiö: kansliasihteeri A. Blomberg, kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson ja filosofianmaisteri G. Estlander [11]);

Tjänstemannabostäder Sampsavägen 50 Virkamiesasunto-osakeyhtiö

---

[1]) Khs 3 p. jouluk. 1,758 §. — [2]) S:n 11 p. kesäk. 914 §. — [3]) Ks. v:n 1930 kert. os. II. — [4]) Khs 8 p. tammik. 34 §. — [5]) S:n 22 p. lokak. 1,518 §. — [6]) S:n 9 p. huhtik. 526 §. — [7]) S:n 22 p. lokak. 1,519 §. — [8]) S:n 8 p. tammik. 31 § ja 9 p. huhtik. 518 §. — [9]) S:n 7 p. toukok. 680 §. — [10]) S:n 29 p. tammik. 156 §. — [11]) S:n 19 p. helmik. 279 §.

Sampsantie 50: kaupunginkamreeri P. J. Björk, kansliasihteeri A. Blomberg ja kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson [1]);

Asunto-osakeyhtiö Sture: kiinteistötoimiston päällikkö J. W. Andersin, kansliasihteeri A. Blomberg ja kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson[2]);

Asunto-osakeyhtiö Stenbäckinkatu 18—20: filosofianmaisteri V. Kaukoranta ja arkkitehti T. Salervo [3]);

Asunto-osuus Vanaja: kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson, hallituksen jäsen Janatuinen ja kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijä G. Karhumaa sekä varalle kansliasihteerit A. Blomberg ja A. Danielson [4]);

Asunto-osakeyhtiö Hauho: kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson, johtaja K. R. Heinonen ja kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijä G. Karhumaa sekä varalle kiinteistötoimiston apulaisasiamies T. Törnblom ja talonisännöitsijä S. Puranen [5]);

Osakeyhtiö Virkamiesasuntoja Sampsantie 40: kiinteistötoimiston päällikkö J. W. Andersin, kansliasihteeri A. Blomberg ja kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson [6]);

Aktiebolaget Åshaka: kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson, herra A. Nyberg ja kiinteistötoimiston apulaisasiamies T. Törnblom [7]);

Osakeyhtiö Lapinlahdenkatu n:o 27: talonisännöitsijä S. Puranen ja kiinteistötoimiston apulaisasiamies T. Törnblom [8]);

Asunto-osakeyhtiö Poisto: kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson, hallituksen jäsen Halme ja kiinteistötoimiston apulaisasiamies T. Törnblom sekä varalle kansliasihteeri T. Nordberg ja työnvälitysneuvoja T. Uski [9]);

Vallilan asunto-osuuskunta r. l.: kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson, kansliasihteeri A. Blomberg ja hallituksen jäsen Halme sekä varalle talonisännöitsijä S. Puranen ja työnvälitysneuvoja T. Uski [10]);

Asunto-osuuskunta Käpy r. l.: kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson, hallituksen jäsen Halme ja työnvälitysneuvoja T. Uski sekä varalle kansliasihteeri A. Danielson ja kiinteistötoimiston apulaisasiamies T. Törnblom [11]);

Asunto-osakeyhtiö Tyyni: kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson, hallituksen jäsen Halme ja kiinteistötoimiston apulaisasiamies T. Törnblom sekä varalle kansliasihteeri A. Blomberg ja hovioikeudenauskultantti E. Mantere [12]);

Asunto-osakeyhtiö Aito: kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson, kansliasihteeri T. Nordberg ja herra A. Nyberg sekä varalle kansliasihteeri A. Danielson ja kiinteistötoimiston apulaisasiamies T. Törnblom [13]);

Asunto-osakeyhtiö Savila: kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson [14]);

Asunto-osakeyhtiö Haapa r. l.: kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson, avustava asemakaava-arkkitehti V. Määttä ja hallituksen jäsen Halme sekä varalle kansliasihteerit A. Blomberg ja A. Danielson [15]);

Asunto-osakeyhtiö Vallilan pienasunnot n:o 1: asemakaava-arkkitehti B. Brunila, kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson ja johtaja K. R. Heinonen sekä varalle kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijä G. Karhumaa ja työnvälitysneuvoja T. Uski [16]);

---

[1]) Khs 19 p. helmik. 280 §. — [2]) S:n 19 p. helmik. 281 §. — [3]) S:n 19 p. helmik. 282 §. — [4]) S:n 12 p. maalisk. 431 §. — [5]) S:n 12 p. maalisk. 432 §. — [6]) S:n 12 p. maalisk. 433 §. — [7]) S:n 12 p. maalisk. 434 §. — [8]) S:n 26 p. maalisk. 492 §. — [9]) S:n 10 p. syysk. 1,267 §. — [10]) S:n 17 p. syysk. 1,305 §. — [11]) S:n 8 p. lokak. 1,429 §. — [12]) S:n 29 p. lokak. 1,560 §. — [13]) S:n 29 p. lokak. 1,561 §. — [14]) S:n 29 p. lokak. 1,564 §. — [15]) S:n 5 p. marrask. 1,586 §. — [16]) S:n 19 p. marrask. 1,665 §.

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 2: kiinteistötoimiston johtaja J. W. Andersin, asemakaava-arkkitehti B. Brunila, kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson ja johtaja K. R. Heinonen sekä varalle kiinteistötoimiston apulaisasiamies T. Törnblom ja kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijä G. Karhumaa [1]);

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 3: kansliasihteeri A. Blomberg, kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson, hallituksen jäsen Harvia, kiinteistötoimiston apulaisasiamies T. Törnblom sekä työnvälitysneuvoja T. Uski ja varalle herrat O. Forslund ja T. Hänninen [2]);

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 4: asemakaava-arkkitehti B. Brunila, kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson, hallituksen jäsenet Halme ja Harvia sekä työnvälitysneuvoja T. Uski ja varalle kansliasihteeri A. Blomberg ja kiinteistötoimiston apulaisasiamies T. Törnblom [3]);

Asunto-osakeyhtiö Töölönkatu 19: hovioik.auskultantti E. Mantere [4]);

Asunto-osuuskunta Käpylä r. l.: kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson, herra E. Korttila, avustava kaupunginarkkitehti V. Määttä ja hallituksen jäsen Halme sekä varalle kansliasihteerit A. Blomberg ja A. Danielson [5]);

Asunto-osuuskunta Voitto r. l.: kansliasihteeri A. Danielson, kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson ja jäsen Halme sekä varalle kansliasihteeri A. Blomberg ja kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijä G. Karhumaa [6]);

Oma-asunto-osakeyhtiö: kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson, saman konttorin apulaisasiamies T. Törnblom ja hallituksen jäsen Halme, varalle kansliasihteerit T. Nordberg ja A. Danielson [7]);

Helsingin vuokralaisyhdistyksen asunto-osuuskunta r. l.: kansliasihteeri A. Blomberg, asemakaava-arkkitehti B. Brunila, kiinteistötoimiston osastonjohtaja A. Eriksson ja hallituksen jäsen Halme sekä varalle kansliasihteeri A. Danielson ja kunnallisen keskustoimiston sihteeri E. Waronen [8]).

Kalakauppa. Kiinteistölautakuntaa kehoitettiin [9]) asianmukaisesti valvomaan, että kaupungin kauppatoreilla kauppaa harjoittavat kalakauppiaat esittivät maistraatille säädetyn elinkeinoilmoituksen.

Oikeus bensiinin kuljettamiseen. Liikemies P. Rahikainen oli vuodesta 1929 alkaen kuljettanut bensiiniä suljetuissa astioissa Turuntien talossa n:o 56 olevalta bensiininjakeluasemaltaan kaupungin autoasemille, missä sisällys kaadettiin autojen säiliöihin, ja poliisilaitoksen epäiltyä tämän kuljetuksen laillisuutta anonut maistraatilta lupaa mainitunlaiseen bensiininkuljetukseen. Anomus evättiin kuitenkin, minkä jälkeen herra Rahikainen valitti Uudenmaan läänin maaherralle, joka kumosi maistraatin päätöksen ja katsoi selvitetyksi, että puheena oleva bensiininkuljetus oli täysin laillista sekä ettei sen harjoittamiseen tarvittu mitään erikoista lupaa. Tämän päätöksen vahvisti huhtikuun 29 p:nä korkein hallinto-oikeus, johon rahatoimikamari oli vedonnut. Samalla herra Rahikaiselle tuomittiin maksettavaksi 650 markkaa hänen oikeudenkäyntikulujensa korvaukseksi. Kaupunginhallitus päätti [10]) suorittaa korvausmäärän yleisistä käyttövaroistaan.

Lupa rohdosliikkeen harjoittamiseen. Maistraatille osoitetussa lausunnossa kaupunginhallitus päätti [11]) ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistuttamista rohdoskauppaliikkeen harjoittamisoikeutta koskevaa anomusta vastaan.

[1]) Khs 19 p. marrask. 1,666 §. — [2]) S:n 19 p. marrask. 1,667 §. — [3]) S:n 19 p. marrask. 1,668 §. — [4]) S:n 19 p. marrask. 1,669 §. — [5]) S:n 5 p. marrask. 1,587 §. — [6]) S:n 26 p. marrask. 1,738 §. — [7]) S:n 14 p. jouluk. 1,857 §. — [8]) S:n 14 p. jouluk. 1,866 §. — [9]) S:n 15 p. lokak. 1,462 §. — [10]) S:n 18 p. kesäk. 954 §. — [11]) S:n 29 p. toukok. 792 §.

III. Kiinteistölautakunta.

Kunnallishallintoa koskeva uudestijärjestely, joka Helsingissä pantiin toimeen vuoden 1931 alusta alkaen, käsitti myös kaupungin kiinteän omaisuuden lähimmän hallinnon keskittämisen uuden hallintoelimen, kiinteistölautakunnan käsiin. Lautakunnalle, jonka johtosääntö vahvistettiin joulukuun 10 p:nä 1930 [1]), siirrettiin tällöin tehtäviä, jotka aikaisemmin oli jaettu useitten eri viranomaisten kesken, seuraavasti:

rahatoimikamarilta: tonttien myynti ja vuokraaminen, alueitten vuokraaminen korkeintaan 5 vuodeksi, kaupungin talojen hoito ja hallinto, huoneistojen vuokraaminen kaupungin virastoille ja laitoksille, kaupungin kiinteistöjen vakuuttaminen, halli-, tori- y. m. -myyntipaikkojen luovuttaminen ja kansanpuistojen hallinto;

maatalouslautakunnalta: kaupungin omistamien, sen omassa viljelyksessä olevien maatilojen hallinto;

yleisten töiden hallitukselta: kaupunginasemakaavatoiminnan ja rakennusjärjestysasiain hoito sekä kaupungin maanmittaus- ja kartastotöistä huolehtiminen;

sosialilautakunnalta: kaupungin työväenasuntojen hallinto, velvollisuus seurata kaupungin asunto-oloja ja tehdä alotteita niiden parantamiseksi, kunnan avustamien, asunto-olojen parantamista edistävien laitosten toiminnan valvominen ja yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallinnon hoitaminen; sekä

kotitalous- ja siirtolapuutarhajohtokunnalta: siirtolapuutarhojen hallinto.

Kaupunginvaltuuston valitsemana kiinteistölautakunnan puheenjohtajana toimi vuoden varrella toimistonjohtaja filosofianmaisteri Y. Harvia ja sen jäseninä filosofianmaisteri G. Estlander, pankinjohtaja G. Kihlman, johtaja C. Neovius, ylijohtaja metsäneuvos J. O. Peurakoski, professori E. Linkomies, järjestösihteeri E. Sallila, työnvälitysneuvoja T. Uski ja johtaja T. Salmio. Jäsen Kihlman kuoli kesäkuun 30 p:nä; hänen tilalleen valitsi kaupunginvaltuusto jäseneksi johtaja insinööri E. von Schantzin. Lautakunnan valitsemana varapuheenjohtajana toimi aluksi pankinjohtaja Kihlman sekä hänen kuoltuaan filosofianmaisteri Estlander. Kaupunginhallituksen edustajana kiinteistölautakunnassa oli kiinteistöjohtaja E. von Frenckell.

Maatalousjaostoon kuuluivat puheenjohtajana johtaja Neovius sekä jäseninä metsäneuvos Peurakoski ja johtaja Salmio, tonttijaostoon puheenjohtajana filosofianmaisteri Estlander sekä jäseninä toimistonjohtaja Harvia ja järjestösihteeri Sallila sekä talojaostoon puheenjohtajana työnvälitysneuvoja Uski sekä jäseninä professori Linkomies ja pankinjohtaja Kihlman sekä viimeksimainitun kuoleman jälkeen insinööri von Schantz.

[1]) Ks. v:n 1930 kert. s. 145 ja seur. sekä kunnall. asetuskok. 1930, s. 39.

Kiinteistölautakunnalla oli vuoden varrella 54, maatalousjaostolla 7, tonttijaostolla 35 ja talojaostolla 27 kokousta. Lautakunnan pöytäkirjain pykäläluku oli 1,387 ja lähetettyjen kirjeiden luku 599. Maatalousjaoston pöytäkirjain pykäläluku oli 35, tonttijaoston 360 ja talojaoston 190. Kiinteistötoimiston kansliaosaston diaariin merkittyjen asiain luku oli 2,333, joista yleisiä asioita oli 627, kansliaosastolle kuuluvia oli 47, tonttiosastolle 644, maatalousosastolle 159, asemakaavaosastolle 135, talo-osastolle 386 ja kansanpuisto-osastolle kuuluvia 335.

Lautakunnan ensimmäisessä kokouksessa tammikuun 9 p:nä 1931 lautakunnan puheenjohtaja filosofianmaisteri Harvia tervehti lautakunnan jäseniä sekä kiinteistötoimiston virkamieskuntaa puheessa, jonka sisällys pääpiirteittäin oli seuraava:

Tehtävä, mikä kiinteistölautakunnalle kaupungin hallintouudistuksen yhteydessä oli uskottu ja se asema mikä tälle lautakunnalle kaupungin hallinnossa oli annettu, ei suinkaan ollut vähäarvoinen. Olihan jo yksinomaan sen maaomaisuuden pinta-ala, jota tämän lautakunnan tuli hoitaa, yli 6,000 ha, suurimmalta osalta Suomen kalleinta maapohjaa. Vuonna 1925 oli kaupungin myymättömien tonttimaiden arvo arvioitu 1,081 miljoonaksi markaksi, maatilojen ja metsien arvo 219 miljoonaksi markaksi ja kaupungin rakennusten ja niihin kuuluvien tonttien, joista suurin osa tulisi kuulumaan lautakunnan hoidettaviin, 430 miljoonaksi markaksi. Tämän omaisuuden arvo teki jo yhteensä 1,730 miljoonaa markkaa. Kaupungin maaomaisuus käsitti 940 ha viljelysmaata. Lautakunnan hoidettavien vuokratonttien lukumäärä nousi n. 1,000:een ja lautakunnan hoidettavissa työväenasunnoissa asui n. 4,000 henkeä. Tällaisen omaisuuden hoito oli jo sellaisenaan varsin vaativa ja edesvastuullinen tehtävä ja jo pelkästään juoksevien asioiden hoito muodosti huomattavan työtaakan. Lautakunnan tehtävä ei kuitenkaan rajoittunut pelkästään tähän omaisuuden hoitoon. Sen toimialaan kuuluivat monet kysymykset, joitten ratkaisu mitä syvällisimmin koski kaupungin asujamiston oloihin ja vaikutti kaupungin vastaiseen kehitykseen. Olihan kiinteistölautakunta oleva myöskin kaupungin asemakaavapoliittinen ja asuntopoliittinen elin.

Kiinteistölautakunta aloitti toimintansa ajankohtana, jota monessa suhteessa voitiin pitää käännekohtana kaupungin kehityksessä. Rakennustoiminnan ja asunto-olojen alalla oli maailmansodan jälkeisen vuosikymmenen aikana sodan ja sen aiheuttamien häiriöitten aikaansaama asuntopula poistettu ennenkuulumattoman voimakkaan rakennustoiminnan avulla, joka kuitenkin nyt oli päättynyt. Kaupungin väestön jatkuva kasvaminen ei kuitenkaan kauan tulisi kestämään nykyistä rakennustoiminnan lamaannustilaa ennenkuin asuntopula jälleen olisi uhkaamassa. Nykyaikaisen suurkaupunkikunnan tärkeimpiin velvollisuuksiin oli katsottava kuuluvaksi huolehtiminen siitä, että kaupungin väestö terveydellisesti ja sosiaalisesti hyväksyttävällä tavalla voi tyydyttää asuntotarpeensa. Tätä velvollisuuttaan ei myöskään Helsingin kaupunki voisi laiminlyödä.

Myöskin sikäli oli kaupungin kehitys uuden ajankohdan kynnyksellä, että kaupunki parhaillaan oli murtamaisillaan ne hallinnolliset rajat, joitten puitteisiin se useita vuosikymmeniä oli ollut suljettu. Kaupungin hallintoelimien kaupungin laajentamista silmällä pitäen kiitettävällä ja kaukonäköisellä tavalla kaupungin ympäristöstä hankkimat maa-alueet olivat toistaiseksi olleet varsinaiseen tarkoitukseensa, kaupunkimaisen asutuksen tarpeisiin käyttämättä. Lähimpien tulevaisuudentehtävien joukkoon kuului kui-

tenkin uuden omakotialueen järjestely ja tällöin tuskin muut kaupungin omistamat maat kuin ne, jotka sijaitsivat kaupungin pohjoispuolella Oulunkylän ja Helsingin maalaiskunnissa, voisivat tulla kysymykseen. Näitten suunnitelmien toteuttamisen edellytyksiä oli, että kaupungin aluelaajennuskysymys tuli ratkaistuksi. Ennen lopullista päätöstä tässä asiassa oli kaupungin kuitenkin ryhdyttävä suunnittelu- ja valmistelutöihin. Uusi asemakaavalainsäädäntö tulisi lisäksi antamaan entistä paremman pohjan kaupungin laajentamisen johtamiselle ja järkiperäiselle hoitamiselle.

Mutta ei ainoastaan näin ulkonaisesti ja maantieteellisesti kaupunki ollut uuden kehityskauden kynnyksellä. Myöskin kaupungin sisäisessä kiinteistöhallinnossa ja nimenomaan kaupungin suhtautumisessa asujamistonsa asuntotarpeen tyydyttämiseen oltiin uuden kehityskauden edessä. Nykyaikaisen kaupunkikunnan asuntopolitiikan tärkeimpiä tehtäviä oli huolehtiminen siitä, että asujamiston menot asuntotarpeensa tyydyttämiseksi muodostuivat niin pieniksi kuin suinkin mahdollista. Vaikka Helsingin kaupungilla oli asukasmääräänsä verrattuna suhteellisesti suurempi maaomaisuus kuin millään muulla vastaavan suuruisella kaupungilla, ei mitään järkiperäistä pyrkimystä tavalla tai toisella pysyttä äasuntomenot siedettävissä rajoissa ollut kaupungin asuntopolitiikassa ollut havaittavissa. Tosiasia oli, että asuminen Helsingissä tuli suhteellisesti kalliimmaksi kuin esim. Skandinavian maissa ja Saksassa. Tässä piili vakava yhteiskunnallinen epäkohta, joka lisäksi vaikutti haitallisesti kaupungin mahdollisuuksiin kehittyä teollisuuskaupunkina. Useat syyt korkeihin vuokramenoihin olivat kuitenkin sellaisia, joihin kaupungin kunnallishallinto ei ollut voinut vaikuttaa. Tärkeimpiä kunnallisia toimenpiteitä asuntomenojen vakaannuttamiseksi ja pitämiseksi siedettävissä rajoissa olivat ne, mitkä liittyivät kaupungin tonttipolitiikkaan. Varsinainen epäkohta Helsingin kaupungin tonttipolitiikassa oli ollut se, että tontin luovutuksessa ei oltu johtavana periaatteena noudatettu tontin hintojen pitämistä mahdollisimman kiinteinä ja tontin järjestelykustannuksia vastaavina, vaan että pääpyrkimyksenä oli ollut saada mahdollisimman suuret tulot kunnalle. Tämä oli kuitenkin tapahtunut vuokratason kohoamisen kustannuksella ja oli kaupunki täten välillisesti vaikuttanut asuntomenojen kohoamiseen nykyiselle tasolleen. Oli pidettävä tärkeänä, että tässä kohden saataisiin muutos aikaan kaupungin tähänasti noudattamaan tonttipolitiikkaan, jolloin pääpyrkimyksenä tulisi olemaan tontin hintojen pysyttäminen kiinteinä ja tontin järjestelykustannuksia vastaavina, ilman että kaupunki kuitenkaan luovuttaisi tontteja alihintaan.

Syynä siihen, että sen suunnan, joka vaati kunnan maapolitiikkaa hoidettavaksi sosialisia pyrkimyksiä noudattaen, oli ollut vaikeata päästä ratkaisevasti vaikuttamaan kaupungin maapolitiikkaan, oli ehkä joltakin osalta se, että kaupungin maapolitiikan johto oli ennen ollut saman elimen hoidettavana, joka oli ollut vastuussa myöskin kunnan raha-asiain hoidosta. Siinä tosiasiassa, että Helsingin kaupungin kiinteistöhallinto nyttemmin oli erotettu kunnan rahataloutta hoitavan elimen toimintapiiristä itsenäiseksi elimeksi, halusi puhuja nähdä osoituksen siitä, että tarkoituksena oli ollut myöskin aikaansaada muutos kaupungin kiinteistöhallinnon yleiseen suuntaan ja toivoi, että tällainen sosialisesti herkempi ja järkiperäisempi kiinteistöpolitiikka, joka käyttäisi hyväkseen muissa suurkaupungeissa saavutettuja kokemuksia, pääsisi valtaan Helsingin kaupungin kunnallishallinnossa.

Lautakunnan vuoden varrella käsittelemistä asioista mainittakoon tässä seuraavat:

1. Kiinteistölautakunnan ja kiinteistötoimiston järjestelyä ja toimintaa koskevat asiat.

Kokousajat. Lautakunta päätti [1]) pitää kokouksensa maanantaisin klo 15, sittemmin [2]) tammikuun viimeisestä kokouksesta alkaen klo 16.

Esittelytapa. Lautakunta päätti [3]), että esiteltävistä asioista oli laadittava niin yksityiskohtaiset esityslistat, että suullista esittelyä mikäli mahdollista voitaisiin välttää. Joka asian kohdalle oli merkittävä esittelijän ehdotus. Esityslistat oli jaettava lauantaisin, mutta myöhemmin tulleista kiireellistä käsittelyä vaativista asioista oli laadittava lisälistat kokoustilaisuudessa jaettaviksi. Lautakunnan jäsenen herättämä kysymys voitiin ottaa heti käsiteltäväksi.

Pöytäkirjojen tarkistaminen ja päätösten täytäntöönpano. Kiinteistölautakunta päätti [4]), että lautakunnan ja sen jaostojen pöytäkirjat tarkistaa asianomainen puheenjohtaja sittenkuin hänelle oli tullut tieto siitä, mitkä päätökset kaupunginhallitus halusi ottaa tutkittavakseen. Näistä päätöksistä oli tehtävä merkintä pöytäkirjaan. Muut päätökset oli pantava täytäntöön pöytäkirjan tarkistamisen jälkeen.

Pöytäkirjakieli. Lautakunta päätti [5]), että sen pöytäkirjat pidetään yksikielisinä kielilain mukaan.

Ilmoitukset ja kuulutukset. Lautakunta päätti [6]), että sen ja kiinteistötoimiston ilmoitukset ja kuulutukset oli julkaistava sanomalehdissä Arbetarbladet, Helsingin sanomat, Hufvudstadsbladet, Suomenmaa, Suomen sosialidemokraatti ja Uusi Suomi. Lautakunnan kuulutukset oli varustettava lautakunnan puheenjohtajan ja toimistopäällikön nimillä, toimiston kuulutukset taasen toimistopäällikön ja asianomaisen osastopäällikön nimillä.

Laskujen hyväksyminen. Lautakunta päätti [7]), että kaupunginagronoomi hyväksyy toimialaansa kuuluvat laskut sekä talonisännöitsijä talo- ja kansanpuisto-osastojen laskut; muut laskut tuli toimistopäällikön hyväksyä. Sittemmin päätti [8]) lautakunta oikeuttaa kansanpuistojen isännöitsijän hyväksymään kansanpuisto-osaston toimialaan kuuluvat laskut.

Vuoden 1932 määrärahoista maksettavien laskujen suhteen päätti [9]) lautakunta, että toimistopäällikkö hyväksyy I luvun muihin momentteihin paitsi 8 momenttiin kohdistuvat laskut sekä VI luvun 2 ja 3 momentissa olevista määrärahoista maksettavat laskut, kaupunginagronoomi II lukuun kuuluvat laskut, talonisännöitsijä I luvun 8 kohtaan ja III lukuun kohdistuvat laskut sekä kansanpuistojen isännöitsijä IV lukuun kohdistuvat laskut sekä että kiinteistölautakunnan käyttövaroilla suoritettavat laskut hyväksyy toimistopäällikkö tai se osastonjohtaja, jonka käytettäväksi lautakunta on myöntänyt näitä varoja.

Kiinteistölautakunnan ja sen jaostojen välinen työnjako. Lautakunta hyväksyi [10]) jaostojensa laatimat ehdotukset työnjaosta lautakunnan ja sen eri jaostojen välillä. Tonttijaostolle annettiin [11]) tehtäväksi ilman erikoista

---

[1]) Kiint. lautak. 9 p. tammik. 7 §. — [2]) S:n 26 p. tammik. 82 §. — [3]) S:n 9 p. tammik. 8 §. — [4]) S:n 12 p. tammik. 28 §. — [5]) S:n 9 p. tammik. 9 §. — [6]) S:n 9 p. tammik. 10 §. — [7]) S:n 9 p. tammik. 21 §. — [8]) S:n 11 p. toukok. 459 §. — [9]) S:n 29 p. jouluk. 1,369 §. — [10]) S:n 26 p. tammik. 67 ja 80 §§ sekä 2 p. helmik. 106 §; ks. Kunn. as. kok., s. 105. — [11]) Kiint. lautak. 9 p. helmik. 114 §.

lautakunnan päätöstä valmistella kysymykset kaupungille takaisin ostettujen tonttien uudelleen myymisestä.

Lautakunnan käyttövaroista myönnettiin määrärahoja seuraavasti:

Eknäsin tilalle vuodelta 1928 pantujen kirkollisverojen suorittamiseen 3,686 markkaa 30 penniä [1]);

Mustikkamaan ylimääräisen liikenteen järjestämiseksi 10,000 markkaa [2]);

Pihlajasaaren kaitsijan asuinrakennuksen kuntoonpanoa varten 3,000 markkaa [3]);

Kaisaniemen verkkopallokenttien vartioimiseen ja rahastukseen 1,500 markkaa [4]);

Korkeasaaren eläintarhan piisonihärkätarhan korjaukseen 6,000 markkaa [5]);

filosofiantohtori Ö. Elfvingille 5,000 markkaa n. s. Lohjan-Virkkalan sähkölinjaa varten lunastetun maa-alueen korvausmäärän koroittamista koskevasta lausunnosta [6]);

kiinteistölautakunnan kaluston korjaamiseen 417 markkaa, muuttokustannusten peittämiseen 112 markkaa ja akkunauutimien asettamiseen 1,176 markkaa eli siis yhteensä 1,705 markkaa [7]);

Teatteriesplanaadin luona olevan ajuriaseman hälyytyskellon uusimiseen 350 markkaa [8]);

laivaliikenteen jatkamiseksi kelirikon aikana Korkeasaarelle 2,000 markkaa [9]); sekä

Erottajan autoaseman puhelimen korjaamiseen 192 markkaa [10]).

Kiinteistötoimiston viranhaltijat. Lautakunta määräsi [11]) kansliaosastolla ylimääräisenä apulaisena palvelevan hovioikeudenauskultantti H. Arvidsonin tammikuun 26 p:stä lukien ja siksi ajaksi kuin apulaisasiamies hoitaisi asiamiehen virkaa pitämään kiinteistölautakunnan ja sen jaostojen pöytäkirjoja 700 markan suuruisesta lisäkorvauksesta kuukaudessa.

Yllämainitun hovioikeudenauskultantti Arvidsonin toimiaika ylimääräisenä apulaisena kansliaosastolla oli ensin määrätty [12]) kestämään tammikuun 1 p:stä huhtikuun 1 p:ään 2,300 markan kuukausipalkkiosta, mutta pidennettiin [13]) sittemmin toukokuun 31 p:ään 2,500 markan kuukausipalkkiosta.

Avoinna olevan kansliaosaston konttoriapulaisen virkaa määrättiin [14]) vuoden alusta lukien virkaan liittyvästä pohjapalkasta hoitamaan rouva G. Lewander, joka sittemmin nimitettiin [15]) vakinaiseksi huhtikuun 13 p:stä lukien.

Ylimääräiseksi apulaiseksi kansliaosastolle otettiin [16]) kesäkuun 15 p:stä lukien kolmeksi kuukaudeksi lakitieteen ylioppilas O. Christiansen 1,400 markan kuukausipalkkiosta.

Avoinna olevaa vahtimestarinapulaisenvirkaa määrättiin [17]) vuoden alusta väliaikaisesti hoitamaan entisen sosialilautakunnan vahtimestari V. Sippola entisessä toimessaan nostamastaan pohjapalkasta.

Omakotialueiden rakennusneuvojan arkkitehti U. Mobergin toimiaika pidennettiin [18]) helmikuun loppuun entisestä 1,000 markan kuukausipalkkiosta.

Ylimääräiseksi tonttiosaston johtajan apulaiseksi määrättiin [19]) syyskuun

[1]) Kiint. lautak. 15 p. kesäk. 624 §. — [2]) S:n 3 p. elok. 752 §. — [3]) S:n 14 p. syysk. 921 §. — [4]) S:n 14 p. syysk. 922 §. — [5]) S:n 5 p. lokak. 1,002 §. — [6]) S:n 9 p. marrask. 1,135 §. — [7]) S:n 7 p. jouluk. 1,247 §. — [8]) S:n 14 p. jouluk. 1,317 §. — [9]) S:n 14 p. jouluk. 1,325 §. — [10]) S:n 29 p. jouluk. 1,377 §. — [11]) S:n 26 p. tammik. 61 §. — [12]) S:n 9 p. tammik. 20 §. — [13]) S:n 13 p. huhtik. 351 §. — [14]) S:n 9 p. tammik. 18 §. — [15]) S:n 13 p. huhtik. 350 §. — [16]) S:n 22 p. kesäk. 636 § ja 10 p. elok. 793 §. — [17]) S:n 9 p. tammik. 19 §. — [18]) S:n 9 p. helmik. 118 §. — [19]) S:n 24 p. elok. 833 §.

15 p:stä korkeintaan kuluvan vuoden loppuun lakitieteen ylioppilas O. Christiansen 2,000 markan kuukausipalkkiosta.

Kaupunginagronoomin apulaiseksi valittiin [1]) agronomian ylioppilas T. Tötterman ja metsänhoitajaksi [2]) metsänhoitaja E. A. Sammallahti.

Kalastuksenvalvoja G. A. Liljeberg irtisanottiin [3]) toimestaan vuoden 1932 alusta lukien.

Avoinna olevaa halli- ja torikaupan valvojan virkaa määrättiin [4]) toistaiseksi hoitamaan viran entinen haltija everstiluutnantti I. Lydman virkaa varten vahvistettua palkkaa vastaan.

Ylimääräisiksi apulaisiksi talo-osastolle tammikuun ajaksi otettiin [5]) seuraavat henkilöt: rakennusmestari E. Eklund 3,500 markan kuukausipalkalla, herra J. Milan 2,000 markan kuukausipalkalla ja neiti P. Grönberg 2,080 markan kuukausipalkalla. Rakennusmestari Eklundin ja herra Milanin toimiaika pidennettiin [6]) sittemmin entisin ehdoin helmikuun loppuun saakka ja sanotusta ajankohdasta lukien herra Milan määrättiin [7]) toistaiseksi toimimaan talonisännöitsijän konttoriapulaisena 2,500 markan kuukausipalkkiosta. Kunnan työväenasuntojen kanslia-apulaiseksi määrättiin [6]) neiti M. Karhumaa helmikuun 1 p:stä lukien toistaiseksi 1,350 markan kuukausipalkkiosta.

Kaupungintalon puhelinkeskuksen hoitajatar I. Wikstedt määrättiin [8]) edelleenkin hoitamaan mainittua tointa 1,532 markan suuruisesta kuukausipalkkiosta; niinä aikoina, jolloin keskuksen hoitaja olisi estettynä, uskottiin [9]) keskuksen hoito kaupunginkanslian vahtimestarille R. Ahlholmille, jonka tästä tuli saada 150 markan suuruinen korvaus kuukaudessa.

Kaupungintalon pääsisäänkäytävän eteisvartijaksi valittiin [10]) ent. poliisikonstaapeli K. G. Blomqvist 1,350 markan kuukausipalkasta heinäkuun 1 p:stä lukien.

Eläintarhan valvojaksi valitsi [11]) lautakunta filosofianmaisteri V. A. Korvenkontion.

Hietarannan kaitsijaksi valittiin [12]) toukokuun 12 p:stä lukien herra K. Väkevä ja Tuurholman lepokodin kaitsijaksi [13]) joulukuun 1 p:stä lukien puutarhuri G. Landén.

Kansanpuisto-osaston tilapäiseksi kanslia-apulaiseksi syyskuun 1 p:stä marraskuun 1 p:ään määrättiin [14]) rouva E. Rantanen, jonka toimiaika sittemmin pidennettiin [15]) vuoden loppuun, palkkion ollessa kummallakin kerralla 1,300 markkaa kuukaudessa.

Virastotalon henkilökunta. Lautakunta päätti [16]) vahvistaa virastotalon päivävartijan kuukausipalkaksi lokakuun 1 p:stä lukien 960 markkaa ja iltavartijan kuukausipalkaksi 800 markkaa sekä myöntää eteisvartija E. Lindströmille henkilökohtaisena lisäpalkkiona 240 markkaa kuukaudessa lokakuun 1 p:stä lukien sekä ehdottaa kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus käytettävissään olevista varoista myöntäisi 12,829 markan 90 pennin suuruisen lisämäärärahan tarkoitukseen ja että kaupungintalon ylimääräisen eteisvartijan palkkaamiseen kaupunginhallituksen huhtikuun 9 p:nä myönnetystä määrärahasta saataisiin käyttää 3,375 markkaa virasto-

[1]) Kiint. lautak. 11 p. toukok. 478 §. — [2]) S:n 20 p. huhtik. 374 §. — [3]) S:n 7 p. syysk. 879 §. — [4]) S:n 9 p. tammik. 16 §. — [5]) S:n 9 p. tammik. 20 §. — [6]) S:n 26 p. tammik. 64 §. — [7]) S:n 23 p. helmik. 172 §. — [8]) S:n 9 p. tammik. 17 §. — [9]) S:n 9 p. helmik. 119 §. — [10]) Taloj. 11 p. kesäk. 97 §. — [11]) Kiint. lautak. 19 p. tammik. 35 §, 9 p. maalisk. 217 § ja 16 p. maalisk. 240 §. — [12]) S:n 11 p. toukok. 489 §. — [13]) S:n 30 p. marrask. 1,230 §. — [14]) S:n 31 p. elok. 854 §. — [15]) S:n 26 p. lokak. 1,073 §. — [16]) S:n 12 p. lokak. 1,029 §.

talon eteisvartijan palkkaamiseen. Samalla päätti lautakunta ilmoittaa, että tilillä K. III: 1 olevasta määrärahasta säästyy syyskuun 1 p:stä lukien lakkautettujen huuhteluhuoneiden kaitsijain palkat, 13,800 markkaa.

Eroamisvelvollisen viranhaltijan oikeus pysyä virassaan. Lautakunta päätti [1]) suostua asemakaavainsinööri T. Öllerin anomukseen saada 1 p:stä huhtikuuta lukien edelleen yhdeksi vuodeksi jäädä toimeensa.

Viranhaltijain sairaslomat. Lautakunta myönsi seuraaville alaisilleen viranhaltijoille sairaslomaa:

siirtolapuutarhaneuvoja E. Kochille helmikuun 25 p:stä maaliskuun 25 p:ään, sijaisena oman toimensa ohella siirtolapuutarhuri T. Kulo [2]); sekä

kiinteistötoimiston asemakaavaosaston piirtäjälle H. Andersinille joulukuun 15 p:stä 1931 maaliskuun 1 p:ään 1932 [3]).

Palkankorotus. Varsasaaren kaitsijalle A. Häggille myönnettiin [4]) tammikuun 1 p:stä 1932 lukien 184 markan suuruinen palkankorotus kuukaudessa.

Sairausavun myöntäminen. Lautakunta myönsi vuoden aikana sairausapua seuraavasti:

työmies J. Saariselle, joka lääkärintodistuksen mukaan oli ollut työhön kykenemätön syyskuun 22 p:stä lokakuun 31 p:ään 1931, 1,428 markkaa [5]);

Kaisaniemen verkkopallokentän rahastajalle H. Turuselle, joka sairauden takia oli ollut työhön kykenemätön kolme viikkoa ja yhden päivän 616 markkaa 50 penniä [6]); sekä

Kallion urheilukentän järjestysmiehelle K. Aholle lokakuun 26 p:n ja joulukuun 10 p:n väliseltä ajalta 1,749 markkaa [7]).

Eläintarhan valvojan velvollisuus asua Korkeasaarella. Koska eläintarhan valvojan virka oli vain sivutoimi, jota seurasi ainoastaan 2,100 markan kuukausipalkkio, katsoi [8]) lautakunta, ettei sen haltijaa voitu velvoittaa asumaan Korkeasaarella koko vuotta, vaan oli hänen sitouduttava asumaan siellä vähintään neljä kuukautta kesäaikana joko entisessä kansanpuistojen intendentin huvilassa tai n.s. kansliarakennuksessa. Kuukausivuokra edellisestä määrättiin [9]) 1,000 markaksi ja jälkimmäisestä 500 markaksi lämpöineen ja valoineen.

Raitiotiekulujen korvaus. Siirtolapuutarhuri T. Kulolle myönnettiin [10]) lautakunnan tarverahoista 100 markkaa raitiotiekulujen korvauksena siltä helmikuun 25 p:n ja maaliskuun 25 p:n väliseltä ajalta, jona hän toimi siirtolapuutarhaneuvojan viransijaisena.

Henkilöauton hankkiminen. Kaupunginvaltuuston myönnettyä tarpeellisen määrärahan lautakunta päätti [11]) ostaa Pontiac merkkisen auton 40,000 markan hinnasta. Samalla oikeutettiin kiinteistötoimisto ottamaan ohjaaja, jonka palkka, n. 1,500 markkaa kuukaudessa, oli suoritettava tarverahoista.

2. Kiinteistötoimiston johtajan toimialaan kuuluvat asiat.

Kampin korttelin n:o 215 luovuttaminen kaupungille. Puolustusministeriö oli kirjelmässään tammikuun 15 p:ltä ilmoittanut, että valtioneuvosto oli hyväksynyt rahatoimikamarin mainitulle korttelille asettamat [12]) vuokra-

[1]) Kiint. lautak. 19 p. tammik. 33 §. — [2]) S:n 2 p. maalisk. 214 §. — [3]) S:n 14 p. jouluk. 1,304 §. — [4]) S:n 21 p. jouluk. 1,364 §. — [5]) S:n 9 p. marrask. 1,142 §. — [6]) S:n 23 p. marrask. 1,203 §. — [7]) S:n 14 p. jouluk. 1,322 §. — [8]) S:n 19 p. tammik. 35 §. — [9]) S:n 9 p. helmik. 138 §. — [10]) S:n 2 p. maalisk. 211 §. — [11]) S:n 11 p. toukok. 465 §. — [12]) Ks. v:n 1930 kert. s. 191.

ehdot ja jättänyt puolustusministeriön tehtäväksi määritellä tarvittavan alueen sekä, sen mukaan kuin alueella olevat puolustuslaitoksen varastot ja laitokset saatiin siirretyksi muualle, luovuttaa kaupungin hallintaan kulloinkin vapautuvat osat. Samalla puolustusministeriö ilmoitti, että se ensi tilassa tulisi paikalla määrittelemään kysymyksessä olevan vuokra-alueen suuruuden, joka sen jälkeen vuokramaksun laskemista varten tultaisiin mittaamaan, mihin tilaisuuten kaupungin olisi lähetettävä edustajansa. Lautakunta päätti [1]) edustajiksi siihen toimitukseen, jossa vuokra-alueen suuruus paikalla määritellään, valita toimistopäällikön ja kaupungingeodeetin. Samalla annettiin toimistopäällikölle tehtäväksi yhdessä tonttiosaston johtajan ja talonisännöitsijän kanssa toimittaa kaupungille lankeavien rakennusten katselmus. Rakennusten hoito jätettiin talo-osastolle.

Lausuntoja kaupunginhallitukselle antoi lautakunta asioista, jotka koskivat:

maan luovuttamista Vanhankaupungin—Malmin maantien oikaisemista varten [2]);

Suomen kaupunkiliiton laadituttamaa liikennejärjestysehdotusta [3]);

asfalttibetonilla päällystettäviä katuja sekä Helsinginkadun asfaltoimista diakonissalaitoksen kohdalla [4]);

kiinteistölautakunnan toimintaa varten tarpeellisia yleisiä töitä, joita varten määrärahoja olisi merkittävä yleisten töiden hallituksen menoarvioehdotukseen [5]);

Ruoholahdentorin järjestelyä Länsisatamaan johtavan kannaksen luona [6]);

bensiinikaupan ja bensiinijakeluasemien järjestämistä [7]);

Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön linja-aukean kulman muuttamista Kulosaarella ja Mustikkamaalla [8]);

työläisten ottamista kaupungin töihin työnvälitystoimiston kautta [9]);

Herttoniementien oikaisemiseksi tarvittavan maa-alueen hankkimista vuokraajilta [10]);

kaupungin katujen talvisaikaista puhtaanapitoa [11]);

Leppäsuon alueen ja Malminkadun alaosan valaisemista [12]); sekä

Munkkiniemen yhdyskunnan oikeutta siltamaksujen kantamiseen [13]).

Evättäviksi ehdotettiin anomukset, joita olivat tehneet herrat K. Seidenschnur, J. L. Lydecken, O. Ekman ja U. Westerholm Ullanlinnan kylpylaitoksen velan suorittamisesta tai vuoden 1931 vuokran poistamisesta [14]), Aktiebolaget M. G. Stenius niminen osakeyhtiö tilusvaihdosta valtion, kaupungin ja mainitun yhtiön välillä [15]), Suomalainen naftaosakeyhtiö oikeudesta saada yhtiön bensiinijakeluasemille Turuntien n:ssa 26 ja Porthaninkadun n:ssa 13 sijoittaa 200 litraa sisältävät bensiinijakelulaitteet [16]), sekä allamainittuja kiinteistöjä koskevat myyntitarjoukset, joita kaupungille olivat tehneet toiminimi F. Vuorio Pukinmäen huvilapalstasta n:o 68 a [17]) ja professori W. Wahl eräästä Siuntion pitäjän Södervikin kylän Vestergårdin taloon kuuluvasta alueesta [18]), huvilanomistaja H. Koistinen Pakinkylässä sijaitsevasta Kukka nimisestä huvilapalstasta [19]), rakennusosakeyhtiö Aamurusko korttelissa n:o 128 sijait-

[1]) Kiint. lautak. 19 p. tammik. 36 §. — [2]) S:n 11 p. toukok. 460 §. — [3]) S:n 11 p. toukok. 466 §. — [4]) S:n 26 p. toukok. 524 § ja 15 p. kesäk. 616 §. — [5]) S:n 26 p. toukok. 526 §. — [6]) S:n 22 p. kesäk. 634 §. — [7]) S:n 29 p. kesäk. 660 §. — [8]) S:n 10 p. elok. 794 §. — [9]) S:n 7 p. syysk. 876 §. — [10]) S:n 5 p. lokak. 977 §. — [11]) S:n 19 p. lokak. 1,045 §. — [12]) S:n 19 p. lokak. 1,047 §. — [13]) S:n 30 p. marrask. 1,218 §. — [14]) S:n 23 p. helmik. 174 §. — [15]) S:n 20 p. huhtik. 373 §. — [16]) S:n 29 p. kesäk. 667 §. — [17]) S:n 26 p. tammik. 62 §. — [18]) S:n 2 p. helmik. 91 §. — [19]) S:n 2 p. helmik. 93 §.

sevasta Pietarinkadun tontista n:o 11 [1]), rouva A. Nikander-Railio korttelin n:o 169 tontista n:o 5 Työmiehenkadun varrella [2]), neiti O. Ärt Mariankadun n:ossa 8 B ja Ritarikadun n:ossa 3 B olevista kiinteistöistä [3]), tilanomistaja W. Ramsay Helsingin pitäjän Sottungsbyn kylässä olevasta Nissbacka nimisestä tilasta [4]), Gårdsägarenas central aktiebolag niminen yhtiö Aktiebolaget Otnäs gård nimisen yhtiön osakepääomasta [5]), lääketieteenkandidaatti A. Grahn Espoon pitäjässä olevasta Hagalund nimisestä yksinäisestä verotilasta [6]), johtaja V. Haataja eräästä Espoon pitäjän Suur-Huopalahden kylässä olevasta huvilasta [7]), herra E. A. Sandström Helsingin pitäjän Hämeenkylän kylässä olevasta Långbacka nimisestä tilasta sekä Espoon pitäjän Gammelgårdin kylässä olevasta Jupper nimisestä tilasta [8]) sekä Esbo torvströ aktiebolag niminen yhtiö eräästä Espoon pitäjässä olevasta kiinteistöstä [9]).

3. Kiinteistötoimiston kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat.

Tontteja myytäessä käytettävän kauppakirjan kaavake hyväksyttiin [10]).

Kaupungille takaisin ostetut tontit ja vuokraoikeudet. Kiinteistötoimiston asiamies oli vuoden varrella hakenut ulos seuraavien tontinomistajien suorittamatta jätetyt huutokauppahinnan vuotuiset lyhennysmaksut ja uloshaun johdosta pidetyissä pakkohuutokaupoissa huutanut seuraavat tontit takaisin kaupungille:

Korttelin numero	Katu.	Tontin numero	Omistaja.	Hinta, Smk.	Kvsto hyväksynyt [11]) toimenpiteen.
359	Aleksis Kiven katu	2	Kiinteistö osakeyhtiö Fredriksberginkatu 2 [12])	2,079 —	11. 2.
359	» » »	4	Kiinteistö osakeyhtiö Fredriksberginkatu 4 [12])	2,096 —	11. 2.
359	» » »	6	Kiinteistö osakeyhtiö Fredriksberginkatu 6 [13])	2,099 —	25. 2.
359	» » »	8	Kiinteistö osakeyhtiö Fredriksberginkatu 8 [13])	2,292 —	25. 2.
359	» » »	10	Kiinteistö osakeyhtiö Fredriksberginkatu 10 [14])	2,117 —	26. 8.

Maksamattomista vuokrista oli haettu ulosmitattavaksi seuraavien Kumpulan vuokraajien vuokraoikeudet ja oli tontit myyty pakkohuutokaupalla, jolloin ne huudettiin takaisin kaupungille seuraavista hinnoista: tontti n:o 63 korttelissa n:o 933 87,070 markasta, jonka toimenpiteen kaupunginvaltuusto lokakuun 7 p:nä hyväksyi [15]), tontti n:o 16 korttelissa n:o 936 80,000 markasta [16]), ja tontti n:o 31 korttelissa n:o 937 70,550 markasta [17]),

[1]) Kiint. lautak. 16 p. maalisk. 239 §. — [2]) S:n 23 p. maalisk. 275 §. — [3]) S:n 20 p. huhtik. 376 §. — [4]) S:n 11 p. toukok. 461 § ja 31 p. elok. 860 §. — [5]) S:n 18 p. toukok. 499 §. — [6]) S:n 18 p. toukok. 500 § ja 15 p. kesäk. 589 §. — [7]) S:n 28 p. syysk. 957 §. — [8]) S:n 5 p. lokak. 978 §. — [9]) S:n 30 p. marrask. 1,217 §. — [10]) S:n 7 p. jouluk. 1,250 §; ks. Kunnall. asetuskok., s. 110. — [11]) Ks. tämän kert. s. 8. — [12]) Kiint. lautak. 19 p. tammik. 38 §; ks. v:n 1928 kert. s. 156. — [13]) Kiint. lautak. 26 p. tammik. 65 §; ks. v:n 1928 kert. s. 156. — [14]) Kiint. lautak. 22 p. kesäk. 641 §; ks. v:n 1928 kert. s. 156. — [15]) Kiint. lautak. 17 p. elok. 815 §; ks. v:n 1928 kert. s. 159 ja v:n 1930 kert. s. 201 ja tämän kert. s. 13. — [16]) Kiint. lautak. 5 p. lokak. 983 §; ks. v:n 1928 kert. s. 159 ja tämän kert. s. 13. — [17]) Kiint. lautak. 5 p. lokak. 983 §; ks. v:n 1928 kert. s. 160.

jotka toimenpiteet kaupunginvaltuusto hyväksyi lokakuun 28 p:nä, tontti n:o 35 korttelissa n:o 937 65,000 markasta, johon kaupunginvaltuusto myöntyi marraskuun 18 p:nä [1]) ja tontti n:o 37 korttelissa n:o 937 98,350 markasta, minkä toimenpiteen kaupunginvaltuusto hyväksyi lokakuun 7 p:nä [2]).

Samoin haettiin ulosmitattavaksi Osakeyhtiö Autocar aktiebolag nimisen yhtiön vuokraoikeus tehdastonttiin n:o 17 Elimäenkadun varrella korttelissa n:o 694, ja myytiin tontti pakkohuutokaupalla, jolloin se huudettiin [3]) takaisin kaupungille 2,005 markasta huutokauppakulujen peittämiseksi. Huuto alistettiin kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi ja myöntyi hallitus tähän joulukuun 3 p:nä [4]).

Peruutetut vuokrasopimukset. Erinäisistä syistä peruutettiin vuokrasopimukset, jotka koskivat Helsingin puulaatikko-osakeyhtiölle luovutettua 400 m²:n suuruista osaa Lauttasaarenkadun tontista n:o 6 [5]), Agraria halkosaha nimiselle toiminimelle luovutettua Merisataman varastoaluetta n:o 5 [6]), kirvesmies A. Grönbergille luovutettuja Merisataman varastoalueita n:ot 2 a ja 2 d [7]) sekä Hietalahden puutavaraosakeyhtiölle luovutettua Merisataman varastoaluetta n:o 3 [8]) ja johtaja J. Th. Isotuvalle luovutettua 800 m²:n suuruista osaa Lauttasaarenkadun varrella olevasta varastoalueesta n:o 6 [8]).

Rakennusten poistaminen. Koska XIV kaupunginosan korttelin n:o 477 Turuntien varrella sijaitsevan tontin n:o 40 vuokraaja neiti E. Tähtinen, joka, mainitun tontin oltua hänelle vuokrattuna kolmen kuukauden irtisanomisajalla, ei rahatoimikamarin irtisanottua vuokrasopimuksen päättyväksi lokakuun 1 p:nä 1928 muuttanut mainitulla tontilla olevia rakennuksia pois ja jonka korkein oikeus sittemmin asiasta syntyneen oikeudenkäynnin johdosta antamassaan tuomiossa oli velvoittanut heti häädön uhalla jättämään mainitun tontin kaupungin hallintaan sekä muuttamaan pois kaikki tontilla olevat rakennukset, oli ehdottanut, että hänen sallittaisiin huhtikuun 1 p:ään 1931 asti asua tontilla, jolta rakennukset kesäkuun 1 p:ään 1931 mennessä poistettaisiin sekä suostunut siihen, että kaupungin viranomaiset saisivat myydä rakennukset huutokaupalla poisvietäviksi, jolloin huutokauppakustannukset ja korkeimman oikeuden tuomitsemat oikeudenkäyntikulut 450 markkaa saataisiin huutokauppahinnasta vähentää ja mahdollinen ylijäämä tilittää neiti Tähtiselle, päätti [9]) lautakunta, katsoen siihen että hakija oli köyhä, vanha ja sairaalloinen ja ettei huutokauppahinnasta luultavasti tulisi jäämään mitään ylijäämää kulujen tultua siitä vähennetyksi, ettei alueesta lokakuun 1 p:n 1928 jälkeiseltä ajalta ollut kannettava mitään vuokraa, koska vuokrasopimustakaan sanotun päivän jälkeiseltä ajalta ei oltu tehty sekä muissa kohdin suostua neiti Tähtisen anomukseen ja antaa talo-osastolle toimeksi kyseessäolevien rakennusten myymisen huutokaupalla.

Lohkomispäätöksen hyväksyminen. Koska pientilallinen O. Weiss, joka vuonna 1917 oli Boxbacka aktiebolaget nimiseltä yhtiöltä ostanut 0.785 hehtaarin suuruisen alueen, oli sanotusta tilasta erottanut tämän alueen syyskuun 17 p:nä 1931 annetulla lohkomispäätöksellä, olivat kiinteistölautakunnan puheenjohtaja ja asiamies Weissin pyynnöstä kirjoittaneet lohkomispäätök-

[1]) Kiint. lautak. 19 p. lokak. 1,067 §; ks. v:n 1929 kert. s. 157, v:n 1930 kert. s. 201 ja tämän kert. s. 13. — [2]) Kiint. lautak. 14 p. syysk. 914 § ja 26 p. lokak. 1,071 §; ks. v:n 1928 kert. s. 160. — [3]) Kiint. lautak. 23 p. marrask. 1,182 §; ks. v:n 1928 kert. s. 163. — [4]) Ks. tämän kert. s. 138. — [5]) Kiint. lautak. 22 p. kesäk. 631 §. — [6]) S:n 13 p. heinäk. 708 §. — [7]) S:n 5 p. lokak. 981 §. — [8]) S:n 5 p. lokak. 980 §. — [9]) S:n 2 p. maalisk. 195 §.

seen merkinnän siitä, että kaupunki oli päätökseen tyytyväinen. Tämän toimenpiteen päätti [1]) lautakunta hyväksyä.

Kaupungin edustus maanmittaustoimituksissa. Lautakunta päätti [1]) antaa kaupunginagronoomille tehtäväksi edustaa kaupunkia erottamistoimituksissa, joista maanmittausinsinööriä oli pyydettävä ilmoittamaan kaupunginagronoomille.

Rakennusvelvollisuuden laiminlyömisestä suoritettavan korvauksen vakuus. Lautakunta päätti [2]) suostua Osuuskassojen keskuslainarahasto-osakeyhtiön anomukseen, että yhtiö rakennusvelvollisuuden laiminlyömisestä mahdollisesti suoritettavan korvauksen, jonka suuruus oli 4,950,000 markkaa, suorittamisen vakuudeksi saisi antaa pantiksi joko valtion obligatioita tai valtion takauksella annettuja obligatioita, kuitenkin siten että obligatioiden panttiarvoksi oli laskettava korkeintaan 75 % niiden noteeratusta arvosta.

Lausuntoja kaupunginhallitukselle antoi lautakunta asioista, jotka koskivat:

Pasilankadun tonttia n:o 13 koskevaa riitaa [3]);

vuokramaksujen palauttamista eduskuntatalon rakennustoimikunnalle[4]);

Reimarsin asuntopalstojen vuokraajien vapauttamista katselmuskustannusten suorittamisesta [5]);

vuokra-alueiden järjestelyä tarkoittavaa sopimusta Aktiebolaget Sandvikens skeppsdocka och mekaniska verkstad nimisen yhtiön ja kaupungin välillä [6]);

kadun erilleen aitaamisesta suoritettavien maksujen perimistä [7]); sekä

kaupunginkamreerin ja kaupunginlakimiehen ehdotusta kaupungin konkurssisaatavien valvonnan tehostamisesta [8]).

4. Kiinteistötoimiston tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat.

Myydyt tontit. Kiinteistölautakunta möi vuoden varrella allamainitut tontit:

Korttelin numero.	Katu.	Tontin numero.	Ostaja.	Tontin pinta-ala m².	Huutokauppahinta, Smk.
448	Apollonkatu	15	Rakennusmestari O Kiviranta (Bostadsaktiebolaget Apollonkatu 15 asunto-osakeyhtiö) [9])	771,680	685,000 —
448	»	17	Rakennusmestari L. A. Pajunen (Asunto-o.y. Apollonkatu 17) [10])	496,080	344,000 —
448	»	19	Kauppias A Jukka (Asunto-osakeyhtiö Apollonkatu 19) [10])	551,200	449,000 —
448	»	21	Rakennusmestarit T. Pajunen ja K. Ahlström (Asunto-osakeyhtiö Apollokatu 21) [11])	496,080	420,000 —
418	Arkadiankatu	23 a	Osuuskassojen keskuslainarahasto osakeyhtiö [12])	1,448,160	1,000,000 —
418	»	23 b		971,240	1,300,000 —

[1]) Kiint. lautak. 28 p. syysk. 958 §. — [2]) S:n 26 p. toukok. 528 §. — [3]) S:n 23 p. maalisk. 279 §. — [4]) S:n 30 p. maalisk. 296 §. — [5]) S:n 8 p. huhtik. 326 §. — [6]) S:n 20 p. huhtik. 378 §. — [7]) S:n 12 p. lokak. 1,023 §. — [8]) S:n 30 p. marrask. 1,219 §. — [9]) S:n 23 p. marrask. 1,183 §. — [10]) S:n 11 p. toukok. 467 §. — [11]) S:n 21 p. syysk. 949 §. — [12]) S:n 18 p. toukok. 522 §.

Korttelin numero	Katu.	Tontin numero.	Ostaja.	Tontin pinta-ala m².	Huutokauppahinta, Smk.
154	Lapinlahdenkatu	4	Kauppaneuv. A. Nyman (Asunto-osakeyhtiö Artturilinna bostadsaktiebolag) [1]	213.602	756,000 —
154	Malminkatu	9		1,043.087	2,490,000 —
413	Mechelininkatu	6	Rakennusmestarit K.J.Backman ja H. Kaartinen [2]	907.500	1,056,000 —
463	Pohj. Hesperiankatu	11	Rakennusmestari O. Honkasalo (Asunto-osakeyhtiö P. Hesperiankatu 11) [3]	750.000	352,000 —
463	»	13	Rakennusmestari O. Tuominen (Asunto-osakeyhtiö Hesperiankatu 13) [4]	751.400	1,034,400 —
418	Runeberginkatu	23c	Osuuskassojen keskuslainarahasto osakeyhtiö [5]	1,239.224	1,000,000 —
475	»	34	Hovioikeudenauskultantti K. Peltoniemi [6]	1,355.658	2,100,000 —
475	»	36	Rakennusmestari L. A. Pajunen [7]	780.000	1,000,000 —
475	»	38	Liikemies V. Vahtera ja arkkitehti T. A. Elo (Asunto-osakeyhtiö Runeberginkatu 38) [7]	852.500	865,000 —
475	»	42	Rakennusmestari U. Lehtinen [8]	835.750	770,000 —
479 b	Topeliuksenkatu	3a	Herra K. R. Heinonen (Asunto-osakeyhtiö Topeliuskatu 3 a) [5]	1,470.000	846,000 —
463	Töölöntorinkatu	1	Herrat T. A. Orraeus ja P. J. Pirjola [9]	578.000	433,500 —
413	Väinämöisenkatu	3	Insinööri A. E. Nikander [10]	993.720	440,000 —
413	»	5	Rakennusmestari M. Heusala [11]	955.000	384,000 —
413	»	7	Rakennusmestari M. Heusala (Asunto-osakeyhtiö Väinämöisenkatu 7) [11]	1,169.914	684,000 —
420	»	11	Rakennusmestari J. V. ja I. Tikka (Asunto-osakeyhtiö Väinämöisenkatu 11) [3]	1,110.000	416,000 —
420	»	13	Rakennusmestari I. Tikka [2]	1,110.000	447,000 —
421	»	17	Insinööri A. E. Nikander (Bostadsaktiebolaget Nika) [12]	1,291.670	648,000 —
421	»	19	Rakennusmestari U. Teräslinna [7]	814.000	365,000 —
475	Välskärinkatu	1	Liikemies V. Vahtera (Asunto-osakeyhtiö Välskäri) [3]	1,002.645	544,000 —

Tonttien hinnat. Kiinteistölautakunta vahvisti [13]) allamainitut alimmat huutokauppahinnat seuraaville tonteille:

Korttelin numero.	Katu.	Tontin numero.	Hinta, Smk.
448	Apollonkatu	15	584,000: —
418	Arkadiankatu	23a	1,000,000: —
418	»	23b	1,300,000: —
418	Runeberginkatu	23c	1,000,000: —
475	»	34	2,100,000: —
426	Väinämöisenkatu	19	365,000: —

[1]) Kiint. lautak. 16 p. helmik. 144 § ja 3 p. elok. 765 §. — [2]) S:n 7 p. jouluk. 1,258 §. — [3]) S:n 9 p. helmik. 121 §. — [4]) S:n 26 p. toukok. 530 §. — [5]) S:n 18 p. toukok. 522 §. — [6]) S:n 13 p. heinäk. 710 §. — [7]) S:n 21 p. jouluk. 1,342 §. — [8]) S:n 29 p. jouluk. 1,375 §. — [9]) S:n 19 p. lokak. 1,069 §. — [10]) S:n 14 p. jouluk. 1,307 §. — [11]) S:n 26 p. lokak. 1,097 §. — [12]) S:n 20 p. huhtik. 379 §. — [13]) S:n 20 p. huhtik. 381 §, 29 p. kesäk. 671 §, 16 p. marrask. 1,151 § ja 7 p. jouluk. 1,257 §.

Vuokralle annetut asuntotontit ja -palstat. Kiinteistölautakunta teki seuraavat asuntotarkoituksiin käytettävää maata koskevat vuokrasopimukset:

Tiluksen nimi.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi päättyy.	Vuotuinen vuokramaksu, Smk.
Kumpula, kortt. n:o 934 tontit n:ot 53 ja 55	Asunto-osakeyhtiö Limingantie 53—55 [1])	1940, kesäk. 30	4,800 —
		1950, kesäk. 30	7,200 —
		1960, kesäk. 30	9,000 —
		1970, kesäk. 30	10,800 —
		1980, kesäk. 30	12,600 —
S:n kortt. n:o 932 tontti n:o 76	Herra E. Heinonen [2])	1940, kesäk. 1	7,600 —
		1950, kesäk. 1	11,300 —
		1960, kesäk. 1	14,250 —
		1970, kesäk. 1	17,100 —
		1980, kesäk. 1	20,000 —
S:n kortt. n:o 935 tontti n:o 45	Puuseppä E. Salminen [3])	1935, kesäk. 1	1,000 —
		1945, kesäk. 1	1,500 —
		1955, kesäk. 1	1,875 —
		1965, kesäk. 1	2,250 —
		1980, kesäk. 1	2,625 —
S:n kortt. n:o 936 tontti n:o 14	Neidit H. Holm ja H. Rauskala [4])	1935, kesäk. 1	2,000 —
		1945, kesäk. 1	3,000 —
		1955, kesäk. 1	3,750 —
		1965, kesäk. 1	4,500 —
		1980, kesäk. 1	5,250 —
Käpylä, kortt. n:o 892 tontti n:o 52	Rakennusmestari L. Louhos [5])	1935, toukok. 31	2,000 —
		1945, toukok. 31	3,000 —
		1955, toukok. 31	3,750 —
		1965, toukok. 31	4,500 —
		1975, toukok. 31	5,250 —
		1985, toukok. 31	6,000 —
S:n kortt. n:o 892 tontti n:o 58	Puuseppämestari J. Lammi [6])	1985, toukok. 31	kuten edell.
		1940, jouluk. 31	1,000 —
Reimars, kortt. n:o 19 tontti n:o 5	Puuseppä I. N. Palonen [7])	1950, jouluk. 31	1,200 —
		1960, jouluk. 31	1,400 —
		1970, jouluk. 31	1,600 —

Tehdastonttien vuokralleanto. Rauta- ja metallivalimo Suomelle vuokrattiin [8]) Nilsiänkadun varrella sijaitseva tehdastontti n:o 6 korttelissa n:o 699 30 vuodeksi lukien elokuun 15 p:stä 1931 vuosivuokrasta, joka olisi 10,000 markkaa ensimmäisinä, 14,000 markkaa seuraavina ja 18,000 markkaa viimeisinä 10 vuotena, minkä lisäksi toiminimeä olisi veloitettava 5 markalla metriltä oikeudesta vetää kapearaide sanotusta tontista tontille n:o 5 Pälkäneentien varrella.

Vuonna 1928 Sementtirakennus osakeyhtiölle vuokrattu [9]) korttelissa n:o 696 Elimäenkadun varrella sijaitseva tehdastontti n:o 7 luovutettiin [10]) insinööri A. E. Nikanderille samaksi ajaksi ja samoin ehdoin kuin aikaisemmin.

Samoin luovutettiin [11]) vuonna 1927 Osakeyhtiö K. G. Tirkkonen aktie-

[1]) Tonttij. 14 p. syysk. 232 §. — [2]) S:n 1 p. kesäk. 150 §. — [3]) S:n 14 p. syysk. 231 §. — [4]) S:n 20 p. huhtik. 85 §. — [5]) S:n 20 p. huhtik. 87 §. — [6]) S:n 26 p. toukok. 135 §. — [7]) Kiint. lautak. 13 p. heinäk. 724 §. — [8]) S:n 3 p. elok. 770 §. — [9]) Ks. v:n 1928 kert. s. 163. — [10]) Tonttij. 26 p. tammik. 3 §. — [11]) S:n 5 p. lokak. 246 §.

bolag nimiselle yhtiölle vuokrattu [1]) korttelissa n:o 693 Kuortaneenkadun varrella sijaitseva tehdastontti n:o 8 Osakeyhtiö Kuortaneenkatu 8 nimiselle yhtiölle samoin ehdoin kuin aikaisemmin.

Hernesaaren varastoalueet. Osakeyhtiö Ikopal aktiebolag nimiselle yhtiölle vuokrattiin [2]) Hernesaaren tontti n:o 6 suurudeltaan 2,140 m² 31 p:ään joulukuuta 1941 lukien toukokuun 6 p:stä 1931 21,000 markan vuokrasta vuonna 1931, 32,100 markasta vuonna 1932, 42,800 markan vuosivuokrasta vuosina 1933 ja 1934 sekä 53,500 markan vuosivuokrasta seuraavina vuosina, ollen vuokra suoritettava vuosineljänneksittäin etukäteen.

Ruoholahden varastopaikat. Varastopaikka n:o 15, joka aikaisemmin oli ollut vuokrattuna Aktiebolaget Vitrifer osakeyhtiölle [3]), vuokrattiin [4]) Osakeyhtiö Constructor aktiebolag nimiselle yhtiölle toistaiseksi 13 p:stä elokuuta lukien 6 kuukauden irtisanomisajoin ja 50,000 markan vuotuisesta vuokrasta, joka on maksettava vuosineljänneksittäin etukäteen ja muuten entisin ehdoin.

Varastoalue n:o 7a vuokrattiin [5]) työnjohtaja V. Suntelalle halkotarhaa varten 3 kuukauden irtisanomisajoin 20 markan vuotuista vuokraa vastaan m²:ltä.

Sörnäisten varastopaikat. Varastoalueet n:ot 13 ja 15 vuokrattiin edelleen [6]) Puunvienti osakeyhtiölle toistaiseksi 6 kuukauden irtisanomisajoin 4 markan vuotuista vuokraa vastaan m²:ltä.

Alue n:o 10 vuokrattiin [7]) Helsingin laivausosakeyhtiölle toistaiseksi 6 kuukauden irtisanomisajoin 4 markan vuosivuokrasta m²:ltä.

Varastopaikat n:ot 12 ja 14 vuokrattiin [8]) Nobel-Standard osakeyhtiö Suomessa nimiselle yhtiölle toistaiseksi 1 kuukauden irtisanomisajoin 10 markan vuosivuokrasta m²:ltä.

Kortteli n:o 464. Mainitun korttelin rakennusasema n:o 4 vuokrattiin [9]) rakennusaineiden säilytyspaikaksi rakennusmestari A. V. Lounaalle 1 kuukauden irtisanomisajoin 1,500 markan kuukausivuokrasta.

Alueen vuokraaminen Pitäjänmäeltä. Lämmityslaite osakeyhtiölle vuokrattiin [10]) tilapäisrakennusta varten n. 100 m²:n suuruinen alue sanotun yhtiön tehdasrakennuksen vierestä Pitäjänmäellä 2 kuukauden irtisanomisajoin 1,200 markan vuosivuokrasta.

Telakka-alueen vuokraaminen. Kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä lokakuun 22 p:ltä 1929 oli Helsingin laivatelakka osakeyhtiö pyytänyt, että yhtiön vuokraaman telakkaalueen vuokra-aika, joka päättyi heinäkuun 1 p:nä 1931 [11]), pidennettäisiin, mieluummin niin pitkäksi ajaksi että telakka voitaisiin laajentaa nykyajan vaatimusten mukaisesti taikka, ellei tämä ollut mahdollista, ainakin 10 tai 5 vuodeksi, jonka ajan kuluttua kaupungin olisi osoitettava jokin sopiva alue, jonne yhtiön veistämö voitaisiin lopullisesti muuttaa.

Kaupunginhallituksen lähetettyä asian kiinteistölautakunnan käsiteltäväksi, päätti [12]) lautakunta, jolle johtosäännön mukaan kaupungin maalla sijaitsevien alueiden vuokralle antaminen enintään viiden vuoden ajaksi kuuluu, käsitellä asiaa, mikäli vuokra-ajan pituus määrättäisiin viideksi vuodeksi, sellaisena lähetteenä, joka oli lähetetty lautakunnalle enempiä toimenpiteitä varten ja näin ollen, koska alueen luovuttaminen pitemmäksi ajaksi ei voinut tulla kysymykseen, vuokrata puheenaolevan alueen edelleen Helsingin laivatelakkka osakeyhtiölle 5 vuodeksi eli heinäkuun 1 p:ään 1936,

[1]) Ks. v:n 1927 kert. s. 152. — [2]) Kiint.lautak. 4 p. toukok. 437 §. — [3]) Ks. v:n 1929 kert. s. 162. — [4]) Kiint.lautak. 13 p. heinäk. 711 §. — [5]) S:n 22 p. kesäk. 638 §. — [6]) S:n 16 p. maalisk. 241 §. — [7]) S:n 16 p. maalisk. 242 §. — [8]) S:n 16 p. maalisk. 243 §. — [9]) S:n 13 p. heinäk. 726 §. — [10]) S:n 11 p. toukok. 475 §. — [11]) Ks. v:n 1921 kert. s. 24. — [12]) Kiint. lautak. 23 p. helmik. 175 §.

kuitenkin siten, että kaupunki tarvitessaan aluetta omiin tarkoituksiinsa olisi oikeutettu syyskuun kuluessa irtisanomaan sopimuksen päättyväksi seuraavan vuoden heinäkuun 1 p:nä, joka irtisanominen kuitenkin saisi tapahtua aikaisintaan syyskuussa vuonna 1933. Edelleen päätettiin vuokramaksu, 56,000 markkaa, pysyttää ennallaan samoinkuin sopimuksen [1]) muutkin ehdot lukuunottamatta vuokraajalle myönnettyä oikeutta saada vuokrakauden päätyttyä, ellei kaupunki silloin halunnut käyttää aluetta muulla tavoin, vuokrata se edelleen 5 vuodeksi, jota koskeva määräys siis oli sopimuksesta poistettava.

Kaupunginhallitukselle antamassaan lausunnossa lautakunta esitti, että kyseessäoleva asia ei antaisi aihetta toimenpiteisiin kaupunginhallituksen puolelta ja että kaupunginhallitus kehoittaisi satamahallitusta esittämään ehdotuksen uuden alueen järjestämisestä Helsingin laivatelakka osakeyhtiötä varten.

Kaupunginhallitus[2]) päätti sittemmin helmikuun 26 p:nä oikeuttaa lautakunnan vuokraamaan telakka-alueen hakijayhtiölle toistaiseksi yhden vuoden irtisanomisajoin, kuitenkin siten, että irtisanominen saisi aikaisintaan tapahtua heinäkuun 1 p:nä 1933.

Vuokralle annetut viljelyspalstat. Kiinteistölautakunnan tonttijaosto vuokrasi seuraavat viljelyspalstat allamainituille henkilöille:

Alue.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi päättyy.	Vuotuinen vuokramaksu, Smk.
Kumpula, osa viljelyspalstaa litt. d.	Puutarhuri A. Holmqvist [3])	1932, jouluk. 31	1,300 —
S:n viljelyspalstat g^1—g^5, litt. n, n:o 15 sekä k^4 ja k^8, yhteensä 7.29 ha	Vuokraaja Hj. Sederholm [4])	3 kk. irtis.	4,825 —
S:n viljelyspalstat litt. e, f ja u siirtolapuutarhan ulkopuolella	Puutarhuri C. R. Lindberg [5])	1932, jouluk. 31	3,000 —
Meilahti, viljelysalue 1 A^V	Herra E. Wallenius [6])	3 kk. irtis.	250 —
S:n viljelyspalsta A-B-C-D-A huvila-alueesta n:o 2 Toivola	Herra J. E. Witick [7])	6 kk. irtis.	3,000 —
			$^{13}/_{8}$31-$^{13}/_{2}$ 32 senjälkeen
Pasilan ja Ruskeasuon välillä oleva viljelyspalsta litt. e	Vuokraaja M. Jäppilä [8])	3 kk. irtis.	5,000 —
		1931, jouluk. 31	200 —
S:n s:n litt. n.		1934, jouluk. 31	200 — / 300 —

Merimelojat nimiselle yhdistykselle lautakunta päätti [9]) vuokrata tonttiosaston lähemmin määrättävän alueen Morsian tai Iso Pässi nimisistä saarista yhdistyksen kanoottivajaa varten. Sittemmin havaittiin kuitenkin, ettei Isolla Pässillä ollut sopivaa aluetta ja että liikenne Morsiameen oli vaikeasti järjestettävä, koska kulku Lapinlahden sairaala-alueen kautta oli kielletty. Sentakia lautakunta vuokrasi [10]) yhdistykselle Eteläisen Humalluodon 5 vuoden ajaksi 600 markan vuosivuokrasta. Helsingfors kanotklubb nimiselle

[1]) Ks. v:n 1921 kert. s. 24. — [2]) Ks. tämän kert. s. 139. — [3]) Tonttij. 2 p. marrask. 289 §. — [4]) S:n 12 p. lokak. 267 §. — [5]) S:n 2 p. marrask. 290 §. — [6]) Kiint.lautak. 23 p. marrask. 1,188 §. — [7]) Tonttij. 24 p. elok. 205 §. — [8]) Kiint. lautak. 13 p. heinäk. 727 §. — [9]) S:n 13 p. heinäk. 713 §. — [10]) S:n 7 p. jouluk. 1,253 §.

yhdistykselle vuokrattiin [1]) lisäalue Humalluodolta sen kanoottivajan suurentamista varten 3 kuukauden irtisanomisajoin ja 300 markan vuosivuokrasta. Molemmat vuokraajat oikeutettiin erinäisin ehdoin täyttämään vesialueensa.

Kellosaarella oleva 126 m²:n suuruinen alue vuokrattiin [2]) työpajaa varten Aero osakeyhtiölle 5 vuoden ajaksi syyskuun 1 p:stä lukien ja 500 markan vuotuismaksusta ehdolla että yhtiö sallii muidenkin lentosataman liikennöisijöiden käyttää työpajaa korvauksetta.

Kaupunginhallituksen heinäkuun 2 p:nä antaman määräyksen mukaisesti kiinteistölautakunta vuokrasi [3]) Hiili ja Koksi osakeyhtiölle 5 m:n levyisen kaistaleen Poikkikatua korttelin n:o 751 kohdalta 5 vuoden ajaksi lukien heinäkuun 15 p:stä 6,400 markan vuosivuokrasta.

Vallilan ulkoilmanäyttämöalue vuokrattiin [4]) Sörnäisten työväennäyttämön kannatusyhdistykselle 1 vuodeksi eli kesäkuun 1 p:stä 1931 kesäkuun 1 p:ään 1932.

Pidennetyt asuntoalueiden vuokraoikeudet. Kiinteistölautakunta pidensi erinäisin ehdoin seuraavien tilusten vuokraoikeudet:

Tiluksen nimi.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi pidennetty		Vuotuinen vuokramaksu, Smk.
		mistä	mihin	
Humalisto, huvilapalsta n:o 2	C. Fr. Spennertin perilliset [5])	1933, tammikuun 1	3 kk. irtis.	34,400 —
S:n tontti n:o 17 C	Leskirouva H. Tuomela [6])	1931, elokuun 1	3 kk. irtis.	4,000 —
S:n vuokra-alue n:o 4	Filosofiantohtori J. Jännes [7])	1931, lokakuun 15	3 kk. irtis.	25,000 —
Hämeentie, kortt. n:o 330 tontti n:o 21	Pelastusarmeijan kiinteistöosakeyhtiö [8])	1932, heinäkuun 1	3 kk. irtis.	maksuton
S:n kortt. n:o 580 tontti n:o 76	Varakonsuli G. R. Söderlund [9])	1931, syyskuun 15	6 kk. irtis.	12,000 —
Kumpula, alue litt. C	Työmies F. O. Sirén[10])	1931, tammikuun 1	1935, joulukuun 31	800 —
S:n asuntopalsta a-b-c-d sairaala-alueen länsipuolella	Puutarhuri C. R. Lindberg [11])	1931, tammikuun 1	1931, joulukuun 31	650 —
Meilahti, asuntopalsta Tilkka 1 A	Herra E. Wallenius[12])	1932, tammikuun 1	1937, tammikuun 1	1,700 —
S:n huvilapalsta n:o6	Suomen lastenhuoltoyhdistys [13])	1935, tammikuun 1	1939, joulukuun 31	337 50
S:n huvilapalsta n:o 19	Puutarhuri A. Blomfelt [14])	1933, tammikuun 1	1937, joulukuun 31	5,000 —
Reijola, huvilapalsta n:o 10 Punamäki	Huvilanomistaja G. A. Strömberg [15])	1932, tammikuun 1	1937, tammikuun 1	1,200 —
S:n s:n n:o 16, Punamäki	Työmies K. V. Ranta [16])	1931, kesäkuun 1	1936, toukokuun 31	250 —
Vanhakaupunki, alue Koskelanmäellä	Poliisikonstaapeli K. A. Spaak [17])	1932, kesäkuun 1	1937, toukokuun 31	350 —

Suomen lastenhoitoyhdistyksen kanssa on sovittu, että ellei yhdistys mainitulla palstalla ylläpidä lastenkotia, on vuokra oleva 24,000 markkaa.

[1]) Kiint.lautak. 7 p. jouluk. 1,254 §.—[2]) S:n 24 p. elok. 836 §; ks. myös tämän kert. s. 291. — [3]) Ks. tämän kert. s. 139; kiint.lautak. 3 p. elok. 764 §. — [4]) S:n 9 p. maalisk. 223 §. — [5]) S:n 24 p. elok. 837 §. — [6]) S:n 3 p. elok. 772 §. — [7]) S:n 19 p. lokak. 1,054 §. — [8]) S:n 19 p. lokak. 1,051 §. — [9]) Tonttij. 24 p. elok. 210 §. — [10]) Kiint.lautak. 26 p. tammik. 69 §. — [11]) Tonttij. 26 p. tammik. 14 §. — [12]) Kiint.lautak. 23 p. marrask. 1,188 §. — [13]) S:n 3 p. elok. 756 §. — [14]) S:n 24 p. elok. 838 §. — [15]) S:n 19 p. lokak. 1,053 §. — [16]) S:n 26 p. toukok. 533 §. — [17]) S:n 26 p. toukok. 532 §.

Kahvila Mississippi. Rouva A. Ekmanille myönnettiin [1]) pidennetty vuokraoikeus erääseen Humallahden rannalla olevaan alueeseen, jolle Mississippi niminen kahvila on rakennettu, 5 vuoden ajaksi lukien toukokuun 1 p:stä 6,000 markan vuotuisesta vuokrasta.

Kortteli n:o 178. K. A. Wigg aktiebolag nimiselle yhtiölle myönnettiin [2]) pidennetty vuokraoikeus A-B-C-D ja A-D-E-F merkittyihin varastoalueisiin korttelissa n:o 178 5 vuodeksi lukien huhtikuun 1 p:stä 1932 14,140 markan vuotuisesta vuokrasta ja entisin ehdoin lukuunottamatta vuokranpidennysoikeutta koskevaa ehtoa.

Tervasaaren telakka-alue. Osakeyhtiö Tervasaaren telakka nimisen yhtiön kanssa tehty vuokrasopimus, joka koski erästä telakka-aluetta Tervasaarella, pidennettiin [3]) 5 vuoden ajaksi lukien tammikuun 1 p:stä 1932 24,000 markan vuosivuokrasta.

Valkosaaren veneveistämöalueet. Osakeyhtiö Helsingin vene- ja moottoripajat nimiselle yhtiölle sekä herra E. Suortille myönnettiin [4]) kummallekin yhden vuoden vuokra-ajan pidennys Valkosaarella sijaitseviin veneveistämöalueisiin muuten entisin vuokraehdoin, paitsi että sopimuksesta oli poistettava määräys siitä, että vuokraajalla oli oikeus vuokra-ajan päättyessä saada alue uudelleen vuokratuksi, ellei kaupunki sitä tarvitsisi.

Pidennetyt viljelysalueiden vuokraoikeudet. Kiinteistölautakunta pidensi seuraavien viljelysalueiden vuokraoikeudet:

Alue.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi pidennetty		Vuotuinen vuokramaksu, Smk.
		mistä	mihin	
Kumpula, n.k. puutarhapalsta	Puutarhuri A. Holmqvist [5])	1931, marraskuun 2	1934, marraskuun 2	7,200—
Leppäsuo, puutarha-alue n:o 68 A	Puutarhuri A. Andelin [6])	1931, heinäkuun 1	1932, heinäkuun 1	75,000—
Oulunkylä, litt. m-n/a	Puukauppias G. R. Sten [7])	1932, tammikuun 1	1 kk. irtis.	1,800—
Reijola, viljelyspalsta litt. D	Herra A. Petrell [8])	1931, tammikuun 1	1935, joulukuun 31	200—
Vallila, maatilus n:o 44	Tehtailija H. Peltola [9])	1932, tammikuun 1	1936, joulukuun 31	5,600—

Viljelyspalstoja koskevat vuokrasopimukset siirrettiin toiselle henkilölle seuraavissa tapauksissa: Kumpulan viljelyspalsta litt. Y siirrettiin [10]) metsänhoitaja V. Vikströmille ja palsta litt. C leskirouva A. Sirénille [11]).

Taivallahden täytemaalla olevan varastoalueen n:o 5 vuokraoikeus siirrettiin [12]) monttööri J.Ahlqvistille.

Vuokraoikeuden siirto. Kiinteistölautakunta hyväksyi seuraavilla sivuilla lueteltujen tonttien ja huvilapalstojen vuokraoikeuden siirron.

---

[1]) Kiint.lautak. 19 p. tammik. 44 §. — [2]) S:n 3 p. elok. 771 §. — [3]) S:n 11 p. toukok. 473 §. — [4]) S:n 20 p. huhtik. 383 ja 384 §§; ks myös v. 1924 kert. s. 29 ja 187. — [5]) Kiint.lautak. 2 p. marrask. 1,111 §. — [6]) S:n 2 p. maalisk. 197 §. — [7]) Tonttij. 30 p. marrask. 316 §. — [8]) Kiint.lautak. 9 p. helmik. 125 §. — [9]) S:n 11 p. toukok. 474 §. — [10]) Tonttij. 3 p. elok. 201 §. — [11]) S:n 8 p. huhtik. 68 §. — [12]) Kiint.lautak. 27 p. huhtik. 409 §.

Tiluksen nimi.	Uuden vuokraajan nimi.
Hermanni, kortt. n:o 651 1/4 tontista n:o 75	Neiti O. A. Holmgren [1])
S:n kortt. n:o 651 tontti n:o 83	Maanviljelijä J. E. Sainio [2])
Herttoniemi, huvilapalsta n:o 29	Räätäli V. Helminen [3])
S:n » » 44	Rouva I. Monni [4])
S:n » » 50	Rouva H. Nordstedt [5])
S:n » » 67	Herra R. A. Mürkell [6])
Humalisto, huvilapalsta n:o 24 Bråvalla	Leskirouva E. Segerberg [7])
Inarintie, kortt. n:o 542 tontit n:ot 11 ja 13	Asunto-osakeyhtiö Vallila [8])
Keuruuntie, kortt. n:o 555 tontti n:o 18	Kauppias L. Mikkola [9])
Kumpula, kortt. n:o 932 tontit n:ot 64 ja 66	Herra S. Siironen [10])
S:n kortt. n:o 932 tontit n:ot 64 ja 66	Liikemies V. Lepikkö [11])
S:n » » 934 » » 49 » 51	Asunto-osakeyhtiö Loisto [12])
S:n » » 924 tontti » 94	Kauppias V. F. Tenlenius [13])
S:n » » 927 » » 73	Rouva R. Hellstén [14])
S:n » » 933 » » 63	Talonomistaja J. Johansson [15])
S:n » » 935 » » 62	Herra E. V. Pajunen [16])
S:n » » 936 » » 26	Herra E. A. Virtanen [17])
S:n » » 936 » » 28	Kauppias A. ja rouva A. Roos [18])
S:n » » 937 » » 33	Neiti M. Dahlbacka [19])
S:n » » 937 » » 35	Rouva M. Holmberg [20])
S:n » » 940 » » 8	Osakeyhtiö Aura [21])
S:n » » 940 » » 32	Työnjohtaja T. ja rouva L. M. Tuominen [22])
S:n » » 940 » » 38	Filosofianmaisteri V. Rydman [23])
S:n » » 941 » » 22	Rakennusmestari E. J. Sariola [24])
Kyllikinkatu, kortt. n:o 562 tontti n:o 17	Kiinteimistö osakeyhtiö Kyllikinkatu 17 [25])
Käpylä, kortt. n:o 861 tontit n:ot 19 ja 21	Käpylän työväentalo osakeyhtiö [26])
S:n kortt. n:o 823 tontti n:o 14 a	Filosofianmaisteri J. Säntti [27])
S:n » » 823 » » 15	Agronoomi V. Pohjanpelto [28])
S:n » » 823 » » 22	Lääketieteenlisensiaatti J. Blomstedt [29])
S:n » » 861 » » 6	Työnjohtaja M. Malmelin [30])
S:n » » 867 » » 23	Rouva M. Virtanen [31])
S:n » » 867 » » 28	Konemestari J. ja rouva T. Kauppinen [32])
S:n » » 868 » » 22, puolet	Neiti A. Liukkonen [33])
S:n » » 873 » » 7 b	Monttööri K. G. Sundberg [34])
S:n » » 873 » » 9	Leskirouva I. Koskinen ja hänen alaikäinen tyttärensä M. Koskinen [35])

[1]) Tonttij. 16 p. marrask. 293 §. — [2]) S:n 8 p. huhtik. 72 §. — [3]) S:n 20 p. huhtik. 79 §. — [4]) S:n 4 p. toukok. 88 §. — [5]) S:n 12 p. lokak. 262 §. — [6]) S:n 18 p. toukok. 123 §. — [7]) S:n 23 p. marrask. 306 §. — [8]) S:n 12 p. lokak. 258 §. — [9]) S:n 19 p. lokak. 274 §. — [10]) S:n 7 p. syyk. 216 §. — [11]) S:n 14 p. jouluk. 336 §. — [12]) S:n 2 p. marrask. 287 §. — [13]) S:n 23 p. helmik. 43 §. — [14]) S:n 8 p. huhtik. 61 §. — [15]) Kiint.lautak. 7 p. jouluk. 1,256 § ja tonttij. 21 p. jouluk. 349 §. — [16]) Tonttij. 12 p. lokak. 261 §. — [17]) S:n 21 p. jouluk. 348 §. — [18]) S:n 29 p. kesäk. 179 §. — [19]) Kiint.lautak. 7 p. jouluk. 1,256 §. — [20]) S:n 21 p. jouluk. 1,343 §. — [21]) Tonttij. 2 p. helmik. 20 §. — [22]) S:n 23 p. maalisk. 54 §. — [23]) S:n 14 p. syysk. 229 §. — [24]) S:n 2 p. maalisk. 47 §. — [25]) S:n 5 p. lokak. 247 §. — [26]) S:n 19 p. lokak. 273 §. — [27]) S:n 12 p. lokak. 259 §. — [28]) S:n 7 p. jouluk. 332 §. — [29]) Kiint. lautak. 13 p. heinäk. 716 §. — [30]) Tonttij. 21 p. syysk. 242 §. — [31]) S:n 2 p. marrask. 286 §. — [32]) S:n 29 p. jouluk. 359 §. — [33]) S:n 24 p. elok. 203 §. — [34]) S:n 14 p. syysk. 227 §. — [35]) S:n 4 p. toukok. 97 §.

Tiluksen nimi.	Uuden vuokraajan nimi.
Käpylä kortt. n:o 873 tontti n:o 19	Herra K. Koponen [1])
S:n » » 891 » » 10	Kapteeninrouva M. Häggblom [2])
S:n » » 891 » » 46	Välittäjä G. Lindström [3])
Meilahti, huvila-alue n:o 4, Orkolinna	Varatuomari L. Pohjanheimo [4])
Mustikkamaa, huvila-alue n:o 4 b	Voimistelu- ja urheiluseura Kullervo [5])
Oulunkylä, huvilapalsta n:o 12	Leskirouva V. Andersson [6])
S:n huvilapalsta no 5, Kvarnhagen	Suutari P. Kääriö [7])
S:n » » 15, Kvarnbacken	Herra E. Söderlund [8])
S:n » » 45, Torparbacken n:o 7	Vahtimestari G. E. Blomfeldt ja herra J. H. Jusslin [9])
Pernajantie, kortt. n:o 547 tontit n:ot 3 ja 5	Metsänhoitaja A. J. Savolainen [10])
Päijänteentie, kortt. n:o 531, tontti n:o 31	Isännöitsijä N. Kuusisto [11])
Reimars, kortt. n:o 19 tontit n:ot 1 ja 8	Rakennusmestari V. ja rouva A. Fyrqvist sekä konttoristi R. A. Selén [12])
S:n kortt. n:o 17 tontti n:o 7	Neiti M. E. I. Martin [13])
S:n » » 22 » » 1	Herra R. Laxström [14])
S:n » » 23 » » 3	Työnjohtaja B. J. Salminen [15])
S:n » » 26 » » 5	Ratamestari J. F. ja rouva A. E. Kolehmainen [16])
Roineentie, kortt. n:o 551 tontti n:o 3	Aviopuolisot S. ja A. Mutru [17])
Tilkka, alue I B	Rouva O. Kiiskinen [18])
Toukola, kortt. n:o 3 tontit n:ot 8 ja 9	Maanviljelijä H. Siltala [19])
S:n kortt. n:o 3 tontit n:ot 8 ja 9	Herra K. V. Vähätalo [20])
S:n » » 9 tontti n:o 2	Maanviljelijä T. Lipasti [21])
S:n » » 911 » » 5	Puuseppä J. J. Elo [22])
S:n » » 911 » » 5	Herra V. Sinivuori ja rouva A. Lindgren [23])
S:n » » 911 » » 17	Rouva E. A. Lavén [24])
S:n » » 912 » » 3	Sähkömonttööri P. ja rouva H. E. Hyvärinen [25])
S:n » » 912 » » 4	Rouva S. A. Pokelainen sekä lapset O. E. ja M. M. Pokelainen [26])
S:n » » 913 » » 8	Herra L. Salonen [27])
S:n » » 915 » » 9	Puuseppä J. J. Elo [28])
S:n » » 915 » » 9	Talonomistaja E. ja rouva J. V. Wallenius [29])
S:n » » 916 » » 20	Puuseppä A. ja rouva M. Hallila [30])
Uusipelto, huvilapalsta n:o 46	Maatilanomistaja E. Gärkman [31])

Vuokra-alueiden uudestaanjärjestelyt. Sittenkun mekaanikko T. Böök oli anonut saada vuokrata telakka-alueen jostakin sopivasta paikasta, oli Suomalainen Shell osakeyhtiö ilmoittanut [32]) voivansa luopua osasta Hanasaarella

[1]) Tonttij. 2 p. marrask. 285 §. — [2]) S:n 29 p. kesäk. 178 §. — [3]) S:n 3 p. elok. 188 §. — [4]) S:n 9 p. helmik. 28 §. — [5]) Kiint.lautak. 31 p. elok. 865 §. — [6]) Tonttij. 9 p. helmik. 34 §. — [7]) Kiint.lautak. 14 p. syysk. 917 §. — [8]) Tonttij. 26 p. toukok. 134 §. — [9]) S:n 4 p. toukok. 89 §. — [10]) S:n 29 p. kesäk. 177 §. — [11]) S:n 5 p. lokak. 248 §. — [12]) S:n 26 p. tammik. 4 §. — [13]) S:n 7 p. syysk. 218 §. — [14]) S:n 23 p. marrask. 304 §. — [15]) Kiint.lautak. 13 p. heinäk. 717 §. — [16]) Tonttij. 23 p. marrask. 305 §. — [17]) S:n 3 p. elok. 189 §. — [18]) S:n 3 p. elok. 190 §. — [19]) S:n 4 p. toukok. 100 §. — [20]) S:n 16 p. marrask. 294 §. — [21]) S:n 16 p. helmik. 40 §. — [22]) S:n 23 p. helmik. 44 §. — [23]) S:n 16 p. marrask. 295 §. — [24]) S:n 7 p. syysk. 217 §. — [25]) S:n 19 p. lokak. 275 §. — [26]) S:n 12 p. lokak. 260 §. — [27]) S:n 16 p. marrask. 292 §. — [28]) Kiint.lautak. 19 p. tammik. 41 §. — [29]) Tonttij. 7 p. jouluk. 331 §. — [30]) S:n 19 p. lokak. 276 §. — [31]) S:n 5 p. lokak. 249 §. — [32]) Kiint. lautak. 26 p. lokak. 1,077 §.

sijaitsevaa vuokra-aluettaan litt. C. Sen johdosta päätti [1]) lautakunta yhtiön suostumuksella irtisanoa kaupungin ja yhtiön välisen sanottua aluetta koskevan vuokrasopimuksen joulukuun 31 p:ään, minkä jälkeen alue jaettaisiin kahteen alueeseen C 1 ja C 2, joista edellinen oli alaltaan 4,765 m² ja jälkimmäinen 1,730 m². Alue C 1 oli senjälkeen vuokrattava Suomalainen Shell osakeyhtiölle tammikuun 1 p:stä 1932 joulukuun 31 p:ään 1936 28,620 markan vuosivuokrasta ja alue C 2 mekaanikko vuokrattiin T. Böökille samaksi ajaksi 10,380 markan vuosivuokrasta. Saaren muilla vuokraajilla tuli olla oikeus käyttää alueella C 1 sijaitsevaa juomavesikaivoa ja alue C 2 oli erotettava naapurialueesta tiiviillä, 2 m korkuisella aidalla.

Lautakunta esitti [2]), että Fridhäll nimisen alueen vuokraajalle Föreningen Gubbhemmet nimiselle yhdistykselle mainitun alueen sijaan, jota kaupunki tarvitsi Paciuksenkadun tasoittamistöitä varten, annettaisiin korttelista n:o 645 se alue, joka kaupungin ja valtion välillä tehdyssä tilusvaihtosopimuksessa oli tätä tarkoitusta varten varattu. Kaupunginhallitus hyväksyi joulukuun 23 p:nä lautakunnan toimenpiteet.

Koska Suomen punainen risti oli anonut, että Töölönkatu avattaisiin liikenteelle, päätti [3]) lautakunta ilmoittaa Aktiebolaget Kammio sjukhem nimiselle osakeyhtiölle, että yhtiön oli kaupunginvaltuuston toukokuun 6 p:nä 1919 tekemän päätöksen [4]) nojalla luovutettava kaupungille se osa vuokraamastaan alueesta, joka on Töölönkadulla Punaisen-Ristin kujan pohjoisrajaan saakka sekä poistettava mainitulla alueosalla sijaitsevat osat ulkohuonerakennuksesta sekä varustettava uudet aluerajat aidalla. Kaupunginhallitus hyväksyi joulukuun 3 p:nä lautakunnan toimenpiteet erinäisin lisäyksin.

Oulunkylän eteläisen huvilaryhmän palstan n:o 11 tultua jaetuksi [5]) vuokrattiin [6]) palsta 11a konttoristi F. Anderssonnille ja palsta 11b aviopuolisoille G. ja L. V. Grönqvistille huhtikuun 1 p:stä 1931 lukien, ollen vuotuinen vuokramaksu huhtikuun 1 p:stä 1931 joulukuun 31 p:ään 1938 1,000 markkaa ja sen jälkeen joulukuun 31 p:ään 1948 1,500 markkaa.

Vuokran korottaminen. Puuseppä J. J. Elo, jolle Toukolan korttelissa n:o 915 sijaitsevan tontin n:o 9 vuokraoikeus oli siirretty [7]), oli pyytänyt saada muuttaa tontille rakennetun talon pohjoispäässä olevat kaksi asuinhuonetta liikehuoneiksi sekä yhden kellarikerroksessa olevan huoneen autotalliksi, ja päätti [8]) tonttijaosto myöntyä tähän ehdoin, että vuokraaja, lukien kesäkuun 1 p:stä, suostuisi maksamaan korotettua tontinvuokraa, nimittäin kesäkuun 1 p:ään 1932 900 markkaa, seuraavan kymmenvuotiskauden aikana 2,000 markkaa, seuraavana kymmenvuotiskautena 2,500 markkaa, sitä seuraavana kymmenvuotiskautena 3,000 markkaa ja vuokrakauden loppuun eli kesäkuun 1 p:ään 1980 3,500 markkaa vuosittain.

Vuokran alentaminen. Aktiebolaget Victor Ek osakeyhtiön vuokraamien Katajanokan korttelin n:o 190 tonttien n:ot 19 ja 21 vuokra alennettiin [9]) 18,525 markkaan vuodessa lukien tammikuun 1 p:stä 1932 kesäkuun 1 p:ään 1933.

Kalastajanleski I. Sundström, jolla oli vuokralla [10]) huvilapalstat n:ot 1 ja 2 Lauttasaaren viidennellä patterialueella, oli pyytänyt, että alueen vuokra

[1]) Kiint. lautak. 23 p. marrask. 1,191 §. — [2]) S:n 7 p. jouluk. 1,252 §; ks. myös tämän kert. s. 139 ja v:n 1927 kert. s. 22. — [3]) Kiint.lautak 23 p. marrask. 1,185 §; ks. myös tämän kert. s. 140. — [4]) Ks. v:n 1919 kert. s. 17. — [5]) S:n v:n 1930 kert. s. 190. — [6]) Tonttij. 9 p. helmik. 34 §. — [7]) Ks. tämän kert. s. 289. — [8]) Tonttij. 2 p. helmik. 18 §. — [9]) Kiint.lautak. 26 p. lokak. 1,075 §. — [10]) Ks. v:n 1929 kert. s. 157.

alennettaisiin, ja päätti [1]) lautakunta alentaa vuokran vuoden 1932 ajaksi 1,000 markkaan vuodessa.

Vuokranmaksuehtojen lieventäminen. Lautakunta päätti [2]), että Asuntoosakeyhtiö Eura saisi vuokraamastaan Vallilan korttelin n:o 582 tontista n:o 92 suorittaa tontinvuokransa siten, että vuoden 1931 toinen neljännes olisi vuokravapaa, koska yhtiö ensimmäiseltä neljännekseltä jo oli maksanut 20,000 markkaa, mutta kolmannelta ja neljänneltä vuosineljännekseltä yhtiön oli suoritettava 10,000 markkaa kummastakin, joten vuoden 1931 vuokra näin ollen tulisi olemaan 40,000 markkaa; että vuonna 1932 suoritettaisiin 10,000 markkaa vuosineljänneksittäin, vuosina 1933 ja 1934 kumpanakin 25,000 markkaa vuosineljänneksittäin, vuosina 1935 ja 1936 30,000 markkaa vuosineljänneksittäin sekä vuonna 1937 jälleen 25,000 markkaa vuosineljänneksittäin, kuten alkuperäinen vuokrasopimus edellyttää [3]).

Lykkäys maksettavaksi tuomitun tontinvuokran suorittamisessa. Lautakunta päätti [4]) oikeuttaa asiamiehen 3 kuukauden ajaksi keskeyttämään ulosottotoimenpiteet tehtailija M. Kyllöstä vastaan, joka oli tuomittu Mechelininkadun tonteilla n:ot 20, 21 ja 22 olevasta tehdasalueesta n:o 70 suorittamaan vuokraa heinäkuun 1 p:n 1930 ja kesäkuun 30 p:n 1931 väliseltä ajalta 15,000 markkaa.

Peruutetut vuokrasopimukset. Vuokraaja O. Tammelin, jolle tammikuun 1 p:n 1930—joulukuun 31 p:n 1934 väliseksi ajaksi oli vuokrattu Pasilan ja Ruskeasuon välillä oleva 0.62 ha:n suuruinen viljelyspalsta litt. n. vapautettiin [5]) sanotusta sopimuksesta tammikuun 1 p:stä 1931 lukien.

Rouva A. Salo, jolle vuoden 1934 loppuun oli vuokrattu 0.6 ha:n suuruinen viljelyspalsta litt. 1 Reijolassa, vapautettiin [6]) sanotusta vuokrasopimuksesta tammikuun 1 p:stä 1931 lukien, mistä päivästä alue oli vuokratta luovutettava rakennuskonttorille taimistoalueeksi.

Kellosaaren työpajarakennusaluetta koskevan vuokrasopimuksen ehtojen muuttaminen. Aero-osakeyhtiön anomuksen johdosta, että Kellosaaren työpajarakennusaluetta koskevasta vuokrasopimuksesta poistettaisiin ehto, että yhtiön korvauksetta tuli asettaa rakennus muiden liikennöitsijöiden käytettäväksi, päätti [7]) lautakunta, että kyseessäolevan sopimuksen kolmas kohta oli muutettava näin kuuluvaksi:

3) Vuokraajan tulee sallia lentosataman ulkomaisten liikennöitsijäin käyttää alueelle rakennettavaa työpajaa korvauksetta, ja on kiinteistölautakunnalla oikeus määrätä sen korvauksen suuruus, joka kotimaisten liikennöitsijäin on pajan käyttämisestä vuokraajalle suoritettava.

Vuokra-alueiden tarkastus. Lautakunta päätti [8]), että vuokra-alueiden tarkastus uskottaisiin kolmimiehisille toimikunnille, joihin toimikuntiin kuuluisi yksi lautakunnan jäsen, kaupungingeodeetti ja kiinteistötoimiston tonttiosaston johtaja, ollen kaupungingeodeetin kutsuttava toimikunnat koolle noudattamalla samalla hyväksyttyä ehdotusta tarkastustehtävien jaosta lautakunnan jäsenten kesken sekä ilmoitettava tarkastuspäivistä asianomaisille vuokraajille. Samalla päätettiin kaupunginhallitukselta pyytää 8,000 markan suuruista määrärahaa, josta lautakunnan jäsenille voitaisiin entiseen tapaan suorittaa 20 markan suuruinen palkkio kustakin toimituksesta.

---

[1]) Kiint. lautak. 16 p. marrask. 1,153 §. — [2]) S:n 16 p. helmik. 146 §. — [3]) Vrt. v:n 1927 kert. s. 151. — [4]) Kiint.lautak. 28 p. syysk. 959 §. — [5]) S:n 2 p. helmik. 100 §. — [6]) S:n 2 p. helmik. 102 §; ks. myös v:n 1930 kert. s. 195. — [7]) S:n 5 p. lokak. 1,009 §; ks. myös tämän kert. s. 286. — [8]) Kiint.lautak. 10 p. elok. 795 §.

Lupa kilpien, ilmoitusten y. m. mainoslaitteiden asettamiseen myönnettiin [1]) 12 tapauksessa ja erinäisin ehdoin.

Kaupungin puistojen y. m. käyttöoikeuksia myönnettiin [2]) 17 tapauksessa.

Lupa jäiden ottamiseen myönnettiin [3]) 6 tapauksessa.

Lupa rakennuksen teettämiseen. Helsingfors segelsällskap niminen yhdistys oikeutettiin [4]) rakentamaan uusi vartiokoju Liuskasaarelle.

Lupa pitää rakennuksia paikallaan. Kauppias A. Lind oikeutettiin [5]) pitämään korttelissa n:o 331 Pengerkadun tontilla n:o 13 sijaitsevat asunto- ja ulkohuonerakennukset paikallaan toistaiseksi yhden kuukauden irtisanomisajoin kuitenkin korkeintaan kesäkuun 1 p:ään 300 markan kuukausimaksusta.

Bensiinijakeluasemat. Suomalaiselle kivennäisöljyosakeyhtiölle myönnetty [6]) lupa bensiinijakeluaseman järjestämiseen Sirpalesaarelle pidennettiin [7]) joulukuun 31 p:ään 1933 entisin ehdoin.

Bensiini-Kuluttajain osakeyhtiö oikeutettiin [8]) järjestämään yhden pylvään käsittävä bensiinijakeluasema Hietalahdentorille kolmen vuoden ajaksi lukien lokakuun 1 p:stä ja 34,000 markan vuotuisesta maksusta.

Aktiebolaget Benzin osakeyhtiölle myönnettiin [9]) pidennetty vuokraoikeus Dagmarinkadun bensiinijakeluasemaan 3 vuodeksi lukien tammikuun 1 p:stä 1932 12,000 markan vuosivuokrasta ja muuten entisin ehdoin.

Hyväksyttyjä piirustuksia. Kiinteistölautakunta hyväksyi vuoden varrella Vallilan [10]), Toukolan [11]), Käpylän [12]), Kumpulan [13]) ja Reimarsin [14]) vuokra-alueille, muille asunto- ja huvila-alueille [15]) sekä varasto- ja teollisuusalueille [16]) teetettävien uudisrakennusten piirustuksia erinäisin ehdoin ja sikäläisten vanhempien rakennusten muutospiirustuksia, läntisen hautausmaan ruumishuoneen piirustukset [17]), Kyläsaarelle rakennettavan puhtaanapitolaitoksen puhdistuslaitoksen ja asuintalon piirustukset [18]), Helsingin makasiiniyhtiön kuorma-autovaakalaitoksen piirustukset [19]), piirustukset Kellosaaren lentosataman työpajarakennusta varten [20]), piirustukset Finlands motorbåtsklubb nimisen seuran paviljonkia varten Liisanpuistikon viereisen moottorilaiturin luona [21]), Sörnäisten niemen korttelissa n:o 1 Suomalainen Shell nimisen yhtiön alueen aitaa ja vaakarakennusta varten laaditut piirustukset [22]), Liuskasaarelle rakennettavan vahtikojun piirustukset [23]) sekä mallipiirustukset kukkakioskeja varten [24]).

Pidennetty rakennusaika myönnettiin vuoden loppuun saakka lasinleikkaaja F.V. Rasille Kumpulan korttelin n:o 943 asuntotonttiin n:o 7 nähden [25])

[1]) Kiint. lautak. 27 p. huhtik. 407, 4 p. toukok. 442 §, 13 p. heinäk. 719 §, 17 p. elok. 816 §, 7 p. syysk. 890 §, 5 p. lokak. 989—990 § sekä 2 p. marrask. 1,112 § ynnä tonttij. 15 p. kesäk. 160 §, 23 p. marrask. 307 § sekä 21 p. jouluk. 351 ja 356 §. — [2]) Kiint.lautak. 19 p. tammik. 45 §, 16 p. maalisk. 245 §, 8 p. huhtik. 334 §, 13 p. huhtik. 366 § ja 13 p. heinäk. 720 § sekä tonttij. 20 p. huhtik. 81 ja 82 §, 4 p. toukok. 90 §, 18 p. toukok. 128 §, 26 p. toukok. 142 ja 143 §, 1 p. kesäk. 152 §, 15 p. kesäk. 158 §, 3 p. elok. 198 ja 202 §, 21 p. syysk. 245 § sekä 19 p. lokak. 281 §. — [3]) Kiint.lautak. 19 p. tammik. 46—48 § ja 21 p. jouluk. 1,346 § sekä tonttij. 2 p. helmik. 21 ja 22 §. — [4]) Tonttij. 8 p. huhtik. 75 §. — [5]) S:n 26 p. tammik. 5 §. — [6]) Ks. v:n 1928 kert. s. 186. — [7]) Kiint.lautak. 13 p. heinäk. 714 §. — [8]) Tonttij. 19 p. lokak. 270 §. — [9]) Kiint.lautak. 29 p. jouluk. 1,373 §. — [10]) Tonttij. 18 p. toukok. 130 §. — [11]) S:n 23 p. maalisk. 59 §. — [12]) S:n 20 p. huhtik. 87 §, 4 p. toukok. 102 §, 26 p. toukok. 135 §, 29 p. kesäk. 183 § ja 3 p. elok. 197 §. — [13]) S:n 20 p. huhtik. 86 §, 1 p. kesäk. 150 §, 29 p. kesäk. 182 ja 184 § sekä 14 p. syysk. 233 §. — [14]) S:n 9 p. helmik. 31 § ja 8 p. huhtik. 76 §. — [15]) S:n 29 p. kesäk. 181 §, 23 p. marrask. 308 § ja 30 p. marrask. 319 §. — [16]) S:n 26 p. tammik. 13 §, 16 p. helmik. 41 §, 18 p. toukok. 129 §, 15 p. kesäk. 167 ja 168 §, 29 p. kesäk. 180 §, 3 p. elok. 196 §, 7 p. syysk. 222 § ja 30 p. marrask. 320 §. — [17]) Kiint. lautak. 14 p. jouluk. 1,329 §. — [18]) Tonttij. 9 p. maalisk. 53 §. — [19]) S:n 5 p. lokak. 257 §. — [20]) S:n 7 p. syysk. 223 §. — [21]) S:n 18 p. toukok. 131 §. — [22]) S:n 1 p. kesäk. 153 § ja 21 p. syysk. 243 §. — [23]) S:n 8 p. huhtik. 75 §. — [24]) S:n 15 p. kesäk. 169 §. — [25]) S:n 26 p. tammik. 6 §.

ja neiti M. E. I. Martinille Reimarsin korttelin n:o 17 asuntotonttiin n:o 7 nähden 2 vuodeksi [1]).

Vedenheittolaitoksen rakentaminen Leppäsuon alueelle. Lautakunta päätti [2]) kaupunginhallitukselle esittää, että kaupunginhallitus myöntäisi 43,000 markan suuruisen määrärahan vedenheittolaitoksen rakentamista varten Leppäsuon alueelle vastapäätä uuden hautausmaan sisäänkäytävää ja että yleisten töiden hallitukselle annettaisiin tehtäväksi ryhtyä asian vaatimiin toimenpiteisiin.

Rakennusten poistaminen. Lautakunta päätti [3]), että johtaja E. Pauligille oli esitettävä allekirjoitettavaksi sitoumus, jossa hän sitoutuu 3 kuukauden kuluttua allekirjoittamispäivästä korvauksetta luovuttamaan kaupungille marraskuun 20 p:nä 1919 toimitetussa arvioimistilaisuudessa n:olla 4 merkityn rakennuksen Humallahden vuokra-alueella ja jossa lautakunta kaupungin puolesta sitoutuu luopumaan oikeudesta vaatia vuokraa siltä ajalta, jonka rakennus on ilman vuokraa ollut kaupungin maalla, sekä antaa talo-osastolle tehtäväksi mainittujen kolmen kuukauden kuluttua huolehtia puheenaolevan rakennuksen myymisestä ja poistamisesta.

Kaupungin pistoraiteen käyttäminen liikenneväylänä. Koska herra O. Lindgren, jolle rautatiehallitus oli vuokrannut halkovarastoalueen rautatien ja kaupungin välisen aluerajan kohdalta Vallilassa Teollisuuskadun varrella, oli anonut oikeutta saada vuokraamalleen alueelle vetää sähkö- ja puhelinjohdot kaupungille kuuluvan maan ylitse, päätti [4]) lautakunta asian erikoislaatuisuuteen katsoen jättää asian kaupunginhallituksen ratkaistavaksi sekä omana lausuntonansa esittää, ettei lautakunta, katsoen siihen että pääsy puheenaolevalle alueelle voi tapahtua ainoastaan kaupungin satamaraiteen yli ja että alueelle rakennettua halkosahaa oli pidettävä tulenvaarallisena, voinut pitää hyväksyttävänä sitä, että kaupungin pistoraidealuetta käytetään puheenaolevaa liikennettä varten, eikä myöskään sitä että raiteen yli tai alitse johdetaan sähköjohtoja, pyytäen samalla kaupunginhallitusta kääntymään rautatiehallituksen puoleen pyynnöllä, että rautatiehallitus välttäisi kaupungissa olevien alueiden vuokraamista.

Istutuksen kunnossapito. Sittenkuin Osuuskassojen keskuslainarahastoosakeyhtiölle oli myyty korttelin n:o 418 tontit n:ot 23a, 23b ja 23c, joiden edustalle tultaisiin järjestämään istutus, päätti [5]) lautakunta, että yhtiö pitäisi huolta kaikista käytävistä istutuksen sekä sisä- että ulkopuolella sekä puolesta Runeberginkadun puolella olevasta ajoradasta tämän kadun ja Arkadiankadun kulmaukseen saakka, kun taas kaupunki huolehtisi istutuksesta ja Arkadiankadun ajoradan puoliskosta. Piirustus, josta istutuksen järjestely kävi selville, oli liitettävä kauppakirjaan ja ilmoitus asiasta maistraatille tehtävä.

Luvaton mullanotto. Koska ajuri U. Korpinen oli omin lupinsa ottanut 20 kuormaa ruokamultaa kaupungin omistamalta tontilta Topeliuksen- ja Linnankoskenkatujen kulmauksessa ja myynyt mullan yksityisille 35 markan hinnasta kuormaa kohti, päätti [6]) lautakunta, että jos Korpinen maksaa kaupungille ottamastaan mullasta kaksinkertaisen hinnan, ei häntä vastaan ryhdyttäisi oikeudellisiin toimenpiteisiin.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston sääntöjen tulkinta. Lautakunta päätti [7]) oikeuttaa tonttijaostonsa yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston sääntöjen 1 §:n nojalla myöntämään

[1]) Tonttij. 7 p. syysk. 218 §. — [2]) Kiint.lautak. 14 p. jouluk. 1,309 §. — [3]) S:n 10 p. elok. 796 §. — [4]) S:n 2 p. marrask. 1,110 §. — [5]) S:n 1 p. kesäk. 559 §. — [6]) S:n 11 p. toukok. 476 §. — [7]) S:n 5 p. lokak. 988 §.

lainoja mainitusta rahastosta yhden perheen omakotiyrityksiä varten, joihin mahdollisesti voidaan paitsi kolmea huonetta ja keittiötä sisustaa lisähuoneita, kuitenkin siten että lainamäärää laskettaessa oli ainoastaan kolmen huoneen ja keittiön käsittävä rakennusohjelma otettava huomioon.

Kumpulan omakotirakentajain ottaminen kaupungin töihin. Kumpulan omakotirakentajain anomuksen, että heidät otettaisiin kaupungin töihin ilman työnvälitystoimiston välitystä, päätti [1]) lautakunta lähettää kaupunginhallitukselle samalla ilmoittaen, että kaupungin saatavien perimisen kannalta katsoen voisi olla edullista, että hakijat otettaisiin kaupungin töihin.

Sosialilautakunnan toimintakertomus. Lautakunta päätti [2]) hyväksyä sosialilautakunnan päätöksen joulukuun 30 p:ltä 1930, jonka mukaan mainittu lautakunta oli antanut sihteerilleen tehtäväksi laatia kertomus lautakunnan toiminnasta vuosina 1913—30.

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka koskivat:

Alueen vuokraamista Oulunkylän evankelislutherilaiselle seurakunnalle [3]);

Kaupunginjohtajan Salmisaaren vuokra-aluetta n:o 2 koskevaa kirjelmää [4]);

Hernesaaren jaoituskaavaa [5]);

Alueen luovuttamista paviljonkia varten Pohjoissatamasta [6]);

De blindas vänner r. f. nimisen yhdistyksen huvilan koroittamista [7]);

Herttoniemen öljysataman aluejakoa ja vuokraehtoja [8]);

Uuden kaatopaikan osoittamista puhtaanapitohallitukselle [9]);

Maanalaisten mukavuuslaitosten rakentamista [10]);

Uusien käymäläin aikaansaamista Töölön kaupunginosassa [11]):

Puhtaanapitolaitoksen keskusaseman sijoittamista [12]);

Yleisen purkaus- ja kuormauspaikan järjestämistä Sörnäisten satamaradan länsipuolella [13]);

Juutalaisen ja roomalaiskatolisen seurakunnan sekä venäläisten sotilaiden hautausmaan uudestaanjärjestelyä [14]); sekä

Aktiebolaget P. Sinebrychoff nimisen yhtiön esittämää V kaupunginosan kortteleita n:ot 83 ja 84 koskevaa asemakaavamuutosehdotusta [15]).

Puoltavia lausuntoja annettiin anomuksista, joita olivat tehneet: rakennusajan pidentämisestä rakennusmestari M. Lillsund [16]) ja Asunto-osakeyhtiö Castréninkatu 28 [17]), maksuajan pidentämisestä tontin kauppahinnan suorittamisessa Asunto-osakeyhtiö Kaisankulma [18]), Osakeyhtiö Kaisanlinna [19]) ja Kauppakorkeakoulun ylioppilaskunta r. y. [20]), kadun kuntoonsaattamiskustannusten suorittamisessa Asunto-osakeyhtiö Pengerkatu 7 [21]), lisätystä rakennusoikeudesta suoritettavan korvauksen suorittamisessa Bostadsaktiebolaget Peter asunto-osakeyhtiö [22]), Asunto-osakeyhtiö Topeliuslinna [23]) ja Asunto-osakeyhtiö Aamutähti [24]), rakennusvelvollisuuden laiminlyömisestä johtuvan lisämaksun suorittamisessa Asunto-osakeyhtiö Helsinginkatu n:o 24 [25])

---

[1]) Kiint.lautak. 29 p. jouluk. 1,372 §. — [2]) S:n 19 p. tammik. 51 §; ks. myös v:n 1930 kert. s. 97*. — [3]) Kiint.lautak. 9 p. helmik. 127 §. — [4]) S:n 13 p. huhtik. 368 §. — [5]) S:n 13 p. huhtik.367 §. — [6]) S:n 27 p. huhtik. 410 §. — [7]) S:n 11 p. toukok. 468 §; ks. myös tämän kert. s. 112 — [8]) Kiint.lautak. 1 p. kesäk. 558 §. — [9]) S:n 31 p. elok. 858 §. — [10]) S:n 14 p. syysk. 912 §. — [11]) S:n 5 p. lokak. 984 ja 985 §. — [12]) S:n 5 p. lokak. 986 §. — [13]) S:n 5 p. lokak. 1,010 §. — [14]) S:n 2 p. marrask. 1,108 §. — [15]) S:n 14 p. jouluk. 1,308 §. — [16]) S:n 20 p. huhtik. 382 §. — [17]) S:n 5 p. lokak. 987 §. — [18]) S:n 31 p. elok. 856 §. — [19]) S:n 30 p. marrask. 1,242 §. — [20]) S:n 29 p. jouluk. 1,374 § — [21]) S:n 11 p. toukok. 469 §. — [22]) S:n 18 p. toukok. 501 §. — [23]) S:n 15 p. kesäk. 615 §. — [24]) S:n 30 p. marrask. 1,220 §. — [25]) S:n 15 p. kesäk. 614 §.

sekä liikaa maksettujen vuokramaksujen palauttamisesta tohtori J. Jännes [1]) ja Osakeyhtiö Mercantile [2]).

Sensijaan ehdotettiin evättäviksi anomukset, joita olivat tehneet Osakeyhtiö V. A. P. ja rakennusmestari O. Honkasalo oikeudesta saada nauttia 15 % alennusta tontin kauppasummalle [3]), työmiehet V. L. Lehtinen, V. Sainio ja A. V. Sola sekä kirvesmies J. Klemettinen korkomaksujen maksuajan pidentämisestä [4]), Bostadsaktiebolaget Ömsesidigheten niminen yhtiö oikeudesta saada takaisin 15 % tontinkauppahinnasta [5]), Asunto-osakeyhtiö Eura naapuritontilla pitämästään viemärijohdosta suorittamansa korvauksen alentamisesta tai poistamisesta [6]), Kiinteistöosakeyhtiö Viipurinkatu 20 tontinkauppahinnalle suoritettavan 30 %:n lisälunastuksen poistamisesta [7]), Aktiebolaget Wickström motor c:o osakeyhtiö Pohjois-Valkokarilla olevan bensiinikellarin edelleen pysyttämisestä [8]), Suomalainen Shell osakeyhtiö Sörnäisten niemellä olevaa vuokra-aluetta koskevan vuokrasopimuksen jatkamisesta [9]), Aktiebolaget Tres niminen yhtiö oikeudesta saada 15 % alennusta kauppahinnasta [10]), Kiinteistöosakeyhtiö Fleminginkatu 13 päästä vapaaksi korvausmaksun suorittamisesta [11]), Suomen mineraaliöljy osakeyhtiö bensiinijakeluaseman rakentamisesta Hämeentien varrelle [12]), rouva A. Ekman liukuradan rakentamisesta Mississippi nimisen kahvilan viereiselle vuorelle [13]), Asunto-osakeyhtiö Pengerkatu 7 varastomaksujen poistamisesta [14]), herra V. A. Lehtinen kiinnityslainan vuotuismaksujen lykkäyksestä [15]), professori H. Fabritius menetettyjen luontaisetukorvausten suorittamisesta [16]), Asunto-osakeyhtiö Mikonlinna ja Kiinteistö-osakeyhtiö Kaisaniemenkatu 4 tontinkauppahinnan suorittamisessa myönnettävästä maksuajan pidentämisestä [17]), Asunto-osakeyhtiö Aamutähti yhtiön osakkeiden luovuttamisesta kaupungille lisätyn rakennusoikeuden johdosta suoritettavan rahakorvauksen sijaan [18]), Asunto-osakeyhtiö Ilmarisenkatu 8 tonttivelkansa kuoletusmaksujen maksuaikojen pidentämisestä [19]), talonomistaja E. Hellsten uimarannan järjestämisestä Arabian tehtaan ja Vantaanjoen suun väliselle ranta-alueelle [20]), sekä rouva V. Viinikainen tontinvuokran ja korkojen maksuajan pidentämisestä [21]).

5. Kiinteistötoimiston maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat.

Pakinkylän sähköosakeyhtiölle vuokrattiin [22]) Pukinmäen Lepolantien varrelta Puisto- ja Elonteiden välillä oleva maatalousjaoston lähemmin osoittama 40 m²:n laajuinen alue 5 vuodeksi lukien kesäkuun 15 p:stä ja 50 markan vuosivuokrasta muuntaja-aseman paikaksi.

Vuokralle annetut viljelyspalstat. Kiinteistölautakunnan maatalousjaosto vuokrasi seuraavat viljelyspalstat allamainituille henkilöille:

---

[1]) Kiint.lautak. 8 p. huhtik. 328 §. — [2]) S:n 23 p. marrask. 1,184 §. — [3]) S:n 2 p. helmik. 97 ja 98 §. — [4]) S:n 2 p. helmik. 99 § ja 23 p. marrask. 1,189 §. — [5]) S:n 16 p. helmik. 145 §. — [6]) S:n 16 p. helmik. 147 §. — [7]) S:n 2 p. maalisk. 198 §. — [8]) S:n 9 p. maalisk. 221 §. — [9]) S:n 16 p. maalisk. 244 §. — [10]) S:n 23 p. maalisk. 280 §. — [11]) S:n 23 p. maalisk. 281 §. — [12]) S:n 8 p. huhtik. 333 §. — [13]) S:n 27 p. huhtik. 405 §. — [14]) S:n 11 p. toukok. 470 §. — [15]) S:n 11 p. toukok. 471 §. — [16]) S:n 18 p. toukok. 504 §. — [17]) S:n 31 p. elok. 856 ja 857 §. — [18]) S:n 3 p. elok. 769 §. — [19]) S:n 28 p. syysk. 960 §. — [20]) S:n 16 p. marrask. 1,152 §. — [21]) S:n 23 p. marrask. 1,190 §. — [22]) S:n 15 p. kesäk. 591 §.

Alue.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi päättyy.	Vuotuinen vuokramaksu, Smk.
Malmi, alue Lukuberg, 18 ha	Maanviljelystarkastaja M. Linsén [1]	1936, huhtik. 1	8,000 —
S:n alue Lukuberg, 2.6 ha	Työmies K. Sund [2]	1936, huhtik. 1	700 —
S:n osa n.k. Myllypeltoa, 5.4 ha	Maanviljelijän poika V. Elg [3]	1936, maalisk. 31	2,700 —
S:n osa n. k. Myllypeltoa, 4.8 ha	Maanviljelijä G. Öhrnberg [4]	1936, maalisk. 31	2,400 —
S:n osa Nallibackaan kuuluvasta Gästgifvarsin alueesta, 1.2 ha	Leipuri A. Froloff [5]	1936, jouluk. 31	550 —
S:n pelto Suursuolla, 15.5 ha, sekä lato	Herra K. Koivunen [6], sopimus sittemmin peruutettu [7]	1937, huhtik. 1	6,200 —
S:n peltopalsta hautausmaan eteläpuolella, 3.37 ha	Maanviljelijät E. Levander ja A. Ekholm [8]	1936, maalisk. 31	1,800 —
S:n peltopalsta, joka rajoittuu Viikiin ja on hautausmaan eteläpuolella	Maanviljelijä K.F. Bergman [9]	1936, maalisk. 31	2,000 —
S:n peltopalsta Puodinkyläntien varrella hautausmaan oikealla puolella	Maanviljelijä J. H. Pelenius [10]	1936, maalisk. 31	1,500 —
S:n tonttipalsta Pukinmäen tiluksilla	Vahtimestari S. Ekberg [11]	1935, tammik. 31	900 —
Oulunkylä, viljelysalue Pikku Märäkärr	Palstatilallinen N. Nurmi [12]	1936, jouluk. 31	1,500 —
S:n viljelyspalsta litt. 9a	Muurari A. Tammio [13]	1936, elok. 31	750 —
Pukinmäki, alue erään huvilapalstan vieressä	Professori K. T. Jutila [14]	1936, jouluk. 31	100 —
S:n alue Karhusuo nimisestä pellosta, 0.16 ha	Palstatilallinen M. Laine [15]	1936, jouluk. 31	125 —
S:n alue Tapaninkylän rajalla	Puutarhuri R. Bäcklund [16]	1936, jouluk. 31	400 —
S:n n. 1.4 ha Norrbacka nimisestä alueesta	Tehtailija K. A. Weisto [17]	1936, jouluk. 31	400 —
S:n n. 1.9 ha:n suuruinen alue	Herra O. Hakala [18]	1936, jouluk. 31	1,350 —
S:n tontti Vantaantien varrella	Palstatilallinen A. Skyttä [19]	1936, jouluk. 31	60 —
Puodinkylä, Nytorpin alue	Työmies O. Koponen [20]	1936, toukok. 1	2,500 —
Viik, Vikbacka torppaan kuuluvat pellot, lukuunottamatta 0.4 ha	Torppari Hj. Öhrnberg [21]	1936, maalisk. 31	5,000 —
S:n Vikbacka torppaan kuuluvat pellot, 0.4 ha	Leskirouva E. Berglund [22]	1936, maalisk. 31	250 —

[1]) Kiint. lautak. 26 p. toukok. 535 §. — [2]) S:n 2 p. maalisk. 200 §. — [3]) S:n 13 p. huhtik. 354 §. — [4]) S:n 13 p. huhtik. 357 §. — [5]) S:n 17 p. elok. 817 §. — [6]) S:n 26 p. lokak. 1,080 § ja 16 p. marrask. 1,158 §. — [7]) S:n 21 p. jouluk. 1,347 §. — [8]) S:n 30 p. maalisk. 301 §. — [9]) S:n 13 p. huhtik. 355 §. — [10]) S:n 30 p. maalisk. 299 §. — [11]) S:n 20 p. huhtik. 385 §. — [12]) S:n 7 p. jouluk. 1,265 §. — [13]) S:n 26 p. toukok. 531 §. — [14]) S:n 7 p. jouluk. 1,268 §. — [15]) S:n 7 p. jouluk. 1,266 §. — [16]) S:n 16 p. marrask. 1,155 §. — [17]) S:n 7 p. syysk. 877 §. — [18]) S:n 28 p. syysk. 962 §. — [19]) S:n 7 p. jouluk. 1,267 §. — [20]) S:n 4 p. toukok. 444 §. — [21]) S:n 8 p. huhtik. 335 §. — [22]) S:n 8 p. huhtik. 336 §.

Kalavesi. Talin kartanon kalavedet vuokrattiin [1]) maanviljelijä E. Rönnqvistille vuodeksi 1931 2,000 markan maksusta.

Toimenpiteet vuokrasopimuksen määräyksiä rikkonutta vuokraajaa vastaan. Koska maanviljelijä A. Holmberg, jolle n. k. Etelä- ja Pohjois Herttoniemi nimiset alueet oli vuokrattu [2]), koko vuokra-ajan kuluessa oli rikkonut vuokrasopimuksen määräyksiä eikä kehoituksista huolimatta korjannut puutteita, oli mainituilla alueilla pidetty laillinen katselmus, jolloin todettiin m. m.: että erinäisten rakennusten korjauksia olisi heti suoritettava 74,510 markan kustannuksin; että yksi arviolta 14,000 markan arvoinen lato oli sortunut ja vuokraaja korjannut rakennusaineet; sekä että maanviljelystä koskevia määräyksiä ei juuri ollenkaan oltu noudatettu, joten vuokraaja oli tehnyt itsensä syypääksi pahoihin laiminlyönteihin maan hoitoon, muokkaukseen, lannoitukseen ja ojitukseen nähden. Tämän johdosta päätti [3]) lautakunta velvoittaa vuokraaja Holmbergin suorittamaan mainitut rakennuskorjaukset ennen syyskuun 1 p:ää; 14 päivän kuluessa kaupunginkassaan suorittamaan kadonneen ladon arvon 14,000 markkaa; sekä ennen marraskuun 1 p:ää suorittamaan eräät sopimuksenmukaiset maanparannustyöt.

Verohinnan mukaan määrättyjen vuokrien veloittaminen. Koska kesäkuun 13 p:nä 1930 annetulla lailla oli lakkautettu verohinnantaksojen vahvistaminen sekä sitä varten määrätyt verohinnanpanot vuodesta 1931 alkaen ja muihin kuin kirkollisiin tarkoituksiin viljassa määrätyt valtionmenot vakautettu laskemalla rukiin hinnaksi 155, ohran 120 ja kauran 65 markkaa hehtolitralta ja erinäisissä kaupungin vuokrasopimuksissa oli vuokrat määrätty maksettaviksi rahassa vuokravuoden verohinnan mukaan, päätti [4]) lautakunta, että mainitut vuokrat vuodesta 1931 alkaen velotaan valtiolle maksettavien vuokrien vakiolukujen mukaan.

Vuokran alentaminen. Vahtimestari S. Ekbergin vuokraaman Pukinmäen asuintontin vuokra alennettiin [5]) 1,200 markasta 900 markkaan vuodessa.

Kesänviettopaikka. Lautakunta päätti [6]) korvaukset'a luovuttaa n. s. Mölylän alueen Sörnäisten työväenyhdistykselle kesänviettopaikaksi kesäksi 1931.

Helsingin maalaiskunnan hätäaputyöt. Lautakunta päätti [7]) myöntyä Helsingin maalaiskunnan työttömyyslautakunnan anomukseen, että Pakinkylän työttömille saataisiin järjestää kivenhakkuutöitä kaupungin omistamalla maalla, joka sijaitsee Elontien ja Puistotien välillä Lepolantien varrella, kuitenkin ehdolla, ettei kalliota saataisi louhia syvemmälle kuin ympäröivän maaston tasalle, jotta paikalle ei syntyisi kuoppia.

Oikeus vuokratta asua torpan asuinrakennuksessa. Lautakunta päätti [8]) oikeuttaa torppari A. Berglundin, joka 39 vuotta oli hallinnut Viikin tilaan kuuluvaa Vikbacka nimistä torppaa, mutta nyt korkean ikänsä tähden ei enään voinut torppaa pitää, kuolemaansa asti asumaan mainitun torpan asuinrakennuksessa sekä myymään torpalle rakentamansa rakennukset ja siellä jälellä olevat korsirehut.

Rakennusten osto. Lautakunta päätti [9]) vuokraaja F. V. Ahon konkurssipesältä, joka luopui vuokraoikeudestaan Lukubergin alueeseen, lunastaa mai-

---

[1]) Kiint. lautak. 27 p. huhtik. 411 §. — [2]) Vrt. v:n 1923 kert. s. 177. — [3]) Kiint.lautak. 23 p. maalisk. 282 §. — [4]) S:n 16 p. marrask. 1,157 §. — [5]) S:n 20 p. huhtik. 385 §. — [6]) S:n 4 p. toukok. 443 §. — [7]) S:n 19 p. tammik. 53 §. — [8]) S:n 30 p. maalisk. 300 §. — [9]) S:n 15 p. kesäk. 592 §.

nitulla alueella sijaitsevat tallin, vajan, saunan ja kellarin yhteensä 7,240 markan hinnasta.

Rakennuksen myynti. Boxbackan tiluksiin kuuluvan Lustigkulla nimisen torpan asuinrakennus myytiin [1]) mainitun torpan vuokraajalle K. Sundille 500 markan hinnasta.

Metsästysoikeus. Palopäällikkö G.Waseniukselle myönnettiin [2]) lupa vuoden 1931 aikana harjoittaa metsästystä Viikin latokartanon kaupungin omistamilla alueilla sekä linnustusta Vanhankaupunginlahdella, Herttoniemen ja Kulosaaren kartanon vesialueet mukaanluettuina, 100 markan vuosimaksusta.

Sittemmin lautakunta päätti [3]), ettei metsästysoikeuksia kaupungin omistamilla mailla yleensä luovutettaisi.

Metsänhaaskausrikokset. Lautakunta päätti [4]), että pienet metsänhaaskausrikokset on jätettävä kiinteistötoimiston maatalousosaston toimenpiteiden varaan.

Myöhemmin määrättiin [5]), että asianomaisen osaston johtajan asia oli ratkaista, mihin toimenpiteisiin mainitunlaisiin rikkomuksiin nähden oli ryhdyttävä sekä että edelleenkin keväisin ja syksyisin julkaistaisiin kaulutuksia, joissa kiellettäisiin metsänhaaskaus, luvaton metsästys y. m. s. ja että kaupungin metsänvartijoiden oli tehtävä metsänvartijavala. Lisäksi annettiin maatalousosaston tehtäväksi hankkia metsänvartijoille erikoiset tunnusmerkit.

Luvaton mullanotto. Koska Helsingin maalaiskunnalle urheilukentäksi luovutetulta alueelta Pukinmäellä oli viety pois ruokamultaa, päätti [6]) lautakunta kirjelmällä Helsingin maalaiskunnan kunnallislautakunnalle huomauttaa, ettei alueelta saanut viedä pois ruokamultaa.

Joulukuusten toimittaminen lastentarhoille. Lautakunta päätti [7]) antaa kaupunginagronoomin tehtäväksi toimittaa lastentarhain johtokunnalle 26 kuusta kaupungin metsistä.

Kiinteistötoimiston maatalousosaston jäsenyys eräissä yhdistyksissä. Kiinteistötoimiston maatalousosasto oikeutettiin [8]) edelleen olemaan jäsenenä, paitsi paikallisissa karjantarkastusyhdistyksissä, myöskin Suomen sianjalostusyhdistyksessä, Suomen ayrshireyhdistyksessä, Länsi-Suomen karjanjalostusyhdistyksessä ja Kulutusmaidontuottajain liitossa sekä valtuutetiin [8]) kaupunginagronoomi edustajaksi yhdistysten kokouksiin.

Sanomalehtitilaukset. Kiinteistötoimiston maatalousosasto valtuutettiin [9]) vuodeksi 1932 tilaamaan sanomalehtiä ja aikakauskirjoja harkintansa mukaan korkeintaan 650 markalla.

Tiekunnat. Lautakunta päätti [10]) kaupungin edustajaksi Pukinmäen tiekunnan ensimmäiseen kokoukseen tammikuun 20 p:nä 1931 valtuuttaa kaupunginagronoomin, jonka kaupungin puolesta oli vaadittava valittavaksi yksi edustaja kokoustilaisuudessa asetettavaan kolmihenkiseen tiehoitokuntaan.

Ehdotuksia. Kaupunginhallitukselle tehtiin m.m. asioista, jotka koskivat:

Maatalouskonttorin kirjanpitoa [11]);

Talin kartanon irtaimiston palovakuuttamista [12]);

Maatalousosaston kassahallintoa [13]);

Lannan ostamista puhtaanapitolaitokselta [14]);

---

[1]) Kiint. lautak. 23 p. maalisk. 283 §. — [2]) S:n 4 p. toukok. 445 §. — [3]) S:n 2 p. marrask. 1,121 §. — [4]) S:n 2 p. helmik. 104 §. — [5]) S:n 7 p. jouluk. 1,259 §. — [6]) S:n 22 p. kesäk. 643 §. — [7]) S:n 23 p. marrask. 1,210 §. — [8]) S:n 7 p. jouluk. 1,264 §. — [9]) S:n 7 p. jouluk. 1,263 §. — [10]) S:n 19 p. tammik. 52 §. — [11]) S:n 16 p. maalisk. 250 §. — [12]) S:n 22 p. kesäk. 644 §. — [13]) S:n 29 p. kesäk. 669 §. — [14]) S:n 16 p. marrask. 1,156 §.

Maatalous- ja kansanpuisto-osastojen irtaimen omaisuuden palovakuuttamista [1]); sekä

Viikin latokartanon sähkölaitteita [2]).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle antoi lautakunta asioista, jotka koskivat:

Sipoon pitäjässä olevaa Ånäsin tilaa koskevaa myyntitarjousta [3]);

Viikin—Herttoniemen—Hevossalmen tietä [4]); sekä

Varatöiden järjestämistä [5]).

Herra G. Holmin Borgsin tilaa koskeva myyntitarjous ehdotettiin [6]) evättäväksi.

6. Kiinteistötoimiston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat.

Asemakaavamuutokset. Lautakunta päätti kaupunginhallitukselle puoltaa asemakaavamuutosehdotuksia, jotka koskivat XIV kaupunginosan korttelia n:o 479 b [7]), IV kaupunginosan korttelia n:o 81 [8]), XIII kaupunginosan korttelia n:o 454 [9]), Nordenskiöldinkadulta Aleksis Kiven kadulle rakennettavaa liikenneväylää koskeva XII kaupunginosan kortteleita n:ot 384, 385, 386, 389, 391 ja 392 [10]), XIV kaupunginosan korttelia n:o 481 (Kivelän sairaala) [11]), Sofiankadun yli I kaupunginosan korttelien n:ojen 30 ja 31 välille rakennettavaa arkadia [12]) sekä IV kaupunginosan korttelia n:o 215 Kampinkadun leventämiseksi Fredrikinkadun ja korttelin n:o 194 välisellä osalla [13]).

Jaoituskaavat. Kaupunginhallitukselle puollettiin Koskelantien oikaisemista tarkoittavaa jaoituskaavamuutosta [14]), Kulosaaren jaoituskaavaa koskevaa alustavaa ehdotusta [15]), Reijolan alueen asemakaavasuunnitelmaa [16]) sekä Mäkelän alueen korttelien n:ojen 708 ja 709 jaoituskaavaehdotusta [17]).

Asema- ja jaoituskaavaehdotukset olivat eri aikoina kaupunginvaltuuston käsiteltävinä [18]).

Tonttien osittaminen. Kaupunginhallitukselle puollettiin muutoksia tonttijakoon II kaupunginosan korttelissa n:o 95b [19]), II kaupunginosan korttelissa n:o 36 [20]), XIII kaupunginosan korttelissa n:o 418 [21]), VII kaupunginosan korttelissa n:o 109 [22]), IV kaupunginosan korttelissa n:o 69a [23]) ja X kaupunginosan korttelissa n:o 288 [24]). Ehdotukset olivat sittemmin kaupunginvaltuuston käsiteltävinä [25]).

Tontinrajojen järjestely. Lautakunta päätti [26]) puoltaa Insula osakeyhtiön anomusta saada järjestää yhtiön korttelissa n:o 297 omistamien Sirkuskadun tontin n:o 8 ja Pitkänsillanrannan tontin n:o 11 välistä tontinrajaa.

---

[1]) Kiint. lautak. 30 p. marrask. 1,223 §. — [2]) S:n 7 p. jouluk. 1,260 §. — [3]) S:n 16 p. maalisk. 249 §. — [4]) S:n 15 p. kesäk. 590 §. — [5]) S:n 21 p. jouluk. 1,345 §. — [6]) S:n 11 p. toukok. 479 §, 1 p. kesäk. 561 § ja 22 p. kesäk. 642 §. — [7]) S:n 2 p. helmik. 107 §. — [8]) S:n 2 p. helmik. 110 § ja 26 p. toukok. 540 §. — [9]) S:n 9 p. helmik. 122 §. — [10]) S:n 23 p. helmik. 178 §. — [11]) S:n 27 p. huhtik. 413 §. — [12]) S:n 15 p. kesäk. 619 §. — [13]) S:n 16 p. marrask. 1,160 §. — [14]) S:n 19 p. tammik. 54 §. — [15]) S:n 2 p. helmik. 111 §. — [16]) S:n 13 p. huhtik. 358 §. — [17]) S:n 2 p. marrask. 1,115 §. — [18]) Ks. tämän kert. s. 3. — [19]) Kiint. lautak. 23 p. helmik. 181 §. — [20]) S:n 2 p. maalisk. 207 §. — [21]) S:n 26 p. toukok. 538 §. — [22]) S:n 29 p. kesäk. 674 §. — [23]) S:n 14 p. syysk. 918 §. — [24]) S:n 14 p. jouluk. 1,311 §. — [25]) Ks. tämän kert. s. 5 ja 6. — [26]) Kiint.lautak. 30 p. marrask. 1,224 §.

Istutuksen järjestely. Lautakunta esitti [1]), että kaupunginhallitus puoltolauseineen lähettäisi maistraatin ratkaistavaksi Insula osakeyhtiön anomuksen, että yhtiö Saariniemenkadun tontille n:o 1 saisi rakennuksen seinään ulottuvan istutuksen asemesta järjestää istutuksen pitkin jalkakäytävän reunaa.

Rakennusoikeuden lisääminen. Lautakunta puolsi erivapauden myöntämistä seuraaville rakentajille: Fastighetsaktiebolaget Union nimiselle yhtiölle [2]), Aktiebolaget Kinopalats osakeyhtiö nimiselle yhtiölle [3]), Osakeyhtiö rakennusmestarien talo nimiselle yhtiölle [4]), Asunto-osakeyhtiö Pohjois-Hesperiankatu 21 nimiselle yhtiölle [5]), Aktiebolaget Annegatan 32—34 nimiselle yhtiölle [6]) ja talonomistaja R. Väyryselle [7]).

Rakennusoikeuden rajoittaminen. Kauppatorin varrella olevien tonttien rakennuskorkeuksien rajoittamisesta päätti [8]) lautakunta antaa kaupunginhallitukselle ehdotuksen.

Korkeustasot. Kaupunginhallitukselle puollettiin [9]) kortteleita n:ot 288 ja 293 sekä korttelin n:o 463 tonttia n:o 9 koskevia korkeustasopiirustuksia, ynnä korttelin n:o 418 tontteja n:ot 23 a, 23 b ja 23 c koskevia korkeustasopiirustuksia [10]).

Katujen profiilit. Lautakunta päätti [11]) kaupunginhallitukselle puoltaa Toukolantien pituus- ja poikkiprofiileja koskevia ehdotuksia sekä Mechelininkadun, Lemminkäisenkadun ja Kammionkadun välisen osan poikki- ja pituusprofiilipiirustuksia [12]).

Kaisaniemenkadun laajentaminen. Lautakunta päätti [13]) kaupunginhallitukselle esittää, että korttelin n:o 42 luoteiskulmasta kaupungingeodeetin laatimassa piirustuksessa a-b-c-a merkitty kolmio alaltaan 50.690 m² pidätettäisiin kaupungille syystä, että kaupunki välttämättömästi tarvitsi sitä Kaisaniemenkadun laajentamista varten.

Aitatyyppipiirustukset. Lautakunta päätti [14]) hyväksyä asemakaavaosaston laatimat Hermannin asuntotonttien raja-aitojen tyyppipiirustukset ja velvoittaa ne tontinvuokraajat, joiden aidoista toimitetussa kolmivuotiskatselmuksessa on tehty muistutuksia, noudattamaan piirustusta sekä kiinteistötoimiston ohjeita uusien aitojen asettamiseen ja maalaukseen nähden sekä että näin oli tapahtuva vastakin, mikäli muistutuksia tehdään tai uusia aitoja rakennetaan.

Autoaseman puhelimen siirtäminen. Lautakunta päätti [15]), että autonkuljettajien omistama puhelin, joka sijaitsi Yrjönkadulla erään yksityisen talon seinällä autoaseman vastakkaisella puolella, saataisiin siirtää omistajien kustannuksella kadun toiselle puolelle pystytettävään pylvääseen.

Liikennejärjestelyt. Liikenteen parantamista ja turvallisuutta tarkoittavia esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle 7 eri tapauksessa [16]).

Kallion poistaminen. Sen johdosta, että Asunto-osakeyhtiö Vuorilinna ynnä eräät muut taloyhtiöt olivat anoneet Kristianinkadulla olevan kallion

---

[1]) Kiint. lautak. 21 p. syysk. 940 §. — [2]) S:n 26 p. tammik. 71 §. — [3]) S:n 23 p. helmik. 182 § ja 13 p. huhtik. 359 §. — [4]) S:n 7 p. syysk. 898 §. — [5]) S:n 19 p. lokak. 1,055 §. — [6]) S:n 7 p. jouluk. 1,275 §. — [7]) S:n 3 p. elok. 776 §. — [8]) S:n 4 p. toukok. 446 § ja 11 p. toukok. 483 §. — [9]) S:n 16 p. helmik. 150 ja 151 §. — [10]) S:n 13 p. huhtik. 360 §. — [11]) S:n 21 p. syysk. 939 §. — [12]) S:n 7 p. jouluk. 1,271 §. — [13]) S:n 21 p. syysk. 936 §. — [14]) S:n 16 p. maalisk. 252 §. — [15]) S:n 29 p. kesäk. 672 §. — [16]) S:n 4 p. toukok. 454 ja 455 §, 11 p. toukok. 482 §, 7 p. syysk. 880 ja 882 §, 16 p. marrask. 1,161 § sekä 23 p. marrask. 1,198 §.

poistamista, päätti [1]) lautakunta hakijoille ilmottaa olevansa puolestaan valmis puoltamaan töiden suorittamista, ehdolla että hakijat suorittavat puolet kustannuksista.

Tiemaan luovuttaminen. Lautakunta esitti kaupunginhallitukselle [2]), että Kallvikin ja Mellunkylän tieosakkaille myönnettäisiin oikeus korvauksetta käyttää Påls, Ströms ja Brusas nimisten tilojen maata Puodinkylästä yleiselle maantielle rakennettavaa tietä varten kunnes uusi Porvoon maantie valmistuu sekä että mainituille tieosakkaille lisäksi myönnettäisiin 5,000 markan vuotuinen avustus tien kunnossapitoa varten.

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle sen lisäksi asioista, jotka koskivat:

Liikennevaaran ehkäisemistä koulutonttien edustalla [3]);

Paikan osoittamista yleistä ruumishuonetta varten [4]);

Puiden istuttamista eduskuntatalon Turuntien puoleiselle jalkakäytävälle [5]);

Herttoniemen radan tienristeyksiä [6]);

Rautatientorin liikenteen väliaikaista järjestelyä [7]);

Malmin hautausmaan laajentamista [8]);

Asfalttiosakeyhtiö Lemminkäisen anomusta pistoraiteen rakentamisesta Vallilan vaihteesta Pääskylänkadun tontin n:o 4 edustalle [9]);

Merisataman teiden uudelleen järjestelyä [10]);

Osuuskassojen keskuslainarahasto osakeyhtiön anomusta lisäkerroksien rakentamisoikeuden myöntämisestä [11]);

Kunnalliskodin lisäalueelle suunnitellun lisärakennuksen paikkaa [12]);

Virvoitusjuomakioskien piirustuksia [13]);

Liikenteen järjestämistä Erottajankadulla [14]); sekä

Käpylän raitiotien sivuutusraiteiden pidentämistä [15]).

Evättäviksi ehdotettiin anomukset, joita olivat tehneet Fastighetsaktiebolaget Salix [16]) niminen yhtiö Fredrikinkadun tontilla n:o 63 olevan uutisrakennuksen lisäkerroksesta vaaditun korvauksen poistamisesta; osakeyhtiöt Nahka ja Hakaniemenkatu 3 [17]) korttelissa n:o 296a olevien tehdastonttien muuttamisesta asuntotonteiksi; sekä Osuuskassojen keskuslainarahasto osakeyhtiö [18]), että kaupunki suorittaisi yhtiölle korvausta, jos kaupunki vaatisi yhtiön uudisrakennuksen kattolistan koroittamista viereisen talon kattolistan tasoon.

7. Kiinteistötoimiston talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat.

Kauppahallit. Skärgårdsfiskarenas andelslag m. b. t. nimiselle osuuskunnalle myönnettiin [19]) Rantatorin kauppahallissa vuokraamansa [20]) kalakauppahuoneiston tilapäistä vuokranalennusta 24,000 markkaan vuodessa tammikuun 1 p:stä 1932 lukien.

---

[1]) Kiint. lautak. 21 p. jouluk. 1,350 §. — [2]) S:n 16 p. helmik. 152 § ja 16 p. maalisk. 254 §. — [3]) S:n 2 p. helmik. 109 §. — [4]) S:n 20 p. huhtik. 389 §. — [5]) S:n 27 p. huhtik. 412 §. — [6]) S:n 4 p. toukok. 447 §. — [7]) S:n 11 p. toukok. 481 §. — [8]) S:n 26 p. toukok. 539 §. — [9]) S:n 26 p. toukok. 541 §. — [10]) S:n 13 p. heinäk. 748 §. — [11]) S:n 24 p. elok. 841 §. — [12]) S:n 31 p. elok. 859 §. — [13]) S:n 7 p. syysk. 881 §. — [14]) S:n 7 p. syysk. 902 §. — [15]) S:n 23 p. marrask. 1,194 §. — [16]) S:n 30 p. maalisk. 302 §. — [17]) S:n 5 p. lokak. 991 §. — [18]) S:n 30 p. marrask. 1,225 §. — [19]) S:n 30 p. marrask. 1,229 §. — [20]) Ks. v:n 1927 kert. s. 160.

Vuoden varrella huutokaupattiin [1]) 10 Rantatorin hallin myymälän vuokraoikeudet yhteensä 110,200 markasta ja 44 Kasarmintorin hallin myymälän vuokraoikeudet yhteensä 391,460 markasta. Sitäpaitsi vuokrattiin [2]) 9 Rantatorin hallin myymälää ilman huutokauppaa yhteensä 88,600 markan vuosivuokrasta ja 7 Kasarmintorin hallin myymälää yhteensä 54,000 markasta.

Kasarmintorin kauppahallin vuokria päätettiin [3]) hallikauppiaiden anomuksesta alentaa keskimäärin 10 %:lla niistä hallimyymälöistä, jotka kesäkuun 1p:n 1931 jälkeen joutuivat huutokaupalla vuokrattaviksi.

Koska Vallilan kauppahalli jo useana vuonna oli tuottanut kaupungille suoranaista tappiota, päätti [4]) lautakunta kaupunginhallitukselle ehdottaa, että Vallilan kauppahalli lakkautettaisiin joulukuun 31 p:stä 1931 lukien, että hallin vahtimestari, yövahti ja siivoojatar irtisanottaisiin samaan päivään ja että hallirakennus saataisiin poistaa heti hallin lakkauttamisen jälkeen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi kesäkuun 10 p:nä lautakunnan esityksen.

Kasarmintorin kauppahallin kangasmyymälä n:o 15 siirrettiin [5]) sen vuokraajan M. Kokon kuoltua tämän leskelle A. J. Kokolle ilman huutokauppaa.

Torikauppa. Savustetun kalan kaupan sallittiin [6]) jatkua Kauppatorilla samaan päivään kuin lihatavaroidenkin eli tällä kertaa kesäkuun 1 p:ään 1932.

Leski E. Osipoffille myönnettiin [7]) oikeus jatkaa kuolleen miehensä harjoittamaa lintujen kauppaa tälle luovutetulla paikalla Kauppatorilla.

Makkarakaupan harjoittaminen kaupungin kaduilla. Makkarainmyyntipaikat ja myyntiehdot vahvistettiin [8]). Oikeudet makkarain myyntiin vuonna 1932 annettiin [9]) sittemmin huutokaupalla seuraavissa paikoissa: Hakaniementorilla, Kauppatorilla, Erottajalla, Heikinpuistossa, Rautatientorilla, Fredrikintorilla, Arkadiankadun ja Turuntien kulmassa, Helsinginkadun ja Hämeentien kulmassa, Pienen Roobertin- ja Yrjönkatujen kulmassa, Kaisaniemenkadulla, Runebergin- ja Caloniuksenkatujen kulmassa, Turuntien ja Runeberginkadun kulmassa, Mäkelän- ja Sturenkatujen kulmassa, Viidennen linjan ja Fleminginkadun kulmassa sekä Kapteenin- ja Tehtaankatujen kulmassa maksuista, jotka yhteensä nousivat 548,500 markkaan.

Muu katukauppa. Jäätelönmyyntipaikkojen ja vesikioskien alimmat vuokrat ja vuokraehdot vahvistettiin [10]).

Talojaosto vuokrasi [11]) sittemmin edelläkäyneen huutokaupan jälkeen 28 jäätelönmyyntipaikkaa huhtikuun 15 p:n ja lokakuun 15 p:n väliseksi ajaksi vuokramaksuista, jotka vaihtelivat 2,000 markasta 40,000 markkaan ja yhteensä nousivat 336,100 markkaan. Vuokramäärästä oli 5 % maksettava huutokauppatilaisuudessa ja 20 % kuukausittain alkaen toukokuun 2 p:nä.

27 vesikioskia vuokrattiin [12]) samaksi ajaksi yhteensä 962,400 markan vuokrasta. Myöhemmin peruutettiin kolmen vesikioskin vuokraoikeudet, ollen niiden vuokramaksut yhteensä 104,600 markkaa, ja vuokrattiin [13]) oikeudet uudelleen yhteensä 72,700 markan vuokrasta.

---

[1]) Taloj. 30 p. tammik. 6 §, 19 p. helmik. 28 §, 26 p. maalisk. 53 §, 28 p. toukok. 90 §, 1 p. heinäk. 99 §, 7 p. syysk. 114 §, 22 p. syysk. 119 §, 19 p. lokak. 151 §, 2 p. marrask. 167 § ja 14 p. jouluk. 184 §. — [2]) S:n 30 p. tammik. 7 §, 23 p. toukok. 80 §, 7 p. syysk. 113 §, 6 p. lokak. 143 § ja 14 p. jouluk. 184 §. — [3]) Kiint. lautak. 1 p. kesäk. 563 §. — [4]) S:n 18 p. toukok. 509 §. — [5]) Taloj. 16 p. huhtik. 65 §. — [6]) Kiint. lautak. 30 p. marrask. 1,228 §. — [7]) S:n 28 p. syysk. 975 §. — [8]) S:n 9 p. marrask. 1,139 §. — [9]) S:n 21 p. jouluk. 1,365 §. — [10]) S:n 16 p. helmik. 156 ja 158 §. — [11]) Taloj. 12 p. maalisk. 48 § ja 7 p. toukok. 75 §. — [12]) S:n. 12 p. maalisk. 50 § ja 26 p. maalisk. 56 §. — [13]) S:n 23 p. toukok. 78 §.

Seitsemän eri paikkaa vaunuista tapahtuvaa virvoitusjuomain y. m. myyntiä varten oli huutokaupalla vuokrattava ja vahvisti [1]) kiinteistölautakunta niiden minimivuokrat. Sittemmin vuokrattiin [2]) sanotut paikat huhtikuun 15 p:n ja lokakuun 15 p:n väliseksi ajaksi yhteensä 71,900 markan vuokramaksuista. 1 vaunupaikkaa koskeva sopimus peruutettiin sittemmin ja paikka vuokrattiin [3]) uudelleen 16,200 markan vuokrasta; sen entinen vuokra oli ollut 20,100 markkaa.

Kiinteistölautakunta määräsi [4]), että lauantaisin ja sunnuntaisin huhtikuun 15 p:n ja lokakuun 15 p:n välisenä aikana 1931 saisi myydä marjoja ja hedelmiä kahdessa paikassa Kaisaniemenpuistossa ja kahdessa paikassa Eläintarhassa. Paikat oli vuokrattava huutokaupalla ehdoin, että vuokrasta 5 % oli suoritettava huutokauppatilaisuudessa, 50 % kesäkuun 1 p:nä ja loput eli 45 % elokuun 1 p:nä. Myyntioikeudet luovutettiin [5]) sittemmin yhteensä 38,200 markan maksuista.

Edelläkäyneen huutokaupan jälkeen vuokrattiin [6]) 16 valokuvauspaikkaa, joista 3 Kaisaniemenpuistosta, 2 Korkeasaarelta, 2 Mustikkamaalta, 3 Seurasaarelta, 1 Mustasaarelta, 2 Pihlajasaarelta, 1 Lauttasaarelta ja 2 Hietaniemen uimarannalta yhteensä 67,100 markan maksuista. Kauppaneuvos Henrik Borgströmin puistossa myönnettiin [7]) samanlainen oikeus kesän ajaksi 250 markan korvauksesta.

Aktiebolaget Libra osakeyhtiölle myönnettiin [8]) oikeus huhtikuun 15 p:n ja lokakuun 15 p:n välisenä aikana pitää henkilövaakoja Runeberginesplanaadissa, Etelärannalla kauppahallin vieressä, Rautatientorilla, Korkeasaarella ja Kaivopuistossa 500 markan kuukausimaksusta vaakaa kohden. Sitäpaitsi oikeutettiin [9]) yhtiö pitämään vaaka Hietarannalla kesän aikana 5,000 markan maksusta, sekä vaaka auto-omnibussilinjojen päätekohdan odotushuoneessa toistaiseksi, lukien toukokuun 15 p:stä 500 markan kuukausivuokrasta, mikä viimeinen sopimus sittemmin pidennettiin [10]) marraskuun 15 p:stä kesäkuun 1 p:ään 1932 1,000 markan vuokrasta koko ajalta.

Dayton vaaka osakeyhtiö oikeutetiin [11]) asettamaan henkilövaakoja Rantatorin, Hietalahdentorin ja Hakaniementorin halleihin joulukuun 1 p:stä lukien 100 markan kuukausivuokrasta vaakaa kohti. Koska yhtiö kuitenkin vasta joulukuun puolivälissä oli asettanut vaa'at paikoilleen, päätti [12]) lautakunta, että maksu vaakojen pitämisestä laskettaisiin vasta 16 p:stä joulukuuta.

Talojaosto myönsi [13]) Akateemiselle kirjakaupalle oikeuden kesäkuun 1 p:n ja syyskuun 1 p:n välisenä aikana myydä aikakauslehtiä Pohjois- ja Eteläsatamissa etukäteen kaupunginkassaan suoritettavasta 2,000 markan maksusta.

No name aktiebolag niminen yhtiö oikeutetiin [14]) kesäkuun 15 p:stä syyskuun 1 p:ään Pohjois- ja Eteläsatamissa pitämään kaupan makeisia pusseissa 500 markan vuokrasta kummastakin paikasta eli yhteensä 1,000 markan maksusta.

Joulukuusien myyntipaikkoja luovutettiin [15]) Merisatamasta, Hietalahdentorilta, Hakaniementorilta ja Eteläiseltä Rautatienkadulta kaikkiaan

[1]) Kiint. lautak. 23 p. helmik. 184 ja 186 §. — [2]) Taloj. 12 p. maalisk. 51 §. — [3]) S:n 23 p. toukok. 78 §. — [4]) Kiint. lautak. 16 p. helmik. 157 §. — [5]) Taloj. 12 p. maalisk. 49 § ja 26 p. maalisk. 54 §. — [6]) S:n 12 p. maalisk. 47 § ja 26 p. maalisk. 56 §. — [7]) Kiint. lautak. 15 p. kesäk. 603 §. — [8]) Taloj. 30 p. tammik. 4 §. — [9]) Kiint. lautak. 11 p. toukok. 487 §. — [10]) Taloj. 19 p. lokak. 154 §. — [11]) S:n 30 p. marrask. 181 §. — [12]) Kiint. lautak. 21 p. jouluk. 1,357 §. — [13]) Taloj. 16 p. huhtik. 61 §. — [14]) S:n 7 p. toukok. 70 §. — [15]) S:n 30 p. marrask. 179 §.

n. 40, ollen vuokraa perittävä 50 markkaa päivässä tavallisen rautatievaunun ja 100 markkaa kaksoisvaunun paikasta ja muista myyntipaikoista, kuitenkin siten, että jos vaunu oli saapunut myyntipaikalle jälkeen klo 12, oli siltä päivältä veloitettava ainoastaan puoli maksua.

Pelastusarmeija oikeutettiin[1]) asettamaan tavanmukaiset joulupatansa erinäisiin paikkoihin kaupungilla.

Arpain myyntiä varten luovutettiin kaupungin kioskeja sekä myönnettiin[2]) lupia kioskien pystyttämiseen 10 tapauksessa, jota vastoin yhdessä tapauksessa vastaava anomus evättiin[3]).

Lupa julistusten asettamiseen. Helsingin luistelijat niminen yhdistys oikeutettiin[4]) pikaluistelun maailmanmestaruuskilpailuja varten asettamaan painettuja julistuksia puistoihin y. m. paikkoihin tarkoitusta varten tehdyille telineille.

Filmaus- ja valokuvausoikeudet. Päätettyään[5]) periaatteessa, että filmausoikeuksia rajoitetuilla alueilla kaupungissa saataisiin vuodeksi 1932 vuokrata huutokaupalla, määräsi[6]) lautakunta, että kaupunki jaetaan kolmeen filmauspiiriin, joiden rajat samoinkuin muut filmaus- ja valokuvausoikeuksien huutokauppaehdot hyväksyttiin[7]) seuraaviksi:

Liikkuvaa filmausta varten on kaupunki jaettu kolmeen piiriin nimittäin:

1) Eteläinen piiri, pohjoisena rajana Eteläinen Esplanaadikatu ja Bulevardi;

2) Itäinen piiri, eteläisenä rajana Eteläinen Esplanaadikatu, lännessä Keskuskatu ja rautatielinja;

3) Läntinen piiri, eteläisenä rajana Bulevardi, itäisenä Keskuskatu ja rautatielinja.

Hietaranta ja saaret sekä Kaisaniemi eivät sisälly näihin piireihin, jota paitsi filmaus on kielletty 100 metriä lähempänä kiinteätä valokuvauspaikkaa. Kussakin piirissä saadaan filmausta harjoittaa kahdella koneella, joihin kuhunkin filmausoikeus huutokaupataan erikseen, alimman vuokran ollessa 1,500 markkaa konetta kohti.

Kiinteitä valokuvauspaikkoja luovutetaan Kaisaniemestä 1) joutsenlammen länsipuolelta, 2) Liisankadun puolelta ja 3) Liisankadun kohdalta; Korkeasaarelta 1) laivalaiturin luota ja 2) karhuhäkin luota; Mustikkamaalta 1) uimarannalta ja 2) keskikentältä; Seurasaarelta 1) laivalaiturin luota, 2) ravintolan itäpuolelta ja 3) mantereelle johtavan sillan luota; Mustasaarelta kansanpuistojen isännöitsijän osoittamalta paikalta; Pihlajasaaren uimarannalta; Lauttasaarelta kansanpuistojen isännöitsijän osoittamalta paikalta; sekä Hietarannan 1) koillisosasta ja 2) lounaisosasta.

Ehdot: 1) filmausta ja valokuvausta saadaan harjoittaa maaliskuun 15 p:n ja marraskuun 15 p:n välisenä aikana;

2) liikkuvaa filmausta saadaan harjoittaa ainoastaan siinä piirissä, mihin asianomaista konetta varten on huudet u oikeus;

3) valokuvausta saadaan harjoittaa ainoastaan niillä paikoilla, jotka nimenomaan tarkoitusta varten osoitetaan;

4) maksu on suoritettava kaupunginkassaan 25 % erissä huutokauppatilaisuudessa, huhtikuun 1 p:nä, toukokuun 2 p:nä ja kesäkuun 1 p:nä;

[1]) Taloj. 14 p. jouluk. 185 §. — [2]) Kiint. lautak. 9 p. helmik. 131 § ja taloj. 30 p. tammik. 5 §, 6 p. helmik. 16 §, 26 p. maalisk. 57 §, 16 p. huhtik. 69 §, 7 p. toukok. 72 §, 23 p. toukok. 82 §, 11 p. kesäk. 94 §, 1 p. heinäk. 100 ja 101 §, 14 p. syysk. 118 §, 22 p. syysk. 125 §, 6 p. lokak. 140 §, 19 p. lokak. 153 § ja 16 p. marrask. 175 §. — [3]) Kiint. lautak. 2 p. marrask. 1,125 §. — [4]) Tonttij. 9 p. helmik. 38 §. — [5]) Kiint. lautak. 24 p. elok. 842 §. — [6]) S:n 14 p. jouluk. 1,312 §. — [7]) S:n 29 p. jouluk. 1,381 §.

5) myöhästyneestä maksusta suoritetaan 15 %:n korko erääntyneelle määrälle ja 20 markkaa ylimääräisestä kannosta;

6) vuokraajan on tarkoin noudatettava niitä määräyksiä, joita järjestysviranomaiset taikka tori- ja hallikaupan valvoja sekä kansanpuistoissa kansanpuistojen isännöitsijä laillisesti antavat;

7) jos vuokraaja laiminlyö edellämainittujen maksujen suorittamisen taikka muuten rikkoo vuokrasopimuksen taikka sen perusteella annettuja ohjeita, on kiinteistötoimistolla oikeus heti peruuttaa sopimus ja estää liikkeen jatkaminen ilman että maksettua vuokraa suoritetaan takaisin minkä lisäksi vuokraaja on velvollinen korvaamaan kaupungille tästä ehkä aiheutuvan vahingon;

8) filmaus- ja valokuvausoikeudet annetaan ainoastaan Helsingissä asuville henkilöille tai toiminimille, jotka ovat suorittaneet kaupungille tulevat verot ja maksut vähintään kolmelta edelliseltä vuodelta;

9) tarjoukset alistetaan kiinteistölautakunnan hyväksyttäviksi; sekä

10) vuokra-ajan kuluessa ei myönnetä uusia filmaus- tai valokuvausoikeuksia.

Kaupungin omistamien rakennusten myynti. Tonteilla Lapinlahdenkatu n:o 5 ja Malminkatu n:o 18 sijaitsevat rakennukset myytiin [1]) huutokaupalla purettaviksi ja poiskuljetettaviksi, samoin [2]) Hietalahdentorilla oleva virvoitusjuomakioski.

Kortteli n:o 215. Keskustalli osakeyhtiölle vuokrattiin [3]) Kampin alueelta (korttelista n:o 215) noin 1,200 m²:n suuruinen alue syyskuun 1 p:stä 1931 lukien 3 kuukauden irtisanomisajoin ratsastuskenttänä käytettäväksi 1,300 markan vuosivuokrasta, ehdoin, että hakija laittaa ratsastuskentän kuntoon ja huolehtii sen hoidosta. Sittemmin lisättiin [4]) vuokrasopimukseen ehto, jonka mukaan poliisilaitoksen ratsastava osasto saisi harjoitella kentällä keskiviikkoisin klo 9—11, ollen yhtiön sallittava myös muiden, joilla siihen oli kiinteistölautakunnan lupa, käyttää kenttää ratsastusharjoituksiin lautakunnan määräämінä aikoina.

Talonisännöitsijä oikeutettiin [5]) luovuttamaan kyseessäolevan korttelin rakennukset n:ot 3 ja 4 poliisilaitoksen kieltolakikomennuskunnan takavarikoimia autoja varten sekä vuokraamaan vapaana olevat tilat rakennuksista n:ot 5, 8, 9, 10 ja 11 varastosuojiksi 5 markan kuukausivuokrasta m²:ltä ja pihamaa tarpeen mukaan 2 markan 50 pennin kuukausivuokrasta m²:ltä sekä julkisella huutokaupalla myymään rakennus n:o 1 revittäväksi ja poiskuljetettavaksi.

Lisäksi eräät korttelissa olevat rakennukset ja alueet luovutettiin [6]) puhtaanapitolaitokselle 3 kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin ja ehdoin, että puhtaanapitolaitos omalla kustannuksellaan suorittaa kaikki tarpeelliset korjaukset hallinnassaan olevissa rakennuksissa sekä samoin ilman eri korvausta huolehtii kortteliin n:o 215 kuuluvasta talojen ja katujen puhtaanapidosta.

Koska puolustusministeriö korttelia kaupungille luovutettaessa oli kaupunginviranomaisten harkittavaksi alistanut, voisiko kaupunki mahdollisimman pientä vuokramaksua vastaan vuokrata asuntoja niille aliupseereille, jotka niissä puheenaolevana ajankohtana asuivat, siihen saakka kunnes kaupunki tulisi rakennuksia itse tarvitsemaan, vuokrasi [7]) lautakunta sittemmin kyseessäolevat huoneistot niiden entisille haltijoille entisiä vuokria vastaan, kui-

---

[1]) Kiint. lautak. 9 p. helmik. 132 §. — [2]) S:n 23 p. helmik. 186 §. — [3]) S:n 3 p. elok. 785 §. — [4]) S:n 17 p. elok. 819 §. — [5]) S:n 29 p. kesäk 687 §. — [6]) S:n 23 p. marrask. 1,201 §. — [7]) S:n 23 p. helmik. 183 §.

tenkin sillä muutoksella, että vuokrat niistä huoneistoista, joiden alimmat vuokrat oli laskettu 2 markan mukaan m²:ltä, korotettiin 2 markkaan 50 penniin m²:ltä.

Herrat A. J. Tuomi ja F. Hj. Vikström olivat anoneet saada pystyttää autorasvaamon Kampin alueelle ja päätti [1]) talojaosto oikeuttaa talonisännöitsijän vuokraamaan hakijoille n. 200 m²:n suuruisen alueen Salomoninkadun kohdalta vastapäätä linja-autoasemaa kolmen kuukauden irtisanomisajoin ja 30 markan vuosivuokrasta m²:ltä. Kaupunginhallitus suostui tähän toimenpiteeseen.

Brändön kartano. Ravintoloitsija R. Joffsille vuokrattiin [2]) 5 vuodeksi kesäkuun 1 p:stä 1932 lukien ne mainittuun kartanoon kuuluvat rakennukset ja alueet, jotka vuokraajalla ennestään oli ollut hallinnassaan, lukuunottamatta Loviselund nimistä palstaa, 70,000 markan vuosivuokrasta, joka oli maksettava vuosineljänneksittäin etukäteen ja muuten entiseen vuokrasopimukseen [3]) sisältyvin ehdoin, paitsi että sopimukseen oli otettava määräys siitä, että vuokraajan on huolellisesti hoidettava ja kunnossapidettävä kaikkea kaupungin omaisuutta, vesi- ja lämpö- sekä sähköjohdot ynnä puhelin- ja sähköpylväät siihen luettuina ja että kaikki vuokra-aikana lisäksi toimeenpannut parannukset ja korjaukset, olkootpa ne mitä laatua tahansa jäävät kaupungin hyväksi ja riidattomaksi omaisuudeksi ilman mitään korvausta, sekä että vuokrasopimus, ellei maksettavaksi erääntynyttä vuokraa ole 14 päivän kuluessa erääntymispäivästä lukien suoritettu, lakkaa olemasta voimassa ilman eri irtisanomista ollen vuokranhaltija velvollinen heti muuttamaan pois.

Ravintolain vuokraaminen. Esplanaadikappeli vuokrattiin [4]) kesän ajaksi Restaurant Börs aktiebolag nimiselle yhtiölle 140,000 markan vuokrasta sekä sittemmin [5]) viideksi kesäkaudeksi huhtikuun 15 p:stä 1932 lukien Osakeyhtiö Esplanaadikappeli — Esplanadkapellet aktiebolag nimiselle yhtiölle.

Kaivohuone vuokrattiin [6]) johtaja H. Johanssonille, jolle samalla myönnettiin oikeus kiinteistölautakunnalle tehdyn ilmoituksen jälkeen siirtää vuokraoikeus Osakeyhtiö Kaivohuone nimiselle perustettavana olevalle yhtiölle tämän tultua merkityksi kaupparekisteriin, toukokuun 1 p:stä 1931 lokakuun 1 p:ään 1935 ollen vuokra 50,000 markkaa vuonna 1931, 75,000 markkaa vuosina 1932—33 ja 100,000 markkaa vuosina 1934—35. Vuokraajalle luovutettiin samalla erinäisin ehdoin ravintolan vieressä olevan kesäteatterin käyttöoikeus.

Korkeasaaren ravintola vuokrattiin [7]) ravintoloitsija G. Björkqvistille toukokuun 1 p:stä 1931 saman vuoden loppuun 30,000 markan vuokrasta koko ajalta, ehdoin että vuokraaja omalla kustannuksellaan suorittaa kaikki tarpeelliset sisäkorjaukset sekä omalla kustannuksellaan hankkii ravintolaa varten tarpeellisen jään sekä lisäksi ehdoin, että kioskeissa pidetään kaupan eläimille soveltuvia ruokia eläintarhan valvojan lähempien määräysten mukaan. Sittemmin päätti [8]) lautakunta vuokrata kyseessäolevan ravintolan edelleen viiden vuoden ajaksi herra Björkqvistille entisin vuokraehdoin siten lisättyinä, että vuokraaja asettaisi hyväksyttävät takaajat vuokramaksun suorittamisesta.

Seurasaaren ravintola vuokrattiin [8]) viideksi vuodeksi rouva A. Axille entisin vuokraehdoin, ollen vuokramaksu kuitenkin 2,000 markkaa korkeampi vuodessa siinä tapauksessa, että kaupunki uusisi ravintolan valaistuslaitteet.

---

[1]) Taloj. 7 p. syysk. 110 § — [2]) Kiint.lautak. 2 p. marrask. 1,118 §. — [3]) Ks. v:n 1927 kert. s. 146. — [4]) Kiint. lautak. 2 p. helmik. 113 §. — [5]) S:n 30 p. marrask. 1,226 §. — [6]) S:n 27 p. huhtik. 418 §. — [7]) S:n 20 p. huhtik. 395 §. — [8]) S:n 5 p. lokak. 1,004 §.

Tuurholman kahvilakioski vuokrattiin [1]) rouva E. Paaterolle 3,000 markan vuosivuokrasta vuodeksi 1932 entisin vuokraehdoin.

Korkeasaaren ja Seurasaaren ravintolat sekä Tuurholman kahvikioski oli pidettävä avoinna myöskin hiihtokauden aikana.

Aktiebolaget Alphyddan nimisen yhtiön kanssa tehtyyn vuokrasopimukseen tehtiin [2]) eräitä muutoksia.

Tuurholman ravintolan vuokramaksu alennettiin [3]) vuodelta 1931 4,000 markkaan vuodessa.

Mustasaaren ravintolan vuokra alennettiin [4]) vuoden 1932 ajaksi 5,000 markkaan vuodessa.

Linja-autoliikenteen odotus- ja toimistohuoneisto. Linja-autoliikenteen odotus- ja toimistohuoneistoksi sisustettu huoneisto Salomonkadun varrella vuokrattiin [5]) Linja-autoliikennöitsijäin liiton r.y. Helsingin paikallisosastolle toukokuun 1 p:stä lukien toistaiseksi 2,500 markan kuukausivuokrasta siten, että vuokraajalla oli oikeus harjoittaa kioskikauppaa toimistohuoneistossa, tullen vuokraajan omalla kustannuksellaan huolehtia puhtaanapidosta, lämmityksestä ja valaistuksesta. Lisäksi oli kaupungille varattava oikeus omaan laskuunsa vuokrata odotushuoneesta paikka henkilövaakaa varten sekä vuoden kuluttua myöntää lähistöllä kioski- y.m. oikeuksia muille. Marraskuun 1 p:n 1931 ja toukokuun 1 p:n 1932 väliseltä ajalta vuokra alennettiin [6]) 2,000 markkaan kuukaudelta.

Vuokrien alentaminen. Hietaniemenkadun talon n:o 4 huoneistojen vuokrat alennettiin [7]) syyskuun 1 p:stä 1931 lukien. Mäkelänkadun varrella sijaitsevien kunnallisten työväenasuntojen vuokrat alennettiin [8]) 50 markalla huoneistoa kohti kuukaudelta heinäkuun 1 p:stä 1931 lukien. Tuberkuloottisten perheiden Tammisaarenkadun n:oissa 3—7 olevan asuinrakennuksen vuokrat huoneen ja keittiön huoneistoista määrättiin [9]) 400 markaksi kuukaudessa.

Pesutupamaksut tuberkuloottisten perheiden asuinrakennuksissa Loviisankadun n:oissa 6—8 ja Hangonkadun n:ossa 4 poistettiin [10]).

Kunnallisia työväenasuntoja koskevia määräyksiä. Talojaosto päätti [11]), että jos kunnallisen työväenasunnon vuokraaja jättää kahdelta kuukaudelta vuokransa maksamatta, on häntä kohtaan ryhdyttävä ankariin häätötoimenpiteisiin. Samoin määrättiin [12]), että ainoastaan vanhemmat ja sisarukset saisivat asua sanottujen asuntojen vuokraajien luona.

Katajanokan tavara-asema. Rautatiehallituksen kirjelmän johdosta päätti [13]) lautakunta, että Helsingin makasiiniosakeyhtiölle luovutetaan takaisin 250 m²:n suuruinen ala kaupungin yhtiöltä vuokraamasta makasiinista, jonka alan Helsingin makasiiniosakeyhtiö puolestaan tulisi vuokraamaan Aktiebolag Enroth & C:o osakeyhtiölle heinäkuun 1 p:stä 1931 lukien.

Vuokraoikeuden järjestely. Lautakunta päätti [14]) vapauttaa herra G. Hellströmin Hakaniemen torilla korttelin n:o 296a vieressä olevaa 200 m²:n suuruista varastoaluetta koskevasta vuokrasopimuksesta heinäkuun 1 p:stä 1931 lukien sekä veloittaa Gyllenberg & C:o nimistä toiminimeä samasta alueesta heinäkuun 1 p:n ja lokakuun 1 p:n 1931 väliseltä ajalta 200 markkaa kuukaudessa.

Vuokraoikeuden siirto. Herttoniemen huvilan n:o 21 vuokraoikeus siirrettiin työmies K. Boxströmille [15]).

---

[1]) Kiint. lautak. 5 p. lokak. 1,004 §. — [2]) S:n 26 p. lokak. 1,086 §. — [3]) S:n 15 p. kesäk. 600 §. — [4]) S:n 21 p. syysk. 944 §. — [5]) S:n 13 p. huhtik. 361 §. — [6]) Taloj. 16 p. marrask. 174 §. — [7]) Kiint. lautak. 3 p. elok. 784 §. — [8]) S:n 13 p. heinäk. 733 §. — [9]) S:n 21 p. jouluk. 1,354 §. — [10]) Taloj. 6 p. lokak. 139 §. — [11]) S:n 30 p. tammik. 15 §. — [12]) S:n 26 p. helmik. 34 §. — [13]) Kiint. lautak. 29 p. kesäk. 668 §. — [14]) S:n 14 p. jouluk. 1,315 §. — [15]) Taloj. 5 p. maalisk. 40 §.

Vuokralle otetut huoneistot. Kiinteistölautakunta otti vuoden varrella vuokralle seuraavat huoneistot, joihin sijoitettaisiin alla mainitut virastot ja laitokset:

kaupunginvaltuuston kokouksia varten Pörssisalin 6 kuukauden ajaksi, lukien kesäkuun 1 p:stä 25,000 markan kuukausivuokrasta, sekä joulukuun ajaksi n.s. Valkoisen salin Aktiebolaget Svenska gården nimiseltä osakeyhtiöltä 1,000 markan maksua vastaan istuntoa kohti valoineen ja lämpöineen [1]);

tilastotoimiston tarpeisiin sen hallussa siihen asti olleen huoneiston Heikinkadun talossa n:o 12 vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien 55,000 markan vuosivuokrasta [2]);

työnvälitystoimiston tarpeisiin Helenankadun talossa n:o 4 sijaitsevat huoneistot 5 vuodeksi kesäkuun 1 p:stä lukien yhteensä 134,400 markan vuosivuokrasta lämpöineen; kuluvan vuoden vuokraa varten kaupunginhallitus helmikuun 12 p:nä myönsi 46,900 markkaa [3]);

työnvälitystoimiston merimiesosaston tarpeisiin Etel. Makasiinikadun talossa n:o 6 sijaitsevan huoneiston vuodeksi kerrallaan lukien kesäkuun 1 p:stä 1,750 markan kuukausivuokrasta; kaupunginhallitus myönsi toukokuun 22 p:nä 12,000 markkaa kuluvan vuoden vuokraa varten [4]);

rakennustarkastuskonttorin tarpeisiin sen siihenastisen Unioninkadun talossa n:o 20 sijaitsevan huoneiston kesäkuun ja heinäkuun ajaksi entisin ehdoin [5]);

asuntotarkastuskonttorin tarpeisiin sen siihenastisen huoneiston Mikonkadun talossa n:o 11 kesäkuun ja heinäkuun ajaksi 2,500 markan kuukausivuokrasta [6]);

köyhäinhoitolautakunnan työtupaa varten huoneiston Helsinginkadun talossa n:o 1 syyskuun 1 p:stä lukien 1,880 markan kuukausivuokrasta, ja oli aikaisempi sopimus, joka koski toista huoneistoa samassa talossa, lakkautettava sanotusta ajankohdasta [7]); myöhemmin ehdotti [8]) kiinteistölautakunta kaupunginhallitukselle, että kyseessäolevat huoneistot vuokrattaisiin tammikuun 1 p:stä 1932 toukokuun 31 p:ään 1932 5,500 markan kuukausivuokrasta; kaupunginhallitus hyväksyi lautakunnan esityksen lokakuun 22 p:nä;

kansakoulujen kanslioille huoneistoja talossa n:o 11 Iso Roobertinkadun varrella vuoden ajaksi, lukien kesäkuun 1 p:stä, vuosivuokran ollessa 30,000 markkaa suomenkielisten ja 29,000 markkaa ruotsinkielisten kansakoulujen kansliasta; vastaavat kansliahuoneistot talossa n:o 4 Tähtitorninkadun varrella oli irtisanottava samasta ajankohdasta [9]);

lastentarhain kanslian tarpeisiin sen siihenastisen, Heikinkadun talossa n:o 12 sijaitsevan huoneiston vuoden ajaksi, lukien kesäkuun 1 p:stä 40,000 markan vuosivuokrasta [10]);

Touhulan lastentarhan tarpeisiin huoneiston talossa n:o 14 Neljännen linjan varrella 1 p:stä maaliskuuta 1931 1 p:ään kesäkuuta 1932 6,000 markan kuukausivuokrasta [11]);

Bertha-Mariahemmet-nimisen lastentarhan tarpeisiin sen hallussa siihen

---

[1]) Kiint. lautak. 18 p. toukok. 507 § ja 23 p. marrask. 1,213 §. — [2]) S:n 26 p. tammik. 76 § ja 9 p. helmik. 133 §. — [3]) S:n 9 p. helmik. 135 §. — [4]) S:n 11 p. toukok. 484 §. — [5]) S:n 30 p. maalisk. 307 §. — [6]) Taloj. 7 p. syysk. 116 §. — [7]) Kiint. lautak. 31 p. elok. 862 §. — [8]) S:n 12 p. lokak. 1,026 §. — [9]) S:n 19 p. tammik. 58 §. — [10]) S:n 26 p. tammik. 77 § ja 9 p. helmik. 133 §. — [11]) S:n 4 p. toukok. 449 §.

asti olleen, Töölönkadun talossa n:o 47 sijaitsevan huoneiston vuoden ajaksi lukien tammikuun 1 p:stä 60,000 markan vuosivuokrasta [1]);

Hemgård lastentarhan tarpeisiin sen siihenastisen huoneiston Saarikadun talossa n:o 4 tammikuun ajaksi 1932 [2]) sekä Hämeentien talossa n:o 67 olevan huoneiston sanotun lastentarhan tarpeisiin helmikuun 1 p:stä 1932 kesäkuun 1 p:ään 1937 56,100 markan vuosivuokrasta [3]) ja myönsi kaupunginhallitus joulukuun 23 p:nä 50,000 markkaa tarvittaviin korjauksiin;

puhtaanapitolaitoksen tarpeisiin Vaasankadun talossa n:o 21 olevan kaksikerroksisen autotallin tammikuun 1 p:stä 1932 toukokuun 31 p:ään 1933 54,000 markan vuosivuokrasta lämpöineen ja vesineen; laitoksen siihenastisesta Viipurinkadun talossa n:o 4 sijaitsevasta autotallista luovuttaisiin vuokrasopimuksen päätyttyä joulukuun 31 p:nä [4]); kaupunginhallitus hyväksyi toimenpiteen lokakuun 22 p:nä;

keskuskeittolan tarpeisiin sen siihenastisen huoneiston Sturenkadun talossa n:o 27 1 p:stä syyskuuta lukien 1 p:ään kesäkuuta 1932 6,500 markan kuukausivuokrasta [5]);

kiinteistötoimiston tarpeisiin 3 kuukauden ajaksi, lukien kesäkuun 1 p:stä, sen siihenastisen huoneiston Pörssitalossa 7,000 markan kuukausivuokrasta [6]), sekä edelleen 3 kuukauden ajaksi, lukien syyskuun 1 p:stä 7,000 markan kuukausivuokrasta syys- ja lokakuulta sekä 3,760 markan vuokrasta marraskuulta [7]); vuokraa varten kaupunginhallitus joulukuun 3 p:nä myönsi yhteensä 38,760 markkaa; sekä

poliisilaitoksen V:n vartiopiirin tarpeisiin herra J. Åkerfeltin hallinnassa olevasta autohallista Eurantien n:ossa 7 autovajan kahta autoa ja yhtä moottoripyörää varten kesäkuun 1 p:stä 1931 lukien toistaiseksi 350 markan kuukausivuokrasta; samalla lautakunta kaupunginhallitukselta pyysi 2,450 markan määrärahan vuokraa ja 2,000 markan määrärahan väliseiniä varten [8]). Kaupunginhallitus myönsi huhtikuun 30 p:nä pyydetyt määrärahat.

Kaupungin vuokraamien huoneistojen vuokrien alentaminen. Lautakunnan kehoitettua talonisännöitsijää koettamaan saada kaupungin vuokraamien huoneistojen vuokria alennetuiksi, lautakunta sittemmin hyväksyi [9]) seuraavat vuosivuokrien alennukset kesäkuun 1 p:stä lukien:

tuberkuloosihuoltotoimiston alainen miespuolisten tuberkuloosipotilaiden koti, Kotkankatu n:o 5 36,000 markasta 32,000 markkaan;

Pasilan alueläkärin vastaanottohuone, Hertankatu n:o 12 11,400 markasta 10,200 markkaan;

köyhäinhoitolautakunnan avustuskanslia I, Fabianinkatu n:o 8 22,000 markasta 20,000 markkaan;

lastentarha Kotivara, Kumpulankatu n:o 4 33,000 markasta 27,600 markkaan; sekä

köyhäinhoitolautakunnan työtupa, Lönnrotinkatu n:o 32 84,000 markasta 81,600 markkaan.

Samoin lautakunta päätti [10]) antaa asiamiehen tehtäväksi peruuttaa nykyiset ja laatia uudet vuokrasopimukset seuraavista huoneistoista, joiden vuokranantajat suostuivat alentamaan vuokria seuraavasti:

lastentarha Solhem, Pursimiehenkatu n:ot 9—11 48,000 markasta 36,000 markkaan;

---

[1]) Kiint.lautak. 19 p. tammik. 56 §. — [2]) S:n 14 p. jouluk. 1,318 §. — [3]) S:n 14 p. jouluk. 1,319 §. — [4]) S:n 5 p. lokak. 995 §. — [5]) S:n 24 p. elok. 844 §. — [6]) S:n 2 p. maalisk. 215 §. — [7]) S:n 24 p. elok. 843 §. — [8]) S:n 8 p. huhtik. 338 §. — [9]) S:n 26 p. tammik. 73 § ja 30 p. tammik. 83 §. — [10]) S:n 9 p. helmik. 134 §.

Toukolan lastentarha, Toukolantie n:o 13 44,400 markasta 38,640 markkaan; sekä

köyhäinhoitolautakunnan väliaikainen avustuskanslia, Runeberginkatu n:o 58 26,400 markasta 20,400 markkaan.

Kaupungin laitoksia varten vuokrattujen huoneistojen irtisanominen. Lautakunta päätti [1]) kehoittaa niitä kaupungin laitoksia, jotka olivat sijoitetut vuokrahuoneistoihin, hyvissä ajoin ilmoittamaan olivatko sopimukset jostakin syystä irtisanottavat. Samalla kehoitettiin asiamiestä lähettämään jäljennökset vuokrasopimuksista asianomaisille laitoksille samalla huomauttaen sanotusta velvollisuudesta.

Palovakuutukset. Lautakunta päätti [2]) palovakuuttaa Kansakoulukadun n:ossa 3 sijaitsevan ammattikoulutalon Kaupunkien yleisessä paloapuyhdistyksessä ehdoin, että vakuutus saataisiin peruuttaa yhden vuoden kuluttua ja että vakuutusmaksu siinä tapauksessa laskettaisiin yleisen vuosivakuutustariffin mukaan.

Käpylän urheilukentän paviljongit vakuutettiin [3]) kumpikin 24,000 markasta palovakuutusosakeyhtiö Imatrassa, Nikkilän sairaalan uusi sairaalapaviljonki [4]) 5,000,000 markasta ja Pengerkadun n:ossa 5 oleva poliisitalo [5]) 1,000,000 markasta vakuutusosakeyhtiö Pohjolassa.

Talojaosto päätti [6]), että kaupungin kiinteä omaisuus palovakuutettaisiin ainoastaan Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttivissa yhtiössä, josta päätöksestä kiinteistölautakunnalle oli ilmoitettava.

Tuulettajan hankkiminen. Lastentarhain johtokunnan anomuksesta lautakunta päätti [7]) kaupunginhallitukselle ehdottaa, että rakennuskonttorin tehtäväksi annettaisiin lastentarhojen huoneistoissa suoritettavia korjauksia varten talousarvioon merkityillä määrärahoilla asettaa pieni sähkötuulettaja Touhulan lastentarhan keittiössä olevan ilmanvaihtoaukon suulle ja että rakennuskonttoria samalla kehoitettaisiin supistamaan mainitun lastentarhan huoneiston muut korjaukset mahdollisimman vähiin.

Kumpulan siirtolapuutarhaan sijoitetun puhelinautomaatin valvonta. Sittenkuin rahatoimikamari toukokuun 7 p:nä 1930 oli päättänyt asettaa puhelinautomaatin Kumpulan siirtolapuutarhan porttirakennukseen ja antanut kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijän tehtäväksi puhelinautomaatin valvonnan ja siitä kertyvien tulojen tilityksen, päätti [8]) talojaosto, koska siirtolapuutarhojen valvonta kuului kansanpuistojen isännöitsijälle siirtää myös puhelinautomaatin valvonnan ja siitä kertyvien rahojen tilityksen kansanpuistojen isännöitsijälle, jonka tuli järjestää asia niin, että automaattia tyhjennettäessä on kaksi henkilöä läsnä ja että kertynyt määrä tällöin merkitään kirjoihin.

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka koskivat:

Esplanaadikappelin väliaikaista laajentamista [9]);

erinäisten torikauppiaiden anomusta kesäkuun 1 p:n 1931 jälkeen saada harjoittaa torikauppaa Kauppatorilla [10]);

vuotakaupan järjestämistä [11]);

Lapinlahdenkadun varrella tapahtuvaa kukkakauppaa [12]);

---

[1]) Kiint.lautak. 15 p. kesäk. 582 §. — [2]) S:n 30 p. maalisk. 309 §. — [3]) Taloj. 13 p. helmik. 24 §. — [4]) S:n 16 p. huhtik. 67 §. — [5]) S:n 1 p. heinäk. 105 §. — [6]) S:n 26 p. maalisk. 52 §. — [7]) Kiint.lautak. 22 p. kesäk. 648 §. — [8]) Taloj. 7 p. toukok. 77 §. — [9]) Kiint. lautak. 9 p. maalisk. 232 §. — [10]) S:n 23 p. maalisk. 288 §. — [11]) S:n 4 p. toukok. 457 §. — [12]) S:n 27 p. huhtik. 417 §.

virutushuoneiden lakkauttamista [1]);
Helsingfors fiskhandelsförening r.f. nimisen yhdistyksen anomusta kalojen kulkukaupan ehkäisemisestä [2]);
sanomalehtien myynti- ja kengänkiilloituspaikkojen luovuttamista [3]);
raastuvanoikeuden huoneisto-olojen parantamista [4]);
kaupungintalon huoneistojen jakoehdotusta [5]);
Ullanlinnan kylpylaitoksen säilyttämistä [6]);
valtion osuuden määräämistä tulo- ja omaisuusverolautakunnan vuokra-, lämpö- ja valaistusmenoihin vuosittain talousarvioon merkityn määrärahan perusteella sekä valtion osuuden merkitsemistä tulona talousarvioon [7]); sekä
alueiden ja rakennusten luovuttamista korttelista n:o 215 puhtaanapitohallitukselle [8]).

Evättäviksi ehdotettiin tarjoukset, joita olivat tehneet Asunto-osakeyhtiö uusi linjatalo osakemerkinnästä yhtiössä Neljäs linja n:o 14 [9]) ja Aktiebolaget Fabian niminen yhtiö huoneiston vuokraamisesta puhtaanapitolaitoksen tarvetta varten talosta n:o 23 Fabianinkadun varrella [10]).

8. Kiinteistötoimiston kansanpuisto-osaston toimialaan kuuluvat asiat.

Kalastajatorpan vuokraaminen. Lautakunta päätti [11]) vuokrata Kivinokan kansanpuistoalueella sijaitsevan kalastajatorpan konttoristi G. Berlinille seuraavilla ehdoilla:

1) vuokra-aika on 5 vuotta;

2) alue käsittää noin 1.4 hehtaaria, josta noin 0.6 hehtaaria on viljelysmaata (tätä nykyä niittyä);

3) herra Berlinille luovutetaan heti kyseessäoleva alue lukuunottamatta niittyä, joka on toistaiseksi vuokrattu ravintoloitsija R. Joffsille 6 kuukauden irtisanomisajalla, joten herra Berlin saa haltuunsa tämän alueen 7 kuukauden kuluttua; sekä

4) herra Berlin suorittaa 500 markan vuosivuokran ja sitoutuu kunnostamaan alueella olevan kalastajatorpan sekä siihen kuuluvan saunarakennuksen; saunarakennuksessa oleva huone on heti kunnostettava ja luovuttaa herra Berlin sen Kivinokan kansanpuiston kesävartijoille yöpymis- ja aterioimis- y.m. tarkoituksiin.

Alueen vuokraaminen Mustikkamaalta. Koska Helsingin sosialidemokraattinen työväenyhdistys r.y. oli anonut Mustikkamaalta vuokraamansa alueen vuokraa alennettavaksi, mihin lautakunta ei katsonut voivansa suostua, päätti [12]) lautakunta vuokrata kyseessäolevan alueen Voimistelu- ja urheiluseura Kullervo r.y. nimiselle yhdistykselle lokakuun 1 p:stä 400 markan kuukausivuokrasta ja kolmen kuukauden irtisanomisajoin sekä ehdoin, että yhdistys poistaa alueella sijaitsevan laiturin sekä aluetta ympäröivän aidan, huolehtii raivauksesta ja alueen siistimisestä sekä rakennusten sisäkorjauksista sen jälkeen kuin kaupunki on kunnostanut ne.

Alueen vuokraaminen Kivinokan kansanpuistosta [13]). Voimistelu- ja urheilu-

---

[1]) Kiint.lautak. 11 p. toukok. 486 §. — [2]) S:n 1 p. kesäk. 564 §. — [3]) S:n 15 p. kesäk. 597 §. — [4]) S:n 22 p. kesäk. 646 §. — [5]) S:n 13 p. heinäk. 750 §. — [6]) S:n 17 p. elok. 820 §. — [7]) S:n 5 p. lokak. 1,011 §. — [8]) S:n 5 p. lokak. 994 §. — [9]) S:n 23 p. maalisk. 289 §. — [10]) S:n 29 p. kesäk. 677 §. — [11]) S:n 29 p. kesäk. 683 §. — [12]) S:n 31 p. elok. 865 §. — [13]) S:n 18 p. toukok. 519 §.

seura Helsingin Ponnistukselle vuokrattiin eräs Kivinokan alue kuluvaksi kesäksi 1,000 markan maksusta, joka oli ennakolta suoritettava kaupunginkassaan ja ehdoin, ettei yhdistys estä maihinnousua oman alueensa ulkopuolelle ja että yhdistys lähemmin määrätyllä tavalla huolehtii järjestyksen ylläpitämisestä koko niemellä.

Vuokrasopimusten irtisanominen. Koska rouva H. Salin ja kauppias V. Åberg, joille kummallekin Lauttasaaren läntisen niemen n.k. patterialueelta oli toukokuun 1 p:stä 1931 lukien vuokrattu palsta, todennäköisesti olivat harjoittaneet luvatonta väkijuomakauppaa, päätti [1]) lautakunta antaa asiamiehen tehtäväksi irtisanoa vuokrasopimukset.

Vuokraoikeuden siirto. Lauttasaaren n.s. Ryssänkärjessä sijaitsevan kahvilapaviljongin alueen vuokraoikeus siirrettiin [2]) ravintoloitsija S. Tuuralalle ja vuokra-aika pidennettiin toukokuun 31 p:ään 1934 entisin ehdoin.

Kansanpuistojen käyttöoikeudet. Eräät yhdistykset y. m. oikeutettiin kilpailu-, näytös-, kokous- y.m. tarkoituksiin käyttämään kaupungin kansanpuistoja 12 tapauksessa [3]).

Lupa rakennuksen pystyttämiseen. Nuoren Voiman liiton helsinkiläiskerholle myönnettiin [4]) oikeus pystyttää »Oma» kesämaja Lauttasaaren kansanpuistoalueelle, saaden maja jäädä paikoilleen myös talveksi hiihtoretkien pysähdyspaikkana käytettäväksi.

Kansanpuistoissa ulkosalla tapahtuva myynti. Herra A. Haapasalolle myönnettiin [5]) oikeus kesän ajaksi pystyttää 32 m²:n laajuinen siisti teltta ja harjoittaa uimapukujen ja leikkitarpeiden myyntiä ja lainausta Hietarannan uimarannalla 3,000 markan kuukausivuokrasta sekä ehdoin, että myyntiä harjoitetaan ainoastaan lain sallimana myymäläin aukioloaikana.

Sitä vastoin evättiin [6]) herra E. Peltolan anomus saada myydä ilmapalloja Hietarannalla, koska hakija ei ollut maksanut verojaan kaupungille.

Neiti E. Eklöf oikeutettiin [7]) Läntisen Pihlajasaaren pukusuojan parvekkeella pitämään kaupan ihovoiteita, uimapukuja y.m. sekä uimapukuja vuokrattavana; oikeudesta oli suoritettava 300 markan korvaus, joka oli etukäteen maksettava.

Rouva A. Juutilaiselle myönnettiin [8]) oikeus myydä virvokkeita Kivinokan kansanpuistossa kesän aikana 200 markan maksusta, joka oli etukäteen suoritettava. Sittemmin rouva Juutilainen oli anonut vapautusta vuokran suorittamisesta, koska hänen miehensä oli eroitettu Kivinokan kansanpuiston kaitsijan toimesta ja peruutti [9]) lautakunta myöntämänsä oikeuden ja vapautti hakijan vuokran suorittamisesta.

Dayton vaaka osakeyhtiö oikeutettiin [10]) asettamaan automaattinen henkilövaaka Läntisen Pihlajasaaren hiekkarannalle kesän ajaksi ehdoin, että yhtiö suorittaa puolet vaa'an tuottamista tuloista kaupungille.

Eräiden kaupungille kuuluvien maa-alueiden hallinto. Koska kiinteistölautakunnan hallinnassa oli eräitä maa-alueita, joiden hoitoon nähden ei ollut täyttä selvyyttä siitä, minkä osaston alaisia ne olivat, päätti [11]) lautakunta toistaiseksi antaa kansanpuisto-osaston hoidettaviksi Kulosaarella olevat kaupungin maat, Lauttasaaren läntisen niemen ja n.s. Kärleksudden nimisen

---

[1]) Kiint.lautak. 30 p. marrask. 1,237 §. — [2]) S:n 5 p. lokak. 1,000 §. — [3]) S:n 16 p. helmik. 161 §, 4 p. toukok. 452 ja 453 §, 18 p. toukok. 518 §, 15 p. kesäk. 602 §, 22 p. kesäk. 651 §, 29 p. kesäk. 673 §, 7 p. syysk. 896 §, 28 p. syysk. 969 §, 19 p. lokak. 1,068 §, 16 p. marrask. 1,175 § ja 23 p. marrask. 1,204 §. — [4]) S:n 13 p. heinäk. 738 §. — [5]) S:n 16 p. maalisk. 259 §. — [6]) S:n 16 p. maalisk. 260 §. — [7]) S:n 13 p. heinäk. 741 §. — [8]) S:n 13 p. heinäk. 746 §. — [9]) S:n 17 p. elok. 829 §. — [10]) S:n 26 p. toukok. 546 §. — [11]) S:n 7 p. syysk. 874 §.

niemen, kaupungin omistaman osan Mäntysaarta, Käärmeluodot sekä Pihlajasaaren ulkopuolella olevat ulkosaaret.

Kivinokan kansanpuistoalueen kehittäminen ja vartiointi. Lautakunta päätti [1]) kaupunginhallitukselle ehdottaa, että vartioinnin tehostamiseksi mainitulla alueella myönnettäisiin 4,950 markan määräraha. Koska kaupunginhallitus katsoi, että mainittu määrä oli otettava kiinteistölautakunnan määrärahoista, päätti [2]) lautakunta sittemmin tilapäisiin menoihin varatusta määrärahasta myöntää yhteensä 12,550 markkaa vartijan palkkaamiseen, kaluston hankkimiseen, kaivon kaivamiseen y.m.

Uimarantojen hiekoittaminen. Senjohdosta että Helsingin evankelisluterilaiset seurakunnat olivat ilmoittaneet suostuvansa luovuttamaan 18,000 m³ hiekkaa niihin paikkoihin, joissa kaupunki sitä tarvitsee, päätti [3]) lautakunta, että Pihlajasaarelle ruiskutettaisiin 2,000 m³, Mustikkamaalle 2,000 m³, Hietarannalle 4,000 m³, kauppaneuvos H. Borgströmin puiston rantaan 2,000 m³ ja Lauttasaaren eteläranalle 8,000 m³. Kaupunginhallitus päätti lokakuun 22 p:nä, että Hietaniemelle varastoitaisiin 5,000 m³, että sama määrä käytettäisiin sekä Mustikkamaan että Hietarannan kylpypaikkojen parantamiseen ja että Pihlajasaarelle ruiskutettaisiin 3,000 m³.

Poliisikoiran hankkiminen. Kaupunginhallituksen myönnettyä tarpeellisen määrärahan päätti [4]) lautakunta Lauttasaaren kansanpuistoon ylietsivä T. Sohlmanilta ostaa tämän tarjoaman poliisikoiran 1,400 markan hinnasta.

Metsänraivaustöiden suorittaminen kansanpuistoissa. Koska kaupunginvaltuusto syyskuun 16 p:nä oli metsänraivaustöiden suorittamiseksi kansanpuistoissa myöntänyt 135,000 markkaa, päätti [5]) lautakunta antaa kansanpuisto-osaston tehtäväksi kiireellisesti järjestää metsänraivaustyöt, kehoituksella yhdessä kaupunginpuutarhurin ja kaupungin metsänhoitajan kanssa valvoa, että raivaustyöt suoritetaan tarpeellisella varovaisuudella. Tuntipalkaksi määrättiin [6]) naisille 3 markkaa ja miehille 4 markkaa.

Hietarannan järjestyssäännöt lautakunta vahvisti [7]).

Kansanpuistojen ravintolain hinnastot. Kiinteistölautakunta vahvisti [8]) hinnastot vuodeksi 1931 kansanpuistojen ravintoloissa ja kioskeissa tapahtuvaa tarjoilua varten.

Kansanpuistojen liikenne. Kansanpuistojen liikenteen aikataulut lautakunta hyväksyi [9]) varaten samalla itselleen oikeuden tarpeen vaatiessa lisätä kulkuvuoroja.

Lautakunta päätti [9]), että Pihlajasaaren — Lauttasaaren linjalle oli otettava apulaiva ehdoin, ettei laivan omistajalta perittäisi mitään liikenneveroa. Tähän tarkoitukseen ehdotettiin sittemmin [10]) vuokrattavaksi seitsemäksi sunnuntaiksi heinäkuun 5 p:stä alkaen s/s Vehmaa 31,500 markan vuokrasta, jolloin laiva ajaisi reittiä Hietalahti—Lauttasaari klo 9.30—20, ollen kaupunki tarpeen vaatiessa oikeutettu muuttamaan reitin käsittämään myös Pihlajasaaren. Kaupunginhallitus myöntyi esitykseen heinäkuun 2 p:nä ja määräsi vuokran suoritettavaksi matkalippujen myynnistä kertyvillä varoilla.

Helsingin työväenyhdistyksen anomuksen johdosta lautakunta päätti [11]), että Mustikkamaan linjalla saataisiin myydä lippuja erikseen meno- ja paluumatkaa varten.

Lautakunta päätti [12]) hyväksyä kansanpuistojen isännöitsijän toimenpi-

[1]) Kiint.lautak. 15 p. kesäk. 612 §. — [2]) S:n 29 p. kesäk. 683 §. — [3]) S:n 5 p. lokak. 1,001 §; ks. myös tämän kert. s. 166 — [4]) Kiint.lautak. 13 p. heinäk. 740 §. — [5]) S:n 31 p. elok. 866 §. — [6]) S.:n 21 p. syysk. 945 §. — [7]) S:n 26 p. toukok. 545 §; ks. Kunnall. asetusk. s. 108. — [8]) Kiint.lautak. 13 p. huhtik. 364 §. — [9]) S:n 30 p. maalisk. 312 §. — [10]) S:n 29 p. kesäk. 685 §. — [11]) S:n 8 p. huhtik. 342 §. — [12]) S:n 13 p. heinäk. 743 §.

teet, joiden mukaan tämä oli sopinut eräiden vuokramoottoriveneiden omistajien kanssa siitä, että nämä määräpäivinä sitoutuivat olemaan kansanpuistojen isännöitsijän käytettävissä kuljettamassa matkustajia Pihlajasaarelle ja Mustikkamaalle käyttämällä kaupungin heille toimittamia matkalippuja ja ehdoin, että ainoastaan nämä saisivat käyttää mainittujen kansanpuistojen laitureita. Samalla ehdotettiin maksu matkasta Pihlajasaareen korotettavaksi.

Lautakunta esitti [1]) laivurien A. Österin ja J.G. Bäckströmin kanssa tehtäväksi sopimuksen liikenteen ylläpitämisestä kansanpuistoihin. Kaupunginhallitus valtuutti lokakuun 22 p:nä lautakunnan tekemään mainitun sopimuksen [2]).

Moottoriveneliikenteestä Mustikkamaalle päätettiin [3]) tehdä sopimus ulkolaitamoottorien kuljettajain seuran kanssa.

Eläinten ostaminen Korkeasaaren eläintarhaan. Vuoden varrella ostettiin Korkeasaaren eläintarhaan seuraavat eläimet:

Ilves Salmin pitäjän Orusjärveltä 4,500 markan hinnasta lisättynä saattajan matkakuluilla Sortavala—Helsinki—Sortavala [4]), naarasilves 2,500 markan hinnasta lisättynä hoitajan matkakuluilla [5]), näätä 1,500 markan hinnasta [6]), kaksi karhunpentua Salmin pitäjästä 4,000 markan yhteishinnasta lisättynä niiden kuljetuskustannuksilla Salmista Helsinkiin [7]), bolivialainen alpakkavasikka 300 saksanmarkan hinnasta vapaasti Hampurissa [8]), sekä sen emä 650 markan hinnasta [9]), kaksi kiviaasia 600 saksanmarkan hinnasta Hampurissa ja pari skunkkeja 2,000 suomenmarkan hinnasta [10]), kaksi naaraspuolista vanhempaa leijonanpentua Sirkus Conradolta 3,000 markan hinnasta [11]) sekä hilleri, tuhkuri, piisamimyyrä, orava, hiirihaukka, pari pronssikalkkunoita, pari Khaki Chambella-ankkoja, kaksi madagaskarilaista korukilpikonnaa ja kyykäärme [12]).

Lautakunta päätti [13]) hyväksyä puheenjohtajansa toimenpiteet, joiden nojalla seuraavat eläimet oli ostettu: 2 mäyränpentua, 5 siiliä, 3 jäniksenpoikasta, 2 viirupöllöä, 3 suopöllöä, 2 kanahaukkaa, 3 varpushaukkaa, 4 muuttohaukkaa, 2 tornihaukkaa, 2 hanhea, 1 suokilpikonna ja 1 kreikankilpikonna.

Lautakunta päätti [14]) oikeuttaa eläintarhan valvojan lautakuntaa kuulematta ostamaan korkeintaan 1,000 markkaa maksavia eläimiä sekä vuoden 1931 kuluessa käyttämään tähän tarkoitukseen korkeintaan 10,000 markkaa, ollen ostoista viipymättä tehtävä ilmoitus lautakunnalle.

Eksoottisten eläinten näyttely. Lautakunta päätti [15]) oikeuttaa Suvenniemen eläintieteellisen aseman järjestämään n.s. eksoottisten eläinten näyttelyn kesän ajaksi Palosaarelle eläintarhan valvojan osoituksen mukaan, ehdoin että näyttelyn järjestäjä luovuttaa kolmanneksen näyttelyn bruttotuloista kaupungille.

Sittemmin lautakunta hyväksyi [16]) aseman ehdotuksen, jonka mukaan pääsymaksu olisi aikuisilta 3 markkaa ja lapsilta 1:50 markkaa ja että bruttotuloiksi katsottaisiin se summa, joka saatiin kun vero oli vähennetty sisäänpääsymaksuista.

Ohjesääntö Korkeasaaren eläintenhoitajille vahvistettiin [17]).

Taksa aasilla ja kamelilla ratsastamisesta Korkeasaaren eläintarhassa vahvistettiin [18]).

---

[1]) Kiint.lautak. 5 p. lokak. 1,003 §. — [2]) Ks. tämän kert. s. 164. — [3]) Kiint. lautak. 9 p. marrask. 1,141 §. — [4]) S:n 26 p. tammik. 81 §. — [5]) S:n 30 p. maalisk. 318 §. — [6]) S:n 20 p. huhtik. 394 §. — [7]) S:n 18 p. toukok. 520 §. — [8]) S:n 15 p. kesäk. 622 §. — [9]) S:n 29 p. kesäk. 686 §. — [10]) S:n 13 p. heinäk. 742 §. — [11]) S:n 26 p. lokak. 1,094 §. — [12]) S:n 30 p. marrask. 1,232 §. — [13]) S:n 28 p. syysk. 972 §. — [14]) S:n 27 p. huhtik. 429 §. — [15]) S:n 27 p. huhtik. 430 §. — [16]) S:n 11 p. toukok. 496 §. — [17]) S:n 22 p. kesäk. 649 §. — [18]) S:n 17 p. elok. 826 §; ks. Kunnall. asetusk. s. 110.

Suomen eläinsuojeluyhdistyksen valvojain pääsy Korkeasaaren eläinsuojiin. Sittenkuin Suomen eläinsuojeluyhdistys oli pyytänyt, että sen valvojille varattaisiin esteetön pääsy Korkeasaaren eläisuojiin, päätti [1]) lautakunta hylätä yhdistyksen pyynnön esitetyssä muodossa, ollen kuitenkin yhdistyksen valvojilla oikeus päästä yleisöltä suljettuihin paikkoihin Korkeasaaren eläintarhassa eläintarhan valvojan kulloinkin antamalla erikoisluvalla.

Kansanpuistojen opasluonnos. Lautakunta päätti [2]) hyväksyä filosofianmaisteri R. Palmgrenin kirjoittaman pienen opasluonnoksen, jota voitaisiin käyttää perustana kansanpuistoissa kävijöitä varten laadittavalle oppaalle sekä myöntää maisteri Palmgrenille kirjoituksesta 1,000 markan palkkion.

Kaisaniemen verkkopallokentät päätettiin [3]) vuokrata kerrallaan korkeintaan kahdeksi viikoksi ollen vuokrat kannettava etukäteen. Vuokran suuruudeksi vahvistettiin 15 markkaa tunnilta; mutta siinä tapauksessa, ettei kenttää sateen, korjaustöiden tai muiden esteiden takia voida käyttää ei vuokraa ollut kannettava.

Käpylän raviradan kenttävuorot jaettiin [4]) erinäisin ehdoin eräiden ravi- ja moottoriseurojen kesken. Kansallisista kilpailuista määrättiin vuokra 1,000 markaksi yhdeltä päivältä ja 1,500 markaksi kahdelta perättäiseltä päivältä sekä kansainvälisistä kilpailuista vastaavasti 1,500 ja 2,000 markaksi. Kilpailujen jälkeen tuli järjestäjien saattaa rata entiseen kuntoonsa.

Eläintarhan urheilukentän pukeutumissuojat vuokrattiin [5]) erinäisille yhdistyksille, ja mainitun kentän kenttävuorot jaettiin [6]).

Hesperian pesäpallokentän kenttävuokrat. Lautakunta päätti [7]), yhtyen urheilulautakunnan lausuntoon, että Hesperian pesäpallokentän käyttämisestä kilpailutarkoituksiin oli vuokrana kannettava 10 % bruttotuloista, kuitenkin siten, että alin vuokra olisi 100 markkaa ja että kilpailujen toimeenpanija järjestäisi kentälle järjestysmiehet. Vuokrien perimiseen nähden päätti [7]) lautakunta, että kilpailuja varten oli kansanpuisto-osaston toimesta hankittava pääsylippuja, jotka luovutettaisiin kilpailujen toimeenpanijalle kenttälupatodistuksen yhteydessä. Kenttälupatodistuksen saantia varten oli anojan esitettävä rahatoimiston antama todistus siitä, että minimivuokra oli suoritettu. Kilpailujen jälkeisen päivän kuluessa oli kilpailujen toimeenpanija velvollinen palauttamaan ylijääneet liput sekä saatuaan kansanpuisto-osastolta reversaalin suorittamaan rahatoimistoon kaupungille mahdollisesti lankeavan lisäkenttävuokran.

Kampin kentän luovuttaminen koululaisten käytettäväksi. Lautakunta päätti [8]) suostua Helsingin yhteiskoulun ja reaalilukion anomukseen, että mainitun koulun oppilaat saisivat viettää välituntinsa Kampin kentällä ja että koulun kustannuksella saataisiin tehdä pieni portti Kampinkadun puoleiseen aitaan, ehdoin että portti varustetaan lukkolaitteella ja että hakija itse huolehtii sen avaamisesta ja lukitsemisesta.

Käpylän urheilukentän säännöt vahvistettiin [9]).

Hesperian pesäpallokentän varustaminen istumapenkeillä. Koska Hesperian pesäpallokenttää jo elokuussa todennäköisesti tultaisiin käyttämään kilpailutarkoituksiin, päätti [10]) lautakunta, että mainitulle kentälle oli hankittava 50 istumapenkkiä.

Hieromakoneiden asettaminen. Elektriska aktiebolaget A.E.G. nimiselle

---

[1]) Kiint.lautak. 30 p. marrask. 1,234 §. — [2]) S:n 7 p. syysk. 891 §. — [3]) S:n 11 p. toukok. 492 §. — [4]) S:n 11 p. toukok. 493 §. — [5]) S:n 4 p. toukok. 450 §. — [6]) S:n 11 p. toukok. 491 §. — [7]) S:n 24 p. elok. 851 §. — [8]) S:n 21 p. syysk. 943 §. — [9]) S:n 22 p. kesäk. 650 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 110. — [10]) Kiint.lautak. 3 p. elok. 788 §.

yhtiölle myönnettiin [1]) oikeus erinäisin ehdoin asettaa hieromakoneita Eläintarhan puketumissuojiin kesäksi 1932.

Kovaäänisen hankkimista Eläintarhan urheilukentälle koskeva suunnitelma hyväksyttiin [2]).

Ratsastusteiden rakentaminen. Lautakunta ehdotti kaupunginhallitukselle [3]), että yleisten töiden menoarviota laadittaessa otettaisiin harkittavaksi määrärahan myöntäminen ratsastustietä varten silmukalla Toivola—Paciuksenkatu—Furunäs.

Kaupungin uimalaitokset. Kiinteistölautakunta päätti [4]) kesäksi 1931 luovuttaa Ursinin kallion uimalaitoksen yhdistykselle Helsingfors simsällskap, Humallahden uimalaitoksen Helsingin uimareille ja Mustikkamaan uuden uimalaitoksen Helsingin työväen uimareille ehdoin, että kunkin seuran oli ylläpidettävä uimalaitoksellaan uimakoulua, jossa kansakoululasten tuli saada maksutta uimaopetusta määräajoin. Poliisi- ja palomiehistölle oli maksutta varattava tilaisuus uintiin.

Sittemmin lautakunta luovutti [5]) myöskin Mustikkamaan vanhan uimalaitoksen Helsingin työväen uimareille ehdoin, että yhdistys sitoutuu huolehtimaan järjestyksen ylläpidosta laitoksella olematta kuitenkaan velvollinen antamaan ilmaista uimaopetusta. Sitäpaitsi olisi yhdistyksellä oikeus käyttää laitosta hiekkarantaa käyttävän yleisön vaatteiden säilyttämis paikkana, ollen yhdistys oikeutettu kantamaan tästä maksuna korkeintaan 1 markan henkeä kohti. Yhdistyksen tuli järjestää valvonta hiekkarannalla mahdollisten tapaturmien varalta, tullen kaupungin hankkia pelastusvene ym. tarvittavat välineet, joiden hankkiminen tulisi maksamaan yhteensä 3,000 markkaa.

Seurasaaren uimalaitos vuokrattiin [6]) kesäksi 1931 rouva A. Michelssonille 1,000 markan vuokrasta.

Korkeasaaren uimalaitos vuokrattiin [7]) kesäksi 1931 rouva I. Saariselle 1,200 markan vuokrasta.

Helsingin uimarit nimisen yhdistyksen anomuksen johdosta päätti [8]) lautakunta kaupunginhallitukselle ehdottaa, että rakennuskonttorin tehtäväksi annettaisiin kiireellisesti laatia kustannusarvio Humallahden uimalaitoksen maanpuolisen aidan, kilparadan ponttoonin ja katsojapaikkojen rakentamisesta [9]).

Luistinradat. Lautakunta päätti [10]) talveksi 1931—32 oikeuttaa Helsingin luistelijat rakentamaan radan entiselle paikalle Kaisaniemen lahdelle, antaa Helsingfors skridskoklubb nimiselle yhdistykselle entiset ratapaikat Pohjoissatamassa ja Johanneksen kirkon kentällä, viimeksimainittu ehdoin, että alle 16 vuotisilta lapsilta ei klo 15 saakka saanut kantaa markkaa korkeampaa pääsymaksua, sekä oikeuttaa Työväen luistinrataosakeyhtiön järjestämään luistinrata Kallion urheilukentälle.

Työväen luistinrataosakeyhtiö oikeutettiin [11]) sitäpaitsi talveksi 1931—32 rakentamaan luistinrata Töölönlahdelle etupäässä jääpallon pelaajia varten.

Samoin oikeutettiin [12]) herra E. Dahlström talveksi 1931—32 järjestämään luistinrata Merisatamaan.

Ravirata jäällä. Finska travsportens vänner niminen yhdistys oikeutettiin [13]) talveksi 1931—32 järjestämään talviravirata Pohjoissatamaan.

---

[1]) Kiint.lautak. 26 p. lokak. 1,089 §. — [2]) S:n 30 p. marrask. 1,241 §. — [3]) S:n 3 p. elok. 787 §; vrt. tämän kert. s. 36. — [4]) Kiint.lautak. 11 p. toukok. 490 §. — [5]) S:n 26 p. toukok. 552 §. — [6]) S:n 26 p. toukok. 547 §. — [7]) S:n 15 p. kesäk. 601 §. — [8]) S:n 20 p. huhtik. 392 §. — [9]) Vrt. tämän kert. s. 152. — [10]) Kiint.lautak. 2 p. marrask. 1,126 §. — [11]) S:n 7 p. jouluk. 1,284 §. — [12]) S:n 7 p. jouluk. 1,285 §. — [13]) S:n 21 p. jouluk. 1,359 §.

Alppilan hiihtomäki luovutettiin [1]) kilpailuja varten Helsingin hiihtäjät nimiselle urheiluseuralle tammikuun 17 p:nä ja helmikuun 7 p:nä 1932 sekä Helsingfors skidklubb nimiselle seuralle helmikuun 14 p:nä 1932.

Siirtolapuutarhojen perustamissuunnitelma. Lautakunta päätti [2]), että uusien siirtolapuutarhojen perustamista varten varattaisiin alueita seuraavasti:

1) Toukolan ja Kumpulan väliseltä alueelta n. 120 viljelyspalstaa varten, ollen tarkoitusta varten menoarviossa oleva 300,000 markan suuruinen siirtomääräraha käytettävä tämän alueen kunnostamiseksi:

2) Herttoniemeltä n. 180 viljelyspalstaa varten, jotka toisessa sijassa olisi kunnostettava, koska niitä varten oli jo ennestään piirustus ja kustannusarvio; sekä

3) Talin kartanon alueelta n. 350 viljelyspalstaa varten.

Samalla annettiin kiinteistötoimiston asemakaavaosastolle tehtäväksi laatia uusi suunnitelma ensinmainittua siirtolapuutarhaa varten. Asemakaavaosaston laatiman jakoehdotuksen lautakunta sittemmin puolestaan hyväksyi [3]). Kaupunginhallitus hyväksyi kesäkuun 18 p:nä tämän lautakunnan ehdotuksen.

Oikeus kokoushuoneen rakentamiseen siirtolapuutarhaan. Lautakunta päätti [4]) oikeuttaa Fylgia koloniträdgård nimisen yhtymän sille Ruskeasuon siirtolapuutarha-alueelta vuokratulle osalle rakentamaan kokoushuoneen.

Siirtolapuutarhapalstoja luovutettaessa käytettävä vuokrasopimuskaavake vahvistettiin [5]) ja Vallilan siirtolapuutarhapalstojen luovutusehdot alistettiin kaupunginhallituksen edelleen käsiteltäviksi.

Laivan vakuuttaminen. S/S H5 vakuutettiin [6]) Suomen merivakuutusosakeyhtiössä vuodeksi 1931 600,000 markasta.

Luontoisedut. Lautakunta vahvisti [7]) allamainittujen kansanpuistojen henkilökuntaan kuuluvien viranhaltijoiden nauttimien luontoisetujen korvaukset toistaiseksi seuraaviksi:

Mustikkamaan kaitsija Mannila 350 markkaa, Palosaaren hevosmies Saarikko 300 markkaa, Mustasaaren kaitsija Grön 300 markkaa, Varsasaaren kaitsija Hägg 300 markkaa, Pihlajasaaren kaitsija Öhman 300 markkaa, Lauttasaaren kaitsija Bergenström 300 markkaa ja Kivinokan kaitsija Tiihonen 300 markkaa.

Siirtolapuutarhaneuvojan laatimien ehdotusten ja piirustusten lunastusmaksut vahvistettiin [8]).

Siirtolapuutarhan palstapiirustuksista oli otettava kopio arkistoa varten ja omakoti- sekä muista piirustuksista kaksi kopiota, toinen viljelijää ja toinen arkistoa varten. Piirustusaineet sekä kopioimiseen tarvittavat erät oli maksettava lautakunnan tarverahoilla.

Viljelijät saisivat lunastaa piirustukset siirtolapuutarhaneuvojalta, joka olisi velvollinen kirjanpidossaan mainitsemaan: 1) päivämäärän, jolloin piirustus on tilattu, 2) juoksevan numeron, 3) tilaajan nimen ja osoitteen, 4) päivämäärän, milloin piirustus oli valmistunut, 5) päivämäärän, milloin piirustus oli lunastettu, sekä 6) lunastusmaksun suuruuden.

Siirtolapuutarhaneuvojan tuli kesäkuun 30 ja joulukuun 31 p:nä tilittää maksut rahatoimistolle.

---

[1]) Kiint.lautak. 29 p. jouluk. 1,384 §. — [2]) S:n 26 p. toukok. 550 §; ks. myös tämän kert. s. 166. — [3]) Kiint.lautak. 1 p. kesäk. 571 § ja 15 p. kesäk. 610 §. — [4]) S:n 5 p. lokak. 999 §. — [5]) S:n 14 p. jouluk. 1,321 §, ks. Kunnall. asetuskok. s. 113. — [6]) Kiint. lautak. 29 p. kesäk. 684 §. — [7]) S:n 24 p. elok. 848 §. — [8]) S:n 18 p. toukok. 521 §; ks. Kunnall. kert. s. 108.

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka koskivat Ursinin kallion uimalaitoksella suoritettavia korjaustöitä[1]), lastensuojelulautakunnan anomusta saada arkipäivisin klo 16 saakka käyttää osaa Hietarannan alueesta uinti- ja leikkipaikkana sen huostassa oleville lapsille[2]), Hesperian ja Kampin kenttien käyttöä pesäpallokenttinä[3]), lämminvesisuihkun järjestämistä Eläintarhan urheilukentän pukeutumissuojiin[4]), herrojen V. Sivénin ja C. Thunbergin anomusta Hietarannan alueen vuokraamisesta[5]), urheilulautakunnan esitystä urheilukentillä kannettavista vuokrista[6]) sekä Korkeasaaren eläintarhan tuotteiden myyntiä[7]).

9. Erinäisten kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset.

Seuraavat tiedot kiinteistötoimiston asiamiehen käsittelemistä asioista valaisevat asiamiehen toimintaa vuonna 1931:

Konkursseja, pesäeroja, pakkohuutokauppoja y.m., joissa valvottu kaupungin saatavia	125
Maanvuokrasopimuksia	267
Lainasopimuksia ja kiinnityksiä	12
Huoneenvuokrasopimuksia	73
Toimilupia ja urakkasopimuksia	26
Oikeudenkäyntejä ja perimisasioita	500
Sekalaisia asioita	56
Yhteensä	1,059

Kertomusvuonna lähetettiin 831 kirjettä.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastosta myönnettiin[8]) vuoden kuluessa 218,000 markkaa 6 eri lainana, joista suurin oli 136,000 markan ja pienimmät 5,000 markan suuruisia. Kolme lainoista, joiden pääoma-arvo oli yhteensä 20,000 markkaa, oli lisälainoja, joita myönnettiin Käpylän omakotirakentajille vesi- ja viemärijohtojen asettamista varten.

Käsitellessään ilmoituksia vuokraoikeuksien siirroista päätti lautakunnan tonttijaosto 15 eri tapauksessa siirtää kaupungin lainan uudelle tontinhaltijalle. Yhdessä tapauksessa muutettiin lainaehtoja sikäli, että laina oli irtisanottavissa maksettavaksi 6 kuukauden kuluttua irtisanomisesta ja yhdessä tapauksessa päätti jaosto irtisanoa lainan takaisinmaksettavaksi, koskei lainaehtoja oltu noudatettu.

Eräs sosialilautakunnan yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaoston vuonna 1930 myöntämä lisälaina peruutettiin[9]), koska lainan hakija ei ajoissa ilmoittautunut halukkaaksi nostamaan lainaa.

Rahaston pääoma oli tammikuun 1 p:nä 1931 9,397,250 markkaa. Rahastosta myönnettyjen lainojen erääntymätön määrä nousi joulukuun 31 p:nä 1931 8,999,553: 42 markkaan.

---

[1]) Kiint.lautak. 16 p. maalisk. 258 §. — [2]) S:n 18 p. toukok. 513 §. — [3]) S:n 15 p. kesäk. 609 §. — [4]) S:n 15 p. kesäk. 611 §. — [5]) S:n 17 p. elok. 823 §. — [6]) S:n 28 p. syysk. 971 §. — [7]) S:n 21 p. jouluk. 1,363 §. — [8]) S:n 30 p. marrask. 1,222 § sekä tonttij. 8 p. huhtik. 62 §, 4 p. toukok. 97 §, 18 p. toukok. 132 §, 21 p. syysk. 236 § ja 12 p. lokak. 266 §. — [9]) Tonttij. 30 p. marrask. 318 §.

Kiinteistötoimiston maatalousosasto antoi toiminnastaan vuonna 1931 seuraavan selostuksen:

Maatalousosasto jatkoi suoranaisesti vuoden 1930 lopussa lakkautetun Helsingin kaupungin maatalouskonttorin toimintaa. Esilläoleva kertomus on siis, koska maatalouskonttori on laatinut kahdeksan vuosikertomusta, yhdeksäs kertomus kaupungin maatilain toiminnasta.

Järjestely ja tehtävät. Maatalousosasto oli kiinteistötoimiston osa ja hoiti kiinteistölautakunnan ja sen maatalousjaoston alaisena Helsingin pitäjässä ja Oulunkylän kunnassa olevia kaupungin varsinaisia maanviljelystiloja ja valvoi sitäpaitsi mainituissa kunnissa ja Haagan kauppalassa olevien erinäisten tilojen ja tiluksien vuokralle antamista. Sitäpaitsi oli osaston hoidettava kysymyksessäolevilla alueilla sekä varsinaisella kaupungin alueella olevat metsät, mikäli niitä ei erikoisesti oltu jätetty toisten kaupunginlaitosten hoitoon. Kertomusvuoden alussa annettiin kalastuksen ja jäidenoton valvontakin entistä enemmän osaston hoidettavaksi.

Virkailijat. Ent. maatalouskonttorin virat järjestettiin uudelleen siten, että kirjanpitäjäntoimi lakkautettiin ja konttorin toimistoapulainen siirrettiin kiinteistötoimistoon. Kalastuksenvalvoja G. A. Liljeberg kiinnitettiin vuoden alussa osaston palvelukseen, mutta vapautettiin vuoden aikana toimestaan korkean ikänsä vuoksi. Toimi jätettiin toistaiseksi täyttämättä. Kiinteistötoimisto ohjesäännönmukaiset metsänhoitajan ja kaupunginagronoominapulaisen toimet täytettiin vuoden kuluessa ja metsänvartijan toimi siirrettiin rakennuskonttorista maatalousosastoon. Vuoden lopussa oli osaston palveluksessa seuraavat vakinaiset virkailijat: kaupunginagronoomi A. J. Tamminen, kaupunginagronoominapulainen T. Tötterman ja metsänvartija A. Siréni, sekä sopimuspalkkaisena metsänhoitaja E. A. Samallahti.

Toimisto. Osaston käytännöllistä jokapäiväistä toimintaa johti Pukinmäessä oleva toimisto, jossa kaupunginagronoomi tai hänen apulaisensa oli tavattavissa. Asiakkaiden etua silmälläpitäen pidettiin toimistossa pienehköä kaupunginagronoomin apulaisen hoitamaa käteiskassaa. Virallinen kassa-aika oli maatalouskonttorin virkailijain muutettua pois ainoastaan klo 9—10.

Maatilat. Kertomusvuonna käsiteltiin loppuun kysymys Talin tilan käytöstä, mikä tila jätettiin osaston välittömään hoitoon. Tähän tilaan oli yhdistetty osia Reimarsin tilasta. Viikin virkatalo luovutettiin lopullisesti takaisin valtiolle. Niistä osista kyseessä olevaa tilaa, mitkä tilusvaihdossa joutuivat kaupungille, muodostettiin Viikinmäki-niminen tila.

Pellot. Osaston suoranaisessa hoidossa tai valvonnan alaiset tilat ja maa-alueet olivat seuraavat:

Tilan nimi.	Omassa viljelyksessä, ha.	Omalla väellä, ha.	Tilapäisesti vuokralle annettua, ha.	Varsinaisia vuokra-alueita, ha.	Yhteensä.
Tuomarinkylä	341.05	3.04	—	19.93	364.02
Oulunkylä	67.11	0.45	—	50.14	117.70
Pukinmäki	205.57	1.31	0.96	184.56	392.40
Tali	103.10	0.96	5.45	—	109.51
Tuurholma	—	—	—	17.50	17.50
Herttoniemi	—	—	—	210.30	210.30
Puodinkylä	—	—	—	82.47	82.47
Viikinmäki	—	—	—	51.00	51.00
Kaarela	—	—	—	98.50	98.50
Korpas	—	—	—	16.40	16.40
Kaikkiaan	716.83	5.76	6.41	730.80	1,459.80

Peltoalat muuttuvat syystä, että uusia palstoja annetaan osaston hoitoon ja entisiä luovutetaan toisille kaupunginlaitoksille, teiksi, urheilukentiksi y.m.s.

Metsät. Metsäalat eivät kertomusvuotena mainittavasti muuttuneet mutta kasvullisesta metsä-alasta ei ole varmoja tietoja, kun metsätaloussuunnitelmia ei ole vielä ennätetty laatia.

Viljelysjärjestelmät. Omassa hoidossa olevien tilojen viljelysjärjestelmät pysyivät suunnilleen entisellään. Peruna- ja juurikasviviljelystä lisättiin melkoisesti, mutta koska tämä oli verrattain vähäistä, ei se sanottavasti vaikuttanut toisten peltokasvien viljelykseen. Vihantarehua viljeltiin ainoastaan Talissa sikalaa varten. Muilla tiloilla kotieläimet saivat vihantarehun asemesta ruohoa. Vehnän viljelys lisääntyi rukiin kustannuksella.

Kaupungin omassa viljelyksessä olevat peltoalat jakaantuivat käytön mukaan seuraavasti:

Tila.	Kesantona, ha.	Syysviljalla, ha.	Kevätviljalla, ha.	Heinällä, ha.	Laitumena, ha.	Perunalla, ha.	Puutarhana, juurikasveilla, ha.	Yhteensä, ha.
Tuomarinkylä	34.12	[1]) 29.79	79.52	[2]) 167.50	11.17	13.73	5.22	341.05
Oulunkylä ..	5.25	6.15	22.52	26.96	—	6.23	—	67.11
Pukinmäki ..	13.45	[3]) 14.69	70.33	[4]) 66.54	25.13	6.79	8.64	205.57
Tali	6.66	8.83	[5]) 39.96	38.45	—	7.98	1.22	103.10
Kaikkiaan	59.48	59.46	212.33	299.45	[6]) 36.30	34.73	[7]) 15.08	716.83

%:ssa koko peltoalasta oli peltojen käyttö eri viljelyskasvien tuotantoon seuraava:

Tila.	Kesantona, %.	Syysviljalla, %.	Kevätviljalla. %.	Heinällä, %.	Laitumena. %.	Perunalla. %.	Puutarhana y. m. %.
Tuomarinkylä	10.0	8.8	23.3	49.1	3.3	4.0	1.5
Oulunkylä	7.8	9.2	33.5	40.2	—	9.3	—
Pukinmäki	6.5	7.2	34.2	32.4	12.2	3.3	4.2
Tali	6.5	8.6	38.7	37.3	—	7.7	1.2
Kaikkiaan	8.3	8.3	29.6	41.8	5.1	4.8	2.1

Lannoitus. Eri lannoittimien käyttö oli seuraava:

Tila.	Karjalantaa, kuorm.	Kaupunkilantaa, kuormaa.	Luonnollista lantaa yht., kuormaa.	Salpietaria, tonnia.	Superfosfaattia, tonnia.	Kalisuolaa 40 %, tonnia.	Apulantaa kaikkiaan, tonnia.
Tuomarinkylä .	1,677	2,142	3,819	8.5	10.7	4.4	23.6
Oulunkylä	100	600	700	3.0	2.2	1.6	6.8
Pukinmäki	1,713	150	1,863	6.5	12.1	4.0	22.6
Tali	600	500	1,100	3.0	5.0	2.5	10.5
Yhteensä	4,090	3,392	7,482	21.0	30.0	12.5	63.5

Lisäksi käytettiin raakafosfaattia 1.5 tonnia ja kalkkia 10.0 tonnia. Tunkioihin käytettiin lannan lisäksi yli 3,000 kuormaa ojaturpeita. Apulannan

[1]) Lisäksi konsuli Kavaleffin peltoa n. 1.8 ha; vehnällä 3.50 ja rukiilla 26.29 ha. — [2]) Pystyyn myytiin heinät 6.09 ha:lta, siementä otettiin 10.0 ha:lta. — [3]) Rukiilla 1.96 ha, vehnällä 12.73 ha. — [4]) Siementä otettiin 4 ha:lta. — [5]) Vihantarehua 0.96 ha, loput kauralla. — [6]) Kaikki kylvettyä peltoa. — [7]) Pukinmäessä keittiökasveilla 4.88 ha, loput pääasiassa lantulla, vähän rehujuurikasta ja rehukaalia.

käyttö väheni edellisestä vuodesta n. kolmanneksella, kun taas luonnollista lantaa käytettiin tuntuvasti enemmän kuin vuonna 1930, jolloin käyttö oli tavallista pienempi.

Kylvöt. Tärkeimpien viljelyskasvien kylvömäärät olivat:

Tila.	Rukiita, kg.	Vehnää, kg.	Kauroja, kg.	Perunoita, kg.	Timotein siem., kg.
Tuomarinkylä	1,584	3,600	17,810	30,600	913
Oulunkylä	895	—	4,895	15,980	200
Pukinmäki	1,968	—	14,500	18,360	656
Tali	980	—	7,300	17,680	280
Yhteensä	5,427	3,600	44,505	82,620	2,049

Lisäksi kylvettiin 60 kg puna-apilan ja 220 kg alsikeapilan siemeniä sekä pienempiä määriä juuri- ja keittiökasvien siemeniä.

Sadot. Tärkeimpien viljelyskasvien sadot olivat seuraavat:

	Kaikkiaan:					
Tila.	Rukiita, kg.	Vehnää, kg.	Kauroja, kg.	Perunoita, kg.	Lanttuja, kg.	Heinää, kg.
Tuomarinkylä	37,270	10,770	173,864	193,800	128,050	457,425
Oulunkylä	10,782	—	33,145	78,064	—	84,500
Pukinmäki	2,765	29,981	114,474	102,170	83,850	214,480
Tali	7,767	—	58,500	110,160	28,925	93,600
Yhteensä	58,584	40,751	379,983	484,194	240,825	850,005

Sadot olivat ha kohti laskettuna seuraavat:

Tila.	Rukiita, kg.	Vehnää, kg.	Kauroja, kg.	Perunoita, kg.	Lanttuja, kg.	Heinää, kg.
Tuomarinkylä	1,430	1,960	2,185	14,115	33,520	3,020
Oulunkylä	1,755	—	1,470	12,530	—	3,135
Pukinmäki	1,410	2,355	1,630	15,050	50,020	3,430
Tali	880	—	1,500	13,805	23,710	2,435
Keskimäärin	1,385	2,235	1,800	13,940	31,690	3,045

Edellä mainitun lisäksi korjattiin rehujuurikasta 51,675 kg, rehukaalia 106,325 kg, timotein- ja apilansiementä 3,663 kg, vihantarehua 14,500 kg sekä kasvitarhantuotteita n. 75,000 markan arvosta. Osasta naatteja tehtiin Tuomarinkylässä A.I.V.-rehua.

Vuodentulo oli melko hyvä. Heinäsato oli tosin n. 10 % edellisen vuoden satoa huonompi. Tuomarinkylässä oli tulos vielä tuntuvasti huonompi, mutta Tuomarinkylän kaura- ja Pukinmäen vehnäsadot olivat sangen hyvät. Talin ruis antoi miltei kadon, kun vesi teki vahinkoa oraille eikä maa ollut läheskään tarpeeksi lannoitettua. Saman tilan heinäsato oli heikonpuoleinen syystä, että se otettiin aivan heikossa kasvukunnossa olevilta vanhoilta nurmilta. Talin lantut kasvoivat myöskin huononpuoleisesti.

Halla ei tehnyt mitään vahinkoa. Lanttu- ja rehukaalimaita vaivasivat tuholaiset. Osa Tuomarinkylän rehukaalimaata piti kylvää uudestaan, mitä ei ole tapahtunut ainakaan vuoden 1922 jälkeen. Sadon laatu oli hyvää; vehnän itäväisyys raakatavarana 94 %—97 %, kauran 92 %—94 %, timotein

98 %—99 %. Viljatavara oli muutenkin ensiluokkaista. Ilmat heinäaikana olivat suotuisat ja heinillä oli sen takia enimmäkseen korkea kauppa-arvo. Perunat näyttivät syksyllä hyviltä, mutta ilmeni siinä säilytyksen aikana runsaasti kuivamätää.

Työväen suuruus vuoden alkaessa ja päättyessä ilmenee allaolevasta taulukosta:

	Työnjohtajia.		Muonamiehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	1/1.	31/12.	1/1.	31/12.	1/1.	31/12.	1/1.	31/12.
Toimisto	1	1	2	1	—	—	3	2
Tuomarinkylä	3	3	24	22	1	1	28	26
Oulunkylä	1	1	5	5	—	—	6	6
Pukinmäki	3	3	16	16	3	3	22	22
Viik	1	—	—	—	—	—	1	—
Tali	1	1	7	8	1	—	9	9
Yhteensä	10	9	54	52	5	4	69	65

Yhdeksästä työnjohtajasta 5 johti maanviljelystöitä, 1 oli puutarhuri, 2 karjakkoa, toinen niistä nainen ja 1 metsänvartija. Sääntöpalkkaista metsänvartijaa ei ole laskettu mukaan. Toimiston suoranaisessa valvonnassa oleva muonamies oli metsänvartijan apulainen. Naiset olivat kaikki navetta-apulaisia. Muonamiehistä oli seppiä 2, tallimiehiä 5 ja sianhoitajia 1. Vakinaisen työväen lisäksi pidettiin päiväläisiä tarpeen mukaan. Työhön tarjoutuvia oli liikaakin.

Työpäivän pituus oli keskimäärin 9 tuntia, 5 kesäkuukautena 10 tuntia, keskitalvella 8 tuntia. Työt alkoivat aina klo 7, päivällistunti oli 12—13.30 — keskitalvella klo 12—13 ja työt lopetettiin myöhäisintään klo 18.30.

Hevosia oli vuoden alussa 79 ja vuoden lopussa 66. Seuraavasta yhdistelmästä näkyy niiden jakautuminen eri tiloilla mainittuina aikoina:

Tila.	Tammik. 1 p:nä 1931.	Jouluk. 31 p:nä 1931 kaikkiaan	100 ha kohti peltoa.
Tuomarinkylä	27	30	8.8
Oulunkylä	7	8	11.9
Pukinmäki	18	18	8.8
Tali	8	10	9.7
Viik	19	—	—
Yhteensä	79	66	9.2

Kun traktorin ja auton käytön kannattavaisuus suhteellisesti heikkeni kertomusvuoden kuluessa, oli Tuomarinkylän hevoslukua lisättävä. Siellä oli niitä kuitenkin siksi paljon, että joku voitanee siirtää toisille tiloille poispantavien hevosten sijaan. Oulunkylän tilan pienuuteen katsoen suuri hevosten lukumäärä johtui siitä että tilalla on lannanajo-urakoita Käpylästä. Talin tilan hevosmäärä on pidettävä toistaiseksi suhteellisen suurena, koska siellä ei ole autoa ja kun vanhoja rappioita on lähivuosina korjattava ja sikala vaatii yhden hevosen ajan suurimmaksi osaksi. Hevosten terveydentila oli ollut vuoden varrella tyydyttävä.

Kun Viikin irtaimisto hävitettiin, siirrettiin parhaat hevoset kaupungin toisille tiloille. Muutamia huonoja hevosia oli kuitenkin jäljellä vielä vuoden lopulla, ja on ne teurastettava vuonna 1932.

Karja. Talin karjasta myytiin osa ja osa siirrettiin Pukinmäkeen; toukokuun alusta lukien ei siellä enää ollut karjaa ensinkään. Talin pienestä karjasta ei tältä lyhyeltä ajalta pidetty mitään tarkastuskirjanpitoa. Pukinmäen Ayrshire-karjaan ostettiin vuoden aikana muutama lehmä ja hieho.

Tarkastusvuoden, heinäkuun 1 p:stä 1930 kesäkuun 30 p:ään 1931, tulokset olivat seuraavat:

	Lehmiä.	Rehuyksikköjä vuotta ja lehmää kohti.	Maitoa kg. vuotta ja lehmää kohti.	Maidon rasvapitoisuus keskimäärin lehmää ja vuotta kohti, kg.	%
Pukinmäki:					
Säännöllisesti lypsäviä lehmiä, kokonaisluku	32	2,880	3,725	148.2	3.98
Kaikki lehmät, keskimäärin	49.5	2,667	3,276	132.2	4.04
Tuomarinkylä:					
Säännöllisesti lypsäviä lehmiä, kokonaisluku	22	2,357	2,673	119.8	4.48
Kaikki lehmät, keskimäärin	35.7	2,259	2,495	114.1	4.57

Eri rehuaineiden käyttö ilmenee allaolevista prosenttiluvuista:

Tila.	Väkirehua.	Heinää.	Olkia.	Juurikasveja.	Muuta tuoretta rehua.	Laidunta.
Pukinmäki	31.0	20.1	10.5	9.9	4.0	24.5
Tuomarinkylä	27.0	21.2	9.5	8.6	3.6	30.1

Kun Pukinmäkeen siirrettiin kesken vuotta Talin lehmiä ja ostettiin lisääkin ja kun Tuomarinkylän karjassa on hyvin suuri osa ensi- ja toiskantoisia, oli n. s. epäsäännöllisten lehmien luku suuri. Seuraava tarkastusvuosi tulee olemaan tähän nähden paljon edullisempi.

Karjaa ei vaivannut mikään vaikeanlainen tauti. Pukinmäen karja sairasti kokonaisuudessaan muutaman päivän ruuansulatushäiriötä, joka luultavasti aiheutui heinämyrkytyksestä.

Karjaa oli vuoden lopussa:

Tila.	Sonnia.	Lehmiä.	Hiehoja, astutettuja.	Hiehoja, nuoria.	Vasikoita.	Kaikkiaan.
Pukinmäki	2	58	6	4	5	75
Tuomarinkylä	1	29	6	3	5	44
Yhteensä	3	87	12	7	10	119

Pukinmäessä oli lypsylehmiä vuoden lopussa tilapäisesti tavallista enemmän ja tulee pienenemään noin 50:een seuraavana talviruokintakautena.

Sikojen hoito. Sikoja oli vuoden alussa 1 karju 17 emakkoa, 47 nuorta elukkaa ja 10 porsasta, kaikkiaan 75 eläintä, kaikki Viikin sikalassa.

Tämän tilan valtion hallintaan luovuttamisen jälkeen siirrettiin eläimet Taliin, jonka navetta sisustettiin sikalaksi. Vuoden lopussa oli 2 karjua, 35 emakkoa, 19 nuorta elukkaa ja 8 porsasta, kaikkiaan 64 eläintä.

Ruokinnassa on, kuten ennenkin, käytetty pääasiallisesti keittiöjätteitä. Porsasmenekki oli heikkenevien lihamarkkinain takia huonompi kuin koskaan ennen.

Irtaimiston kirjanpitoarvot olivat seuraavat:

	Tammikuun 1 p:nä 1931		Joulukuun 31 p:nä 1931	
	kaikkiaan, Smk.	viljeltyä ha kohti, Smk.	kaikkiaan, Smk.	viljeltyä ha kohti, Smk.
Toimisto	51,180: —	—	38,925: —	—
Tuomarinkylä ..	337,205: —	986: —	353,895: —	1,032: —
Oulunkylä	46,245: —	689: —	57,290: —	841: —
Pukinmäki	264,220: —	1,290: —	284,415: —	1,375: —
Tali	82,225: —	774: —	108,650: —	1,044: —
Viik	192,975: —	·	—	—
Metsätalous	—	—	3,815: —	·
Yhteensä	974,050: —	—	846,990: —	—

Vuoden kuluessa tapahtui irtaimistossa paljon muutoksia. Viikistä siirrettiin parhaat esineet ja eläimet kaupungin toisille tiloille, loput tarjottiin myytäväksi. Esineitä, joita ei onnistuttu myymään, pantiin talteen erikoiseen romuvarastoon myöhemmin myytäväksi tahi tarvittaessa käytettäväksi. — Kun metsänhoito järjestettiin uudelleen, eroitettiin kirjanpidossa metsätalousirtaimisto toimiston irtaimistosta.

Kaluston arvon nousu johtuu osin ostoista, ja osin Viikin irtaimiston jaosta toisten tilain kesken. Talissa oli arvon nousu suurin, syystä että sen kalustoa suuresti täydennettiin, mutta erikoisesti koska sinne siirrettiin Viikin koko sikala.

Tilit. Vuoden 1931 kameraalisen tilinpäätöksen mukaan olivat menot 3,017,924: 19 markkaa ja tulot 3,188,330: 20 markkaa [1]), joten säästöä siis oli 170,406: 01 markkaa eli 312,030: 71 jos kaupunginkassaan maksetut korot lasketaan mukaan. Koska kaikki kirjatut tulot olisi ennen vuoden loppua suoritettava kaupunginkassaan huolimatta siitä, ovatko ne tulleet rahana tahi ei, on korkoa maksettava vuoden lopussa myymättä olevasta varastosta. Tästä johtuu menoerä »Korot kaupunginkassaan».

Kertomusvuotta varten laaditussa menoarviossa ei ollut varattu varoja Talin hoitoa varten, koska oli ehdotettu sen vuokralle antamista. Vuokralleannosta ei kuitenkaan tullut mitään, joten menoarviota ei voitu seurata. Lisämäärärahoja ei kuitenkaan tarvinnut pyytää kovinkaan paljon eikä kaikille menoerille, kun hinta- ja palkkataso aleni jatkuvasti koko alkuvuoden. Syntyipä eräillä menoerillä melkoisia säästöjäkin. Tulot olivat 168,330: 20 markkaa arvioituja suuremmat, johtuen Talin tilan tuloista.

Rahatoimisto hoiti koko kertomusvuoden liikekirjanpidon. Siitä ei käy selville, mitkä tuloerät kullakin eri tilalla ovat n. s. sivutuloja, kuten maa- ja asuntovuokria y. m. s. Samoin on menopuolen laita. Suuria vaikeuksia kirjanpidossa tuotti myöskin se, että ei voitu vahvistaa sääntöjä, joiden mukaan yleiset kustannukset kuten verot y. m. jaettaisiin eri tiloille ja eri tileille. Vaikka liikekirjanpito ei siis anna täysin varmaa pohjaa taloudellisten tulosten arvostelemiselle, tehtäköön näistä tuloksista kuitenkin seuraavat loppupäätökset ja kosketeltakoon niihin vaikuttavia seikkoja.

Tuomarinkylän tila tuotti voittoa 72,766: 41 markkaa. Mainittavia sivutuloja ei ollut, ei myöskään tuloja metsästä. Karjanhoito ei kannattanut,

[1]) Lukuunottamatta luontoiseduista suoritettua korvausta.

syystä että karja oli vasta hankittua. Irtaimistoa kuoletettiin edelleen huomattavin määrin, vaikkakin osa jo oli viety kirjoihin alhaisin arvoin. Sato oli hyvä ja voitto johtui yksinomaan siitä. Tulosta on pidettävä tyydyttävänä nykyisten hintasuhteiden vallitessa, joskaan se ei ole täysin niin hyvä kuin parhaiden konjuktuurivuosien aikana. Pelloista luovutettiin osa Toivolan koulukodille, mikä vahinko arvioitiin 15,000 markaksi. Sitäpaitsi rakennettiin peltojen halki tie Vantaanjoen rantaan, eikä tästäkään maanluovutuksesta saatu korvausta. Tieosalta poistettua ruokamultaakaan ei luovutettu tilalle, vaikka se olisi sen välttämättä tarvinnut.

Oulunkylän osalle merkittiin voittoa 9,828: 35 markkaa mikä määrä, vaikka ottaakin huomioon tilan pienuuden ei ole tyydyttävä, koska siellä on sivutulojakin huomattavasti. Irtaimistoa on kuoletettu mahdollisesti liian paljon. Herttoniemen—Oulunkylän rautatien rakentaminen tuotti melkoisia vahinkoja viljelyksille, mutta niitä ei ole arvioitu.

Pukinmäen tuottama voitto oli 192,903: 05 markkaa, mitä on pidettävä hyvänä vaikka ottaakin huomioon runsaat sivutulot. Sekä karjatalous että puutarhanhoito tuottivat voittoa, ja sato oli yleensä tyydyttävä. Kalustoa kuoletettiin edelleen melkoisesti. Verot ovat olleet erikoisen raskaat; tilan osuus Pukinmäen huvilayhdyskunnan tiekustannuksiin oli 33,276 markkaa.

Talin kartanon hoito tuotti tappiota 118,268: 10 markkaa, 73,263: 10 markkaa rakennusten erään ja olisi oikeastaan jaettava useamman vuoden osalle, sillä ne ovat perusparannuksia — sähkömuuntaja ja johdot, sikalan sisustus, useita vesikattoja ja muonamiesten asuntojen perusteellisia korjauksia, vuoden tappiona voidaan sen vuoksi pitää tuskin puoltakaan kirjanpitoon otettua. Sikala kannatti juuri ja juuri, mikä on tyydyttävä tulos. Karjan hävittämisestä, joka oli välttämätöntä, tuli hiukan tappiota. Kalustoa kuoletettiin runsaasti, ehkäpä tarpeettomankin paljon. Sadot eivät olleet läheskään tyydyttäviä. Koko talous oli väliaikaisella kannalla. Sivutuloja ei ollut mainittavimmin.

Vuokrattujen tilojen tuottama voitto nousi 160,636: 40 markkaan, mistä Tuurholman osalle tuli 14,227: 50 markkaa, Herttoniemen osalle 61,560: 90 markkaa, Puodinkylän osalle 16,496: 60 markkaa, Kaarelan osalle 35,472: 80 markkaa ja Korpaksen osalle 32,878: 60 markkaa.

Tuurholman rappiolla olevia rakennuksia ei kertomusvuonna korjattu, mutta työ on sen sijaan tehtävä vuonna 1932, minä vuonna tilasta ei voi odottaa mitään voittoa. Kaikki vuokrat on saatu perityiksi.

Herttoniemen toisen puoliskon vuokraaja oli kelvoton, ja melkein kaikki tilan rakennukset olivat rappiolla. Osa niistä korjattiin kuitenkin vuoden aikana jonkin verran. Vuokraaja A. Holmbergia vastaan oli vireillä parikin oikeusjuttua.

Puodinkylän voitosta on osa epävarmoja saamisia. Tilalla ei ole montakaan rakennusta. Muutamat niistä olivat palstain ent. omistajan L. S. Nymanin hallinnassa kauppasopimuksen mukaisesti, eikä maatalousosastolla ollut niihin nähden mitään määräämisvaltaa.

Kaarelan vuokraaja ei jaksanut taloudellisen tilan takia maksaa vuokraansa yhtä hyvin kuin ennen. Hän on kuitenkin hoitanut tilaa paremmin kuin vuokraajat yleensä.

Korpaksen tilan suhteellisen suuri vuokra johtuu tilan erinomaisesta paikasta ja rakennusten melkoisesta vuokra-arvosta. Rakennusten hoito ei ollut täysin tyydyttävä.

Viikin virkatalo ja Viikinmäki tuottivat tappiota 645,660: 71 markkaa. Edellisestä ei kertomusvuonna saatu juuri mitään tuloja, mutta menoja tietenkin oli. Vuokramenot nousivat 78,232: 90 markkaan. Suurimman tappion, 440,583: 41 markkaa, tuotti niiden rakennusten arvon poistaminen tileistä, jotka kaupunki aikoinaan rakensi tilalle hankittuaan sen vuokraoikeuden siinä luulossa, että tilan omistusoikeuskin voidaan myöhemmin saada. Maatalousosaston toimintaa helpotti nyt suuresti päästä lopultakin vapautumaan tästä ainaista vaivaa ja harmia tuottaneesta tilasta. Tulot Viikinmäestä eivät lähi tulevaisuudessa nousse mainittaviin määriin, sillä alueen vuokraajilla on vanhat vuokrasopimukset, joiden mukaan vuokrat ovat alhaiset.

Metsätalous, joka on kokonaan järjestelyn alaisena, tuotti tappiota 87,608: 80 markkaa. Toistaiseksi menee palkkoihin ja kaupungin lähiympäristön n. s. puistometsien hoitoon niin paljon varoja, että mitään kannattavaa metsätaloutta ei voitane saavuttaa, joskaan kertomusvuoden suuruinen tappio ei saane uusiintua.

Kaupungingeodeetin antama toimintakertomus vuodelta 1931 oli seuraavan sisältöinen:

Maanmittaus- ja kartastotöiden osaston henkilökuntaan kuuluivat vuonna 1931, kaupungingeodeetti, avustava kaupungingeodeetti-insinööri, ylimääräinen apulaisinsinööri, kolme mittausteknikkoa ja kaksi piirtäjää, joista viimeksi mainituista toinen pääasiallisesti toimi kanslia-apulaisena ja arkistonhoitajana.

Vuonna 1931 suoritettiin osastolla seuraavat määrät kiinteistötoimiston johtosäännön 24 §:ssä mainittuja tehtäviä: 59 tonttimittausta, joista 4 kaupungin laskuun; 40 kivijalantarkastusta, joista 2 kaupungin laskuun; 4 vaakitustoimitusta; 7 rajanselvitystoimitusta; 359 maa-alue ja 3-vuotiskatselmusta ja 255 tarkastuskatselmusta. Lisäksi valmistettiin: 10 tonttikartan jäljennöstä mittakirjoineen, joista 3 kaupungille; 26 tonttikirjan todistusta y. m.; 13 vuokratontin karttapiirrosta; 75 maa-alueen karttajäljennöstä, joista 62 kiinteistötoimistolle, ja 1 tonttijakosuunnitelma. 39 erinäistä vuokra-y. m. asiaa koskevaa lausuntoa ja esitystä annettiin.

Muuten osaston henkilökunta vuoden aikana suoritti seuraavat kaupungin karttalaitoksen laajennusmittaukset: kartoitti Herttoniemen tilan maalla 492.5 ha metsämaata, 28.28 ha tontteja ja 24.44 ha yksityismaita, jotka alueet samoin kuin Puodinkylän tilukset samalla liitettiin kaupungin kolmioverkkoon, jota varten määrättiin 11 kolmiopistettä ja 150 ketjupistettä, sekä mitattiin 22,576 m luotimittauksella kahteen kertaan. Kumpulan alueella tonttien palstoitustöiden yhteydessä määrättiin 12 ketjupistettä ja kartoitettiin 77 ha maata (karttaa 1/500).

Kaupungin monikolmiomittauksissa suoritettiin kulmien lukemista ja ketjumittauksia XIV:sta ja XV:sta kaupunginosissa, joissa luettiin kulmat 1:ssä kolmio- ja 66:ssa ketjupisteessä sekä mitattiin näiden pisteiden välimatkat (yhteensä 6,963.5 m) kahteen kertaan.

Piirustusosastolla laajennettiin ja täydennettiin vuoden aikana kaupungin kartastoa sekä valmistettiin erinäisiä yleiskarttoja.

Paitsi yllämainittuja virkatoimituksia oli kaupungingeodeetti kaupunginhallituksen määräyksestä kaupungin edustajana eräissä rajankäyntitoimituksissa sekä kaupungin puolesta jäsenenä Viikinmäeltä Hämeentietä varten tarvittavan maa-alueen pakkolunastustoimituksessa.

Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee kaikkien kunnallisten työväenasuntojen huoneistojen ja huoneiden sekä niissä asuneiden henkilöiden lukumäärä vuoden 1931 lopussa.

Työväenasunnot.	Huoneistojen luku.	Huoneiden luku.	Niissä asuvien henkilöiden luku.	Keskimäärin henkilöitä huonetta kohti.
Hietaniemenkadun n:ot 5—23	66	76	231	3.0
Kristiinankadun n:o 16	39	42	150	3.6
Somerontien n:ot 4—18	155	160	580	3.6
Kangasalantien n:ot 47—59	239	240	867	3.6
Karstulantie, kortt. n:ot 584—585	334	502	1,467	2.9
Sammatintien n:ot 9—11	48	72	230	3.2
Mäkeläntien n:ot 37—41	87	174	438	2.5
Yhteensä	968	1,266	3,963	3.1

Vuonna 1930 kunnallisissa työväenasunnoissa asui 4,053 henkilöä.

Menot ja tulot. Kuluvan vuoden menosääntöön kunnallisia työväenasuntoja varten merkityt määrärahat ja niiden käyttö ilmenee seuraavista numeroista:

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.
Palkkaukset	216,130: —	183,056: 50
Vuokra	46,620: —	46,620: —
Lämpö	6,000: —	3,808: 40
Valaistus	41,900: —	38,732: 90
Vedenkulutus	130,000: —	117,831: 30
Puhtaanapito	198,135: —	197,889: 10
Sisäkorjaukset	200,000: —	183,861: —
Palovakuutusmaksut	75,970: —	9,439: 50
Sekalaista	20,800: —	7,417: 75
Kerhotoiminta	10,000: —	7,066: 95
Yhteensä	945,555: —	[1] 795,723: 40

Tulot oli arvioitu 3,440,580 markaksi, mutta niiden todellinen määrä supistui [2] 3,360,935 markkaan.

[1] Tähän sisältyvät Kumpulan puutarha-asunnon ylläpitokustannukset. — [2] Tästä poistettiin vuokrasaatavaa 3,900 markkaa sekä siirrettiin vuoteen 1932 41,237: 50 markkaa.

IV. Tilastotoimisto.

Tilastotoimiston vuodelta 1931 antama vuosikertomus oli seuraavansisältöinen:

Tammikuun 1 p:stä 1931 lukien on tilastokonttorin nimi sille syyskuun 17 p:nä 1930 vahvistetun johtosäännön mukaan Helsingin kaupungin tilastotoimisto.

Toimiston henkilökunta. Assistentti K. Hoffströmille myönnettiin ero elokuun 1 p:stä lukien, hänen oltuaan kunnallisen tilaston palveluksessa 23 vuotta 8 kuukautta. Kaupunginhallitus myönsi hänelle, hän kun edellämainitun ajan lisäksi oli oikeutettu laskemaan hyväkseen kolmeneljännestä siitä ajasta, 7 vuotta 5 kuukautta 28 päivää, minkä hän, täytettyään 30 vuotta, oli ollut valtion palveluksessa, eläkettä 1,496 markkaa kuukaudessa. Kaupunginhallitus valitsi sittemmin assistentiksi 18 hakijasta laskuapulaisen E. Renforsin elokuun 13 p:nä ja laskuapulaiseksi hänen jälkeensä syyskuun 17 p:nä 111 hakijasta ylim. apulaisen N. Puiston. V. t. assistenttina toimi laskuapulainen E. Renfors elokuun alkupuolen ja v. t. laskuapulaisena elokuun 1 p:stä, kunnes virka vakinaisesti täytettiin, ylim. apulainen N. Puisto.

Virkavapautta yksityisasiain vuoksi nautti johtaja O. Bruun helmikuun, maaliskuun ja huhtikuun sekä syyskuun 28 p:stä lokakuun 17 p:ään, jona aikana aktuaari J. R. Torppa hoiti johtajantointa. Aktuaari Torppa nautti virkavapautta yksityisasiain tähden joulukuun 16—23 p:n välisenä aikana. Amanuenssi E. Ruuth oli määrätty v. t. aktuaariksi sinä aikana, minkä aktuaari Torppa nautti virkavapautta tai hoiti johtajanvirkaa ja ent. kaupunginkirjanpitäjä A. Aure hoiti sillä aikaa amanuenssinvirkaa. Amanuenssi E. Ruuth nautti virkavapautta kesäkuun ottaakseen osaa sotaväen reserviharjoituksiin, hänelläkin herra Aure sijaisenaan.

Virkavapautta lääkärintodistuksen nojalla nauttivat assistentti K. Hoffström 3 viikkoa, tammikuun 26 p:stä lukien (viransijaisenaan laskuapulainen E. Renfors), assistentti E. Särkisilta syyskuun 1—9 ja lokakuun 19— joulukuun 3 p:n välisenä aikana (viransijaisenaan viimeksimainittuna aikana laskuapulainen M. Björklund) sekä laskuapulainen E. Inberg tammikuun 1—19 p:n välisenä aikana, sekä yksityisasiain takia laskuapulainen A. Ikonen yhden viikon kesäkuussa. Sinä aikana minkä yllämainitut laskuapulaiset nauttivat virkavapautta tai olivat määrätyt hoitamaan assistentin tehtäviä, heidän virkojaan hoiti, omien tehtäviensä ohella, laskuapulainen A-M. Söderlund.

Ylimääräisinä apulaisina kuukausipalkoin toimivat herrat N. Puisto tammikuun 1 p:stä elokuun 1 p:ään, P. A. Cavén koko vuoden ja K. R. Niemi tammikuun 15 p:stä elokuun 1 p:ään. Laskun mukaan maksetulla palkalla työskentelivät neidit D. Neovius ajoittain vuoden edellisen puoliskon aikana ja A. Grönroos koko vuoden sekä ent. kaupunginkirjanpitäjä A. Aure koko sen ajan, jolloin hän ei hoitanut amanuenssinvirkaa. Rahatoimikamarin

aikaisemmin antaman määräyksen mukaan työskenteli rahatoimikamarin ent. sihteeri H. Dalström toimistossa koko vuoden kirjoittaen vanhempia kunnalliskertomuksia.

Palkkakysymyksiä. Vuoden kuluessa ei toimiston henkilökunnan palkoissa ja luokituksessa tapahtunut mitään muutoksia. Toimiston edellisenä vuonna tekemä ehdotus kolmen viranpitäjän siirtämisestä ylempään palkkaluokkaan ei aiheuttanut mitään toimenpidettä. Joulukuun 16 p:nä kaupunginvaltuusto kuitenkin päätti, helpottaakseen menoarviojärjestelyä, alentaa kaikkien kaupungin viranpitäjien palkkoja tammikuun 1 p:stä 1932 lukien, perheenelättäjien 5 %:lla ja muiden 10 %:lla.

Ylimääräisen henkilökunnan ottaminen. Toimiston uuden johtosäännön mukaan kaupunginhallituksen yleisjaosto ottaa toimeen ylimääräisen henkilökunnan. Koska tämä kuitenkin tulisi tuottamaan haittaa otettaessa lisää työvoimaa tilapäisiä töitä varten kaupunginhallitus päätti oikeuttaa toimiston ottamaan tilapäisen henkilökunnan, lukuunottamatta sellaista, jolle riittää säännöllistä työtä pitkähköksi aikaa; siitä olisi kuitenkin tehtävä ilmoitus kaupunginhallituksen yleisjaoston lähinnä seuraavaan kokoukseen.

Työaika. Sen jälkeen kun kaupungin virastojen työaikaa oli uuden, toukokuun 27 p:nä 1931 vahvistetun virkasäännön perusteella pidennetty, vahvisti kaupunginhallitus kesäkuun 26 p:nä toimiston esityksestä sen viranpitäjäin virka-ajan seuraavaksi: maanantaisin — perjantaisin klo 9—12 ja klo 13—16.30; lauantaisin klo 9—12 ja klo 13—15, kesäaikana kuitenkin klo 9—14. Aamiaisajaksi oli toimistoon järjestettävä päivystys.

Toimiston huoneisto. Kaupungin virastojen ja laitosten huoneistokysymyksen järjestely otettiin vuoden kuluessa uudelleen käsiteltäväksi. Maaliskuun 18 p:nä kaupunginvaltuusto päätti periaatteessa hyväksyä kaupunginhallituksen esityksen tilastotoimiston sijoittamisesta n. k. Sofiansalinryhmään kaupungintalon (ent. seurahuone) läntiseen siipirakennukseen Sofiankadun puolelle, missä huoneistossa revisionikonttori aikaisemmin oli sijainnut; tarkoitus oli, että toimisto sitäpaitsi saisi käytettäväkseen muutamia lähinnä sijaitsevia huoneita sekä rahatoimiston suuren arkistoholvin. Vuoden varrella tehtiin yksityiskohtainen suunnitelma toimiston sijoittamiseksi, mikäli muiden virastojen sijoitussuunnitelma selveni; tällöin luvattiin toimistolle erään hedelmäliikkeen käytettävänä oleva huoneisto kirjastoaan ja julkaisuvarastoaan varten, jotka sen kautta voitaisiin eristää työhuoneista ja jossa olisi tarpeeksi tilaa myöskin vastaisille laajennuksille. Koska rakennuskonttorin oli toimitettava muutos- ja korjaustöitä ensi sijassa muille virastoille aijotuissa huoneistoissa ja toimiston huoneistoa talossa Heikinkatu n:o 12 koskeva vuokravälikirja pidennettiin kesäkuun 1 p:ään 1932, ei toimiston uuden huoneiston sisustamista kiirehditty eikä sitä aloitettu vuoden kuluessa. Kuitenkin annettiin toimiston käytettäväksi elokuun alusta kaksi huonetta käsittävä Helsingin osakepankin entisen, nyttemmin rahatoimistolle luovutetun, talon ullakkokerroksessa sijaitseva lisähuoneisto, joka ei ole suoranaisessa yhteydessä toimiston tulevan, Sofiankadulla olevan huoneiston kanssa. Sinne sijoitettiin toimiston toinen amanuenssi, vakinainen laskuapulainen sekä kolme tilapäistä apulaista, jotka laativat kunnalliskertomuksen, kunnallisen koulu- ja finanssitilaston sekä kuolleisuustilaston.

Konttorin julkaisut. Vuoden varrella tilastotoimisto julkaisi seuraavat seitsemän julkaisua:

Kesäk. 13. Kommunalkalender för Helsingfors stad. 9. 1931. VIII + 262 siv.
» 17. Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. 8. 1930. X + 88 siv.
» 17. Kommunal författningssamling för Helsingfors stad. 8. 1930. X + 88 siv.
» 20. Helsingin kaupungin tilasto. Helsingfors stads statistik. VI. Opetuslaitokset. Undervisningsväsen. 7. 1927—30. 112 + 60 siv.
Elok. 18. Helsingin kaupungin tilasto. Helsingfors stads statistik. II—III. Ulkomaan kauppa ja merenkulku. Utrikes handel och sjöfart. Uusi sarja. Ny serie. 4. 1930. IV + 24 + 92 siv.
Marrask. 11. Berättelse angående Helsingfors stads kommunalförvaltning. Äldre serien. Stadsfullmäktige. 1875—78. IV + 440 siv.
Jouluk. 30. Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja. Statistisk årsbok för Helsingfors stad. 24. 1931. XIV + 358 siv.

Vuoden päättyessä oli painossa vuoden 1929 kunnalliskertomus, mikä ilmestyi heti uuden vuoden jälkeen, suomenkielinen julkaisu 1875—78 vuosien kunnalliskertomuksista, terveyden- ja sairaanhoitotilasto kolmivuotiskaudelta 1927—29 ja ensimmäinen osa samaa tilastoa vuodelta 1930. Vuoden kuluessa painettiin vielä 5 vihkoa vuoden 1931 asetuskokoelmaa, mitkä täydennettyinä vuoden lopulla ilmestyneillä asetuksilla varustetaan nimilehdellä ja asialuettelolla ja sidotaan yhdeksi niteeksi. Sitäpaitsi julkaisi toimisto asetuskokoelmasta seuraavat erikoispainokset: kiinteistölautakunnan ja kiinteistötoimiston johtosäännöt (100 kpl.), kaupungin lastentarhain ja niihin liittyvien laitosten johtosäännön (1,500 kpl.) sekä Ebeneserkodin lastentarhain ja niihin liittyvien laitosten johtosäännön (500 kpl.), Helsingin kaupungin virkasäännön (1,200 kpl.), kaupunginvaltuuston työjärjestyksen (200 kpl.) sekä taksan maksuista Helsingin kaupungin kunnallissairaaloissa (200 kpl.); sitäpaitsi painatettiin liikenneohjesäännöstä uusi painos (500 kpl.).

Vuoden varrella ilmestyneistä julkaisuista voidaan muuten mainita että Tilastollinen vuosikirja ilmestyi tällä kertaa jonkin verran tavallista laajempana, syystä että siinä oli julkaistava erinäisiä vuoden 1930 yleisen kiinteistö- ja väestölaskennan tuloksia valaisevia taulukkoja. Tilastollisessa päätoimistossa ei vuoden kuluessa saatu valmiiksi laskennassa keräiltyä, asuntoja ja väestöä koskevan aineiston käsittelyä, minkä tähden yksityiskohtaiset tiedot kaupungin asunto-oloista sekä väestön ikä-, kieli- ja ammattijaosta y.m. voidaan julkaista vasta vuoden 1932 vuosikirjassa. Sitä paitsi otettiin vuosikirjaan erinäisiä uusia taulukkoja ja kuvioita, etupäässä sellaisia, jotka olivat omiaan valaisemaan kaupungin töissä olevien työntekijöiden lukua ja kaupungin liikenneoloja.

Muille viranomaisille annetut tiedot ja avustukset. Kuten lähinnä edellisinä vuosina sai toimisto sosialiministeriöltä kuukausittain tietoja elinkustannusindeksistä, laski vuokraindeksin valtuuston lokakuun 7 p:nä 1925 tekemän päätöksen perusteella sekä lähetti kaupunginhallitukselle, rahatoimistolle, kiinteistötoimistolle ja kaupungininsinöörille ilmoituksen lähinnä edellisen kuukauden indeksiluvusta.

Sosialiministeriö tiedusteli kaupunginhallitukselta olisiko kaupunki halukas myöskin vuonna 1931 järjestämään vuokratasoa kesäkuun 1 p:n jälkeen valaisevan vuokratiedustelun, mutta siltä vaaditussa lausunnossa tilastotoimisto esitti mielipiteenään, että koska vuokratietoja oli kerätty puolta

vuotta aikaisemmin, marraskuun 27 p:nä 1930 toimitetun kiinteistö-, asunto- ja väestölaskennan yhteydessä, tuntui tarpeettomalta ryhtyä sosialiministeriön ehdottamaan toimenpiteeseen, sitäkin suuremmalla syyllä, koska vuokrat tuskin kysymyksessä olevan puolen vuoden aikana olivat tuntuvammin alentuneet. Kun kuitenkin pari yksityistä elinkeinonharjoittajain yhtymää oli tarjoutunut maksamaan tiedustelun, päätti kaupunginhallitus toimeenpanna sen. Tilastotoimisto keräsi sen johdosta kesäkuussa vuokria koskevia tietoja määrätyistä, eri osissa kaupunkia sijaitsevista kortteleista, ja lähetti siten saamansa aineiston summittaisine laskelmineen sosialiministeriölle. Tällöin todettiin vuokrien huomattavasti laskeneen marraskuusta 1930 lähtien.

Kuten aikaisemmin lähetettiin merenkulkuhallitukselle laivaliikennettä satamissa valaisevia ja rakennuskonttorin satamaosastolle samanlaatuisia yksityiskohtaisempia tietoja. Kuten tavallista, tilastotoimisto huolehti Uudenmaan läänin maaherran vuosikertomukseen kuuluvista taululiitteistä, mikäli ne koskivat Helsingin kaupunkia, sekä tilastolliselle päätoimistolle tarkoitetusta kaupungin vuoden 1930 raha-asioita käsittelevästä jokavuotisesta tilastosta; viimemainittu, sangen suuritöinen tilasto valmistui kuitenkin vasta vuoden vaihteen jälkeen. Sosialiministeriölle lähetettiin tavanmukaiset rakennustoimintaa kaupungissa vuonna 1930 koskevat tilastolliset tiedot. Lopuksi mainittakoon, että toimisto, kuten aikaisemminkin, laati suurimman osan köyhäinhoitolautakunnan ja kansakoulujen johtokuntain vuosikertomuksiin liittyvistä laajoista tilastotaulukoista.

Kun kysymys kaupungin palkkamenojen supistamisesta kesällä astui päiväjärjestykseen, antoi rahatoimenjohtaja toimiston tehtäväksi hankkia kysymyksen käsittelyyn tarvittavia tietoja, ja syksyn kuluessa antoi toimisto asianomaisille kaupunginviranomaisille apuaan palkkakysymystä käsiteltäessä kokoomalla erilaisia alkutietoja ja valmistelemalla niitä. Siten hankki toimisto kesällä selvityksen missä määrin erilaisissa suurimmissa yksityisissä toiminimissä oli alennettu palkkoja, ja vähän myöhemmin toimisto toimitti vertailevan laskelman valtion, eräiden suurempien maaseutukaupunkien ja helsinkiläisten yksityisten yritysten määrätynlaisille viranpitäjille maksamista palkoista. Rahatoimenjohtajalle lähetettiin elinkustannusindeksiä ja työläisten palkkoja Turussa, Viipurissa ja Tampereella valaisevia taulukoita. Kun kaupunginhallituksessa oli herätetty kysymys kaupungin viranpitäjäin palkkojen vähentämisestä eri suurilla prosenteilla perheenhuoltajilta kuin yksinäisiltä henkilöiltä, keräsi toimisto tietoja kaupungin virastoista ja laitoksista näihin ryhmiin kuuluvien viranpitäjien lukumäärästä ja laati erinäisiä laskelmia saadakseen selville miten paljon kaupunki yllämainitun supistamisen kautta voisi säästää. Koska oli väitetty, että kaupungin virastoissa ja laitoksissa oli palveluksessa paljon naimisissa olevia naisia, joiden ei oman elatuksensa tähden ole pakko pitää virkaa, toimisto rahatoimenjohtajan kehoituksesta järjesti tiedustelun selvittämään oliko tässä väitteessä perää.

Sitä paitsi välitti toimisto usealle virastolle ja yksityishenkilölle kotija ulkomailla pienempiä tietoja ja ilmoituksia. Kaupungin asianajajalle lähetettiin ilmoitus sellaisista viranpitäjistä, joiden palkkaehtoihin sisältyi sivutuloja, Helsingin kauppakamari sai tietoja kaupungin tuonnista ja viennistä vuonna 1930, tapaturmavakuutusyhtiö Kullervolle lähetettiin ilmoitus palkoista, jotka kaupunki vuonna 1930 oli maksanut nijlle viranpitäjille ja työntekijöille, jotka kaupunki on velvollinen tapaturmavakuuttamaan,

kansainvälisen tilastoseuran pysyväiselle toimistolle Haagiin lähetettiin tietoja sekä Suomen tilastoelinten järjestelystä että mahdollisuuksista laatia tilastoa väestön erään osan säännöllisesti kotinsa ja työpaikkansa välillä tekemistä matkoista (n. k. Pendelwanderungen), Unkarin tilastolliseen päätoimistoon lähetettiin ilmoitus puerperaalikuumeen aiheuttamista kuolemantapauksista, kansainliitolle esiintyneistä tarttuvista taudeista, tohtori Hj. Söderströmille lasten keskuudessa sattuneista, tuberkuloosin aiheuttamain kuolemantapausten vaihtumisista j.n.e. Eräille ulkomaisille hakemistoille (Stock Exchange Yearbook, Moodys Investors Service) toimisto hankki kaupungin lainoja, raha-asioita y. m. koskevia tietoja.

Vuoden varrella ilmestyi Haagin kansainvälisen tilastoseuran pysyväisen toimiston julkaisema tilastollinen teos Statistique international des grandes villes 1931, johon toimisto oli lähettänyt aineistoa Helsingistä, ja jonka ilmestymistä rahatoimikamari oli avustanut vuonna 1928 myöntämällään määrärahalla. Silloin tehdyn sopimuksen mukaan sai toimisto 8 ilmaista kappaletta tätä julkaisua, jotka jaettiin kaupunginjohtajalle, kaupunginhallituksen kirjastolle, kunnalliselle keskustoimistolle sekä Turun, Viipurin ja Tampereen kaupunginhallituksille.

Toimenpiteet kunnallisen tilaston parantamiseksi. Vuoden varrella toimisto ryhtyi toimenpiteisiin saadakseen tietoja valtion harjoittamasta rakennustoiminnasta, koska niitä ei voi saada kaupungin rakennustarkastuskonttorilta ja valtion rakennukset sen kautta ovat joutuneet toimiston rakennustoiminnasta kaupungissa laatiman tilaston ulkopuolelle. Koska tiedot kaupungin omistamista tonteista, varsinkin rakentamattomista sellaisista, sekä kaupungin pinta-alasta ja sen jakautumisesta tontteihin, katuihin, istutuksiin y.m. ovat osoittautuneet sangen puutteellisiksi, toimisto esitti kiinteistötoimistolle, että se ryhtyisi toimenpiteisiin kysymyksessä olevan epäkohdan poistamiseksi. Koska ne pankkiyhtymät Amerikassa, jotka olivat myöntäneet kaupungille lainoja, useasti muiden tietojen yhteydessä, olivat pyytäneet tietoja kaupungissa olevien kiinteistöjen arvioidusta arvosta (assessed value of real estate), toimisto pyysi verotusvalmistelukunnan puheenjohtajaa antamaan vuosittain yhdistää taksoitustyössä asiasta selville käyneet tiedot. Tilastollisen päätoimiston kanssa vuonna 1927 tehty sopimus yhteistyöstä verotustilastoa laadittaessa pidennettiin samoin ehdoin kuin kahtena aikaisempana vuonna. Lopuksi toimisto lähetti kaupungin historiatoimikunnalle promemorian, jossa lähemmin selostettiin toimenpiteet, joihin oli ryhdyttävä vuosien 1810—77 väestötietojen tarkistamiseksi ja täydentämiseksi; tulokseksi tuli vuoden 1932 alusta alkava yhteistyö toimikunnan ja toimiston välillä.

Kaupungin hallintaa koskevia kysymyksiä. Toimiston vuonna 1930 rahatoimikamarille tekemää kunnallisen keskusarkiston perustamista koskevaa esitystä, minkä arkiston perustana olisi raastuvanoikeuden, maistraatin ja rahatoimiston arkistot, ei raastuvanoikeus eikä maistraatti puoltanut, minkä perusteella kaupunginhallitus hylkäsi sen. Sittemmin kaupunginvaltuusto päätti, että raastuvanoikeuden ja maistraatin yhteinen arkisto oli jaettava ja ensinmainittu muutettava maistraattia varten sisustettuun uuteen raatihuoneeseen. Vaikka nämä kaksi arkistoa muuton jälkeen tulevat tarpeeksi tilaviksi, on kuitenkin valitettava, että kaupungin viranomaiset eivät ole pitäneet velvollisuutenaan ryhtyä toimenpiteisiin puhtaasti kunnallisten arkistoesineiden nykyään monessa suhteessa varsin puutteellisen hoidon parantamiseksi eivätkä myöskään ole tahtoneet käyttää hyväkseen tilaisuutta keskittää kunnallista arkistotoimintaa. Sitten kun kuitenkin oli tehty

päätös että tilastotoimiston uuteen huoneistoon tulee kuulumaan myöskin rahatoimiston suuri arkistoholvi ja toimisto oli tehnyt alustavan sopimuksen rahatoimiston kanssa siellä olevien arkistoesineiden säilyttämisestä, joista ainoastaan kymmenen viime vuoden tilikirjat ja todisteet oli vietävä rahatoimiston uuteen huoneistoon, on toimistolla tilaisuus järjestää sinne perustus tulevaa kunnallista arkistoa varten, jota vähitellen voidaan laajentaa, kunnes se aikanaan erotetaan itsenäiseksi kunnalliseksi laitokseksi, jonka tehtäviin myöskin tulisi kuulumaan valvoa että eri viranomaisten, virastojen ja laitosten virkahuoneistoissa säilytettävät asiakirjat tulevat kunnollisesti hoidetuiksi. Tätä silmälläpitäen tilastotoimisto otti vuoden 1932 menosääntöönsä määrärahan arkistonhoitoa varten aikoen sillä palkata ammattimiehen järjestämään ja luetteloimaan arkiston, mutta kaupunginhallitus ei ottanut tätä määrärahaa menosääntöön, koska, kuten kaupunginhallitus menosäännön ensimmäisessä lukemisessa päätti, asiasta oli aikanaan tehtävä kaupunginhallitukselle eri esitys.

Tilastotoimisto on jo aikaisemminkin jossain määrin toiminut arkistoviranomaisena, mikä ilmenee siitä, että kaikki kaupungin hallitusten ja lautakuntain kaupunginvaltuustolle antamat alkuperäiset vuosikertomukset lähetetään toimistoon kunnalliskertomukseen otettaviksi, ja että niitä toimiston perustamisesta, vuodesta 1911 saakka säilytetään toimiston arkistossa. Kertomusvuonna kaupunginhallitus vielä päätti, että kaupungin viranpitäjäin ja muiden kaupungin myöntämillä matka-apurahoilla tekemistään matkoista antamat kertomukset on lähetettävä tilastotoimistoon siellä säilytettäviksi.

Vuoden kuluessa toimisto lähetti kaupunginhallitukselle esityksen yhdenmukaisen kunnallisen julkaisuvaraston perustamisesta, jossa säilytettäisiin sekä toimiston omat julkaisut että kaupunginvaltuuston kansliassaan aikaisemmin säilyttämät asiakirjat ja esityslistat. Ehdotuksessa edellytettiin tämän varaston mahtuvan ent. Stockmannin, nyttemmin virastotalon, kellarihuoneistoihin. Kun toimistolle sittemmin luvattiin tarpeeksi paljon tilaa uuden huoneistonsa yhteydessä omaa julkaisuvarastoaan ja mahdollisesti myöskin uusimpia kaupunginvaltuuston painatuksia varten, voitanee kysymyksessä olevaa ehdotusta pitää itsestään rauenneena, mutta lienee todennäköistä että toimistolle aikoinaan uskotaan nykyään virastotalossa säilytettävien kaupunginvaltuuston vanhempien painatusten hoito.

Kaupunginhallitukselle vahvistetussa johtosäännössä säädetään m. m. että sen on vuosittain lokakuussa annettava kaupunginvaltuustolle kertomus kaupungin hallinnasta lähinnä edellisenä vuonna. Tämän johdosta toimisto otti uudelleen harkittavakseen miten kunnalliskertomusten julkaiseminen vastaisuudessa olisi järjestettävä. Koska näytti mahdottomalta saada kysymyksessäolevaa kertomusta kokonaisuudessaan valmiiksi painetuksi mainittuna aikana, koska m. m. julkaisuun sisältyviä lautakuntain kertomuksia ei saada niin hyvissä ajoin että tämä kävisi mahdolliseksi, oli asia toimiston mielestä järjestettävä siten, että toimisto antaisi kaupunginkanslialle ennen lokakuun 1 p:ää omasta puolestaan valmiin korjausvedoksen mahdollisesti puhtaaksipainetun kappaleen kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen toimintaa koskevasta kertomuksesta, jonka jälkeen kaupunginvaltuuston esityslistassa ilmoitettaisiin että kertomukset olisivat valmiit ja nähtävinä kaupunginkansliassa. Toimisto teki kaupunginhallitukselle tämän suuntaisen ehdotuksen. Sitä ei kuitenkaan esitetty vuoden kuluessa kaupun-

ginhallitukselle, mutta kaupunginkanslia ilmoitti toimistolle suullisesti että se voi menetellä esityksessä ehdottamallaan tavalla.

Tämän johdosta oli toimiston ryhdyttävä toimenpiteisiin, että vuoden 1931 kertomukset saataisiin mainitulla tavalla valmiiksi syksyyn 1932. Koska vuoden 1929 kertomus oli suurimmalta osaltaan valmis syksyllä 1931, oli sekä vuoden 1930 että vuoden 1931 kertomukset valmistettava samalla kertaa, mikä kävi mahdolliseksi ottamalla töihin tavallista suuremman henkilökunnan.

Kongresseja y. m. Johtaja sai kutsun Deutsche statistische Gesellschaftin Stettinissä toukokuun 21 p:nä pidettävään vuosikongressiin ja Roomassa syyskuun 7—10 p:nä pidettävään väestökysymystä tutkivaan kongressiin (Congrès pour les études sur la population), mutta hänellä ei ollut tilaisuutta noudattaa kutsua.

Vuodesta 1930 suunniteltu mutta vuoteen 1931 siirtynyt skandinavinen tilastokongressi oli aiottu järjestettäväksi lokakuun 27—28 p:nä ja kaupunginhallitus päätti järjestää siihen osallistuville lounaan. Ruotsista päin tehdyn ehdotuksen johdosta siirrettiin kongressi kuitenkin vallitsevan pula-ajan johdosta vielä seuraavaan vuoteen.

Toimiston tulot ja menot. Seuraava taulukko osoittaa missä määrin toimistolle myönnettyjä määrärahoja oli käytetty:

Menoerä	Menot, Smk.	Määräraha, Smk.	Säästetty määrä, Smk.
Luokitellut palkat	[1] 636,337—	626,935 65	9,401 35
Tilapäistä työvoimaa	210,000—	177,102 65	32,897 35
Vuokra	75,000—	71,111 29	3,888 71
Lämpö	7,340—	7,091—	249—
Valaistus	3,800—	3,581 50	218 50
Siivoaminen	14,650—	14,559—	91—
Painatus ja sidonta	[2] 557,655 31	294,080 05	[3] 263,575 26
Tarverahat	24,000—	23,937 70	62 30
Väestölaskenta	311,000—	[4] 308,635 10	2,364 90
Yhteensä	1,839,782 31	1,527,033 94	312,748 37

Kaluston ostoon myönnetystä määrärahasta myönsi kaupunginhallitus 37,505: 50 markkaa, josta säästettiin 102: 65 markkaa. Näillä varoilla ostettiin m. m. Burrough yhteenlaskukone 9,675 markalla, Continental kirjoituskone 4,870 markalla, uusi Roneo teräskaapin osa asiakirjojen säilyttämistä varten 3,735 markalla, verotustilastossa käytettävien Hollerithkorttien perforoimiskone 10,669: 35 markalla, rautakaappi alustoineen tonttikortteja varten 3,010 markalla, kaksi kirjahyllyä 2,000 markalla ja Pinjaisten kirjoituspöytä tuoleineen 2,560: 50 markalla.

Toimiston tulot myydyistä julkaisuista nousivat 4,253: 35 markkaan.

Vuoden 1932 menosääntö. Kaupunginhallitukselle jättämäänsä vuoden 1932 menosääntöehdotukseen toimisto otti uusia määrärahoja m. m. arkiston ja julkaisuvaraston hoitoa varten 10,000 markkaa ja vahtimestarinapulaisen

[1] 1,667 markkaa siirretty määrärahasta Sairaslomasijaiset ja 2,600 markkaa määrärahasta Sijaispalkkiot muissa kuin sairaustapauksissa. — [2] Tähän sisältyy vuodesta 1930 siirretyt 198,655: 31 markkaa. — [3] Siirrettiin vuoteen 1932. — [4] Tästä käytettiin vuonna 1930 302,189: 80 markkaa.

palkkaamiseksi 6,000 markkaa sekä muuttokustannuksiin 14,000 markkaa. Kaupunginhallitus pyyhki kuitenkin nämä määrärahat sekä 1879—81 vuosien kunnalliskertomusten painattamiseen ja vuoden 1931 kaupan ja merenkulun tilastoon tarvittavat määrärahat. Vallitsevana pula-aikana on luonnollista että menoja on supistettava, mutta on erittäin valitettavaa, että kaupungin kauppaa koskeva tärkeä tilasto on uhrattava määrärahan puutteessa. Kaupunginhallitus pyyhki niinikään vahtimestarien raitiotievuosikortteja varten tarvittavan määrärahan; koska kuitenkin ainakin yksi sellainen on toimistolle ehdottomasti välttämätön, toimisto anoi vuoden lopulla lupaa saada määrärahan pyyhkimisestä huolimatta, tarverahain ylijäämällä ostaa yhden sellaisen; kaupunginhallitus suostuikin tähän vuoden 1932 alussa. Muutenkin supistettiin toimiston pyytämiä määrärahoja talousarviota käsiteltäessä huomattavasti. Vuoden 1932 vahvistettu menosääntö päättyi 1,105,947 markkaan.

Kirjasto lisääntyi vuoden varrella 458 numerolla.

Lähetettyjen toimituskirjain luku oli 2,805. Niistä oli lähteviä kirjelmiä 840 ja lähetettyjä julkaisuja 1,965. Enemmän tai vähemmän täydellisiä toimiston julkaisusarjoja lähetettiin m. m. Institut für Sozial- und Staatswissenschaften an der Universität Heidelberg nimiselle laitokselle sekä eräille amerikkalaisille pankkiliikkeille, mitkä viimeksimainitut kuitenkin maksoivat toimiston postikulut.

V. Ulosottolaitos.

Helsingin kaupungin ulosottolaitoksen tarkastajan vuosikertomus toimintavuodelta 1931 oli seuraava:

Jo vuonna 1929 alkanut taloudellinen pulakausi painoi edelleen kertomusvuonnakin leimansa yhä lamaannuttavammin Helsingin kaupungin ulosottolaitoksen muodostaviin ensimmäisen kaupunginvoudin, toisen kaupunginvoudin ja avustavan rikostuomioiden toimeenpanijan konttorien toimintaan, suuresti vaikeuttaen ainakin toisen kaupunginvoudinkonttorin suoritettavana olevaa perintätyötä. Viimeksimainittu konttori säästyi kuluneena vuonna sisäisiltä häiriöiltä, mutta huonon ajan negatiivinen vaikutus verovelvollisten maksukykyyn on selvästi havaittavissa alempanaolevista, perittyjen ja estetodistuksilla tai virka-apupyynnöillä palautettujen verolippujen luku- ja arvomääriä valaisevista taulukoista. Saavutetun työtuloksen huonommuuteen lienee tosin tuntuvassa määrässä myötävaikuttanut myöskin vuoden alusta toimeenpantu työtapamuutos. Aikaisemmin oli Helsingin veroliput jäämäluetteloineen annettu toisen kaupunginvoudin konttorin käsiteltäviksi n. s. maantieteellisessä järjestyksessä, ryhmitettyinä kaupunginosan, kadun, talon, asunnon ja verolipunnumeron mukaan ja konttorin ulosottoapulaiset toimivat kukin enimmäkseen heille osoitetussa piirissä, maantieteellisesti rajoitetulla alueella, kun taas rahatoimiston ja kirkkokonttorin lähettämät veroliput kertomusvuoden alusta saapuivat aakkos- ja numerojärjestyksessä. Täten joutui kukin ulosottoapulainen, saadessaan aakkosellisesti järjestetyn verolipputukkunsa, toimimaan koko kaupunkia käsittävällä alueella. Tämän uudistuksen epäedullista vaikutusta itse perintätulokseen voitanee kuitenkin pitää ohimenevänä, sillä jonkin vuoden kuluttua, rahastajien opittua aakkosjärjestelmän avulla tuntemaan ja seuraamaan asiakkaitaan, ei tätä hetkellistä taantumusta enää tule tuntumaan, vaan tulee perintätyö vähitellen sujumaan entistä helpommin ja joutuisammin.

Suureksi osaksi lamakaudesta johtuen oli verojen pakkoperinnässä yhä suuremmassa määrässä turvauduttava verovelvollisten palkkojen ulosmittaukseen. Kehittääkseen ja tehostaakseen tätä menetelmää, joka osoittautui mukavaksi ja varsin tuottoisaksi, perusti toinen kaupunginvouti huhtikuun 1 p:nä 1931 konttoriinsa erikoisen palkanulosmittausosaston, johon siirrettiin kuusi ulosottoapulaista ja pari kanslistia. Tämän osaston toiminta, joka osoittautuituntuvasti helpottavan suurempien työnantajien verojen pakko perinnässä suoritettavaa avustamista, näyttää täyttävän siihen kohdistetut toiveet ja kasvavan yhä merkityksellisemmäksi.

Alempana annetaan tietoja toisen kaupunginvoudin konttoriin perimistä varten jätetyistä verolipuista, sekä tämän perimisen tuloksista vuonna 1931:

	Lukumäärä tammikuun 1 p:nä.	Vuoden aikana tulleita.	Yhteensä.	Perittiin.	Siitä: Palautettiin.	Siitä: Jäi jäljelle vuoteen 1932.	Siitä: Perittyjä %:na koko lukumäärästä.
Kunnallisvero ...	56,844	39,834	96,678	18,817	37,491	40,370	19.5
Valtion tulo- ja omaisuusvero ...	8,026	35,711	43,737	12,857	18,175	12,705	29.4
Kirkollisvero	30,302	68,162	98,464	25,119	39,237	34,108	25.5
Yhteensä	95,172	143,707	238,879	56,793	94,903	87,183	23.8

Nämä veroliput vastasivat seuraavia veromääriä:

	Kunnallisvero, Smk.	Valtion tulo- ja omaisuusvero, Smk.	Kirkollisvero, Smk.	Yhteensä, Smk.
Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia	52,970,444	8,217,367	2,969,582	64,157,393
Vuonna 1931 perittäviksi saatuja verolippuja	34,010,280	22,579,774	6,589,480	63,179,534
Yhteensä	86,980,724	30,797,141	9,559,062	127,336,927
Näistä:				
Perittiin	18,255,666	14,364,846	3,473,033	36,093,545
Palautettiin	32,098,267	8,794,047	3,425,069	44,317,383
Jäi jäljelle vuoteen 1932	36,626,791	7,638,248	2,660,960	46,925,999

Perittyjen verolippujen jakautuminen verolajeihin ja verotusvuosiin käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

	Verolippujen lukumäärä.	Peritty veromäärä, Smk.	Peritty lisävero, Smk.
Kunnallisvero vuodelta:			
1926 ja aikaisemmin	54	74,166: 90	36,061: —
1927	249	245,888: 55	74,282: 85
1928	1,866	2,293,433: 90	474,375: 80
1929	16,476	13,578,796: 10	1,077,028: 45
1930	172	385,945: 10	15,688: —
Yhteensä	*18,817*	*16,578,230: 55*	*1.677,436: 10*
Valtion tulo- ja omaisuusvero vuodelta:			
1926 ja aikaisemmin	25	13,919: 95	4,413: —
1927	118	391,081: 15	65,011: 95
1928	1,965	2,639,617: 55	382,415: 10
1929	10,747	9,979,003: 11	706,001: 30
1930	2	181,566: 10	1,817: —
Yhteensä	*12,857*	*13,205,187: 86*	*1,159,658: 35*
Kirkollisvero vuodelta:			
1926 ja aikaisemmin	74	15,552: 80	—
1927	394	58,145: 15	—
1928	7,903	886,861: 65	—
1929	16,748	2,512,473: 70	—
Yhteensä	*25,119*	*3,473,033: 30*	—
Kaiken kaikkiaan	56,793	33,256,451: 71	2,837,094: 45

	Verolippujen lukumäärä.	Peritty veromäärä, Smk.	Peritty lisävero, Smk.
Siitä vuodelta:			
1926 ja aikaisemmin	153	103,639: 65	40,474: —
1927	761	695,114: 85	139,294: 80
1928	11,734	5,819,913: 10	856,790: 90
1929	43,971	26,070,272: 91	1,783,029: 75
1930	174	567,511: 20	17,505: —

Vuonna 1930 perittiin 62,204 verolippua; vähennys kertomusvuonna oli siis 5,411 eli 8.7 %, joista 12.6 % kohdistui valtion tulo- ja omaisuusveroihin ja 14.3 % kirkollisveroihin, jota vastoin perittyjen kunnallisten verolippujen lukumäärä lisääntyi 3.5 %:lla. Verolippujen edustama rahamäärä nousi vuonna 1931 36,093,546: 16 markkaan, oltuaan 41,177,610: 32 markkaa vuonna 1930, mikä vastasi 5,084,064: 16 markan eli 12.3 % vähennystä, josta 8.7 % oli kunnallisveroja, 18.5 % valtion tulo- ja omaisuusveroja ja 2.7 % kirkollisveroja.

Toimeksiantajien Helsingissä perittäviksi jättämistä verolipuista palautettiin vuoden kuluessa yhteensä 94,903 merkinnällä, että veromääriä ei voitu laillisesti periä seuraavista syistä (estelajin mukaan):

	Verovelvolliset olivat: Köyhiä.	Löytämättömiä.	Muut estelajit.	Virka-apuja.	Yhteensä.
Kunnallisvero vuodelta:					
1927 ja aikaisemmin	821	330	44	94	1,289
1928	5,329	811	157	255	6,552
1929	11,167	9,528	4,180	4,775	29,650
Yhteensä	17,317	10,669	4,381	5,124	37,491
Valtion tulo- ja omaisuusvero vuodelta:					
1927 ja aikaisemmin	322	110	23	31	486
1928	3,814	806	76	303	4,999
1929	5,194	4,648	312	2,536	12,690
Yhteensä	9,330	5,564	411	2,870	18,175
Kirkollisvero vuodelta:					
1927 ja aikaisemmin	1,562	926	67	93	2,648
1928	8,515	2,572	345	1,108	12,540
1929	7,357	9,901	409	6,382	24,049
Yhteensä	17,434	13,399	821	7,583	39,237
Kaiken kaikkiaan	44,081	29,632	5,613	15,577	94,903

Kaikista perittäviksi jätetyistä verolipuista palautettiin 39.7 %, joista 39.5 % koski kunnallisveroja, 19.2 % valtion tulo- ja omaisuusveroja sekä 41.3 % kirkollisveroja.

Edelläolevat luvut antavat kuvan perintätyön kielteisestä tuloksesta, s. o. verolajin, vuosikerran ja estelajin mukaan ryhmitellyistä verolipuista, jotka laillisin estetodistuksin oli palautettu toimeksiantajille ilman maksua. Vuonna 1930 palautettiin 80,069 sellaista verolippua, osoittaen siis kertomusvuonna 14,934 eli 18.5 % :n lisäystä.

Sitäpaitsi perittiin ulosottolaitoksen toimesta seuraavat sekalaiset verot ja maksut:

Vero- tai maksulaji.	Perittyjen verolippujen lukumäärä.	Peritty määrä. Smk.
Koiravero	782	156,600: —
Maksuja Kauppayhdistykselle	614	18,258: 50
Sairaalamaksuja	23	10,346: —
Rakennusten tarkastusmaksuja	2	5,602: —
Tontin katsastus- ja mittausmaksuja	6	1,231: 80
Tullimaksuja	1	975: 80
Tuulaaki- ja liikennemaksuja	293	12,883: 70
Apteekkimaksuja	1	18,360: —
Radiomaksuja	1,042	104,200: —
Veroja saksalaiselle seurakunnalle	1	62: 60
» ruotsalaiselle Olaus Petrin seurakunnalle	50	8,313: 20
» venäläiselle kreikkalais-oikeauskoiselle seurakunnalle	467	51,951: 70
» juutalaiselle seurakunnalle	51	48,904: —
Yhteensä	3,333	437,689: 30

Erilaatuisten verojen ja maksujen periminen tuotti 98,456: 25 markkaa enemmän kuin vuonna 1930, lisäännys oli 29.0 %.

Maaseudun toimeksiantajain laskuun perittiin sitäpaitsi 8,565 verolipun määrä, yhteensä 4,245,986: 35 markkaa, vastaten 4,477,049: 51 markkaa vuonna 1930, ollen vähennys siis 231,063: 16 markkaa eli 5.2 %. Maaseudulta saapui 28,450 verolippua virka-apupyynnöllä ja sinne lähetettiin 8,721 vastauskirjettä.

Pakollisesti perittyjen verojäämien kokonaisluku nousi vuonna 1931 40,777,221: 81 markkaan. Vuonna 1930 oli vastaava määrä 45,993,892: 88 markkaa, ollen vähennys siis 5,216,671: 07 markkaa eli 11.3 %.

Ulosottolaitoksen tarkkailuosasto omistautui kuluneenakin vuonna miltei kokonaan toisen kaupunginvoudin konttorin toiminnan valvomiseen. Tarkastaja seurasi kuitenkin myöskin ensimmäisen kaupunginvoudin ja avustavan rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin toimintaa, käyden tuontuostakin tarkastamassa niiden kassaa ja pankkitalletuksia. Aihetta muistutuksiin ei ilmaantunut.

VI. Verotusvalmistelukunta.

Verotusvalmistelukunnan vuodelta 1931 antama kertomus oli seuraavan sisältöinen:

Toukokuun 30 p:nä 1911 annetun, verotusvalmistelukuntaa koskevan ohjesäännön mukaan valmistelukunnan on vuosittain kaupunginvaltuustolle annettava kertomus edellisen vuoden toiminnastaan. Esilläoleva kertomus vuodelta 1931 käsittää sitäpaitsi sanottuna vuonna vuoden 1930 tulojen perusteella toimitetun taksoituksen.

Verotusvalmistelukuntaan kuului vuonna 1931 puheenjohtajana varatuomari K. A. A. Linturi sekä jäseninä filosofianmaisteri A. Ekström ja johtaja E. Jalava, kaupunginhallituksen edustajana toimi rahatoimenjohtaja V. Hupli. Ensimmäisen sihteerin virkaa hoiti varatuomari B. von Fieandt ja toisen sihteerin virkaa varatuomari E. Blomkvist. Apulaissihteereinä toimivat herra Hj. Svinhufvud, reviisori I. Krieg, hovioikeudenauskultantti W. Wirtanen ja konttoripäällikkö V. Nikko.

Valmistelukunta antoi vuoden 1931 aikana kaupunginhallitukselle lausuntonsa 569 verotusasiasta, teki esityksiä kaupunginhallitukselle ja muille virastoille 37 eri asiasta sekä lähetti 230 kirjelmää virastoille, toiminimille y.m. Tämän työn suorittamista varten valmistelukunta kokoontui vuoden kuluessa 63 kertaa, mikä vastasi 77 kertaa lähinnä edellisenä vuonna.

Taksoituslautakunta aloitti kokouksensa tammikuun 2 p:nä 1931 ja lopetti ne seuranneen toukokuun 30 p:nä. Lautakunta, joka työskenteli seitsemänä osastona, kokoontui kokonaisuudessaan kolme kertaa, ja eri osastot kukin erikseen seuraavasti: ensimmäinen osasto 27 kertaa, toinen osasto 16, kolmas osasto 19, neljäs osasto 24, viides osasto 20, kuudes osasto 21 ja seitsemäs osasto 27 kertaa. Kaikkiaan 154 kertaa. Näissä kokouksissa käsiteltiin lautakunnan seitsemän eri osastojen puheenjohtajien tarkoitusta varten palkattujen apulaisten avulla sitä ennen tarkastamat ja tarpeen vaatiessa uusilla selvityksillä täydentämät, verovelvollisten lautakunnalle antamat tuloilmoitukset, joiden luku oli 115,745, oltuaan vuonna 1930 104,281. Vuonna 1931 lähetettiin 21,844 kehoitusta tuloilmoitusten antamiseen, jota paitsi lähetettiin suuri joukko kehoituksia annettujen tuloilmoitusten täydentämiseen. Kehoituksia palkantarkistusilmoitusten antamiseen toimitettiin n. 2,300 yhtiölle, virastolle ja yksityiselle työnantajalle. Viimemainittujen kehoitusten johdosta saapui valmistelukunnalle tasaluvuin 130,000 tarkistusilmoitusta vuoden 1930 aikana palkka-, palkkio-, tantiemi- tai luontoisetuina nautituista tuloista. Näistä tarkistusilmoituksista lähetettiin n. 10,000, jotka koskivat Helsingin kaupungin lähiseuduilla asuvia henkilöitä, asianomaisille taksoituslautakunnille ja 6,878 pantiin sellaisenaan taksoituksen perusteeksi, milloin asianomaiset verovelvolliset eivät olleet antaneet tuloilmoituksia. Sitäpaitsi määräsi taksoituslautakunta niille verovelvollisille, jotka, erittäinkin henkikirjaa tarkastamalla, havaittiin laiminlyöneen ilmoi-

tusvelvollisuutensa, harkinnan mukaan veroäyrejä lainsäätämine veronkorotuksineen. Verotettujen lukumäärä oli 117,795, oltuaan edellisenä vuonna 120,708.

Taksoituslautakunnan toimittaman verotuksen tulos oli, että veroäyrien luku, joka vuodelta 1929 toimitetussa taksoituksessa oli ollut 32,357,793, vuodelta 1930 aleni 30,314,747:ään. Tähän sisältyi myös jälkiverotuksia.

Vuoden 1930 tulojen perusteella toimitetusta taksoituksesta tehtiin tutkijalautakunnalle 3,505 valitusta. Edellisenä vuonna oli valitusten lukumäärä 2,345.

Nämä valitukset tutkijalautakunta käsitteli elokuun 12, 13, 14, 17 ja 18 p:nä pitämissään kokouksissa. Ne aiheuttivat 1912 tapauksessa joko taksoituksen kumoamisen tai alentamisen, jotavastoin 1,593 ei aiheuttanut mitään muutosta taksoitukseen. Tutkijalautakunnan tekemäin muutosten johdosta veroäyrien luku aleni 262,347:llä, joten taksoituksen perusteeksi jäi 30,052,400 äyriä. Veroäyrien kokonaismäärästä oli 13.5 % kiinteistötulosta, 19.6 % elinkeino- ja liiketulosta sekä 66.9 % palkka- ynnä muusta senkaltaisesta tulosta.

Veroäyri, joka vuodelta 1929 oli ollut 6: 10, määrättiin vuodelta 1930 6: 50 markaksi.

VII. Kaupungin yleisten töiden hallitus.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen vuodelta 1931 laatima kertomus oli seuraavansisältöinen:

Kaupungin yleisten töiden hallitukseen kuuluivat vuonna 1931 puheenjohtajana johtaja G. K. Bergman, varapuheenjohtajana professori O. A. Tarjanne sekä jäseninä pankinjohtaja T. Grotenfelt, toimittaja J. E. Huttunen, metallityöläinen A. Nuotio, sähkötyöläinen O. W. Oksanen ja insinööri T. R. Vähäkallio. Kaupunginhallituksen edustajana oli teknillinen johtaja, insinööri E. Moring. Hallitus kokoontui 50 kertaa ja käsitteli tällöin 994 asiaa. Lähetettyjen kirjeiden luku oli 358. Hallituksen sihteerinä toimi varatuomari K. I. Nordberg.

Vuoden aikana teetetyistä suuremmista uudis- ja korjaustöistä tehdään selkoa rakennuskonttorin eri osastojen toimintaa koskevissa selostuksissa.

Hallituksen alaisina olivat rakennuskonttori ja sen tilivirasto.

Rakennuskonttori toimi kaupungininsinöörin johdolla ja jakautui kansliaan sekä 5 osastoon, nim. satama- ja rautatieosasto, katu- ja viemäriosasto, huonerakennusosasto, puisto-osasto ja varasto-osasto. Konttorin tilejä hoiti sen tilivirasto. Lähetettyjen kirjeiden luku oli 295.

Työväki ja työpalkat. Seuraava taulukko osoittaa työläisten lukumäärän rakennuskonttorin eri osastoilla kunkin kuukauden lopussa:

Kuukausi.	Satama- ja rautatieosasto.	Katu- ja viemäriosasto.	Huonerakennusosasto.	Puistoosasto.	Varastoosasto.	Yhteensä.	Siitä varatöissä. Satama- ja rautatieosasto.	Katu- ja viemäriosasto.	Yhteensä.
Tammikuu	846	2,500	292	82	84	3,804	540	1,904	2,444
Helmikuu	1,110	2,807	221	82	86	4,306	794	2,221	3,015
Maaliskuu	1,115	2,900	216	82	89	4,402	803	2,313	3,116
Huhtikuu	1,034	2,439	313	246	97	4,129	637	1,772	2,409
Toukokuu	988	1,291	358	386	99	3,122	633	318	951
Kesäkuu	842	1,161	444	374	83	2,904	506	220	726
Heinäkuu	821	1,333	502	292	80	3,028	443	296	739
Elokuu	874	1,428	516	287	89	3,194	431	297	728
Syyskuu	996	1,439	529	232	95	3,291	612	273	885
Lokakuu	1,168	1,802	404	192	101	3,667	816	744	1,560
Marraskuu	1,156	2,007	298	126	104	3,691	814	997	1,811
Joulukuu	1,099	2,606	297	19	92	4,113	798	1,661	2,459

Työläisille vakinaisissa töissä suoritetut palkat maksettiin vuoden alkupuoliskolla kaupunginvaltuuston joulukuun 14 p:nä 1927 tekemän päätöksen ja vuosina 1928—1930 sovelletun minimitariffin mukaan. Maksimipalkat perustuivat tällöin rahatoimikamarin huhtikuun 5 p:nä 1929 tekemään päätökseen. Toukokuun 27 p:nä vahvisti kaupunginvaltuusto työntekijäin

alimmat tuntipalkat seuraavan taulukon mukaisesti noudatettaviksi heinäkuun 1 p:stä alkaen:

	Smk.		Smk.
Sukeltajat	18: —	Aputyöläiset	5: 50
Puusepät	8: 40	Mittausapulaiset, ammattitaitoiset	7: 50
Kirvesmiehet	7: 40	Mittausapulaiset, tilapäiset	6: —
Koneenkäyttäjät	9: —	Puutarhurit, ammattitaitoiset	7: —
Satamanosturien käyttäjät	8 :—	Puistotyöläiset, miehet	5: 50
Sähkönosturien ja vintturien käyttäjät	6: 80	» naiset	4: 50
Monttöörit ja sorvarit	9: —	Naiset puhdistustöissä	4: —
Viilaajat ja sepät	8: 50	» muissa töissä	4: 50
Peltisepät	8: 80	Yövartijat	4: 50
Lataajat	9: —	Kuorma-ajurit omalla hevosella	12: —
Kivimiehet ja porarit	8: —	Muurarit	8: —
» latomamuuritöissä	7: 50	Rappaajat	8: —
Aputyöläiset kivitöissä	6: —	Uunintekijät	8: 40
Kadunlaskijat	8: 40	Laastin ja tiilien kantajat	5: 50
Putkenlaskijat	7: 80	Väliseinätyöntekijät	7: 80
Sementtityöntekijät, vanhemmat	8: —	Maalarit	9: —
» nuoremmat	7: —	Asfalttityöntekijät, valurit	8: —
Betonityöntek., ammattitaitoiset	7: —	» keittäjät ja hiertäjät	6: 50
» apurit	5: 80	» kantajat	5: 50
» raudoittajat	8: —	Huopakatontekijät	8: —
» raudoittajan apulaiset	6: 50	Tilkitsijät	6: 50

Valtuuston saman päätöksen mukaan on työnjohdolla oikeus yksityistapauksissa työntekijän paremman ammattitaidon tai työkyvyn taikka ahkeruuden perusteella korottaa palkkaa enintään 10 %. Kaupunginhallitus on oikeutettu erikoisten seikkojen perusteella korottamaan määrätyn nimikkeen kohdalla vahvistettua palkkaa enintään 10 %:lla.

Varatöissä suoritettiin vuoden alusta helmikuun puoliväliin perheellisille 20 %:lla ja perheettömille 30 %:lla alennetut palkat. Valtuuston helmikuun 11 p:nä tekemän päätöksen mukaan maksettiin varatyöläisille tämän kuun puolivälistä vuoden loppuun palkat seuraavan taulukon mukaan:

	Perheelliset, Smk.	Perheettömät, Smk.
Kivityöntekijät ja heihin verrattavat ammattityöntekijät	5: —	4: —
Rusnaajat	4: 50	3: 60
Apurit	4: —	3: 20

Kesälomaa myönnettiin vuoden aikana 3,428 työläiselle yhteensä 25,933 päivää, kuten seuraavasta yhdistelmästä lähemmin ilmenee:

Osasto.	Työläisiä, jotka ovat nauttineet kesälomaa					Kesäloma-päiviä yhteensä.
	4 päivää.	7 päivää.	2 viikkoa.	3 viikkoa.	yhteensä.	
Satama- ja rautatieosasto	382	315	110	73	880	6,367
Katu- ja viemäriosasto	676	727	494	81	1,978	15,179
Huonerakennusosasto	133	54	68	21	276	2,104
Varasto-osasto	14	31	24	20	89	921
Puisto-osasto	107	58	32	8	205	1,362
Yhteensä	1,312	1,185	728	203	3,428	25,933

Tapaturmat. Tapaturmaisesti vahingoittui 801 työläistä, joille sen perusteella suoritettiin vahingonkorvausta. Avustusta ja sairaanhoitokorvausta maksettiin yhteensä 353,128: 90 markkaa. Invaliideiksi joutuneiden 12 työläisen puolesta maksettiin elinkorkorahastoon yhteensä 309,981: 80 markkaa. Sen johdosta, että 9 invaliidin elinkorkoa alennettiin, voitiin elinkorkorahastoa pienentää 100,324: 60 markalla. Työläiset olivat vakuutetut Kullervossa.

Satama- ja rautatieosaston henkilökuntaan kuului osastopäällikkö ja avustava osastopäällikkö, 11 apulaisinsinööriä, 3 vaakitsijaa ja 2 piirtäjää. Kirjanpidosta ja kirjaamistyöstä huolehti 4 konttoriapulaista; kesäkuukausina oli palveluksessa viideskin apulainen. Apulaisvahtimestareita oli 2. Kaupungin myöntämällä apurahalla osastopäällikkö kävi kesäkuussa pohjoismaisessa satamanäyttelyssä Kielissä ja otti osaa Hafenbautechnische Gesellschaftin vuosikokoukseen ja retkeilyihin Emdenissä ja Hollannissa ja kävi myöskin Rotterdamissa, Köpenhaminassa ja Tukholmassa. Samoin kävi toimistoinsinööri G. Lind kesäkuussa belgialaisissa ja ranskalaisissa satamissa.

Suoranaisesta työnjohdosta satamaosaston työmailla huolehti vuoden alussa 16 rakennusmestaria, 7 apulaistyönjohtajaa, 1 nosturiesimies ja 1 varastokirjuri. Vuoden kuluessa otettiin palvelukseen 2 rakennusmestaria ja 5 apulaistyönjohtajaa.

Vakinaisissa töissä oli 260—465 työläistä. Herttoniemen varatöissä oli tammikuussa 35 työläistä, työvoima lisääntyi vähitellen 400:ksi ja oli syyskuukausina 500—700 työläistä. Muissa varatöissä oli tammikuun—toukokuun välisenä aikana 335—585 ja vaihteli sittemmin 35:stä—165:een työläiseen.

Hallitukselle esitettiin 170 asiaa, joista 85 koski uudistuksia ja rakennustöitä, 3 vuokrahakemuksia ja 82 hallinnollisia tai henkilö- ja palkkakysymyksiä. Lausuntoja annettiin m.m. kaupungin ja Lauttasaaren välisen sillan suunnitelmasta, pistoraiteen rakentamisesta Sörnäisten vankilan alueelle, erään korttelissa n:o 169 olevan tontin lunastamisesta satamarataa varten ja erään Vantaanjoen suusta pohjoiseen olevan tontin varaamisesta puhtaanapitolaitokselle. Ehdotukset laadittiin ja hyväksyttiin Katajanokan satama-alueen lopullista rakennussuunnitelmaa, Hernesaaren aluejaoitusta ja Ruoholahdentorin uudestijärjestelyä varten. Myöskin laadittiin ehdotus, joka koski Merisataman, Lapinniemen ja Siltavuorenrannan osittain satamatarkoituksiin käytettyjen alueiden rajojen muuttamista. Vielä tehtiin esityksiä Saukonja Rahapajanlaiturin, Lönnrotinkadun liikeväylän, Helsinginniemen katupenkereiden sekä Oulunkylän—Herttoniemen rautatien ja Herttoniemen sataman rakentamisesta sekä myöskin haaksirikkoutuneen hinaajan H 2:n nostamisesta, koneostoista sekä Katajanokan koillisosan ja Herttoniemen eräiden alueiden vuokrasopimusten irtisanomisesta. Osaston uivien laitteiden ja alusten arviointi suoritettiin. Periaatteellisesta merkityksestä olivat kysymykset, jotka koskivat kuljetusneuvon omistajalle kuormankaatopaikalla sattuneen sortuman vuoksi aiheutuneen vahingon korvaamista, tapaturmakorvausta kuljetusneuvon omistajan palkkaamalle ajajalle, korvausta veneenomistajalle kaupungin asettaman kiinnityspaalun katkeamisesta johtuneesta vahingosta sekä työnjohtajille ja laivamiehistölle suoritettavaa korvausta ylityöstä. Seuraavat työt teetettiin:

Laiturien korjauksiin kuului, paitsi tavanmukaista kunnossapitoa, Makasiinirannan ja Etelärannan laitureille törmäyksistä aiheutuneiden vaurioiden korjaaminen. Sörnäisten läntinen ja keskimmäinen pistolaituri, jotka

olivat huonossa kunnossa arkkujen painumisesta johtuneiden vikojen tähden korjattiin väliaikaisesti. Heinäkuun 1 p:nä tapahtuneen palkkojen alennuksen sekä korvauksien mahdollisimman suuren supistamisen johdosta säästyi tästä ja muista korjaus- ja kunnossapitomäärärahoista yhteensä 1,028,873: 50 markkaa eli 27.5 %.

Katuja sepelöitiin ja päällystettiin pinta-asfaltilla Länsisatamassa. Täten korjattiin Lauttasaarenkatu ja Laivapojankatu.

Kuoresaaren ja Kulosaaren välisen sillan huonossa kunnossa olevaa kantta oli alinomaa korjattava, mikä aiheutti suuria kustannuksia.

Hietalahden satamassa olevan vetopoijun päälle ajettiin, jolloin se vahingoittui pahasti. Pihlajasaaren väylille asetettiin merkkipoijut.

Rahapajanrannan kaikki nosturit maalattiin.

Väliaikaisten purkaus- ja höyryvenelaiturien kunnossapitokustannuksia voitiin edullisen talven ansiosta supistaa. Ainoastaan Ruoholahdenrannan ja Pihlajasaaren höyryvenelaitureita täydennettiin. Samasta syystä olivat venepaikkojen kunnossapitokustannukset tavallista pienemmät; 2,143:sta 24 laiturin ja rantaan jakautuneesta venepaikasta oli 1,716 paikkaa vuokrattuna.

Kun teurastamon raide jatkettiin Kyläsaarelle, pantiin raidesuoriinkin 30 kg/m:n kiskot entisten keveämpien kiskojen tilalle ja samalla vaihdettiin ratapölkkyjä.

Siltoja rannalta jäälle tehtiin Itämerenkadun ja Aleksanterinkadun päähän sekä Kaisaniemenrantaan ja Pitkänsillanrantaan.

Ruoppauslaitoksella ruopattiin kaikkien suurten viemärien suiden edustat, lumenkaatopaikkojen kohdat, Sörnäisten laiturien vieret, Rahapajanrannan edustaa, Valkosaaren pohjoispuolelta, Valkosaaren ja Luodon väliä, Eteläsataman laivanveistämön edustaa ja Siltavuorenrannan edustaa. Sitäpaitsi ruopattiin osa uutta Herttoniemen öljysatamaan johtavaa väylää sekä Hernesaaren itärannan laiturin paikka; näiden ruoppausten kustannukset suoritettiin uudisrakennusten määrärahoista. Proomulle asetetulla, kourukauhalla varustetulla Bünger-nosturilla toimitettiin ruoppauksia Kaisaniemenlahdessa, kasvitieteellisen puutarhan ja soutuvenekerhon venevajan välisen rannan kohdalla; ruoppa vietiin Siltavuorenrannan viemärinsuulle, josta se myöhään syksyllä ruopattiin suurella ruoppauslaiteella. Kaikkiaan ruopattiin 149,000 m^3, joka määrä vietiin Suomenlinnan ulkopuolelle, samalle paikalle kuin edellisinä vuosina. Ruoppaukset olivat käynnissä toukokuun 6 p:stä joulukuun 12 p:ään, kesäkuun 11 p:stä heinäkuun 31 p:ään kahdessa vuorossa, eli siis yhteensä 229 työvuoroa. Keskimäärin ruopattiin 651 m^3 7.5 tunnin työvuorossa.

Mittauksia ja tutkimuksia tehtiin m.m. sillä Vantaanjoen suusta pohjoiseen olevalla alueella, joka oli ehdotettu luovutettavaksi puhtaanapitolaitokselle. Pihlajasaaren laiturin ja Eteläsataman laivaveistämön vesialueet perattiin.

Länsisataman valaistuslaitteita täydennettiin.

Pohjoissataman halkolaituri uusittiin osittain, nimittäin siten, että veden yläpuolella oleva osa laiturin pohjoisosan läpi kulkevan vedenvaihtokanavan kohtaa ja laiturin varren eteläreunaa rakennettiin uudestaan.

Sörnäisten hiilipistolaiturin veden yläpuolella oleva osa uusittiin kokonaan. Useimmat vanhat paalut jatkostettiin ja suuri määrä uusia paaluja lyötiin. Täten voitiin pienentää pukkien välejä ja kannatuspukkien mittoja, mikä helpottaa vastaista kunnossapitoa.

Kulosaaren sillan uusiminen, johon oli ryhdytty vuonna 1929 uusimalla

Sörnäisten niemen ja Kuoresaaren välinen osa, saatettiin loppuun. Tämä työ käsitti Kuoresaaren ja Kulosaaren välisen osan, kääntösillan kannen ja laivaväylän johdelaitteiden uusimisen. Kustannukset ylittivät menosääntöön otetun määrärahan 56,074: 40 markalla, mikä määrä asianomaisella luvalla otettiin Pohjoissataman halkolaiturin ja Sörnäisten hiilipistolaiturin määrärahoista.

Taivallahden purkauslaiturien kannet n:ot 1 ja 2 uusittiin ja laiturin kansi n:o 1 tehtiin autoliikennettä kestäväksi. Laiturin n:o 2 ulommaiseen päähän tehtiin portaat moottoriveneliikennettä varten. Sörnäisten rantatien purkauslaituri n:o 1 rakennettiin kokonaan uudelleen autoliikennettä kestäväksi.

Meritullin torin molemmat pienet höyryvenelaiturit uusittiin ja suurennettiin.

Eläintarhan rannan itäiset venelaiturit uusittiin ja niiden paalut kuormitettiin kiviarkuilla. Venepaikoille asetettiin ulkopaalut.

Kourukaivurin n:o 2 katselmuksessa hylätyn höyrykattilan tilalle asetettiin asianomaisella luvalla mammutpumpun alukseksi muutetun vanhan ruoppauslaitteen n:o 1 höyrykattila; täten säästyi lähes puolet kyseessä olevan höyrykattilan määrärahasta.

Länsisataman uudisrakennustöitä tehtiin pääasiallisesti menosäännön perusteluihin sisältyvän ohjelman mukaisesti. Laivalaiturin päässä olevan aallonmurtajan purkamista jatkettiin. Kova hiesu tasoitettiin mammutpumpun avulla. Aallonmurtajasta saaduista kivistä tehtiin penkere laiturin uloimmalle osalle. Keväällä veistettiin kulma-arkku ja kolme 20 m:n pituista laituriarkkua. Kulma-arkku laskettiin 12.5 m syvälle ja suoraan hiesupohjalle, siis kivipenkereeseen, joten tälle paikalle suunnitellun suuren nosturin perustuksen paaluttaminen kävi mahdolliseksi. Paaluttaminen suoritettiin ja kulma-arkku täytettiin betonilla ja kivilohkareilla sekä pumputulla hiekalla. Kulma-arkun eteläpuolelle laskettiin 10 m syvälle ulottuva arkku, joka kuormitettiin kivillä. Sitten kun Saukonrannan (rantasuunnittelu- ja paalulaiturin rakenne) oli vahvistettu, ryhdyttiin poistamaan painopenkerettä, tekemään rakennuskuoppaa ja paalutusratoja, valmistamaan paalutusjunttaa y.m., tässä yhteydessä tasoitettiin varastokortteli n:o 757. Hankittiin Larssen VI mallisia ponttirautoja; niiden valmistusta Dortmundissa valvoi yksi osaston insinööreistä. Saukonkatu kivettiin konenupukivillä Neptuninkadun ja Melkönkadun (Poikkikatu III) väliseltä osaltaan ja Mittaajakatu, Majakkakatu, Melkönkatu, Poikkikatu IV ja Vaihdekatu sepelöitiin. Ajoliikkeen helpottamiseksi levitettiin Jätkäsaaren kannaksen rautatieraiteista länteen olevaa katua siirtämällä Ruoholahden puoleista pohjoista tukimuuria. — Saukonkadulle ei voitu asettaa raidetta korttelien n:ot 261 ja 262 kohdalle, koska ei ollut mahdollista suorittaa sen edellyttämää tonttijärjestelyä.

Lönnrotinkadun liikenneväylään rakensi Osakeyhtiö Constructor aktiebolag urakalla sillan kadun kellariosan ja Ruoholahdenrannan kadun ja rautatieraiteiden yli. Noususillan alapään penkere tehtiin melkein valmiiksi ja Ruoholahdentorin uudestijärjestely suoritettiin.

Lauttasaarenkadun varrelta vuokrattua tonttia n:o 45 ympäröivät kadut oli tasoitettu jo vuonna 1930 ja samalla oli asetettu viemäri- ja vesijohdot tämän tontin ja Itämerenkadun välille. Kertomusvuonna sepelöitiin Lauttasaarenkatu tämän tontin kohdalta täyteen leveyteen.

Kellosaaren lentosatamassa ei suoritettu rakennustöitä.

Katajanokan rakennustöitä jatkettiin ja arkkulaiturin pituus lisääntyi

50 m. Kaksi arkkua veistettiin ja laskettiin valmiille kivipenkereelle sekä täytettiin betonilla ja kivillä. Laiturimuuria tehtiin ponttiseinän suojassa kolme alinta kivikerrosta. Rautaponttiseinälaiturin rakenne määrättiin, mutta rakennustöitä ei tehty. 17—19 m pitkiä paaluja hankittiin.

Mastokadusta itään olevat Katajanokan raiteet uudestijärjestettiin. Täytemaan puutteen vuoksi ei vetoraiteita voitu rakentaa valmiiksi suunnitelman mukaisesti. Mastokadun länsipuolella suoritettavista raidejärjestelyistä jätettiin osa seuraavaan vuoteen.

Vanhankaupunginlahden länsirannan satamarataa jatkettiin Kyläsaarelle. Kun määrärahaa riitti niin jatkettiin raidetta vielä 240 m, jotta voitiin saada raideyhteys Sörnäisten vankilan alueelle. Työ tehtiin vankilan toimesta, mutta kaupungin oli määrä lunastaa raide 400 markan hinnasta raidemetriltä.

Kaisaniemenrannan verhouksesta ja tasoituksesta saatiin vain osa suoritetuksi, kun kasvitieteellisen puutarhan länsirajasta länteen olevaa kivipengertä ei saatu painumaan kiinteään pohjaan asti. Lähes puolet määrärahasta palautui kaupunginkassaan.

Satamakatujen ja laiturien asfaltoimista ja päällystämistä asfalttibetonilla tehtiin satamahallituksen hyväksymän ohjelman mukaisesti. Kalmistokadun jatke Länsisatamassa sekä Eteläsataman tullitarkastusrakennuksen edustalla oleva laituri päällystettiin amiesitella. Asfalttipäällysteisiä kärräysteitä pitkin erinäisiä laitureita ei voitu tehdä.

Etelärannan kauppahallin ja tullitarkastusrakennuksen väli kivettiin konenupukivillä. Lähinnä kauppahallia oleva osa päällystettiin terveydenhoitolautakunnan pyynnöstä vanhalle kenttäkiveykselle lasketulla amiesitella.

Täytettä otettiin Katajanokalle, Mastokadun itäpuolelle, Siltavuorenrannalle, Uudenmaan kasarmin kohdalle, Kaisaniemen rannalle, Kasvitieteellisestä puutarhasta länteen sekä Kyläsaarelle. Sitäpaitsi täytettiin syksyllä Kaivopuiston Itäisen Puistotien rantaa.

Rautainen, pohjaluukuin varustettu, 100 m³ vetoinen ruoppaproomu teetettiin Hietalahden sulkutelakka ja konepajaosakeyhtiössä. Sitäpaitsi hankittiin moottorivene miehistön kuljetuksia varten ja kaksi ilmapuristimen ilmasäiliötä; lisäksi saatiin kolmas ilmasäiliö kourukaivurin n:o 2 hylätystä höyrykattilasta. Ruopparoomun hankinnassa jääneellä määrärahan säästöllä ostettiin asianomaisella luvalla sähköllä käyvä neljän sukeltajan ilmapuristin sekä sarja pohjatutkimusvälineitä. Oulunkylän—Herttoniemen rautatierakennuksen laskuun hankittiin Menck & Hambrockin valmistama yleiskaivinkone, kaksi Asea-ilmapuristinta MK 3, Lokomo kivenmurskaaja n:o 3 lajittelulaitteineen sekä 31 yhden m³:n vetoista kaatovaunua ja 2,111 m 10—12 kg/m:n painoista kapearaidekiskoa. Erityisesti myönnetyllä määrärahalla ostettiin Ford-umpiauto.

Herttoniemen jo vuonna 1930 alettuja töitä tehtiin varatyönä. Työvoimaa oli eniten Oulunkylän—Herttoniemen radan pengerrystöissä. Herttoniemen öljysatamaan rakennettiin pistolaituri puusta ja tälle laiturille ruopattiin 6 m:n, osaksi 8 m:n syvyinen väylä. Satamaan johtavan raiteen pengertäminen ja Herttoniemen tieltä öljysataman laiturille johtava tie tehtiin. Herttoniemen puistotien päätekohdan ja Degerön sillan välinen tie uusittiin ja Herttoniemen museon kohdalla oleva tämän tien kenttäkivin kivetty osa päällystettiin asfalttisepelillä.

Veneiden kiinnityspaikkojen järjestämiseen kaupunginhallituksen käytettäväksi varattu määräraha jäi käyttämättä.

Varatöinä suoritettiin tammi—toukokuussa kallionlouhimisia Salmisaaressa Lauttasaarenkadun varrella ja Itämerenkadun eteläpuolella, Lapinniemellä ja länsisataman korttelеissa n:ot 245 ja 265 sekä 255 ja 258; viimeksimainittujen kahden korttelin louhiminen saatiin valmiiksi. Helsinginniemellä tehtiin tasoitustöitä Merisataman järjestelyratapihaa varten, mitkä työt lopetettiin marraskuussa. Länsisatamassa ja Merisatamassa tehtiin pohjatutkimuksia jäältä käsin ja satamakartan laatimiseksi toimitettiin syvyysmittauksia. Touko—heinäkuussa kaivettiin kanava vesijohdolle Kalastajantorilta Hernesaarelle sekä levitettiin Leppäsuon kohdalla Lapinlahden kadusta pohjoiseen olevaa satamaradan leikkausta. Syys—marraskuussa rakennettiin rantatie Neitsytpolulta Läntiselle Puistotielle ja lokakuussa alettiin teurastamon raiteen ja Arabian raiteen pengerrystyöt.

Kaivopuiston entisten uimahuoneiden rannan tasoittamiseksi ja hinaaja H 2:n nostamiseen myönnettiin erityiset määrärahat.

Ruoholahdentorin rautatieraiteiden uudestijärjestely tehtiin valmiiksi, kun Lönnrotinkadun silta oli rakennettu.

Salmisaaren itäisen ja pohjoisen rannan ja Hernesaaren tasoittaminen sekä Merisataman teiden päällystäminen suoritettiin loppuun.

Toisten viranomaisten ja yksityisten laskuun suoritettiin töitä 780,115: 45 markan arvosta.

Työvälineiden vuokraamisesta, laitureille aiheutettujen vaurioiden korjaamisesta, veneiden talteenotosta ja suoritettujen töiden lisäprosentteina oli osastolla tuloja 68,558: 60 markkaa.

Katu- ja viemäriosaston henkilökunnan muodosti työpäällikkö, avustava työpäällikkö, 9 insinööriä, 3 vaakitsijaa, 5 piirtäjää ja 10 konttoriapulaista. Varsinaisesta työnjohdosta osaston työmailla huolehti 47 rakennusmestaria.

Vakinaisissa töissä olevien työläisten lukumäärä oli suurimmillaan syyskuussa ja pienimmillään helmikuussa. Varatyöläisiä oli eniten maaliskuussa.

Katujen ja yleisten paikkojen korjausta ja kunnossapitoa varten oli menoarvioon otettu 2,010,000 markan suuruinen määräraha. Kustannukset nousivat 1,887,254: 55 markkaan jakautuen seuraaviin eriin: katujen korjaukset 1,493,273: 25 markkaa, kaiteet 218,634: 05 markkaa, kuorma-ajuriasemat 4,484: 35 markkaa, katukilpien uusiminen 21,025: 85 markkaa sekä mittaus ja tutkimustyöt 149,837: 05 markkaa. Katujen korjauskustannukset, 1,493,273: 25 markkaa, jakautuivat seuraavalla tavalla: kiveämiset 411,169:30 markkaa, sepelöimiset 720,356: 65 markkaa, käytävät 182,242: 15 markkaa, painuneiden katujen tasoitus ja korotus 51,767 markkaa sekä työnjohto ja sekalaiset kustannukset 127,738: 15 markkaa.

Vuoden kuluessa tulivat seuraavat uudistyöt loppuunsuoritetuiksi: Koulupuistikon käytävä 19,934: 80 markkaa, Pohj. Makasiinikadun nupukiveys ja käytävä 82,950: 85 markkaa, käytävä Korkeavuorenkadun tontin n:o 26:n kohdalla 8,583: 85 markkaa, Perhon- ja Lapuankatujen käytävät ja ajoteiden asfalttipäällystys 201,853: 90 markkaa, Kaisaniemenkadun käytävä 47,597: 15 markkaa, Liisanpuistikon uudestijärjestely 233,191: 70 markkaa, Runeberginkadun nupukiveys 674,292: 35 markkaa, Siltasaarenkadun levitys korttelin n:o 300 kohdalla 283,657: 85 markkaa, Säästöpankinrannan levitys korttelin n:o 299 kohdalla 47,603: 65 markkaa, Kirstinkadun käytävät 15,921: 15 markkaa, Helsinginkadun ja Länt. Brahenkadun käytävä korttelin n:o 352 kohdalla 22,357: 45 markkaa, Josafatinkadun käytävä ja ajotie 65,663: 90 markkaa, Agricolan- ja Porthaninkatujen käytävät ja ajotiet

188,476: 40 markkaa, Porthaninkadun käytävä ja ajotie 41,563: 10 markkaa, Viidennen linjan leikkikentän käytävät 69,999: 90 markkaa, Flemminginkadun käytävä 24,780: 95 markkaa, Sturen-, Porvoon- ja Kirstinkatujen käytävät korttelin n:o 371 kohdalla 74,843: 65 markkaa, Pengerkatu n:o 39:n ja Hämeentie n:o 62—64:n käytävät ja ajotie 8,368: 75 markkaa, Huopalahdenkadun tasoitus 342,024: 25 markkaa, Käpylän teiden asfaltoiminen 393,166:45 markkaa, Vallilan katujen ja käytävien parannustyöt 498,748: 25 markkaa, Toukolan katujen asfaltoiminen 290,613: 85 markkaa, kenttäkivikatujen asfaltoiminen seuraavissa paikoissa: Pietarinkatu, Kansakoulukatu, Fredrikinkatu, Arkadiankatu, Perhonkatu, Lapuankatu, Pohj. Rautatienkatu, Lutherinkatu, Eduskuntakatu, Puhemiehenkatu, Kansliankatu, Temppelikatu, Hietalahdentori, Salomoninkatu, Meilahdenkatu, Punavuorenkatu, Pohjoisranta, Liisankatu, Maurinkatu, Maneesikatu, Helsinginkatu, Franzeninkatu, Porvoonkatu, Alppikatu ja Mäkelänkatu sekä Pohjoisranta ja Hietalahdenkatu, yhteensä 1,464,779: 60 markkaa, Töölönkadun tasoitus 242,909: 85 markkaa, Arkadiankadun tasoitus 442,530: 75 markkaa, Siltasaarenkadun alentaminen Toisen ja Kolmannen linjan välillä 475,030: 25 markkaa, Päijänteentien tasoitus 106,721: 90 markkaa, Kangasalantien tasoitus 64,685: 35 markkaa, Mäntsäläntien tasoitus 40,227: 80 markkaa, Vesannontien tasoitus 72,916: 20 markkaa, Salmentien tasoitus 141,398: 35 markkaa, Puijonkadun tasoitus 47,819:65 markkaa, Käpyläntien tasoitus 378,638: 75 markkaa, Käpylän poliisiaseman tontin tasoitus 30,362: 15 markkaa, Rauninkujan levitys 47,666: 10 markkaa, Peltolantien tasoitus 76,531: 50 markkaa, Marjatantien levitys 219,683: 75 markkaa, Louhentien levitys 129,540: 90 markkaa, Mankalantien tasoitus 11,432: 40 markkaa, uusia liikennekorokkeita ja -merkkejä 84,507: 30 markkaa, täytemaan vastaanottoa 76,659: 60 markkaa, Hietaniemenkadun levitys 734,835: 70 markkaa sekä Malminrinteen levitys 329,050: 95 markkaa.

Seuraavat katutyöt aloitettiin vuoden kuluessa, mutta niitä ei ehditty saada valmiiksi: Etel. Hesperiankatu, Topeliuksenkatu, Pengerkatu, Elimäenkatu ja Nilsiäntie. Määrärahain säästö 2,320,596: 50 markkaa siirrettiin vuoteen 1932.

Kaupunginhallituksen käyttövaroista osasto sitäpaitsi käytti 15,374: 70 markkaa Uudenmaankadun erään osan uudestijärjestelyyn, 60,770: 70 markkaa jalkakäytävän teettämiseen Turuntielle ja Pohj. Rautatiekadulle eduskuntatalon kohdalla, 25,147: 15 markkaa jalkakäytävän teettämiseen Salomoninkadulle ja 9,296 markkaa vesikaukalon muuttamista varten Salomoninkadulta Kaasutehtaankadulle.

Kustannukset uusien katujen teettämisestä, joita varten oli otettu määräraha menosääntöön nousivat vuoden aikana yhteensä 11,152,526: 45 markkaan, johon tuli lisää kaupunginhallituksen käyttövaroilla suoritetut, 110,588: 55 markkaa maksavat, työt. Katujen ja yleisten paikkojen korjaukseen ja kunnossapitoon käytettiin yhteensä 1,887,254: 55 markkaa, joten katujen ja yleisten paikkojen kokonaiskustannukset vuoden aikana siis nousivat 13,150,369: 55 markkaan.

Kanavien ja viemärien korjaus ja kunnossapito nousi 774,733: 50 markkaan, mikä jakautui seuraavalla tavalla: johdot 320,140: 20 markkaa, sadevesikaivot 278,018: 35 markkaa, ojat 73,788: 85 markkaa sekä työnjohto ja sekalaiset kustannukset 102,786: 10 markkaa. Välttämättömiä pienempiä viemäriverkon täydennystöitä suoritettiin useissa eri paikoissa kaupunkia kustannusten ollessa 278,701: 20 markkaa ja viemärien huuhtomisveden kustannukset nousivat 5,889: 30 markkaan. Savilan ja Alppilan puhdistus-

laitosten hoito- ja käyttökustannukset olivat 182,326: 10 markkaa ja Nikkilän sairaalan puhdistuslaitoksen kustannukset 6,000 markkaa. Savilan puhdistuslaitoksen voimankulutus oli 28,887 kilowattituntia.

Kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratoorin jättämien ilmoitusten mukaan oli Alppilan puhdistuslaitoksen puhdistusteho ylipäänsä hyvä. Niinkuin aikaisemminkin esiintyi nytkin epätasaisuuksia tutkimuslaitoksissa, mikä osoittaa näytteiden otossa ja tutkimusmenetelmissä olevan puutteellisuuksia. Tämän korjaamiseksi laati katuosasto äskettäin ehdotuksen niinhyvin näytteiden ottamistavan ja niiden aikaeron muuttamiseksi kuin myös eräiden uusien tutkimusmenetelmien käytäntöönottamiseksi. Ehdotusta, mikä jätettiin Kyläsaaren laitoksen toiminnan tarkastusohjelman yhteydessä, ei käsitelty loppuun kertomusvuonna. Siinä on myös ehdotus Savilan laitoksen toiminnan tarkastamista varten. Tämäkin laitos toimi kuluneen vuoden aikana moitteettomasti. Ilmoituksiin nähden on kuitenkin huomautettava samoista seikoista kuin mitä Alppilan laitoksen ilmoituksissa on mainittu.

Sen johdosta, että Savilan laitos on liian pieni, juoksee edelleen n. 75 % tämän alueen likavedestä puhdistamattomana Töölönlahteen, minkä johdosta vesi siellä yhä enemmän pilaantuu. Tämän epäkohdan korjaamiseksi laati katuosasto kuluneen vuoden aikana ehdotuksen puhdistuslaitoksen rakentamisesta Rajasaarelle, jossa paitsi sitä likavettä, mikä nyt juoksee Savilaan, puhdistettaisiin myös se likavesi, mikä nyt juoksee Humallahteen, Taivallahteen ja Lapinlahteen. Kaupunginvaltuuston syksyllä hyväksyttyä ehdotuksen, aloitettiin varatöinä Rajasaaren puhdistuslaitoksen rakentaminen sekä mainittuun laitokseen johtavan kokoojajohdon rakentaminen Mechelininkadulle. Samalla pantiin alulle laitoksen työpiirustusten laatiminen hyväksytyn ehdotuksen mukaisesti.

Työt Kyläsaaren puhdistuslaitoksella olivat käynnissä koko kuluneen vuoden ajan, jona aikana suurin osa laitoksen rakennustöistä suoritettiin ja osa töiden suoritukseen välttämätöntä koneistoa ostettiin ja asetettiin paikoilleen. Yhteenlasketut kustannukset ovat nousseet 5,773,954:75 markkaan[1]). Samalla laadittiin myöskin tarvittavat työpiirustukset mainittua rakennustyötä varten. Kyläsaaren puhdistuslaitossuunnitelmasta hankittiin keväällä, ennen betonitöiden alkamista, kirjalliset lausunnot Magistratsoberbaurath F. Langbeinilta, Berliinistä, yli-insinööri F. Friesiltä Ruhrverbandista Essenistä ja yli-insinööri H. Blunkilta Emschergenossenschaftista Essenistä, jotka kaikki totesivat, että ehdotus niinhyvin pääpiirteissään kuin yksityiskohdissaan vastaa uudenaikaisen puhdistustekniikan nykyistä tasoa, minkä vuoksi he puolsivat sitä.

Kuluneen vuoden aikana laadituista muista suunnitelmista voidaan mainita ehdotus rasvankokoojalaitokseksi kaupungin uudelle teurastuslaitokselle. Samoin laadittiin suunnitelmia viemäriverkon tarpeelliseksi laajentamiseksi ja vanhan viemäriverkon uudelleen laskeminen jatkui mikäli aikaa riitti.

Kuluneen vuoden aikana suoritetuista viemäriverkon suuremmista uudistus- ja täydennystöistä voidaan mainita: Viemäri Mäkelänkadulta Kyläsaareen, 3,121,023: 35 markkaa, viemärien yhdistäminen kokoojajohtoon Hämeentien ja Kyläsaaren välillä, 62,816: 45 markkaa, Kumpulan sairaalan

[1]) Siitä 773,954: 75 markan suuruinen määrä, joka on vuoden 1932 menosäännössä, mutta on käytetty etukäteen jo vuonna 1931.

viemärin uusiminen 128,456: 35 markkaa, viemäri Limingantien päästä Sofianlehdonkadun viemäriin 149,950: 85 markkaa ja Kalervonkadun viemäri Jyrängöntieltä Vähänkyröntielle 95,812: 20 markkaa.

Uusien katurakennusten yhteydessä on viemärijohtoja rakennettu seuraaviin katuihin: Etel. Hesperiankatu, 149,330: 85 markkaa, Topeliuksenkatu 265,012: 50 markkaa, Huopalahdenkatu 242,318: 25 markkaa, Pengerkatu 83,224: 60 markkaa, Nilsiäntie 212,387: 95 markkaa, Vesannontie 15,645: 25 markkaa, Salmentie 134,501: 75 markkaa, Puijonkatu 18,795: 55 markkaa, Mäkelänkatu Salmentieltä Sturenkadulle 51,640: 55 markkaa, Mäkelänkatu Isonkyröntieltä Kumpulanpurolle 856,743 markkaa ja Peltolantie 31,183: 85 markkaa.

Uusien viemärijohtojen kustannukset olivat 11,392,798: 05 markkaa [1]) sekä kanavien ja viemärijohtojen korjaus- ja kunnossapitokustannukset yhteensä 1,247,650: 10 markkaa. Kanavien ja viemärien kokonaiskustannukset kuluneen vuoden aikana olivat siis 12,640,448: 15 markkaa.

Teiden korjauksia, sepelöimisiä ja pinta-asfaltoimisia suoritettiin yhteensä 200,604 m² kustannusten ollessa 2,489,239: 55 markkaa. Tällöin käytettiin jatkuvasti asfalttiemulsionia. Kestävämmän ajotien aikaansaamiseksi eniten liikennöidyillä teillä, päällystettiin Hämeentie Arabian ja Vanhankaupungin välillä Teräskuona-asfaltilla ja Eläintarhantie Helsinginkadun ja Turuntien välillä amiesité asfalttibetonilla.

Teiden uudistustöistä voidaan mainita: Hämeentien uudestijärjestely Hakaniemen torilta Kaikukadulle 1,106,039: 70 markkaa, Seurasaaresta Munkkiniemen sillalle johtavan tien levitys 211,337: 50 markkaa, autojen seisotuspaikka Seurasaaren sillan luona 64,607 markkaa, Eläintarhantien käytävän uudelleen laskeminen 105,718: 35 markkaa, Marian sairaalan alueen teiden asfaltoiminen 16,600: 50 markkaa, kulkutautisairaalan alueen teiden asfaltoiminen 58,481 markkaa, krematorion edustan tie ja istutukset 857,982: 40 markkaa sekä uusi tie Toivolan koulukodin uimapaikalle Vantaanjoen rannalle 95,069: 60 markkaa.

Urheilukenttien korjauksia ja kunnossapitoa suoritettiin menoarvioon otettujen määrärahojen mukaisesti. Kustannukset olivat seuraavat: Eläintarhan, Brahenkadun ja Haapaniemen urheilukenttien kunnossapito 148,736 markkaa, Kaisaniemen tenniskentän kunnossapito 19,982: 10 markkaa, Alppilan hiihtomäen kunnossapito 23,090: 35 markkaa, kelkkamäkien rakentaminen ja kunnossapito 169,543: 60 markkaa, Mustikkamaan juhlakentän kunnossapito 17,718 markkaa sekä maaluistinratojen teettäminen ja kunnossapito 179,999: 85 markkaa.

Uudistöitä suoritettiin seuraavissa paikoissa: Annalan uusi harjoittelukenttä 181,087: 70 markkaa, Perhonkadun leikkikenttä 44,610: 45 markkaa, Maistraatinkadun leikkikenttä 119,482: 70 markkaa, Vesilinnanmäen juhlakenttä 17,289: 85 markkaa, Johanneksenkirkon lounaispuolella olevan leikkikentän käytävät ja leikkikentän sorastus 20,534: 10 markkaa, ulkoilmaoleskelupaikka Kivinokan alueella 29,146: 15 markkaa sekä leikkikenttä ja istutukset Kallion kirjaston lähellä 62,682: 80 markkaa.

Työttömyyden torjumiseksi suoritettiin kuluneen vuoden aikana kallionlouhinta- ja tasoitustöitä seuraavilla kaduilla ja alueilla: Sturenkadulla, Mäkelänkadulla, Hietaniemenkadulla, Eduskuntakadulla, Koskelantiellä,

[1]) Siitä 773,954: 75 markan suuruinen määrä, joka on vuoden 1932 menosäännössä, mutta on käytetty etukäteen jo vuonna 1931.

Toukolan korjauspaja-alueella, Porthaninkadun istutuksilla, Lemuntiellä, Nilsiänkadulla, Käenkujalla, Reijolankadulla, Nokiantiellä, Kuortaneenkadulla, Pälkäneentiellä, Vilhovuoren istutuksilla, Punkaharjuntiellä, Siltasaarenkadulla, Pengerkadulla, Hesperiankadun istutuksilla, Salmentiellä, Teiskon-, Kurun-, Nokian- ja Sysmänkujalla, Mäntsäläntiellä, Kammionkadulla, Ruskeasuon tiellä, Turuntiellä, Kuutamotiellä, Mechelininkadulla viemäriä varten, Lautatarhankadulla, Toukolantiellä, Rajasaaren puhdistuslaitoksella sekä Vallilan kansakoulun pihamaalla. Kustannukset näistä varatöistä nousivat 15,337,396: 60 markkaan.

Paitsi yllämainittuja menoarvioon otettuja tai erikoismääräyksestä suoritettuja töitä, suoritettiin niitä myöskin sekä kaupungin muille laitoksille että yksityisille talonomistajille ja nousivat kustannukset niistä 3,148,384: 30 markkaan.

Huonerakennusosaston palveluksessa oli kaupunginarkkitehti, apulaiskaupunginarkkitehti, 6 apulaisarkkitehtiä, 2 piirtäjää, 1 kirjanpitäjä ja 4 konttoriapulaista. Suoranaisesta työnjohdosta osaston työmailla huolehti 16 rakennusmestaria.

Työvoima oli tammikuussa 377 työläistä ja joulukuussa 297 ollen suurimmillaan, eli 616, syyskuussa. Työvoiman viikkokeskimäärä oli koko vuoden aikana 393 työläistä.

Kaupungin omistamien rakennusten ja talojen korjausta ja kunnossapitoa varten oli menoarviossa varattu yhteensä 5,674,580 markkaa. Korjaus ja kunnossapito kustannukset nousivat 4,975,783: 83 markkaan. Säästö oli siis 698,796: 17 markkaa. Harvinaisen lumirikkaan talven takia ei lumenluontiin katoilta myönnetty määräraha riittänyt, jonka tähden kaupunginvaltuusto toukokuun 27 p:nä oikeutti rakennuskonttorin ylittämään sen 165,000 markalla.

Uudis- ja muutosrakennustöitä varten oli menoarvioon otettu yhteensä 27,351,500 markan suuruinen määräraha. Tähän summaan sisältyi 6,500,000 markkaa uutta teurastamoa varten, jota työtä hoiti erityinen rakennustoimikunta, joten osaston määräraha siis oli 20,851,500 markkaa. Tähän määrään lisättiin 6,804,795: 88 markkaa, joka oli siirretty vuodelta 1930, 1,768,709: 95 markkaa ennakkovaroja, jotka otettiin vuoden 1932 menoarvioon sekä 259,472: 40 markkaa kaupungintalon puhelinkeskuksen laajentamista varten, mikä työ suoritettiin virastotalon ja kaupungintalon muutostöiden yhteydessä. Käytettävissä oleva määrärahasumma nousi siten 29,684,478: 23 markkaan. Kustannukset taas nousivat 17,719,667: 07 markkaan. 11,964,811: 16 markan suuruisesta säästöstä siirrettiin 9,404,798: 38 markkaa vuodelle 1932 suorittamattomia töitä varten, sekä 1,670,500 markkaa palautettiin kaupunginkassaan töistä, jotka vallitsevan pula-ajan takia kaupunginhallituksen määräyksestä jätettiin suorittamatta. Säästö kaikista otsakkeella Uudis- ja muutosrakennuksia suoritetuista töistä nousi siis 889,512: 78 markkaan.

Vuodelta 1930 siirrettiin 389,754: 61 markkaa töiden lopettamista varten ammattikoulurakennuksella, tontilla n:o 3 Kansakoulukadun varrella, 1,994,461: 54 markkaa Nikkilän sairaspaviljonkia varten, 128,893: 01 markkaa Käpylän paloasemaa varten sekä 260,000 markkaa höyrymankelin ja sentrifugikoneen hankkimista varten Nikkilän sairaalan pesulaitokseen eli yhteensä 2,773,109: 16 markkaa. Kustannukset nousivat 1,585,098: 90 markkaan. 1,188,010: 26 markan suuruisesta säästöstä 100,000 markkaa siirrettiin vuoteen 1932 linoleumimattoja varten Nikkilän sairaalan sairas-

paviljonkiin, jäännös, 1,088,010: 26 markkaa, palautettiin säästönä kaupunginkassaan.

Vuoden kuluessa suoritettiin sitäpaitsi töitä, osaksi etukäteen vuoden 1932 menoarviosta myönnetyillä määrärahoilla sekä osaksi kaupunginvaltuuston tahi kaupunginhallituksen käyttövaroilla yhteensä 957,935: 67 markalla. Säästöä oli 75,062: 65 markkaa.

Paitsi yllämainittuja, osaston käytettäväksi asetetuilla määrärahoilla suoritettuja töitä, suoritettiin töitä toisten kunnallisten laitosten ja viranomaisten laskuun yhteensä 2,400,214: 20 markalla, mitkä työt tuottivat konttorille voittoa 79,467: 15 markkaa.

Huonerakennusosaston vuonna 1931 suorittamien töiden kokonaiskustannukset nousivat 27,638,699: 67 markkaan.

Kaikkien töiden säästö oli 2,820,849: 01 markkaa. Verrattain suuri säästö johtuu siitä, että Nikkilän sairaspaviljongin kustannusarvio laadittiin huhtikuussa 1929, jolloin työläisten palkat ja tarveaineiden hinnat olivat huomattavasti korkeammat sekä siitä että työläisten palkat ja tarveaineiden hinnat vuoden kuluessa ovat jatkuvasti alentuneet.

Seuraavat suuret uudisrakennustyöt suoritettiin vuoden kuluessa loppuun:

Pengerkadun poliisiaseman kylkirakennuksen päällis- ja muutosrakennustyöt 907,830: 06 markan kustannuksin määrärahan oltua 1,008,000 markkaa.

Tuberkuloottisten perheiden asuinrakennus n:o 3 tontille n:o 7 Tammisaarenkadun varrella 1,059,910: 85 markan kustannuksin, siitä 9,840: 05 markkaa jäterakennusta varten. Määräraha oli 1,444,200 markkaa. Koska asuinrakennuksen kuutiosisällys on 3,300 m³ ja huoneiden luku 24 (2 saunaa ja pesutupaa lukuunottamatta) on kustannus 318: 20 markkaa m³:ltä sekä huonetta kohti 43,752: 95 markkaa.

Ammattikoulurakennus tontille n:o 3 Kansakoulukadun varrella. Määräraha oli 10,835,000 markkaa. Kustannukset nousivat 10,163,954: 79 markkaan. Viimemainittuun summaan sisältyy kustannukset seuraavia ylimääräisiä töitä varten: Sähkölaitoksen luentosalin ja opetuskeittiön sisustaminen, huoneisto Helsingin käsityökoululle, koneellinen sisustus, sähkövarusteet sekä rakennuksen rakentaminen palokaluston, tuhkan, hiekan ja jätteiden säilyttämistä varten. Koulurakennuksen kuutiosisällys on 26,675 m³. Kun 34,982: 80 markan suuruinen kustannus palokaluston säilytysrakennusta varten vähennetään lopullisista rakennuskustannuksista, jää koulurakennuksen kustannukseksi 379: 72 markkaa m³:ltä.

Käpylän paloasemaa varten oli myönnetty 1,419,000 markan suuruinen määräraha. Kustannukset nousivat 1,448,991: 89 markkaan eli 29,991:89 markkaa arvioituja suuremmiksi. Kaupunginhallitus myönsi maaliskuun 26 p:nä varat mainittujen lisäkustannusten peittämiseen.

Maaliskuun 19 p:nä 1930 kaupunginvaltuusto hyväksyi pääpiirustukset sekä 6,940,000 markkaan päättyvän kustannusarvion Teknillisten laitosten uudisrakennusta varten tontilla n:o 1—3 P. Robertinkadun varrella sekä elokuun 27 p:nä s.v. erinäiset sähkölaitoksen ehdottomat muutokset, joiden kustannukset oli laskettu 331,000 markaksi. Sähkölaitos suoritti itse sähköjohtotyöt eikä rakennuskonttorille ilmoitettu kustannuksia, joten tässä voidaan ilmoittaa kustannukset ainoastaan rakennuskonttorin suorittamista töistä ja nousevat ne 6,410,169: 65 markkaan.

Nikkilän sairaalan sairaspaviljonkia varten myönnetty määräraha oli

7,880,000 markkaa, ja kustannukset nousivat 6,706,016: 76 markkaan, mihin viimeksi mainittuun määrään ei sisälly linoleumimattojen ostoon myönnettyä 100,000 markan suuruista määrärahaa, joka siirrettiin vuoteen 1932. 1,073,983: 24 markkaan nouseva säästö palautettiin vuoden vaihteessa kaupunginkassaan.

Sairaspaviljonki Kivelän sairaala-alueella sekä kansakoulurakennus tontilla n:o 3 Nilsiänkadun varrella muurattiin vuoden kuluessa ja jatkuivat sisustustyöt vuoden vaihteessa.

Työ rakennuskonttorin työpajarakennuksilla Arabiassa suoritettiin likipitäen loppuun. Määrärahasäästöstä palautettiin 400,000 markkaa kaupunginkassaan ja 405,787: 65 markkaa siirrettiin vuoteen 1932 töiden lopettamista varten.

Huonerakennusosastolla käsiteltiin vuoden kuluessa 514 diarioon vietyä asiaa, joista annettiin lausuntoja, osaksi Helsingin kaupungin yleisten töiden hallitukselle, osaksi kaupunginhallitukselle tai muille laitoksille. Sen lisäksi laadittiin piirustuksia uudis- ja muutosrakennuksiksi. Näistä mainittakoon seuraavat: Pää- ja työpiirustukset Kyläsaaren puhdistuslaitoksen laboratooriksi, vahdinasunnoksi y.m., julkisivunmuutokseksi tontilla n:o 10 Kolmannen linjan varrella, asuinrakennukseksi ja sairaspaviljongiksi Kivelän sairaalaan, tuberkuloottisten perheiden asuinrakennukseksi tontille n:o 7 Tammisaarenkadun varrella, kansakoulurakennukseksi tontille n:o 3 Nilsiänkadun varrella, Kellosaaren lentosataman hallintorakennukseksi, virastohuoneistojen sisustamiseksi virastotalossa, tasasuuntaaja-asemaksi tontille n:o 14 Mariankadun varrella, yhdyskäytäväksi kaupungintalon ja rahatoimiston välille sekä talon Aleksanterinkatu n:o 26 (uusi raatihuone) uudestirakentamiseksi; piirustusehdotukset työlaitoksen saunarakennukseksi, kioskeiksi, asuinrakennukseksi kulkutautisairaala-alueelle (useita ehdotuksia), Nikkilän sairaalan laajentamiseksi (23 piirustusta), lisärakennukseksi Pukinmäen toipumakotiin, sauna- ja pesutuvaksi Korkeasaarelle, huoneiston sisustamiseksi työnvälitystoimistolle taloon n:o 6 Hämeentien varrella, Esplanaadikappelin muutokseksi, muutoksiksi vanhassa raatihuoneessa, huoneiston sisustamiseksi lastentarha Hemgårdille taloon n:o 67 Hämeentien varrella (2 ehdotusta), Hakasalmen varaston konttori- ja ruokahuonerakennukseksi y.m.

Lämpöteknikko. Kaupungin laitosten lämpö- ja vesijohtojen kunnossapitoa varten myönnettiin 352,900 markan suuruinen määräraha, josta jäi säästöä 2,094: 45 markkaa.

Suuremmista rakennus- ja suunnittelutöistä mainittakoon seuraavat:

Aleksanterinkadun taloon n:o 26 asetettiin matalapainehöyryllä toimiva keskuslämmityslaitos.

Kaupungintalon juhlasaliin lähimpine huoneineen asetettiin painovoimainen vesilämmityslaitos, mikä tulevaisuudessa helposti voidaan yhdistää koko korttelin käsittävään pumppulämmityslaitokseen. Juhlasalia varten rakennettiin myös keskusilmanvaihtolaite, jossa raitis ilma lämmitetään matalapainehöyryllä.

Tuberkuloottisten perheiden asuntolaan Tammisaarenkadun varrella asetettiin painovoimainen vesilämmityslaitos sekä vesi- ja viemärijohdot.

Toukolan kaupunginosaan rakennettujen työpajarakennusten lämmitys- ja tuuletuslaitos valmistui pääpiirteissään, niin että vain vähäisiä osia siitä jäi kuluvaan vuoteen.

Nilsiäntien uuden ruotsinkielisen kansakoulun matalapaineisella höyryllä toimivan keskuslämmitys-, vesi- ja viemärijohtolaitoksen työt aloitettiin.

Kiveläu uutta sisätautiosastoa varten tehtiin lämmitys-, ilmanvaihto- ja terveysteknillisten laitteiden suunnitelmat mitkä työt myöskin aloitettiin.

Naisten työkotia Koskelassa sekä eräitä muita pienempiä rakennuksia varten tehtiin alustavia suunnitelmia keskuslämmitys- ja terveysteknillisiä laitteita varten.

Polttoaineen kulutuksesta keskuslämmityslaitoksissa laadittu tilasto osoittaa kokonaispolttoainemenekin suurentuneen verrattuna vuoteen 1930. Tämä aiheutuu pääasiassa laitteiden lukumäärän lisääntymisestä sekä siitä, että ulkoilman lämpömäärä vuonna 1931 oli alhaisempi kuin vuonna 1930. Sitäpaitsi oli aikaisempi tilasto jossakin määrin vaillinainen. Vuoden 1930 kertomus käsittää 30 laitetta, vuoden 1931 44. Meteorologisen keskuslaitoksen ilmoituksen mukaan oli ulkoilman keskilämpötila kertomusvuonna lukuunottamatta kolmea kesäkuukautta + 0.5° C ja vuonna 1930 + 2.8° C. Vuonna 1931 oli huone- ja ulkoilmanlämpötilan keskimääräinen ero siis noin 14 % suurempi kuin vuonna 1930.

Puisto-osaston henkilökuntaan kuului kaupunginpuutarhuri, avustava kaupunginpuutarhuri ja konttoriapulainen. Työnjohtajia oli 4 ja puiston vartijoita 19. Osaston toiminta jatkui entiseen tapaansa kuitenkin entistä laajempana. Työläisten lukumäärä oli keskimäärin 205. Toukokuussa oli työläisiä 412 ja joulukuun lopussa ainoastaan 33.

Kukkakasveja istutettiin seuraaviin paikkoihin: Aleksanteri II:n patsaalle, Eiran puistikkoon, Engelinaukiolle, Runebergin esplanaadin, Hankkijan edustalle, haudoille Jäntiselle hautausmaalle, sankarihaudoille Vanhankirkon puistoon, Katajanokalle, Koulupuistikkoon, Marian sairaalan puistikkoon, Ritaritalon puistikkoon, Säätytalonpuistikkoon, Sirkuskadun istutuksiin, Runebergin- ja Caloniuksenkatujen risteykseen, Ullanpuistikkoon, Tähtitorninvuorelle, talvipuutarhan edustalle, Ensi sairaalan puistikkoon, Hietarannalle, Kaisaniemeen, Kaivopuistoon, kirurgisen sairaalan luo, Kivelän sairaalan luo, krematorion luo, kulkutautisairaalaan, Punanotkoon, Puutarhakadun puistikkoon, saksalaisen kirkon edustalle, Snellmanin patsaalle, Hans v. Sandenin haudalle, Sofianlehdon pientenlastenkotiin ja kaupunginpuutarhaan. Monivuotisia kukkakasveja istutettiin Engelinaukiolle, Edelfeltintien puistikkoon, Vanhankirkon puistoon, Hietarannalle, Kivelän sairaalan alueelle ja kulkutautisairaalan alueelle, Pengerkadun ja Porthaninkadun sekä Franzéninkadun ja Torkkelinkadun välisiin istutuksiin, siirtolapuutarhaan, taimistoon ja talvipuutarhan edustalle, yhteensä 13,545 kpl. Kukkasipuleita, kesäkukkia ja monivuotisia kasveja istutettiin yhteensä 107,982 kpl. Niiden hinta arvioitiin 261,304: 70 markaksi.

Koristepuita ja pensaita istutettiin Edelfeltintien varteen, Eduskuntatalon edustalle, Eläintarhaan. Alppilan luo, Engelinaukiolle, Ensi sairaalan luo, Fredrikinkadulle, Hauhontielle, Hietarannalle, Kaisaniemeen, Kallion urheilukentälle, Kangasalantien leikkikentälle, Käpylän poliisilaitoksen edustalle ja urheilukentälle y.m. paikoille yhteensä 9,000 kpl eli 147,809 markan arvosta.

Puisto-osaston vakinaiset menot olivat 3,539,080: 75 markkaa, josta puistojen ja istutusten kunnossapidon osalle tuli 2,126,962: 45 markkaa.

Viimeksimainitut kustannukset jakaantuivat seuraavasti:

Kasvihuoneet	218,980: 55	Tähtitorninvuori	111,114: 85
Kaupunginpuutarha ...	194,706: 55	Kappeliesplanaadi, Runeberginesplanaadi,	
Kaivopuisto	170,764: 75	Teatteriesplanaadi.....	97,791: 30
Eläintarha	112,852: —		

Kaisaniemi	93,921: 30
Engelinaukio	85,108: 15
Eiran puistikko	50,154: —
Vanhankirkon puisto	47,246: —
Pengermät talvipuutarhan edustalla	45,181: 05
Hakasalmen ja Hesperian puistot	43,867: —
Punanotko	38,661: 40
Hietaranta	32,428: 50
Katajanokan puistikot	31,658: 50
Kallion urheilukenttä	27,700: —
Heikinpuisto	24,986: —
Hauhontien puistikot	23,876: —
Käpylän urheilukentän istutukset	22,180: 40
Istutukset kirurgisen sairaalan luona	21,985: —
Runeberginkadun leikkikenttä	21,665: —
Kallion kirkko	18,391: 50
Haudat	18,196: 40
Haapaniemen urheilukenttä	16,930: —
Ullanpuistikko	15,925: —
Nervanderin puistikko	14,754: 90
Johanneksen kirkko	14,727: 50
Kangasalantien leikkikenttä	13,150: —
Pohjolankadun istutukset	12,985: —
Runebergin, Lönnrotin ja Snellmanin patsaiden koristaminen	12,903: 65
Telakanpuistikko	12,417: —
Istutukset Runebergin patsaan ympärillä	11,670: —
Liisanpuistikko	11,539: —
Ensisairaalan puistikko	10,720: —
Suomen pankin istutukset	10,710: —
Keuruuntien istutukset	9,952: 50
Ruoholahden puistikko	9,915: —
Mechelininkadun istutukset	9,650: —
Koulupuistikko	8,797: 50
Vuorimiehen puistikko	8,595: —
Säätytalon puistikko	8,380: —
Puistikko teknillisen korkeakoulun luona	8,110: —
Puutarhakadun puistikko	7,915: —
Meritori	7,750: —
Ateneumi	7,430: —
Viidennen linjan istutukset	7,374: —
Ritaritalonpuistikko	6,998: 55
Kapteeninpuistikko	6,473: —
Lönnrotin puistikko	6,411: —
Kolmikulma	6,235: —
Lapinlahden puistikko	6,293: 50
Aleksanteri II:n patsas	5,655: —
Simonlehtokuja	5,195: —
Dagmarinkadun leikkikenttä	4,915: —
Pääskylänpuistikko	4,755: —
Museokadun leikkikenttä	4,560: —
Fredrikinkadun pohjoispään istutukset	4,375: —
Porvoonkadun puistikko	4,246: —
Turuntien puuistutukset	4,208: —
Fredrikintori	4,020: —
Sirkuspuistikko	3,615: —
Urheilukadun istutukset	3,325: —
Kotkankadun istutukset	3,280: —
Apollon puistikko	3,102: —
Bulevardin puuistutukset	3,000: —
Istutukset Caloniuksen- ja Runeberginkadun kulmassa	2,741: —
Kallion kirjastotalon istutukset	2,475: —
Saksalainen kirkko	2,460: —
Adolfinrinne	2,025: —
Agricolanpuistikko Istutukset Perämiehenkadun luona	1,705: —
Hankkijan edusta	1,630: —
Arkadianaukio	1,430: —
Pietarinkadun kastanjat	1,385: —
Hernesaarenkadun istutukset	1,280: —
Meritullinkadun pohjoispään istutukset	1,090: —
Topeliuksenkadun puuistutukset	980: —
Sekalaista	850: —
	180,532: 15
Yhteensä	2,126,962:45

Polttoaineisiin käytettiin 87,882 markkaa; talvipuutarhan kunnossapitokustannukset olivat 53,948: 60 markkaa; vanhojen nurmien ja käytävien uusimiseen käytettiin 200,000 markkaa, mullan hankkimiseen 65,820: 60 markkaa, työkalujen ostoon ja korjaukseen 72,662: 10 markkaa, aitausten kunnossapitoon 83,731: 35 markkaa sekä puistosohvien korjaukseen ja maalaukseen 69,252: 30 markkaa.

Uudistöihin käytettiin yhteensä 1,834,943: 55 markkaa [1]). Siitä Kaisanie-

[1]) Tähän sisältyy 66,008: 40 markkaa kaupunginhallituksen käyttövaroja ja 42,126: 35 markkaa, jotka on siirretty vuoteen 1932.

men uudestijärjestelyyn 520,572: 25 markkaa[1]), Kivelän sairaalaan 40,000 markkaa, Kulkutautisairaalaan 60,000 markkaa, Torkkelinpuistikkoon 144,016: 70 markkaa, Kangasalantien leikkikenttään 100,000 markkaa, Eläintarhaan 30,000 markkaa, Mustikkamaalle 149,925: 35 markkaa, Franzénin- ja Pengerkatujen väliseen puistikkoon 137,726 markkaa, tuberkuloosisairaalan alueeseen 150,000 markkaa, Hesperian puistikkoon 50,000 markkaa ja Hesperian esplanaadiin Turuntien ja Töölönkadun välillä 144,821: 55 markkaa, sitä paitsi käytettiin puistosohvien hankkimiseen 85,702: 10 markkaa.

Kaupunginpuutarhan myyntitulot olivat 50,301: 50 markkaa. Vuoden lopulla toimitetun luetteloimisen mukaan oli kaupunginpuutarhan kasvihuoneissa ja talvipuutarhassa olevien kasvien, avomaalle istutettujen perennataimien ja taimiston koristepuiden ja pensaiden arvo yhteensä 509,751: 50 markkaa.

Varasto-osaston henkilökunnan muodostivat kaupungin varastopäällikkö, kirjanpitäjä ja 3 konttoriapulaista. Päävarastolla oli varastonhoitaja ja konttoristi sekä korjauspajoissa insinööri ja 2 konttoristia.

Osaston tehtävänä oli hoitaa päävarastoa, Ruoholahden ja Hakaniemen varastoja ja Malminkadun 5:ssä sijaitsevia korjauspajoja sekä huolehtia rakennuskonttorin tarveaine- ja kalustohankinnoista.

Korjauspajoja käyttivät vuoden varrella rakennuskonttorin ja kiinteistötoimiston eri osastot sekä kaupungin muut virastot ja yksityiset henkilöt, joiden laskuun suoritettiin töitä yhteensä 3,634,326: 45 markalla kuten allaolevasta yhdistelmästä lähemmin ilmenee:

	Tarveaineita, Smk.	Työkustannuksia, Smk.	Yhteensä, Smk.
Varasto-osasto	835,977: 05	701,645: 55	1,537,622: 60
Katu- ja viemäriosasto	338,394: 50	770,931: 25	1,109,325: 75
Satama- ja rautatieosasto	124,995: 20	256,031: 75	381,026: 95
Huonerakennusosasto	95,808: 55	324,504: 20	420,312: 75
Puisto-osasto	13,479: —	148,323: 20	161,802: 20
Rakennuskonttori	—	97: 50	97: 50
Kiinteistötoimiston maanmittaus- ja kartastotöiden osasto	465: 70	3,342: 30	3,808: —
Kiinteistötoimiston asemakaavaosasto	—	2,260: 50	2,260: 50
Muut kaupungin laitokset ja yksityiset	3,363: 70	14,706: 50	18,070: 20
Yhteensä	1,412,483: 70	2,221,842: 75	3,634,326: 45

Varastossa olevien rakennustarpeiden arvo oli tammikuun 1 p:nä 1931 6,836,415: 44 markkaa, vuoden kuluessa ostettiin tarveaineita 7,806,665: 10 markalla ja käytettiin 10,342,950: 20 markalla, joten säästö vuoteen 1932 oli 4,300,130: 34 markkaa.

Tarveaineiden kulutus jakautui eri kuluttajien kesken seuraavasti: korjauspajat 552,831: 40 markkaa, katu- ja viemäriosasto 6,954,989: 75 markkaa, satama- ja rautatieosasto 2,587,179: 25 markkaa, huonerakennusosasto 155,572: 95 markkaa, puisto-osasto 45,232: 35 markkaa ja rakennus-

[1]) Tähän sisältyy vuodelta 1931 siirretyt 62,698: 60 markkaa; vuoden kustannukset olivat 457,873: 65 markkaa.

konttori 12,545 markkaa sekä kiinteistötoimiston maanmittaus- ja kartastotöiden osasto 322: 70 markkaa ja kaupungin toiset laitokset ja yksityiset 34,276: 80 markkaa.

Tiliviraston henkilökunnan muodostivat kamreeri, kirjanpitäjä, avustava kirjanpitäjä, kassanhoitaja sekä 2 konttoriapulaista.

Tilitodistuksia oli vuoden aikana 24,960, lähetettyjä kirjelmiä 1,250 sekä kirjanpitoeriä yhteensä 37,854. Tiliviraston määrärahat olivat 226,520 markkaa menojen noustessa 222,548: 90 markkaan.

VIII. Puhtaanapitolaitos.

Puhtaanapitolaitoksen kertomus vuodelta 1931 oli seuraavan sisältöinen:

Kunnallislain muuttamista koskevan 1927 vuoden lain 34 §:n 2 kohdassa määrätään, että kaupunginvaltuusto valitsee lautakuntain jäsenet, ellei toisin ole säädetty. Puhtaanapitohallituksen kokoonpanoa ei ole laissa määrätty, mutta tähän hallitukseen kuuluu ohjesääntöjen mukaisesti puhtaanapitolaitoksen johtaja itseoikeutettuna jäsenenä. Kun kaupunginhallitus alkoi toimintansa vuoden 1931 alusta, lakkautettiin edellä sanotun lainsäännöksen perusteella johtajan kysymyksessä olevat tehtävät.

Puhtaanapitohallitukseen kuuluivat kertomusvuonna rakennusmestari A. V. Malmi puheenjohtajana, insinööri C. G. Herlitz varapuheenjohtajana ja jäseninä seppä K. Kaukonen, kivityömies O. Nuutinen ja teknikko A. G. Nyman. Kaupunginhallituksen edustajana puhtaanapitolaitoksessa oli teknillinen johtaja, insinööri E. Moring, jonka toimialaan puhtaanapitolaitos kuuluu. Sihteerinä toimi vanhempi oikeusneuvosmies K. Furuhjelm ja esittelijänä puhtaanapitolaitoksen johtaja, E. Rosenbröijer.

Puhtaanapitohallitus kokoontui vuoden varrella 19 kertaa. Sen pöytäkirjain pykäläluku oli 261, diarioon vietyjen asiain luku 387 ja lähetettyjen kirjelmäin luku 75.

Käsitellyistä kysymyksistä mainittakoon seuraavat:

Vuonna 1930 käsitelty kysymys puhtaanapitolaitoksen ja -hallituksen uudestijärjestelystä oli kertomusvuonna uudelleen hallituksen käsiteltävänä. Puhtaanapitohallitus ehdotti, että puhtaanapitolaitos edelleen säilytettäisiin puhtaanapitohallituksen alaisena itsenäisesti toimivana laitoksena, joka oli järjestettävä ja kehitettävä Euroopan kaupungeissa yleisesti vallitsevia suuntaviivoja noudattaen. Joulukuun 2 p:nä 1931 pitämässään kokouksessa päättikin kaupunginvaltuusto olla yhdistämättä puhtaanapitotointa rakennuskonttoriin ja näin ollen pysyttää puhtaanapitohallituksen erillisenä itsenäisesti toimivana elimenä.

Hallituksen jäsenet Herlitz ja Nyman olivat tehneet kirjallisen valituksen puhtaanapitolaitoksessa vallitsevista epäkohdista. Tämän johdosta oli kaupunginreviisori toimittanut perusteellisen tutkimuksen ja havainnut puhtaanapitolaitoksen toiminnassa joitakin epäkohtia, toteamatta kuitenkaan mitään väärinkäytöksiä. Vuositilintarkastajat, jotka olivat tutustuneet kertyneisiin asiakirjoihin esittivät lausunnossaan, ettei puhtaanapitolaitoksella tavarain vastaanotto kaikissa suhteissa ollut täysin tarkoituksenmukaisesti järjestetty ja että ostoja varastoihin oli todennäköisesti joissakin tapauksissa tehty yli tosi tarpeen vaatiman määrän, mutta ettei ollut syytä ryhtyä mihinkään erikoistoimenpiteisiin asiassa.

Kaupunginhallituksen kehoituksesta puhtaanapitohallitus laati ohjelman katujen ja teiden puhtaanapidosta talviaikana, minkä ohjelman kaupunginhallitus pienin muutoksin vahvisti seuraavaa talvikautta varten. Ehdotuksen mukaan olivat kadut liikenteensä vilkkauden mukaan jaettava kolmeen ryhmään. Ensimmäiseen kuuluivat kadut ja liikenneväylät, joilla on raitiotie- ja linja-autoliikennettä sekä sellaiset kadut, joissa liikenne on vilkasta ja ajotie kapea. Nämä kadut olisi pidettävä lumesta vapaina, niin että lumi- ja jääpeite niillä ainoastaan poikkeustapauksissa saisi ylittää 3 cm ja joiden varrelle lumikinoksia ei saisi jättää pidemmäksi aikaa. Toiseen ryhmään kuuluivat kadut, joissa saisi ajoradalla olla lunta niinkin paksulta, että ajoittain saattaisi syntyä pyöränraiteita sen kumminkaan estämättä autoliikennettä. Kinoksia saisi jättää kadun varrelle sellaisiin kohtiin, missä ei ole autojen seisotuspaikkoja. Kolmannen ryhmän muodostivat kadut, joilta lumi olisi poistettava ainoastaan sikäli kuin se oli liikenteen ylläpitämiseksi välttämätöntä, ja näiden katujen puhtaanapidosta koetettaisiin päästä mahdollisimman vähällä työllä. Jalkakäytävät olisi, riippumatta mihin liikenneväylän luokkaan ne kuuluivat, aina puhdistettava häiritsevästä lumesta, tasoitettava ja hiekoitettava kivettömällä ja puhtaalla hiekalla.

Kiinteistötoimiston maatalousosaston kirjanpidon järjestämistä koskevaa asiaa käsitellessään kaupunginhallitus kehoitti puhtaanapitohallitusta harkitsemaan, olisiko syytä tarkistaa kaupungin maatiloilleen myytävän lannan hintoja. Tämän johdosta puhtaanapitohallitus esitti, että maatilat olivat saaneet kyseessäolevaa lantaa 20 %:n alennuksella paikkakunnalla yleisesti vallitsevista lannanhinnoista. Malmin kaatopaikalta myydystä lannasta oli yksityisiä veloitettu 10 ja kaupungin tiloja 8 markalla kuormalta. Erinäisissä tapauksissa oli kaupungin maatiloille myönnetty vielä tämän lisäksi tuntuvia hinnanalennuksia, kuten m. m. lantaa ottaessaan Viikin latokartanolle väliaikaisesti järjestetyltä kaatopaikalta, jonka kunnossapitokustannukset olivat olleet Malmin kaatopaikan kustannuksia huomattavasti pienemmät. Talin kartanolle kuljetettu lanta oli maksutta luovutettu kaupungin maatiloille. Malmin kaatopaikan seuduilla myivät yksityiset lantaa pienimmissä erissä 12—15 markan hinnasta kuormalta, joten puhtaanapitolaitoksen lannanhintaa oli pidettävä varsin kohtuullisena. Koska siis kaupungin tilat olivat saaneet laitokselta ostaa lantaa kohtuullisella hinnalla, jopa tuntuvasti paikkakunnalla yleisesti käypiä hintoja halvemmallakin, ei puhtaanapitohallitus katsonut olevan syytä ehdottaa enempiä alennuksia.

Paikkakuntalaisten valituksia Malmin kaatopaikalla vallitsevista haitoista hallitus käsitteli vuoden varrella ja esitti antamassaan lausunnossa m. m., että puhtaanapitolaitos oli aina pyrkinyt ylläpitämään mahdollisimman hyvää järjestystä ja puhtautta mainitulla kaatopaikalla, jotta rikkojen jatkuva kasaaminen ja käsittely tuottaisi mahdollisimman vähän haittaa paikkakunnan terveydellisille oloille. Niinpä oli tarkoitukseen soveltuvia kemikaalioita, kuten sammumatonta kalkkia, pikiöljyä y. m. käytetty varsin runsaasti. Lisäksi puhtaanapitohallitus huomautti, ettei puheenalaista kaatopaikkaa voida mitenkään poistaa, ennenkuin kaupunki voisi laitokselle osoittaa toisen sopivan alueen. Lopuksi katsoi hallitus olevan syytä jälleen toistaa aikaisemmin antamansa lausunnon, että jätteiden polttouunin rakentaminen suuresti auttaisi tämän kysymyksen tyydyttävää ratkaisua.

Moottoriajoneuvojen verotusta koskevan lain 3 §:n 2 kohdan nojalla hallitus päätti ryhtyä toimenpiteisiin saadakseen laitoksen henkilöauton ja moottoripyörän verosta vapaaksi, ja teki asiasta esityksen kaupunginhallitukselle.

Vuoden alkupuolella sattunut harvinaisen runsas lumentulo aiheutti puhtaanapitohallituksen pyytämään 4,150,000 markan lisämäärärahaa erinäisiin palkkamäärärahoihin. Nämäkään määrärahat eivät riittäneet vuoden loppupuolellakin sattuneiden tavattoman runsaitten ja toisiaan seuranneitten lumisateitten takia, minkä tähden hallituksen oli pakko pyytää lisää määrärahoja kaikkiaan 921,095: 90 markkaa mainittuihin palkkamäärärahoihin.

Vuoden varrella oli hallitus esittänyt että erinäiset Kampin alueella sijaitsevat rakennukset niitä ympäröivine maa-alueineen luovutettaisiin puhtaanapitolaitoksen käytettäväksi. Niinikään hallitus anoi että laitokselle luovutettaisiin Lönnrotinkadun päähän tulevan sillan alle rakennettavat kellarit, mitkä kellarit sekä asemansa että tilavuutensa puolesta varsin hyvin soveltuisivat puhtaanapitolaitoksen varastoiksi. Kiinteistölautakunnan ehdotukseen, että tammikuun 1 p:stä 1932 lukien laitoksen tarvetta varten vuokrattaisiin autotalli Vaasankadun talosta n:o 21 Viipurinkadun n:o 4:n asemesta hallitus yhtyi, edellyttäen kuitenkin että laitos saisi tarpeen vaatiessa käyttää Heikinkadun 17:ssä olevaa makasiinia sekä autotallia Hietaniemenkadun 4:ssä.

Kaupunginhallituksen kehoituksesta teki puhtaanapitohallitus ehdotuksen alaistensa työläisten palkkausolojen järjestämiseksi heinäkuun 1 p:stä 1931 lukien. Kaupunginvaltuusto vahvisti sittemmin minimi tuntipalkat seuraaviksi allamainituissa ammateissa:

	Smk.		Smk.
Monttöörit	10: —	Ajomiehet omine hevosineen	12: —
Autonkuljettajat	8: 50	Kadunlakaisijat	7: 50
Maalarit	9: —	Ulkotyöapurit	5: 50
Viilaajat, sorvarit ja sepät	9: —	Naiset raskaassa työssä	6: —
Puusepät	8: 40	» muussa työssä	4: 50
Apurit, korjauspajoissa, vanh.	7: 50	» pesu- ynnä puhdistust.	4: —
» » nuoremm.	6: 50	Malmin kaatopaikalla:	
Ryhmäetumiehet	8: 40	Miehet	8: —
Vaunumiehet lastausasemilla	8: —	Naiset	7: —
Ajomiehet kaupungin hevosilla	7: —	Hevostallissa palvelevat miehet	7: —

Työnjohto oikeutettiin yksityisissä tapauksissa työntekijäin paremman ammattitaidon, työkyvyn tai ahkeruuden perusteella korottamaan palkkaa enintään 10 %. Kaupunginhallitus oikeutettiin erikoisten seikkojen perusteella korottamaan muutamien työläisryhmien vahvistettua palkkaa enintään 10 %:lla. Puhtaanapitohallitus vahvisti urakkatyötariffit.

Vuoden varrella hallitus käsitteli 160 sairaus- ja 8 hautausapuanomusta, 20 työssä sattunutta tapaturmaa ja 12 eläkeanomusta, mitkä kaikki koskivat puhtaanapitolaitosta.

Laitoksen ylityönjohtajalle G. Österbergille myönnettiin 6,000 markan suuruinen matka-apuraha puhtaanapitotöiden tutkimista varten Ruotsissa.

Puhtaanapitolaitos. Puhtaanapitolaitos oli 1931 vuoden päättyessä toiminut erillisenä laitoksena 11 vuotta.

Toiminta oli kuten edellisenäkin vuonna jaettuna kolmeen osastoon, katujen puhtaanapitoon ja kiinteistöjen ja yleisten makkien puhtaanapitoon, sekä osastoon, joka käsitti työkoneiden ja työvälineiden kunnossapidon ja korjaukset. Työn järjestely oli jaettu seuraavalle kahdeksalle osastolle: hallinto; katujen puhtaanapito; kiinteistöjen ja yleisten makkien puhtaanapito; Malmin kaatopaikka; varasto; korjauspaja; autotalli- ja -korjaamo ja hevostalli.

Hallinto. Puhtaanapitolaitoksen johtajana toimi insinööri E. Rosenbröijer, tarkastajana oli insinööri G. Andersson.

Sekä puhtaanapitohallituksen että puhtaanapitolaitoksen tilejä hoidettiin puhtaanapitolaitoksen tilivirastossa. Kassavirastona oli rahatoimisto.

Konttorihenkilökuntaan kuului kamreeri A. Sergelius, joka toimi konttorin ja tiliviraston päällikkönä, häntä avusti kirjanpitäjä, kaksi kirjuria, kassanhoitajatar, kaksi konekirjoittajaa ja yksi ylimääräinen konttoriapulainen, vahtimestari sekä asiapoika. Kiinteistöjen puhtaanapidosta laadittujen ilmoitusten tarkkailua varten toimi kuormauspaikoilla kaksi kirjuria ja yksi virkailija hoiti Malmin kaatopaikalla lannan myyntiä.

Konttorista lähetettiin 1,074 kirjettä ja annettiin 9,120 laskua suoritetuista töistä sekä pidettiin asetustenmukaista tilastoa laitoksen työntekijöistä.

Katujen puhtaanapito. Puhtaanapitolaitoksen velvollisuuksiin kuului huolehtia kaupungille kuuluvien katuosuuksien, yleisten paikkain, torien, viertoteiden ja rantasiltojen puhtaanapidosta. Sitäpaitsi oli katujen puhtaanapitotoimi Kaivopuistossa ja VI:ssa kaupunginosassa monopolisoitu sikäli, että yksityiset talonomistajat mainituissa kaupunginosissa suorittivat kaupungille määrätyn osan katuosuuksiensa puhtaanapitokustannuksista. Edelleen huolehti laitos sopimusten nojalla yksityisille talonomistajille kuuluvien katuosuuksien puhtaanapidosta.

Katujen puhtaanapitotyöt olivat kuten ennenkin, jaetut seitsemään piiriin, ja kussakin piirissä toimi vastuunalainen työnjohtaja, jonka valvonnan alla työskenteli ylityönjohtaja sekä useampia työkuntia etumiehineen.

Erilaatuisten työläisten keskimääräinen luku viikkoa kohti käy ilmi seuraavasta yhdistelmästä:

	Kesätöissä.	Talvitöissä.
Puhtaanapitotyöläisiä, miehiä	104	522
» naisia	15	15
Tuntipalkkaisia autonkuljettajia	16	11
Urakalla työskenteleviä autonkuljettajia	—	37
Ajomiehiä	2	2
Tuntipalkkaisia yksityisiä ajureita omine hevosineen	1	2
Urakalla työskenteleviä yksityisiä ajureita omine hevosineen	—	117
Yhteensä	138	706

Kesäkuukausina osasto käytti 3 hevosta ja talvikautena 121 hevosta; näistä oli ainoastaan 2 hevosta laitoksen omia.

Koneellisia laitteita käytettiin:

	Kesätöissä	Talvitöissä.
Kasteluvaunuja	1	—
Kasteluautoja	10	—
Lumiauroja	—	42
Tiehöyliä	—	6
Kuljetusvälineitä, laitoksen omia	3	2
S:n, urakoitsijoiden	—	39
Kuljetusautoja, laitoksen omia	3	5
S:n, urakoitsijoiden	—	37
Purgatorrattaita	126	—
Lakaisukoneita	5	—

Kesätyöt. Katujen lakaisutyöt suoritettiin erikoislakaisukoneilla ja käyttämällä paikallislakaisujärjestelmää. Koneita voitiin käyttää ainoastaan nupukivillä tahi asfalttibetonilla päällystetyillä kaduilla. Vilkasliikenteisillä kaduilla toimitettiin koneellinen lakaisu varhain aamulla. Paikallislakaisujärjestelmässä käytettiin käsilakaisurattaita n. s. purgatorrattaita.

Katujen kastelemiseen käytettiin imu- ja painepumpuilla varustettuja erikoisautoja. Vuonna 1931 kului 21,785 m³ merivettä ja 21,999 m³ vettä vesiposteista.

Pölynsitomiseksi kasteltiin katuja ja teitä sulfiittilipeällä ja kalsiumkloriidiliuoksella, nim. 41,200 m² 21,677 kg:lla haihdutettua lipeää ja 45,800 m² 7,932 kg:lla kalsiumkloriidia. Kustannukset nousivat edellisessä tapauksessa n. 73 ja jälkimmäisessä n. 42 penniin m²:ltä.

Talvityöt. Moottoriajoneuvojen laajentuneen käytön takia on välttämätöntä että kadut talvella ovat lumesta joltisenkin vapaat. Sentähden pidettiinkin kaikkia vilkasliikenteisiä katuja, mikäli mahdollista, puhtaina lumesta, vain syrjiin jätettiin senverran lunta, että voitiin ajaa reellä. Tästä oli seurauksena, että lumitöiden aiheuttamat kustannukset nousivat. Liikenteen vaatima ajoteiden hiekoittaminen iljanteen vuoksi oli myöskin omiaan lisäämään kustannuksia. Nykyaikainen autoliikenne vaatii talvisin paljon perusteellisempaa katujen ja teiden puhtaanapitoa kuin entisajan hevosliikenne.

Kertomusvuonna oli sekä vuoden alkupuolella että erittäinkin koko joulukuun lumentulo runsaampaa kuin ainoanakaan viimeksikuluneena kymmenenä vuonna. Harvinaisen luminen talvi aiheutti puhtaanapitolaitokselle arvaamattoman suuria kustannuksia, sillä seurauksella, että katujen puhtaanapitoa varten talousarvioon otetut määrärahat eivät läheskään riittäneet, varsinkin kun mainittuja kustannuksia arvioitaessa oli edellytetty, että talvi tulisi olemaan verrattain leuto. Talvitöiden aiheuttamat lisäkustannukset ylittivät 5,071,095: 90 markalla talousarvioon katujen puhtaanapitoa varten otetut määrärahat.

Kuten edellisinäkin vuosina käytettiin talvitöissä ryhmäjärjestelmää. Lumi poistettiin osittain hevosen vetämillä lumiauroilla, osittain taas kolmella laitoksen omistamalla moottoriauralla. Tiekarhu tiehöyliä käytettiin ajoteiden tasoittamiseen. Lumenkuljetus suoritettiin urakkatyönä vuokrahevosilla ja -autoilla.

Työn laatu.	Henkilöpäivätyöt.		Hevospäivätyöt.		Autopäivätyöt.	
	Vakin. työaika.	Yliaika.	Vakin. työaika.	Yliaika.	Vakin. työaika.	Yliaika.
	Työtunteja.					
Lakaisu	176,280	1,394	3,246	49	11,068	36
Lumenluonti y. m.	418,135	14,936	—	—	—	—
Lumenauraus	—	—	17,904	1,224	5,663	—
Lumenkuljetus, laitoksen suorittama	—	—	11,447	72	856	—
Lumenkuljetus, urakoitsijoiden suorittama	—	—	—	—	—	—
Lumenkaatopaikk. hoito	70,677	5,115	—	—	—	—
Hiekoitus	4,142	271	24,678	1,269	5,448	218
Kastelu	6,802	65	—	—	6,802	65
Tilapäiset työt	4,436	—	—	—	—	—
Yhteensä	680,472	21,781	57,275	2,614	29,837	319

Kertomusvuonna kului 4,930 m³ hiekkaa, mikä vastasi 3,477 m³ ja 5,252 m³ vuosina 1930 ja 1929. Eri tarkoituksiin katujen puhtaanapitotöissä käytetty työtuntimäärä ilmenee edelläolevasta taulukosta.

Sitäpaitsi kuljetettiin 2,735 hevoskuormaa ja 5,285 autokuormaa rikkoja sekä 257,736 hevoskuormaa ja 79,495 autokuormaa lunta, mikä työ suoritettiin urakalla. Osaston toimesta pidettiin puhtaana yhteensä 2,105,000 m², kaikkiaan 15,611,925: 15 markan kustannuksin.

Kiinteistöjen ja yleisten makkien puhtaanapito. Paitsi kaupungin omistamien talojen ja yleisten makkien puhtaanapitoa, laitos huolehti sopimuksen nojalla yksityisille talonomistajille kuuluvien kiinteistöjen puhtaanapidosta. Kiinteistöjen ja yleisten makkien puhtaanapitoon nähden kaupunki oli kertomusvuonna jaettuna kahteen pääpiiriin kuormausasemineen. Kummassakin piirissä oli vastuunalainen työnjohtaja, joka valvoi jätteiden kuljetus-, kuormaus- ja purkaustöitä. Kuormausasemilla tarkasti apulaistyönjohtaja kuormat. Kuormausasemat sijaitsivat tontilla n:o 17 Sörnäisten rantatiellä ja korttelissa n:o 263 Länsisatamassa, mistä jätteet rautateitse kuljetettiin Malmin kaatopaikalle. Kertomusvuonna kokeili laitos edelleen jätteiden kuljettamisella väliaikaisille kaatopaikoille Munkkiniemessä, Viikin latokartanossa ja Talin kartanossa, joten jätteiden kuljetuskustannuksia jonkin verran voitiin vähentää.

Vuonna 1931 oli kiinteistöjen ja yleisten makkien puhtaanapitotyöt järjestetty noudattamalla aikaisemmin käytettyjä menettelytapoja. Kiinteistöistä kerääntyneiden jätteiden kuljetus suoritettiin pääasiallisesti laitoksen omilla hevosilla ja autoilla, mutta osittain myöskin vuokrahevosilla ja -autoilla Edellisinä vuosina kokeiltua uutta rikkasäiliöiden tyhjentämisjärjestelmää Ochsnerin patentin mukaan laajennettiin kertomusvuonna melkoisesti.

Kuten ennenkin tehtiin viikottain kirjallisia ilmoituksia kuormauspaikoille tuotujen ja niistä Malmille tai muualle lähetettyjen erilaatuisten jätteiden määrästä. Alempana on yhdistelmä näistä ilmoituksista:

	Lähetettyjä jätteitä yhteensä, m³.	Niistä lähetettiin Malmin kaatopaikalle, m³.
Rikkoja ja talousjätteitä	120,510	31,620
Makkilantaa	6,301	5,947
Hevoslantaa	2,180	311
Hajoituskaivojätteitä	5,941	5,941
Tuhkaa	12,303	—
Rakennuspaikkajätteitä	3,051	—
Yhteensä	150,286	43,819

Kaupungista lähetettiin seuraava määrä vaunukuormia jätteitä suoraan allamainituille asemille:

Asema.	Makkilantaa.	Hevoslantaa.	Rikkoja ja talousjätteitä.	Paperijätteitä.	Yhteensä.
Espoo	—	1	2	—	3
Jokela	1	—	—	—	1
Jorvas	—	3	3	—	6
Kauklahti	2	7	8	—	17
Kauniainen	—	24	1	—	25
Kela	—	1	—	—	1
Kerava	—	4	—	—	4

Asema.	Makkilantaa.	Hevoslantaa.	Rikkoja ja talousjätteitä.	Paperijätteitä.	Yhteensä.
Kilo	1	5	7	—	13
Korso	—	2	2	—	4
Leppävaara	—	—	16	—	16
Malmi	—	4	39	18	61
Masala	7	5	47	—	59
Oulunkylä	1	—	5	3	9
Tikkurila	—	—	12	1	13
Yhteensä	12	56	142	22	232

Eri työläisten keskimäärä kullakin osastolla viikkoa kohden selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Ajomiehiä	11	Apureita	17
Vuokra-ajureita	3	Vaunumiehiä	8
Autonkuljettajia	38	Siivoojattaria	12
		Yhteensä	89

Teknilliseen varustukseen kuului 38 laitokseen kuuluvaa kuorma-autoa, 4 vuokrattua kuorma-autoa, 1 auto hajoituskaivojen tyhjentämistä varten, 14 rattaat ja 14 rekeä. Sitäpaitsi oli laitoksella 11 omaa ja 3 vuokrattua hevosta.

Hajoituskaivojen tyhjentäminen oli vuoden varrella luovutettu kahdelle urakoitsijalle. Nämä tyhjensivät 1 062 kaivoa, joista 153 oli korjattava ja tyhjennettiin sen vuoksi perinpohjin. Sitäpaitsi tyhjennettiin vuoden varrella 149 sade- ja likakaivoa. Työn suoritti 8 työläistä laitoksen kaivontyhjennysautolla ja neljällä urakoitsijoiden omistamalla kuorma-autolla.

Kiinteistöjen puhtaanapitoon käytetty määrä tunteja käy selville allamainituista numeroista:

Työn laatu.	Henkilöpäivätyöt.			Hevospäivätyöt.			Autopäivätyöt.		
	Vakin. työaika.	Yliaika.	Urakat.	Vakin. työaika.	Yliaika.	Urakat.	Vakin. työaika.	Yliaika.	Urakat.
	Työtunteja.								
Kiinteistöjen puhtaanapito	53,764	246	—	29,074	232	1,318	45,050	212	34,648
Muk. laitosten puhtaanapito	28,680	—	—	4,408	—	—	—	—	—
Hajoituskaivojen tyhjennys	745	—	8,648	—	—	—	745	—	8,648
Yhteensä	83,189	246	8,648	33,482	232	1,318	45,795	212	43,296

Kaikkiaan pidettiin puhtaana 1,865 kiinteistöä, 27 yleistä mukavuuslaitosta ja 39 vedenheittopaikkaa yhteensä 6,460,865: 70 markan kustannuksin.

Malmin kaatopaikalla toimi työnjohtaja ja hänen alaisinaan työskenteli 12 miestä jätteiden purkaus- ja kuormaustöissä, 3 miestä kaatopaikkojen hoidossa, 3 miestä levyastioiden puhdistuksessa, 7 miestä levyastioiden korjauksessa ja uusien valmistuksessa, 2 vahtia ja 3 miestä sekalaisissa töissä, yhteensä 30 miestä.

Tuntien lukumäärä eri töissä näkyy seuraavasta yhteenvedosta:

Työn laatu.	Vakinainen työaika, tunteja.	Urakka, tunteja.
Jätteiden purkaus	6,442	7,680
Romun kuormaus	1,612	2,402
Kaatopaikan hoito	6,360	—
Höyrykattilan lämmitys	1,222	—
Levyastiain puhdistus	6,430	—
» korjaus	9,768	—
Uusien levyastiain valmistus	4,136	—
Rautatievaunujen korjaus	846	—
Rakennusten kunnossapito	484	—
Vartiointi	969	3,704
Yhteensä	38,269	13,786

Yhteensä kuormattiin 2,666 ja purettiin 2,815 rautatievaunua jätteitä ja romua.

Tarkoitusta varten rakennetussa polttouunissa poltettiin vuoden kuluessa 243 koiraa, 349 kissaa, 9 hevosta, 2 lehmää, 3 sikaa, 2 kettua ja 1 jänis. Kaikkiaan 609 raatoa sekä sitäpaitsi 12 kuormaa pilaantunutta lihaa.

Varastoa hoiti varastonhoitaja, kirjuri ja varastomies. Tammikuun 1 p:nä oli varasto arvioitu 345,009: 09 markaksi, vuoden kuluessa ostettiin tavaroita 1,017,832: 75 markan arvosta ja käytettiin 829,636: 50 markan arvosta, joten varasto joulukuun 31 p:nä arvioitiin 533,205: 34 markaksi.

Korjauspaja. Töitä johti korjauspajan työnjohtaja. Työläisten lukumäärä viikkoa kohti oli keskimäärin 28, niistä oli 11 ammattityöläistä ja 17 aputyöläistä ja heidän yhteinen työtuntimääränsä oli 68,817, kuten allaolevasta yhteenvedosta tarkemmin selviää:

Työn laatu.	Vakinainen työaika, tunteja.	Urakka-tunteja.	Yhteensä tunteja.
Katujen puhtaanapito-osaston laskuun pidetty kunnossa:			
Työkaluja	3,026	928	3,954
Työkojeita ja ajoneuvoja	7,294	562	7,856
Työkojuja ja hiekkavajoja	8,122	2,364	10,486
Lumisiltoja	2,464	1,162	3,626
Kiinteistöjen puhtaanapito-osaston laskuun pidetty kunnossa:			
Työkaluja	3,871	276	4,147
Työkojeita ja ajoneuvoja	7,193	986	8,179
Työkojuja	3,597	1,094	4,691
Yleisiä mukavuuslaitoksia	6,041	1,963	8,004
Hevostallin töitä:			
Työkalujen kunnossapito	141	—	141
Hevosten kengitys	796	247	1,043
Autotallin töitä:			
Autojen korjaus	4,818	1,108	5,926

Sekalaisia töitä:			
Rakennusten kunnossapito	3,314	—	3,314
Autotallin ja varaston sisustamistyöt	4,694	784	5,478
Pihamaan tasoittamistyöt	1,132	626	1,758
Sekalaisia muita töitä	214	—	214
Yhteensä	56,717	12,100	68,817

Työkustannukset korjauspajassa nousivat 1,167,104: 85 markkaan, joista meni työpalkkoihin 688,891: 50 markkaa.

Autotalli ja -korjaamo. Erityiselle työnjohtajalle oli uskottu autotallien lähin johto ja hänen alaisinaan oli 8 ammattityömiestä ja 5 aputyöläistä.

Puhtaanapitolaitoksen keskusaseman alueella, kortteleissa n:ot 468 ja 469 Turuntien varrella, mihin autokorjaamo oli sijoitettu, oli laitoksen käytettävänä kaksi vanhaa tallirakennusta, jotka oli sisustettu autovajoiksi. Kertomusvuonna eivät nämä vajat kuitenkaan riittäneet kaikille autoille, jonka tähden laitoksen käytettäväksi vuokrattiin autotalli n:ossa 4 Viipurinkadun varrella. Autovarasto käsitti 75 autoa allamainittuja merkkejä:

Kuorma-autoja:		Selden	2
Ford	28	Daimler-Benz	3
Chevrolet	18	Karrier lakaisukoneita	5
International	1	Magirus kaivontyhjennysauto	1
Dodge Brothers	2	Tiekarhu tiehöyliä	6
Volvo	2	Pontiac henkilöauto	1
Kasteluautoja:		Harley Dawidson moottoripyörä	1
Berliet	4	Yhteensä	75
De Dion Bouton	1		

Kuorma-autoja käytettiin seuraava määrä tunteja allamainittuihin tarkoituksiin:

Kuljettamaan:	Tuntia.	Kuljettamaan:	Tuntia.
Talousjätteitä	78,159	Hiekkaa	948
Makkilantaa	4,196	Luudaksia	135
Rikkoja	5,806	Halkoja	456
Lunta	3,463	Sekalaista	2,209
		Yhteensä	95,372

Kasteluautoja käytettiin 6,867 tuntia, lakaisuautoja 4,686, tiehöyliä 4,841 ja kaivontyhjennysautoja 745 tuntia.

Hevostalli. Tallihenkilökuntaan kuului 2 tallimiestä ja yövahti, joka samalla hoiti keskuslämpölaitteen kattilan lämmittämistä. Heidän yhteenlasketut työtuntinsa nousivat 7,968:aan. Vuoden alussa oli 18 hevosta ja vuoden kuluessa lopetettiin 5 vanhaa ja sairasta hevosta, joten hevosten luku vuoden lopulla oli 13. Hevosten ruokkimiseen käytettiin 51,780 kg heiniä ja 22,180 kg kauroja. Hevoset olivat sairaina 129 päivää. Eläimiä käytettiin seuraaviin töihin yhteensä 33,513 tuntia:

Työn laatu.	Vakinainen työaika.	Yliaika.	Yhteensä.
	Työtunteja.		
Katujen puhtaanapito	7,928	364	8,292
Kiinteistöjen »	25,017	—	25,017
Hevostallia varten	132	—	132
Raatojen kuljetus	58	14	72
Yhteensä	33,135	378	33,513

Työntekijäin erinäiset edut. Vuoden varrella myönnettiin 160 työntekijälle sairasavustusta 13,975 työtunnista ja 8 työläisen kuolemantapauksen johdosta maksettiin heidän perillisilleen asetustenmukaista hautausavustusta.

Kesälomaa nautti 355 työläistä, niistä 120 18 päivää, 129 12 päivää, 79 7 päivää ja 27 4 päivää, mikä vastasi 33,558 työtuntia.

Vuoden kuluessa sattui 20 tapaturmaa, joista maksettiin asianmukaista korvausta.

Hallituksen päätöksen mukaan annettiin työntekijöille työpuseroita, nahkakäsineitä, esiliinoja ja sadetakkeja.

Työläisille suoritettiin palkkoina kaikkiaan 15,126,139: 65 markkaa ja erinäisinä etuina 577,254: 95 markkaa, siitä 131,035: 55 markkaa sairasavustusta, 13,473 markkaa hautausavustusta, 287,589: 50 markkaa kesälomapalkkoja, 43,786: 10 markkaa tapaturmavakuutusmaksuja ja 101,370: 80 markkaa vaatetusmaksuja.

Varat. Joulukuun 31 p:nä 1930 oli puhtaanapitolaitoksen kalusto viety kirjoihin 6,033,476: 50 markan arvoisena ja kiinteistöt 1,673,881: 90 markan arvoisina. Vuoden varrella ostettiin kalustoa 2,351,165: 40 markan arvosta ja kiinteistöjen arvo kohosi 344,703: 05 markalla. Sittenkun 1,386,819: 80 markkaa oli poistettu kalustojen arvosta ja 333,874 markkaa kiinteistöjen arvosta siirrettiin 8,682,533: 05 markkaa säästönä vuoteen 1932.

Menot ja tulot. Puhtaanapitolaitoksen liiketilinpäätös per joulukuun 31 p:nä 1931 osoitti seuraavat loppusummat:

	Katujen puhtaanapito.			Kiinteistöjen ja yleisten makkien puhtaanapito.		
	Kaupungin osuus.	Yksityisten osuus.	Yhteensä.	Kaupungin osuus.	Yksityisten osuus.	Yhteensä.
	Suomen markkaa.					
Menot:						
Työnjohto	452,800	47,680	500,480	71,725	179,287	251,012
Yleiset työkustannukset	—	—	—	949,452	2,532,242	3,481,694
Lakaisu	2,033,272	338,545	2,371,817	—	—	—
Katujen kastelu; veden kulutus kiinteistöjen puhtaanapidossa	249,215	42,581	291,796	2,178	686	2,864
Lumityöt	8,025,821	625,361	8,651,182	—	—	—
Hiekoitus	684,870	65,496	750,366	—	—	—
Sekalaiset työt	40,236	—	40,236	—	—	—
Työkalujen kunnossapito	34,791	4,098	38,889	4,862	8,654	13,516
Vartijain palkkaus	19,477	—	19,477	—	—	—
Lämpö	9,623	1,716	11,339	1,219	654	1,873
Valaistus	6,027	731	6,758	5,770	1,513	7,283
Tarverahat	3,263	462	3,725	888	1,334	2,222
Rautatierahdit	67,316	9,531	76,847	58,317	171,830	230,147
Puhdistus- ja desinfioimisaineet	—	—	—	12,866	2,493	15,359
Lääkkeet	467	256	723	350	374	724
Kulungit	130,363	128,774	259,137	121,884	148,911	270,795
Vuokrat	243,620	13,000	256,620	19,000	132,600	151,600
Kalusto	966,535	176,755	1,143,290	203,021	627,434	830,455
Kiinteistö	257,771	45,489	303,260	42,979	128,936	171,915
Malmin kaatopaikka	145,280	14,012	159,292	282,320	306,822	589,142
Varasto	22,056	—	22,056	21,711	—	21,711
Korjauspaja	317,414	12,148	329,562	176,533	39,838	216,371
Työntekijäin edut	319,744	55,329	375,073	50,497	151,685	202,182
Yksityisille henkilöille suoritetusta työstä syntynyt voitto	—	221,032	221,032	—	417,426	417,426
Yhteensä	14,029,961	1,802,996	15,832,957	2,025,572	4,852,719	6,878,291
Tulot:						
Korvaus katu- tai kiinteistöpuhtaanapid.	679,155	1,802,996	2,482,151	408,951	4,852,719	5,261,670
Korvaamattomat menot samasta	13,350,806	—	13 350,806	1,255,203	—	1,255,203
Maksut yleisistä mukavuuslaitoksista	—	—	—	40,593	—	40,593
Myydystä lannasta	—	—	—	291,653	—	291,653
Sekalaisista	—	—	—	29,172	—	29,172
Yhteensä	14,029,961	1,802,996	15,832,957	2,025,572	4,852,719	6,878,291

IX. Satamahallitus.

Satamahallituksen vuodelta 1931 antama kertomus oli seuraava:

Hallituksen kokoonpano. Satamahallitukseen kuuluivat vuonna 1931 kauppaneuvos I. Lindfors puheenjohtajana, merikapteeni A. Wihuri varapuheenjohtajana sekä ravintolanjohtaja S. Koskinen, ent. merenkulkuneuvos A. V. Lindberg, johtaja J. Pelin, johtaja H. Ramsay ja varastonhoitaja K. V. Saxell. Kaupunginhallituksen edustajana satamahallituksessa toimi teknillinen johtaja E. Moring.

Kokoukset y. m. Vuonna 1931 hallitus kokoontui 17 kertaa. Useiden tärkeiden kysymysten valmistelu annettiin tarkoitusta varten asetettujen komiteain toimeksi. Vuoden varrella hallitukselle saapui 647 asiaa. Näistä ja vuoden alussa edelliseltä vuodelta jäljellä olleista 4 asiasta ratkaistiin 642, joten vuoteen 1932 siirtyi 9 asiaa. Hallituksen pöytäkirjain pykäläluku oli kertomusvuonna 378 ja sen puolesta lähetettyjen kirjelmien luku 226.

Käsitellyt tärkeimmät asiat. Hallitus antoi kaupunginhallitukselle lausuntonsa m. m. seuraavista kysymyksistä: helmikuun 5 p:nä merenkulkuhallituksen anomuksesta saada rakentaa silta Hylkysaaren rantaan; huhtikuun 16 p:nä kiinteistölautakunnan ehdotuksesta Hernesaaren alueen jaoitteluksi sekä vesijohdon teettämisestä sanotulle alueelle; kesäkuun 10 p:nä merenkulkuhallituksen anomuksesta, että valtion jäänsärkijät oikeutettaisiin saamaan kaupungilta tarvitsemansa vesi sekä edelleenkin käyttämään aikaisempaa hiilivarastopaikkaansa; samana päivänä ehdotuksesta Herttoniemen öljysataman aluejaoksi ja vuokraehdoiksi; heinäkuun 15 p:nä satamakapteeni A. Lindforsin y. m. esityksestä viranhaltijain, joiden pätevyysvaatimuksiin sisältyy merikapteenitutkinto, oikeuttamisesta eläkkeen saantia varten lukemaan hyväkseen osa kauppalaivojen päällikkönä toimimastaan ajasta; elokuun 27 p:nä hinaaja H 2:n kärsimästä haaksirikosta; syyskuun 3 p:nä suunnitellun Salmisaaren ja Lauttasaaren välisen sillan rakentamisesta; samana päivänä kaupungin omistamien alusten vakuuttamisesta merivahingon varalta; syyskuun 17 p:nä ehdotuksesta satamalaajennustöiden ja laivalaiturin jatkamistöiden keskeyttämisestä; sekä lokakuun 12 p:nä ehdotuksesta satamahallinnon uudestaan järjestämiseksi.

Tammikuun 15 p:nä hallitus päätti yhtyä merenkulkuhallituksen esitykseen Ruumiskari-nimisen loiston siirtämisestä mainitun saaren länsipuolella olevalle matalikolle.

Helmikuun 5 p:nä hallitus teki kaupunginhallitukselle esityksen uhkasakon määräämisestä jäänmurtajien toiminnan häiritsemisestä kaupungin satamissa.

Maaliskuun 19 p:nä hallitus antoi merenkulkuhallitukselle lausuntonsa Etelä Suomen voimaosakeyhtiön anomuksesta saada rakentaa korkeajännitteisjohto Sörnäisten niemen ja Mustikkamaan välisen salmen yli.

Huhtikuun 30 p:nä hallitus päätti tehdä kaupunginhallitukselle esityksen, ettei liikennemaksuja kannettaisi rautatieasemalla tullattavista tavaroista.

Toukokuun 28 p:nä hallitus antoi kiinteistölautakunnalle lausuntonsa ehdotuksesta valtion ja Helsingin kaupungin välisestä aluejärjestelystä Katajanokalle.

Marraskuun 20 p:nä hallitus teki kaupunginhallitukselle esityksen kaupungin ja Helsingin makasiiniosakeyhtiön välisen, maksujen kannantaa koskevan sopimuksen uudistamisesta.

Joulukuun 30 p:nä hallitus päätti, että suoritetuista venepaikkamaksuista annettaviin kuitteihin on otettava määräys, jonka mukaan Helsingin kaupunki vapauttaa itsensä kaikesta edesvastuusta veneiden säilymisestä niiden ollessa kiinnitettyinä kaupungin venepaikkoihin.

Satamaliikennekonttorin vuodelta 1931 antama kertomus oli seuraava:

Helsingin satamissa kävi 4,931 rannikkolaivaa, edustaen 257,775 nettorek. tonnia sekä 1,692 ulkomailta tullutta laivaa 1,252,986 nettorek. tonnia eli yhteensä 6,623 laivaa edustaen 1,510,761 nettorek. tonnia. Tämän lisäksi tulee vielä höyry- ja moottorialuksia yhteensä 17,279 nettorek. tonnia, jotka päivittäin kävivät satama-alueella ja maksoivat maksunsa viikottain. Verratessamme näitä lukuja vuoteen 1930 huomaamme, että rannikkoliikenne vuonna 1931 lisääntyi 331 laivalla ja tonnisto 8,416 nettorek. tonnilla, jotavastoin ulkomailta tulleiden laivojen luku väheni 441:llä ja tonnisto 359,394 nettorek. tonnilla, minkä johdosta koko tonnisto vuonna 1931 väheni 350,978 nettorek. tonnilla edelliseen vuoteen verrattuna. Rannikkoliikenne lisääntyi 730 nettorek. tonnilla.

Katajanokan kuusi sähkönosturia oli käynnissä 4,751 tuntia, eli 536 tuntia vähemmän kuin edellisenä vuonna ja 25 tonnin nosturi 384 tuntia, vuonna 1930 421 tuntia.

Satamajäänsärkijä Hercules avusti vuonna 1931 kaupungin eri satamissa 93 laivaa, vuonna 1930 46 laivaa. Ankaran talven ja vaikeiden jääsuhteiden tähden loppui laivaliikenne Helsinkiin 14 p:nä helmikuuta, jolloin jäänsärkijät komennettiin Hankoon ja Utöhön. Laivaliikenne alkoi uudelleen 3 p:nä huhtikuuta.

Konttorin menoarvio vuodeksi 1931 päättyi 1,938,437 markkaan, konttorin todellisten menojen noustessa 1,763,569: 80 markkaan. Konttorin 15 menoerästä 12 osoitti säästöä, yhteensä 181,687: 20 markkaa; palkkatilille oli sairaus- ja ikälisiä varten tarpeen 6,820 markan suuruinen lisämääräraha.

Satamakannantakonttorin vuodelta 1931 antama kertomus oli seuraavan sisältöinen:

Viranpitäjät. Vuoden kuluessa erosi konttorin vanhempi kirjanpitäjä saavutetun ikärajan perusteella; yksi konttorikirjuri kuoli. Helsingin kaupungin viranpitäjäin uuden virkasäännön perusteella saivat useat konttorin viranpitäjät ikäkorotuksia varten lukea hyväkseen koko kaupungin palveluksessa palvelemansa ajan.

Veloitus. Kaikista tulo- ja menosäännön nimikkeen Satamat kohdalle otetuista maksuista konttori veloitti vuonna 1931 kaikkiaan 24,131,525: 95 markkaa, mikä vastasi 29,330,559: 65 markkaa edellisenä vuonna. Vähennys oli siis 5,199,033: 70 markkaa. Vuoden tulo- ja menosääntöön verrattuna

osoitti veloitus 7,279,534: 05 markan suuruista vajausta. Vuonna 1930 voimassa olevat tulli-, liikenne- ja satamatariffit eivät olleet mainittavasti muuttuneet, jonka tähden veloitettujen maksujen kokonaismäärän vähentyminen voi johtua vain siitä, että tavarain tuonti Helsingin kautta on vähentynyt. Syynä tämän tuonnin vähentymiseen oli osittain vallitseva pula-aika, osittain se, että satamat olivat suljettuina 1 $^1/_2$ kuukautta. Jos verrataan vuoden 1931 veloitettuja liikennemaksuja edellisten vuosien vastaaviin lukuihin, on palattava takaisin vuoteen 1925 asti, jolloin nämä maksut nousivat suunnilleen samaan määrään kuin kertomusvuonna eli 8,770,539: 70 markkaan, niiden kertomusvuonna ollessa 8,820,271: 35 markkaa. Vuonna 1925 sovellettiin samaa liikennetariffia kuin vuonna 1931. Tuulaakitulot vähentyivät kertomusvuoden aikana 2,135,285: 65 markalla, liikennemaksut 1,994,178: 90 markalla ja satamamaksut 921,185: 30 markalla.

Koko veloitettu määrä alitti, kuten mainittiin, tulo- ja menosäännössä arvioidun määrän yli 7.2 miljoonalla markalla, kuten käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

	Arvioidut tulot, Smk.	Todelliset tulot, Smk.	Ylijäämä (+) tai vajaus (—), Smk.
Tuulaaki kaupunkiin osoitetuista sekä vientitavaroista	12,000,000: —	[1]) 10,505,641: 50	—1,494,358: 50
Tuulaaki muihin kaupunk. osoitetuista tavaroista	400,000: —	328,514: 20	— 71,485: 80
Liikennemaksut	13,000,000: —	[2]) 8,820,271: 35	—4,179,728: 65
Makasiinivuokrat	200,000: —	142,070: 05	— 57,929: 95
Satamamaksut	4,000,000: —	[3]) 3,140,499: —	— 859,501: —
Nosturimaksut	360,000: —	239,503: 20	— 120,496: 80
Maksut aluksille annetusta vedestä	430,000: —	301,902: 40	— 128,097: 60
Paikanvuokrat satama-alueilla	400,000: —	160,409: 05	— 239,590: 95
Venelaiturimaksut	160,000: —	156,370: —	— 3,630: —
Satamajäänsärkijämaksut	200,000: —	71,600: —	— 128,400: —
Helsingin makasiiniosakeyhtiön suoritettava korvaus satamakannantakonttorin IV ja V haaraosaston viranpitäjäin palkkauksesta	186,060: —	191,885: —	+ 5,825: —
Lentokoneiden satamamaksut	75,000: —	[4]) 72,860: 20	— 2,139: 80
Yhteensä	31,411,060: —	[5]) 24,131,525: 95	—7,279,534: 05

Koko veloitetusta määrästä pääkonttori veloitti 8,545,509: 25 markkaa, haaraosasto I 434,373: 80 markkaa, haaraosasto II 3,082,936: 95 markkaa, haaraosasto III 4,304,603: 15 markkaa, haaraosasto IV 3,069,073: 55 markkaa ja haaraosasto V 4,695,029: 25 markkaa.

[1]) Siitä palautettiin muutetun tullauksen perusteella 19,056: 15 markkaa. — [2]) S:n s:n 3,968: 50 markkaa. — [3]) S:n voimassaolevista tullitariffeista myönnetyn alennuksen perusteella 275,205: 45 markkaa. — [4]) S:n s:n 17,276 markkaa. — [5]) S:n 315,506: 10 markkaa.

Tuulaakimaksut kaupunkiin tuoduista tavaroista nousivat 10,501,386: 70 markkaan ja vientitavaroista 4,254: 80 markkaan. Veloitetuista liikennemaksuista kohdistui 7,872,306: 15 markkaa tuontitavaroihin ja 947,965: 20 markkaa vientitavaroihin.

Niiden veloitusilmoituskirjojen lukumäärä, joiden perusteella maksulippuja kirjoitettiin, oli vuoden kuluessa kaikkiaan 180,562 eli 32,274 pienempi kuin edellisenä vuonna. Veloitetuista ilmoituskirjoista pääkonttori veloitti 62,186, haaraosasto I 31,802, haaraosasto II 36,513, haaraosasto III 13,778, haaraosasto IV 14,246 ja haaraosasto V 22,037 ja keskimääräinen veloitettu määrä maksulippua kohden oli vastaavasti 137: 42 markkaa, 13: 66 markkaa, 84: 43 markkaa, 312: 43 markkaa, 215: 43 markkaa ja 213: 05 markkaa. Maksuunpanosta vapautettujen veloitusilmoituskirjojen lukumäärä oli 17,992, joista läpikulkutavarailmoituskirjoja oli 698.

Kannanta. Veloitetusta määrästä, 24,131,525: 95 markasta, kertyi vuoden aikana 24,042,145: 85 markkaa eli 99.6 %. Tätä tulosta on pidettävä erittäin tyydyttävänä, erittäinkin kun ottaa huomioon vuoden aikana vallinneen rahapulan ja sen ettei konttorilla ole oikeutta pidättää vakuutena tavaroita, joista konttorin veloittamia maksuja ei ole suoritettu. Vuoden alussa oli vuosilta 1923—1930 perimättä 275,402: 49 markkaa, mistä määrästä vuoden varrella kertyi 174,590: 60 markkaa eli 63.4 %. Joulukuun 31 p:nä 1931 oli vuosilta 1925—31 perimättömiä maksuja 163,995: 26 markkaa, josta 89,380: 10 markkaa oli kertomusvuodelta. Jo tammikuun aikana 1932 kertyi vuoden 1931 jäämämaksuja 49,814: 85 markkaa. Koko määrästä valvottiin vuoden kuluessa 12 eri vararikossa yhteensä 13,631: 80 markkaa. Edellisten vuosien jäämämaksuista palautettiin 3,301: 80 markkaa ja poistettiin 26,196: 73 markkaa.

Tullipakkahuoneen ulkopuolella olevien tavaroiden punnitus. Tullipakkahuoneen ulkopuolella olevien tukkutavaroiden punnitukseen käytti tähän tarkoitukseen asetettua vaakamestaria 23 eri liikettä, joiden laskuun punnittiin 2,829.9 tonnia eri tavaroita, joista rehukakut, suola, maissi, vehnä, pellavansiemen ja nahat olivat tärkeimmät. Bruttotulot olivat 123,158 markkaa, mistä määrästä, kun siitä ensin oli vähennetty vaakamestarikonttorin vuokra, kanslia-apulaisen palkkaus ja vaakojen korjauskustannukset sekä painatuskustannukset, yhteensä 31,500 markkaa, tuli vaakamestarin osalle 18,908 markkaa ja hänen palkkaamansa 9 punnitusapulaisen osalle 72,750 markkaa. Vaakamestari ei nauttinut palkkaa kaupungilta.

Tulot ja menot. Konttorin vuoden 1931 menosääntö päättyi 3,414,605 markkaan, todellisten menojen noustessa 3,059,643: 93 markkaan, jonka lisäksi sairaslomasijaisten palkkiot olivat 17,200 markkaa. Konttorin 17 menomäärärahasta osoitti 13 määrärahaa säästöä, kun taas määrärahaa Luokitellut palkat ylitettiin 12,136: 20 markalla, johtuen siitä, että eräät viranpitäjät uuden virkasäännön perusteella saivat ikäkoroituksia, samoin ylitettiin puhtaanapitoon myönnettyä määrärahaa 4,671: 50 markalla, johtuen tavattoman suurista lumenkuljetuskustannuksista. Menosääntöön otetusta määrästä säästettiin 372,368: 77 markkaa eli 10.9 %, johtuen tämä Helsingin liikenteen vähentymisestä kertomusvuoden aikana.

Tulot sitävastoin alittivat huomattavasti eli 7,279,534: 05 markalla tulosäännössä arvioidun määrän. Vuosi 1931 oli siis konttorille tuloihin nähden erittäin epäedullinen vuosi. Vuodesta 1929 alkaen ovat konttorin veloittamat maksut jatkuvasti vähentyneet.

X. Palolaitos.

Palotoimikunnan kertomus vakinaisen palokunnan toiminnasta vuonna 1931 oli seuraavansisältöinen:

Palotoimikunnan jäsenet. Palotoimikuntaan, joka maistraatin alaisena valvoo palolaitosta, kuuluivat vuonna 1931 seuraavat henkilöt: puheenjohtajana johtaja G. Idström ja varapuheenjohtajana varatuomari L. Pesonen sekä jäseninä rappaaja H. Ahmala, viilaaja Hj. Blomqvist ja veturinkuljettaja F. B. Gröndahl. Sihteerinä toimi ent. lääninsihteeri A. Th. Möller. Vuoden kuluessa palotoimikunta kokoontui 21 kertaa.

Henkilömuutoksia. Selostusvuonna sattuneista tärkeämmistä tapauksista mainittakoon palokunnan päällikönvaihdos. Elokuun 1 p:stä lukien myönnettiin palopäällikkö G. Waseniukselle hänen pyytämänsä ero pääkaupungin palokunnan päällikön toimesta. Palopäällikkö Wasenius saattoi erotessaan luoda katseensa taaksepäin 45 vuotiseen yhtäjaksoiseen palvelusaikaan. Tuona aikana onnistui hänen tarmokkuudellaan ja hyvällä johtajakyvyllään suuresti kohottaa palokunnan tasoa; kaupungin suurta kasvua silmällä pitäen hän kehitti palokunnan sekä suuruuteen että teknilliseen muotoon nähden yhdeksi etevimmistä palokunnista. Hänen toimenpiteestään ryhdyttiin myöskin hevosten sijasta käyttämään autoja.

Erotessaan palopäällikkö Wasenius voi iloita siitä suuresta tunnustuksesta mikä tuli hänen osakseen sekä kaupunginviranomaisten että myöskin palokunnassa palvelevien alaistensa taholta, jotka olivat tottuneet aina kunnioittamaan häntä ymmärtäväisenä päällikkönä.

Elokuun 1 p:nä astui toimeensa palopäällikkönä kaupunginvaltuuston siihen valitsema ensimmäinen palomestari kapteeni W. Bergström.

Tulipaloja. Palokunta hälyytettiin vuoden varrella 356 kertaa, josta 230 kertaa todellisiin tulipaloihin tai tulipalon alkuihin, 31 kertaa nokivalkeoihin, 24 kertaa käryn ja 2 kertaa valonheijastuksen takia, 17 kertaa pulmoottoriavustuksen antamista varten, 15 kertaa erehdyksestä, 1 kerran vedentulvan tähden, 8 kertaa palolennätinvian takia, joista 6 kertaa hotelleihin ja tavarataloihin ja 28 kertaa ilkivaltaisuudesta. Edelliseen vuoteen verrattuina hälyytykset vähentyivät 28:lla ja tulipalot lisääntyivät 11:llä.

Vuoden eri kuukausien kesken tulipalot jakaantuivat seuraavasti: tammikuussa 27, helmikuussa 21, maaliskuussa 23, huhtikuussa 14, toukokuussa 18, kesäkuussa 20, heinäkuussa 20, elokuussa 17, syyskuussa 20, lokakuussa 13, marraskuussa 15 ja joulukuussa 22. Tulipaloista sattui 159 päivällä, laskien klo 6—klo 18, ja 71 yö-aikaan, klo 18—klo 6. Ensimmäinen tieto tulen irtipääsystä saatiin 134 tapauksessa puhelimitse, 90 tapauksessa palolennättimellä ja 6 tapauksessa suullisen sanantuojan ilmoittamana.

Tulipalojen jakautuminen tulen irtipääsypaikan mukaan käy selville seuraavista numeroluvuista:

	Kivitaloja.	Puutaloja.	Yhteensä.
Asuinhuoneita	55	23	78
Autoja tai moottoripyöriä	—	—	22
Tehtaita tai työpajoja	15	6	21
Kellareita	14	—	14
Ullakoita	5	3	8
Hiilivarastoja	—	—	8
Rikkalaatikoita	—	—	8
Ruokailu- tai työainekojuja	—	7	7
Kaatopaikkoja	—	—	7
Laivoja tai moottoriveneitä	—	—	7
Myymälöitä	5	—	5
Rakenteilla olevia taloja	5	—	5
Valimoita	2	1	3
Autovajoja	3	—	3
Pesutupia	2	1	3
Kattilahuoneita	3	—	3
Leipomoita	3	—	3
Puuaine- tai halkovarastoja	—	—	3
Varastosuojia tai ulkohuoneita	1	1	2
Hissi-kuiluja	2	—	2
Teattereita	2	—	2
Sairaaloita	—	2	2
Rohdoskauppoja	2	—	2
Ravintoloita	1	1	2
Tervapatoja	—	—	2
Elokuvateatteri	1	—	1
Kemiallinen laboratoori	1	—	1
Atelieeri	1	—	1
Kirkko	1	—	1
Bensiinijakeluasema	—	—	1
Metsämaa	—	—	1
Rautatievaunu	—	—	1
Vesikouru	—	—	1
Yhteensä	124	45	230

Tulen irtipääsemisen syyt käyvät selville allaolevista luvuista:

Tulenarkojen nesteiden ja tavaroiden varomaton käsittely	39
Räjähdysmoottorien syttyminen	21
Itsesytytys	15
Tulisijoista pudonneet kekäleet ja kipinät	14
Tulisijan tai savujohdon liiallinen kuumentuminen	8
Sähkökojeiden varomaton käsittely	7
Puhalluslampun varomaton käsittely jäätyneitä vesijohtoputkia sulatettaessa	7
Lasten leikkiminen tulella	6
Tulensekaisen tuhkan säilyttäminen sopimattomassa paikassa	6
Lyhytsulku sähköjohdoissa	5
Puutteellinen tulisija tai savujohto	5
Lampun, kynttilän tai tulitikkujen varomaton käsittely	4
Syttyminen kaasujohdosta	4
Sähkömoottori	3
Primus-keittiön räjähdys	3
Uuttamiskoneen varomaton käsittely	2
Hehkuva valu-massa	1
Varomaton tupakanpoltto	1
Räjähdysaineet	1
Tuntematon (selville saamaton)	78
Yhteensä	230

Eri kaupunginosien ja alueiden kesken tulipalot jakautuivat seuraavasti:

I kaupunginosa	18	III kaupunginosa	9
II »	11	IV »	37

V kaupunginosa	5	Toukola	5
VI »	11	Kumpula	1
VII »	14	Vanhakaupunki	1
VIII »	10	Käpylä	3
IX »	1	Pasila	3
X »	16	Tilkka	1
XI »	16	Korpas	1
XII »	8	Pihlajasaari	1
XIII »	26	Munkkiniemi	1
XIV »	4	Leppävaara	1
XX »	13	Pukinmäki	1
Vallila	7	Hanko (öljylaiva)	1
Hermanni	4	Yhteensä	230

230:stä vuoden kuluessa sattuneesta tulipalosta 129 oli pientä, eli sen-laatuista, että ne sammutettiin käyttämällä pönttöruiskua tai muuta ensiapuruiskua, 74 keskikokoista, jotka sammutettiin käyttämällä 1 vesijohdon-, moottori- tai n. s. hiilihapporuiskun suihkua, sekä 27 niin vakavaa laatua, että tarvittiin useampia vesisuihkuja tulen sammuttamiseen.

Tulipaloista ei mikään ollut niin suuri, että palokunnan kokonaisuudessaan olisi tarvinnut ryhtyä toimimaan. Helsingin vapaaehtoinen palokunta kutsuttiin vuoden kuluessa harjoituksen vuoksi kahdesti tulipalopaikalle. Vakavaluontoisiksi tulipaloiksi voidaan sanoa seuraavat:

Syyskuun 22 p:nä syttyi tulipalo Kone- ja siltarakennus osakeyhtiön omistamassa pajarakennuksessa. Palokunnan onnistui kuitenkin nopeasti tukahduttaa tulen valta. Kiinteän omaisuuden ja irtaimiston vahingot nousivat ainoastaan 507,000 markkaan. Lokakuun 3 p:nä kutsuttiin palokunta osakeyhtiö Egman selluloidityöhuoneeseen Uudenmaankatu 4—6:teen. Työhuoneessa, jossa työskenteli parisenkymmentä naista oli suuri määrä selluloidia. Tuli sai silmänräpäyksessä suuren vallan. Käyttäen 6 vesisuihkua palokunta sai nopeasti tulen rajoitetuksi. Työntekijöistä ei kukaan loukkaantunut. Lokakuun 22 p:nä raivosi tuli osuusliike Elannon puusepän- ja maalarintyöhuoneessa Hämeentien varrella. Tulipalo oli vaikeasti sammutettavissa syystä, että taloa oli ensin revittävä. Palovahingot nousivat 298,736 markkaan.

Tulipalojen yhteydessä sattui seuraavat tapaturmat: Toukokuun 1 p:nä oli Vilhovuorenkadun 9:ssä sijaitsevassa autovajassa juopunut mieshenkilö käsitellyt tulta niin varomattomasti, että kuorma-auto syttyi tuleen, samoin miehen vaatteet. Mies kuoli sairaalassa. Marraskuun 8 p:nä ilmoitettiin tulipalon syttyneen Mechelininkadun varrella. Palokunnan lähtiessä tulipalopaikalle sattui Heikin- ja Kaivokadun kulmauksessa vakava yhteenajo. Vuokra-auto n:o 433 yritti ajaa palokunnan editse Kaivokadulle, mutta epäonnistui joutuen paloauton tielle. Vuokra-auto, jossa oli useampia henkilöitä, murskautui täydellisesti. Tapaturmassa sai yksi henkilö surmansa, toiset loukkaantuivat. Palomiesten avulla vietiin loukkaantuneet sairaalaan. Palomiehistä ei kukaan vahingoittunut pahasti yhteenajossa. Marraskuun 9 p:nä Mariankadun 13:ssa sattuneessa tulipalossa paloi eräs naishenkilö ennenkuin palokunta ehti apuun.

Palovahingot ja niiden korvaaminen. Tulen suuremmassa tai pienemmässä määrässä vahingoittaman irtaimiston arvo oli 47,090,385 markkaa ja kiinteän

omaisuuden 280,897,537 markkaa eli yhteensä 327,987,922 markkaa, kun taas vahingon suuruus eli palovahinkokorvauksen määrä irtaimesta omaisuudesta nousi 387,685: 45 markkaan ja kiinteästä omaisuudesta 1,543,893: 85 markkaan eli yhteensä 1,931,579: 30 markkaan; korvaus oli niin ollen 0.59 % vakuutussummasta.

Palovahingoista kotimaiset vakuutuslaitokset suorittivat 1,875,578: 60 markkaa ja ulkolaiset vakuutuslaitokset 27,762: 70 markkaa, kun taasen vakuuttamatonta omaisuutta, mikäli on saatu selville, turmeltui 28,238 markan arvosta.

Vertailun vuoksi annetaan tietoja palovahingon arvosta prosenteissa koko vakuutussummasta 12-vuotiskaudelta 1920—1931.

1920	1.8	1923	1.0	1926	1.5	1929	0.9
1921	1.7	1924	1.4	1927	1.6	1930	1.0
1922	2.8	1925	0.9	1928	3.0	1931	0.6

Palolaitoksen sairaankuljetusvaunuja ja -autoja käytettiin vuoden kuluessa 4,998 kertaa, joista 4,931 kertaa sairaiden ja 67 kertaa tapaturmaisesti vahingoittuneiden henkilöiden kuljetukseen. Vastaavat luvut edellisiltä vuosilta olivat 4,496, 4,087 ja 409, joten kuljetukset siis lisääntyivät 502:lla. Ajojen lukumäärä päivää kohti oli keskimäärin 13.7 sen ollessa edellisenä vuonna 12.3, ja kysymyksessä olevien ajoneuvojen suorittamien matkojen yhteenlaskettu pituus nousi 29,219 kilometriin, edellisenä vuonna 31,499 kilometriä. Maksut näistä kuljetuksista, yhteensä 123,665 markkaa, jätettiin kaupungin kassaan, vuonna 1930 kertyi niitä 120,207 markkaa.

Vaunujen ja autojen käyttö eri kuukausina käy selville seuraavasta asetelmasta:

	Sairaustapaus.	Tapaturma.	Yhteensä.		Sairaustapaus.	Tapaturma.	Yhteensä.
Tammikuu	494	9	503	Heinäkuu	325	7	332
Helmikuu	524	6	530	Elokuu	331	5	336
Maaliskuu	485	5	490	Syyskuu	366	6	372
Huhtikuu.....	407	5	412	Lokakuu	372	3	375
Toukokuu	437	2	439	Marraskuu	377	4	381
Kesäkuu	399	5	404	Joulukuu	414	10	424
				Yhteensä	4,931	67	4,998

Terveydentila palokunnassa oli verrattain hyvä. Selostusvuonna sattui kuitenkin yksi kuolemantapaus palokorpraali I. A. Grönholmin kuollessa Marian sairaalassa kesäkuun 7 p:nä aivokuumeeseen. Vakavampia tapaturmia ei sattunut, ei tulipaloissa eikä harjoituksissa.

Palokunnan avustus- ja huvirahasto on saanut alkunsa siten, että palolaitos kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan saa määrätyn osan kertyneistä sairaankuljetusmaksuista. Rahaston pääomamäärä nousi vuoden alussa 352,091: 15 markkaan. Vuoden kuluessa se lisääntyi sairaankuljetusmaksujen, korkojen, palotornin sisäänpääsymaksujen, lahjojen y. m. kautta yhteensä 50,541: 66 markalla, kun taas menot, käsittäen kapellimestarin palkkaamisen palokunnan soittokuntaa varten, kirjojen ja sanomalehtien oston, urheilukilpailupalkinnot, tarjoilun miehistölle juhlapäivinä, kesäkodin vuokran ja ylläpidon y. m. nousivat 33,252: 85 markkaan. Lisäys vuoden aikana oli siis 17,288: 81 markkaa. Joulukuun 31 p:nä 1931 oli rahaston pääomamäärä

369,379: 96 markkaa, mistä varoista 95,000 markkaa oli sijoitettuna lainana kiinnitystä vastaan kaupunkitalossa, 9,100 markkaa pankkiosakkeina 120,625: 40 markkaa pankin talletustilille sekä 144,654: 56 markkaa pankin säästötilille.

Palokunnan autovarasto käsitti 30 autoa, niistä 3 henkilö-, 4 sairaankuljetus- ja 3 kuorma-autoa, 1 moottoripyörä sekä 19 paloautoa, joista 11 oli varustettu keskipakoispumpuilla.

Käpylän paloasema, jossa oli 6 miehinen vartio kersantin komennon alaisena, otettiin vuoden kuluessa käytäntöön. Paloasemalla on yksi keskipakoispumpulla varustettu pienehkö auto, jossa sitäpaitsi on 350 litran vesisäiliö hiilihappopainelaitteineen.

Kalusto ja irtaimisto. Palokunnan hallussa olevaa kalustoa lisättiin vuoden kuluessa ostamalla kuorma-auto, sairaankuljetusauto ja kalustoauto. Viimeksimainittu, joka on varustettu erinäisillä työkaluilla, on etupäässä tarkoitettu linjatöitä varten, mutta voidaan sitä käyttää myöskin muuhun tarkoitukseen tarpeen vaatiessa. Letkuvarastoa täydennettiin ja palokellojen lukumäärää lisättiin. Lisäys oli arvoltaan 446,013 markkaa ja vuoden poistot 102,478 markkaa. Joulukuun 31 p:nä 1931 oli palolaitoksen kaluston ja tarvekalujen kirjoihin merkitty arvo 5,549,881 markkaa.

Palolaitoksen ylläpitokustannukset nousivat 5,029,912: 15 markkaan, jaettuna seuraaviin eriin:

	Määräraha, Smk.	Kustannukset, Smk.	Määrärahan säästö, Smk.
Palkkiot	24,500: —	20,100: —	4,400: —
Luokitellut palkat	3,556,390: —	3,509,597: —	46,793: —
Kesälomasijaiset	67,275: —	64,535: —	2,740: —
Vuokra	24,000: —	21,600: —	2,400: —
Lämpö	256,000: —	182,643: 20	73,356: 80
Valaistus	50,000: —	46,604: 40	3,395: 60
Siivoaminen	14,000: —	11,481: 90	2,518: 10
Vedenkulutus	30,000: —	22,627: 65	7,372: 35
Puhtaanapito	6,000: —	3,542: 50	2,457: 50
Kaluston hankinta	[1]) 753,550: —	738,369: 15	15,180: 85
Kaluston kunnossapito	222,400: —	208,201: 70	14,198: 30
Painatus ja sidonta	1,500: —	815: —	685: —
Tarverahat	20,000: —	19,839: 90	160: 10
Pesu	25,600: —	21,420: —	4,180: —
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet	10,000: —	6,166: 30	3,833: 70
Hevosten elatus	27,115: —	18,191: 20	8,923: 80
Autojen käyttö	85,000: —	80,427: 95	4,572: 05
Rakennusten korjaukset	[2]) 86,000: —	5,390: 65	80,609: 35
Vakuutukset	80,000: —	48,358: 65	31,641: 35
Yhteensä	5,339,330: —	5,029,912: 15	309,417: 85

Kustannukset kutakin henkikirjoissa olevaa henkeä kohti nousivat noin 24: 02 markkaan.

[1]) 249,910 markkaa on siirretty edelliseltä vuodelta. — [2]) S:n 80,000 markkaa.

XI. Köyhäinhoitolautakunta.

Köyhäinhoitolautakunnan kertomus Helsingin kaupungin köyhäinhoidon hallinnosta vuonna 1931 [1]) oli seuraavansisältöinen:

Yleiskatsaus köyhäinhoito-oloihin ja köyhäinhoitolautakunnan toimintaan vuonna 1931. Kotimaisen pulan oireet alkoivat tuntua maassamme jo lopulla vuotta 1928 ja kehittyivät valtion ja kuntien kiinteämmän huomion esineiksi vuonna 1929. Vuonna 1930, jolloin kotimaiset pulan aiheet ja syyt jo olisivat olleet suurin piirtein voitettavissa, kohtasivat maatamme maailmansodan päiviltä juurensa juontavan yleismaailmallisen pulan mainingit, kohoten kertomusvuonna 1931 siksi teräviksi, että vaikutukset eivät voineet olla tuntumatta kunnallisen köyhäinhoidonkaan alalla. — Köyhäinhoitolautakunta oli jo lopulla vuotta 1930 tullut tästä asiaintilasta tietoiseksi ja lausunut 1931 vuoden talousarviotaan laatiessaan sen yleisperusteluina, että lautakunta oli suoranaisiin avustuksiin varannut ainoastaan 10 miljoonaa markkaa sillä nimenomaisella edellytyksellä, että kaupunkikunta tulisi toimintavuonna tarjoamaan työttömille entistä suuremmassa määrässä suoranaisten avustusten asemasta työtä. Kun kaupunkikunnan taloudenhoito, lainamahdollisuuksien supistuessa miltei olemattomiin, oli kuitenkin tehnyt kaupungille mahdottomaksi työmäärärahojen sisällyttämisen talousarvioon niin tuntuvina, että niitten avulla olisi voitu vaikuttaa työmarkkinatilanteeseen merkittävämmin, oli tästä luonnollisena seurauksena, että pula-ajan aiheuttama suurtyöttömyys kaatoi sarjoittain hätääntyneitä köyhäinhoidon hartioille, lisäten avustettavien lukumäärää miltei peloittavan nopeasti. Niinpä mainittakoon, että kun sellaisten avustuksensaajain lukumäärä, jotka olivat saaneet avustusta yli 500 markan arvosta, vuonna 1929 oli vain 9,831, nousi se jo vuonna 1930 12,277:ään ja vuonna 1931 17,009:ään. Tämä lisäys lienee ilman muuta omansa osoittamaan, miten valtavasti taloudellinen lama-aika ja sen seuralainen suurtyöttömyys olivat heikentäneet vähävaraisen väestön toimeentulomahdollisuuksia. Köyhäinhoidon puoleen käännyttiin avunpyynnöillä vuonna 1929 12,850 tapauksessa, seuraavana vuonna 17,414 tapauksessa, mutta kertomusvuonna jo 24,167 tapauksessa. Vastaavasti ovat myöskin köyhäinhoitoviraston työt kasvaneet. Niinpä on merkittävä, että kun vuonna 1929 köyhäinhoitoviraston avustuskanslioiden käsittelemien asioiden lukumäärä oli vain 117,917, vastaava numero vuonna 1930 nousi 175,285:een ja vuonna 1931 253,393:een. Vielä huomautettakoon, että kun kodissakävijät vuonna 1929 joutuivat suorittamaan yhteensä 24,827 kotikäyntiä, näiden käyntien luku seuraavana vuonna nousi 31,125:een mutta vuonna 1931 jo 54,536:teen. Rinnan tämän kanssa lisääntyivät myöskin diakonissojen suoritettavat tehtävät. Heidän kotikäyntiensä lukumäärä nousi äskenmainittuina vuosina 17,832:een, 20,049:ään ja 31,163:een.

On hyvin ymmärrettävää, että köyhäinhoitolautakunta, joka ei ollut

[1]) Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1932.

arvannut varautua selviytymään näin tavattomista suurtyöttömyyden seurauksista, joutui tehtäviensä huollossa alaisineen virkailijoineen suorittamaan harvinaisen raskaan päivätyön. Kaupunki oli kiireellisesti jaettava helmikuun alusta lukien entisen 18 valvontapiirin asemasta 21:een; II avustuskanslia oli jaettava kahtia ja saatava nopeasti toimeen yksi avustuskanslia lisää, kun avunhakijoiden jonot kasvoivat niin pitkiksi, että vastaanotot, jotka alkoivat klo 9 aamulla, pyrkivät kestämään aina myöhäiseen iltaan saakka; jaostojen kokouksia oli ryhdyttävä pitämään entistä tiheämmin ja työtupien toimintaa esitettävä laajennettavaksi moninkertaiseksi entisestään.

Kertomusvuotta varten valmistettu talousarvio ei tällaisissa oloissa luonnollisestikaan voinut pitää paikkaansa. Menot, jotka olivat arvioidut yhteensä 35,401,876 markaksi, ylittyivät monen momentin kohdalla jo ennenkuin oli kulunut puolikaan vuotta ja nousivat aavistamattoman korkeaan summaan. Kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen olikin kertomusvuoden kuluessa myönnettävä lisämäärärahoja yhteensä 15,736,088: 16 markkaa.

Parhaimmista ponnistuksista huolimatta ei edelläkerrotunlaista menojen nousua voitu välttää, vaikka apuerien tariffia vuokraan, ruokaan ja vaatetukseen nähden kaikin käytettävissä olevin keinoin pyrittiin alentamaan niin pitkälle kuin köyhäinhoitolaki ja inhimillisyyden tunto suinkin sallivat ja vaikka lautakunnan alaiset virkailijat ponnistelivatkin äärimmäisen tiukasti tilanteen voittamiseksi, tekemällä korvauksetonta ylityötä miltei joka päivä myöhäiseen iltaan, jopa yöhönkin saakka.

Rinnan avustustapausten nousun kanssa menot lisääntyivät luonnollisesti myöskin laajenevien hallintokustannusten muodossa, joskaan ei likimainkaan samassa suhteessa. Kanslia- ja kenttävirkailijoita oli lisättävä ja pätevän työvoiman saanti tuotti erittäin suuria vaikeuksia, kun toistaiseksi ei ollut olemassa mitään varsinaista oppikurssia näihin tehtäviin pyrkiviä varten.

Vuoden kuluessa kävikin yhä ilmeisemmäksi, että tällaiset opintokurssit ovat ennen pitkää aikaansaatavat. Niinikään havaittiin välttämättömäksi, että köyhäinhoitolakiin on aikaansaatava muutoksia, varsinkin niiden pykälien kohdalla, jotka säätävät köyhäinhoidon hallinnasta ja vieraspaikkakuntalaisten kotikuntiin lähettämisestä sekä velan korvauksesta työn muodossa; sosialiministeriön pyynnöstä lautakunnan toimistusjohtaja valmistikin yksissä neuvoin ministeriön huoltoasiainosaston päällikön kanssa valtioneuvostolle asiassa ehdotuksen, joka sittemmin tarkistettiin lainvalmistelukunnassa ja odottaa toteutuakseen esityksen antoa eduskunnalle.

Syyskuukausien kuluessa kärjistyi tilanne köyhäinhoidon alalla niin vakavaksi, että lautakunnan oli köyhäinhoitolain 39 §:n säännöksen mukaisesti useampaan otteeseen esitettävä kaupunginhallitukselle toimenpiteitä työttömyyden vuoksi ilman omaa syytään hädänalaiseen asemaan joutuneiden pelastamiseksi. Näiden esitysten johdosta kaupunginhallitus teki esityksen valtuustolle m. m. vapaa-aterioiden jakamisesta työttömille joulukuusta alkaen ja myönsikin valtuusto sitä varten määrärahat. Tämä toimenpide oli omansa keventämään köyhäinhoidon työtaakkaa, mutta sitä, samoinkuin jo kevättalvella myönnetyn miljoonan markan jakoa työttömyysavustuksina ilman korvausta, voidaan puolustaa ainoastaan äärimäisenä finanssipulan sanelemana hätäkeinona, joka terveiden sosialipoliittisten periaatteiden valossa ei kestä ankarampaa arvostelua, koska se on omansa riisumaan nauttijoiltaan itse-elatustarmon ja syvemmän siveellisen kunniantunnon. Väärinkäytösten torjumiseksi ryhdyttiin vuoden lopulla myöskin vapaan avustustoiminnan keskittämistoimenpiteisiin kaupungin apurahoilla ja perustettiin

lautakunnan toimitusjohtajan valvonnan alainen avustustoiminnan keskityskanslia työskentelemään toiselta puolen vapaiden järjestöjen yhdyssiteenä ja toiselta välitystoimistona vapaiden järjestöjen ja köyhäinhoidon rekisteritoimiston välillä.

Toimintavuoden alkupuolella kärsi köyhäinhoitolautakunta ja sen rinnalla kaupungin koko köyhäinhoito raskaan tappion. Kuolema tempasi tammikuun 7 p:nä, inhimillisesti katsoen ennenaikaisesti, manan majoille köyhäinhoitoviraston kokeneen, alallansa hyvin ansioituneen ja tehtävissään erinomaisesta uhrautuvaisuudestaan tunnetun päällikön, H. Myhrbergin, joka, palveltuaan sitä ennen vuodesta 1907 alkaen eri viroissa köyhäinhoitovirastossa, yhtäjaksoisesti oli hoitanut lautakunnan toimitusjohtajan raskasta virkaa toukokuun 18 p:stä 1918 eli siis lähes 13 vuotta ja tänä aikana suorittanut päivätyön, jolla pääkaupungin köyhäinhoidon kehityshistoriassa tulee olemaan pysyväinen merkityksensä. Myhrberg-vainajassa oli lautakunta oppinut tuntemaan oikeamielisen, periaatteilleen uskollisen ja tunnollisen virkamiehen, jonka ennenaikaiseen poismenoon osaltaan varmaankin vaikutti hänen itseään säästämätön, uhrautuva uurastuksensa kärsivien kanssaihmistensä hyväksi. Hänen muistonsa säilyy lautakunnan kiitollisessa mielessä

Toisenkin hartaan työntekijän riisti ennenaikainen kuolema kertomusvuonna pääkaupungin köyhäinhoidolta. Maaliskuun 31 p:nä kuoli kodissakävijäin valvoja, neiti M. Molander, joka oli astunut toimeensa tammikuun 1 p:nä 1929. Neiti Molanderin työ pääkaupungin köyhäinhoidon hyväksi on ansainnut lautakunnan parhaan kiitoksen, sillä hänkin kuului niihin henkilöihin, jotka asettavat elämäntehtäväkseen velvollisuuksien tunnollisen ja kunnollisen täyttämisen ja omistavat kaiken aikansa uhrautuvalle toiminnalle.

Köyhäinhoitolautakunnan toimitusjohtajaksi valitsi kaupunginvaltuusto kokouksessaan maaliskuun 18 p:nä ent. maaherran B. G. W. Sarlinin, jonka lautakunta oli yksimielisesti asettanut ensimäiselle ehdokassijalle, ja joka astui virkaansa seuranneen huhtikuun 1 p:nä.

On vielä mainittava, että sittenkun köyhäinhoitolautakunnan monivuotinen ja pääkaupungin köyhäinhoidon alalla hyvin ansioitunut puheenjohtaja, ensimmäinen palomestari, kapteeni W. Bergström, oli tullut valituksi kaupungin palopäälliköksi ja tämän ylennyksensä johdosta joutunut viranhaltiajaksi, joka oli tilivelvollinen kaupunkikunnalle, ja kapteeni Bergström tästä ilmoittanut kaupunginvaltuustolle, pyytäen esteellisyytensä vuoksi vapautusta köyhäinhoitolautakunnan puheenjohtajan luottamustehtävästä, kaupunginvaltuusto vapautti hänet lautakunnan puheenjohtajan toimesta ja jäsenyydestä kokouksessaan elokuun 26 p:nä ja valitsi hänen seuraajakseen lautakunnan puheenjohtajaksi lautakunnan jäsenen, insinööri F. Kreanderin sekä ilmoitti, että vakinaiseksi jäseneksi siirtyy varajäsen, rouva I. Grönstrand. Lautakunta katsoo mieluisaksi velvollisuudekseen tähän kertomukseensa merkitä parhaimmat kiitoksensa kapteeni Bergströmille siitä uhrautuvaisuudesta ja tunnollisuudesta, jolla hän oli hoitanut lautakunnan puheenjohtajan raskasta tehtävää monet vuodet hänelle ominaisella tasapuolisuudella, tyyneydellä ja asiantuntemuksella kaupunkikunnan ja sen puutteenalaisten yhteiseksi hyväksi.

Köyhäinhoitolautakunnassa oli vuonna 1931 18 jäsentä ja 18 varajäsentä. Valvontansa alaisten piirien mukaan ryhmitettyinä jakautuivat nämä seuraavasti:

Piiri.	Jäsen, piirin johtaja.	Varajäsen.
I.	Eversti O. E. Ehrström.	Pastori Th. af Björkstén.
II.	Kansakoulunopettajatar O. Oinola.	Opettajatar I. Grönberg.
III.	Puuseppä K. Hiltunen.	Asiamies R. Paasio.
IV.	Prokuristi C. F. Fagerholm.	Kaupunginkätilö H. Edelmann.
V.	Kouluhoitajatar L. Hagan.	Lääketieteen- ja kirurgiantohtori A. Ruotsalainen.
VI.	Rouva E. Huttunen.	Konttoristi E. Jokinen.
VII.	Filosofiantohtori J. M. af Forselles.	Opettajatar E. Heikel.
VIII.	Ylijohtaja A. P. Arvelo.	Lääketieteenlisensiaatti A. Wartiovaara.
IX.	Malliveistäjä T. J. Kuukkanen.	Asiamies V. Ahde.
X.	Ensimmäinen palomestari W. Bergström.	Rouva I. Grönstrand.
XI.	Varatuomari A. Venäläinen.	Lääketieteen- ja kirurgiantohtori E. Alho.
XII.	Varastotyömies S. Laine.	Rouva L. Ahmala.
XIII.	Insinööri F. Kreander.	Aluelääkäri L. Wetterstrand.
XIV.	Jumaluusopintohtori B. H. Päivänsalo.	Pastori P. Mustala.
XV.	Toimittaja A. E. Leino.	Eristäjä K. Saarnijärvi.
XVI.	Filosofianmaisteri H. Allenius.	Tullipäällysmies A. Forsström.
XVII.	Varatuomari A. Venäläinen.	Lääketieteen- ja kirurgiantohtori E. Alho.
XVIII.	Rouva S. Savenius.	Lautatarhatyömies J. Väätäinen.
XIX.	Filosofiantohtori J. M. af Forselles.	Opettajatar E. Heikel.
XX.	Rouva E. Huttunen.	Konttoristi E. Jokinen.
XXI.	Pianoteknikko J. Virtanen.	Seppä A. Mäki.

Köyhäinhoitolautakunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuoden alusta elokuun 26 p:ään saakka jäsen Bergström sekä senjälkeen jäsen Kreander[1]); varapuheenjohtajana toimi koko kertomusvuoden ajan jäsen Virtanen.

Tarkastuspiirit olivat helmikuun p:ään asti samat kuin edellisenä vuonna; mainitusta päivästä alkaen käsittivät ne seuraavat osat kaupunkia: 1:n tarkastuspiiri I ja VIII kaupunginosat; 2:n tarkastuspiiri IX kaupunginosan sekä osan II, III ja VII kaupunginosista, läntisenä rajana Mikon-, Korkeavuoren-, Kapteenin-, Tehtaan- ja Huvilakadut; 3:s tarkastuspiiri VI kaupunginosasta Kankurinkadun itäpuolella olevan alueen sekä VII kaupunginosasta Korkeavuoren- ja Kapteeninkatujen länsipuolisen alueen; 4:s tarkastuspiiri ne alueet VI ja VII kaupunginosista, joiden rajoina ovat Merimiehen-, Kankurin-, Tehtaan- ja Huvilakadut; 5:s tarkastuspiiri V kaupungin-

[1]) Kaupunginvaltuuston kokouksessa elokuun 26 p:nä jäsen Bergström, ilmoitettuaan tulleensa esteelliseksi senjohdosta, että hänet oli valittu kaupungin palopäälliköksi, sai vapautuksen puheenaolevasta luottamustoimesta, ja valitsi kaupunginvaltuusto hänen tilalleen lautakunnan puheenjohtajaksi jäsen Kreanderin.

osan sekä III kaupunginosasta Korkeavuoren-, P. Robertin-, I. Robertin-, Annan-, Rata-, Fredrikin- ja Merimiehenkatujen sekä Bulevardin rajoittaman alueen; 6:s tarkastuspiiri IV kaupunginosan, rajoina Bulevardi, Työmiehen-, Lastenkodin- ja Ruoholahdenkadut, Malminrinne, Kampin- ja Simonkadut sekä rautatiealueen ja II kaupunginosasta Mikonkadun läntisen puolen; 7:s tarkastuspiiri alueen XI kaupunginosasta, rajoina Helsinginkatu, Kolmas linja, Castréninkatu, Neljäs linja, Suonionkatu, Kolmas linja, Siltasaarenkatu, Eläintarhanlahti ja Töölön lahti; 8:s tarkastuspiiri Josafatin- ja Kirstinkatujen sekä Vaasanrinteen, Kallion urheilukentän, Kaarlen- ja Agricolankatujen, Papinkujan, Neljännen linjan, Castréninkadun ja Kolmannen linjan rajoittaman alueen XI kaupunginosasta; 9:s tarkastuspiiri sen alueen XI kaupunginosasta, jonka rajoina ovat Siltasaarenkatu, Kolmas linja, Suonionkatu, Papinkuja, Viides linja ja Hämeentie; 10:s tarkastuspiiri osan XII kaupunginosasta, rajoina Franzénin- ja Kaarlenkadut, urheilukenttä, Sturen-, Pääskylän-, Kustaan-, Helsingin- ja Fleminginkadut; 11:s tarkastuspiiri XII kaupunginosasta rautatielinjan, Tammisaaren-, Inkoon-, Teollisuus- ja Sturenkatujen, Kallion urheilukentän, Vaasanrinteen, Kirstin-, Josafatin- ja Helsinginkatujen rajoittaman alueen; 12:s tarkastuspiiri X kaupunginosan, rajoina Säästöpankinranta, Hämeentie, Sakarin- ja Pengerkadut, Vaasanpuistikko ja Vilhovuorenkatu; 13:s tarkastuspiiri Teollisuus- ja Sturenkatujen, Kangasalantien ja Hämeentien välisen alueen; 14:s tarkastuspiiri Käpylän sekä edelleen alueen, jonka itäisenä rajana ovat Kangasalantie ja Sturenkatu ja lounaisena rajana Teollisuuskatu; 15:s tarkastuspiiri kunnalliset työväenasunnot, läntisenä rajana Kangasalantie, eteläisenä Anjalantie ja itäisenä Sammatintie sekä Toukolan ja Vanhankaupungin; 16:s tarkastuspiiri XIII kaupunginosan sekä alueen, jonka eteläisenä rajana ovat Lastenkodin- ja Ruoholahdenkadut, Malminrinne ja Simonkatu; 17:s tarkastuspiiri XIV ja XV kaupunginosat sekä Meilahden, Tilkan ja Ruskeasuon, Uudenpellon ja Reijolan; 18:s tarkastuspiiri Pasilan sekä alueen XII kaupunginosasta, eteläisenä rajana Inkoon- ja Tammisaarenkadut; 19:s tarkastuspiiri Hermannin ja Vallilan Hämeen-, Kangasalan-, Anjalan- ja Sammatinteiden itäpuolella; 20:s tarkastuspiiri alueen, jota lounaassa rajoittavat Viides linja, Kaarlen-, Franzénin- ja Fleminginkadut, pohjoisessa Helsinginkatu, idässä Penger- ja Sakarinkadut ja kaakossa Hämeentie; sekä 21:s tarkastuspiiri alueen, jonka pohjoisena rajana on Pääskylänkatu, läntisenä Kustaankatu ja eteläisenä Helsingin- ja Vilhovuorenkadut.

Köyhäinhoitolautakunnan jaostot. Ohjesäännön mukaista asioiden käsittelyä varten köyhäinhoitolautakunta jakautui kertomusvuonna 8 jaostoon, joiden kokoonpano oli seuraava: ensimmäiseen jaostoon, joka käsitteli köyhäinhoidon laitoksiin ottamista koskevia sekä vakinaista asuntoa vailla olevien anomuksia ja joka samalla toimi kunnalliskodin ja työlaitoksen johtokuntana, kuuluivat jäsenet: Allenius, Ehrström, Leino, Oinola ja Virtanen, herra Ehrström puheenjohtajana ja herra Virtanen varapuheenjohtajana; toiseen jaostoon, joka käsitteli ulkokunta- eli n. k. B-tapaukset sekä köyhäinhoidon huostaan joutuvien omaisuuksien haltuunottoa koskevat asiat, kuuluivat jäsenet Allenius, Arvelo ja Leino, puheenjohtajana herra Arvelo ja varapuheenjohtajana herra Leino; kolmanteen jaostoon kuuluivat I, II ja III tarkastuspiirin johtajat, opettajatar Oinola puheenjohtajana ja herra Ehrström varapuheenjohtajana; neljänteen jaostoon kuuluivat IV, V ja VI tarkastuspiirin johtajat, kouluhoitajatar Hagan puheenjohtajana ja rouva Huttunen varapuheenjohtajana; viidenteen jaostoon kuuluivat VII, VIII, IX ja

XII tarkastuspiirin johtajat, filosofiantohtori af Forselles puheenjohtajana ja herra Kuukkanen varapuheenjohtajana; kuudenteen jaostoon kuuluivat X, XI XX ja XXI tarkastuspiirin johtajat, herra Virtanen puheenjohtajana ja herra Venäläinen varapuheenjohtajana; seitsemänteen jaostoon kuuluivat XIII, XIV, XV ja XIX tarkastuspiirin johtajat, herra Leino puheenjohtajana ja herra Kreander varapuheenjohtajana; ja kahdeksanteen jaostoon kuuluivat XVI, XVII ja XVIII tarkastuspiirin johtajat, herra Allenius puheenjohtajana ja herra Venäläinen varapuheenjohtajana.

Köyhäinhoitolautakunnan työtupia hoiti edelleen erityinen johtokunta, johon kuuluivat jäsenet Fagerholm, Hagan ja Huttunen, rouva Huttunen puheenjohtajana ja herra Fagerholm varapuheenjohtajana.

Köyhäinhoitolautakunnalle lahjoitettujen rahastojen korkovarojen jakamisesta teki lautakunnalle ehdotukset erikoinen säätiövaliokunta, johon kuuluivat jäsenet af Forselles, Leino ja Oinola; opettajatar Oinola puheenjohtajana.

Sittenkuin rikoslain 43 luvun 6 § oli muutettu m. m. siten, että laki 8 p:ltä toukokuuta 1931 ja täytäntöönpanoasetus 28 p:ltä samaa kuuta säätivät toimenpiteet juopuneina tavattujen henkilöiden huollosta eräissä tapauksissa köyhäinhoitolautakunnan tehtäväksi, on tätä köyhäinhoitolautakunnan tehtävää hoitanut jaosto, johon lautakunta kokouksessaan kesäkuun 1 p:nä valitsi jäseniksi insinööri Kreanderin, opettajatar Oinolan ja pianoteknikko Virtasen; puheenjohtajakseen valitsi jaosto herra Kreanderin ja varapuheenjohtajakseen herra Virtasen.

Senjälkeen kun kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan helmikuun 25 p:nä myöntänyt erikoisen määrärahan jaettavaksi tilapäisinä avustuksina kaupungin työttömille ja antanut tämän »työttömyysmiljoonan» jaon köyhäinhoitolautakunnan tehtäväksi, käytti lautakunnan päätösvaltaa tässäkin asiassa varta vasten valittu jaosto, n. k. työttömyyskomitea, johon kuuluivat jäsenet Allenius, Hagan, Huttunen, Kreander ja Savenius, herra Kreander puheenjohtajana ja lautakunnan apulaisasiamies, varatuomari I. Arpia sihteerinä.

Kokoukset y. m. Köyhäinhoitolautakunnalla kokonaisuudessaan oli vuoden varrella 12 varsinaista ja 4 ylimääräistä kokousta, ja käsiteltiin niissä yhteensä 499 asiaa, joista toimitusjohtaja oli valmistellut 496 ja asiamies 3.

Ensimmäinen jaosto kokoontui 25 kertaa, toinen jaosto 22 kertaa, kolmas jaosto 25 kertaa, neljäs jaosto 25 kertaa, viides jaosto 26 kertaa, kuudes jaosto 26 kertaa, seitsemäs jaosto 25 kertaa ja kahdeksas jaosto 23 kertaa. Näissä kokouksissa käsiteltiin yhteensä 41,359 asiaa, joista ensimmäisessä jaostossa 4,415, toisessa 1,188, kolmannessa 4,122, neljännessä 5,090, viidennessä 7,796, kuudennessa 7,822, seitsemännessä 6,814 ja kahdeksannessa 4,112.

Kunnalliskodin ja työlaitoksen johtokunta kokoontui 23 kertaa ja käsitteli yhteensä 422 asiaa, joista 21 koski 608 hoidokin poispääsyä laitoksesta.

Köyhäinhoitolautakunnan työtupien johtokunta kokoontui 25 kertaa ja käsitteli kokouksissaan yhteensä 124 asiaa.

Säätiövaliokunta kokoontui kertomusvuonna yhteensä 4 kertaa.

Työttömyyskomitealla oli yhteensä 23 kokousta, joissa käsiteltiin 2,709 asiaa; työttömyysavustusta myönnettiin kaiken kaikkiaan 1,982 tapauksessa.

Juopuneina pidätettyjen huoltojaosto kokoontui 24 kertaa ja käsitteli yhteensä 10,960 asiaa, minkä lisäksi jaosto vastaanotti 2,810 laadultaan sellaista ilmoitusta poliisiviranomaisilta, jotka eivät jaoston mielestä aiheuttaneet lain juopuneiden huollosta toukokuun 8 p:ltä 1931 2 §:n säätämiä toimenpiteitä; jaoston käsittelemistä asioista päädyttiin 5,064 tapauksessa

kirjallisen ja 101 tapauksessa suullisen ohjauksen, neuvon tai varoituksen antamiseen.

Lautakunnan vuoden kuluessa käsittelemistä joko periaatteellista laatua olevista tai yleisempää mielenkiintoa herättävistä asioista mainittakoon seuraavat:

Lokakuulla vuonna 1930 siirrettiin Siltasaarenkadun talossa n:o 3 sijainnut avustuskanslia II Hämeentien taloon n:o 6. Vuoden 1931 alussa havaittiin kuitenkin, että avustuskanslia II alkoi pula-ajan ja työttömyyden johdosta paisua ylivoimaisen raskaasti hoidettavaksi, ja osoittautui sen huoneistokin aivan liian ahtaaksi. Kokouksessaan helmikuun 3 p:nä käsitteli lautakunta kysymystä mainitun avustuskanslian jakamisesta kahtia, ja päätettiinkin silloin tehdä kaupunginhallitukselle anomus, että uutta ylimääräistä avustuskansliaa varten saataisiin vuokrata huoneisto Yhteiskunnalliselle korkeakoululle kuuluvasta Franzéninkadun talosta n:o 13 ja perustaa siihen avustuskanslia, joka muodostuisi luvultaan V:ksi avustuskansliaksi, jota paitsi jo oli olemassa VI:nneksi avustuskansliaksi nimitetty kanslia Siltasaarenkadun 3:ssa, jota myöskin on kutsuttu laitoskansliaksi, koska sen huollettaviksi on keskitetty m. m. kaikki laitoshoitotapaukset. V:nen ylimääräisen avustuskanslian perustamista varten kaupunginvaltuusto myönsikin kaupunginhallituksen esityksestä kokouksessaan helmikuun 25 p:nä 60,250 markan määrärahan, josta pitäen tämä ylimääräinen avustuskanslia on ollut toiminnassa. Että jakaminen oli tositarpeen vaatima, käy ilmeiseksi, kun ottaa huomioon, että V:stä avustuskansliasta kehittyi ennen kertomusvuoden loppua jälleen viraston suurin avustuskanslia.

Kirjeessä tammikuun 8 p:ltä kääntyi köyhäinhoitolautakunta kaupunginvaltuuston puoleen anomuksella, että lautakunnan käytettäväksi myönnettäisiin määräraha lisätyövoimien palkkaamiseksi köyhäinhoitovirastoon, koska sekä yleisellä- että asiamiesosastolla työtaakka oli niin suuresti lisääntynyt, että oli osoittautunut mahdottomaksi talousarvioon otettujen määrärahojen puitteissa selviytyä tilanteesta ja koska kaupunki helmikuun 1 p:stä lukien oli päätetty jakaa entisen 18 piirin asemesta 21 piiriin. Kokouksessaan tammikuun 28 p:nä valtuusto myönsikin lautakunnan käytettäväksi 170,500 markkaa, jolla oli palkattava VI:nteen eli laitoskansliaan ylimääräisiksi virkailijoiksi 1 apulaiskanslianhoitaja, 1 kanslisti, 3 kodissakävijää, 1 diakonissa ja 1 apulaisvahtimestari sekä keskuskanslian asiamiesosastolle 1 kirjanpitäjä ja 2 kanslistia.

Sittenkuin Helsingin ammatillisen paikallisjärjestön asettama työttömyyskomitea oli kaupunginvaltuustolta anonut määrärahaa työttömyysavustusten jakamista varten ankaran pula-ajan johdosta yhä lukuisammiksi lisääntyneitten työttömien kesken, ja kaupunginhallitus pyytänyt anomuksesta köyhäinhoitolautakunnalta lausuntoa, käsitteli lautakunta asian kokouksessaan helmikuun 2 p:nä ja antoi kaupunginhallitukselle pyydetyn lausuntonsa kirjeessä helmikuun 3 p:ltä, asettuen siinä sille kannalle, että, vaikka työttömyystilanne olikin erikoisen vakava ja suoranaisten avustusten jakaminen senvuoksi ilmeisesti tarpeellinen, lautakunta ei kuitenkaan katsonut voivansa puoltaa ammatillisen paikallisjärjestön työttömyyskomitean ehdottamaa jakomuotoa eikä jakotapaa koska köyhäinhoitolain mukaan ainoastaan köyhäinhoitolautakunta oli oikeutettu jakamaan suoranaisia avustuksia ja koska köyhäinhoitolautakunnalla oli tällaisten avustusten jakamista ja valvontaa varten omat osastonsa ja toimielimensä. Sensijaan lautakunta kiinnitti kaupunginhallituksen huomiota siihen, että suoranaisten avustusten ase-

mesta olisi työttömille varattava riittävästi työtilaisuuksia ja kaupungin siinä mielessä järjestettävä entistä enemmän varatöitä, vieläpä sitäkin suuremmalla syyllä, kun työttömien lukumäärä yhä näytti lisääntyvän, ja lautakunnalle suoranaisia avustuksia varten varatut määrärahat senjohdosta ylittyvän. Kokouksessaan helmikuun 25 p:nä kaupunginvaltuusto päätti kuitenkin myöntää tarkoitusta varten 1,000,000 markan suuruisen määrärahan, mutta asettaa sen köyhäinhoitolautakunnan käytettäväksi tilapäisten, luonnossa tai vuokra-apuna annettavien työttömyysavustusten jakamiseksi. Määrärahan jaosta, jakoperiaatteista ja jakotoiminnasta tehdään selkoa tuonnempana.

Pöytäkirjanotteella huhtikuun 16 p:ltä kaupunginhallitus palautti köyhäinhoitolautakunnalle Helsingissä toimivien sokeain taloudellisten järjestöjen anomukset, joissa nämä olivat pyytäneet avustusta yleishyödyllisiä tarkoituksia varten varatuista määrärahoista, ehdotuksen laatimista varten siitä, miten sokeain taloudellisten yhdistysten avustaminen kunnan varoilla olisi järjestettävä tarkoituksenmukaisimmin. Lautakunta käsitteli asian kokouksessaan kesäkuun 1 p:nä ja antoi kaupunginhallitukselle ehdotuksensa ja lausuntonsa asiassa kirjeellä saman kesäkuun 2 p:ltä, tehden siinä perinpohjaisesti selkoa mainittujen yhdistysten toiminnasta ja toimintamahdollisuuksista ja osoittaen, että oli välttämätöntä niitten avustamisessa pyrkiä entistä suurempaan keskitykseen sokeain oman keskuselimen, Sokeain keskusliitto r. y:n välityksellä, niin että vältettäisiin tarpeettomia hallinto- ja myymäläkustannuksia ja saataisiin takeet siitä, etteivät samat sokeat eri yhdistysten välityksellä pääsisi nauttimaan samalla haavaa avustusta eri tahoilta, sekä että sokeitten työhuoneet tulisivat käytetyiksi järkiperäisellä tavalla. Tämän periaatteellisen, laajan selvityksen pohjalla kaupunginhallitus vaati sittemmin Sokeain keskusliitolta lähemmän ohjelmallisen selonteon asiassa.

Sittenkuin kaupunginhallitus oli pyytänyt köyhäinhoitolautakunnalta lausuntoa rakennuskonttorin laatimista piirustuksista kunnalliskodin ja työlaitoksen yhteyteen rakennettavaa saunarakennusta varten, lautakunta antoi hallitukselle lausuntonsa asiassa kirjeessa toukokuun 5 p:ltä, pitäen siinä piirustuksia tarkoituksenmukaisina ja lausuen sen toivomuksen, että saunarakennus, joka oli huutavan tarpeen vaatima, pikaisesti rakennettaisiin.

Kokouksessaan toukokuun 4 p:nä lautakunta päätti anoa kaupunginvaltuustolta, että lautakunnan alaisten viran- ja toimenhaltijain kesälomasijaisten palkkaamista varten talousarviossa osotettujen 28,000 markan lisäksi myönnettäisiin 21,600 markan suuruinen määräraha, koska kesäkuukausina töiden säännöllinen suorittaminen muutoin saattoi joutua uhanalaiseksi. Kokouksessaan toukokuun 27 p:nä kaupunginvaltuusto myönsikin anotun määrärahan.

Toimitusjohtajan ehdotuksesta lautakunta päätti kokouksessaan toukokuun 4 p:nä anoa, että sosialiministeriö helmikuun 19 p:nä 1920 annetun valtioneuvoston päätöksen, joka sisältää lähemmät ohjeet ja määräykset luottokuljetuksesta valtion rautateillä, säätämässä järjestyksessä, myöntäisi Helsingin kaupungin köyhäinhoitolautakunnalle oikeuden antaa vierailta paikkakunnilta kotoisin oleville työttömille kotikuntiinsa matkustamista varten luottokuljetuslippuja valtion lukuun toimintavuoden kuluessa yhteensä korkeintaan 50,000 markan nettomäärään asti. Valtioneuvosto hyväksyi anomuksen, mutta myönsi oikeuden luottokuljetuslippujen kirjoittamiseen ainoastaan 30,000 markan nettomäärään asti.

Sittenkuin toukokuun 8 p:nä 1931 oli annettu laki juopuneina tavattujen

henkilöiden huollosta eräissä tapauksissa, jonka lain mukaan köyhäinhoitolautakunnan oli suoritettava siinä säädetyt huoltotoimenpiteet, oikeudella kuitenkin lautakunnalle asettaa sitä varten erityinen jaosto, lautakunta päätti kokouksessaan kesäkuun 1 p:nä asettaa tällaisen jaoston ja valita siihen 3 varsinaista ja 2 varajäsentä, varsinaisista 2 miestä ja 1 nainen ja varajäsenistä toinen mies ja toinen nainen; ja kehoittaa jaostoa yksissä neuvoin toimitusjohtajan kanssa valmistamaan seikkaperäisen ehdotuksen kysymyksessä olevan huoltotyön käytännölliseksi järjestämiseksi sitävarten tarvittavine virkailijoineen. Kokouksessaan heinäkuun 6 p:nä lautakunta hyväksyi jaoston valmistaman ehdotuksen ja siihen liittyvät kaavakkeet toimintaohjeeksi jaostolle ja päätti pyytää kaupunginvaltuustolta tarkoitusta varten toimintavuonna käytettäväksi 29,641: 66 markan suuruisen määrärahan, joka sitten myönnettiinkin valtuuston yleisistä käyttövaroista.

Sittenkuin kaupunginhallitus oli kiertokirjeellä n:o 173 kesäkuun 4 p:ltä kiinnittänyt m. m. köyhäinhoitolautakunnan huomiota erinäisiin kaupunginvaltuuston toukokuun 27 p:nä hyväksymän ja heinäkuun 1 p:nä voimaanastuneen uuden virkasäännön aiheuttamiin tärkeimpiin muutoksiin aikaisemmista säännöksistä ja antanut erinäisiä määräyksiä kiertokirjeestä lähemmin näkyviksi toimenpiteiksi m. m. työ-, toimitus- ja vastaanottoaikoihin, palvelusvuosien hyväksilaskemiseen sekä ohje- ja johtosääntöjen sopusointuun saattamiseen nähden uuden virkasäännön kanssa, lautakunta käsitteli asian kokouksessaan heinäkuun 6 p:nä ja antoi alaisilleen viranomaisille asiassa tarpeellisiksi havaitut ohjeet ja määräykset; kokouksessa asetettiin erityinen komitea tarkistamaan köyhäinhoidon ohje- ja johtosäännöt sen seikan toteamiseksi, olivatko ne mahdollisesti joiltakin kohdin ristiriidassa uuden virkasäännön kanssa sekä, jos niin oli laita, valmistamaan tarpeelliset muutosehdotukset. Komitea ei kertomusvuonna saanut työtänsä loppuun.

Siihen nähden, että köyhäinhoitolautakunnan alaisiin työtupiin voitiin ottaa vain sellaisia puutteenalaisia avustettavia, jotka ikänsä tai ruumiin- tai sielunvoimiensa puolesta olivat normaaliaikanakin katsottavat kykenemättömiksi vapailla työmarkkinoilla hankkimaan itselleen ja perheilleen riittävän elatuksen, lautakunta päätti, kokouksessaan syyskuun 7 p:nä, huomioonottaen, että työtupiin yhä enemmän pyrki aivan nuorta, hädänalaista ainesta, joka oli vaarassa joutilaisuuden vuoksi joutua turmioon ja jonka suoranainen avustaminen ilman työvastinetta oli sosialipoliittisesti tuomittavaa, kiinnittää kaupunginhallituksen huomiota asiaan ja köyhäinhoitolain 39 §:n nojalla esittää, että työtilaisuuksia ryhdyttäisiin varaamaan entistä runsaammin kaupungin hädänalaisille työttömille; ja alistettiin kaupunginhallitukselle syyskuun 14 p:nä lähetetyssä kirjelmässä harkittavaksi, eikö olisi mahdollista perustaa esim. Suvilahden kasarmiin nuorille miehille samanlaista ja samojen periaatteiden mukaan toimivaa työtupaa kuin siellä oleva erillinen naisten työtupa, ja ottaa sinne työntekijät lautakunnan suosituksesta. Tämä esitys ynnä eräät toiset samaa tarkoittaneet lautakunnan kaupunginhallitukselle tekemät esitykset, vaikka pyydettyä miesten työtupaa ei järjestettykään, lienevät osaltaan myötävaikuttaneet siihen, että kaupunginhallitus vuoden lopulla asetti komitean laatiman ehdotuksen nuorukaisten ja miesten ammattikurssien järjestämisestä ammattienedistämislaitoksen ja työväenopiston yhteyteen, joka toimenpide myöhemmin talvella toteutettiinkin.

Sittenkuin lautakunnan toimitusjohtaja oli saattanut lautakunnan tietoon, että köyhäinhoitoviraston virkailijoiden ja varsinkin kodissakävijäin

tieto- ja taitomäärä kaipasi kehittämistä varsinkin senjälkeen kuin köyhäinhoitorasituksen pulan johdosta yhä kasvaessa oli ollut pakko enenevin määrin ottaa arkaluontoisiinkin tehtäviin lisää ylimääräistä työvoimaa, jolla ei ollut riittävää kokemusta alalla, lautakunta päätti kokouksessaan syyskuun 7 p:nä hyväksyä toimitusjohtajan ja asiamiehen valmistaman, asiantuntijain myötävaikutuksella kokoonpannun ehdotuksen opetuskurssien järjestämisestä Yhteiskunnallisen korkeakoulun yhteyteen kunnallisia köyhäinhoitovirkailijoita varten, johon korkeakoulun johtokunta puolestaan oli suostunut, ja näiden kurssien avustamisesta kaupunkikunnan varoilla lukuvuonna 1931—32 kaupungin omien, kursseille määrättävien köyhäinhoitovirkailijoiden osalta. Lautakunta lähetti kirjelmässä syyskuun 16 p:ltä kaupunginhallitukselle asiassa määräraha-anomuksen, ja oli tarkoitus, että ensimmäiset kurssit olisi pidetty suomenkielisinä. Kun kuitenkin erään järjestön taholta oli esitetty vaatimus, että kurssit samanaikaisesti toimeenpantaisiin kummallakin kotimaisella kielellä ja aloite siten opettajavoimiin y. m. nähden vaikeutui, ja kun senlisäksi työmäärä köyhäinhoitovirastossa kasvamistaan kasvoi niin raskaaksi, ettei näyttänyt mahdolliselta velvoittaa kaupungin köyhäinhoitovirkailijoita osallistumaan kursseihin, jär aloite lepäämään toistaiseksi.

Kokouksessaan lokakuun 5 p:nä köyhäinhoitolautakunta toimitusjohtajansa ehdotuksesta päätti, väärinkäyttöjen välttämiseksi ja sen epäkohdan poistamiseksi, joka oli aiheutunut siitä, etteivät kodissakävijät olleet neljännesvuosittain säännöllisesti toimittaneet avustettujen luona n. s. kontrollikäyntejä eivätkä esittäneet kontrollikirjaansa kodissakävijäin valvojalle, ettei jaostojen enää tullut päättää avustuksia lainkaan »toistaiseksi» eikä yleensäkään pidemmäksi kuin 3 kuukauden ajaksi, jolloin avustustapaukset automaattisesti joutuvat jaostojen käsiteltäviksi ainakin neljästi vuodessa ja kontrollikäynnit muodostuvat välttämättömiksi.

Kokouksessaan marraskuun 2 p:nä köyhäinhoitolautakunta päätti toimitusjohtajan ehdotuksesta hyväksyä Hyvinkään kauppalan hallituksen kanssa tehtäväksi sopimuksen, jonka mukaan kauppala sitoutuu 16 markan vuorokautista korvausta vastaan hoitamaan kunnalliskodissaan seuraavan kalenterivuoden kuluessa noin 25 Helsingin kaupungissa kotipaikkaoikeutta nauttivaa laitoshoidon tarpeessa olevaa köyhäinhoidokkia, joille ei enää riittänyt tilaa kaupungin omassa kunnalliskodissa.

Helsingin kaupungin kiinteistötoimiston pyydettyä lokakuun 21 p:nä köyhäinhoitolautakunnalta lausuntoa Suomen paperikauppiasliitto r. y:n keskushallituksen, Yleinen sanomalehtitoimisto r. y:n ja Suomen kirjakauppiasyhdistyksen r. y:n esityksistä muutosten aikaansaamiseksi sanomalehtien ja aikakauskirjojen myyntiin nähden kaupungin kaduilla, köyhäinhoitolautakunta kirjeessä marraskuun 13 p:ltä antoi lausuntonsa asiassa ja asettui siinä sille kannalle, että myyntipaikat olivat edelleenkin varattavat maksuttomasti niille muutoin köyhäinhoitoon sortuville henkilöille, jotka näihinkin asti olivat tällaisella myynnillä elantonsa hankkineet.

Kunnalliskodin johtokunnan pyydettyä kirjeessä lokakuun 28 p:ltä köyhäinhoitolautakunnan toimenpidettä siihen, että kunnalliskodin C-rakennuksen ullakkokerrokseen varattaisiin mieshoidokaspaikkain ankaran puutteen poistamiseksi lisä-hoidokassijoja n. 26 hoidokkaalle siten, että siellä olevissa huoneissa asuvat yöhoitajattaret siirrettäisiin asumaan heitä varten vuokrattavaan huoneistoon, köyhäinhoitolautakunta kokouksessaan marraskuun 2 p:nä päätti hyväksyä esityksen, ja anoa kaupunginhallitukselta tarpeelliset määrärahat, jotka myönnettiinkin.

Toimitusjohtajansa esityksestä ja sittenkuin asiaa oli valmistellut myöskin sitä varten asetettu erikoisvaliokunta, köyhäinhoitolautakunta päätti kokouksessaan marraskuun 2 p:nä hyväksyä uuden järjestelmän ja menettelytavan köyhäinhoitoa saavien henkilöiden kotipaikkaoikeuden selvittämiseksi kaupungin edun mukaisella tarkkuudella ja sellaisella joutuisuudella, ettei ollut syytä pelätä vanhentumisia, joutuen tämän päätöksen mukaan asianomaiset kodissakävijät ja lähinnä lautakunnan asiamies vastuuseen lain sekä ohje- ja johtosääntöjen mukaisten tehtävien suorittamisesta ajallaan. Päätöksen mukaan ei kotipaikkaoikeutta ollut enää ratkaistava poliisilaitoksen osoitetoimiston asuntoilmoitusten, vaan kulloinkin tilattavan henkikirjoittajan antaman todistuksen nojalla, minkä jälkeen asiamiehen oli leimasimella merkittävä asianomaisen henkilön henkilöasiakirjavihkoon hänen kotipaikkaoikeuskuntansa. Samalla päätettiin, että n. k. vanhojen tapausten revisionin jouduttamiseksi kotipaikkaoikeuteen nähden pyydettäisiin 18,000 markan lisämääräraha, joka sittemmin myönnettiinkin.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli talousarvion yhteydessä hyväksynyt lautakunnan esityksen, että saataisiin palkata vuodeksi 1932 köyhäinhoitovirastoon toinen apulaisjohtaja suorittamaan toimitusjohtajan sosialijohtajalle laatimassa promemoriassa lähemmin esitetyt toimitusjohtajalle ja apulaisjohtajalle kuuluvat, mutta näille ylivoimaisiksi kasvaneet virkatehtävät, lautakunta kokouksessaan joulukuun 30 p:nä valitsi ylimääräiseksi apulaisjohtajaksi VI:n eli laitoskanslian kanslianhoitajan, filosofianmaisteri S. Seppälän.

Mainittakoon vielä, että lautakunta on kärjistyneen työttömyystilanteen johdosta ja välttääkseen aavistamattoman laajaksi paisuneen suoranaisen kotiavustuksen antoa ilman työvastiketta eri kokouksissaan tekemiensä päätösten mukaisesti anonut ja saanut huomattavia määrärahaeriä työtupatoimintansa laajentamiseksi, niin että väliaikaisissa työtuvissa ja jatkuvasti toiminnassa olleissa varsinaisissa työtuvissa voitiin vaikeimpina kuukausina varata työtä noin 1,500 avustettavalle.

Paitsi yllämainittuja köyhäinhoitolautakunnan käsittelemiä asioita on syytä mainita, että toimitusjohtaja kaupungin sosialijohtajalle teki eräitä periaatteellista luonnetta olevia ja köyhäinhoidon tarkoituksenmukaisuuteen tähtääviä laajakantoisempia esityksiä, joilla on pyritty aikaansaamaan kevennystä köyhäinhoidon menoarviossa ja kaupungin menoissa. Tärkeimpänä sellaisista on syytä huomauttaa aloitteesta, jolla pyrittiin vaikuttamaan siihen suuntaan, että köyhäinhoidon tuotannolliset laitokset, s. o. työlaitos ja työtuvat pääsisivät valmistamaan kaupungin omaan kulutukseen sijoitettavia tavaroita, jota varten oli koottava tiedot kaupungin kulutuslaitosten tarpeista ja ryhdyttävä standardisoimaan tarvikkeet, niin että tuotannolliset laitokset voisivat valmistaa niitä varastoon. Niinikään mainittakoon, että toimitusjohtaja on köyhäinhoidon organisation kehittämiseksi ja kiteyttämiseksi tarkoituksenmukaisempiin muotoihin, virkailijoitten toimintatapojen yhdenmukaistuttamiseksi sekä erinäisten puutteellisuuksien ja epäkohtien korjaamiseksi, samoinkuin kaupungin edun mahdollisimman tarkaksi valvomiseksi antanut yhteensä 24 kiertokirjettä, joista muutamat ovat olleet hyvinkin laajoja ja seikkaperäisiä. Tällaisista tulkoon esimerkkinä mainituksi 14-sivuinen kiertokirje lokakuun 14 p:ltä, joka sisälsi toimintaohjeita menettelytapojen yhdenmukaistuttamiseksi avuntarpeen tutkimisessa, avustuseristä päätettäessä ja apujen käytön tarkastuksessa sekä väärinkäyttöjen mahdollisimman tehokkaaksi torjumiseksi.

Virkailijat. Köyhäinhoitolautakunnan virkailijain keskuudessa tapahtuneista tärkeimmistä muutoksista mainittakoon seuraavat: Kanslia VI:n (laitoskanslian) kanslianhoitaja neiti H. Lindroos valittiin kodissakävijäin valvojaksi, mikä virka oli joutunut avoimeksi edellisen viranhaltijan, neiti Molanderin, kuoleman johdosta, ja hänen tilalleen kanslianhoitajaksi valittiin filosofianmaisteri S. Seppälä; maisteri Seppälä valittiin kuitenkin vuoden lopussa ylimääräiseksi apulaisjohtajaksi ja v. t. kanslianhoitajaksi määrättiin filosofianmaisteri P. Virtanen. Franzéninkadun varrelle avatun uuden ylimääräisen avustuskanslian, kanslia V:n kanslianhoitajaksi määrättiin apulaiskanslianhoitaja E. Mellberg ja tämän tilalle apulaiskanslianhoitajaksi avustava kassanhoitaja S. Savander. Avoimena olleeseen apulaiskanslianhoitajantoimeen valittiin kodissakävijä L. Winter, vakinaiseksi kodissakävijäksi ylimääräinen kodissakävijä I. Gröndahl, ylimääräiseksi apulaiskanslianhoitajaksi kirjuriapulainen I. Johansson, ylimääräisiksi kanslisteiksi kirjuriapulaiset O. Leino ja I. Fagerholm, ylimääräiseksi kirjanpitäjäksi ylimääräinen kodissakävijä H. Mikkonen-Vesala ja ylimääräisiksi kodissakävijöiksi rouvat R. Eklund, E. Sandholm, A. Stenbäck ja S. Stjernvall sekä herrat V. Blomberg ja E. Ylönen. Lisäksi on ylimääräisiksi virkailijoiksi palkattu tilapäistä työvoimaa osoitettujen määrärahojen puitteissa.

Kansliatyö. Yleinen osasto lähetti vuoden varrella yhteensä 8,516 kirjelmää. Niistä oli puheenjohtaja allekirjoittanut ja asianomainen esittelijä varmentanut 377, toimitusjohtaja yksin 254 (sekä lisäksi 24 kiertokirjettä), apulaisjohtaja 471, rekisteritoimiston hoitaja 694 sekä avustuskanslioiden hoitajat yhteensä 6,720. Viimeksimainituista lähetti I kanslia 1,650, II kanslia 1,214, III kanslia 990, IV kanslia 869, V kanslia 726 ja laitoskanslia 1,271. Muilla paikkakunnilla asuvien köyhäinhoitoanomukset nousivat yhteensä 889:ään. Kunnalliskotiin tai työlaitokseen pääsyä koskevia anomuksia tehtiin 474 ja hyväksyttiin niistä 463. Muita anomuksia köyhäinhoidon saamisesta tehtiin yhteensä 50,592. Niistä valmisteli avustuskanslia I 12,275, kanslia II 10,581, kanslia III 8,606, kanslia IV 6,125, kanslia V 7,839 ja laitoskanslia 5,166.

Fabianinkadun talossa n:o 8 sijaitsevan kanslia I:n toiminta-alue käsitti tarkastusalueet I—VI, Hämeentien talossa n:o 6 sijaitsevan kanslia II:n tarkastusalueet VII—IX ja XII, Anjalantien talossa n:o 1 sijaitsevan kanslia III:n tarkastusalueet XIII—XV ja XIX, Runeberginkadun talossa n:o 58 sijaitsevan kanslia IV:n tarkastusalueet XVI—XVIII ja Franzéninkadun talossa n:o 13 sijaitsevan kanslia V:n tarkastusalueet X, XI, XX ja XXI. Laitoskanslian toiminta kohdistui kaikkiin tarkastusalueisiin.

Avustuskansliat pidettiin avoinna yleisölle arkipäivisin klo 9—14, mutta avustuksenanojien suuren lisääntymisen vuoksi eivät työt kanslioissa suinkaan päättyneet vastaanottoajan kuluessa, vaan olivat virkailijat pakoitetut varsinkin syyspuolella työskentelemään miltei säännöllisesti myöhään iltaan asti. Pelkästään asiakkaiden vastaanottaminenkin jatkui muutamissa kanslioissa useina viikon päivinä klo 17 ja 18:kin asti.

Näissä kanslioissa käsiteltyjen asioiden lukumäärä nousi kaikkiaan 253,393:een, joista kanslia I:ssä 49,789, kanslia II:ssa 56,629, kanslia III:ssa 49,363, kanslia IV:ssä 26,577, kanslia V:ssä 42,073 ja kanslia VI:ssa (laitoskansliassa) 28,962.

Kodissakävijät suorittivat vuoden kuluessa yhteensä 54,536 kotikäyntiä, jotka jakautuivat eri tarkastusalueiden välillä seuraavasti:

Alue.	Käyntejä.	Alue.	Käyntejä.	Alue.	Käyntejä.	Alue.	Käyntejä.
I	2,127	VII	3,303	XIII	2,336	XIX	2,096
II	2,148	VIII	2,403	XIV	2,443	XX	2,073
III	1,812	IX	2,927	XV	1,940	XXI	2,810
IV	1,954	X	2,722	XVI	2,648	Laitoskanslia A	2,082
V	2,330	XI	2,037	XVII	2,127	Laitoskanslia B	3,258
VI	2,459	XII	2,640	XVIII	1,861		

Kodissakävijäin valvoja toimitti syyskuun 1 p:stä alkaen vuoden loppuun 506 kotikäyntiä avustuksensaajain luona, ja aiheuttivat käynnit erinäisissä tapauksissa muutosehdotuksia avustusmääriin. Käyntien lukumäärän supistumiseen edellisiin vuosiin nähden vaikutti ratkaisevasti se seikka, että aluksi oli toimi koko kevätajan täyttämättä edellisen toimenhaltijan, neiti Molanderin kuoleman jälkeen, ja sittemmin, toimen tultua toukokuussa täytetyksi, oli välttämätöntä kesäkuukausien aikana kesälomien kestäessä, käyttää valvojaa henkilöasiakirjojen tarkastamiseen.

Köyhäinhoidon 7 diakonissaa toimitti määrätyissä tapauksissa avustusten jaon ja antoi huoltoa perheissä, joissa oli alaikäisiä tai sairaita taikka muita sellaisia henkilöitä, jotka syystä tai toisesta tarvitsivat erikoishuoltoa. Diakonissojen kotikäyntien luku nousi yhteensä 31,163:een.

Köyhäinhoitolautakunnan keskuskanslia kaikkine siihen kuuluvine osastoineen sijaitsi edelleen Siltasaarenkadun talossa n:o 3.

Rekisteritoimisto. Yksityishenkilöt, hyväntekeväisyysyhdistykset y. m. tekivät rekisteritoimistolle seuraavan määrän avunetsijöitä koskevia tiedusteluja:

Suomenkieliset kansakoulut	4,955
Työttömäin avustustoimikunta	2,115
Ruotsinkieliset kansakoulut	1,684
Työnvälitystoimisto	1,201
Lastensuojelulautakunta	925
Tuberkuloosihuoltotoimisto	125
Tasavallan presidentin siviilikanslia	122
Yksityishenkilöt	95
Yhteensä	11,222

Tehtyjen kyselyjen lukumäärä jakaantui eri kuukausille seuraavasti:

Tammikuu	982	Toukokuu	698	Syyskuu	1,505
Helmikuu	859	Kesäkuu	62	Lokakuu	1,813
Maaliskuu	1,058	Heinäkuu	50	Marraskuu	1,501
Huhtikuu	1,759	Elokuu	40	Joulukuu	895

Aikaisemmin ovat sekä yksityiset että yhdistykset ja järjestöt tehneet rekisteritoimistolle siksi lukuisasti ilmoituksia puutteenalaisille antamastaan avustuksesta, että niistä on voitu antaa tarkempia numerotietojakin. Viime vuosien varrelta on todettava, että tällaiset ilmoitukset, joilla olisi oleellista merkitystä virallisen köyhäinhoidon työlle, ovat supistuneet verraten vähiin. Ainoastaan kansakoulut ja muutamat hyväntekeväisyysyhdistykset ovat edelleen ilmoituksia antaneet. On syytä pyrkiä uudelleen yleistämään ilmoitusmenettelyä ja velvoittaa, kuten on alkanut tapahtuakin, ainakin ne jär-

jestöt, seurat ja yhdistykset, jotka nauttivat kaupungin varoista avustusta, poikkeuksetta täyttämään ilmoitusvelvollisuutensa, jotta rekisteritoimiston kortit todella antaisivat luotettavan kuvan avustustoiminnan laadusta ja laajuudesta, ja entistä elävämpi yhteistyö lakimääräisen köyhäinhoidon ja yksityisen hyväntekeväisyyden kesken saataisiin aikaan. Näin voi kuitenkin tapahtua vasta sitten, kun rekisteritoimiston keskuskortisto on saatu uudistetuksi ajan vaatimuksia vastaavalle tasolle, mistä suunnitelmia parhaallaan on vireellä. Epäkohtien poistamiseksi pulatalvena 1931—32 on kuitenkin saatu aikaan, kuten edellä on viitattu, avustustoiminnan keskityskanslia, joka jo joulukuun ajan oli säännöllisessä vuorovaikutuksessa rekisteritoimiston kanssa.

Toimintavuoden kuluessa annettiin uusi avustuskortti yhteensä 6,045 henkilölle.

Rekisteröityjen henkilökorttien lukumäärä lisääntyi 9,858:lla ja oli vuoden viimeisenä päivänä 60,814. Henkilöasiakirjavihkojen luku vuorostaan lisääntyi 9,749:llä ja oli niiden koko lukumäärä vuoden lopussa 56,235.

Varoituksen saaneet henkilöt. Poliisin pyynnöstä varoitti toimitusjohtaja 92 miestä ja 10 naista kerjuusta sekä apulaisjohtaja 1,217 miestä ja 1,654 naista irtolaisuudesta. Viimeksimainitut varoitukset jakautuivat vuoden eri kuukausille seuraavasti:

	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.		Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Tammikuu ..	45	149	194	Heinäkuu ..	62	130	192
Helmikuu ..	44	118	162	Elokuu	210	188	398
Maaliskuu ..	33	125	158	Syyskuu	192	162	354
Huhtikuu ..	23	173	196	Lokakuu ..	154	126	280
Toukokuu ..	65	106	171	Marraskuu ..	161	114	275
Kesäkuu	112	155	267	Joulukuu ..	116	108	224
				Yhteensä	1,217	1,654	2,871

Asiamiesosasto. Taulukosta I ilmenee asiamiesosaston kirjeenvaihdon laajuus. Lähetettyjen kirjelmien lukumäärä oli 26,524, josta korvausvaatimuksia koskevia oli 24,832.

Vieraille kunnille esitettiin korvausvaatimus 4,776 tapauksessa, joista 4,372 koski suoritusta köyhäinhoitolautakunnan ja 404 lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta. Vuoden varrella saapui vuorostaan korvausvaatimuksia 1,778 tapauksessa, joista 1,550 koski annettua köyhäinavustusta. Köyhäinhoidosta, jonka valtio lain mukaan on velvollinen korvaamaan, tehtiin 449 tapauksessa korvausvaatimus. Yksityisiltä elatusvelvollisilta taasen haettiin korvausta 13,902 tapauksessa, joista 11,914 oli köyhäinhoitotapauksia 1,988 lastensuojelutapauksia. Edellisistä oli 5,101 ja jälkimmäisistä 315 uusia tapauksia.

Asiamiesosaston kaksi järjestysmiestä antoi yhteensä 8,430 yksityiselle elatusvelvolliselle kehoituksen korvata köyhäinhoito. Työlaitokseen lähetettiin 472 henkilöä työllään hyvittämään kuntaa saamastaan köyhäinavustuksesta ja kunnalliskotiin 11 henkilöä.

Avustuksensaajain lukumäärä [1]), joka vuonna 1930 oli 12,277, nousi

[1]) Tähän ei sisälly 2,720 miestä ja 1,329 naista, jotka olivat saaneet yksinomaan raha-avustusta alle 500 markkaa, ei myöskään 686 miestä, 1,115 naista ja 448 lasta, jotka olivat saaneet ainoastaan lääkkeitä alle 500 markan arvosta.

vuonna 1931 yhteensä 17,009:ään. Köyhäinhoidon puoleen käännyttiin 24,167 tapauksessa, ollen vastaava luku edellisenä vuonna 17,414. Kertomusvuonna oli avustuksensaajista 14,764 täysikasvuisia ja 1,076 alaikäisiä, yhteensä 15,840 Helsingissä asuvia henkilöitä. Köyhäinhoidolle lahjoitettujen varojen koroilla avustettiin 280 henkilöä, ja 889 muilla paikkakunnilla asuvaa, mutta Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttivaa henkilöä sai avustusta oleskelupaikkakunnan köyhäinhoitoviranomaisen tai paikallisen asiamiehen välityksellä. Alempana esiintyvät yksityiskohtaiset tiedot koskevat ainoastaan ensinmainittua avustuksensaajain ryhmää, mukaanluettuina kuitenkin 53 täysi-ikäistä henkilöä, jotka lautakunnan asiamiehen välityksellä saivat avustusta Helsingin ulkopuolella.

Täysi-ikäisten avustuksensaajain jakautuminen ikään ja sukupuoleen nähden käy selville allaolevasta taulukosta:

Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
16—20 v.	242	277	519	60—70 v. ..	503	1,024	1,527
20—30 »	1,754	1,580	3,334	70—80 » ..	331	1,128	1,459
30—40 »	1,751	1,287	3,038	Tuntematon			
40—50 »	1,378	1,387	2,765	ikä	5	7	12
50—60 »	901	1,262	2,163	Yhteensä	6,865	7,952	14,817

Miehistä oli 87.8 % ja naisista 72.8 % 16—60 vuotiaita.

Ala-ikäisten avunsaajain jakautuminen iän ja sukupuolen mukaan käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Ikä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.	Ikä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yht.
—3 v.	135	85	220	12 v. tai ikä tun-			
3—7 »	181	155	336	tematon	68	71	139
7—12 »	197	184	381	Yhteensä	581	495	1,076

Kuten ylläolevista luvuista näkyy oli suuri osa lapsista eli 48.3 % 7 vuotiaita tai vanhempia, kun taas lapset alle 3 vuoden muodostivat ainoastaan 20.4 % kaikista alaikäisistä avustuksensaajista.

Tietoja täyskasvuisten avustuksensaajain siviilisäädystä annetaan seuraavassa yhdistelmässä:

Siviilisääty.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Naimattomia	2,948	3,352	6,300
Naimisissa olevia	3,459	1,200	4,659
Leskiä	344	2,302	2,646
Eronneita	114	541	655
Naimattomia äitejä	—	557	557
Yhteensä	6,865	7,952	14,817

2,551 täyskasvuista avustuksensaajaa ja 489 lasta oli Helsingissä syntyneitä. 10,919 16 vuotta vanhemmalla henkilöllä ja 821 lapsella oli kotipaikkaoikeus kaupungissa. Yllämainittua seikkaa valaisevat lähemmin seuraavat luvut:

Syntymäpaikka.	Avustuksensaajat. Yli 16-vuotiaat.	Alle 16-vuotiaat.
Helsinki	2,551	489
Muu Suomen paikkakunta	10,857	113
Ulkomaat	474	1
Ilmoittamaton paikkakunta	935	473
Yhteensä	14,817	1,076

Kotipaikka.	Avustuksensaajat. Yli 16-vuotiaat.	Alle 16-vuotiaat.
Helsinki	10,919	821
Muu Suomen paikkakunta	1,097	116
Selvittämätön	2,446	127
N. k. valtiontapaus	355	12
Yhteensä	14,817	1,076

Eri ikäryhmien jakautuminen täyskasvuisten avustuksensaajain syntymäpaikan mukaan näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

Ikä.	Helsinki.	Muu Suomen paikkakunta.	Ulkomaat.	Tuntematon syntymäpaikka.	Yhteensä.
16—30 vuotta	1,148	2,389	75	241	3,853
30—50 »	875	4,355	181	392	5,803
Yli 50 »	528	4,112	218	291	5,149
Tuntematon ikä	—	1	—	11	12
Yhteensä	2,551	10,857	474	935	14,817

Kaikista 16—30 vuotiaista avustuksensaajista oli 29.8 % Helsingissä syntyneitä, kun taas 30—50 vuotiaitten ikäryhmän vastaava prosenttiluku oli 15.1 ja yli 50 vuotiaitten ikäryhmän ainoastaan 10.3.

Ammatin mukaan jakautuivat täyskasvuiset avustuksensaajat siten, että 7,370 henkilöä eli 49.7 % oli ammattikehitystä vailla olevia työläisiä, 3,328 henkilöä eli 22.5 % tehtaan- tai ammattityöläisiä, 1,392 eli 9.4 % henkilöllisiä palvelijoita, 1,771 eli 11.9 % erilaisten muiden ammattien harjoittajia ja 874 eli 5.9 % varsinaista ammattia vailla olevia henkilöitä sekä 82 eli 0.6 % henkilöä, joiden ammatti oli tuntematon. Sairaus, kivulloisuus tai työkyvyttömyys oli syynä 50.7 %:n avustuksen tarpeeseen, ja vanhuus 8.2 %:n kaikista avustetuista henkilöistä, kun taas 2.4 % oli joutunut köyhäinhoidon rasitukseksi perheen lukuisuuden, 27.1 % työttömyyden, 2.9 % laiskuuden, haluttomuuden, juoppouden y. m. tähden, 3.8 % aviottoman lapsen elättämisen johdosta ja 4.9 % muista syistä. On kuitenkin otettava huomioon, että tilastossamme merkitään avuntarpeen syyksi sairaus tai kivulloisuus sellaisissakin tapauksissa, joissa lääkärintodistus, mikä melkein aina avunhakijoilta vaaditaan, osoittaa avunhakijassa minkä tahansa sairaalloisuuden, vian tai heikkouden, vaikka hän vielä onkin joko täysin tai osittain työkykyinen esim. omaan ammattiinsa. Näin ollen olisi huomattavasti korkeampi työttömyysprosentti ehkä todellisuutta vastaavampi.

Avustettavista lapsista oli 887 eli 82.4 % avioliitossa ja 189 eli 17.6 % avioliiton ulkopuolella syntyneitä. Vanhempien ammatin mukaan he jakautuivat seuraavasti:

Isän ammatti.	Aviosyntyiset lapset.	Äidin ammatti.	Aviottomat lapset.
Ammattikehitystä vailla olevia työläisiä	722	Ammattikehitystä vailla olevia työläisiä	142
Tehtaan- tai ammattityöläisiä	89	Palvelijattaria	19
Muita ammatinharjoittajia	56	Ammattityöläisiä	17
Ammattia vailla olevia henkilöitä	20	Muita ammatinharjoittajia	11
Yhteensä	887	Yhteensä	189

703 tapauksessa elivät molemmat vanhemmat; 184 tapauksessa ainoastaan toinen; 189 tapauksessa oli äiti naimaton. 281 lasta eli 26.1 % oli avun tarpeessa perheen lukuisuuden, 354 lasta eli 32.9 % lapsen sairauden tai viallisuuden tähden sekä 441 lasta eli 41.0 % muusta tai tuntemattomasta syystä.

Köyhäinhoitolautakunnan toimesta vuonna 1931 hoidetuista, elätetyistä ja rahalla avustetuista oli:

Kunnalliskotiin ja työlaitokseen otettuja	2,032
Elätteelle annettuja	18
Päiväkodeissa ja kesäsiirtoloissa hoidettuja	736
Kotiinsa suoranaista avustusta saaneita [1]:	
kaupungissa asuvia	9,888
toisella paikkakunnalla asuvia	889
Lääkkeillä y. m. avustettuja [2]	4,106
Lahjoitettujen varojen koroilla avustettuja	280
Sairaaloissa y. m. laitoksissa kunnalliskodista erillään hoidettuja [3]	6,218
Yhteensä [4]	24,167

Kunnalliskoti ja työlaitos. Kunnalliskodissa ja työlaitoksessa hoidettiin vuonna 1931 1,953 täyskasvuista henkilöä. Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia oli 1,203 henkilöä, vuoden varrella otettiin 750 ja poistettiin 737, vuoteen 1932 jäi siis jäljelle 1,216 henkilöä. Poistetuista:

Siirtyi vapaaseen elämään	482	Karkasi laitoksesta	32
Lähetettiin kotiseudulleen	11	Kuoli	146
Siirrettiin muihin laitoksiin	66	Yhteensä	737

Vuoden lopulla jäljellä olevain hoidokkien jakautuminen ajan pituuden mukaan, minkä he ovat olleet kunnalliskotiin ja työlaitokseen otettuina, näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

---

[1]) Avunsaajain perheet (mies tai vaimo ja lapset) eivät ole mukaanluetut, ei myöskään 4,049 henkilöä, jotka olivat saaneet yksinomaan raha-avustusta alle 500 markkaa. — [2]) Tähän ei sisälly 1,801 henkilöä, jotka olivat saaneet lääkkeitä vähemmän kuin 500 markan arvosta. — [3]) Puutteelliset tiedot. — [4]) Koska sama henkilö vuoden varrella on voinut saada useanlaatuista avustusta, ei summa esitä avustettujen henkilöiden kokonaislukua, vaan niiden tapausten lukumäärää, joissa köyhäinhoidon apua on käytetty.

Vähemmän kuin vuoden	350	12—16 vuotta	56
1 vuoden	197	17—22 »	31
2 vuotta	102	23—26 »	7
3 »	86	28 »	1
4 »	77	43 »	1
5 »	60	46 »	1
6 »	82	47 »	1
7—11 »	163	48 »	1
		Yhteensä	1,216

Hoidokkien vaihtuminen eri kuukausina selviää allaolevista luvuista:

	Laitoksiin otettuja.	Eronneita.		Laitoksiin otettuja.	Eronneita.
Tammikuu	96	34	Heinäkuu	95	62
Helmikuu	54	48	Elokuu	71	80
Maaliskuu	59	66	Syyskuu	57	88
Huhtikuu	46	70	Lokakuu	64	59
Toukokuu	89	77	Marraskuu	33	34
Kesäkuu	54	50	Joulukuu	32	69
			Yhteensä	750	737

Hoidokkien luku eri kuukausina oli:

	Suurin määrä.	Vähin määrä.	Keski-määrä.		Suurin määrä.	Vähin määrä.	Keski-määrä.
Tammikuu ..	1,233	1,193	1,213	Heinäkuu....	1,123	1,083	1,097
Helmikuu....	1,237	1,196	1,227	Elokuu	1,158	1,099	1,135
Maaliskuu ..	1,228	1,202	1,215	Syyskuu	1,190	1,158	1,174
Huhtikuu....	1,202	1,136	1,169	Lokakuu	1,212	1,172	1,198
Toukokuu ..	1,145	1,083	1,101	Marraskuu ..	1,222	1,186	1,206
Kesäkuu	1,103	1,078	1,093	Joulukuu	1,233	1,202	1,220
				Koko vuonna	1,237	1,078	1,170

Ikänsä mukaan jakautuivat täyskasvuiset hoidokit seuraavasti:

Ikä.	Kunnalliskoti. Miehiä.	Naisia.	Työlaitos. Miehiä.	Yhteensä.
16—30 vuotta	42	57	122	221
30—50 »	94	129	371	594
50—70 »	224	238	213	675
70— »	145	355	6	506
Tuntematon ikä	—	2	—	2
Yhteensä	505	781	712	1,998

Syynä kunnalliskotiin ottamiseen oli useimmissa tapauksissa vanhuus tai sairaus, työlaitokseen ottamiseen työnmuotoinen velan korvaaminen tai työttömyys.

Hoidokkien siviilisääty ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

Siviilisääty.	Kunnalliskoti. Miehiä.	Naisia.	Työlaitos. Miehiä.	Yhteensä.
Naimattomia	254	387	354	995
Naimisissa olevia	142	63	264	469
Leskiä	93	266	62	421
Eronneita	16	25	32	73
Naimattomia äitejä	—	40	—	40
Yhteensä	505	781	712	1,998

Syntymäpaikan mukaan jakautuivat hoidokit seuraavasti:

Syntymäpaikka.	Kunnalliskoti. Miehiä.	Naisia.	Työlaitos. Miehiä.	Yhteensä.
Helsinki	78	114	181	373
Muu paikkakunta	427	667	531	1,625
Yhteensä	505	781	712	1,998

Kunnalliskodissa hoidettiin vuoden varrella 34 lasta, joista 20 poikaa ja 14 tyttöä, kaikki alle 2 vuotta. Äidit olivat naimattomia.

Hoitopäiviä oli vuoden varrella 426,129 ja jakautuivat ne seuraavasti:

	Kaikkiaan. Kunnalliskoti.	Työlaitos.	Yhteensä.	Keskimäärin hoidokkia kohti. Kunnalliskoti.	Työlaitos.	Yhteensä.
Miehiä	119,876	95,090	214,966	237	134	177
Naisia	207,007	—	207,007	265	—	265
Lapsia	4,156	—	4,156	122	—	122
Yhteensä	331,039	95,090	426,129	251	134	210

Täysikäisten hoidokkien hoitopäivien jakautuminen eri ikäryhmien kesken näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

Ikäryhmä.	Kaikkiaan. Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Keskimäärin hoidokkia kohti. Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Alle 30 v.	15,299	9,123	24,422	93	160	111
30—50 »	58,103	30,711	88,814	125	238	150
50—70 »	96,622	68,526	165,148	221	288	245
70— »	44,942	98,114	143,056	298	276	283
Tuntematon ikä	—	533	533	—	267	267
Yhteensä	214,966	207,007	421,973	177	265	211

Hoitopäivien luku keskimäärin hoidokkia kohti kohosi siis hoidokkien iän mukana ja oli yleensä suurempi naisille kuin miehille.

Kunnalliskodin ja työlaitoksen menot ja tulot olivat:

	Menot, Smk.		Tulot, Smk.
Yhteiset menot	839,050: 50	Kunnalliskoti	157,361: 40
Kunnalliskoti	5,924,160: 60	Työlaitos	364,668: 55
Työlaitos	1,415,395: 90	Luontoisedut	810,210: —
Yhteensä	8,178,607: —	Yhteensä	1,332,239: 95

Nettotulos tuotannollisten laitosten toiminnasta kertomusvuonna oli: maanviljelyksestä tappiota 10,099: 85 markkaa, sikalasta voittoa 70,277: 75 markkaa ja pesulaitoksesta voittoa 376,412: 10 markkaa, eli yhteensä voittoa 436,590: — markkaa.

Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohti, lapset mukaanluettuina, oli 19: 19 markkaa. Jos vähennetään kunnalliskodista ja työlaitoksesta saadut tulot, saadaan nettokustannukseksi päivää kohti 16: 07 markkaa. Jos taas otetaan mukaan tuloa tuottavain laitosten nettotulot, nousevat nettokustannukset hoidokkia ja päivää kohti 15: 04 markkaan (vuonna 1930 15: 20 markkaa).

Hoidokkien työ. Työkykyisiä hoidokkeja pidettiin työssä laitosten ruokaloissa ja työsaleissa sekä pesulaitoksessa, maanviljelyksessä ja sikalassa.

Hoidokeista oli 472 miestä ja 11 naista vuoden varrella otettu korvaamaan työllään kaupungin heille antaman köyhäinhoidon. Heidän laskettiin korvanneen kaupungille 914,448 markkaa.

Lääkärinhoidosta kunnalliskodissa ja työlaitoksessa huolehti laitosten vakinainen lääkäri, joka kävi laitoksissa säännöllisesti joka päivä. Polikliinisten käyntien luku vuonna 1931 oli 4,065, jakautuen vuoden eri kuukausille seuraavasti:

Tammikuu	339	Toukokuu	225	Syyskuu	429
Helmikuu	413	Kesäkuu	312	Lokakuu	374
Maaliskuu	349	Heinäkuu	354	Marraskuu	315
Huhtikuu	286	Elokuu	429	Joulukuu	240
				Yhteensä	4,065

Kaikkiaan sattui 146 kuolemantapausta, jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Kuolemansyy.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Verisuonten kalkkeutuminen	9	36	45	Paralysia	1	1	2
Sydän- ja munuaistaudit	14	20	34	Verenmyrkytys	—	2	2
Vanhuuden heikkous	5	13	18	Itsemurha	1	1	2
Aivohalvaus	2	13	15	Influenssa	—	1	1
Keuhkotulehdus	5	8	13	Aivokalvontulehdus	—	1	1
Syöpä	—	10	10	Sokeritauti	—	1	1
				Keuhkokasvi	1	—	1
				Kaatumatauti	—	1	1
				Yhteensä	38	108	146

Kirjastossa oli vuoden lopussa 2,822 kirjaa, joista suomenkielisiä 1,391 ja ruotsinkielisiä 1,431. Kirjalainojen lukumäärä nousi 11,680:een. Lukusalikäyntien määrä oli vuoden kuluessa 29,345. Paitsi erinäisiä kuvalehtiä oli käytettävänä 66 suomenkielistä sekä 34 ruotsinkielistä Helsingissä ilmestyvää lehteä.

Pesulaitos. Kunnalliskodin pesulaitoksessa suoritettiin kertomusvuonna omien laitosten pesun lisäksi myöskin Kivelän sairaalan ja lastensuojelulautakunnan lastenkotien, rahatoimiston, kunnallisten hammaspoliklinikoiden ja eräiden yksityisten henkilöiden pesu. Kunnalliskodissa pestyt ja mankeloidut vaatteet painoivat 366,052 kg (vuonna 1930 342,846 kg). Pesulaitoksessa työskenteli, paitsi 17 palkattua pesijätärtä, myöskin noin 15 hoidokkia, joiden päivätöistä pesulaitokselta velottiin 10 markkaa hoidokkia ja päivää

kohti. Tuloja oli 993,483: 50 markkaa, kun taas menot olivat 617,071: 40 markkaa, joten siis nettovoitoksi jäi 376,412: 10 markkaa.

Maanviljelys ja puutarhanhoito. Maanviljelystä harjoitettiin kertomusvuonna samalla tapaa kuin aikaisemmin. Työlaitoksen hoidokkien maanviljelyksessä suorittamista päivätöistä velottiin siltä 25 markkaa hevospäivätyöstä ja 10 markkaa hoidokaspäivätyöstä. Tulot tekivät 165,468 markkaa, menot taasen 175,567: 85 markkaa. Tappio oli siis 10,099: 85 markkaa. Sato käsitti 2,121 hl perunoita, 240 hl lanttuja, 205 hl porkkanoita, 80 hl punajuuria, 10,000 kg kaalia, 18,200 kg heiniä, 5,250 kg kauraa ja vikkeriä, 104 kuormaa vihantarehua sekä muita vihanneksia ja puutarhatuotteita, kuten rabarberia, viinimarjoja, mansikoita y. m. laitoksen omiksi tarpeiksi.

Sianhoito. Sikakanta oli vuoden alussa 394 eläintä ja vuoden päättyessä 487 eläintä. Vuoden varrella myytiin 28 elävää eläintä 7,200 markalla ja 18,581 kg sianlihaa 176,206 markalla. Sianlihaa toimitettiin omalle ruokalalle 26,612 kg, arvoltaan 241,644: 50 markkaa. Sikalasta oli vuonna 1931 menoja 384,126: 75 markkaa ja tuloja 454,404: 50 markkaa, joten siis puhdas voitto oli 70,277: 75 markkaa.

Elätteelleanto. Vuonna 1931 oli köyhäinhoidon kustannuksella elätteelle sijoitettu 18 henkilöä, joista 7 miestä ja 11 naista. Nämä jakautuivat avuntarpeen syyn mukaan seuraavasti:

Avuntarpeen syy.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Mielisairaus tai tylsämielisyys	3	3	6
Vanhuudenheikkous	—	2	2
Muu sairaus tai kivulloisuus	3	4	7
Raajarikkoisuus	1	2	3
Yhteensä	7	11	18

Huoltotoimisto henkisesti sairaita varten sijoitti lisäksi köyhäinhoidon kustannuksella hoidettavaksi useita mielenvikaisia.

Hoitopäivien lukumäärä oli 6,489, niistä 2,555 miesten ja 3,934 naisten hoitopäivää.

Päiväkodeissa ja kesäsiirtoloissa hoidetut. Eri päiväkodeissa hoidettiin köyhäinhoidon kustannuksella 365 poikaa ja 334 tyttöä, yhteensä 699 lasta, joiden ikä ja perheolot näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

Ikä.	Vanhemmat avioliitossa.	Äiti leski.	Isä leski.	Äiti naimaton.	Yhteensä.	Näistä: Poikia.	Näistä: Tyttöjä.
—3 vuotta	39	4	—	23	66	42	24
3—7 »	198	36	6	32	272	143	129
7—12 »	168	80	2	40	290	147	143
12— »	36	22	1	12	71	33	38
Yhteensä	441	142	9	107	699	365	334

5 poikaa ja 4 tyttöä oleskeli köyhäinhoidon kustannuksella kesäsiirtoloissa. 11 poikaa ja 17 tyttöä oli sijoitettu kaupungin lastentarhoihin.

Köyhäinhoidon omassa päiväkodissa hoidettiin vuoden aikana 85 lasta, nimittäin 44 poikaa ja 41 tyttöä. Tämä päiväkoti, edelleenkin Alppikadun 19:ssä, oli koko vuoden aikana avoinna kaikkina arkipäivinä, paitsi heinäkuun ajan, jolloin se oli suljettu korjausten tähden. Hoitopäivien lukumäärä oli 9,645 eli keskimäärin 113.5 lasta kohti. Keskimäärin on lapsia päiväkodin aukiolopäivinä hoidettu päivää kohti 34.9. Hoidetuista lapsista oli 42 alle 7 vuotiaita, 38 lasta 7—11 vuotiaita ja 5 lasta yli 11 vuotiaita.

Päiväkodin kustannukset nousivat seuraaviin määriin:

	Kokonaiskustannus, Smk.	Kustannus päivää kohti, Smk.
Palkat	43,105: —	4: 47
Vuokra	22,200: —	2: 30
Lämpö	2,650: —	—: 28
Siivoaminen	478: —	—: 05
Kaluston hankinta	1,563: 75	—: 16
Kaluston kunnossapito	1,717: 50	—: 18
Tarverahat	1,926: 45	—: 20
Vaatteiden pesu	1,929: 70	—: 20
Ruokinta	32,465: 25	3: 37
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet	810: 60	—: 08
Yhteensä	108,846: 25	11: 29

Suoranaisia avustuksia. Vuoden aikana avustusta rahassa tai erilaisten tarveaineiden muodossa saaneiden avustuksensaajain lukumäärä nousi 10,777:ään [1]). Näistä asui 889 toisilla paikkakunnilla ja avustus annettiin tällöin oleskelupaikan köyhäinhoitoviranomaisten tai lautakunnan asiamiesten välityksellä. Köyhäinhoitoviranomaisten välityksellä avustetut avustuksensaajat asuivat 199 eri kunnassa. Vähintäin 10 avustuksensaajaa asui seuraavissa kunnissa: 107 Helsingin pitäjässä, 62 Haagan kauppalassa, 60 Viipurissa, 37 Oulunkylässä, 33 Tampereella, 31 Turussa, 22 Espoossa, 19 Hämeenlinnassa, 17 Kuopiossa, 12 Oulussa, 11 Kotkassa, 11 Hyvinkäällä, 10 Porissa ja 10 Porvoossa.

Kaupungissa asuvista täyskasvuisista avustuksensaajista oli 741 henkilöä paitsi muuta apua saanut suoranaista avustusta vähemmän kuin 500 markkaa, kun taas 9,200 henkilöä oli saanut suuremman määrän. Elatusvelvollisuutta silmälläpitäen jakautuivat viimeksimainitut avustuksensaajat siten, että 1,717 oli yksinäisiä miehiä, 2,960 oli yksinäisiä naisia, 1,157 oli lapsettomia perheitä ja 3,366 oli lapsiperheitä.

Lasten lukumäärä avustetuissa perheissä käy selville seuraavasta yhdistelmästä.

Lasten lukumäärä perheessä.	Perheitä, joihin kuului: mies ja vaimo ynnä lapsia.	yksinäinen mies (leski) ynnä lapsia.	yksinäinen nainen (naimaton) ynnä lapsia.	Yhteensä.
1	853	25	762	1,640
2	546	19	367	932
3	286	13	158	457
4	154	2	56	212
5	61	4	18	83
6	23	—	2	25
7	12	—	1	13
8	2	—	—	2
9	2	—	—	2
Yhteensä	1,939	63	1,364	3,366
Lapsia yhteensä	3,980	130	2,303	6,413
Lapsia keskimäärin perhettä kohti	2.1	2.1	1.7	1.9

[1]) Ks. alav. s. 68*.

Avustuksesta osalliseksi tulleiden lukumäärä oli yhteensä 18,709[1]), niistä 4,876 miestä, 7,420 naista ja 6,413 lasta.

Kaupungissa asuvat 500 markkaa tai enemmän suoranaista avustusta saaneet yli 16 vuotiaat henkilöt jakautuivat iän ja sukupuolen mukaan seuraavasti:

Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yht.	Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yht.
16—20 vuotta	163	110	273	50—60 vuotta	543	901	1,444
20—30 »	1,242	618	1,860	60—70 »	255	753	1,008
30—40 »	1,259	688	1,947	70—80 »	128	551	679
40—50 »	896	931	1,827	80— »	27	135	162
				Yhteensä	4,513	4,687	9,200

Tietoja näiden avustuksensaajain siviilisäädystä annetaan allaolevassa yhdistelmässä:

Siviilisääty.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Naimattomia	1,588	1,484	3,072
Naineita	2,694	437	3,131
Leskiä ja eronneita	231	2,302	2,533
Naimattomia äitejä	—	464	464
Yhteensä	4,513	4,687	9,200

Syntymä- ja kotipaikan mukaan nämä avustuksensaajat jakautuivat seuraavasti:

Syntymäpaikka.	Miehiä.	Naisia.	Yht.	Kotipaikka.	Miehiä.	Naisia.	Yht.
Helsinki	862	613	1,475	Helsinki	3,208	3,415	6,623
Muu Suomen paikkakunta	3,271	3,637	6,908	Muu Suomen paikkakunta	335	464	799
Ulkomaat	157	162	319	Riidanalainen	892	654	1,546
Ilmoittamaton paikkakunta	223	275	498	N. k. valtion-tapaukset	78	154	232
Yhteensä	4,513	4,687	9,200	Yhteensä	4,513	4,687	9,200

Avuntarpeen syy oli [2]):

	Miehiä.	Naisia.	Yht.
Sairaus tai muu työkyvyttömyys	1,242	1,726	2,968
Vanhuus	119	722	841
Perheen lukuisuus	234	117	351
Työnpuute	2,638	915	3,553
Oma tai aviopuolison huolimattomuus, juoppous y.m.s.	37	368	405
Muu syy	243	839	1,082
Yhteensä	4,513	4,687	9,200

Avustuksensaajain jakautuminen ammattinsa mukaan käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

[1]) Tähän eivät sisälly henkilöt, jotka olivat saaneet vähemmän kuin 500 markkaa. — [2]) Vrt. s. 65*.

	Miehiä.	Naisia.	Yht.
Tehdas- ja ammattityöläisiä	1,330	834	2,164
Ammattikehitystä vailla olevia työläisiä	2,541	2,222	4,763
Yksityisten palvelijoita	2	593	595
Muita	640	1,038	1,678
Yhteensä	4,513	4,687	9,200

Suoranaisia avustuksia jaettiin vuoden kuluessa yhteensä 22,499,555: 85 markkaa. Näiden avustuksensaajain koko lukumäärä, alle 500 markkaa saaneet mukaanluettuina, nousi 10,777:ään, joten avustus avunnauttijaa kohti oli 2,087: 74 markkaa. Lukuunottaen ainoastaan kaupungissa asuvat avustuksensaajat, jotka olivat saaneet vähintäin 500 markkaa, kaikkiaan 20,155,099: 85 markkaa, oli keskiavustus avunnauttijaa kohti 2,190: 77 markkaa.

Viimeksimainittu määrä jakautui avustuksensaajain sukupuoleen nähden seuraavasti:

	Avustuksensaajat.	Avustukset kaikkiaan, Smk.	Keskiavustus henkilöä kohti. Smk.
Miehiä	4,513	9,968,237: 15	2,208: 78
Naisia	4,687	10,186,862: 70	2,173: 43
Yhteensä	9,200	20,155,099: 85	2,190: 77

Avustuksesta osallisiksi tulleiden lukumäärä oli 18,709 henkilöä, joten keskiavustus avustettua henkilöä kohti oli 1,077: 29 markkaa (1,100: 29 markkaa vuonna 1930).

Avustukset annettiin osin rahassa, osin ruokatavaroiden, ruoka-annosten, jalkineiden, valmiiden vaatteiden, kankaiden, sukkien y. m. muodossa.

Perheitä, joissa oli »sota-orpoja» oli kaikkiaan 103. Suoranaisesti avustettujen »sota-orpojen» lukumäärä oli 132. Näille lapsille annettujen suoranaisten avustusten kokonaissumma oli 207,559: 55 markkaa.

Helsinkiläisissä sairaaloissa hoidetut. Helsingin kaupungin köyhäinhoidon kustannuksella hoidettiin 2,394 miestä ja 3,325 naista allamainituissa sairaaloissa:

	Potilaat.			Hoitopäivät.			Keskimäärin hoidokkia kohti.
	Miehiä.	Naisia.	Yht.	Miesten.	Naisten.	Yht.	
Marian sairaalassa	801	1,318	2,119	22,968	30,248	53,216	25
Kivelän »	367	462	829	58,374	81,701	140,075	169
Nikkilän mielisairaalassa	357	469	826	114,271	159,410	273,681	331
Kulkutautisairaalassa	247	318	565	5,463	6,576	12,039	21
Tuberkuloosisairaalassa	370	334	704	25,601	24,619	50,220	71
Yleisen sairaalan eri osastoilla	81	272	353	2,722	4,131	6,853	19
Lapinlahden keskuslaitoksessa	171	145	316	8,448	15,584	24,032	76
Diakonissalaitoksessa	—	7	7	—	274	274	39
Yhteensä	2,394	3,325	5,719	237,847	322,543	560,390	98

Sairaaloissa ja laitoksissa köyhäinhoidon kustannuksella hoidetuista lapsista 183 poikaa ja 135 tyttöä hoidettiin kaupungin omissa sairaaloissa ja 37 poikaa ja 27 tyttöä muissa laitoksissa; yhteensä 382 lasta.

Rajamäen työsiirtolat. Helsingin kaupunkilähetyksen omistamissa Rajamäen työsiirtolassa ja Rajamäen naissiirtolassa hoidettiin kertomusvuonna Helsingin kaupungin köyhäinhoidon kustannuksella 151 miestä ja 25 naista, yhteensä 176 henkilöä. Miesten hoitopäiviä oli 15,984 ja naisten 3,087, yhteensä 19,071 eli 108 päivää keskimäärin hoidokkia kohti.

Lahjoitettujen varojen koroilla avustetut. Köyhäinhoidolle lahjoitettujen rahastojen korot nousivat seuraaviin määriin:

	Smk.		Smk.
Hedvig Charlotta Gripenbergin rahasto	998: 10	Elsa Maria Lampan rahasto	1,207: 05
Wilhelm Elgin rahasto	917: 90	Waldemar Wavulinin lahjoitusrahasto	1,336: 75
Carl Gustaf Hanellin rahasto	463: 10	Lasten kesäsiirtolain rahasto	4,222: 40
Alexandras understöd	645: 20	Johan Gustav Rosenbergin rahasto	1,759: 35
Carl Sierckenin rahasto	249: 50	Puolisoiden Isak Mattsson-Kivilän apurahasto	10,000: —
Gustava Katharina Brobergin y. m. rahastot	1,301: 05	Emma Grefbergin rahasto	9,465: 95
W. J. S. Westzynthiuksen testamenttirahasto	1,862: 50	Alfred Kordelinin avustus rahasto	16,627: 55
Maria Bergmanin testamenttirahasto	891: 15	John Holmströmin rahasto kainojen köyh. hyväksi	14,533: 50
Adolf Fredrik Sierckin rahasto	623: 80	Yhteensä	67,193: 95
Lisette Gardbergin rahasto	89: 10		

Nämä korkovarat, lukuunottamatta Rosenbergin rahaston ja Lasten kesäsiirtolain rahaston korkoja, jotka liitettiin pääomaan, käytettiin avustukseksi 280 henkilölle.

Työttömyysavustukset. Paitsi varsinaisia köyhäinhoitoavustuksia, jaettiin köyhäinhoidon välityksellä tilapäisavustuksina Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaaville varattomille kaupungin työttömille aikaisemmin mainittu 1,000,000 markan suuruinen erikoismääräraha sekä edellisen vuoden samanluontoisen määrärahan jakamatta jäänyt saldo 81,846: 45 markkaa. Jaon toimittanut lautakunnan valitsema työttömyysjaosto joutui 23 eri kokouksessa käsittelemään, paitsi jakoa koskevia yleisiä kysymyksiä sekä uudistusanomuksia ja valituksia, kaikkiaan 2,656 avustusanomusta. Anomuksista hyväksyttiin 1,982 ja hylättiin 674. Avustusta annettiin joko kerran tai useammin yhteensä 3,967 henkilölle, joista 2,917 oli aikuisia ja 1,050 lapsia. Hyväksytyistä anomuksista oli:

	Luku.	%.
Perheiden, joissa oli lapsia	647	32.6
Lapsettomien perheiden	305	15.4
Yksinäisten naisten	104	5.3
» miesten	926	46.7
Yhteensä	1,982	100.0

Anomuksia hylättiin seuraavista syistä:

Kotipaikkaoikeus ei ollut Helsingissä	124
Köyhäinhoidollisiksi tapauksiksi katsottiin	188
Hakijan epäsäännöllinen elämä y. m.	73
Hakija ei ollut varaton	152
Hakijaa ei tavattu	137
Yhteensä	674

Hylätyistä anomuksista oli: perheiden, joissa oli lapsia 227, lapsettomien perheiden 106, yksinäisten naisten 36 ja yksinäisten miesten 305.

On mainittava, että paitsi edellä selostettua köyhäinhoitolautakunnan välityksellä tapahtunutta työttömyysavustusten jakoa, kaupunki vuoden lopulla ryhtyi toisenkinlaatuiseen työttömien kuntalaistensa avustamiseen. Kokouksessaan lokakuun 1 p:nä kaupunginhallitus asetti komitean valmistamaan ehdotuksen vallitsevan hädän lievittämisestä kaupungin kustannuksella jaettavien vapaa-aterioiden avulla, ja valitsi tähän komiteaan jäseneksi m. m. lautakunnan toimitusjohtajan; ja saikin komitea työnsä valmiiksi niin nopeasti, että sen tekemän ehdotuksen pohjalla kaupunginvaltuusto kokouksessaan marraskuun 18 p:nä päätti ryhdyttäväksi vapaa-aterioiden jakeluun Helsingin kaupungissa kotipaikkaoikeutta nauttiville henkilöille, joilla on asianmukaisesti leimattu kaupungin työnvälitystoimiston antama työttömyyskortti. Jakelu annettiin kaupungin keskuskeittolan tehtäväksi, ja jatkui se samanaikaisesti kahdessa eri jakelupaikassa koko joulukuun ajan.

Köyhäinhoitolautakunnan työtuvat. Vuoden 1931 alussa oli toimessa 8 työtupaa: Hämeentien 39:ssä 100:lle naiselle, Kulmavuorenkadun 2:ssa 50:lle naiselle ja 40:lle miehelle, Sturenkadun 27:ssa 100:lle naiselle, Helsinginkadun 1:ssä 150:lle miehelle, Lönnrotinkadun 32:ssa 90:lle naiselle ja 90:lle miehelle, sekä Pengerkadun 11:ssä 175:lle miehelle, näistä n. 25 tuberkuloottista miestä, jotka työskentelivät eri työsalissa. Maaliskuun alusta perustettiin Suvilahden kasarmille 2 työtupaa 250:lle naiselle ja 30:lle miehelle, jotka työtuvat olivat toiminnassa kesäkuun loppuun eli 4 kuukauden ajan. Toukokuun lopussa lopetti Sturenkadun työtupa toimintansa ja osa siellä työskentelevistä naisista siirrettiin Hämeentien 39:ään, josta lopetettiin yömajan pitäminen.

Työläiset ovat muissa työtuvissa saaneet kaksi ateriaa päivässä ja aamuisin voileipää ja maitoa, kuten ennenkin, ainoastaan Suvilahden kasarmissa työskennelleet naiset saivat rahapalkan 15 markkaa päivältä ja olivat työssä kuusi tuntia päivässä. Työt olivat kahteen vuoroon järjestetyt ja ensimmäinen vuoro oli klo 7—13, toisen ollessa klo 14—20; kumpaisessakin vuorossa työskenteli 125 naista. Työläisille maksettu rahapalkka on vaihdellut 5:stä 15 markkaan päivässä ja tulee siihen lisäksi ruoka, jota miehille on annettu myöskin sunnuntaisin yksi ateria. Ylimääräisinä viikkopyhinä ja juhlapäivinä ovat naisetkin saaneet aterian.

Naisten töistä mainittakoon: höyhenien riipiminen, sukankudonta, virkkaus, peitteen ompeleminen, matonkuteitten leikkely, maton- ja pyyheliinakankaan kutominen, koneompelu, kehrääminen y. m. Miesten: nahka-, kookos- ja palikkamatot, lelut, huonekalu- ja verhoilutyöt, riippumatto- ja kassityöt y. m. Suurimmat ostajat ja tilaajat ovat olleet: köyhäinhoitolautakunnan kansliat, työttömyysavustuskomitea, Sofianlehdon lastenkoti, poliisilaitoksen suojeluosaston sairaala sekä useat tukkuliikkeet ja yksityiset henkilöt.

Työtuvissa työskentelevien suurin määrä oli eri kuukausina seuraava:

	Naisia.	Miehiä.		Naisia.	Miehiä.
Tammikuu	690	871	Heinäkuu	593	631
Helmikuu	690	863	Elokuu	436	447
Maaliskuu	933	850	Syyskuu	465	510
Huhtikuu	1,417	753	Lokakuu	504	680
Toukokuu	1,504	753	Marraskuu	499	723
Kesäkuu	1,516	769	Joulukuu	744	1,033

Työtupien bruttokustannukset nousivat 4,771,483: 30 markkaan. Työpäivien lukumäärä oli 204,339, joten bruttomenot työpäivää kohti olivat keskimäärin 23: 35 markkaa. Kun työtupien tulot kuitenkin nousivat 620,302: 50 markkaan ja vuoden vaihteessa sitäpaitsi oli huomattava varasto valmiita töitä, työaineita ja saatavia, muodostuvat nettomenot paljon pienemmiksi. Työtuvilla on ollut huomattava moraalinen merkitys, sillä niiden kautta on voitu välttää suoranaisten kotiavustusten nousua edes jossain määrin.

Juopuneina pidätettyjen huolto. Toukokuun 8 p:nä 1931 annetun lain 1 §:n säätämiä ilmoituksia saapui poliisiviranomaisille n. k. hiljaisista juopuneista eli henkilöistä, joita poliisiviranomainen ei ollut saattanut syytteeseen ja joita siis ei myöskään oltu juopumuksesta rangaistu, yhteensä 10,960, sekä henkilöistä, jotka olivat tuomitut juopumuksesta rangaistukseen yhteensä 2,810. Jaosto ei ole katsonut tarpeelliseksi ryhtyä puheenaolevan lain 2 §:n säätämiin opastus- tai neuvonta- taikka varoitustoimenpiteisiin jälkimmäiseen ryhmään nähden, koska siihen kuuluvat jo olivat saaneet rangaistuksen ja heidän tapaamisensa olisi tuottanut kovin suuria vaikeuksia. Edelliseen ryhmään kuuluneista 10,960 tapauksesta, joista miehiä koski 10,128 eli 92.4 % ja naisia 832 eli 7.6 %, on jaosto käsitellyt kaikki, mutta päättänyt antaa toimenpiteen raueta 5,896 tapauksessa, jotavastoin 5,064 tapauksessa on kirjallinen ohje, neuvo tai varoitus annettu yhteensä 4,963:lle ja suullista ohjausta, neuvoa tai varoitusta käytetty yhteensä 101 tapauksessa, joista naisia on ollut 17 ja miehiä 84.

Yllämainituista 10,960 n. k. hiljaisiin juopuneisiin kohdistuneista ilmoituskorteista ovat monet koskeneet samaa henkilöä, niin että henkilöluku supistuu noin puolta pienemmäksi eli 5,905:een. Korkein määrä kortteja samasta henkilöstä n. k. hiljaisten juopuneiden ryhmässä on noussut 25:een.

Köyhäinhoidon tulot ja menot. Kaupungin vuoden 1931 talousarviossa osoitettiin köyhäinhoitoa varten varoja yhteensä 35,401,876 markkaa, josta määrästä kuitenkin 2,500,000 markkaa arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston päätösten mukaisesti. Köyhäinhoitolautakunnalla oli siis käytettävissään määrärahoja kaikkiaan 32,901,876 markkaa; mutta vuoden varrella myönsi kaupunginvaltuusto ja kaupunginhallitus lautakunnalle lisämäärärahoja yhteensä 15,736,088: 16 markkaa. Köyhäinhoitolautakunnan bruttomenot nousivat kaiken kaikkiaan 50,064,378: 35 markkaan, josta varsinaiseen köyhäinhoitoon käytettiin 48,950,423: 35 markkaa, ja kun tästä köyhäinhoitomenojen kokonaismäärästä vähennetään tulot 10,080,311: 30 markkaa, jää jäljelle 38,870,112: 05 markkaa, mikä viimeksimainittu summa siis osoittaa varsinaisesta köyhäinhoidosta kaupunkikunnalle aiheutuneet todelliset kustannukset vuonna 1931. Lisäksi on kuitenkin otettava huomioon työttömyysavustukseen käytetyt ylimääräiset menoerät, yhteensä

1,090,896: 45 markkaa, sekä juopuneina pidätettyjen huoltokustannukset 23,058: 55 markkaa, joten lopulliset nettomenot nousivat 39,984,067: 05 markkaan. Vuonna 1930 vastaava summa oli 31,082,359: 05 markkaa, vuonna 1929 20,649,386: 80 markkaa, vuonna 1928 16,749,655: 10 markkaa, vuonna 1927 15,858,530: 28 markkaa, vuonna 1926 15,816,880: 44 markkaa ja vuonna 1925 14,561,959: 24 markkaa.

Seuraavassa taulukossa esitetään tietoja köyhäinhoidon arvioiduista ja todellisista tuloista ja menoista vuonna 1931 [1]):

	Arvioidut tulot ja menot.		Todelliset tulot ja menot.	Määrä, jolla todelliset tulot ja menot ylittivät (+) tai alittivat (—) lasketut.
	Talousarvioon otetut.	Kaupunginvaltuuston ja rahatoimikamarin myöntämiä lisämäärärahoja.		
Tulot.				
Kunnalliskoti	191,150 —	— —	157,361 40	— 33,788 60
Työlaitos	319,650 —	— —	364,668 55	+ 45,018 55
Maanviljelys	200,000 —	— —	154,380 —	— 45,620 —
Sikala	650,000 —	— —	425,050 50	— 224,949 50
Pesula	980,000 —	— —	916,548 —	— 63,452 —
Työtuvat	150,000 —	— —	568,600 50	+ 418,600 50
Korvaus köyhien ylläpidosta	4,250,000 —	— —	6,495,088 35	+ 2,245,088 35
Luontoisedut	1,117,878 —	— —	998,614 —	— 119,264 —
Yhteensä Smk	7,858,678 —	— —	10,080,311 30	+ 2,221,633 30
Menot:				
Köyhäinhoitolautakunta	2,614,450 —	[2]) 447,595 50	[2])3,040,035 30	— 22,010 20
V avustuskanslia	—	60,250 —	60,250 —	—
Köyhäinhoidon kassa- ja tililaitos	275,500 —	3,920 —	279,407 55	— 12 45
Lasten päiväkoti	133,010 —	1,620 —	108,846 25	— 25,783 75
Kunnalliskoti ja sen yhteydessä olevat laitokset (yhteiset kustannukset)	816,716 —	24,041 —	839,050 50	— 1,706 50
Kunnalliskoti	6,257,855 —	69,760 —	5,924,160 60	— 403,454 40
Työlaitos	1,398,750 —	31,050 —	1,415,395 90	— 14,404 10
Maanviljelys	177,400 —	— —	175,567 85	— 1,832 15
Sikala	384,060 —	1,930 —	384,126 75	— 1,863 25
Pesula	618,500 —	21,430 —	617,071 40	— 22,858 60
Vakinaiset työtuvat	2,590,635 —	22,000 —	2,310,836 55	— 301,798 45
Tilapäiset työtuvat	[3]) 45,000 —	3,454,600 —	2,460,646 75	— 1,038,953 25
Elätteelleantokustannukset	100,000 —	— —	92,744 —	— 7,256 —
Sairaanhoitokustannukset	7,000,000 —	900,000 —	7,959,275 15	+ 59,275 15
Lääkkeet	200,000 —	110,000 —	397,787 15	+ 87,787 15
Suoranaiset avustukset	10,000,000 —	9,500,000 —	22,499,555 85	+ 2,999,555 85
Päivähoitokustannukset	180,000 —	20,000 —	213,863 —	+ 13,863 —
Matkakulut	30,000 —	14,200 —	32,258 60	— 11,941 40
Hautauskulut	125,000 —	15,000 —	139,544 20	— 455 80
Työttömien avustus	[3]) 81,846 45	1,009,050 —	1,090,896 45	—
Juopuneina pidätettyjen huolto	—	29,641 66	23,058 55	— 6,583 11
Yhteensä Smk	33,028,722 45	15,736,088 16	50,064,378 35	+ 1,299,567 74

[1]) Yksityiskohtaiset tiedot on julkaistu Helsingin kaupungin tilastossa V. 16. 1931. — [2]) Siitä 17,795: 50 kaluston ostoon. — [3]) Siirretty vuodesta 1930.

Korvaus köyhäinhoidosta. Korvauksena köyhäinhoidosta kertyi vuoden kuluessa yhteensä 6,495,088: 35 markkaa, vastaten 13.0 % köyhäinhoidon kokonaismenoista vuoden aikana. Tästä summasta suoritti valtio 1,283,351: 30 markkaa, vieraat kunnat 4,640,403: 15 markkaa ja yksityiset henkilöt 571,333: 90 markkaa. Kertyneestä korvausmäärästä oli korvauksena:

Suoranaisista avustuksista	Smk	3,986,460: 20
Kunnalliskodissa ja työlaitoksessa annetusta hoidosta	»	870,841: 30
Sairaanhoidosta	»	1,541,897: 90
Muusta köyhäinhoidosta	»	95,888: 95
Yhteensä	Smk	6,495,088: 35

Suoranaisten avustusten aiheuttamista vuoden menoista saatiin niinmuodoin takaisin 17.7 %, kunnalliskodin ja työlaitoksen menoista 10.6 % ja sairaanhoitomenoista 19.4 %.

Allaolevasta yhdistelmästä käy selville kuinka korvaus köyhäinhoidosta jakaantuu eri maksuvelvollisten kesken:

Valtio, valtiontapauksia	Smk	1,234,471: 70
» , sotaorpoja	»	48,879: 60
Vieraat kunnat	»	4,640,403: 15
Yksityiset henkilöt	»	571,333: 90
Yhteensä	Smk	6,495,088: 35

Paitsi rahassa suoritettua korvausta sai kunta myös hyvitystä köyhäinhoitolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan antamasta hoidosta 472 mieheltä ja 11 naiselta, jotka miehet työlaitoksessa ja naiset kunnalliskodissa työllään korvasivat 914,448 markkaa.

Taulu I. Yleiskatsaus köyhäinhoitolautakunnan asiamiesosaston kirjeenvaihtoon vuonna 1931.

Laitos tai viranomainen y. m. jolta saapui tai jolle lähetettiin kirjelmiä.	Saapuneita kirjelmiä, jotka koskivat						Lähetettyjä kirjelmiä, jotka koskivat					
	Helsingin kaupungille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Toiselle kunnalle tehtyjä korvausvaatimuksia.	Yksityisille korvausvelvollisille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Valtiolle tehtyjä korvausvaatimuksia.	Muita.	Yhteensä.	Helsingin kaupungille tehtyjä korvausvaatim.	Toiselle kunnalle tehtyjä korvausvaatimuksia.	Yksityisille korvausvelvollisille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Valtiolle tehtyjä korvausvaatimuksia.	Muita.	Yhteensä.
Köyhäinhoitolautakunnat .	1,123	667	34	7	4	1,835	272	3,677	—	5	9	3,963
Yksityiset henkilöt, yhtymät tai laitokset	53	54	191	3	—	301	27	10	8,859	—	—	8,896
Pastorinvirastot	52	2,136	264	31	34	2,517	36	2,130	303	16	33	2,518
Poliisilaitokset	39	1,353	137	17	124	1,670	43	1,335	241	6	130	1,755
Kruununnimismiehet	—	—	113	—	—	113	6	—	130	—	2	138
Henki- tai kihlakunnankirjurit	36	4,547	2	7	1,277	5,869	39	4,635	5	5	1,491	6,175
Maaherra	429	1,437	262	85	—	2,213	280	1,688	245	472	3	2,688
Korkein hallinto-oikeus ...	13	46	18	1	—	78	14	37	12	2	—	65
Asiamiehet, maistr., valtuustot	8	36	1	—	—	45	15	11	2	—	—	28
Kaupungin- tai kruununvouti	—	2	8	—	—	40	1	57	41	—	—	99
Lastensuojelulautakunta .	14	184	417	14	—	629	24	—	—	—	—	24
Sosialiministeriö	—	1	—	15	—	16	1	—	—	10	—	11
Muut	11	49	65	3	3	131	25	106	—	9	24	164
Yhteensä	1,778	10,512	1,512	183	1,442	15,427	783	13,686	9,838	525	1,692	26,524

Taulu II. Miesten työlaitoksen toiminta vuonna 1931.

Työhaara.	Tuloja laitoksessa elätettyjen päivätöistä, ainekset siihen luettuina.				Käytettyjen työtarvikkeiden arvo, Smk.	Nettotulot (työpalkat), Smk.
	Kunnalliskodille tehdyt työt.	Työ-, laitokselle tehdyt työt.	Muut työt.	Yhteensä.		
Puusepäntyöt	103,530	6,754	56,867	167,151	115,416	51,735
Suutarintyöt	64,546	31,929	80,660	177,135	139,420	37,715
Sepäntyöt	39,767	5,524	13,298	58,589	36,166	22,423
Maalaustyöt	36,182	3,638	140,667	180,487	106,944	73,543
Vaatturintyöt	42,815	79,130	28,267	150,212	127,702	22,510
Sekalaiset työt	166,611	856	5,412	172,879	15,517	157,362
Yhteensä	453,451	127,831	325,171	906,453	541,165	365,288

[1]) Tarveaineita oli 1931 vuoden alussa 174,090: 20 markan arvosta, vuoden varrella hankittiin niitä 495,588: 20 markalla ja kulutettiin 541,164: 35 markalla, joten tarveaineiden säästö vuoteen 1932 oli 128,514: 05 markkaa.

Taulu III. Katsaus köyhäinhoitolautakunnan kansliain työhön vuonna 1931.

	Henkilöitä, jotka on lähetetty			Maksettu suoranaisia avustuksia ja elätteelleantomaksuja.	Jaettu lääkkeitä ja sairasparseleja.	Kustannettu hautauksia.	Annettuja varattomuustodistuksia.	Annettuja muita todistuksia.	Sisäänjätettyjä anomuksia.	Eväätyjen anomusten ilmoituksia.	Suoritettuja velkomisia muista kunnista.	Muita asioita.	Asioita yhteensä.
	Kunnalliskodin ja työlaitokseen.	Työtupiin.	Toisiin laitoksiin.										
Fabianinkadun kanslia I.													
Tammikuu ...	—	—	221	1,917	224	10	114	—	993	144	—	399	4,022
Helmikuu ...	—	—	139	1,812	157	10	107	—	772	180	—	376	3,553
Maaliskuu ...	—	—	166	1,783	198	11	90	—	893	156	—	353	3,650
Huhtikuu ...	—	—	154	1,841	212	7	88	—	1,079	112	—	352	3,845
Toukokuu ...	—	—	183	1,867	188	7	80	—	776	58	—	367	3,526
Kesäkuu	—	—	117	1,636	161	6	94	—	706	64	—	390	3,174
Heinäkuu ...	—	—	150	1,726	177	1	85	—	756	87	—	214	3,196
Elokuu	—	—	188	1,993	262	9	73	—	791	49	—	337	3,702
Syyskuu	—	—	135	2,242	175	4	99	1	1,078	289	—	318	4,341
Lokakuu	—	—	226	2,501	337	7	103	7	1,551	126	—	524	5,382
Marraskuu ...	—	—	164	3,077	208	5	88	10	1,380	136	—	508	5,576
Joulukuu ...	—	—	108	3,300	230	6	66	4	1,500	112	—	496	5,822
Yhteensä	—	—	*1,951*	*25,695*	*2,529*	*83*	*1,087*	*22*	*12,275*	*1,513*	—	*4,634*	*4,9789*
Hämeentien kanslia II.													
Tammikuu ...	—	—	—	3,203	349	21	178	—	1,579	415	227	1,469	7,441
Helmikuu ...	—	—	—	2,556	286	10	125	—	1,146	396	133	1,316	5,968
Maaliskuu ...	—	—	—	1,764	191	11	73	—	558	266	122	897	3,882
Huhtikuu ...	—	—	—	1,771	200	6	77	4	574	233	113	759	3,737
Toukokuu ...	—	—	—	1,636	141	1	58	15	578	170	114	747	3,460
Kesäkuu	—	—	—	1,504	163	6	58	6	583	134	80	648	3,182
Heinäkuu ...	—	—	—	1,694	188	8	19	20	635	214	91	562	3,431
Elokuu	—	—	—	1,734	140	5	52	2	582	87	121	811	3,534
Syyskuu	—	—	—	1,974	155	6	64	5	806	81	89	1,198	4,378
Lokakuu	—	—	—	2,535	138	14	50	8	1,307	65	154	1,381	5,652
Marraskuu ...	—	—	—	3,017	181	9	70	7	1,104	171	75	1,249	5,883
Joulukuu ...	—	—	—	3,157	205	7	53	5	1,129	234	62	1,229	6,081
Yhteensä	—	—	—	*26,545*	*2,337*	*104*	*877*	*72*	*10,581*	*2,466*	*1,381*	*12,266*	*56,629*
Anjalantien kanslia III.													
Tammikuu ...	—	—	65	2,041	329	3	127	1	771	242	—	209	3,788
Helmikuu ...	—	—	75	2,105	392	8	142	16	646	171	—	133	3,688
Maaliskuu ...	—	—	107	2,228	405	5	38	86	835	179	—	115	3,998
Huhtikuu ...	—	—	67	2,004	403	7	30	115	718	180	—	110	3,634
Toukokuu ...	—	—	111	2,064	342	—	18	71	500	152	—	122	3,380
Kesäkuu	—	—	55	2,044	284	3	12	73	536	156	—	115	3,278
Heinäkuu ...	—	—	131	2,453	295	1	22	62	497	161	—	89	3,711
Elokuu	—	—	43	2,521	334	6	20	59	613	191	—	167	3,954
Syyskuu	—	—	139	2,769	272	3	35	56	780	185	—	113	4,352
Lokakuu	—	—	160	3,103	392	2	24	76	1,016	269	—	144	5,186
Marraskuu ...	—	—	154	3,286	374	4	15	51	767	274	—	161	5,086
Joulukuu ...	—	—	72	3,478	333	3	14	57	927	276	—	148	5,308
Yhteensä	—	—	*1,179*	*30,096*	*4,155*	*45*	*497*	*723*	*8,606*	*2,436*	—	*1,626*	*49,363*

	Henkilöitä, jotka on lähetetty			Maksettu suoranaisia avustuksia ja elätteelleantomaksuja.	Jaettu lääkkeitä ja sairasparseleja.	Kustannettu hautauksia.	Annettuja varattomuustodistuksia.	Annettuja muita todistuksia.	Sisäänjätettyjä anomuksia.	Evättyjen anomusten ilmoituksia.	Suoritettuja velkomisia muista kunnista.	Multa asioita.	Asioita yhteensä.
	Kunnalliskotiin ja työlaitokseen.	Työtupiin.	Toisiin laitoksiin.										
Runeberginkanslia IV.													
Tammikuu ...	—	—	85	1,641	145	4	28	13	722	182	—	389	3,209
Helmikuu ...	—	—	144	744	108	2	32	4	454	135	—	266	1,889
Maaliskuu ...	—	—	111	866	116	—	40	7	439	116	—	287	1,982
Huhtikuu ...	—	—	84	875	120	5	50	13	540	116	—	339	2,142
Toukokuu ...	—	—	90	787	115	2	35	6	405	107	—	342	1,889
Kesäkuu	—	—	47	760	85	6	38	3	349	100	—	297	1,685
Heinäkuu ...	—	—	100	800	95	4	35	6	324	121	—	234	1,719
Elokuu	—	—	72	802	99	1	30	—	339	110	—	242	1,695
Syyskuu	—	—	84	879	122	1	67	9	628	113	—	318	2,221
Lokakuu	—	—	137	1,100	110	2	51	7	705	139	—	416	2,667
Marraskuu ...	—	—	89	1,295	81	1	33	7	622	155	—	433	2,716
Joulukuu ...	—	—	80	1,394	96	1	41	8	598	128	—	417	2,763
Yhteensä	—	—	*1,123*	*11,943*	*1,292*	*29*	*480*	*83*	*6,125*	*1,522*	—	*3,980*	*26,577*
Franzeninkanslia V.													
Tammikuu ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Helmikuu ...	—	—	—	377	34	1	25	—	81	102	—	99	719
Maaliskuu ...	—	—	54	1,801	125	3	80	—	491	371	—	353	3,278
Huhtikuu ...	—	—	87	1,902	155	6	152	—	688	302	—	299	3,591
Toukokuu ...	—	—	96	1,770	128	5	101	—	654	259	—	262	3,275
Kesäkuu	—	—	90	1,937	96	6	100	—	555	187	—	240	3,211
Heinäkuu ...	—	—	84	1,897	85	1	118	—	699	194	—	319	3,397
Elokuu	—	—	130	1,935	110	4	98	—	630	244	—	250	3,401
Syyskuu	—	—	85	2,393	15	8	104	—	869	292	—	330	4,226
Lokakuu	—	—	78	2,841	167	3	116	—	1,065	433	—	575	5,278
Marraskuu ...	—	—	67	3,249	197	4	141	—	1,104	459	—	602	5,823
Joulukuu ...	—	—	53	3,598	211	5	99	—	1,003	504	—	401	5,874
Yhteensä	—	—	*824*	*23,700*	*1,453*	*46*	*1,134*	—	*7,839*	*3,347*	—	*3,730*	*42,073*
Siltasaarenkadun laitoskanslia VI.													
Tammikuu ...	47	48	8	111	1	4	3	—	115	33	—	305	675
Helmikuu ...	23	75	35	1,190	40	3	17	—	404	10	—	662	2,459
Maaliskuu ...	26	312	47	1,551	55	9	14	—	489	63	—	614	3,180
Huhtikuu ...	27	131	34	1,262	35	4	15	—	453	21	—	559	2,541
Toukokuu ...	46	131	53	1,282	32	5	25	—	405	2	—	473	2,454
Kesäkuu	26	88	41	931	56	10	12	—	373	—	—	427	1,964
Heinäkuu ...	42	16	53	762	41	7	19	—	333	—	—	493	1,766
Elokuu	42	17	39	816	46	9	20	—	417	—	—	543	1,949
Syyskuu	48	145	80	1,133	56	5	19	—	469	—	—	1,256	3,211
Lokakuu	59	95	66	1,353	54	2	27	—	575	1	—	828	3,060
Marraskuu ...	30	56	87	1,475	55	2	13	—	627	1	—	630	2,976
Joulukuu ...	37	30	55	1,355	48	1	7	—	506	—	—	688	2,727
Yhteensä	*453*	*1,144*	*598*	*13,221*	*519*	*61*	*191*	—	*5,166*	*131*	—	*7,478*	*28,962*
Kaikkiaan	**453**	**1,144**	**5,675**	**131,200**	**12,285**	**368**	**4,266**	**900**	**50,592**	**11,415**	**1,381**	**33,714**	**253,393**

XII. Lastensuojelulautakunta.

Lastensuojelulautakunnan vuodelta 1931 antama kertomus[1]) oli seuraavansisältöinen:

Yleiskatsaus. Yhä kireämmäksi muodostuneen taloudellisen pulakauden ja sen eri toimialoilla synnyttämän poikkeuksellisen suuren työttömyyden epäedulliset vaikutukset tuntuivat sekä kunnallisessa että yksityisessä lastensuojelutyössä samoinkuin muussakin yleisessä huoltotoiminnassa. Yhteiskunnan huoltoa kaipaavain lasten luku lisääntyi samalla kertaa kun varojen saanti tähänkin tarkoitukseen entisestään tiukentui. Mahdollisimman suurta säästäväisyyttä noudattaen voitiin huollettavien välttämättömät tarpeet kuitenkin tyydyttää, vaikkakin muutamain lastenhuoltolaitosten huoneistooloissa toteutumistaan odottavat erinäiset parannussuunnitelmat saivat edelleen siirtyä taloudellisesti parempiin aikoihin. Ei myöskään kipeästi kaivattavan lastensuojelulain aikaansaaminen edistynyt entisestään, sillä maan rauhaton sisäpoliittinen tilanne ja pulakausi yhdessä olivat omansa tämänlaisen työalan tarpeet sivuuttamaan.

Lautakunnan kokoonpano. Lastensuojelulautakuntaan kuuluivat vuonna 1931 puheenjohtajana professori M. Ruuth, varapuheenjohtajana rouva A. Huotari sekä muina jäseninä vanh. oikeusneuvosmies T. Nilsson, kirjanpitäjä B. Tabelle, professori A. Ylppö, rouva M. Huttunen ja toimittaja K. Kukkonen.

Kaupunginhallitusta edusti lautakunnassa sosialijohtaja.

Kansakoulukysymyksiä käsiteltäessä oli lautakunnan hallintoon kuuluvain koulujen opettajakunnan edustajana lautakunnassa johtajatar L. Ridvall elokuun 1 p:ään asti ja sen jälkeen opettaja V. E. Uusivirta sekä opettajiston varaedustajana vuoden alkupuolella viimeksimainittu ja vuoden lopulla opettaja K. E. Ahtinen. Lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja hoitivat, siihen valittuina, vastaavat tehtävät myöskin lautakunnan muodostamassa kansakoulujohtokunnassa.

Opetuksen tarkastamisesta lautakunnan alaisissa kansa- ja ammatillisissa jatkokouluissa huolehti Helsingin kaupungin suomenkielisten kansakoulujen tarkastaja M. Pesonen ruotsinkielisten kansakoulujen tarkastajan R. Malmbergin avustamana.

Lautakunnan kokoukset. Lastensuojelulautakunta kokoontui säännöllisesti jokaisen kuukauden toisena ja neljäntenä tiistaina, paitsi kesä-, heinä- ja elokuun aikana, jolloin kokouksia tarvitsi pitää ainoastaan kerran kuukaudessa. Ylimääräisiä kokouksia oli vuoden kuluessa 1, lukuunottamatta erinäisiä tehtäviä varten asetettujen valiokuntain tilapäisiä kokoontumisia. Kansakoulujohtokuntana, jolloin myöskin koulukotien opettajakunnan edustaja otti osaa päätöksiin, käsitteli lautakunta asioita 6 eri kertaa. Pöytäkirjat lautakunnan kokouksista toimintavuoden kuluessa sisältävät yhteensä

[1]) Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1932.

1,776 eri asiaa, joista 420 yleisen kansliaosaston, 886 turvattomain lasten osaston ja 470 äviottomain lasten osaston esittämiä.

Tärkeimmät asiat. Paitsi taloussääntöehdotuksen valmistelua, lasten huostaanottamista, avustusten lakkauttamista, elatussopimusten vahvistamista ja jatko-opintojen tukemista koskevia y. m. jokapäiväisestä toiminnasta johtuvia asioita, on lautakunta kertomusvuoden kuluessa käsitellyt erinäisiä yhteiskunnallisen lastensuojelu- ja kasvatustoiminnan edelleen kehittämistä tarkoittavia kysymyksiä, joista tässä mainittakoon seuraavat:

Tammikuun 13 p:nä saatettiin kaupungin koulukotien johtajille ilmoittaa, että useamman kerran karkailevat tai muuten huonosti käyttäytyvät pojat voidaan tarpeen vaatiessa toimittaa sosialiministeriön lastensuojelutoimiston suostumuksella vasta valmistuneeseen valtion tällaisia oppilaita varten Laukaan pitäjässä ylläpitämään Pernasaaren eristyslaitokseen ja on 6 poikaa Ryttylästä vuoden kuluessa sinne lähetettykin.

Yleishyödyllisiin tarkoituksiin varatusta määrärahasta avustusta anoneet yksityiset lastenhoito- ja nuorisonhuoltolaitokset sekä muut tähän alaan kuuluvat työmuodot päätettiin maaliskuun 24 p:nä lautakunnalta anomuksien johdosta pyydetyssä lausunnossa ryhmitellä avustuksen saantiin nähden määrätyn periaatteen mukaan sekä asettaa esim. pikkulasten hoidon neuvonnassa erinäisiä työohjelman uudistuksia avustuksen saamisen ehdoksi.

Huhtikuun 28 p:nä päätettiin anoa kaupunginhallitukselta lapsille erikoisesti määrättyä uinti- ja leikkipaikkaa Hietaniemen uimarannasta, mikä heille uintikauden alussa järjestettiinkin.

Toukokuun 12 p:nä päätettiin kaupunginvaltuustolle esittää yhtenäinen työsuunnitelma kunnan varoilla avustettaville pikkulastenhoidon neuvonta-asemille sekä tehdä ehdotus kolmen kunnallisen neuvonta-aseman perustamisesta. Kokouksessaan marraskuun 18 p:nä kaupunginvaltuusto pääpiirteissään hyväksyi lautakunnan ehdottaman lastenhoidon neuvontatyön järjestelyohjelman, mutta myönsi varat toistaiseksi ainoastaan yhden, Tehtaankadun lastensairaalassa syyskuun 1 p:nä 1931 avatun kunnallisen lastenhoidon neuvolan ylläpitämiseen. Tämän neuvolan hoitajattarena toimi terveyssisar L. Soini ja lääkärinä lääketieteenlisensiaatti U. Muroma.

Toukokuun 26 p:nä tehtiin kaupunginhallitukselle uusi esitys vuodesta vuoteen siirtyneen asuinrakennuksen aikaansaamisesta Toivoniemen koulukodin maataloustöiden johtajalle sekä ehdotus Ryttylän koulukotiin liitetyn Siltalan tilan päärakennuksen sisustamisesta oppilasasuntolaksi.

Samoin esitettiin kaupunginvaltuustolle, että Reijolan lastenkodissa jatkuvasti välttämättömiksi osoittautuneiden, vaikka tilapäisen työvoiman tililtä palkattujen avustavan lastenhoitajattaren ja keittiöapulaisen toimet vakiinnutettaisiin vuoden 1932 alusta lukien. Kaikki nämä esitykset toistaiseksi evättiin.

Lääkintöhallituksen anomuksesta, että Sofianlehdon pikkulastenkodissa sallittaisiin 8 $^1/_2$ kuukauden aikana pitää kerrallaan 6 nuorempaa täydennyskursseilla olevaa sairaanhoitajatarta harjoittelemassa lastenhoitoa sekä antaa heille vapaa ruoka, päätettiin kesäkuun 1 p:nä antaa kaupunginhallitukselle puoltava lausunto ja on sanottu harjoittelu asianmukaisella luvalla sittemmin jatkunut kesäkuun 15 p:stä alkaen.

Kesäkuun 17 p:nä tehtiin kaupunginhallitukselle esitys Ryttylän koulukodin rakennusten välitse kulkevan oikotien sulkemisesta, koska sen yhä yleistynyt käyttäminen oli muodostunut koulukodin toimintaa häiritseväksi. Kysymystä tien sulkemisoikeudesta, jonka Hämeenläänin maaherran-

virasto kyläläisten valituksesta epäsi, ei korkein hallinto-oikeus ole vielä ratkaissut.

Samassa kokouksessa lautakunta päätti antaa kiinteistölautakunnalle puoltavan lausunnon Samfundet Folkhälsan i svenska Finland nimisen yhdistyksen anomuksesta erinäisten tonttietujen myöntämisestä Helsinkiin suunnittelemalleen lastenhoito-opistolle, edellyttäen, että laitoksessa avautuisi aikanaan hoitopaikkoja myöskin lautakunnan huostaanotetuille pikkulapsille.

Heinäkuun 10 p:nä päätettiin kaupunginvaltuustolta anoa 15,000 markan suuruista määrärahaa Toivolan koulukodin saunarakennuksen laajentamiseksi. Varat myönnettiin ja rakennus valmistettiin koulukodin omilla työvoimilla.

Elokuun 18 p:nä tehtiin kaupunginhallitukselle esitys 45,800 markan suuruisen määrärahan myöntämisestä ikkunavarjostimien ja tuulensuojuksien laittamiseksi Sofianlehdon pikkulastenkotiin. Tuulensuojuksia varten hyväksyttiin vuoden 1932 taloussääntöön 6,900 markkaa, mutta muilta osiltaan esitys toistaiseksi evättiin.

Lokakuun 27 p:nä annettiin kaupunginhallitukselle seikkaperäinen lausunto kauan vireillä olleesta Sofianlehdon pikkulastenkodin vaatteidenkuivauslaitteiden ja mankelin työtehon parantamista koskevasta kysymyksestä, mutta on tämä sitkeäksi muodostunut asia vieläkin lopullisesti ratkaisematta.

Sosialiministeriön huoltoasiainosaston tiedusteluun n. s. rahapeliautomaattien soveliaisuudesta varojen hankkimiseksi yleishyödyllisiin tarkoituksiin lasten ja nuorten henkilöiden siveellisen kasvatuksen kannalta katsoen, päätettiin marraskuun 24 p:nä antaa kielteinen lausunto, koska tällaisten rahapelien oli todettu houkutelleen alaikäisiä rikollisiin tekoihin.

Lastensuojelulautakunnan virkailijat. Lautakunnan toimitusjohtajana toimi filosofianmaisteri R. Liukkonen, jolle ohjesäännön mukaisesti kuului myöskin lautakunnan sihteerin tehtävät ja kasvatuksellisista syistä huostaan otettujen lasten huoltolaitosten valvonta. Lautakunnan kassa- ja tiliasiat ovat olleet vuoden 1920 alusta alkaen yhdistettynä köyhäinhoidon kassa- ja tilivirastoon, jossa niitä on hoitanut tämän viraston johtaja, kamreeri F. O. Rosendahl. Koulukotien, vastaanotto- ja ammattioppilaskodin sekä Kullatorpan lastenkodin lääkärinä oli lääketieteenlisensiaatti E. O. Lindén, joka tarkasti myöskin tylsämielisten laitoksiin ja aistivialliskouluihin pyrkivät lapset sekä yleensä 7 vuotta vanhemmat lautakunnan hoidokit ja lisäksi lautakunnan kesäksi maalle toimittamat lapset. Yleisen kansliaosaston kansliatehtäviä hoitivat neiti C. Nyström ja rouva D. Kangas helmikuun 1 p:ään 1931 asti, jolloin viimeksimainitun erottua toimestaan hänen hoitamansa virka siirrettiin avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten osastolle. Kodissakävijänä toimi neiti L. V. Lidman. Osastoon kuuluvaa rekisteri- ja tiedonantotoimistoa hoiti neiti M. Tawaststjerna neiti H. Ståhlmannin avustaessa häntä toimistolle ilmoitettujen lastensuojelutapausten tutkimisessa.

Lastenvalvojan virkaa hoiti lakitieteenkandidaatti R. G. Kallia ja lastenhuoltotarkastajana sekä samalla nuorisonhuoltajana ja lastenvalvojan varamiehenä toimi pastori K. F. Palomäki. Näiden johtamille osastoille kuuluvain aviottomain ja turvattomain lasten hoitoa valvoi lääketieteenlisensiaatti E. R. Granholm etupäässä hänen johdollaan toimivien naistarkastajien M. Ahlbergin ja rouva A. Stegmanin avustamina, joista edellinen huolehti 0—3 vuotiaista ja jälkimmäinen sitä vanhemmista lapsista. Neiti Ahlbergin välittömän ohjauksen alaisina naisopastajina toimivat sovittua piirijakoa noudattaen

rouva O. Sarin sekä neidit I. Glansenstierna ja V. M. Wessman. Rouva Stegmanin ohjaamina työskentelivät naisopastajat rouva M. Ekholm ja neiti M. Ramstedt sekä rouva E. Räty. Kansliatehtäviä hoitivat turvattomain lasten osastolla neidit E. Ekholm ja G. Boldt sekä nuorisonhuoltojaostolla neiti E. Hirn. Lastenvalvojan perimistoimistoa hoiti rouva A. Aminoff ja aviottomain lasten osaston kansliatehtävistä huolehtivat neidit M. Laakso ja V. Pantsar, ensiksimainittu huhtikuun 15 p:stä 1931 alkaen.

Lähetetyt kirjelmät ja toimituskirjat. Lautakunnan tekemäin päätösten johdosta taikka muusta syystä lähetettiin kansliasta toimintavuoden kuluessa yhteensä 7,201 kirjelmää tai laajempaa esitystä, joista 478 lautakunnan puheenjohtajan ja sihteerin allekirjoittamia, 192 toimitusjohtajan lähettämiä, 161 rekisteritoimistosta, 1,879 turvattomain lasten osastolta, 3,681 aviottomain lasten osastolta ja 810 nuorisonhuoltojaostolta toimitettuja. Näitä paitsi lähetettiin eri osastoilta kirjeellisiä kansliaan kutsuja lasten vanhemmille tai muille yksityisille henkilöille sekä nuorisonhuoltojaostolta joukko erinäisiä tiedusteluja, joita ei katsottu tarpeelliseksi rekisteröidä.

Holhoustoiminta. Lautakunnalle joulukuun 19 p:nä 1923 ja marraskuun 3 p:nä 1926 vahvistetun ohjesäännön mukaan siirtyi ammattiholhoojalle kuulunut holhoustoiminta lastenvalvojalle. Aikaisemmin määrättyihin holhotteihin nähden ei ole kuitenkaan oikeudellista siirtoa toimitettu, vaan on lautakunnan toimitusjohtaja niistä edelleen vuonna 1931 huolehtinut. Tällaisia holhottavia oli vuoden alussa 102 ja vuoden lopussa 91.

Holhotit oli holhooja sijoittanut seuraavasti:

Kaupungin koulukoteihin	11	Yksityisiin kasvatuskoteihin	31
Muihin lastenhuoltolaitoksiin....	8	Sukulaistensa luokse	41
		Yhteensä	91

Holhottien koulunkäynnistä annetaan seuraavat tiedot:

Kansakoulussa	8
Oppikoulussa	1
Ammattikoulussa	14
Saanut päästötodistuksen kansakoulusta	65
Keskeyttänyt koulunkäyntinsä ilman päästötodistusta	3
Yhteensä	91

Ilmoitukset hoidon ja kasvatuksen puutteessa olevista lapsista. Lukuunottamatta lautakunnan nuorisonhuoltojaostolle ilmoitettuja 271 koulusta poisjäänyttä lasta kuin myöskin saman jaoston välityksellä 322 kesäksi maalle pyrkinyttä sekä 1,939 leikkikentille halunnutta lasta, on lautakunnan rekisteritoimistoon kertomusvuoden kuluessa jätetty yhteensä 1,653 ilmoitusta hoidon ja kasvatuksen puutteessa olevista lapsista, jakautuen tapaukset ilmoituksen tehneisiin nähden seuraavasti:

Köyhäinhoitolautakunta	129	Yksityiset lastensuojeluyhdistykset	90
Kansakoulutarkastajat	15	Yksityishenkilöt	635
Poliisilaitoksen etsivä osasto..	3	Lastensuojelulautakunnan eri osastot	698
Suojelupoliisi	21		
Muut viranomaiset	62		
		Yhteensä	1,653

Ilmoituksen aiheuttivat seuraavat seikat:

Kasvatukselliset syyt	99	Lasten pahoinpitely tai huono hoito	85
Lasten aistiviallisuus tai vähälahjaisuus	18	Vanhempien huono elämä	62
Lasten turvattomuus	717	Muut syyt	13
Aviottomia lapsia	659	Yhteensä	1,653

Yleinen kansliaosasto. Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia, joiden suhteen toivottiin yleisen kansliaosaston toimenpiteitä, oli edellämainituista 89. Kussakin yksityistapauksessa toimitetun tarkan tutkimuksen perusteella otti lautakunta 76 lasta huostaansa; muussa 13 tapauksessa eivät vanhemmat suostuneet luovuttamaan lapsiansa lautakunnalle. 14 aistiviallisen ja raajarikkoisen lapsen puolesta toimitettiin sisäänpääsyanomus heille soveltuviin hoitolaitoksiin.

Suojelukasvatusta varten huostaanotettujen lasten jakautuminen äidinkielen ja sukupuolen mukaan näkyy seuraavista luvuista:

Äidinkieli.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.
Suomi	49	13	62
Ruotsi	11	3	14
Yhteensä	60	16	76

Näistä lapsista oli 55 eli 72.4 % syntynyt Helsingissä ja 21 eli 27.6 % muilla paikkakunnilla. Avioliitossa syntyneitä oli 49 eli 64.5 % ja avion ulkopuolella syntyneitä 27 eli 35.5 %. Iän mukaan jakautuivat lapset seuraavasti:

— 7 vuotiaita	1	13—15 vuotiaita	31
7— 9 »	3	15—18 »	20
9—13 »	21	Yhteensä	76

Kasvatuksellisista syistä huostaanotetuista lapsista annettakoon vielä seuraavat tiedot:

Lapsia, jotka varhain olivat kadottaneet isänsä	15
» » » » » äitinsä	16
» joilla oli isäpuoli	4
» » » äitipuoli	4
» joissa ilmeni perinnöllistä rappeutuneisuutta tai henkistä vajakykyisyyttä	13

Yhteensä oli yleisen kansliaosaston huostassa 497 lasta, kuten allaolevista luvuista ilmenee:

Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia	421
Vuoden varrella hoidettaviksi otettuja	76
Vuoden varrella poistettuja	92
Jäljellä seuraavaan vuoteen	405

Suurin osa näistä lapsista oli sijoitettuna kaupungin koulukoteihin. Varattomat tylsämieliset, kuuromykät sekä raajarikkoiset, sokeat ja kaatuvatautiset lapset olivat, mikäli kunnan velvollisuus oli huolehtia heidän koulunkäynnistään, lastensuojelulautakunnan toimesta sijoitetut heille sopiviin laitoksiin ja pienehkö määrä lapsia oli elätteellä lastenhoitolaitoksissa tai yksityishenkilöiden luona, niinkuin allaoleva yleiskatsaus lähemmin osoittaa:

	Suomenkielisiä.			Ruotsinkielisiä.			Kaikkiaan.
	Poikia.	Tyttöjä.	Yht.	Poikia.	Tyttöjä.	Yht.	
Kaupungin omissa laitoksissa	277	40	317	57	2	59	376
Muissa lastenhoitolaitoksissa ja aistivialliskouluissa	42	35	77	15	18	33	110
Yksityiskodeissa	4	1	5	3	3	6	11
Yhteensä	323	76	399	75	23	98	497

Lasten vanhempien sääty tai ammatti näkyy seuraavista luvuista:

	Luku.	%.
Ammattitaidottomia työläisiä	276	55.5
Tehdas- ja ammattitaitoisia työläisiä	147	29.6
Pikkuliikkeen harjoittajia ja palvelusmiehiä	63	12.7
Virkamiehiä ja tehtailijoita	11	2.2
Yhteensä	497	100.0

Avioliitossa syntyneitä oli 331 eli 66.6 % ja avion ulkopuolella 166 eli 33.4 %.

Vuonna 1931 oli kaikkiaan 75 lautakunnan hoidokkia sijoitettuna allamainituissa aistivialliskouluissa y. m. sellaisissa laitoksissa:

	Uusia.	Eronneita.	Jäljellä vuoden lopussa.
Helsingin sokeainkoulussa	1	—	1
Kuopion sokeainkoulussa	1	—	1
Mikkelin kuuromykkäin koulussa	—	—	1
Jyväskylän kuuromykkäin koulussa	—	—	1
Turun kuuromykkäin koulussa	—	1	6
Åvikin koulukodissa Hyvinkäällä	3	3	—
Raajarikkoisten työkoulussa	1	—	2
Perttulan tylsämielisten kasvatuslaitoksessa	—	1	13
Toivolan tylsämielisten kasvatuskodissa Muhoksella	—	—	6
Kuhankosken tyttökodissa Laukaassa	—	—	7
Sortavalan diakonissalaitoksessa	—	—	8
Helsingin diakonissalaitoksessa	5	—	16
Helsingin kaupungin kunnan sairaaloissa	—	—	3
Pitkäniemen keskuslaitoksessa	—	—	1
Yksityisessä kasvatuskodissa	—	—	1
Oulun kaatuvatautisten kasvatuskodissa	2	—	3
Yhteensä	13	5	70

Alaikäiset lainrikkojat. Paitsi edellämainittuja 497 suojelukasvatuksen alaista lasta, oli 1 alaikäinen lainrikkoja asiansa tutkintoaikana lautakunnan

hoidossa 99 päivää ja saatiin hänestä tällaisten lasten erikoishoitoa koskevan sopimuksen mukaisesti sosialiministeriöltä 11,227 markan korvaus.

Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti. Lautakunnan huostaan otetuista lapsista koetetaan ensin Merikadun 21:ssä sijaitsevassa vastaanottokodissa tehdä mahdollisimman tarkkoja havaintoja, jotta heidät voitaisiin sittemmin terveydentilansa, erilaisten luonteenominaisuuksiensa ja siveellisen laatunsa perusteella sijoittaa kullekin parhaiten soveltuvaan laitokseen tai yksityiseen kasvatuskotiin. Käytökseltään moitteettomat lapset voivat vastaanottokodissa asuen käydä kaupungin kansa- ja ammattikouluissa.

Samassa talossa, vaikka eri rakennuksessa toimiva ammattioppilaskoti taasen tarjoaa asuntoa ja hoitoa sellaisille lautakunnan alaisista laitoksista kaupunkiin käsityöläisoppiin tai tehtaiden työpajoihin siirtyville pojille, joilla ei ole kunnollista omaa kotia ja jotka eivät yksikseen jätettyinä voisi vielä tulla elämässä omin neuvoin toimeen.

Vastaanotto- ja ammattioppilaskodin johtajana toimi opettaja M. Tuokko emännöitsijänä neiti E. Mäiseli sekä hoitajattarena neiti I. Jääskeläinen. Ammattioppilaskotia hoiti neiti L. Lundén. Tätä paitsi oli kaikilla osastoilla yhteisesti keittäjä ja palvelija.

Hoidokkeja oli vuonna 1931 vastaanottokodissa kaikkiaan 128, niistä 56 suojelukasvatusta tarvitsevaa ja 72 köyhäinhoidollista lasta. Ammattioppilaskodissa oli 37 hoidokkia.

Koulukodit. Vuonna 1931 oli kaupungilla maaseudulla seuraavat 5 oppilasasuntoloilla varustettua koulukotia:

Bengtsårin koulukoti siihen kuuluvine maatiloineen Bromarvin pitäjässä on kaksikielinen ja tarkoitettu korkeintaan 90 yläkansakoulun tai jatkokoulun ikäasteella olevalle pojalle. Laitoksen johtajana toimi Hj. Ekholm, suomenkielisen osaston opettajana W. L. Müller ja ruotsinkielisen osaston opettajana C. A. Collén. Kummankinkielisten jatkoluokkain opetustunteja hoitivat molemmat edellämainitut opettajat sekä laitoksen johtaja yhteisesti, koska avoinna oleva kolmannen opettajan virka tässä koulukodissa oli säästäväisyyssyistä kokeilun vuoksi vakinaisesti täyttämättä. Koulukodin emännöitsijänä toimi neiti H. A. Malmström ja kolmeen eri osastoon sijoitettujen oppilaiden hoitajattarina neidit Z. Ekholm, I. Hänninen ja M. Castrén. Opetusta käytännöllisissä ammateissa antoivat veistonopettaja A. I. Johansson, räätälimestari A. Stenlund, suutarimestari F. Mäkynen, puutarhuri J. E. Lindqvist, maataloustöiden johtaja A. Holmström, karjanhoitaja G. Malin ja lämmittäjämekanikko A. Salmi. Lisäksi kuului laitoksen henkilökuntaan tallimies, renki, keittäjä, leipoja, 2 pesijää ja 3 palvelijaa.

Tavolan koulukoti Nummen pitäjässä on tarkoitettu enintään 20 henkisesti vajaakykyiselle suomenkieliselle pojalle. Laitoksen oppilasasuntolassa on 15 sijaa; osa oppilaista on asutettu täysihoitoon laitoksen lähellä asuviin yksityisperheisiin. Koulukodin johtajana ja samalla opettajana toimi J. Jokinen sekä emännöitsijänä ja oppilasasuntolan hoitajattarena neiti M. L. Leppäniemi, apunaan keittäjä.

Ryttylän koulukoti omine maatalouksineen Hausjärvellä voi ottaa vastaan 140 yläkansakoulun ja jatkokoulun ikäasteella olevaa suomenkielistä poikaa. Tämän koulukodin toiminnassa on kiinnitetty erikoista huomiota mahdollisimman monipuolisen ja tehokkaan ammattiopetuksen järjestämiseen. Laitoksen johtajana oli T. Rönkä, opettajina K. Ahtinen, T. Reino ja neiti L. Kivekäs, viimeksimainittu elokuun 1 p:ään 1931 asti, jolloin hänen tilalleen tuli rouva S. Pellinen. Laitoksen emännöitsijänä toimi neiti I. Jakobsson sekä

viidessä eri osastossa asuvain oppilasten hoitajattarina neidit M. Aflecht, E. Roselius, K. Rautiainen, T. Pastell ja I. Timonen. Ammattiopetusta antoivat veistonopettaja L. Keinänen, metallitöidenopettaja V. J. Manner ja seppä K. Vallenius, räätälimestari K. W. Laakso, suutarimestari J. A. Lampinen, puutarhuri L. Päivike ja maataloustöiden johtaja V. Niittylä. Näitä paitsi kuului Ryttylän toimihenkilöihin lastenhoitajatarharjoittelija, lämmittäjä, karjakko, tallimies, 3 muonamiestä, keittäjä, leipoja, 3 palvelijaa ja 2 pesijää.

Toivoniemen koulukoti omine maatiloineen Lohjan pitäjässä on tarkoitettu 40 kansakoulun tai jatkokoulun ikäasteella olevalle suomenkieliselle tytölle. Laitoksen johtajattarena, joka ottaa osaa myöskin opetukseen, toimi L. Ridvall elokuun 1 p:ään 1931 asti ja sen jälkeen Ryttylästä siirtynyt neiti L. Kivekäs. Opettajattarena oli neiti I. Pesonen, emännöitsijänä ja kotitaloustöiden ohjaajana neiti M. Nurmi sekä lasten hoitajattarena ja samalla käsitöiden opettajattarena neiti H. Koivisto. Maanviljelystehtävistä huolehti maataloustöiden johtaja J. Arola ja navettatöistä naiskarjakko V. Syrjänen, vanhempain oppilaiden avustamana. Näitä paitsi oli laitoksessa tallimies, 3 muonamiestä ja palvelija, joka toimi samalla puutarhan hoitajana.

Toivolan koulukodista Helsingin pitäjässä seuraa selostus myöhemmin turvattomain lasten osaston yhteydessä. (ks. s. 93*).

Opetus koulukotien kouluissa oli järjestetty mikäli mahdollista kaupungin kouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia noudattaen. Kuten jo toimihenkilöiden luettelostakin ilmenee, annettiin yläkansakoulun oppikurssin suorittaneille ammatillista jatko-opetusta kaikissa koulukodeissa. Bengtsårissa ja Ryttylässä pantiin tällöin pääpaino puusepän-, räätälin-, suutarin-, sepän- ja puutarhurinammatteihin sekä maatalouteen kuuluvain töiden oppimiseen, kun taas Toivoniemen jatkokoulussa opetettiin pääasiallisesti naisten käsitöitä ja kotitalouden hoitoa. Toivolan koulukodissa ovat mahdollisuudet tehokkaamman ammattiopetuksen antamiseen puutteellisten työpajojen vuoksi vähäisemmät, mutta saivat lapset täälläkin tietopuolisen opetuksen ohella harjoitusta käytännöllisissä kotiaskareissa ja puutarhanhoidossa.

Oppilasmäärä yleisen kansliaosaston tilastoihin kuuluvissa kouluissa oli lokakuun 20 p:nä 1931 275, josta Bengtsårissa 85, Tavolassa 21, Ryttylässä 141 ja Toivoniemessä 28.

Sukupuolen ja äidinkielen mukaan oppilaat jakautuivat seuraavasti:

Sukupuoli	Suomi.	Ruotsi.	Muu kieli.	Yhteensä.
Poikia	198	48	1	247
Tyttöjä	26	2	—	28
Yhteensä	224	50	1	275

Oppilaiden jakautuminen syntymäpaikan mukaan näkyy allaolevasta yhdistelmästä:

Helsinki	234	Muut Suomen kunnat	28
Helsinkiin rajoittuvat kunnat	2	Ulkomaat	3
Muut Uudenmaan läänin kunnat	8	Yhteensä	275

263:llä eli 95.6 %:lla oppilaista oli koti Helsingissä.

Oppilaiden ikä vaihteli 7:stä 18 vuoteen, kuten allaolevista luvuista tarkemmin ilmenee:

7 vuotta	1	11 vuotta	14	15 vuotta	64
8 »	—	12 »	16	16 »	54
9 »	3	13 »	27	17 »	43
10 »	12	14 »	29	18 »	12
				Yhteensä	275

Lasten vanhemmat olivat 255 tapauksessa työläisiä, 17 tapauksessa pienammatinharjoittajia ja palveluskuntaa sekä 3 tapauksessa virkamiehiä.

Oppilaiden käytöksen huolellinen valvominen laitoksissa on erittäin tärkeä asia. Tyydytyksellä voidaankin merkitä, ettei hoidokkien käytöksessä, pienempiä hairahduksia ja muutamia karkausyrityksiä lukuunottamatta, ole suurin piirtein katsoen ollut vakavampaa muistuttamisen aihetta. Asianomaisten johtajain kuukausittain lautakunnan kansliaan lähettämien arvostelujen mukaan on allamainitusta yhdistelmästä näkyvä prosenttimäärä kaikista oppilaista vuonna 1931 käyttäytynyt hyvin, tyydyttävästi tai huonosti:

	Bengtsår.	Tavola.	Ryttylä.	Toivoniemi.
Hyvin	85	56	75	63
Tyydyttävästi	8	27	18	28
Huonosti	7	17	7	9
Yhteensä	100	100	100	100

On yleensä osoittautunut vaikeaksi, varsinkin lautakunnan kansliasta käsin, saada lähempiä tietoja lautakunnan entisten hoidokkien oloista ja elämänvaiheista heidän erottuaan lautakunnan hoidosta. Ne tiedot, joita heidän kirjeenvaihdostaan tai muusta yhteydestään laitosten johtajain ja johtajattarien sekä aikaisempien kasvatuskotiensa kanssa on näiden välityksellä saatu, on säännöllisesti merkitty asianomaisten kansliassa säilytettäviin asiakirjoihin. Vaikkakaan ne eivät riitä täydellisen tilaston esittämiseen, voidaan kuitenkin varmuudella sanoa, että valtava enemmistö pääkaupungin koulukotien entisistä oppilaista on kehittynyt hyödyllisiksi yhteiskunnan jäseniksi. Toiselta puolen täytyy ikävällä mainita, että vankeinhoitohallituksesta sosialiministeriön lastensuojelutoimiston välityksellä saapuneiden ilmoitusten mukaan on 6 Bengtsårin aikaisempaa hoidokkia ollut vuoden 1931 aikana suorittamassa oikeuden heille erilaisista rikoksista tuomitsemaa vankeusrangaistusta. Vuoden 1931 kuluessa poistetusta 92 oppilaasta on kansliaosasto saanut seuraavat tiedot:

Opintojaan jatkaa ammattikouluissa y. m. kursseilla	5
Jatkaa kansa- tai oppikouluissa	9
Toimii käytännöllisellä alalla:	
puusepäntöissä	4
metalliverstaissa	6
tehdastyöläisenä	2
suutarin-, räätälin- tai verhoilijantöissä	5
muurarin- tai maalarintöissä	4
sähkötyömiehenä	1
asiapoikana	14
renkinä, palvelijattarena tai autonkuljettajana	17
Sairaalassa	2
Valtion kasvatuslaitoksessa	2

Kunnalliskodissa	5
Sotapalveluksessa	3
Ulkomailla tai merillä	2
Otettu kotikuntaan	1
Karkumatkalla	8
Aistiviallinen	1
Kuollut	1
Yhteensä	92

Turvattomain lasten osasto huolehti lautakunnan huostaan otetuista köyhäinhoidollisista lapsista. Näitä koetettiin sijoittaa etupäässä yksityishoitoon, mutta koska varsinkin hentojen pikkulasten maaseudulle lähettäminen ei ole lastenhoidon kannalta tarkoituksenmukaista eikä kouluikäisillekään lapsille aina heti ole saatavissa sopivaa kasvatuskotia, oli osaston käytettävänä Sofianlehdon pikkulastenkoti, Reijolan lastenkoti, Kullatorpan lastenkoti, Toivolan koulukoti sekä näiden lisäksi melkoinen määrä paikkoja yksityisissä lastenkodeissa eri ikäisille lapsille. Osa tilapäiseen hoitoon otettuja lapsia asui vastaanottokodissa.

Lastenkodit. Sofianlehdon pientenlastenkodin eri osastoilla on yhteensä 100 hoitopaikkaa 0—2 vuoden ikäisille lapsille. Kodin johtajattarena toimi neiti E. Boström, emännöitsijänä neiti H. Lipponen sekä eri osastojen hoitajattarina neidit A. Auer, E. Katz, E. Byskata ja R. Lybeck, viimeksimainittu kuitenkin ainoastaan syyskuun 1 p:ään 1931 asti. Hänen erottuaan hoiti tätä virkaa väliaikaisesti neiti H. Henriksson. Näiden apuna toimi 10 ammattitaitoista lastenhoitajatarta ja 10 palkatonta hoitajatarharjoittelijaa sekä lisäksi vuoden lopulla lääkintöhallituksen pyynnöstä lastenhoitoa harjoittelemaan otettuja sairaanhoitajattaria 6 kerrallaan käsittävissä vuoroissa. Kaikkiaan harjoitteli laitoksessa pikkulasten hoitoa vuoden kuluessa 45 henkilöä, joista 30 oli varsinaisesti lastenhoitajattariksi aikovaa ja 15 täydennyskursseilla olevaa nuorempaa sairaanhoitajatarta. Edellämainittujen lisäksi kuului tämän laitoksen henkilökuntaan ompelijatar, keittäjä, 5 palvelijaa, 2 pesijää ja lämmittäjä-talonmies.

Reijolan lastenkoti, jossa eristysosastoineen on 35 hoitopaikkaa, on tarkoitettu pääasiallisesti lastentarhaiässä oleville normaalikykyisille lapsille. Kodin johtajattarena toimi rouva E. Ahlgrén ja häntä avustavina lastenhoitajattarina neidit A. Carlén, E. Haapala, T. Blomqvist, E. Rehnström ja K. Nyholm. Näitä paitsi kuului lastenkodin henkilökuntaan ompelijatar, keittäjä, 2 palvelijatarta ja talonmies.

Kuten toisessa yhteydessä on sivumennen mainittu, toimi sekä Sofianlehdon että Reijolan lastenkodin lääkärinä tohtori R. Granholm.

Kullatorpan lastenkodissa, jonka isompaan rakennukseen on sijoitettu kehityksessään jäljellejääneitä lastentarhaiässä olevia ja pienempään rakennukseen eri ikäisiä syfilisiä lapsia, on niinikään yhteensä 35 hoitopaikkaa. Kodin johtajattarena toimi neiti A. Orola ja lastenhoitajattarina neidit A. Wright, K. Nässling, I. Hannén ja S. Hellberg. Lisäksi oli tässäkin lastenkodissa ompelija, joka ajoittain avusti Sofianlehdon lastenkodin ompelijaa, keittäjä ja 2 palvelijaa. Lääkärinä toimi vastaanottokodin ja koulukotien lääkäri, tohtori E. O. Lindén.

Toivolan koulukoti omine maatalouksineen Helsingin pitäjän Pakinkylässä on tarkoitettu korkeintaan 85 huonohoitoiselle kansakouluiässä olevalle

lapselle. Laitoksessa toimii vain suomenkielinen ala- ja yläkansakoulu, koska sinne sijoitetut ruotsinkieliset lapset voivat opiskella koulukodin lähellä sijaitsevassa Oulunkylän ruotsalaisessa kansakoulussa. Toivolan koulukodin johtajana toimi K. A. Kurkela ja opettajina V. Uusivirta ja neiti A. Järvinen elokuun 1 p:ään 1931 asti, jolloin hänen tilalleen tuli neiti R. Boxström. Varsinaisia opettajia on avustanut erinäisissä opetustehtävissä rouva L. Kurkela toimien samalla laitoksen kanslia-apulaisena ja tilapäisenä lasten hoitajattarena. Tässäkin koulukodissa on 3 eri oppilas-asuntolaa, joiden hoitajattarina toimivat neidit A. Eskola, H. Hirvonen ja L. Mäkelä, sekä lisäksi laitoksen aitauksen ulkopuolella sijaitsevaan rakennukseen järjestetty alaikäisistä lainrikkojista heidän asiainsa tutkintoaikana huolehtiva eristysosasto, joka oli kaitsija F. Korpelan valvonnan alainen. Koulukodin emännöitsijänä toimi neiti L. Kuittinen ja maataloustöiden johtajana P. Karvia. Näitä paitsi kuului laitoksen henkilökuntaan suutari, maataloustöiden johtajan apulainen, ompelija, keittäjä, karjakko ja 4 palvelijatarta.

Vastaanottokodin koululasten osastolle sijoitetut köyhäinhoidolliset lapset kävivät kaupungin kansakouluissa.

Lastenkotien silmälläpidosta huolehti lähinnä lastensuojelulautakunnan lastenhuoltotarkastaja, joka apulaisineen kodeissa käyden tarkkaili lasten hoitoa ja kasvatusta. Lasten terveydellisen puolen valvonta sekä ruokajärjestyksen määrääminen näissä kodeissa kuului lautakunnan lääkäreille aikaisemmin mainittua työnjakoa noudattaen.

Vuonna 1931 otettiin koteihin ja erosi niistä seuraavat määrät lapsia:

	Sofianlehdon pientenlasten koti.	Reijolan lastenkoti.	Kullatorpan lastenkoti.	Vastaanottokodin koululaisosasto.	Toivolan koulukoti.	Yhteensä.
Vuodelta 1930 hoitoon jääneitä	89	32	29	37	77	264
Vuoden 1931 aikana hoitoon otettuja	104	68	7	35	82	296
Yhteensä	193	100	36	72	159	560
Näistä:						
Luovutettiin vanhempain hoitoon ..	42	18	1	13	32	106
» toisen kunnan hoitoon	13	5	—	1	12	31
Sijoitettiin yksityishoitoon	9	28	—	5	5	47
Lähetettiin lastenhuoltolaitoksiin ..	14	1	6	14	12	47
» toiseen laitokseen	—	2	1	4	17	24
» sairaalaan	8	13	3	—	10	34
Kuoli	6	1	—	—	—	7
Yhteensä poistettuja	92	68	11	37	88	296
Vuoteen 1931 jääneitä	101	32	25	35	71	264
Jäljellä olevista oli:						
Poikia	58	20	14	24	43	159
Tyttöjä	43	12	11	11	28	105
Yhteensä	101	32	25	35	71	264
Avioliitossa syntyneitä	34	16	8	26	47	131
Avioliiton ulkopuolella syntyneitä ..	67	16	17	9	24	133
Yhteensä	101	32	25	35	71	264

Yksityishoitoon annettavia lapsia koetettiin, mikäli mahdollista, sijoittaa sukulaistensa luokse asumaan. Hoitokotien sopivaisuudesta hankittiin aina paikallisten asiamiesten tai köyhäinhoitolautakuntain välityksellä tarkat tiedot. Samoin on lasten hoitoa niissä koetettu valvoa tarkastuksien kautta, joita lautakunnan paikallisasiamiehet tai muut luotettavat henkilöt neljästi vuodessa toimittivat, laatien kustakin tarkastuksesta erikoisen selostuksen sosialiministeriön köyhäinhoitotoimiston tähän tarkoitukseen hyväksymille kaavakkeille. Myöskin lastenhuoltotarkastaja apulaisineen koetti eri seuduille tekemillään tarkastusmatkoilla valvoa, että kasvatus ja hoito kasvatuskodeissa on lasten ikä- ja kehityskautta vastaava. Kasvatuskodit olivat yleensä hyviä. Huonoiksi näyttäytyneistä hoitopaikoista siirrettiin lapset parempiin kasvatuskoteihin tai erinäisten syiden vaatiessa myöskin kaupungin omiin lastenhuoltolaitoksiin. Kaikki kouluiässä olevat hoitolapset saivat käydä kansakoulua, josta johtuvat koulumaksut lautakunta suoritti. Sitäpaitsi toimitti lautakunta 94 kansakoulukurssin suorittaneelle köyhäinhoidolliselle lapselle tilaisuuden saada taipumuksiensa mukaista ammatillista jatko-opetusta seminaareissa, kauppa-, maamies-, urkuri- ja talouskouluissa, konekirjoituskursseilla tai erilaisiin käsityöammatteihin valmistavissa laitoksissa, käyttäen tähän tarkoitukseen yhteensä 180,648: 35 markkaa, josta sosialiministeriö suoritti puolet nuorten elinkeino- ja ammattiopetukseen varaamistaan määrärahoista.

Paikallisasiamiehinä toimivat rouva A. Charpentier Espoossa, neidit M. Hoffman Kirkkonummella ja M. Malmgren Vihdissä, rouvat P. Bäcklund Siuntiossa ja M. Ekholm Helsingin pitäjässä, neidit H. Savimaa Tuusulassa, M. Byman Sipoossa ja M. Kielomaa Nurmijärvellä, rouvat L. Närvi Koskella T. l., L. Palomäki Lohjalla, E. Halonen Lapinlahdella ja H. Tikkanen Joroisissa, kansanopiston johtaja J. Kytömaa Ylivieskassa sekä maanviljelijät V. Jakola Sievissä ja A. W. Sinisalo Somerolla.

Turvattomain lasten osaston elätteelle antamien lasten vaihtuminen näkyy seuraavista luvuista:

	Yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuja. Kaupunk.	Maalle.	Yksityisiin perheisiin sijoitettuja. Kaupunk.	Maalle.	Yksityishoitoon sijoitettuja yhteensä
Vuodelta 1930 hoitoon jääneitä	206	271	435	759	1,671
Vuoden kuluessa hoitoon otettuja..	99	136	178	185	598
Yhteensä	305	407	613	944	2,269
Näistä:					
Siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan	9	9	11	26	55
Luovutettiin vanhempainsa hoitoon	21	44	46	56	167
» toisen kunnan hoitoon	6	11	12	9	38
» köyhäinhoitolautakunnan hoitoon	—	2	—	5	7
Pääsi ottolapseksi tai luovutettiin yksityishoitoon	8	6	8	3	25
Siirrettiin yleiselle kansliaosastolle ..	—	4	3	10	17
Otettiin kunnan lastenkotiin	1	7	6	4	18
» koulukotiin	—	4	5	9	18
» yksityisiin lastenkoteihin ..	4	2	8	15	29
» toiseen laitokseen	1	1	3	2	7

	Yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuja. Kaupunk.	Maalle.	Yksityisiin perheisiin sijoitettuja. Kaupunk.	Maalle.	Yksityishoitoon sijoitettuja yhteensä.
Otettiin sairaalaan	1	3	1	1	6
Poistettiin työkykyiseksi tultuaan	22	18	57	69	166
Kuoli	5	2	2	3	12
Yhteensä poistettuja	78	113	162	212	565
Vuoteen 1932 jääneitä	227	294	451	732	1,704
Jäljellä olevista oli:					
Poikia	103	150	192	394	839
Tyttöjä	124	144	259	338	865
Yhteensä	227	294	451	732	1,704
Avioliitossa syntyneitä	112	186	227	301	826
Avioliiton ulkopuolella syntyneitä	115	108	224	431	878
Yhteensä	227	294	451	732	1,704

Sotaorpoja oli kaikista turvattomain lasten osaston luetteloissa olevista hoitolapsista yhteensä 45.

Maaseudulle yksityishoitoon annettujen lasten sijoitusalueet selviävät seuraavasta luettelosta:

	Vuodelta 1930 jääneitä.	Vuonna 1931 hoitoon otettuja.	Vuonna 1931 poistettuja.	Vuoteen 1932 jääneitä.		Vuodelta 1930 jääneitä.	Vuonna 1931 hoitoon otettuja.	Vuonna 1931 poistettuja.	Vuoteen 1932 jääneitä.
Espoo	36	10	9	37	Pyhjärvi U.l.	4	2	6	—
Kirkkonummi	60	15	9	66	Marttila	1	—	—	1
Siuntio	21	5	6	20	Lapinlahti	4	—	—	4
Vihti	72	11	5	78	Joroinen	2	—	—	2
Helsingin pit.	64	20	25	59	Sievi	12	—	3	9
Tuusula	24	1	3	22	Loppi	1	—	1	—
Sipoo	34	1	5	30	Lohja	14	—	2	12
Janakkala	1	—	1	—	Eri kunnat [1]	330	93	122	301
Nurmijärvi	49	15	10	54	Yhteensä	759	185	212	732
Vähäkyrö	1	—	1	—					
Ylivieska	11	1	—	12	Näistä:				
Koski T. l.	1	—	—	1	Poikia	409	101	116	394
Somero	17	11	4	24	Tyttöjä	350	84	96	338

Lautakunnan vuonna 1931 hoitoonsa ottamia köyhäinhoitoavustukseen oikeutettuja lapsia oli kaikkiaan 2,829, kuten seuraavista luvuista ilmenee:

Edelliseltä vuodelta lautakunnan hoitoon jääneitä	1,935
Vuonna 1931 hoitoon otettuja	894
Vuonna 1931 poistettuja	861
Vuoteen 1932 hoitoon jääneitä	1,968

[1]) Näillä tarkoitetaan kuntia, joihin ei ole asetettu erityisiä asiamiehiä, vaan joissa lapset ovat asianomaisten köyhäinhoitoviranomaisten silmälläpidon alaisia.

Hoitomaksut yksityisiin lastenkoteihin ja yksityisperheisiin sijoitetuista lapsista vaihtelivat lasten iästä, terveydentilasta, kasvatusvanhempain sukulaisuudesta y.m. asiaan vaikuttavista seikoista riippuen kaupungissa 200 markasta 400 markkaan ja maaseudulla 150 markasta 250 markkaan tehden keskimäärin 2 vuotta vanhemmista lapsista n. 2,460 ja 2 vuotta nuoremmista, erikoishoitoa vaativista lapsista 4,800 markkaa vuodessa. Tuberkelitautisten lasten hoidosta maksettiin eri määrärahasta lastenkoti Droppenille 12 markkaa päivältä eli 360 markkaa kuukaudessa. Nämäkin lapset mukaanluettuina kohoavat keskimääräiset hoitomaksut n. 2,725 markkaan vuodessa. Kun lisäksi otetaan huomioon vieraiden kuntain velkomat koulumaksut sekä sairashoitokustannukset ja hellittävissä tapauksissa myönnetyt vaateavustukset, tulivat lautakunnan yksityishoitoon sijoittamat lapset aikaisemmin selostettuine jatko-opetuksineen maksamaan yhteensä [1]) 4,906,615: 60 markkaa eli keskimäärin noin 2,870 markkaa vuodessa kutakin lasta kohden.

Nuorisonhuoltojaosto. Jaostolle koulusta poisjääneiksi ilmoitettujen lasten luku, joka oli edellisenä vuonna 1,032, oli toimintavuonna ainoastaan 486. Tämä huomattava vähennys johtuu siitä, että vuonna 1930 ilmoitettiin jaostolle sekä suomen- että ruotsinkielisistä kansakouluista kaikki lukukausien aikana koulunkäynnissään epäsäännöllisiksi osottautuneet kansa- ja jatkoluokkien oppilaat sekä lisäksi ne keväällä kansakoulukurssin suorittaneet lapset, jotka eivät syksyllä kirjoittautuneet jatkoluokille, kun taas vuonna 1931 suomenkieliset kansakoulut eivät katsoneet tarpeelliseksi ilmoittaa jaostolle kansakoulukurssin suorittaneista 14 vuotta täyttäneistä lapsista, vaikkakaan nämä eivät olisi kirjoittautuneet kansakoulujen jatkoluokille tai muihin kouluihin. Ruotsinkieliset kansakoulut sitävastoin jatkoivat edelleenkin aikaisempaa ilmoitustapaa. Suoritettujen tiedustelujen ja kotikäyntien, jotka vuoden kuluessa nousivat 470:ään, tuloksena sekä kansliassa pidettyjen neuvottelujen kautta saatiin 215 lasta palaamaan kansakouluun. Muut lapset olivat keskeyttäneet koulunkäyntinsä seuraavista syistä:

Siirtyneet toiseen kouluun	136
Olivat ansiotyössä	57
Muuttaneet paikkakunnalta	55
Sairauden takia	10
Esitetty otettavaksi lautakunnan huostaan	13
Yhteensä	271

Edelleenkin oli jaoston käytettävänä 10,000 markan suuruinen määräraha rautatielippujen hankkimiseksi varattomille lapsille, jotka lähetettiin maalle viettämään kesää siellä asuvien omaistensa luona. Köyhäinhoidon mainittuja lippuja lapsilleen anoneiden vanhempain varattomuudesta antaman lausunnon perusteella jaettiin 240 meno- ja paluulippua.

Sellaisille varattomille lapsille, joilla ei ollut sukulaisia maaseudulla, toimitti jaosto kirjeellisten tiedustelujen ja sanomalehti-ilmoitusten avulla kesäkoteja. Kaikkiaan 322 lasta sai täten ilmaisen kesänviettopaikan, siihen lasketuna myöskin ne lapset, jotka lähetettiin Caritaksen ja Solhällan sekä Nuorten miesten kristillisen yhdistyksen kesäsiirtoloihin kuin myöskin 75 lasta, jotka pie-

[1]) Maksukykyisiltä vanhemmilta takaisin perittyjä korvauksia ja valtiolta sotaorpojen huollosta saatua 50 % avustusta lukuunottamatta.

nestä kuukausimaksusta saivat viettää kesänsä Knipnäsin siirtolassa sekä muutamissa yksityiskodeissa Siuntiossa, Sipoossa, Kirkkonummella ja Vihdissä.

Valtuuston tarkoitukseen myöntämällä 20,000 markan suuruisella määrärahalla järjestettiin kaupungissa kesäänsä viettäneille nuoremmille lapsille 4 leikkikenttää. Yksi näistä sijaitsi Hiekkarannassa, toinen Eläintarhassa Borgströmin patsaan edustalla olevalla nurmikolla, kolmas Vallilassa Mäkelänkadun varrella ja neljäs Vuorimiehenkadun ja Neitsytpolun välisellä aukealla. Kullakin kentällä toimi kaksi leikinohjaajaa; toiminta kesti kesäkuun 3 p:stä elokuun 3 p:ään. Ilmoittautuneita lapsia oli kaikkiaan 1,939, nimittäin 826 Hietarannassa, 390 Eläintarhan kentällä, 449 Vallilassa ja 274 Neitsytpolun kentällä; kutakin päivää kohden oli lapsia keskimäärin 110, 83, 114 ja 53. Leikkikenttien ohjelmassa oli erilaisia laulu- ja liikuntaleikkejä, urheiluharjoituksia ja kilpailuja urheilumerkkien saamiseksi, satujen kertomista, uintimatkoja, retkeilyjä y. m. viihtyisää ajanviettoa.

Alaikäisten katuammattilaisten silmälläpito kuuluu myös jaoston tehtäviin ja on lastenhuoltotarkastaja tässä asiassa ollut yhteistoiminnassa näiden ammattilaisten vakinaisten kaitsijain kanssa. Kengänkiillottajiksi pyrki 145 poikaa, joista hyväksyttiin 118. Ansiotoimintansa ohella ottivat nämä pojat ahkerasti osaa Nuorten miesten kristillisen yhdistyksen heille järjestämään kasvitarhatyöskentelyyn sekä urheilukilpailuihin ja veneretkiin.

Milloin kerjääviä lapsia on tavattu kaupungilla tai niistä on jaostolle ilmoitettu, on otettu selvää lasten kotioloista ja saatettu asia köyhäinhoitoviranomaisten tiedoksi mahdollista avustuksen saamista varten.

Vuoden kuluessa toimitettiin jaoston välityksellä toimipaikkoja 26 nuorelle tytölle.

Nuorisonhuoltajan ominaisuudessa lastenhuoltotarkastaja valvoi yleishyödyllisiin tarkoituksiin varatusta määrärahasta lautakunnan suosituksesta avustettujen yksityisten lastenkotien toimintaa ja antoi siitä eri selostuksen.

Aviottomain lasten osasto. Lastenvalvojan välittömässä johdossa toimivan aviottomain lasten osaston tärkeimpänä tehtävänä on ollut aviottomain lasten tiedusteleminen ja luetteloiminen, valmistavan tutkimuksen toimeenpano lapsiin ja niiden äiteihin nähden, äitien opastaminen lasten hoidossa, lasten sijoittaminen hoitokoteihin ja hoidon valvominen, isyyden tutkiminen ja elatussopimuksien aikaansaaminen sekä elatusavun periminen. Osaston kirjoihin merkittyjen valvonnan tai tiedustelunalaisten lasten luku oli seuraava:

	Alle 3 vuoden.	3—17 vuotiaita.	Yhteensä.
Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia	703	2,291	2,994
Uusia hoidokkeja	520	190	710
Poistettuja	227	285	512
Jäljellä vuoteen 1932	862	2,330	3,192

Valmistavan tutkinnon uuden aviottomain lasten luetteloon merkityn lapsen äidin kanssa on toimittanut naistarkastaja. Siinä on merkitty tarpeelliset tiedot lapsesta, äidistä ja isästä sekä ne todisteet, jotka äiti voi esittää isyyden selvillesaamiseksi. Näihin tietoihin perustuvat allaolevat yhdistelmät, jotka valaisevat vuoden lopussa jäljellä olevien lasten vanhempain siviilisäätyä ja ikää sekä ammattia tai säätyä:

Äitien siviilisääty:

Naimattomia	2,760
Leskiä tai laillisesti eronneita	182
Naineita	83
Tuntematon	167
Yhteensä	3,192

Isien siviilisääty:

Naimattomia	1,921
Leskimiehiä tai laillisesti eronneita	137
Naineita	234
Tuntematon	900
Yhteensä	3,192

Äitien ikä:

—15 vuotiaita	2
16—20 »	380
21—25 »	1,086
26—30 »	767
31—35 »	441
36—40 »	206
41— »	82
Tuntematon	228
Yhteensä	3,192

Isien ikä:

16—20 vuotiaita	140
21—25 »	654
26—30 »	543
31—35 »	293
36—40 »	195
41—50 »	117
51— »	36
Tuntematon	1,214
Yhteensä	3,192

Äitien ammatti:

Palvelijattaria	1,142
Tehtaissa työskent. naisia	588
Ompelijattaria ja modisteja	279
Konttoristeja ja myymäläapulaisia	234
Ulkotyöläisnaisia	222
Tarjoilijattaria	121
Pesijättäriä ja siivoojattaria	120
Kylvettäjiä ja hierojia	25
Kaupustelijoita y. m. pikkuliikkeen harj.	23
Ammattityöläisiä	20
Partureita ja kampaajia	16
Raitiovaunun konduktöörejä	15
Sairaanhoitajattaria	14
Taiteilijoita	5
Opettajattaria	2
Opiskelijoita	2
Ilman varsinaista tointa olevia	364
Yhteensä	3,192

Isien ammatti:

Tehdastyöläisiä	651
Ulkotyöläisiä	414
Käsityöläisiä	336
Ammattityöläisiä	182
Pikkuelink. harj. y. m. palv. miehiä	159
Sotilaita ja aliupseereja	152
Konttorist. ja myymäläapul.	152
Virkamiehia, suurliikkeen harj.	136
Renkejä ja ajomiehiä	125
Merimiehiä	88
Talonpoikia y. m.	84
Autonkuljettajia	52
Poliiseja	44
Opiskelijoita	44
Upseereja	24
Taiteilijoita	23
Raitiovaununkuljettajia	16
Mekanikkoja ja teknikkoja	14
Viinureita	8
Lääkäreitä	3
Ilman varsinaista tointa olevia	485
Yhteensä	3,192

Lasten sijoittamisessa äitejä avustivat naistarkastajat, jotka yksityisesti tiedustelemalla ja sanomalehdissä ilmoittamalla koettivat hankkia sopivia kasvatuskoteja. Hoitokustannukset — 300—400 markkaa kuukaudelta — tuottivat kuitenkin varattomille äideille suuria vaikeuksia lastensa sijoittamisessa.

Aviottomain lasten hoitoa valvoivat naisopastajat, jotka pitkin vuotta kodeissa käyden seurasivat lasten ruumiillista ja henkistä kehitystä sekä antoivat äideille ohjeita lasten järkiperäisessä hoidossa ja kasvatuksessa. Milloin lapsen ruumiillinen kehitys oli sellainen, että opastajat katsoivat hänen olevan erikoishoidon tarpeessa, käytettiin kasvattilasten hoitoa valvovan lautakunnan lääkärin apua.

Opastajat antoivat lasten olosuhteista seuraavat tiedot:

Äitinsä luona olevat lapset saivat:	%	Kasvatusäidin luo sijoitetut lapset saivat:	%
hyvän hoidon	40.1	hyvän hoidon	56.0
suhteell. hyvän hoidon	54.5	suhteell. hyvän hoidon	42.0
epätyydyttävän hoidon	5.4	epätyydyttävän hoidon	2.0
Yhteensä	100.0	Yhteensä	100.0

Äidin koti oli:		Kasvatusäidin koti oli:	
hyvässä kunnossa	45.7	hyvässä kunnossa	55.3
suhteell. hyvässä kunnossa	48.2	suhteell. hyvässä kunnossa	43.7
epätyydyttävässä kunnossa	6.1	epätyydyttävässä kunnossa	1.0
Yhteensä	100.0	Yhteensä	100.0

Osaston hoidokeista kuoli vuoden 1931 kuluessa 50, joista kuollessaan oli:

Äidin hoidossa	3	Pippingskjöldin äitien kodissa	1
Sairaalassa	31	Kasvatuskodissa	3
Lastenkodissa	7	Tuntem. paikassa	5
		Yhteensä	50

Lasten jakautuminen kuolemansyyn mukaan näkyy allaolevasta yhdistelmästä:

Keuhkokuume	15	Tapaturma	1
Synnynnäinen sydänvika	10	Vettä keuhkopussissa	1
Sydänhalvaus	4	Influensa	1
Myrkytys	3	Vatsatuberkuloosi	1
Suoli- ja vatsakatarri	2	Nystyrätauti	1
Mätää keuhkopussissa	2	Aivokalvotulehdus	1
Syöpä	1	Tuntematon syy	7
		Yhteensä	50

Isyyden lopullisen selvittämisen toimitti lastenvalvoja niiden tiedonantojen johdolla, joita äidit olivat antaneet lastensa isistä. Nämä selvittelyt tapahtuivat tavallisesti yhteisten neuvottelujen kautta, joita lastenvalvoja piti asianosaisten kanssa. Lastenvalvojan suorittama työ sekä saavutukset isyyden selvittämisessä ilmenevät seuraavista numeroista:

Edelliseltä vuodelta oli 35 oikeusjuttua vireillä ja otettiin uusia haasteita 115; 15 tapauksessa ei vastaajaa saatu haastetuksi, joten vuoden kuluessa käsiteltiin 135 juttua. Näistä voitettiin 73 juttua, 11 tapauksessa sovittiin haasteen tiedoksiannon jälkeen, 10 tapauksessa kumottiin kanne ja 41 juttua siirrettiin seuraavaan vuoteen.

Kanteen kumoaminen edellisissä 10 tapauksessa aiheutui seuraavista syistä: 1 tapauksessa teki vastaaja hänelle määrätyn valan, 5 tapauksessa olivat todistajain tiedot riittämättömät, 1 tapauksessa vastaaja esitti lääkärintodistuksen kyvyttömyydestään; 1 tapauksessa vanhemmat vihittiin ennen asian esilletuloa, 1 tapauksessa hovioikeus lausui ettei lastenvalvojalla ollut kannevaltaa ja 1 tapauksessa, korotuskanteen kysymyksessäollessa, hovioikeus katsoi, ettei korotukseen ollut aihetta esitetty.

Elatusvelvollisen sotapalveluksessaoloajaksi haettiin valtiolta sotilasavustusta valvonnan alaisille lapsille 9 tapauksessa. Tapaturmaisesti kuolleitten elatusvelvollisten jälkeen haettiin lapsille eläke 3 tapauksessa.

Muissa kuin elatusapuasioissa esiinnyttiin viran puolesta 4 rikosasiassa, 3 holhousasiassa, 3 konkurssiasiassa, 4 muussa siviilijutussa ja 2 ulosottovalitusasiassa.

Tämän lisäksi ajettiin 13 juttua virka-apuna vieraiden kuntain lastenvalvojille, joista 3 ulkomaalaisten viranomaisten pyynnöstä. Näiltä taasen saatiin oikeudenkäynnissä virka-apua 7 tapauksessa. Edellämaituista jutuista voitettiin 4, sovittiin 2, 4 jäi vireille seuraavaan vuoteen, 1 tapauksessa toimitettiin todistajain kuulustelu ja 2 juttua hävittiin todistajain puutteessa.

Sopimuksilla selvitettiin isyys lopullisesti 176 tapauksessa, joista, niinkuin sanottu, 11 tapauksessa vasta haasteen jälkeen, kun taas 68 tapauksessa asia jäi selvittämättä syystä, että asianomaiset asuivat yhdessä huolehtien itse lapsesta.

Edellämainittujen sopimusten lisäksi välitettiin muiden paikkakuntain lastenvalvojain anomuksesta 16 elatussopimusta Helsingissä asuvilta isiltä, kun taasen Helsingin lastenvalvoja sai virka-apua muiden paikkakuntien lastenvalvojilta ja muilta viranomaisilta muualla oleskeleviin isiin nähden 12 eri tapauksessa.

Osaston toimesta perittiin kertomusvuonna elatus- ja kasvatusavustuksia Helsingin kaupunkikuntaan kuuluville lapsille 966,054: 50 markkaa, josta isiltä kannettuja 909,054: 50 markkaa ja äideiltä saatuja 57,000 markkaa. Lisäksi välitettiin ulkokuntalaisille lapsille pääkaupungissa työansiolla oleskelevilta elatusvelvollisilta 87,992: 60 markkaa, joten siis osaston perimien elatus- ja kasvatusavustuksien yhteissumma oli kyseessäolevana vuonna 1,054,047: 10 markkaa.

Aviottomain lasten ja heidän äitiensä tilapäiseksi avustamiseksi oli osaston käytettäväksi varattu lautakunnan menoarvioon 65,000 markan suuruinen määräraha. Tästä käytettiin kaikkiaan 60,946: 75 markkaa, josta 29,513 markkaa kului todistajapalkkioihin sekä lastenvalvojan kansliamenoihin, 29,433: 75 markkaa jaettiin kotikävijäin esityksistä joko pieninä rahaavustuksina tai valmiina vaatekappaleina lapsensa kanssa suurimmassa ahdinkotilassa oleville äideille sekä 2,000 markkaa käytettiin joulujuhlan järjestämiseksi lapsille. Edellä mainitun rahamäärän lisäksi jaettiin Adolf Holmgrenin lahjoitusrahaston korkovaroista yhteensä 6,100 markkaa kehoituspalkintoina lapsensa hyvin hoitaneille imettäville äideille.

Ottolapsiksi hyviin lapsirakkaisiin perheisiin toimitettiin vuonna 1931 asianomaisten äitien suostumuksella 25 aviotonta lasta.

Lastenvalvojan varsinaisen holhouksen alaisena oli kertomusvuonna 88 lasta, joista 77 edelliseltä vuodelta siirtynyttä. Vuoden kuluessa lakkasi holhokkien täysi-ikäiseksitulon vuoksi 5 holhoustointa, joten näiden luku vuoden lopussa oli 83.

Lahjoitusrahastot. Lastensuojelulautakunnalle kuuluivat allamainitut lasten hyväksi lahjoitetut, rahatoimikonttorin hoidossa olevat rahastot, joiden pääoma ja käytettävissä olevat korkovarat joulukuun 31 p:nä 1931 nousivat seuraaviin määriin: Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto turvattomille äideille ja lapsille, pääoma 40,000 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarat 7,003: 15 markkaa; merikapteeni Lars Albert Grönholmin Helsingin orpolasten rahasto, pääoma 6,960 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarat 777: 05 markkaa; Bergman puolisoiden lahjoitusrahasto jatko-opetuksen hankkimiseksi turvattomille lapsille, pääoma 61,000 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarat 7,425: 85 markkaa.

Lastensuojelurahastoihin kuuluu myöskin aviopuolisoiden Gustaf ja Maria Hyvösen kaupungille lahjoittama omaisuus, jonka pääoma oli joulukuun 31 p:nä 1931 2,000,000 markkaa; korkovaroilla ylläpidetään Kotkankadun n:ossa 14 avattua lastenkotia hätääkärsiville suomea tai ruotsia puhuville lapsille. Lastenkodin hallintoa hoitaa lastensuojelulautakunnan valvonnan alainen viisijäseninen johtokunta, jonka lautakunta valitsee kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Tulot ja menot. Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat bruttomenot nousivat vuonna 1931 lautakunnan tilinpäätöksen mukaan 14,629,323: 10 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin:

Lastensuojelulautakunta	Smk	[1]) 922,052: 40
Kasvatuksellisesti laiminlyötyjen lasten koulukodit	»	3,260,585: 10
Vastaanotto- ja ammattioppilaskodit	»	538,008: 40
Elätteelleanto ja jatko-opetus	»	4,406,615: 60
Toivolan koulukoti	»	956,587: 65
Pikkulastenkodit	»	[2]) 1,981,446: 75
Keuhkotautisten lasten avustus lastenkoti Droppenissa	»	500,000: —
Lastenhoidon neuvola	»	14,978: 65
Aistiviallisten, tylsämielisten ja raajarikkoisten lasten erikoishoito ja opetus	»	215,676: 35
Muut lasten hoitokustannukset	»	192,833: 60
Maatilat ja erinäiset rakennustyöt	»	1,640,538: 60
	Yhteensä Smk	14,629,32: 10

Näiden menojen lisäksi oli rakennuskonttorin tilille viety huoneistojen korjauskustannuksia allamainituissa lastenhuoltolaitoksissa seuraavat määrät:

Sofianlehdon lastenkoti	Smk	15,203: 65
Reijolan lastenkoti	»	20,448: 25
Kullatorpan lastenkoti	»	40,771: 25
Toivolan koulukoti	»	107,137: 90
Vastaanotto- ja ammattioppilaskodit	»	18,409: 05
Bengtsårin koulukoti	»	107,669: 10
Ryttylän koulukoti	»	127,180: 15
Toivoniemen koulukoti	»	28,585: 70
	Yhteensä Smk	465,405: 05

[1]) Tähän sisältyy kaluston ostoon myönnetty 12,411: 05 markan määräraha. — [2]) Tähän sisältyy 63,685: 60 markan määräraha askarteluhiekkatarhan ja lepohallin teettämiseen Sofianlehdon pientenlastenkodin alueelle.

Lastensuojelutoiminnasta aiheutuneet tulot nousivat vuonna 1931 5,959,038: 15 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin:

Koulukotien valtionapu vuodelta 1931			Smk	1,700,000: —
Tuloja koulukotien oppilastöistä			»	66,294: 60
Korvausta lastenhoidosta:				
valtiolta	Smk	602,051: 50		
vierailta kunnilta	»	841,814: 20		
yksityisiltä	»	372,132: 85	»	1,815,998: 55
ammattioppilaskodin hoidokeista			»	31,100: —
Bengtsårin tila			»	462,335: 40
Toivoniemen tila			»	243,282: 85
Ryttylän tila			»	431,804: 60
Toivolan tila			»	342,727: 85
Luontoisetuja			»	[1]) 865,494: 30
			Yhteensä Smk	5,959,038: 15

Kun vähennetään nämä tulot kustannusten yhteissummasta, 15,094,728: 15 markasta, jää kaupunkia rasittaviksi nettomenoiksi 9,135,690 markkaa, mikä on 358,207: 14 markkaa vähemmän kuin vastaava summa edellisenä vuonna. Henkikirjoissa olevaa asukasta kohti bruttomenot nousivat 72: 09 markkaan ja nettomenot 43: 63 markkaan.

Koulukoteihin kuuluvien tilojen maatalouskirjanpidossa, jossa on otettu huomioon myöskin vuoden lopussa olevat maatalousvarastot, tehtiin tilinpäätös siten, että laitosten käyttämistään rakennuksista maatiloille suorittamat vuosivuokrat Bengtsårissa 197,000 markkaa, Toivoniemellä 53,100 markkaa, Ryttylässä 249,000 markkaa ja Toivolassa 96,600 markkaa, eli siis yhteensä 595,700 markkaa, joista laitosten tuloihin sisältyy 35 % valtioapu, siirrettiin kaupunginkassaan kaupungin näihin kiinteistöihin sijoittamain pääomain korkojen korvaukseksi. Näiden suorituksien jälkeen osoitti maataloustilien päätös Ryttylässä 19,372: 45 markan voittoa, josta kuitenkin 15,000 markkaa siirrettiin maanparannustilille aikaisempain salaojituskustannusten lyhennykseksi. Toivolan maatalous tuotti 5,495: 05 markan ja Toivoniemen tila 2,400: 30 markan voiton, kun taasen Bengtsårin maataloustilinpäätös osoitti 9,674: 50 markan suuruista tappiota. Maatilojen yhteiseksi voitoksi jäi näinollen ainoastaan 2,593: 30 markkaa, mikä mainittujen laitosten valtionapua koskevassa lopputilityksessä on vähennetty valtionavun perusteena olevista vuosimenoista.

Eri laitosten suoranaiset menot, ainoastaan luontoisedut poisluettuina, nousivat seuraaviin määriin:

		Kaikkiaan.	Lasta ja päivää kohti.	Lasta ja vuotta kohti.
Sofianlehdon lastenkoti	Smk	1,012,983: 80	28: 47	10,392: 06
Reijolan lastenkoti	»	344,985: 10	36: 96	13,488: 97
Kullatorpan lastenkoti	»	284,840: —	29: 16	10,642: 50
Toivolan koulukoti	»	813,477: 65	28: 08	10,250: 62
Vastaanottokoti	»	360,827: 75	22: 78	8,315: 58
Ammattioppilaskoti	»	125,150: 65	17: 84	6,510: 83
Bengtsårin koulukoti	»	1,046,505: 20	31: 67	11,558: 52
Tavolan »	»	160,668: 65	20: 78	7,583: 61
Ryttylän »	»	1,380,208: 80	26: 83	9,792: 90
Toivoniemen »	»	331,353: 45	27: 93	10,194: 20
Yhteensä	Smk	5,861,001: 05	27: 83	10,158: 44

Jos otetaan huomioon myöskin tilojen tilille viedyt korjauskustannukset, 2,159: 30 markkaa, sekä rakennuskonttorin suorittamat lastenhoitolaitosten kunnossapitokustannukset, 465,405: 05 markkaa, saadaan keskikustannukseksi lasta ja päivää kohti kaikissa laitoksissa 30: 05 markkaa ja lasta ja vuotta kohti 10,968: 83 markkaa.

Edelliseen vuoteen verrattuna alenivat hoitokustannukset melkein kaikissa laitoksissa. Suurin hoitokustannusten alentuminen ilmeneikse Sofianlehdon ja Reijolan lastenkodeissa, mikä johtuu suurimmalta osaltaan siitä, että näiden laitosten edellisenä vuonna suhteellisen korkeisiin kustannuksiin sisältyi melkoinen määrä perustamisluontoisia kalustohankintoja. Kullatorpan lastenkodissa tällä kertaa esiintyvä päiväkustannusten kohoaminen aiheutuu, paitsi jonkin verran suuremmista kokonaismenoista, syfiliittisten lasten osastolla entistä pienemmästä hoitopäivien luvusta.

Kokonaiskustannukset jakautuivat seuraaviin eriin:

Palkkaukset	Smk	2,283,964: 40
Vuokrat, lämpö ja valo	»	1,217,705: 80
Ruokinta	»	1,088,581: 05
Vaatetus ja kalusto	»	[1]) 785,417: 35
Muut menot	»	523,351: 20
Yhteensä	Smk [1])	5,899,019: 80

Seuraava taulukko osoittaa kaupungin menot [2]) elatuspäivää kohti lastensuojelulautakunnan alaisista laitoksista vuonna 1931:

Menoerät.	Sofianlehdon lastenkoti.	Reijolan lastenkoti.	Kullatorpan lastenkoti.	Toivolan koulukoti.	Vastaanottokoti.	Ammattioppilaskoti.	Koulukoti. Bengtsär.	Tavola.	Ryttylä.	Toivoniemi.	Kaikkiaan.
	Penniä.										
Palkkaukset	1,111	1,832	1,439	1,135	730	342	1,197	1,039	956	1,187	1,085
Vuokrat, lämpö ja valo	274	324	249	533	732	657	889	244	717	571	578
Ruokinta	523	644	435	589	453	557	486	461	489	596	517
Vaatetus ja kalusto	498	467	460	264	209	103	422	208	347	260	355
Muut menot	441	429	333	287	154	125	173	126	174	179	248
Yhteensä	2,847	3,696	2,916	2,808	2,278	1,784	3,167	2,078	2,683	2,793	2,783

Lastenhoidonneuvonta. Tehtaankadun 1:ssä sijaitsevassa lastensairaalassa vuoden lopulla avatun kunnallisen lastenhoidon neuvolan hoitajatar, terveyssisar L. Soini, antoi toiminnastaan seuraavan selostuksen:

Helsingin kunnallinen lastenhoidon neuvonta-asema alotti toimintansa syyskuun 1 p:nä 1931, joskin ensimmäiset viikot kuluivat käytännölli-

[1]) Tähän sisältyvät yksityishoitoon lähetettyjen lasten vaatetusmenot 38,018: 75 markkaa. — [2]) Lukuunottamatta toimihenkilökunnan luontoisetujen, elätteelle annettujen lasten vaatetuksen ja rakennuskonttorin määrärahoilla suoritettujen korjausten aiheuttamia kustannuksia. Ks. myös Helsingin kaupungin tilasto V. 16. 1931.

sissä järjestelyissä ja varsinaiseen huoltotyöhön voitiin ryhtyä vasta syyskuun 27 p:nä, joksi päiväksi oli määrätty ensimmäinen lääkärin vastaanottotilaisuus. Neuvonta-asema, jonka lääkärinä toimi lääketieteenlisensiaatti U. Muroma, työskenteli vaatimattomissa ulkonaisissa oloissa käyttäen vastaanotto- ja odotushuoneinaan 2 huonetta lastensairaalan poliklinikan huoneistosta.

Neuvonta-aseman piiri oli alueeltaan sangen laaja. Siihen kuuluivat Kruununhaka Liisankatuun asti, Katajanokka, Kaivopuisto, II ja III kaupungin osat sekä Suomenlinna. Lääkärin vastaanottoja terveille 0—7 vuotisille lapsille pidettiin 2 kertaa viikossa, tiistaisin ja perjantaisin klo 14—15.

Kirjoissa oli keskimäärin 95 lasta kuukaudessa. Joulukuun 31 p:nä 1931 oli kirjoissa 127 lasta. Lääkärin vastaanottoja oli kaikkiaan 26 ja oli näillä käyneiden yhteismäärä 320.

Kotikäyntejä tehtiin yhteensä 483, niistä 13 sairaskäyntiä. Sairastapauksista oli 1 ripulia, 1 katarria, 1 tulirokkoa, 1 ihottumaa; muut yskää, nuhaa ja kuumetta.

Kansliatyötä, siihen luettuna lääkärin vastaanotot, kurssien pito y. m. neuvonta-asemalla tapahtunut toiminta, suoritettiin 233 tuntia.

Laitoshoitoon toimitettiin 6 lasta.

Avustusta annettiin 6 kotiin, 3:lle vaatteita ja 3:lle lapselle lääkkeitä.

Äitien valistamiseksi pidettiin syksyllä luentosarja pikkulastenhoidossa. Osanottajia oli 28, joista 11 lastensuojelulautakunnan luetteloissa olevien aviottomien lasten äitejä. Lastentarhoissa pidettiin 2 esitelmää ehkäisevästä lastenhuoltotyöstä ja työttömille naisille niinikään 2 esitelmää pikkulapsen hoidosta. Lisäksi on äideillä ollut tilaisuus n. k. terveyssisaren vastaanottotunneilla kysellä ja neuvotella lastenhoitoa koskevista asioista. Näitä vastaanottoja oli joka päivä klo 14—15; niillä käyneiden lukumäärä oli 110.

Lääkintöhallituksen toimeenpanemien terveyssisarkurssien oppilaista kukin seurasi 2 viikon aikana neuvonta-aseman käytännöllistä työtä. Samoin saivat harjoittelevat lääketieteenkandidaatit olla lasten vastaanottotilaisuuksissa mukana.

Ilmaista valohoitoa annettiin 3:lle neuvonta-aseman kirjoissa olevalle lapselle lastensairaalan poliklinikalla.

Neuvonta-asema pyrkii vaikuttamaan lastenhoidon kohottamiseksi kodeissa opastaen ja tukien äitejä heidän edesvastuullisessa tehtävässään, jotta lapset voisivat häiriöittä kehittyä terveiksi yksilöiksi.

Terveydenhoito. Lastenhuoltolaitoksissa vallinneesta terveydentilasta ja hygienisistä olosuhteista antoi kumpikin lastensuojelulautakunnan lääkäreistä eri kertomuksen, joista vastaanotto- ja ammattioppilaskoteja, Kullatorpan lastenkotia sekä koulukoteja valvovan lääketieteenlisensiaatti E. O. Lindénin selostus oli seuraavansisältöinen:

Huhtikuun 6 p:nä lääkäri kävi Bengtsårin koulukodissa, tutkien sen kaikki lapset. Kaksi trakomiin viittaavaa tapausta voitiin todeta, joista toinen Södergårdissa ja toinen Midgårdissa. Lievempää influenssaepidemiaa oli ollut liikkeellä kevättalvella. Lääkärin käydessä laitoksessa terveydentila kuitenkin oli hyvä. Poika, jonka ränteessa epäiltiin olevan tuberkelia, lähetettiin Helsinkiin sairauden toteamista ja mahdollista käsittelyä varten.

Syyskuun 6 p:nä lääkäri kävi uudelleen Bengtsårissa. Kaksi trakoomia sairastavaa lähetettiin Hankoon rullattavaksi ja kolmannellakin pojalla oli lievää silmäkatarria, jota piti hoidettaman kotona. Södergårdissa oli syyhelmää muistuttavaa ihotautia jälleen esiintynyt. Koulurakennus oli vasta

maalattu ja kaikissa suhteissa tarkoituksenmukainen. Östergårdin käymäläkin oli uusittu ja hyvässä kunnossa. Lasten painonlisäys oli normaali. Työjärjestystä vastaan ei ollut mitään muistuttamista ja muuten vallitsi laitoksessa yleensä siisteys ja järjestys. Pieniä tilapäisiä sairauksia hoidettiin. Terveydentila oli ollut hyvä viime käynnin jälkeen ja oli silläkin kertaa moitteeton. Kaikki 90 poikaa tutkittiin.

Toukokuun 24 p:nä lääkäri kävi Toivoniemen koulukodissa, jossa kaikki 35 lasta tutkittiin. Terveydentila oli ollut hyvä ja olivat lapset silloinkin terveitä. Painonlisäys oli normaali. Vesipumppua käyttävälle tuulimoottorille oli järjestetty varavoimaa sähkölaitteiden avulla.

Samana päivänä lääkäri kävi myöskin Tavolan koulukodissa, missä kaikki 22 lasta tutkittiin. Näistä asui 17 laitoksen oppilasasuntolassa ja 5 ympäristön taloissa. Terveydentila oli ollut hyvä ja olivat lapset myös silloin terveitä. Henkisesti olivat kaikki lapset kehityskykyisiä ja havaittiin heissä huomattavaa edistymistä. Painonlisäys oli normaali.

Elokuun 12 p:nä lääkäri kävi Ryttylän koulukodissa. Terveydentila oli ollut suhteellisen hyvä. Kevättalvella tosin olivat useat lapset sairastaneet lievää influenssaa ja myöhemmin muutamat anginaa. Kaksi näistä sairastui sittemmin munuaistulehdukseen ja toimitettiin Marian sairaalaan Helsinkiin. Yhdellä lapsella oli sillä kertaa angina. Ainoastaan kahdella oppilaalla todettiin olevan strumantapaista. Ehkäisevää jodikäsittelyä määrättiin jatkettavaksi antamalla jodinsekaista suolaa lehmille sekä tippa joditinkturia viikossa jokaiselle lapselle. Erilaisia pikku sairauksia käsiteltiin. Lasten painonlisäys oli normaali. Siisteys ja järjestys vallitsi laitoksessa kaikkialla.

Elokuun 20 p:nä toimitettiin tavanomainen vuositutkimus Kullatorpan lastenkodissa. Eräs 17 vuotias poika määrättiin siirrettäväksi syfiliittiseltä osastolta Toivolaan voidakseen osallistua työhön ja jatko-opetukseen. Kaksi lasta, joita ei edelleen tarvitse käsitellä synnynnäisen syfiliksen vuoksi, katsottiin voitavan sijoittaa kumpaan rakennukseen tahansa tilasuhteiden mukaan. Kaksi syfiliittisen osaston lapsista oli tosin kouluiässä, mutta kumpikin kehityksessään jäljellejääneitä, minkä vuoksi heidän kouluun panemisensa katsottiin parhaaksi siirtää vielä vuodeksi eteenpäin. Alarakennuksen pienin makuuhuone voitaisiin määrättyjä varovaisuustoimenpiteitä noudattaen luovuttaa neljän ylähuvilassa olevan lapsen makuuhuoneeksi.

Viisi imbecilleille ja debileille varatussa ylähuvilassa asuvaa lasta määrättiin siirrettäväksi Toivolaan koulunkäyntiä varten. Nämä olivat kaikki kehityksessään jäljellejääneitä ja tulevat todennäköisesti joutumaan apukouluun. Kaksi idioottia, joista oli haittaa muille lapsille, olisi, mikäli mahdollisuuksia ilmenee, saatava sijoitetuiksi joko diakonissalaitoksen Helsingissä ylläpitämään tylsämielisten lasten huoltolaan tahi samanlaiseen laitokseen Sortavalaan. Muuten oli kaikkien tämän osaston lasten henkinen kehitys edistynyt varsin hyvin.

Terveydentila Kullatorpassa oli sillä kertaa hyvä. Maaliskuussa oli ilmennyt useita influenssatapauksia ja kesällä olivat useat lapset sairastaneet lievää influenssaa sekä pari lasta anginaa. Lokakuussa oli niinikään esiintynyt pari influenssatapausta; yksi lapsi lähetettiin Marian sairaalaan, katarrisen keuhkotulehduksen vuoksi.

Toivolan koulukodissa sattui vuoden alussa ja keväämmälläkin useita tulirokkotapauksia lasten ja keittiöhenkilökunnan keskuudessa sekä lisäksi myöskin opettajain lapsissa; viimeinen tapaus ilmeni toukokuun 29 p:nä. Tammikuussa oli sitäpaitsi influenssa hyvin yleinen ja yksityisiä angina-

tapauksia ilmeni tammi- ja helmikuussa. Toukokuussa todettiin muutamain lasten potevan vesirokkoa sekä kesäkuussa kahden keuhkotulehdusta ja heinäkuussa havaittiin tuberkuloottista keuhkopussintulehdusta yhdessä lapsessa, joka toimitettiin Helsingin kaupungin tuberkuloosisairaalaan. Heinäkuussa lääkäri kävi Toivolassa valitakseen sieltä Tavolaan parhaiten soveltuvia lapsia. Kuudesta ehdotetusta havaittiin ainoastaan kaksi sopivaksi.

Marraskuun 1 p:nä lääkäri suoritti Toivolassa tavanmukaisen vuositutkimuksen. Silloin oli laitoksessa 76 lasta. Näistä olisi usean paikka ollut parhaiten apukoulussa ja pari tyttöä osoittautui sopivaksi joko Perttulaan tai Kuhankoskelle. Lapset olivat sillä kertaa hyvin terveitä ja laitoksessa vallitsi yleinen siisteys ja järjestys. Toivolassa vuoden kuluessa ilmenneet lukuisat kulkutautitapaukset johtuivat osaksi siitä, että tämä koulukoti, vaikka onkin Helsingin ulkopuolella, joutuu toimimaan tavallaan vastaanottokotina, joten hoidokkien vaihtuminen tulee siellä olemaan suuri eikä vastatulevien lasten eristämiseen ole puutteellisten huoneisto-olojen vuoksi mahdollisuuksia.

Vastaanottokodissa ilmeni useita kulkutautitapauksia vuoden kuluessa. Helmikuussa esiintyi lukuisia influenssatapauksia ja kaksi influenssasta saamaansa keuhkotulehdusta sairastavaa lasta lähetettiin Marian sairaalaan. Maaliskuussa oli lukuisia anginatapauksia ja lokakuussa ilmeni useissa epideemistä suukatarria ja marraskuussa jälleen influenssaa. Joulukuun 14 p:nä sairastui eräs lapsi tulirokkoon, kaksi päivää senjälkeen kuin hänet oli otettu laitokseen. Onneksi ei kukaan kodin muista lapsista saanut hänestä tartuntaa.

Vuositutkimus toimitettiin joulukuun 13 p:nä ja todettiin kodissa vallitsevan yleinen järjestys ja siisteys. Lutikoita oli kuitenkin näyttäytynyt silloin tällöin, mutta pidettiin niitä tarkasti silmällä.

Ammattioppilaskodissa olivat olosuhteet samanlaiset kuin vastaanottokodissa.

Olisi harras toivomus saada vastaanottokoti niin laajennetuksi, ettei Toivolan koulukotia tarvitsisi käyttää samanlaiseen tarkoitukseen ja että vastatulleille lapsille voitaisiin järjestää eristysosasto.

Koska lastensuojelulautakunnan kummankin lääkärin täytyy hoitaa toistensa tehtäviä kesälomain aikana, toimi lääketieteenlisensiaatti Lindén toukokuun lopusta alkaen kesäkuun viimeisiin päiviin asti oman virkansa ohella lääketieteenlisensiaatti Granholmin sijaisena. Terveydentila Sofianlehdon pikkulastenkodissa oli tänä aikana häiriytynyt yleistyneen influenssaepidemian takia, johon liittyi vielä useita keuhkokomplikaatioita.

Elokuun 8—10 p:nä lääketieteenlisensiaatti Lindén kävi valtion ylläpitämissä Kuhankosken, Pernasaaren ja Järvilinnan laitoksissa, joissa on helsinkiläisiä lapsia ja jotka samalla tarkastettiin. Näistä laitoksista saattoi paljon oppia.

Koulukoteihin sijoitettujen lasten hampaidenhoidosta huolehti kaupungin kouluhammasklinikan johtaja T. H. J. Ekman suorittaen hampaiden korjaamiset kauempana sijaitsevissa laitoksissa lautakunnan tätä tarkoitusta varten hankkimilla välineillä. Vastaanotto- ja ammattioppilaskodin hoidokit sekä Toivolan koulukodin oppilaat kävivät tarpeen vaatiessa kouluhammasklinikassa.

Sofianlehdon pientenlastenkodista sekä Reijolan lastenkodista huolehtiva lääketieteenlisensiaatti R. Granholm jätti seuraavansisältöisen kertomuksen:

Samoinkuin edellisenä vuonna esiintyi lukuisia influenssatapauksia ja muita sairauksia Sofianlehdon pientenlastenkodissa olevien lasten hengityselimissä ja monet näistä sairaustapauksista olivat vaikeanlaatuisia, joihin

liittyi jälkitauteina tulehdusta keuhkoissa, keuhkopussissa, munuaistiehyeessä y. m. Myöskin suuri osa lastenkodin henkilökuntaa sairasti talven ja kevään kuluessa joko influenssaa tahi anginaa, minkä johdosta laitoksen työvoimat olivat ajoittain tuntuvasti vähentyneet. Syksyllä sairastui kaksi lasta tulirokkoon ja muutamia päiviä myöhemmin tarttui sama tauti kolmeen hoitajatarharjoittelijaan ja parin viikon kuluttua sairastui edelleen vielä yksi harjoittelija. Jokainen sairastunut lähetettiin viipymättä kulkutautisairaalaan. Mistä tauti oli saanut alkunsa, ei voitu varmuudella todeta, mutta näytti ilmeiseltä, että joku kaupungissa asuvista sairaanhoitajattarista, jotka harjoittelivat lastenkodissa täydennyskurssiensa aikana, oli tuonut sen tullessaan. Eräs osastonhoitajatar sai trakoomin, mutta lapsissa ei tätä tautia onneksi esiintynyt.

Kodissa hoidetuista lapsista kuoli vuoden kuluessa 8, joista 2 Marian sairaalassa. Kuolleista lapsista oli 6 alle 1 vuoden ja 2 1—2 vuotiaita. Kuolemansyy oli 2:ssa tapauksessa keuhkokuume, 2:ssa synnynnäinen sydänvika, 1:ssä mätää keuhkopussissa, 1:ssä synnynnäinen heikkous ja 1:ssä synnynnäinen sappitiehyeiden epämuodostus. Erään kuolemantapauksen syytä ei ole voitu varmuudella selvittää, vaikka toimitettiin oikeuslääketieteellinen ruumiinavaus. Jäi epäselväksi, oliko lapsen kuolema aiheutunut thynnicolymfatisesta ruumiinrakenteesta vai hoitajattaren huolimattomuudesta. Neljä kuolleista lapsista eivät olleet alkujaankaan elinkykyisiä joko synnynnäisen heikkouden tai vaikeain epämuodostumain takia. Pientenlastenkodissa oli kaikkiaan 193 lasta, joten kuolleisuusprosentti siis oli 4.17.

Sairaustapaukset näkyvät lähemmin seuraavasta yhdistelmästä:

Sairauden laatu.	0—1 v. lapsia.	Yli 1 v. lapsia.	Yhteensä.	Niistä sairaaloissa hoidett.
Influenssa	23	30	53	—
Henkitorvenkatarri	16	7	23	—
Vatsa- ja suolikatarri	9	3	12	—
Korvatulehdus	7	4	11	—
Keuhkotulehdus	7	1	8	1
Angina	1	6	7	—
Suulimakalvon tulehdus	—	7	7	—
Ihottuma	4	3	7	—
Synnynnäinen heikkous	7	—	7	—
Virtsa- ja munuaistiehyeiden tulehdus	6	—	6	—
Lievä riisitauti	6	—	6	—
Tylsämielisyys	2	3	5	—
Kaularauhasten tulehdus	3	1	4	—
Veren vähyys	2	2	4	—
Synnynnäinen sydänvika	4	—	4	—
Kouristus	2	1	3	—
Mätää keuhkopussissa	1	1	2	2
Silmäkatarri	—	2	2	—
Tulirokko	—	2	2	2
Keuhkotuberkuloosi	1	—	1	1
Ruusu	1	—	1	1
Hinkuyskä	—	1	1	1
Vesirokko	1	—	1	—
Tippuri	1	—	1	—
Imu- ja thymusrauhasen suurentuminen	1	—	1	—
Synnynnäinen sappitiehyeiden epämuodostus	1	—	1	—
Yhteensä	106	74	180	8

Lukuisat sairaustapaukset vaikuttivat luonnollisesti huomattavassa määrin ehkäisevästi lasten kasvuun ja kehitykseen, mutta loppukesällä ja syksyllä on tilanne yleensä ollut tyydyttävä.

Reijolan lastenkodissa esiintyi viime talvena useita hinkuyskätapauksia keskeyttäen lasten vastaanottamisen tähän kotiin pidemmäksi ajaksi. Eräs eristysosastoon otetuista lapsista sairastui kohta tähän tautiin ja aiheutti tartunnan muihinkin lapsiin tällä osastolla. Joku aika myöhemmin palasi yksi lapsi Marian sairaalasta ja sijoitettiin hänet, jotta ei saisi hinkuyskää, terveiden lasten osastolle isompaan rakennukseen, mutta pian todettiin sama tauti tässäkin lapsessa, joka oli saanut tartunnan sairashuoneessa vähän ennen sieltä pääsyään. Useimmat lapset myöskin terveiden lasten osastolla saivat täten hinkuyskän. Onneksi oli tämä suhteellisesti lievää laatua. Kuitenkin se kehittyi eräässä pojassa tuberkuloottiseksi vatsakalvontulehdukseksi. Poika siirrettiin kulkutautisairaalaan ja muutettiin myöhemmin sieltä tuberkuloosisairaalaan, missä hän kuoli. Myöskin useita pussitauti- ja influenssatapauksia on esiintynyt.

Eräs 3-vuotias tyttö, joka pienenä menetti toisen silmänsä gonorrisen silmätulehduksen johdosta, on henkisestikin hyvin jäljellejäänyt ja ilmeisesti kuuro kummaltakin korvaltaan (mitä ei kuitenkaan korvatautien spesialistikaan ole voinut vielä täysin varmasti todeta). Jotkut muistakin lapsista olivat jonkin verran henkisesti jäljellejääneitä. Lasten ruumiillinen kehitys oli yleensä ollut tyydyttävä.

Reijolan lastenkodissa sattuneet sairaustapaukset ilmenevät seuraavasta taulukosta:

Sairauden laatu:		Sairauden laatu:	
Hinkuyskä	23	Ihottuma	2
Pussitauti	19	Tippuri	2
Influenssa	15	Suulimakalvon tulehdus	1
Henkitorvenkatarri	6	Tulirokko	1
Angina	5	Tub. vatsakalvontulehdus	1
Keuhkotulehdus	3	Munuaistulehdus	1
Nielurauhasten häiriö	2	Trakoomi	1
Korvatulehdus	2		
		Yhteensä	84

Kun kodissa hoidettiin vuoden kuluessa 100 lasta, joista yksi kuoli, on kuolleisuusprosentti niinmuodoin 1.o.

Gustaf ja Maria Hyvösen lastenkodin johtokunta antoi seuraavan selostuksen lastenkodin hoidosta ja hallinnosta vuonna 1931.

Hyvösen lastenkodin hallintoa hoitaa lastensuojelulautakunnan kolmeksi vuodeksi kerrallaan valitsema ja lautakunnan alainen viisijäseninen johtokunta lahjoittajain testamentin ja lastenkotia varten vahvistetun johtosäännön määräysten mukaisesti. Johtokunta valitsee vuosittain keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Vuonna 1931 lastensuojelulautakunta valitsi kodin johtokuntaan seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi edel-

leen tarkastaja M. Sillanpään, taloudenhoitaja S. Ojanteen, lastentarhanjohtajatar I. Poppiuksen, varatuomari L. Silveniuksen sekä sanotusta jäsenyydestä toistaiseksi kieltäytyneen tohtori F. Hisingerin tilalle professori A. Ylpön. Sihteerinä toimi kodin johtajatar I. Siirala. Johtokunta kokoontui tarvittaessa, käsitellen, paitsi talousarvion laadintaa, lasten koulunkäyntiä koskevia asioita, vähälahjaisten lasten sijoitusta heille sopiviin laitoksiin, täten vapautuvien paikkojen uudelleen täyttämistä, vakinaisen kesäkodin hankkimismahdollisuuksia sekä välttämättömiä korjauksia. Toiveet lämpöjohtojen teettämisestä keväällä lastenkodin taloon eivät toteutuneet, vaan suunnitelma jäi odottamaan otollisempia aikoja. Lastenkodin johtajattarena oli, kuten jo mainittiin, sairaanhoitajatar I. Siirala ja hänen apunaan lastentarhanopettajatar, kaksi lastenhoitajatarta ja tarpeellinen keittiöhenkilökunta. Kodin lääkärinä toimi lääketieteenlisensiaatti R. Granholm.

Lapsia oli kodissa 30, 2—17 vuotiaita tyttöjä ja poikia. Elatuspäiviä oli 10,315. Vanhin tytöistä oli päätettyään kansakoulun toisen jatkoluokan hoitajattarien apulaisena ja siivoojana kodissa. Vanhimmat kävivät ammattikouluissa ja kansakoulun jatkoluokilla, nuoremmille piti kodissa oleva lastentarhanopettajatar lastentarhaa. Koulutöittensä ohella tekivät lapset kotiaskareita, siivosivat huoneensa ja auttoivat keittiössä. Tytöt tekivät käsitöitä ja pojat veistivät.

Kesä vietettiin Kauniaisissa erittäin kauniilla paikalla olevassa Margaretebergissä. Paikka oli monessa suhteessa sopiva, mutta uintimahdollisuudet olivat hyvin rajoitetut syystä että lähellä oleva lampi oli matala. Ruuan saanti oli vaikeata.

Johtokunnan laatima talousarvio ja lastenkodin todelliset menot sekä kustannukset lasta ja elatuspäivää kohti käyvät selville seuraavasta yhdistelmästä:

Menoerä.	Määrärahat johtokunnan laatiman menoarvion mukaan, Smk.	Todelliset menot, Smk.	Kokonaiskustannukset lasta ja päivää kohti, Smk.
Palkat	125,880: —	112,287: —	10.89
Talousmenot	106,110: —	70,671: —	6.85
Vaatetus	25,000: —	24,882: 15	2.41
Kalusto	15,000: —	17,404: 70	1.69
Lämpö ja valo	26,060: —	20,967: 05	2.03
Kulunkimenot	30,000: —	29,071: 75	2.82
Korjaukset	10,000: —	—	—
Yhteensä	338,050: —	275,283: 65	26.69

XIII. Väliaikainen kotitalousjohtokunta.

Väliaikainen kotitalousjohtokunta antoi 1931 vuoden toiminnastaan seuraavan selostuksen:

Kun sosialilautakunta silloisessa muodossaan lopetettiin vuoden 1930 lopulla eikä kaupunginvaltuusto hyväksynyt kotitalouslautakunnan perustamisesta tehtyä ehdotusta, valtuutti kaupunginhallitus entisen kotitalous- ja siirtolapuutarhajohtokunnan jäsenet väliaikaisen kotitalousjohtokunnan nimisenä jatkamaan toimintaa vuonna 1931. Johtokuntaan kuuluivat tarkastaja M. Sillanpää puheenjohtajana sekä jäseninä rouvat H. Brander, H. Gebhard ja S. Lagerborg-Stenius. Tarkastaja Sillanpään ollessa ulkomailla keväällä toimi rouva Gebhard puheenjohtajana. Johtokunta kokoontui vuoden kuluessa 17 kertaa.

Toiminta oli järjestetty kahteen eri paikkaan: kotitalouskerhoon, talossa Mäkelänkatu n:o 45 ja opetuskeittiöön, Helsinginkadun n:ossa 26. Vakituisina kotitalousneuvojina toimivat käsityönopettajatar I. Grotenfelt edellisessä ja talousopettajatar A. Salonen jälkimmäisessä paikassa. Apuopettajina olivat talousopettajattaret M. Koivisto ja E. Sore, sekä käsityönopettajattarina L. Lehtonen ja A. Kautonen; kerhotyötä johti vuoden alussa käsityönopettajatar T. Holmberg ja neiti S. Petäjä ja vuoden lopussa neiti A. Viitasalo. Tammikuun 23—maaliskuun 6 ja maaliskuun 19—24 p:n välisenä aikana, jolloin neiti A. Salosella oli osin auskultoimis-, osin sairaslomaa, sekä huhtikuun 1 p:stä toukokuun 29 p:ään hänen ollessaan opetuskeittiössä järjestettyjen työttömien talousapulaisten talouskurssien opettajana hoiti hänen virkaansa neiti E. Sore.

Talousopetusta annettiin 13 johtokunnan järjestämällä ruuanlaitto-, 5 leipoma- ja 5 säilykekurssilla, sekä 4 kasvisruoka- ja 7 jouluruokakurssilla. Oppilaita oli 510. Havainto-opetusta annettiin kummassakin keittiössä kerran viikossa, yhteensä 42 kertaa, n. 1,290 osanottajalle.

Käsityönopetusta annettiin neuvonnan muodossa sekä kotitalouskerhossa että työväenopistotalon käsityösalissa, joka tätä tarkoitusta varten annettiin johtokunnan käytettäväksi. Kaikkiaan järjestettiin 12 vähintään 2 kuukautta kestävää neuvontakurssia, joilla kävi kaikkiaan 552 osanottajaa, joita opastettiin ompelemaan yksinkertaisia alus- ja pitovaatteita. Suurta painoa pantiin vanhojen, käytettyjen pukujen korjaamiseen ja uusimiseen sekä lasten vaatteiden valmistamiseen.

Alkuaan Vallilan kunnallisten työväen asuntojen äitejä varten perustettu Äiti-kerho toimi vuonna 1931 johtokunnan alaisena. Se kokoontui kerran viikossa, yhteensä 38 kertaa, jolloin kotitalouskerholassa pidettiin kerhoiltoja; osanottajia oli n. 20—30 kunakin kertana. Tuttavallisesti seurustellen äitien kanssa, kirjallisuutta lukemalla ja esitelmiä pitäen koetettiin antaa heille

neuvoja ja herätteitä. Kerran kuussa, kaikkiaan 7 kertaa, järjestettiin ohjelmallinen juhla kerhon jäsenille perheineen. Jäseniä oli kaikkiaan n. 60.

Kerran kuussa järjestivät neuvojat vuorotellen opetuskeittiössä ja kotitalouskerholassa kaikkiaan 8 koti-iltaa, joihin kutsuttiin kaikkien kurssien osanottajat. Esitelmien, puheiden ja erilaisten esitysten avulla neuvojat yrittivät näissä tilaisuuksissa herättää harrastusta kodinhoitoa koskeviin kysymyksiin. Näissä koti-illoissa kävi n. 675 kuulijaa.

Vielä järjestettiin vuoden kuluessa kahdet pesukurssit, toiset työttömien talousapulaiskurssien oppilaille, toiset yleisölle. Oppilaita oli yhteensä 24 ja ohjaajana toimi Elannon pesulan johtajatar H. Kankkunen.

Ohjesäännössä mainittu kodeissakäyminen osoittautui vaikeaksi järjestää, minkä tähden kurssien ja muiden tilaisuuksien yhteydessä annettiin erilaista opetusta halukkaille kurssilaisiin kuulumattomillekin henkilöille.

Aivan erikoisen ryhmän kotitalousjohtokunnan työssä muodostaa Vallilan kotitalouskerholassa harjoitettu tyttöjen kerhotoiminta. N. 120 11—16 vuoden ikäistä tyttöä kokoontui ryhmittäin kaksi kertaa viikossa, koko vuonna kaikkiaan 369 kertaa, jolloin heitä opastettiin käsitöissä, erilaisissa askarteluissa, laululeikeissä ja vähän myöskin taloustoimissa. Kerhon johtajat järjestivät sitäpaitsi seitsemän juhlaa kerholaisille. Heidän keskuuteensa perustetulla laulukuorolla oli 22 harjoitusta, joihin myöskin Äitikerholaiset ottivat osaa.

Näiden työmuotojen lisäksi on vielä mainittava työttömille talousapulaisille järjestetyt erikoiskurssit, joita varten kaupunginhallitus maaliskuun 16 p:nä käyttövaroistaan mahdollisen työttömyyden vastustamiseksi myönsi 28,000 markkaa. Kurssit toimeenpantiin opetuskeittiössä huhtikuun 1 — toukokuun 29 p:n välisenä aikana ja niihin osallistui 17 oppilasta. Opettajattarena toimi neiti A. Salonen, ja muutamat muut henkilöt luennoivat eri aloilta.

Johtokunnan luvalla saivat diakonissalaitos ja Helsingin suomalainen Marttayhdistys joitakuita kertoja käyttää keittiötä Helsinginkadun talossa n:o 26, ja Kumpulan siirtolapuutarhan jäsenkerho kokoontui joka toinen lauantai kotitalouskerholassa.

Kotitalousjohtokunnan menoarvio vuodelta 1931 nousi 149,750 markkaan, lukuunottamatta vakinaisten neuvojien palkkoja, jotka olivat 57,840 markkaa. Vuoden kuluessa oli johtokunnan kuitenkin pakko pyytää lisämäärärahaa tilapäistä työvoimaa varten, sillä muuten ei työtä syyskuukausina olisi voitu jatkaa yhtä laajana kuin keväällä. Kaupunginvaltuusto myönsikin syyskuun 16 p:nä tätä tarkoitusta varten 13,725 markkaa. Eri menoeristä mainittakoon: johtokunta 5,150 markkaa ja tilapäinen työvoima 56,785 markkaa, josta talousopetuksen osalle tuli 24,300 markkaa, käsityöneuvonnan osalle 16,735 markkaa ja kerhotyön osalle 15,750 markkaa. Vallilan huoneiston vuokra oli 54,000 markkaa, kun sen sijaan opetuskeittiötä Helsinginkadun talossa n:o 26 saatiin käyttää vuokratta. Lämpö ja valo maksoivat 7,239: 40 markkaa, siivous 9,951: 50 markkaa ja havainto-opetukseen käytettiin 7,999: 20 markkaa. Varmastikin on kaupungin näin auliisti myöntämistä varoista ollut suurta hyötyä ja apua juuri sille väestön osalle, jonka keskuudessa tätä kunnallista valistus- ja neuvontatoimintaa harjoitetaan.

XIV. Kaupunginkirjasto.

Kaupunginkirjaston johtokunnan kertomus vuodelta 1931[1]) oli seuraavansisältöinen:

Johtokunta. Kirjaston johtokuntaan kuuluivat filosofiantohtori A. H. Bergholm, puheenjohtajana, filosofiantohtori H. E. Pipping, varapuheenjohtajana, filosofiantohtori H. Renqvist, toimittaja K. Y. Räisänen ja filosofianmaisteri J. Peräläinen. Viimeksimainittu, joka vuoden ajan oli johtokunnan jäsenenä ottaen uutterasti osaa sen neuvotteluihin, kuoli joulukuun 31 p:nä. Kaupunginhallituksen edustajana kirjaston johtokunnassa toimi kertomusvuonna lakitieteenkandidaatti G. Norrmén. Johtokunta kokoontui vuoden varrella 9 kertaa. Johtokunnan puheenjohtaja tarkasti pääkirjaston kassan 11 kertaa.

Henkilökunta. Kallion haarakirjaston ylemmän palkkaluokan amanuenssille W. Mellbergille myönnettiin toukokuun 12 p:nä pyytämänsä ero kesäkuun 1 p:stä lukien. Avonaiseksi joutuneen viran haltijaksi nimitettiin syyskuun 7 p:nä neiti K. Cajander, joka ryhtyi toimeensa syyskuun 16 p:nä. Pasilan haarakirjaston johtajalle G. Bymanille myönnettiin kesäkuun alussa anomansa ero heinäkuun 1 p:stä lähtien. Hänen sijaansa otettiin syyskuun 7 p:nä haarakirjaston johtajaksi opettaja W. Sippola, joka ryhtyi toimeensa syyskuun 16 p:nä. Pääkirjaston ylemmän palkkaluokan amanuenssi M. Koskimies, joka oli valittu Oulun läänin piirin nuoremmaksi kirjastontarkastajaksi, sai syyskuun 7 p:nä eron kaupunginkirjaston amanuenssinvirastaan marraskuun 1 p:stä lukien. Hänen jälkeensä nimitettiin lokakuun 29 p:nä filosofianmaisteri K. Levander, joka ryhtyi virkaansa hoitamaan marraskuun 1 p:nä. Ylemmän palkkaluokan amanuensseille W. Mellbergille ja E. M. Nordströmille myönnettiin virkavapautta opintojen harjoittamista varten, edelliselle tammi—toukokuun, jälkimmäiselle huhtikuun ajaksi. Sairauden perusteella myönnettiin 20 virkailijalle 28 tapauksessa lomaa kaikkiaan 1,443 työtuntia. Kaupunginhallituksen heinäkuun 2 p:nä tekemän päätöksen mukaisesti jäi päivittäinen työaika kirjastossa entiselleen. Tämä on tyydytyksellä mainittava, sillä kyseessäollut työajan pidennys olisi henkilökunnalle, jolle ripeästi kasvavan lainausliikkeen ja lisääntyneen lukusalien käytön aiheuttama työ on ollut tavallista vaativampaa, käynyt liian rasittavaksi.

Huoneistot. Pääkirjastolle suunnitellun uuden talon rakentamiskysymys, joka kirjaston liikkeen suuren lisääntymisen ja kirjavaraston kasvusta johtuvan tilanpuutteen takia on käynyt yhä polttavammaksi, ei vuoden kuluessa sanottavasti edistynyt. Professori E. Saarinen, joka kaupunginvaltuustolta oli saanut tehtäväkseen laatia uudisrakennuksen luonnos- ja pääpiirustukset

[1]) Kertomukseen liittyvät taulukkotiedot lainausliikkeestä sekä käynneistä lukusaleissa on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1932.

sekä kustannusarvion, ilmoitti vuoden alussa valtuustolle lähettämässään kirjelmässä, ettei hän pitänyt rakennuspaikaksi valittua XIII kaupunginosan korttelia n:o 416 tarkoitukseen sopivana. Kaupunginvaltuusto antoi kaupunginhallitukselle toimeksi ottaa rakennuksen sijoittamiskysymyksen uudelleen harkittavaksi, ja kaupunginhallitus asetti asiaa valmistamaan komitean, jonka jäseniksi tulivat kaupunginjohtaja A. Tulenheimo, puheenjohtajana, sekä sosialijohtaja R. Itkonen, filosofiantohtori A. H. Bergholm, asemakaava-arkkitehti B. Brunila, kirjastonhoitaja U. Therman ja arkkitehti J. Eklund. Komitea kokoontui vain kerran vuoden kuluessa. Vallitseva pula-aika lienee ollut pääasiallisena syynä siihen, ettei rakennuskysymys edistynyt. Viivytystä on kuitenkin valitettava, sillä ellei kysymyksen myönteistä ratkaisua lähitulevaisuudessa saada aikaan, tulevat huoneistosta johtuvat haitat ehkäisemään kirjaston kehitystä ja aiheuttamaan sekaannusta sen toiminnassa.

Lainausliike. Kirjojen lainaus lisääntyi suuremmassa määrin kuin minään edellisenä vuonna. Tämä suuri lisäys aiheutui ensi sijassa kuluneena vuonna vallinneesta yleisestä työttömyydestä.

Lainauspäivien lukumäärä oli pääkirjastossa ja Kallion haarakirjastossa 343 sekä Töölön, Vallilan, Käpylän ja Pasilan haarakirjastoissa 304.

Kirjalainojen lukumäärä vuosina 1931 ja 1930 oli seuraava:

	1931.	1930.
Pääkirjastossa	569,507	480,180
Kallion haarakirjastossa	271,809	229,269
Töölön »	35,892	33,587
Vallilan »	43,127	35,564
Käpylän »	22,780	21,395
Pasilan »	13,546	[1]) 4,600
Yhteensä	956,661	804,595

Lainain keskimäärä lainauspäivää kohti oli pääkirjastossa 1,660 (1,451 v. 1930), Kallion haarakirjastossa 792 (694 v. 1930), Töölön haarakirjastossa 118 (112 v. 1930), Vallilan haarakirjastossa 142 (118 v. 1930), Käpylän haarakirjastossa 75 (71 v. 1930) ja Pasilan haarakirjastossa 45 (33 v. 1930) eli yhteensä 2,832 (2,479 v. 1930). Suurin määrä päivässä annettuja kirjalainoja oli 5,366 (4,708 v. 1930).

Aikuisille sekä lapsille ja nuorisolle annettujen kirjalainojen välinen suhde käy selville seuraavasta taulusta:

	Kirjalainoja aikuisille.		Kirjalainoja lapsille ja nuorisolle.		Yhteensä.
	Luku.	%.	Luku.	%.	
Pääkirjasto	451,992	79.4	117,515	20.6	569,507
Kallion haarakirjasto	188,907	69.5	82,902	30.5	271,809
Töölön »	20,553	57.3	15,339	42.7	35,892
Vallilan »	28,730	66.6	14,397	33.4	43,127
Käpylän »	12,925	56.7	9,855	43.3	22,780
Pasilan »	8,704	64.3	4,842	35.7	13,546
Yhteensä	711,811	74.4	244,850	25.6	956,661

[1]) Lainausliike Pasilan haarakirjastossa alkoi heinäkuun 19 p:nä 1930.

Kertomusvuonna lainattiin aikuisille kaikkiaan 711,811 nidettä (74.4 %) vastaten 573,005 nidettä (71.2 %) vuonna 1930 sekä lapsille ja nuorisolle 244.850 nidettä (25.6 %), vastaten 231,590 nidettä (28.8 %) vuonna 1930. Aikuisten kirjalainat lisääntyivät suuremmassa määrin kuin lapsille ja nuorisolle annetut lainat, mikä lisääntyminen on, vaikkakin vain vähäistä nousua osoittaen, jatkunut jo pitkähkön ajan kohoten sen sijaan kertomusvuonna varsin huomattavasti. Aikuiset ovat työttömyyden ja pula-ajan vallitessa käyttäneet kirjastoa tuntuvasti entistä enemmän, jotavastoin mainitut seikat eivät ole paljoakaan vaikuttaneet lasten ja nuorison kirjalainoihin.

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaisee seuraava taulu:

	Suomenkielinen kirjallisuus.		Skandinavinen kirjallisuus.		Muunkielinen kirjallisuus.		Yhteensä.
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.	
Pääkirjasto	306,313	53.8	244,361	42.9	18,833	3.3	569,507
Kallion haarakirjasto	235,288	86.6	36,521	13.4	—	—	271,809
Töölön »	21,942	61.1	13,950	38.9	—	—	35,892
Vallilan »	32,147	74.5	10,980	25.5	—	—	43,127
Käpylän »	20,691	90.8	2,089	9.2	—	—	22,780
Pasilan »	11,555	85.3	1,991	14.7	—	—	13,546
Yhteensä	627,936	65.6	309,892	32.4	18,833	2.0	956,661

Kaikilta lainausosastoilta vuonna 1930 lainaksi annettujen suomenkielisten kirjain prosenttiluku oli 65.3, skandinavisten 32.8 ja muunkielisten 1.9. Suomenkielisen ja vieraskielisen kirjallisuuden lainausprosentti lisääntyi niinmuodoin kertomusvuonna jonkin verran, kun taas skandinavisen kirjallisuuden lainausprosentti vastaavasti väheni. Jo useina edellisinä vuosina ilmennyt suomenkielisen kirjallisuuden lainauksen suhteellinen lisääntyminen jatkui siis yhä, vaikkei niin suuressa määrin kuin lähinnä edellisinä vuosina.

Kertomus- ja romaanikirjallisuuden lainauksen välistä suhdetta valaisee seuraava taulu, jossa myös on otettu huomioon aikuisille ja nuorisolle annettujen lainain välinen ero.

	Kirjalainoja aikuisille.				Kirjalainoja lapsille ja nuorisolle.				Kaikki kirjalainat.			
	Romaanikirjallisuus.		Muu kirjallisuus.		Kertomuskirjallisuus.		Muu kirjallisuus.		Romaani- ja kertomuskirjallisuus.		Muu kirjallisuus.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Pääkirjasto	281,854	62.4	170,138	37.6	80,968	68.9	36,547	31.1	362,822	63.7	206,685	36.7
Kallion haarakirjasto	122,716	65.0	66,191	35.0	62,339	75.2	20,563	24.8	185,055	68.1	86,754	31.2
Töölön »	14,480	70.5	6,073	29.5	11,987	78.1	3,352	21.9	26,467	73.7	9,425	26.9
Vallilan »	18,741	65.2	9,989	34.8	11,603	80.6	2,794	19.4	30,344	70.4	12,783	29.3
Käpylän »	8,167	63.2	4,758	36.8	6,700	68.0	3,155	32.0	14,867	65.3	7,913	34.6
Pasilan »	5,200	59.7	3,504	40.3	3,448	71.2	1,394	28.8	8,648	63.8	4,898	36.3
Yhteensä	451,158	63.4	260,653	36.6	177,045	72.3	67,805	27.7	628,203	65.7	328,458	34.3

Vuonna 1930 lainattiin kaikkiaan 534,363 nidosta (66.4 %) romaani- ja kertomuskirjallisuutta sekä 270,232 nidosta (33.6 %) muuta kirjallisuutta. Verrattaessa käy selville, että romaani- ja kertomuskirjallisuuden lainaus

väheni muun kirjallisuuden lainaamiseen verraten. Tietokirjallisuuden lainauksen huomattava suhteellinen lisääntyminen johtui pääasiallisesti siitä, että aikuisten lainaus, kuten jo aikaisemmin mainittiin, lisääntyi melkoista enemmän kuin lasten ja nuorison kirjallisuuden lainaaminen. Aikuiset lainaavat yleensä tietokirjallisuutta suuremmassa määrin ja laajemmilta aloilta kuin lapset ja nuoriso. Muuten on mainittava, että lapsille ja nuorisolle lainatun kertomuskirjallisuudenkin prosenttiluku aleni, ollen kertomusvuonna 72.3 (72.8 v. 1930).

Kirjavaraston eri osastoista lainattujen niteiden luku pääkirjastossa ja haarakirjastoissa käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

	Pääkirjasto.	Kallion haarakirjasto.	Töölön haarakirjasto.	Vallilan haarakirjasto.	Käpylän haarakirjasto.	Pasilan haarakirjasto.	Yhteensä.	%.
I. Uskontoa	4,924	1,358	98	260	78	49	6,767	0.7
II. Historiaa, arkeologiaa ja elämäkertoja	47,464	21,528	3,055	3,896	1,989	1,336	79,268	8.3
III. Maantietoa, kansatiedettä, antropologiaa ja matkakertomuksia	33,488	19,269	2,832	3,465	1,921	1,185	62,160	6.5
IV. Romaaneja, kertomuksia, satuja	362,822	185,055	26,467	30,344	14,867	8,648	628,203	65.7
V. Runoja, näytelmiä, albumeja sekä kirjallisuushistoriaa ja taidetta	35,843	13,265	1,161	1,455	1,356	554	53,634	5.6
VI. Luonnontiedettä, matematiikkaa, lääketiedettä ja teknologiaa	29,270	11,569	851	1,352	1,041	865	44,948	4.7
VII. Oikeus- ja valtiotiedettä, yhteiskunn. kysymyksiä ja taloutta	16,253	5,704	296	623	512	354	23,742	2.5
VIII. Kielitiedettä	10,882	3,070	260	321	213	116	14,862	1.5
IX. Filosofiaa, siveysoppia, kasvatusta, kirja- ja kirjastotiedettä, urheilua sekä muita ja sekal. aineita	28,561	10,991	872	1,411	803	439	43,077	4.5
Yhteensä	569,507	271,809	35,892	43,127	22,780	13,546	956,661	100.0

Vuonna 1930 olivat eri kirjallisuusosastoista annettujen lainain vastaavat prosenttiluvut 0.7, 7.9, 6.2, 66.4, 5.8, 4.7, 2.4, 1.5 ja 4.4. Kertomusvuonna lisääntyivät suhteellisesti osastoista II, III, VII ja IX annetut lainat, kun taas IV ja V osastosta otetut lainat suhteellisesti vähentyivät ja I, VI ja VIII osastoon kuuluvan kirjallisuuden lainausta koskevat prosenttiluvut pysyivät muuttumattomina. Suurin muutos ilmeni II ja IV osastoon kuuluvan kirjallisuuden lainauksessa.

Kertomusvuonna lainaksi annetuista kirjoista on 334 palauttamatta; näistä oli 265 lainattu pääkirjastosta, 48 Kallion haarakirjastosta, 4 Töölön haarakirjastosta, 10 Vallilan haarakirjastosta, 6 Käpylän haarakirjastosta ja 1 Pasilan haarakirjastosta.

Kirjastosta sai kaikkiaan 41,145 henkilöä kotilainoja. Näistä oli 9,606 uusia lainaajia. Seuraavassa taulukossa esitetään pääkirjaston ja haarakirjastojen lainaajia koskevia tietoja:

	Miehiä.			Naisia.			Lapsia ja nuorisoa.			Kaikkiaan kaikkiaan.
	Ruumiillisen työn tekijöitä.	Muita.	Yhteensä.	Ruumiillisen työn tekijöitä.	Muita.	Yhteensä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.	
Lainaajat, joiden äidinkieli oli suomi.										
Pääkirjasto	2,881	2,989	5,870	2,261	3,805	6,066	1,308	671	1,979	13,915
Kallion haarakirjasto .	2,121	1,199	3,320	1,705	1,409	3,114	1,207	983	2,190	8,624
Töölön »	172	67	239	184	99	283	327	143	470	992
Vallilan »	460	34	494	270	67	337	250	152	402	1,233
Käpylän »	154	59	213	45	163	208	224	181	405	826
Pasilan »	132	25	157	63	36	99	36	33	69	325
Yhteensä	5,920	4,373	10,293	4,528	5,579	10,107	3,352	2,163	5,515	25,915
Lainaajat, joiden äidinkieli oli ruotsi.										
Pääkirjasto	1,349	3,402	4,751	909	5,127	6,036	936	637	1,573	12,360
Kallion haarakirjasto .	190	252	442	153	354	507	214	171	385	1,334
Töölön »	81	72	153	85	158	243	138	85	223	619
Vallilan »	92	37	129	56	46	102	71	47	118	349
Käpylän »	17	19	36	—	49	49	40	34	74	159
Pasilan »	15	11	26	8	11	19	19	11	30	75
Yhteensä	1,744	3,793	5,537	1,211	5,745	6,956	1,418	985	2,403	14,896
Lainaajat, joiden äidinkieli oli joku muu kieli.										
Pääkirjasto	13	125	138	—	164	164	14	18	32	334
Kaikkiaan lainaajia.										
Pääkirjasto	4,243	6,516	10,759	3,170	9,096	12,266	2,258	1,326	3,584	26,609
Kallion haarakirjasto .	2,311	1,451	3,762	1,858	1,763	3,621	1,421	1,154	2,575	9,958
Töölön »	253	139	392	269	257	526	465	228	693	1,611
Vallilan »	552	71	623	326	113	439	321	199	520	1,582
Käpylän »	171	78	249	45	212	257	264	215	479	985
Pasilan »	147	36	183	71	47	118	55	44	99	400
Yhteensä	7,677	8,291	15,968	5,739	11,488	17,227	4,784	3,166	7,950	41,145

Vuonna 1930 oli lainaajien lukumäärä 36,166, joilla 22,287 eli 61.6 %:lla oli äidinkielenään suomi, jotavastoin 13,575 eli 37.5 %:lla oli äidinkielenään ruotsi ja 304 eli 0.9 % oli muunkielisiä. Vastaavat, kertomusvuotta koskevat prosenttiluvut ovat 63.0, 36.2 ja 0.8. Suomenkielisten lainaajien lukumäärä on lisääntynyt ruotsin- ja muunkielisiin nähden, joten tässä kohden on edelleenkin ollut havaittavissa nousua. Kuten lähinnä edellisinäkin vuosina, muuttui aikuisten ja nuorten lainaajien suhdeluku aikuisten eduksi; näiden prosenttiluku oli nimittäin 80.7 (79.1 v. 1930) sekä lasten ja nuorison 19.3 (20.9 v. 1930). Aikuisten lainauksesta voidaan myöskin mainita, että ruumiillisen työn tekijöihin kuuluvien ja muiden lainaajien välinen suhde muuttui vähäisessä määrin edellisten eduksi; ruumiillisen työn tekijäin prosenttiluku oli 40.4 (40.1 v. 1930) ja muiden aikuisten lainaajien 59.6 (59.9 v. 1930). Aikuisten lainaajien ryhmässä olivat miesten ja naisten lukumäärää osoittavat prosenttiluvut: edellisten 48.1 (47.8 v. 1930) ja jälkimmäisten 51.9 (52.2 v. 1930). Lasten ja nuorison lainauksesta mainittakoon, että poikien prosenttiluku oli 60.2 (61.8 v. 1930) ja tyttöjen 39.8 (38.2 v. 1930).

Lukusalit. Pääkirjaston neljä lukusalia pidettiin yleisölle avoinna 356 päivää. Kallion haarakirjaston aikuisten lukusali oli avoinna 355, lasten lukusali 339 ja sanomalehtisali 356 päivää. Töölön, Vallilan, Käpylän ja Pasilan haarakirjastojen aikuisten lukuhuoneet olivat avoinna 356 ja lasten lukuhuoneet 355 päivää. Perämiehenkadun varrella oleva lukuhuoneisto oli yleisölle avoinna 356 päivää. Eri lukusalien ja lukuhuoneiden päivittäinen aukioloaika oli sama kuin lähinnä edellisinä vuosina, lukuunottamatta pääkirjaston opintosalia, jonka aukioloaikaa pidennettiin vuoden alusta lukien 2 tunnilla (klo 12—14).

Pääkirjaston opintosalissa oli käyntien lukumäärä 30,621 (23,205 v. 1930), yleisessä lukusalissa 66,693 (53,997 v. 1930), lasten lukusalissa 64,612 (50,633 v. 1930) sekä sanomalehtisalissa 291,626 (279,952 v. 1930) eli yhteensä 453,552 (407,787 v. 1930). Kallion haarakirjastossa oli käyntien luku aikuisten lukusalissa 40,780 (37,770 v. 1930), lasten lukusalissa 64,281 (62,906 v. 1930) sekä sanomalehtisalissa 240,612 (203,519 v. 1930) eli yhteensä 345,673 (304,195 v. 1930). Töölön haarakirjaston aikuisten lukuhuoneessa oli käyntien lukumäärä 102,793 (86,864 v. 1930) ja lasten lukuhuoneessa 25,936 (26,874 v. 1930) eli yhteensä 128,729 (113,738 v. 1930). Vallilan haarakirjaston aikuisten lukuhuoneessa oli käyntien määrä 123,106 (103,140 v. 1930) ja lasten lukuhuoneessa 31,507 (30,981 v. 1930) eli yhteensä 154,613 (134,121 v. 1930). Käpylän haarakirjastossa oli aikuisten lukuhuoneessa käyntien luku 47,162 (34,393 v. 1930) ja lasten lukuhuoneessa 6,308 (5,494 v. 1930) eli yhteensä 53,470 (39,887 v. 1930). Pasilan haarakirjaston aikuisten lukuhuoneessa oli käyntien luku 31,681 (16,216 v. 1930) ja lasten lukuhuoneessa 3,620 (4,746 v. 1930) eli yhteensä 35,301 (20,962 v. 1930[1]). Perämiehenkadun lukuhuoneistossa oli käyntejä 151,640 (125,861 v. 1930). Kirjaston lukusaleissa ja lukuhuoneissa käyntien kokonaismäärä kohosi kertomusvuonna 1,322,987:aan, kun taas niiden luku vuonna 1930 oli 1,146,551. Tämä lukusalien ja lukuhuoneiden käytön samoin kuin kirjallisuuden lainauksenkin suuri lisääntyminen oli todennäköisesti vaikean työttömyyden ja pula-ajan aiheuttama.

Lukusalikäyntien päivittäinen keskimäärä oli pääkirjastossa 1,274 (1,160 v. 1930), Kallion haarakirjastossa 981 (874 v. 1930), Töölön haarakirjastossa 362 (320 v. 1930), Vallilan haarakirjastossa 435 (378 v. 1930) Käpylän haarakirjastossa 150 (114 v. 1930), Pasilan haarakirjastossa 99 (102 v. 1930), Perämiehenkadun lukuhuoneistossa 426 (359 v. 1930) ja koko kirjastossa 3,727 (3,307 v. 1930).

Ilmoitettuun lukusalikäyntien lukumäärään nähden voi, kuten eräässä aikaisemmassa vuosikertomuksessa mainittiinkin, huomauttaa, että merkitty käyntimäärä pääkirjaston ja Kallion haarakirjaston sanomalehtisaleissa, samoin kuin muiden haarakirjastojen lukuhuoneissa saatu luku, ei ole täysin tarkka, syystä, että mekanisista laskukojeista, jotka merkitsevät montako kertaa huoneistojen ovet avautuivat, ei käy selville vaikka useampikin henkilö samalla kertaa tulee sisään tai menee ulos.

Vuoden varrella ilmestyneistä aikakausi- ja sanomalehdistä oli lukusaleissa ja lukuhuoneissa yleisön käytettävissä pääkirjastossa 347 aikakauslehteä (442 kpl.) ja 71 sanomalehteä (97 kpl.), Kallion haarakirjastossa 129 aikakauslehteä (175 kpl.) ja 40 sanomalehteä (56 kpl.), Töölön haarakirjastossa 57 aikakauslehteä (65 kpl.) ja 24 sanomalehteä (30 kpl.), Vallilan haara-

[1]) Pasilan haarakirjastossa, joka perustettiin 1930, avattiin aikuisten lukuhuone 6:ntena ja lasten lukuhuone 7:ntenä p:nä kesäkuuta 1930.

kirjastossa 50 aikakauslehteä (56 kpl.) ja 22 sanomalehteä (29 kpl.), Käpylän haarakirjastossa 46 aikakauslehteä (49 kpl.) ja 17 sanomalehteä (23 kpl.), Pasilan haarakirjastossa 45 aikakauslehteä (47 kpl.) ja 16 sanomalehteä (19 kpl.) sekä Perämiehenkadun lukuhuoneistossa 44 aikakauslehteä (48 kpl.) ja 16 sanomalehteä (33 kpl.).

Satuillat. Talven, kevään ja syksyn kuluessa järjestettiin pääkirjastossa 36 suomenkielistä ja 37 ruotsinkielistä sekä Kallion haarakirjastossa 25 suomenkielistä ja 9 ruotsinkielistä satuiltaa lapsille.

Kirjavarasto. Luetteloitu kirjavarasto käsitti vuoden alussa 180,757 nidettä. Vuoden varrella hankittiin ja luetteloitiin 13,118 uutta nidettä, kun taas 4,008 kulunutta nidettä poistettiin luetteloista. Vuoden päättyessä luetteloitu kirjavarasto käsitti 189,867 nidettä, joista 97,801 eli 51.5 % oli suomenkielistä, 86,288 eli 45.5 % skandinavista sekä 5,778 eli 3.0 % muunkielistä (saksalaista, englantilaista, ranskalaista ja virolaista) kirjallisuutta. Vastaavat prosenttiluvut vuodelta 1930 olivat: 51.1, 46.0 ja 2.9.

Kirjavarasto oli vuoden lopussa jakautuneena eri kirjallisuusosastoihin seuraavasti:

	Niteitä.	%.
I. Uskontoa	6,106	3.2
II. Historiaa, arkeologiaa ja elämäkertoja	16,588	8.7
III. Maantietoa, kansatiedettä, antropologiaa ja matkakertomuksia	9,816	5.2
IV. Romaaneja, kertomuksia ja satuja	78,035	41.1
V. Runoja, näytelmiä, albumeja sekä kirjallisuushistoriaa ja taidetta	20,984	11.1
VI. Luonnontiedettä, matematiikkaa, lääketiedettä ja teknologiaa	10,722	5.7
VII. Oikeus- ja valtiotiedettä, yhteiskunnallisia kysymyksiä ja taloutta	10,876	5.7
VIII. Kielitiedettä	2,994	1.6
IX. Filosofiaa, siveysoppia, kasvatusoppia, kirjatiedettä, urheilua sekä muita ja sekal. aineita	11,259	5.9
X. Lukusaleihin ja lukuhuoneisiin sijoitettu kirjallisuus (hakuteokset, sidotut aikakauslehdet ja sanomalehdet y.m.)	22,487	11.8
Yhteensä	189,867	100.0

Romaani- ja kertomuskirjallisuutta oli lainausosastoissa 78,035 nidettä eli 41.1 % (75,825 nid. eli 41.9 % v. 1930), muuta kirjallisuutta kirjastossa 111,832 nidettä eli 58.9 % (104,932 nid. eli 58.1 % v. 1930). Pääkirjastoon oli sijoitettuna 113,059 nidettä eli 59.5 % (108,140 nid. eli 59.8 % v. 1930), Kallion haarakirjastoon 45,718 nidettä eli 24.1 % (43,441 nid. eli 24.0 % v. 1930), Töölön haarakirjastoon 13,250 nidettä eli 7.0 % (12,596 nid. eli 7.0 % v. 1930), Vallilan haarakirjastoon 10,162 nidettä eli 5.3 % (9,673 nid. eli 5.4 % v. 1930), Käpylän haarakirjastoon 5,433 nidettä eli 2.9 % (5,031 nid. eli 2.8 % v. 1930), Pasilan haarakirjastoon 2,212 nidettä eli 1.2 % (1,843 nid. eli 1.0 % v. 1930), sekä Perämiehenkadun lukuhuoneistoon 33 nidettä eli sama määrä kuin v. 1930.

Kirjalahjoja ovat antaneet kirjastolle räätäli J. Asp, insinööri P. M. Blom, kirjailija W. E. Chase, eduskunnan kirjasto, perämies H. Evander, neiti A. Fri-

man, haarakirjastonjohtaja E. Grönroos, varakonsuli G. E. Hilton, professori Y. Hirn, herra H. Holm, Kansanvalistusseura, amanuenssi E. Kytömaa, rouva T. Lagerstedt, filosofianmaisteri A. E. Lehto, rouva S. Lundenius, neiti C. Mechelin (eduskunnan kirjaston välittämänä), rouva F. Paananen, Puolan Helsingissä oleva lähetystö, lehtori G. Rancken, arkiaatteri R. Sievers, toimittaja A.Tollander, Uppsalan yliopiston kirjasto, valtioneuvoston julkaisuvarasto ja neiti L. Wetterstrand.

Kirjasto sai myöskin korvauksetta julkaisuja, joita olivat toimittaneet Aarhusin valtionkirjasto, Helsingin kaupungin kirjapainokoulu, Helsingin kaupungin tilastotoimisto, Helsingin kaupunginhallitus, Helsingin Raitiotie- ja omnibus O.y., Helsingin säästöpankki, Helsingin yliopiston kirjasto, Hydrografinen toimisto, kansainvälisen sosialipoliittisen yhteistön valtuuskunta (Tukholma), Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto, Odensen keskuskirjasto, kustannusosakeyhtiö Otava, Pelastusarmeija, Pohjoismaiden yhdyspankki, Porin kaupunginkirjasto, posti- ja lennätinlaitos, postisäästöpankkihallitus, Ruotsalaisen kirjallisuuden seura, Suomen pankki, Suomen punainen risti, Suomen teollisuudenharjoittajain keskinäinen tapaturmavakuutusyhdistys, keskinäinen henkivakuutusyhtiö Suomi, taideteollisuuskeskuskoulu, Tampereen kaupunginhallitus, Tampereen kaupunginkirjasto, Tukholman kaupunginkirjasto, Tukholman kaupungin lastenhoitolautakunta, Turun kaupunginhallitus, Uppsalan yliopiston kirjasto, Vaasan kaupunginhallitus, valtion alkoholiliike, valtion kirjastotoimisto, Werner Söderström Osakeyhtiö ja Viipurin kaupunginkirjasto sekä seuraavien aikakaus- ja sanomalehtien toimitukset: »Aikain vartija», »Bank of Finland», »Barnens missionstidning», »Deutschland», »Elanto», »Elektroteknikern», »Filmiaitta», »Grafica», »Helsingin nuorten miesten kristillisen yhdistyksen kuukauslehti», »Hufvudstadsbladet», »Kansakoulu», »Kirjatyö—Bokarbete», »Köpmannen», »Labor», »Lasten lähetyslehti», »Missionstidning för Finland», Pellervo», »Puuteos», »Rauhaa kohti», »Ruusuristi», »Sosialinen aikakauskirja — Social tidskrift», »Spes patriae», »Suomen lähetyssanomia», »Suomen punainen risti», »Suomen shakki—Finlands schack», »Teosofi», »The Christian Science Monitor», »The Fur Farmer Magazine», »Tidskrift utgiven av stiftelsen för psykisk hälsa», »Tuberkulosbladet», »Tulenkantajat», »Tähtilehti», »Unitas», »Uskon sanoma» ja »Vårtecken».

Painosta julkaistiin vuonna 1930 hankitun suomenkielisen (ja virolaisen) kirjallisuuden luettelo, vastaava ruotsinkielisen ja ulkomaisen kirjallisuuden luettelo, Pasilan haarakirjaston suomenkielisten kirjain perusluettelo, saman haarakirjaston ruotsinkielisten kirjain perusluettelo sekä kertomus kirjaston toiminnasta vuonna 1930.

Tulot. 68,105 tapauksessa velvoitettiin lainanottajat maksamaan sakkoja, joita kertyi kaikkiaan 55,919: 70 markkaa, 1,755 suomenkielistä kirjaluetteloa myytiin kaikkiaan 3,551 markasta, 688 ruotsinkielistä luetteloa 1,485: 90 markasta ja 3 vieraskielisen kirjallisuuden luetteloa 6 markasta. Eräytyneistä vakuuksista kertyi 3,851 markkaa ja vanhojen sanomalehtien y.m. myynnistä kertyi 7,476: 10 markkaa. Tuloja oli kaikkiaan 72,289: 70 markkaa.

Kadonneitten ja vahingoittuneiden kirjain korvausrahoja kertyi sitäpaitsi 3,275: 65 markkaa. Säästöä edelliseltä vuodelta oli 15: 55 markkaa. Näillä varoilla ostettiin uutta kirjallisuutta ja lunastettiin aikaisemmin korvattuja kirjoja 3,276: 70 markan arvosta. Säästöä vuoteen 1932 jäi täten 14: 50 markkaa.

Menot [1]) ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä, johon myös on otettu kirjastolle myönnetyt määrärahat.

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.
Palkat, palkkiot ja sairasapu	1,697,420: 85	1,688,342: 85
Vuokrat	132,800: —	131,570: —
Lämpö	91,400: —	82,215: 85
Valaistus	63,460: —	53,901: 60
Siivous	19,000: —	17,467: 90
Vedenkulutus	3,200: —	1,627: 65
Puhtaanapito	19,957: —	19,957: —
Kalusto	24,800: —	21,851: 55
Sidonta- ja painatuskulut [2])	[3]) 327,247: 75	327,247: 75
Tarverahat	21,700: —	19,917: 70
Kirjallisuus	550,000: —	[4]) 550,000: —
Yhteensä	2,950,985: 60	2,914,099: 85

»Kirjoja sokeille» ja »Brage» nimiset yhdistykset, joille kaupunginhallitus oli myöntänyt apurahoja yleishyödyllisten yritysten ja laitosten kannattamiseksi varatusta määrärahasta, olivat tänäkin vuonna kirjastojohtokunnan valvonnan alaisina apurahojen käyttöön nähden. Saamansa avustuksen yhdistykset käyttivät tarkoituksenmukaisesti.

---

[1]) Tähän eivät sisälly kirjastorakennusten kunnossapidosta ja palovakuutuksesta aiheutuneet kulut. — [2]) Määrärahasta on 281,919: 25 markkaa käytetty sidonta- ja 44,018: 40 markkaa painatuskuluihin ja 1,310: 10 markkaa, jotka siirrettiin vuoteen 1932. — [3]) Tähän sisältyy 27,247: 75 markkaa, jotka oli siirretty vuodelta 1930. — [4]) Tähän sisältyy 41,882: 75 markkaa, jotka siirrettiin vuoteen 1932.

XV. Kaupunginmuseo.

Helsingin kaupunginmuseon johtokunnan kertomus vuodelta 1931 oli seuraavansisältöinen:

Museon johtokunta, jonka muodostivat filosofiantohtori A. Hämäläinen puheenjohtajana, ent. yliarkkitehti S. M. Schjerfbeck varapuheenjohtajana sekä filosofianlisensiaatti J. Ailio, kokoontui kertomusvuonna 5 kertaa päättämään museon hallintoa ja hoitoa koskevista asioista. Johtokunnan kokouksissa edusti kaupunginhallitusta filosofiantohtori H. Ramsay. Museon intendentti arkkitehti A. W. Rancken toimi sihteerinä.

Kokoelmat lisääntyivät vuoden kuluessa 1,255 numerolla, nimittäin arkisto ja kirjasto 92:lla, valokuvat, kivipainokset y.m. 1,039:llä, taulut ja maalaukset 9:llä, taloustarpeet ja työvälineet 49:llä, vaatekappaleet ja kudonnaiset 21:llä, erinäiset pienet esineet 44:llä ja rintakuvat 1:llä. Sitäpaitsi saatiin vaihtamalla kansallismuseolta arkeologinen kokoelma.

Kevätkauden ja kesän kuluessa jatkettiin kaupungin suuren pahviluonnoksen valmistamista ja syyskuussa oli se lopullisesti paikoilleen asetettu museon isoon saliin. Täten oli suuri, monivuotinen työ loppuunsuoritettu, ja tämä miniatyyrikaupunki, joka esittää Helsinkiä 1870-luvulla, on museon kenties mielenkiintoisin ja suurin nähtävyys.

Kesän kuluessa jatkettiin kaivaus- ja tutkimustöitä Vanhassakaupungissa, yhä edelleen maisteri N. Cleven johdolla.

Johtokunta oli päättänyt hankkia museoon jäljennöksen jostakin suuresta Aurore Karamzinia esittävästä muotokuvasta. Erittäin suotuisa tilaisuus tarjoutuikin, vapaaherra H. Stjernvallin muuttaessa kaupunkiin Linnaisten kartanosta ja tuodessaan mukanaan kauniin, ranskalaisen Perignonin kysymyksessä olevasta naisesta maalaaman muotokuvan, minkä hän mielellään luovutti museolle jäljennettäväksi. Taiteilija B. Hahl suoritti työn museossa 6,500 markan hinnasta. Tämä kaunis jäljennös ripustettiin muotokuvasaliin.

Maisteri E. Bäckman laati täydellisen korttiluettelon Mechelinin kirjastosta.

Toukokuussa oli Tukholmassa Elias Martinin töiden näyttely, missä oli myöskin Suomenlinnanaiheisia tauluja. Museon intendentille järjestettiin tilaisuus määräpaikassa tutkia tätä Helsingille mielenkiintoista aineistoa. Näytteille pantujen taulujen joukossa oli myöskin yksi, valtioneuvoksetar I. Aspelin-Haapkylälle Helsingistä kuuluva taulu, mikä sittemmin ostettiin museolle 25,000 markan hinnasta ja Tukholmassa hankittiin valokuvia muista tauluista.

Muista suurehkoista ostoista mainittakoon: kirjoja toiminimeltä Söderström & C:o ja Akateemisesta kirjakaupasta; tina-astioita ja laseja Scheininin antikviteettikaupasta; kirjoja ja piirroksia Pohjoismaisesta antikvarisesta kirjakaupasta; tauluja ja posliineja antikviteettikaupasta Turuntien n:o 11:ssä;

valokuvia ja kuvia herroilta Erflund ja Rönnberg; lentokuvia Osakeyhtiö Sääskeltä; etsaus, Gallén-Kallelan omakuva, taiteilija B. Hahlilta; Tengströmin tekemä kivipainos O. Lundbergiltä Tukholmassa; A. Paischeffin vesivärimaalaus; posliinimaljakko, jonka kauppaneuvos P. Sinebrychoff oli omistanut, rouva G. Olinilta; Parkkilaivan malli luutnantti Parmaselta; erinäisiä talousesineitä rouvilta Kivistö, Eklund, Calamnius y. m. Seuraavat henkilöt ja laitokset tekivät museolle lahjoituksia:

Helsingin kaupungin kaasulaitos, Tekniska föreningen, neiti L. Federley, tullihallitus, herra E. Tamelander, Helsingin käsityökoulu, Turun kaupungin historiallinen museo, neiti I. Lindholm, pankinjohtaja A. Juselius, herra V. Kilpinen, tohtorinrouva M. Lindberg, neiti A. Snellman, Raitiotie- ja omnibus osakeyhtiö, asemapäällikkö A. Mäklin, Suomen muinaismuistoyhdistys, taiteilija A. Lindeblom, senaattorinrouva L. Hjelt, Helsingin maistraatti, kaupunginhallitus, neiti E. Heikel, arkkitehti ja rouva N. Wasastjerna, herra S. Malmqvist, herra Lindholm, arkkitehti P.-E. af Enehielm, herra A. Rönnberg, toimittaja E. v. Wendt sekä johtaja E. Hirvikallio.

Museo oli avoinna joka päivä klo 12—15, paitsi perjantaisin, jolloin aukioloaika oli klo 17—20 ja lauantaisin, jolloin museo oli suljettuna.

Pääsymaksu oli 1 markka paitsi sunnuntaisin ja perjantaisin, jolloin oli maksuton pääsy.

Museossa kävi vuoden kuluessa 6,387 henkilöä, joista maksavia oli 1,070 ja ilmaiseksi kävijöitä 5,317.

Oppaita myytiin 485 à 3 markkaa, museon julkaisuja 19 à 15 markkaa.

XVI. Musiikkilautakunta.

Musiikkilautakunnan toiminnastaan vuonna 1931 lähettämä kertomus oli seuraavansisältöinen:

Lautakunnan kokoonpano y.m. Vuonna 1931 kuuluivat musiikkilautakuntaan kauppaneuvos A. Niklander puheenjohtajana, filosofiantohtori H. Ramsay varapuheenjohtajana, rouva E. von Frenckell, vaatturi T. Hiekkaranta ja toimittaja R. Swentorzetski. Kaupunginhallitusta edusti rahatoimenjohtaja V. Hupli. Sihteerin tehtäviä hoiti vanhempi oikeusneuvosmies K. Furuhjelm.

Vuoden varrella kokoontui lautakunta 11 kertaa. Sen kokouksissa pidettyjen pöytäkirjain pykäläluku oli 128; lähtevien kirjelmien lukumäärä oli 75.

Kaupunginorkesterin toiminta. Orkesterin miesluku oli vuonna 1931 kuten edellisinäkin vuosina 69; taiteellisena johtajana toimi edelleen professori R. Kajanus.

Vuoden varrella pidettiin 16 vakinaista ja kaksi ylimääräistä sinfoniakonserttia. Edellisistä johti professori Kajanus kaikkiaan 14, tohtori H. Thierfelder yhden, päämusiikkijohtaja P. Scheinpflug yhden ja säveltäjä E. Pingoud osan ohjelmaa yhdessä konsertissa. Professori Kajanus johti yhden ylimääräisen sinfoniakonsertin ja professori G. Schnéevoigt samoin yhden.

Vuoden varrella pidettiin 10 varsinaista ja yksi ylimääräinen kansansinfoniakonsertti, joista edelliset johti professori Kajanus ja jälkimmäisen professori Schnéevoigt, sekä 23 kansankonserttia, joista kapellimestari O. Fohström johti 11, konserttimestari A. Hannikainen 7, filosofiantohtori N. van Gilse van der Pals 4 ja kapellimestari M. Similä yhden. Vapunpäivänä pidettiin päiväkonsertti, jonka johti kapellimestari Fohström.

Orkesteri avusti 141 oopperanäytännössä ja 6 yksityisessä konsertissa.

Edellämainituissa sinfoniakonserteissa esiintyivät seuraavat solistit: I. Gresvik, K. Wirtanen, K. Bernhard, I. Hannikainen, A. Borowsky ja S. Schultze (piano), X. Belmas, J. von Thillot, A. Mikkola, A. Hagelstam ja S. Krogius (laulu), D. Weissman, G. Kulenkampf, E. Telmanyi (viulu) sekä E. Kurtz (sello).

Sinfoniakonserteissa esitettiin seuraavat sävellykset: Madetoja: Sinfonia II; Pingoud: Avaruuden laulu; Sibelius: Sinfonia III, VI ja VII; Kuula: Orjanpoika; Sinding: Sinfonia d-molli, Pianokonsertti op. 21; Weber: Alkusoitto oopp. Oberon sekä aaria oopp. Taika-ampuja; Saint-Saëns Pianokonsertti g-molli, aaria oopp. Etienne Marcel; Beethoven: Sinfonia III, V ja VII, alkusoitto oopp. Egmont, aaria Ah perfido, Debussy: Rondes de printemps; R. Strauss: Kampf und Sieg; Händel: Aaria oopp. Amadigi di Gallia, aaria Ah spietato, Mio caro bene; Dvorak: Sinfonia V, viulukonsertti a-molli, sellokonsertti h-molli; Berlioz: Sinfonia: Harold Italiassa; Brahms: Pianokonsertti d-molli (2 kertaa), sinfonia III; Franck: Le chasseur maudit, arkkienkelin aaria sinf. runosta Redemption; Mozart: Sinfonia g-molli, Eine kleine Nachtmusik, Pianokonsertti A-duuri; Respighi: Rossiniana; Graener Comedietta; P. Hindemith: Konsertti orkesterille; Bruch: Skotlantilainen fantasia;

Prokofjeff: Symphonie classique; Grieg: Sinfonisia tansseja; Bruckner: Sinfonia IV; Marcello: Aaria kantaatista Diodone; Glasunow: Sinfonia VII; Pizetti: Mattutino Conserto dell'Estatesta; Wolff: Penthesilea; Mjaskowsky: Sinfonia V; Ravel: Scheherazade; Rachmaninoff: Pianokonsertti II c-molli; Tschaikowsky: Sinfonia IV; Nielsen: Sinfonia espansiva, viulukonsertti; sekä Ljadoff: Kikimora kansantaru.

Mitä tulee yleisön osanottoon konsertteihin mainittakoon, että sinfoniakonserteissa kävi 5,477 henkilöä eli keskimäärin 342 henkilöä kussakin, kansan- ja kansansinfoniakonserteissa 10,686 henkilöä eli keskimäärin 324. Vuonna 1930 kävi sinfoniakonserteissa 6,887 ja kansankonserteissa 11,607 henkilöä. Ylimääräisissä sinfoniakonserteissa oli kaikkiaan 1,593 henkilöä.

Taloudelliset tulokset. Kaupunginorkesterin tulot kalenterivuonna 1931 olivat 968,653: 85 markkaa, mistä määrästä 276,403: 85 markkaa oli tuloja omista konserteista ja 692,250 markkaa muiden näytäntöjen ja konserttien avustamisesta. Edelliseen vuoteen verrattuna olivat tulot vähentyneet 40,260: 40 markkaa. Mainittakoon vielä, että vuoden 1931 tuloarviossa oli tulot arvioitu 1,100,000 markaksi, joten todelliset tulot alittivat arvioidut 131,346: 15 markalla. Orkesterille myönnetty valtionapu oli 500,000 markkaa.

Orkesterin menot käyvät selville allaolevasta yhdistelmästä, johon myös on otettu orkesterille myönnetyt määrärahat.

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.	Säästetty määrä, Smk.
Palkkaukset ja ikälisät	2,599,160: —	2,578,556: 65	20,603: 35
Konserttikulut	175,000: —	167,391: 90	7,608: 10
Nuotit ja soittovälineet.....	50,000: —	46,710: 95	3,289: 05
Muut menot	39,000: —	16,632: 70	22,367: 30
Yhteensä	2,863,160: —	2,809,292: 20	53,867: 80

Kuukausitilintarkastukset. Musiikkilautakunnan voimassa olevan johtosäännön mukaan on taloudenhoitaja velvollinen kuukausittain, viimeistään seuraavan kuukauden 5 p:nä, musiikkilautakunnalle antamaan kaksin kappalein laaditun tilin siihen kuuluvine todisteineen sekä vahvistetun kaavakkeen mukaisen taulun tuloista ja menoista. Niin pian kuin nämä asiakirjat oli annettu, toimitti musiikkilautakunnan puheenjohtaja ja sihteeri jokaisen kuukauden alussa tilintarkastuksen, ja havaittiin näissä kuukausitilintarkastuksissa tilien aina olevan kunnossa ja kassan aseman pitävän yhtä tilikirjain kanssa.

1932 vuoden talousarviolaskelma. Syyskuun 7:ntenä päivätyllä kirjelmällä musiikkilautakunta lähetti rahatoimikamarille 1932 vuoden talousarviolaskelman, jonka mukaan kaupunginorkesterin menot arvioitiin 2,872,060 markaksi ja tulot, valtionapu mukaan luettuna, 1,555,000 markaksi, joten kaupungin lopullisten menojen orkesterin voimassapidosta arvioitiin nousevan 1,317,060 markkaan.

Kaupungin varoilla avustettujen sivistysyritysten valvonnan lautakunta suoritti samoin kuin aikaisemminkin.

Suomalainen ooppera. Vuoden vaihteessa vireillä ollut kysymys kaupunginorkesterin myötävaikutuksesta oopperassa käsiteltiin helmikuussa loppuun. Vilkkaiden neuvottelujen jälkeen tehtiin vihdoin helmikuun 16 p:nä musiikkilautakunnan ja Suomalaisen oopperan osakeyhtiön johtokunnan välillä seuraavansisältöinen sopimus:

1) Musiikkilautakunta luovuttaa kaupunginorkesterin oopperalle 75,000 markan maksusta kuukautta kohti, lukien helmikuun 1 p:stä kesäkuun 1 p:ään 1931.

Ellei sopimusta kummaltakaan puolen irtisanota huhtikuun 15 p:ään mennessä, jatkuu se vuosittain edelleen syyskuun 1 p:stä seuraavan vuoden kesäkuun 1 p:ään.

2) Orkesterin iltatyövuorojen lukumäärä oopperassa ei saa ylittää viittä viikossa.

3) Orkesterin työtuntien lukumäärä on oleva enintään 33 viikossa.

4) Niinä viikkoina, joina kaupunginorkesteri antaa konsertteja, vähennetään 3 kohdassa mainittujen työtuntien lukumäärä säännöllisissä oloissa 11, mutta poikkeustapauksissa 12 tunnilla kutakin sinfoniakonserttia sekä 4 tunnilla kansan- ja kansansinfoniakonserttia kohti, harjoitukset mukaanluettuina.

Sinfoniakonsertteja on 1931 vuoden kevätkaudella 9 ja lisäksi yksi Strauss-konsertti, joista konserteista tähän mennessä on annettu kaksi.

Ensi syyskaudesta lukien annetaan säännöllisissä oloissa 8 sinfoniakonserttia kunkin soittokauden aikana; poikkeustapauksissa saadaan lukumäärä korottaa 9:ään soittokautta kohti.

Kansan- ja kansansinfoniakonsertteja annetaan enintään yksi viikossa.

5) Harjoitus kestää enintään 3 tuntia, luettuna klo 11:stä aamuharjoituksissa ja klo 19.15:stä iltaharjoituksissa.

Ellei orkesteri ole ylempänä määrättyinä aikoina soittovalmiina, lasketaan harjoitus alkaneeksi vasta siitä kuin orkesteri on soittovalmis; mutta jos harjoitus ei voida määrättynä aikana alottaa orkesterista riippumattomasta syystä lasketaan harjoitus kuitenkin alkaneeksi määräaikana tai ainakin siitä kuin orkesteri on soittovalmis.

6) Oopperan näytännöissä on orkesterin työskenneltävä niinkauan kuin kukin näytäntö kestää. Harjoitukset saavat kestää korkeintaan 3 tuntia, lukuunottamatta kutakin ensi esitystä tai uusintoa varten laskettavaa kahta pääharjoitusta, jotka saavat kestää, ensimmäinen korkeintaan 4 tuntia ja toinen korkeintaan $3^1/_2$ tuntia, poikkeustapauksissa 4 tuntia. Uusinnalla tarkoitetaan esitystä, jota oopperassa ei ole annettu kahteen vuoteen.

7) Kunkin harjoituksen aikana on pidettävä 20 minuutin tauko.

8) Jos tavallinen harjoitus kestää enemmän kuin 3 tuntia, suorittaa ooppera siitä tariffin mukaisen musiikkilautakunnan vahvistaman ylityömaksun, jolloin alettu tunti vastaa puolta tuntia ja ylitetty puoli tunti kokonaista tuntia.

9) Musiikkilautakunta järjestää sinfoniakonsertit kahden viikon väliajoin, ellei ylivoimaisten syitten takia ole tästä järjestelmästä joskus poiketta; mutta pidättää lautakunta itselleen oikeuden orkesterin varaamiseen ylimääräisiä tilauksia varten sekä viralliselta että yksityiseltä taholta, joista ylimääräisistä tilauksista oopperan johtokunnalle on hyvissä ajoin ilmoitettava. Näitä ylimääräisiä tilauksia varten orkesteria ei kuitenkaan luovuteta enempää kuin kaksi, enintään neljä kertaa kunakin soittokautena.

Ruotsalainen teatteri. Vaikka Ruotsalaisen teatterin kanssa aikoinaan tehty sopimus orkesterin vuokraamisesta mainitulle teatterille jäikin muodollisesti voimaan edelleen, oli lautakunnan oopperan kanssa tehdyn sopimuksen johdosta käytännössä toistaiseksi luovuttava vuokraamasta orkesteria mainitulle teatterille.

Lautakunnan ohjesäännön tarkistaminen. Orkesterin johtaja professori Kajanus teki alotteen lautakunnan johtosäännön muuttamiseksi ja perusteli

tätä ehdotusta pääasiassa sillä, että lautakunta, tosin johtosääntönsä puitteissa, oli hänen mielestään viime aikoina ryhtynyt toimenpiteisiin, jotka aikaisemmin oli katsottu kuuluvan yksinomaan orkesterin taiteellisen johtajan toimivaltaan. Vaikka lautakunnan mielestä ei ollut pätevää syytä ohjesäännön tarkistamiseen mainitussa tarkoituksessa, lautakunta kuitenkin suostui siihen että professori Kajanus otti tehtäväkseen laatia ehdotuksen ohjesäännön muuttamiseksi haluamaansa suuntaan.

Asia ei 1931 vuoden kuluessa edistynyt sen pidemmälle.

Orkesterin jäsenten eläkeoikeudet. Vuoden varrella lautakunta teki kaupunginhallitukselle ehdotuksen, että kaupungin viranpitäjiä koskevaan eläkesääntöön tehtäisiin lisäys, joka takaisi orkesterinsoittajille 25 palvelusvuoden sekä jousisoittimien soittajille 55 ja puhallussoittimien soittajille 53 ikävuoden kuluttua toimesta erotessaan täyden eläkkeen, mutta myöskin oikeuden hoitaa tointaan yli eläkeijän virkasäännössä olevin rajoituksin niinkauan kuin orkesterin johto ja musiikkilautakunta pitävät heitä työkykyisinä.

Tätäkään asiaa ei ratkaistu vuoden kuluessa.

Kaupunginorkesterin historiikki. Lautakunta anoi kaupunginhallitukselta 50,000 markan suuruista määrärahaa tilitystä vastaan orkesterin historiikin julkaisemista varten 1932 vuoden keväällä, jolloin tuli kuluneeksi 50 vuotta siitä kun orkesteritoiminta Helsingissä aloitettiin, jota historiikkia varten jo oli ryhdytty alustaviin toimenpiteisiin. Kaupunginhallitus asettui ensin kielteiselle kannalle, mutta myöhemmin johti tämä alote kuitenkin suotuisaan tulokseen.

Teoston ja lautakunnan välinen sopimus. Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teoston kanssa tehtiin vuodeksi 1931 sopimus, jonka mukaan toimisto myönsi lautakunnalle oikeuden 15,000 markan korvausta vastaan sallia kaupunginorkesterin konserteissaan mainittuna vuonna rajoituksitta esittää kaikkia sävelteoksia, joiden esittämisoikeutta Teosto edusti tai sopimusaikana tuli edustamaan, lukuunottamatta sopimuksessa lähemmin lueteltuja sävellyksiä.

Konserttien radioiminen. Paitsi sinfoniakonsertteja, joita edelleen on radioitu vähintään 10 vuodessa 4,000 markan korvausta vastaan kerralta, radioitiin, kuten vuonna 1930, myöskin kansankonsertteja, 2,000 markan maksusta konserttia kohti.

Ulkoilmakonsertit. Kaupunginvaltuuston ulkoilmakonserttien järjestämiseksi kesä-, heinä- ja elokuussa myöntämä 50,000 markan määräraha jaettiin seuraavalla tavalla: 19,200 markkaa Suomen valkoisen kaartin soittokunnalle kahta konserttia varten viikossa Kalliossa, yhtä konserttia varten viikossa Pasilassa ja yhtä viikkokonserttia varten Toukolassa; 14,400 markkaa, Helsingin työväenyhdistyksen soittokunnalle yhtä konserttia varten viikossa Hermannissa, yhtä viikkokonserttia varten Vallilassa ja yhtä konserttia varten sunnuntaisin Hietarannassa; 16,100 markkaa Helsingin suojeluskunnan soittokunnalle 16 soittotilaisuuden järjestämistä varten Kaivopuistossa ja seitsemää konserttia varten Pihlajasaaressa. Kahden ensinmainitun soittokunnan konserttien tuli kestää vähintään tunnin sekä Suojeluskunnan soittokunnan konserttien vähintään 2 tuntia. Määrärahasta jäi siis 300 markkaa käyttämättä.

Professori Kajanuksen juhlakonsertti. Joulukuun 1 p:nä piti professori Kajanus juhlakonsertin 75-vuotispäivänsä johdosta, jolloin orkesteri maksutta luovutettiin käytettäväksi, jota paitsi kaupunginorkesterin kanslia sai toimekseen hoitaa konsertin käytännöllisen järjestelyn.

XVII. Rakennustarkastuskonttori.

Rakennustarkastajan rakennustarkastuskonttorin toiminnasta vuonna 1931 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Rakennustoiminnassa oli vuonna 1931 edelleen havaittavissa voimakasta laskua. Lopullisesti tarkastettuja uudisrakennuksia oli 41 ja lisä- ja päällisrakennuksia 44, kuutiosisällys oli kaikkiaan 572,715 m³; rakennusten muutosten luku nousi 68:aan. Rakennustoiminta kohdistui siis, kuten näkyy, etupäässä vanhojen rakennusten uudenaikaistuttamiseen.

Vuoden rakennuskustannukset voidaan arvioida n. 300 markaksi m³:ltä, joten uudisrakennuksiin oli sijoitettu pääomaa n. 171,814,500 markan arvosta, rakennusmuutoksia lukuunottamatta.

Uudisrakennustoiminnan kautta saatiin 1,391 asuinhuoneistoa, joissa oli kaikkiaan 2,729 huonetta. Muun laatuisten huoneistojen pinta-ala oli 57,590 m², vastaten n. 1,919 huonetta; bruttotuotanto oli siis n. 4,648 huonetta. Jos tästä vähennetään purettujen rakennusten huoneiden luku, 399, jää nettotuotannoksi 4,249 huonetta.

Huoneiden luku vastarakennettua asuinhuoneistoa kohden viisivuotiskautena 1927—31 ilmenee allaolevasta yhdistelmästä:

Vuosi.	Huoneistoja.	Huoneita.	Huoneita huoneistoa kohti.
1927	4,628	11,250	2.4
1928	4,957	11,527	2.3
1929	4,706	10,953	2.3
1930	884	1,826	2.1
1931	1,391	2,729	2.0

Rakennustarkastuskonttorin toiminta jatkui aikaisemmin vahvistettujen suuntaviivojen mukaisesti, jolloin myöskin lisä- ja päällisrakennuksia sekä muutoksia koskevain työ- ja rakennepiirustusten tarkastus tehtiin tehokkaammaksi.

Vuoden varrella tarkastettiin 104 uudisrakennus-, lisärakennus- ja päällisrakennuspiirustusta, joiden kuutiosisällys oli yhteensä 912,985 m³, sekä sitäpaitsi 107 piirustusta pienehköjä muutostöitä varten. Asuinhuoneistojen luku suunnitelluissa uudisrakennuksissa oli 2,272 ja huoneiden luku niissä 4,715. Muunlaatuisten vastavalmistuvien huoneistojen pinta-ala oli 75,231 m² ja piirustusten mukaan purettaviksi joutuvien huoneiden luku 519.

Vielä tarkastettiin 408 työpiirustusta ja 1,503 rakennepiirustusta uudisrakennuksia varten, joiden välipohjapinta-ala oli 237,955 m². Tarkastuskäyntejä tehtiin 3,045, rakennetarkastuksia 147 ja lopputarkastuksia 114.

Allaoleva taulukko osoittaa rakenteilla olevien rakennusten luvun kunkin kuukauden lopussa vuonna 1931:

Kuukausi.	Uudisrakennuksia.								Rakennusmuutoksia.	Rakennusyritysten lopettamiseen tarvittava pääoma.
	Perustusvaiheessa.		Muurausvaiheessa.		Sisustusvaiheessa.		Keskeneräiseksi jätettyjä.			
	Luku.	1,000 m³.	Luku.	1,000 m³.	Luku.	1,000 m³.	Luku.	1,000 m³.	Luku.	Miljoonaa markkaa.
Tammikuu ...	2	26.6	7	78.0	19	201.6	10	170.6	8	35
Helmikuu ...	4	53.9	6	89.3	18	189.7	11	170.9	9	44
Maaliskuu ...	9	104.0	5	72.2	18	187.7	10	170.6	10	55
Huhtikuu ...	18	235.1	10	106.8	14	159.6	9	169.1	17	96
Toukokuu ...	20	302.0	12	140.7	13	118.8	9	169.1	24	121
Kesäkuu.....	26	314.8	16	133.6	16	145.2	9	169.1	27	125
Heinäkuu ...	23	314.2	29	304.2	23	196.4	7	145.6	29	164
Elokuu	20	292.5	26	376.6	22	214.1	6	118.2	23	180
Syyskuu	14	191.1	22	354.7	34	275.0	6	118.2	11	144
Lokakuu.....	7	50.7	18	378.4	39	347.8	6	118.2	7	113
Marraskuu ...	3	27.9	15	318.7	36	357.0	7	118.3	7	96
Joulukuu ...	5	17.4	10	155.7	43	543.6	6	118.2	6	70

Mitään uutta rakennustyyppiä ei toistaiseksi ole ilmaantunut, johtuen tämä suurimmaksi osaksi kaupungin asemakaavassa määrätyistä rakennusrungoista osin taas sopimattomasta tontinleveydestä. Lamellitalo on kuitenkin kaikesta päättäen voittamassa alaa samoinkuin avonaisempi rakennustapa vanhempienkin kaupunginosien tonteilla.

Seuraava taulukko osoittaa konttorin toimesta perityt maksut sekä konttorin menot viitenä viimeksikuluneena vuonna:

Vuosi.	Rakennusten, joiden piirustukset on tarkastettu, kuutiosisällys, m³.	Rakennustarkastuksen aiheuttamat kustannukset, Smk.	Kannettuja maksuja piirustusten tarkastuksesta, Smk.	kadun aitaamisesta, Smk.	Tuloja yhteensä, Smk.
1927	2,107,204	570,991: 25	977,795: 04	588,306: 20	1,566,101: 24
1928	2,882,175	744,923: 10	1,389,105: 05	720,011: 80	2,109,116: 85
1929	805,397	777,410: 10	456,243: 20	2,259,646: 33	2,715,889: 53
1930	481,176	714,545: 95	311,023: 65	257,669: 40	568,693: 05
1931	912,985	663,142: 45	510,851: 75	228,881: 30	739,733: 05
Yhteensä	7,188,937	3,471,012: 85	3,645,018: 69	4,054,515: 03	7,699,533: 72

Jos otetaan huomioon ainoastaan rakennustarkastukset, nousivat rakenuustarkastuskonttorin tulot viisivuotiskautena 1927—31 keskimäärin 729,003: 74 markkaan vuosittain, mutta jos lasketaan mukaan tulot rakennustarkastajan mittaamista kadunaitaamisista, 1,539,906: 74 markkaan. Konttorin menot samana ajanjaksona olivat keskimäärin 694,202: 57 markkaa vuodessa.

Kun työ- ja rakennepiirustusten tarkastus on vuosi vuodelta lisääntynyt muodostaen nykyisin laajan ja melkoisen tärkeän osan konttorin työstä, olisi täysin perusteltua korottaa niistä kannettava maksu, varsinkin jos rakentavaa yleisöä pidetään velvollisena pääasiallisesti kustantamaan rakennustarkastus ja tarkistustyö.

Kertomusvuonna jatkettiin rakennustarkastuskonttorin laboratoorissa, tosin supistetusti, rakennusaineiden ja rakenneosien tarkastuksia. Todella arvokkaisiin työtuloksiin voidaan kuitenkin päästä vasta kun konttorille hankitaan uudenaikainen puristin.

XVIII. Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunta.

Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan toiminnastaan vuonna 1931 antama kertomus sisälsi seuraavaa:

Toimikuntaan kuuluivat kertomusvuonna itseoikeutettuina jäseninä rakennustarkastaja H. Andersin, joka toimi puheenjohtajana, asemakaava-arkkitehti B. Brunila ja kaupunginarkkitehti G. Taucher sekä kaupunginvaltuuston vuodeksi valitsemina jäseninä professori O. Tarjanne, toimien samalla varapuheenjohtajana, ja työnvälitysneuvoja T. Uski. Kaupunginhallituksen kansliasihteeri G. Brotherus toimi sihteerinä. Toimikunnan itseoikeutettujen jäsenten ollessa estettyinä olivat apulaisrakennustarkastaja A. Toivonen, avustava asemakaava-arkkitehti B. Aminoff ja kiinteistötoimiston asemakaavaosaston arkkitehti V. Tuukkanen saapuvilla eräissä kokouksissa. Toimikunta kokoontui vuoden varrella 23 kertaa. Toimikunnan pöytäkirjojen pykäläluku oli 189 ja lähetettyjen kirjeiden luku 7.

Toimikunnan menoja varten oli kaupungin talousarvioon merkitty yhteensä 19,550 markkaa, todellisten menojen noustessa 8,400 markkaan.

Toimikunnan toiminta jatkui vuonna 1931 samoja suuntaviivoja noudattaen kuin edellisinäkin vuosina. Vuoden kuluessa toimikunta tarkasti julkisivupiirustukset 54 suurehkoa uudisrakennusta varten. Tällöin hyväksyttiin suuri määrä piirustuksia lopullisesti vasta sen jälkeen kuin toimikunnan vaatimat erinäiset muutokset olivat tulleet huomioonotetuiksi. Tämän lisäksi toimikunta tarkasti joukon rakennus- ja julkisivumuutos-, lisärakennus-, bensiiniasema-, vaja-, mainos- y. m. piirustuksia.

Yleiset julkisivukaaviot toimikunta vahvisti kortteleille n:ot 349 XII:ssa ja 448 XIII:ssa kaupunginosassa sekä tonteille n:ot 23 a, 23 b ja 23 c korttelissa n:o 418 XIII:ssa kaupunginosassa.

Koska huhtikuun 24 p:nä 1931 annettu uusi asemakaavalaki siihen liittyvine muine lakeineen tulee voimaan tammikuun 1 p:nä 1932, otettiin kysymys toimikunnan toiminnan jatkamisesta päiväjärjestykseen. Maistraatti pyysi tämän johdosta toimikunnalta lausuntoa siitä, olisiko sen toimintaa sanotun ajankohdan jälkeen jatkettava ja missä muodossa.

Antamassaan lausunnossa toimikunta puolsi toimintansa jatkamista toistaiseksi entisessä muodossaan ja niine tehtävineen, jotka toimikunnalle 11 p:nä kesäkuuta 1924 annetun johtosäännön mukaan sille kuuluvat, paitsi mikäli ne koskevat julkisivukaavioiden laatimista ja vahvistamista, mikä on siirtynyt toisille viranomaisille. Maistraatti ehdotti sittemmin kaupunginvaltuustolle, että toimikunnan toiminta pysytettäisiin edellämainituin tavoin 3 vuotta tammikuun 1 p:stä 1932 lukien, minkä ehdotuksen kaupunginvaltuusto hyväksyi siinä muodossa, että toimikunnan toimivalta pysytettäisiin toistaiseksi.

XIX. Holhouslautakunta.

Holhouslautakunnan kertomus vuodelta 1931 oli seuraava:

Holhouslautakuntaan kuuluivat vuonna 1931, niinkuin edellisenäkin vuonna, esittelijäneuvos K. T. Modeen puheenjohtajana sekä jäseninä esittelijäneuvos I. V. Groundstroem, varatuomari N. A. Lahtinen ja hallintoneuvos P. A. Rikberg. Sihteerinä oli oikeusneuvosmies K. A. Kaira.

Lautakunta kokoontui jokaisena tiistaina tahi, jos silloin oli pyhäpäivä, seuraavana arkipäivänä, paitsi kesä-, heinä- ja elokuussa, jolloin kokouksia oli ainoastaan kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena tiistaina. Sen lisäksi pidettiin tarpeen vaatiessa ylimääräisiä kokouksia. Kokousten kokonaismäärä vuoden aikana oli 48.

Lautakunta käsitteli 640 pöytäkirjaan merkittyä asiaa, ja sen vuoden aikana tarkastamien holhoustilien luku oli 565. Sen ohessa lautakunta pyynnöstä antoi holhoojille ja kasvattajille suullisia tietoja ja neuvoja holhunalaisten asiain hoidosta sekä toimeenpani olosuhteitten aiheuttamia kuulusteluja ja neuvotteluja holhouksia koskevissa asioissa.

Lautakunnan kappaleeseen holhouskirjaa oli vuoden 1931 alussa merkittynä 1,031 holhous- ja uskotun miehen tointa, joista edellisiä oli 878 ja jälkimmäisiä 153. Vuoden kuluessa merkittiin holhouskirjaan 179 uutta holhous- ja uskotunmiehen tointa ja poistettiin siitä 141. Näin ollen oli lautakunnan holhouskirjan kappaleessa 1931 vuoden lopulla kaikkiaan 1,069 holhous- ja uskotunmiehen tointa, joista edellisiä oli 917, niistä 369 lakimääräistä ja 548 määräykseen perustuvaa; uskotunmiehen toimia oli 152.

XX. Oikeusaputoimisto.

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin oikeusaputoimiston toiminnasta vuonna 1931 [1]) oli seuraava:

Joulukuun 17 p:nä 1930 pidetyssä kaupunginvaltuuston kokouksessa valittiin oikeusaputoimiston johtokunnan jäseniksi vuodeksi 1931 filosofiantohtori, lakitieteenkandidaatti J. Helo, varatuomari S. Ilmanen, vanhempi oikeusneuvosmies G. Leopold, varatuomari S. T. Mannermaa ja rouva M. Schultz-Cajander. Näistä johtokunta valitsi sittemmin puheenjohtajakseen vanhemman oikeusneuvosmiehen Leopoldin ja varapuheenjohtajakseen varatuomari Mannermaan. Kaupunginhallituksen edustajana oikeusaputoimiston johtokunnassa oli lakitieteenkandidaatti G. Norrmén.

Oikeusaputoimiston johtokunnalla oli vuoden 1931 kuluessa kaikkiaan neljä kokousta, joissa käsiteltiin etupäässä juoksevia asioita.

Oikeusavustajan virkaa hoiti varatuomari N. Lindegrén, oikeusavustajan apulaisen tointa taasen varatuomari Y. J. E. Hämesalo ja toimistoapulaisena oli neiti G. Appelqvist. Vakinaisten viranpitäjäin kesäloman aikana toimivat korkeimman oikeuden notaari V. Maliniemi ja neiti S. Heikkilä viransijaisina.

Oikeusaputoimiston menosääntö nousi vuonna 1931 149,405 markkaan oltuaan edellisenä vuonna 148,265 markkaa.

Oikeusaputoimisto sai vuoden varrella kuten ennenkin toimeksiantoja Tukholman kaupungin oikeusaputoimistolta (Stockholms stads rättshjälpsanstalt), jonka välitystä toimisto puolestaan käytti kahdessa asiassa. Sitä paitsi on oltu molemminpuolisessa yhteydessä erinäisten maassa toimivien köyhäinasianajajain kanssa.

Muuten jatkui oikeusaputoimiston toiminta entiseen tapaan. Toimistossa käyneiden luku lisääntyi edelliseen vuoteen verraten huomattavasti, mistä oli seurauksena asioiden luvun lisäännys. Tämä johtunee osittain vallitsevasta taloudellisesta lamakaudesta. Alempana olevat numerotiedot osoittavat lähemmin toimiston toimintaa.

Käyntien luku oli vuoden aikana 9,935, niitten luvun ollessa vuonna 1930 8,771, vuonna 1929 8,541 vuonna 1928, 6,958 ja vuonna 1927 6,823.

Eri kuukausien osalle jakautuivat käynnit seuraavasti:

Tammikuu	(25	päivää)	691	Heinäkuu	(27	päivää)	820
Helmikuu	(24	»)	750	Elokuu	(26	»)	775
Maaliskuu	(25	»)	918	Syyskuu	(26	»)	762
Huhtikuu	(24	»)	874	Lokakuu	(27	»)	991
Toukokuu	(23	»)	767	Marraskuu	(25	»)	948
Kesäkuu	(25	»)	783	Joulukuu	(25	»)	856
				Yhteensä	(302	päivää)	9,935

[1]) Eräitä kertomusta seuranneita taulukkotietoja ei ole tässä julkaistu.

Kuten ylläolevasta taulukosta ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden kuluessa avoinna 302 päivää. Käyntien luku päivää kohti oli siis keskimäärin 32.9, niiden ollessa 29.0 v. 1930 ja 28.2 v. 1929.

Suurin päivittäinen käyntien luku oli 76, vähin 3.

Alempana olevat tilastotiedot osoittavat asioitten luvun ja asiakkaitten säädyn tai ammatin ja sukupuolen, y. m., tällöin on otettu huomioon ainoastaan ne asiat, joissa toimisto on ryhtynyt oikeudenkäyntiin tai kirjallisiin tehtäviin tai pidempiin suullisiin neuvotteluihin.

Tällaisten asiain kokonaismäärä oli 1,427, joista 1,349 oli kertomusvuonna tulleita ja 78 edelliseltä vuodelta ratkaisematta olevia. Kirjallisia toimituksia oli 1,833, niistä hakukirjoja 768.

Säätynsä tai ammattinsa sekä sukupuolensa mukaan ryhmittyivät kävijät seuraavasti:

	Mp.	Np.	Yht.
Naimisissa olevia naisia ja leskiä	—	527	527
Palvelijattaria	—	199	199
Työläisiä	123	76	199
Kauppa-apulaisia	4	42	46
Keittäjättäriä	—	32	32
Ompelijattaria	—	31	31
Siivoojattaria	—	30	30
Tarjoilijoita	2	23	25
Autonkuljettajia	24	—	24
Maalareita	22	—	22
Kirvesmiehiä	20	—	20
Monttöörejä	18	—	18
Puuseppiä	17	—	17
Partureita	—	12	12
Käskyläisiä	4	7	11
Konttoriapulaisia	1	10	11
Seppiä	9	—	9
Leipureita	5	4	9
Räätälintyöntekij.	—	8	8
Silittäjiä	—	8	8
Muurareita	8	—	8
Kassanhoitajia	—	7	7
Asiamiehiä	6	—	6
Taloudenhoitajattar.	—	6	6
Räätäleitä	6	—	6
Viilaajia	6	—	6
Yövahteja	6	—	6
Oppipoikia	6	—	6
Kauppiaita	4	1	5
Hierojia	—	5	5
Sairaanhoitajattaria	—	5	5
Kutojia	—	5	5
Kirjatyöläisiä	1	4	5
Valokuvaajia	5	—	5
Varastomiehiä	5	—	5
Kylmänruuanlaittajia	—	4	4
Pesijättäriä	—	4	4
Kampaajia	—	4	4
Ajureita	4	—	4
Merimiehiä	4	—	4
Suutareita	4	—	4
Modisteja	—	3	3
Poliiseja	3	—	3
Postiljooneja	3	—	3
Rautatieläisiä	3	—	3
Vahtimestareita	3	—	3
Työnjohtajia	3	—	3
Koneenkäyttäjiä	3	—	3
Kersantteja	2	—	2
Konduktöörejä	1	1	2
Kirjainmyyjiä	—	2	2
Hiojia	2	—	2
Insinöörejä	1	—	1
Soittajia	1	—	1
Näyttelijöitä	1	—	1
Rahastajia	1	—	1
Mittarinlukijoita	1	—	1
Palosotilaita	1	—	1
Köyhäinhoidontarkastajia	—	1	1
Ent. opettajattaria	—	1	1
Ruokalanpitäjiä	—	1	1
Kultaseppiä	1	—	1
Hienomekanikkoja	1	—	1
Kivipainajia	—	1	1
Verhoilijoita	1	—	1
Vulkaniseeraajia	1	—	1
Talonmiehiä	1	—	1
Kylvettäjiä	—	1	1
Muita	—	3	3
Yhteensä	348	1,068	1,416

Vuoden varrella käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittyminen laatunsa mukaan käy selville seuraavasta, vahvistetun kaavakkeen mukaan laaditusta yhdistelmästä.

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:	
Vuokrasaatavia	28
Työ- ja palkkariitoja	537
Muita saamisoikeuksia	109
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	13
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:	
Avioliittoriitoja	18
Avioeroja	149
Pesäeroja	7
Perheen elatus	101
Perintöoikeut. kuuluvia asioita	24
Testamenttioikeuteen kuuluvia asioita	5
Yleisiä veroja koskevia asioita	54
Holhousasioita	5
Vähäpätöisiä rikosasioita	5
Sotilasavustuksia	183
Tapaturma-asioita	4
Toimeksiantoja	14
Erinäisiä tiedusteluja, hakemuksia, valituksia y. m.	171
Yhteensä	1,427

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteestä riippui, vuoden varrella lopullisesti ratkaistuiksi ja kirjoista poistetuiksi 1,345 kuten alempana olevista luvuista näkyy:

Sopimalla ratkaistu	466
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	278
Erin. syistä jätetty sillensä	134
Annettu eri viranomaisille	404
Juttuja, joissa toimisto otti haasteen, mutta ei ajanut loppuun	63
Yhteensä	1,345

Edellämainitut eri virastoille jätetyt 404 asiaa jakautuivat eri viranomaisten kesken seuraavasti. Näihin ei sisälly Helsingin raastuvanoikeuteen ja muualle otettuja haasteita.

Tasavallan presidentti	3
Valtioneuvosto	23
Valtiovarainministeriö	10
Sisäasiainministeriö	3
Puolustusministeriö	2
Korkein oikeus	7
Korkein hallinto-oikeus	36
Turun hovioikeus	5
Uudenmaan läänin maaherra	195
Hämeen läänin maaherra	1
Eduskuntatalon rakennustoimikunta	1
Poliisimestari	1
Valtion tapaturmalautakunta	1
Vakuutusneuvosto	2
Yleisten rakennusten ylihallitus	1
Turun tuomiokapituli	1
Porvoon »	1
Tampereen »	4
Helsingin kaupungin maistraatti	7
» » kaupunginvaltuusto	2
Helsingin kaupungin raastuvanoikeus	33
» » kaupunginh.	16
» » köyhäinhoitol.	6
» » lastensuojelulautakunta	1
» » holhouslautak.	4
» » verotuslautak.	1
» » tutkijalautak.	24
» työväenyhdistyksen johtokunta	1
» puhelinyhdistyksen johtokunta	1
Viron avustamisen päätoimikunta	1
Hauhon tuomiokunnan tuomari	1
Kutsuntatoimistot	5
Posti- ja lennätinhallitus	1
Rautatiehallitus	2
Eteläinen ruotsalainen seurakunta	1
Yhteensä	404

Se seikka, että 134 asiaa jätettiin sillensä, johtui, samoinkuin edellisinä vuosina, siitä, etteivät oikeudenetsijät, sen jälkeen kuin oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen eikä sopimusta voitu saada aikaan, enää palanneet, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä, sekä lopuksi siitä, että hakijat eivät joko tahtoneet tai voineet esittää asian edelleen ajamiseen tarvittavaa varattomuudentodistusta.

Syynä siihen, että toimisto ei ajanut 63 yllämainittua juttua, joissa haaste jo oli otettu, oli osittain, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella sijaitseviin oikeuksiin, joissa toimiston virkamiehet toimiston voimassa olevan johto-

säännön mukaan eivät ole velvolliset oikeudenetsijöitä avustamaan, osittain, etteivät hakijat ilmoittaneet toimistolle, milloin jutut tulisivat esille täkäläisessä raastuvanoikeudessa.

Vuoden kuluessa pantiin alulle 386 oikeusjuttua, joista 278 lopullisesti ratkaistiin; näistä voitettiin 274 ja hävittiin 4, viimeksimainituista toimisto ajoi 1 tapauksessa vastapuolueen asiaa.

Kaupungin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin kaikkiaan 508 kertaa 205 päivänä. Kun työpäivien luku nousi 302:een, esiinnyttiin niinmuodoin raastuvanoikeudessa suunnilleen joka toinen päivä.

XXI. Työnvälitystoimisto.

Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston johtokunnan vuodelta 1931 antama kertomus[1]) oli seuraavansisältöinen:

Johtokunta. Työnvälitystoimiston johtokuntaan kuuluivat vuonna 1931 puheenjohtajana filosofiantohtori S. Ivalo, varapuheenjohtajana toimittaja M. Paasivuori, jäseninä työnantajain edustajat johtaja W. Korhonen ja insinööri P. Kyrenius sekä työntekijäin edustajat toimitsija L. Mikkonen ja eristäjä K. Saarnijärvi. Edellisten varamiehenä oli kamreeri O. Tiderman, jälkimmäisten uuniseppä K. Järvinen. Johtokunnan sihteerinä toimi toimiston johtaja W. O. Ahtio.

Johtokunta kokoontui vuoden kuluessa 10 kertaa käsitellen 83 eri asiaa. Enin osa näistä koski toimiston välitystoimintaa y. m. juoksevia asioita, työsuhteita ja työmarkkinain tilaa sekä toimenpiteitä työttömyyden torjumiseksi. Muista tärkeimmistä kysymyksistä mainittakoon toimiston huoneistokysymys, tarkkailutoiminnan järjestely sekä kysymys toimiston kortiston uudistamisesta. Huoneistokysymys, jota edellisen vuoden aikana oli pohdittu useaan kertaan, sai ratkaisunsa — tosin vain väliaikaisen — kun kaupunki kesäkuun 1 p:stä lähtien vuokrasi naisosastoille huoneiston samasta talosta, Helenankadun 4:stä, missä miesosastot jo aikaisemmin olivat toimineet. Samaan aikaan siirtyi merimiesosasto muiden miesosastojen yhteydestä omaan huoneistoon, E. Makasiininkadun 6:teen. Tarkkailutoiminta, joka tarkoittaa kodeissa ja työpaikoissa käyntien avulla ehkäistä eräitä viime aikoina runsaassa määrin ilmenneitä väärinkäytöksiä sekä muutenkin hankkia selvitystä työnhakijain olosuhteista, pantiin alulle jo keväällä, mutta tuli tehokkaaseen käyntiin vasta syksyllä. Saavutettu kokemus on selvästi osoittanut, että tämä toiminta on yksistään erilaisten väärinkäytösten selville saamiseksi ja ehkäisemiseksi tarpeellinen ja että sen laajentamiseen ja edelleen kehittämiseen on aihetta. Kysymystä toimiston kortiston uudistamisesta käsiteltiin alustavasti kertomusvuoden lopulla, mutta kysymyksen ratkaisu siirtyi seuraavan vuoden puolelle.

Toimiston henkilökunta. Toimiston johtajana oli W. O. Ahtio. Osastojen johtajina miesosastoilla toimivat H. E. Blomqvist, F. E. Huhtala ja K. B. Sundström sekä apulaisina V. Jyrkänne ja K. I. Vuolanne. Naisosastojen johtajina toimivat rouva R. Hänninen sekä neidit L. Ahlgren, A. Bruun, T. Melanen ja E. Sundström, apulaisina rouva E. Bauer sekä neidit A. Ahovaara, S. Rechardt ja A. Vallinheimo. Vakinaisen henkilökunnan lisäksi on ollut tarpeen pitää runsaasti ylimääräistä työvoimaa, miesosastoilla koko vuoden, naisosastoilla kiireellisimpinä aikoina. Vahtimestareina toimivat T. Leander ja J. A. Sivenius.

Toimiston liike. Yhä vaikeammaksi muodostuneen työttömyystilanteen johdosta lisääntyi toimiston miesosastojen liike työnhakemusten kohdalta

[1]) Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, ovat julkaistuina Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1932.

varsin tuntuvasti. Kun tilapäisiäkin töitä oli tarjolla perin vähän, joutuivat suuret työttömäin joukot jatkuvasti käymään toimistossa. Tästä johtuneen tungoksen lievittämiseksi järjestettiin talvikaudeksi väliaikainen haarakonttori Vallilaan samoin kuin parina edellisenä vuonna.

Työhakemukset ja työnhakijat. Ryhmitettyinä työnhakijain sukupuolen mukaan ja verrattuna edelliseen vuoteen oli työhakemusten luku seuraava:

	1931.		1930.		Lisäännys (+) tai vähennys (−) vuonna 1931 verrattuna vuoteen 1930	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Miesten tekemiä	29,460	57.5	24,662	52.0	+ 4,798	+ 19.5
Naisten »	21,797	42.5	22,739	48.0	— 942	— 4.1
Yhteensä	51,257	100.0	47,401	100.0	+ 3,856	+ 8.1

Työtä hakevia eri henkilöitä oli seuraavasti:

	1931.		1930.		Lisäännys (+) tai vähennys (−) v. 1931 vuoteen 1930 verrattuna.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Miehiä	14,366	63.7	12,315	59.3	+ 2,051	+ 16.7
Naisia	8,203	36.3	8,436	40.7	— 233	— 2.8
Yhteensä	22,569	100.0	20,751	100.0	+ 1,818	+ 8.8

Sekä työhakemusten että työtähakevien eri henkilöiden luku on melkoisesti lisääntynyt miesosastoilla, naisosastoilla sen sijaan hiukan vähentynyt. Työnhakijat uudistivat hakemuksensa työttömiksi uudelleen jouduttuaan miehet 15,094 ja naiset 13,594 eli yhteensä 28,688 eri tapauksessa.

Henkikirjoituspaikan mukaan jakaantuivat työnhakijat vuonna 1931 seuraavasti:

	Miehiä		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	12,384	86.2	6,760	82.4	19,144	84.2
Muilla paikkakunnilla	1,982	13.8	1,443	17.6	3,425	15.8
Yhteensä	14,366	100.0	8,203	100.0	22,569	100.0

Edellisenä vuonna oli vieraspaikkakuntalaisia miehistä 12.6 %, naisista 22.4 % ja kaikista työnhakijoista 16.6 %. Vieraspaikkakuntalaisten prosentti on siis edelliseen vuoteen verraten miesten kohdalta hiukan noussut, mutta naisten kohdalta sen sijaan laskenut.

Perheolojen [1]) mukaan ryhmitettyinä oli työnhakijoista:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Perheellisiä	6,370	44.3	1,626	19.8	7,996	35.4
Yksinäisiä	7,996	55.7	6,577	80.2	14,573	64.6
Yhteensä	14,366	100.0	8,203	100.0	22,569	100.0

[1]) Perheellisiin on ryhmityksessä viety, paitsi naimisissa olevia henkilöitä, myöskin naimattomat henkilöt, joilla on lapsia elätettävänä ja yksityisiin myöskin lesket, joilla ei ole lapsia alle 16 vuoden, joten ryhmitys ei ole tehty siviilisäädyn, vaan perheenelättämisvelvollisuuden perusteella.

Edellisenä vuonna oli perheellisiä miehistä 45.6 %, naisista 19.3 % ja kaikista työnhakijoista 34.9 %.

Äidinkielen mukaan ryhmittyivät työnhakijat seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Suomenkielisiä	12,273	85.4	7,432	90.6	19,705	87.3
Ruotsinkielisiä	2,047	14.3	759	9.3	2,806	12.4
Muunkielisiä	46	0.3	12	0.1	58	0.3
Yhteensä	14,366	100.0	8,203	100.0	22,569	100.0

Edellisenä vuonna oli kaikista työnhakijoista suomenkielisiä 87.9 %, ruotsinkielisiä 11.9 % ja muunkielisiä 0.2 %.

Tarjotut paikat. Toimiston käytettäväksi tarjottiin kertomusvuonna kaikkiaan 23,558 paikkaa, joista miesten paikkoja 8,547 eli 36.3 % ja naisten paikkoja 15,011 eli 63.7 %. Edelliseen vuoteen verraten lisääntyi miehille tarjottujen paikkain luku 819:llä eli 10.6 %, mutta naisille tarjottujen paikkain luku väheni 3,800:lla eli 20.2 %.

Työpaikkakunnan mukaan ryhmitettyinä oli tarjotuista paikoista:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	7,927	92.7	13,421	89.4	21,348	90.6
Muualla	620	7.3	1,590	10.6	2,210	9.4
Yhteensä	8,547	100.0	15,011	100.0	23,558	100.0

Täytetyt paikat. Toimiston työntulos, välitysten määrä, verrattuna myös edelliseen vuoteen, selviää seuraavasta:

	1931.		1930.		Lisäännys (+) tai vähennys (—) vuonna 1931 verrattuna vuoteen 1930.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Miesten paikkoja	8,395	38.6	7,596	31.6	+ 799	+ 10.5
Naisten »	13,343	61.4	16,448	68.4	— 3,105	— 18.9
Yhteensä	21,738	100.0	24,044	100.0	— 2,306	— 9.6

Lisäännys miesten välityksessä edelliseen vuoteen verraten johtuu kokonaan siitä, että tilapäisiä lumitöitä talven aikana oli poikkeuksellisen runsaasti. Naisten välitykset vähentyivät työtarjousten vähentyessä varsinkin taloustoimien ja ravintolaliikkeen alalla.

Kun työnhakijoita on ollut varsin runsaasti joka vuoden aikana, on myöskin tarjotut paikat voitu täyttää sangen tarkkaan, kuten seuraavasta asetelmasta selviää. Tarjotuista paikoista täytettiin:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	7,843	98.9	12,160	90.6	20,003	93.7
Muualla	552	89.0	1,183	74.4	1,735	78.5
Yhteensä	8,395	98.2	13,343	88.9	21,738	92.3

Edellisenä vuonna täytettiin miehille tarjotuista paikoista 98.3 %, naisille tarjotuista 87.4 % sekä kaikista tarjotuista paikoista 90.6 %.

Ammattialan mukaan ryhmittyivät työhakemukset sekä tarjotut ja täytetyt paikat seuraavasti:

Ammatti- ja toimiala.	Työhakemuksia.			Tarjottuja paikkoja.			Täytettyjä paikkoja.		
	Miehiä.	Naisia.	Yht.	Miehiä.	Naisia.	Yht.	Miehiä.	Naisia.	Yht.
Maa- ja metsätalous	130	449	579	104	842	946	102	758	860
Teollisuus ja käsityö.									
Metalliteollisuus	3,696	134	3,830	143	17	160	143	17	160
Kivi-, savi- ja lasiteoll.	490	19	509	25	1	26	20	1	21
Kemiall. teollisuus	3	38	41	—	8	8	—	8	8
Nahka- ja karvateoll.	314	155	469	5	4	9	5	3	8
Kehruu- ja kutomateoll.	10	72	82	—	4	4	—	4	4
Vaatetavara- ja puhdistusteollisuus	113	841	954	4	639	643	4	633	637
Paperiteollisuus	82	187	269	2	6	8	2	6	8
Puuteollisuus	1,009	75	1,084	95	51	146	61	51	112
Rakennusteollisuus	12,122	1,196	13,318	3,685	466	4,151	3,639	445	4,084
Valaistuslaitokset	437	30	467	33	—	33	33	—	33
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus	146	457	603	5	60	65	5	60	65
Graafillinen teollisuus	345	103	448	2	4	6	2	4	6
Teollisuus ja käsityö, luokittamattomat	349	—	349	5	—	5	5	—	5
Kauppa- ja kulkuneuvot.									
Kauppa-ala	1,289	1,419	2,708	79	541	620	49	377	426
Meri- ja satamaliikenne	2,420	182	2,602	357	54	411	343	53	396
Maaliikenne	984	—	984	79	—	79	79	—	79
Ravintola- ja hotelliliike	22	2,786	2,808	8	1,347	1,355	7	1,332	1,339
Sekatyöt, luokittamattomat	3,265	1,742	5,007	3,412	1,117	4,529	3,412	1,116	4,528
Taloustoimet	—	11,347	11,347	—	9,514	9,514	—	8,194	8,194
Erinäiset toimet	555	71	626	25	24	49	24	22	46
Käskyläisiä ja oppilaita	1,679	494	2,173	479	312	791	460	259	719
Yhteensä	29,460	21,797	51,257	8,547	15,011	23,558	8,395	13,343	21,738

Miesosastoilla tehtiin, kuten aikaisempinakin vuosina, työhakemuksia eniten rakennusteollisuuden alalla. Seuraavina järjestyksessä ovat metalliteollisuus, luokittelemattomat sekatyöt sekä meri- ja satamaliikenne. Edelliseen vuoteen verraten oli työhakemusten suhteellinen lisääntyminen merkitsevimmillä teollisuusaloilla suurin puuteollisuuden, 64.6 %, sen jälkeen luokittelemattomain sekatöiden 44.7 %, kaupan 34.6 %, sekä metalliteollisuuden 22.3 % alalla. Naisosastoilla tehdyistä työhakemuksista tulee ylivoimaisesti suurin osa edelleenkin taloustoimien osalle, sitten seuraavat ravintola- ja hotelliliike, luokittelemattomat sekatyöt ja kauppa-ala. Edelliseen vuoteen verraten on työhakemusten määrä lisääntynyt kaikilla muilla huomattavammilla teollisuuden aloilla, paitsi rakennusteollisuuden alalla, jolla se väheni 35.0 %.

Työtarjouksia oli miehille eniten rakennusteollisuuden, sen jälkeen luokittelemattomain sekatöiden, sitten käskyläis- ja oppilastointen sekä meri- ja satamaliikenteen alalta. Naisille tarjotuista paikoista oli lähes $^2/_3$ taloustoimien alalta. Muilta toimialoilta oli naisille tarjottuja paikkoja eniten ravintola- ja hotelliliikkeen, luokittamattomain sekatöiden, maa- ja metsätalouden sekä vaatetavara- ja puhdistusteollisuuden alalta.

Toimitetut välitykset jakaantuivat eri teollisuus- ja toimialojen kesken samassa suhteessa kuin tarjotut paikat.

Täyttämättä jääneitä paikkoja oli huomattavimmin taloustoimien, kaupan ja maatalouden alalla sekä käskyläisten paikkoja. Syynä välitysten raukeamiseen oli useimmissa tapauksissa k. o. paikkaan soveltuvain työnhakijain puute. Naisille kaupan ja taloustoimien aloilta tarjotuista paikoista samoinkuin käskyläisten paikoista jäi melkoinen osa täyttämättä työn hakijain puutteellisen ruotsinkielen taidon vuoksi. Kauppa-alalla täyttämättä jääneet miesten paikat olivat suurimmaksi osaksi provisionimyyjän paikkoja, joissa ei ollut pohjapalkkaa.

Merimiesten työnvälitys. [1]) Merimiesosaston johtokuntaan kuuluivat vuonna 1931 puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana toimiston johtokunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, jäseninä laivanvarustajain edustajat merikapteeni H. Andersson ja laivanvarustaja A. Wihuri sekä merimiesten edustajina Suomen merimiesten ja lämmittäjäin unionin luottamusmies K. Ahonen ja purjeentekijä N. Karlsson. Edellisten varamiehenä oli konemestari K. Höök, jälkimmäisten Suomen merimiesten ja lämmittäjäin unionin asiamies K. Tuomikoski.

Merimiesosastoon teki kertomusvuonna 1,032 (edell. v. 1,112) eri työnhakijaa kaikkiaan 1,881 (1,843) työnhakemusta. Työnhakijoista oli helsinkiläisiä 479 eli 46.4 % ja vieraspaikkakuntalaisia 553 eli 53.6 %. Perheellisiä oli työnhakijoista 174 eli 16.9 % ja yksinäisiä 858 eli 83.1 %. Äidinkieleltään oli tämän osaston työnhakijoista suomenkielisiä 730 eli 70.7 %, ruotsinkielisiä 301 eli 29.2 % ja muunkielisiä 1 eli 0.1 %.

Työtarjouksia tehtiin osastoon kaikkiaan 357 (edell. v. 460), joista Helsinkiin 224 eli 62.7 % ja muille paikkakunnille 133 eli 37.3 %. Helsinkiin tarjotuista paikoista osasto täytti 211 eli 94.2 % ja muille paikkakunnille tarjotuista paikoista 132 eli 99.2 % sekä kaikista tarjotuista paikoista 343 eli 96.1 %. Työtarjoukset ovat edellisestä vuodesta vähentyneet sangen huomattavasti, mikä johtuu, paitsi huonontuneista rahtimarkkinoista, myöskin siitä, että työntekijät vain vähässä määrin ovat vaihtaneet paikkoja.

Merimiesosaston liikkeen jakautuminen eri kuukausien osalle selviää seuraavasta asetelmasta:

	Työhakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja. Yhteensä.	Niistä muualle.
Tammikuu	245	19	9	1
Helmikuu	138	10	10	9
Maaliskuu	201	20	20	19
Huhtikuu	334	61	61	32
Toukokuu	308	32	28	1
Kesäkuu	265	30	30	10
Heinäkuu	254	42	42	7
Elokuu	230	22	22	2
Syyskuu	256	27	27	15
Lokakuu	253	27	27	1
Marraskuu	254	29	29	14
Joulukuu	222	38	38	21
Koko vuosi [2])	1,881	357	343	132

[1]) Kaikki numerotiedot sisältyvät myöskin edellä olevaan, koko toimistoa koskevaan selostukseen.

[2]) Summaan ei sisälly kuukaudesta toiseen siirtyneet työhakemukset.

Kuten aikaisempinakin vuosina on osaston liike ollut vilkkain huhtikuussa ja hiljaisin helmikuussa, vaikkakin eroitus vilkkaan ja hiljaisen sesongin välillä on ollut pienempi kuin parempien työolojen vallitessa.

Eri päällystö- ja miehistöryhmien kesken jakaantui osaston liike seuraavasti:

	1931.			1930.		
	Työhakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja.	Työhakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja.
Laivanpäälliköt	30	5	5	34	8	8
Perämiehet	65	10	10	64	16	16
Koneenkäyttäjät	303	47	46	295	54	52
Kansimiehistö	563	119	116	551	112	111
Konemiehistö	775	122	112	738	221	221
Radiosähköttäjät	23	12	12	45	11	10
Keittiöhenkilökunta ..	122	42	42	116	38	38
Yhteensä	1,881	357	343	1,843	460	456

Työhakemusten kohdalla on edelliseen vuoteen verraten tapahtunut lisäännystä muiden ryhmien paitsi laivanpäälliköiden ja radiosähköttäjäin osalta. Tarjotut paikat sen sijaan ovat yleensä vähentyneet, vain kansimiehistön ja keittiöhenkilökunnan paikkoja on ollut hiukan runsaammin kuin edellisenä vuonna. Radiosähköttäjäin kysyntä on oikeastaan ollut suurempi kuin tilasto osoittaa. Mutta kun tämän alan ammattilaisista on jatkuvasti ollut puute eikä osastolla aina työnantajan tiedustellessa ole ollut heti sopivaa tarjokasta, ei työnantaja useinkaan ole jättänyt tilausta osastoon eikä tällaista kyselyä ole merkitty työtarjoukseksi.

Työolot Helsingissä vuonna 1931. Jo koko edellisen vuoden oli työttömyystilanne Helsingissä ollut varsin huolestuttava ja sama suunta jatkui kehittyen yhä vain pahemmaksi kertomusvuonnakin. Tammi—maaliskuussa tosin työttömien lukumäärä toimistossa oli melkoisesti pienempi kuin edellisenä vuonna vastaavana aikana, mutta se johtui yksinomaan siitä, että kertomusvuonna oli tähän aikaan harvinaisen runsaasti lumitöitä, joissa lienee ajoittain työskennellyt lähes 2,000 miestä sekä useita kymmeniä naisia. Edellisenä talvena taas, joka oli lumeton, ei näitä töitä ollut juuri lainkaan. Miltei kaikilla varsinaisilla teollisuusaloilla sen sijaan olivat työolot talven aikana entistä huonommat eivätkä ne kesän ajaksikaan huomattavammin parantuneet. Vain rakennusteollisuudessa olivat työt vilkkaammassa käynnissä kuin edellisenä kesänä. Työttömiä oli toimiston kirjoissa huhtikuusta lähtien aina vuoden loppuun saakka tuntuvasti enemmän kuin vastaavana vuoden aikana edellisenä vuonna tai milloinkaan ennen. Myöskin naisten työaloilla alkoi kertomusvuonna lamakauden vaikutus tuntua entistä selvemmin. Vuoden lopulla oli runsaasti naispuolisia työttömiä kaikilta aloilta, myöskin kotiapulaisia, joista edellisinä vuosina oli ajoittain tuntuvakin puute. Vain nuorille talousapulaisille, joita ilmeisesti yhä enemmän on ruvettu käyttämään varttuneempien ja tottuneempien asemesta, oli miltei koko vuoden riittävästi paikkoja. Syyskuun aikana sai n. 250 naista tilapäistä, n. 2—3 viikon työtä juurikasvien nostossa kaupungin lähiympäristössä.

Työnpuutteen poistamiseksi järjesti kaupunki talvella runsaasti varatöitä sekä miehille että naisille. Miesten työt olivat katu- ja satamarakennustöitä, joista melkoinen osa Herttoniemen satamaradan alueella. Naisten varatyöt taas olivat osaksi ompelutöitä työtuvissa, osaksi metsänpuhdistusta

kaupungin kansanpuistoissa, mutta enimmäkseen kuitenkin käsityö- ja talouskursseja, joita myöskin valtio avusti. Toimisto välitti kaupungin järjestämiin varatöihin vuoden kuluessa yhteensä 2,587 miestä ja 249 naista. Myöskin valtion järjestämiin varatöihin sijoitettiin helsinkiläisiä työttömiä, osaksi Suomenlinnaan, osaksi erinäisille siirtotyömaille Karjaalle, Inkooseen ja Espooseen, yhteensä 279 miestä.

Työolojen vaihtelun valaisemiseksi esitettäköön vielä toimiston kirjoissa olleiden työttömäin luku kunkin kuukauden puolivälissä olleella viikolla vuosina 1931 ja 1930.

	1931.			1930.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Tammikuu	3,028	654	3,682	3,030	663	3,693
Helmikuu	3,264	752	4,016	3,508	739	4,247
Maaliskuu	3,002	932	3,934	3,755	716	4,471
Huhtikuu	3,171	1,057	4,228	3,081	351	3,432
Toukokuu	2,915	579	3,494	2,358	397	2,755
Kesäkuu	2,448	579	3,027	1,755	596	2,371
Heinäkuu	2,077	647	2,724	1,388	441	1,829
Elokuu	2,463	778	3,241	1,673	542	2,215
Syyskuu	3,154	1,147	4,301	2,192	789	2,981
Lokakuu	3,813	1,131	4,944	3,189	789	3,978
Marraskuu	4,682	1,324	6,006	3,132	703	3,835
Joulukuu	5,108	1,520	6,628	2,881	608	3,489

XXII. Naisten työtupa.

Naisten työtuvan johtokunnan toiminnastaan vuonna 1931 antama selonteko oli seuraava:

Naisten työtuvan johtokunta. Tammikuun 15 p:nä pitämässään kokouksessa kaupunginhallitus valtuutti työtuvan toimintaa toistaiseksi hoitamaan entisen 5-henkisen johtokunnan, johon kuuluivat puheenjohtajana varatuomari O. Kauppi, varapuheenjohtajana sähköteknikko V. V. Salovaara sekä jäseninä vanh. oikeusneuvosmies G. Leopold, ammattiliiton toimitsija A. Luostarinen ja rouva E. Reinilä-Hellman. Helmikuun 12 p:nä valitsi kaupunginhallitus työtuvan johtokunnan puheenjohtajaksi vuodeksi 1931 varatuomari O. Kaupin ja jäseniksi toimistonjohtaja J. E. Janatuisen, posliiniteknikko A. G. Nymanin, toimittaja M. E. Ollonqvistin ja tarkastaja M. Sillanpään. Näistä johtokunta helmikuun 18 p:nä valitsi varapuheenjohtajaksi herra Janatuisen. Maaliskuun 12 p:nä kaupunginhallitus myönsi herra Kaupille hänen anomansa vapautuksen puheenjohtajan toimesta ja johtokunnan jäsenyydestä huhtikuun 1 p:stä lukien ja nimitti hänen sijaansa johtokunnan jäseneksi ja puheenjohtajaksi lakitieteenkandidaatin, pankinjohtaja E. Rydmanin samasta päivästä lukien. Johtokunnan sihteerinä toimi vuoden alussa silloinen toimitusjohtaja G. Laurin sekä maaliskuun 1 p:stä alkaen hänen seuraajansa toimitusjohtaja P. E. Kiljunen.

Johtokunta kokoontui vuoden kuluessa 25 kertaa ja käsitteli 140 asiaa, joiden pöytäkirjoihin merkitty pykäläluku oli 185. Huomattavin osa käsitellyistä asioista koski tavanmukaisia käytännöllisiä asioita, kuten työtuvan toimintaa, kaupunginhallituksen päätösten täytäntöönpanoa, töiden järjestelyä, työnhankintoja, ammattikurssien suunnittelua y. m. Muista käsitellyistä asioista mainittakoon uuden kurssisuunnitelman sekä työtuvan johtosääntöehdotuksen laatiminen. Johtokunta kävi myöskin tarkastamassa sekä työtuvan että kurssien toimintaa. Antaakseen yleisölle oikean kuvan kurssien tarkoituksesta ja tehdäkseen tunnetuksi sen tuotteita, johtokunta kutsui sanomalehtien edustajia tutustumaan kurssien työskentelyyn.

Ammattikursseja. Kertomusvuonna oli työttömyys naisten keskuudessa suuri, syksypuolella suurempi kuin koskaan aikaisemmin työtuvan olemassaolon aikana. Vuoden alussa oli kaupunginhallituksen tammikuun 15 p:nä tekemän päätöksen mukaisesti toiminnassa seuraavat kurssit: talouskurssit 200 henkilölle Sturenkadun talossa n:o 27 ja yhtä monelle henkilölle Heikinkadun talossa n:o 13 sekä ammattikurssit 200 henkilölle Suvilahdenkadun talossa n:o 4 ja 150 henkilölle talossa n:o 1 Salomonkadun varrella, yhteensä siis 750 henkilölle. Kaupunginhallituksen kokouksessaan helmikuun 12 p:nä päätettyä supistaa kurssitoimintaa, lopetettiin Suvilahdenkadun 4:ssä toimi-

neet kurssit helmikuun 28 p:stä. Muita kursseja jatkettiin kaupunginhallituksen kussakin tapauksessa tekemän päätöksen mukaisesti ja niitä varten myöntämillä määrärahoilla siten, että talouskurssit Sturenkadulla jatkuivat maaliskuun 15 p:ään, ammattikurssit Salomonkadulla huhtikuun 15 p:ään ja talouskurssit Heikinkadulla toukokuun 15 p:ään saakka, jolloin toiminta kesäksi kokonaan loppui.

Elokuun 27:ntenä päivätyllä kirjelmällä johtokunta anoi kaupunginhallitukselta kolme kuukautta kestävien ammattikurssien toimeenpanemista 200 hengelle Suvilahdenkadun talossa n:o 4, mihin esitykseen kaupunginhallitus myöntyi ehdoin, että kurssit saisivat kestää lokakuun 1 p:stä joulukuun 23 p:ään.

Kaupunginhallituksesta saatujen ennakkotietojen johdosta, että määrärahoja muiden kurssien järjestämistä varten ei ollut käytettävissä, ei johtokunta katsonut voivansa tehdä esityksiä lisäkurssien toimeenpanemisesta, vaikka tyttömyystilanne näytti vaikeammalta kuin milloinkaan ennen. Työttömillä naisilla oli kuitenkin syksyllä jossain määrin ansiomahdollisuuksia maaseudulla, lähellä kaupunkia ja osa heistä lähtikin perunannostoihin sekä muihin syystöihin. Tilanteen auttamiseksi järjestettiin syksyllä myöskin hätäaputyönä suoritettavaksi metsänpuhdistusta kaupungin kansanpuistoissa. Joulukuun alusta paransi tilannetta huomattavasti kaupungin työttömille järjestämä ilmainen ruoanjakelu.

Kurssien toimeenpanemista varten oli myönnetty yhteensä 1,647,650 markkaa; kustannukset nousivat 1,234,163: 15 markkaan, niistä 659,918: 20 ammatti- ja 574,244: 95 markkaa talouskursseista.

Uusi kurssisuunnitelma. Helmikuun 12 p:nä pitämässään kokouksessa kaupunginhallitus antoi johtokunnan toimeksi laatia ehdotuksen uudeksi kurssisuunnitelmaksi ja toukokuun 11 p:nä jätettiin pyydetty ehdotus, minkä hallitus periaatteessa hyväksyikin. Uusi suunnitelma, jota syksystä saakka noudatettiin, eroaa entisestä pääasiallisesti siinä suhteessa, että teoreettista opetusta niinhyvin ammatti- kuin talouskursseillakin huomattavasti supistettiin ja pääpaino kohdistettiin kokonaan käytännöllisen työn oppimiseen. Sikäli kun tänä lyhyenä aikana saadun kokemuksen nojalla voidaan päätellä, ovat työteho sekä vastaavasti työntulokset parantuneet samalla kun kurssien menot teoreettisten aineiden suhteellisesti kalliiden opettajavoimien poisjäämisen vuoksi ovat pienentyneet.

Työtuvan johtosääntö. Kaupunginhallitus oli kokouksessaan helmikuun 12 p:nä päättänyt kehoittaa johtokuntaa kiireellisesti laatimaan ja hallitukselle jättämään ehdotuksen työtuvan johtosäännöksi. Ehdotus jätettiin kaupunginhallitukselle huhtikuun 10 p:nä. Toukokuun 15 p:nä pitämässään kokouksessa kaupunginhallitus hyväksyi rahatoimenjohtajan työtupien johtokunnan ehdotuksen perusteella laatimat toimintaohjeet ja samalla määräsi niitä noudatettavaksi toistaiseksi, kunnes johtosääntö saavutetun kokemuksen nojalla voidaan esittää kaupunginvaltuuston vahvistettavaksi.

Talousarvio vuodelle 1932. Kokouksessaan elokuun 20 p:nä käsitteli ja hyväksyi johtokunta työtuvan talousarvioehdotuksen vuodeksi 1932. Ehdotus päättyi 500,000 markan suuruiseen tappioon. Kaupunginvaltuusto otti määrän mainitun vuoden talousarvioon. Se oli 25,000 markkaa vuoden 1931 talousarviossa olevaa vastaavaa erää pienempi.

Samalla kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen 2,500,000 markan suuruisen määrärahan ottamisesta talousarvioon naisten työttömyyden vastustamiseksi.

Kesäloma. Työtupa pidettiin suljettuna yhden kuukauden ajan heinäkuun 3 p:stä elokuun 3 p:ään, jona aikana työntekijöille maksettiin lain edellyttämä kesälomapalkka. Henkilökunnalla oli sinä aikana kesälomansa.

Työläisten lukumäärä, työtunnit ja -palkat työtuvassa vuoden kunakin neljänneksenä ilmenee allaolevasta yhdistelmästä:

Vuosineljännes.	Työläisiä keskimäärin.	Työtunteja.	Työpalkkoja yhteensä, Smk.	Urakkatöistä kotona maksetut palkat, Smk.	Maksettuja palkkoja kaikkiaan, Smk.
I	75	35,901.5	125,917: 10	2,883: 50	128,800: 60
II	89	48,356.5	172,036: 55	6,158: 85	178,195: 40
III	74	23,953.0	81,307: 85	2,131: 25	83,439: 10
IV	85	47,409.5	172,359: 80	3,177: 25	175,537: 05
Yhteensä		155,620.5	551,621: 30	14,350: 85	565,972: 15

Kesälomapalkkoja maksettiin työläisille sitä paitsi 13,456: 90 markkaa sekä eräille köyhäinhoidon työtuvissa työskennelleille naisille palkkoja 1,370: 55 markkaa.

Määrärahojen käyttö ja vuositulos. Vuoden 1931 talousarvioon oli kaupunginvaltuusto johtokunnan ehdotuksen mukaisesti naisten työtupien varalta ottanut 525,000 markan suuruisen määrärahan, mistä määrästä vuoden varrella käytettiin 369,213: 20 markkaa, joten säästöksi jäi 155,786: 80 markkaa.

Paitsi mainittua määrärahaa oli työtuvalla kertomusvuoden aikana tuloja yhteensä 1,347,912 markkaa; mistä määrästä puolustusministeriöltä ja suojeluskuntain yliesikunnalta saatiin 160,004: 15 markkaa. Työläisille maksetut palkat kesälomapalkkoineen nousivat yhteensä 580,799: 60 markkaan, joten työtuvan bruttotulot olivat 767,112: 40 markkaa maksettuja työpalkkoja suuremmat.

Tilinpäätöstä arvosteltaessa on huomattava, että työtuvan inventaarioarvot ovat vuoden kuluessa lisääntyneet 113,453: 03 markalla, johtuen etupäässä vuoden lopulla saatujen tilauksien toimittamista varten varattujen tarveaineiden ostosta. Työtuvan todellinen tappio oli siis 255,760: 17 markkaa, mihin määrään sisältyy sekä kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti köyhäinhoitolautakunnalle korvauksetta luovutetut 31 ompelukonetta, arvoltaan 31,300 markkaa, että revisionikonttorin suostumuksella kalustosta tehty 7,838: 42 markan suuruinen poisto.

Johtokunnan jäsenten palkkiot nousivat 11,020 markkaan oltuaan edellisenä vuonna 8,040 markkaa. Lisäys johtuu siitä, että johtokunta toimi osan vuotta komiteanluontoisena, jolloin johtokunnan jäsenet saivat kultakin kokoukselta kaupunginhallituksen vahvistaman korotetun palkan.

Tilausten hankinta. Lamakaudesta huolimatta onnistuttiin työtupaan saamaan lukuisasti yksityisten henkilöiden tilauksia sekä suurehkoja hankintoja puolustusministeriölle ja suojeluskuntain yliesikunnalle. Kaupungin kansakouluille, köyhäinhoitolautakunnalle, Suomen punaiselle ristille ja Duodecim-sairaalalle suoritettiin myöskin suurehkoja töitä. Varastotyötä on mahdollisuuden mukaan pyritty välttämään ja mikäli sellaisia tuotteita valmistettiin, on ne tehty käytännöllistä tarvetta silmälläpitäen ja lähetetty hallimyymälään myytäviksi.

Sekä kaupungin oman edun että työtuvan kannalta katsottuna olisi välttämätöntä, että paitsi edellämainittuja, kaupungin muutkin laitokset, eten-

kin sairaalat, antaisivat työtupien suoritettavaksi tarvitsemiensa vaatekappaleiden hankinnat jo siitäkin syystä, ettei työnsaannin yhä vaikeutuessa olisi pakko yhä enemmän turvautua sotilashankintoihin, joista saadut hinnat ovat työtuvalle kaikkein epäedullisimmat.

Allaolevasta yhdistelmästä käy selville työtuvan tulot ja menot kertomusvuonna:

Tuloja.	Smk.	Menoja.	Smk.
Kaupungin myöntämä määräraha	369,213: 20	Työ- ja kesälomapalkkoja	580,799: 60
Tuloja tehdyistä töistä:		Henkilökunnan palkkoja	131,860: —
puolustusministeriölle	113,376: 90	Vuokria	80,000: —
suojeluskunnalle	46,627: 25	Sähkö	43,307: 05
kansakouluille	311,019: 95	Korjauksia	13,141: 75
muilla laskuilla saatuja	344,307: 40	Kaluston osto	4,189: 10
käteisellä	278,322: 90	Työainekustannuksia	636,559: 35
hallissa myytyjä	233,382: 65	Kansliamenoja	129,007: 10
Vuosialennusta	21,382: 95	Ilmoituskuluja y. m.	27,407: 05
		Hallin myymälän menoja	26,857: 70
		Sekalaisia menoja	35,787: 65
		Perimättömiä saatavia	36,164: 85
		Erotus alottavan ja päätettävän saldon välillä	8,116: 85
Yhteensä	1,717,633: 20	Yhteensä	1,754,098: 05

Loppukatsaus. Työtuvan vuositulosta arvosteltaessa on otettava huomioon, että nykyisin vallitsevan lamakauden vuoksi tuotteiden myynti on entisestään vaikeutunut ja sotilashankinnoista saadut hinnat edelleen alentuneet. Kun työtuvan tuottama todellinen tappio on edellä sanotusta huolimatta pienempi kuin edellisenä vuonna, on johtokunnan mielestä tulosta pidettävä varsin tyydyttävänä, kun otetaan huomioon työtuvan luonne ja olosuhteet missä se toimi, joissa ei voida noudattaa yksityisessä liiketoiminnassa esiintyviä perusteita. Työttömyyden lieventäjänä ja ansiotyön antajana ammattiin pystyville naisille on työtuvalla jatkuvasti huomattava merkitys.

XXIII. Urheilulautakunta.

Urheilulautakunnan kertomus vuodelta 1931 oli seuraava:

Urheilulautakuntaan kuuluivat vuonna 1931 lääketieteenlisensiaatti U. Töttermanin puheenjohtajana, kamreeri T. H. Vilppula varapuheenjohtajana sekä palopäällikkö, kapteeni W. W. Bergström, voimistelunopettaja V. J. Laherma ja rahatoimiston osastopäällikkö kapteeni K. H. Öhman jäseninä. Kaupunginhallitusta edusti lautakunnassa kiinteistöjohtaja E. von Frenckell. Sihteerinä toimi poliisimestarinapulainen K. Soinio. Lautakunta kokoontui vuoden kuluessa 14 kertaa ja kokouksissa laadittujen pöytäkirjojen pykäläluku oli 58. Huomattavimmista lautakunnan käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

Lautakunta ehdotti kaupungin uimalaitokset vuokrattavaksi siten, että Ursinin uimalaitos annettaisiin Helsingfors simsällskap nimiselle seuralle, Humallahden uimalaitos Helsingin uimareille ja Mustikkamaan uusi uimalaitos Helsingin työväen uimareille. Mustikkamaan vanhaa uimalaitosta lautakunta piti vuokrattavaksi liian ränsistyneenä. Vuokraamisen ehdoksi lautakunta asetti, että jokaisen yllämainitun seuran oli ylläpidettävä uimakoulua, jossa koululaiset saivat maksutonta uimaopetusta määräajoin sekä että poliisi- ja palomiehistölle varattiin vapaauintia. Menoarvioon otettu 40,000 markan suuruinen määräraha uimaseurojen työn tukemiseksi jaettiin tasan kolmen yllämainitun uimaseuran kesken. Lautakunta huomautti kaupunginhallitukselle Humallahden uimalaitoksen laajentamisen tarpeellisuudesta sekä että Ursinin uimalaitos olisi rakennettava uudelleen, mieluummin toiseen paikkaan. Komiteaan, joka asetettiin pohtimaan viimeksimainittua kysymystä, lautakunta valitsi puolestaan jäsenensä Töttermanin.

Stadionin paikasta lautakunta antoi lausuntonsa, kannattaen siinä kaupungin asemakaava-arkkitehdin esittämää mielipidettä, että Eläintarhan puisto on sopiva tähän tarkoitukseen. Alue olisi säilytettävä luonnon- ja urheilupuistona, jonne, paitsi stadionia, olisi varattava paikat muillekin urheilu- ja harjoituskentille. Stadionin rakentaminen ei saisi vaikuttaa ehkäisevästi Helsingin yleiseen urheilukenttäjärjestelmään.

Lautakunta ehdotti erinäisiä parannuksia tehtäväksi kaupungin urheilukenttiin, kannatti Hesperian puiston kentän luovuttamista pesäpallokilpailuja varten, teki ehdotuksen Eläintarhan urheilukentän luovuttamisesta kilpailuja varten j.n.e. Kaupungin kiinteistöjohtajan ehdotuksesta laati lautakunta suunnitelman Eläintarhan urheilukentän vuokraamisesta määräprosenttista maksua käyttämällä. Tällaisen järjestelmän käytäntöönottaminen vaatisi lautakunnan mielestä muutamia parannuksia Eläintarhan urheilukentällä: sinne olisi rakennettava katoksellinen katsomo, hankittava aitajuoksuun tarvittavat aidat, hyppytelineet, mittanauhat j.n.e.

Lautakunta puolsi seuraavien luistinratojen teettämistä talveksi 1932

allalueteltuihin paikkoihin: Helsingfors skridskoklubb-nimisen seuran kaksi rataa Pohjoissatamaan ja Johanneksen kirkon kentälle, Suomalainen luistinrata Kaisaniemen lahdelle, Työväen luistinrata Kallion urheilukentälle ja Kaisaniemen lahdelle, urheiluseura Spartan rata Merisatamaan ja herra Järnefeltin rata leikkikentälle Neitsytpolun ja Tehtaankadun kulmaukseen. Yksityiset rahoittivat kaikki nämä radat sekä Töölön pallokentän luistinradan; kaupungin varoilla ylläpidettiin luistinradat Runeberginkadun kentällä sekä Vallilan ja Käpylän urheilukentillä. Kaupunki hoiti kokonaan Vallilan radan ja yleisöllä oli sinne maksuton pääsy koko päivän. Sopimuksen mukaan laittoi kaupunki Runeberginkadun ja Käpylän radan käyttökuntoon, mutta ne annettiin valmistuttuaan Osakeyhtiö Pallokentän hallintaan ehdolla, että koululaiset saivat maksutta käyttää niitä arkipäivisin klo 17:ään saakka.

Lautakunta antoi lausuntonsa Käpylän raviradan alueelle suunnitellusta pallokentästä ja Oulunkylän uudesta urheilukentästä.

Kaupungin vuoden 1931 menoarvioon oli otettu 60,000 markan suuruinen määräraha luistinurheilun tukemiseksi. Koulujen luokkaluistelu oli maksutonta kaikilla radoilla. Sitäpaitsi jaettiin koulujen oppilaille alennuskortteja, joilla kansakoululaiset saivat 25 ja oppikoululaiset 20 markan suuruisen alennuksen ratamerkkejä ostaessaan. Allaoleva taulukko osoittaa missä määrin koululaiset käyttivät hyväkseen näitä etuja.

	Jaettuja alennuskortteja à Smk. 25:—	Smk. 20:—	Luistinradoilla käyneitä luokkia.	Luistinradoilla käyneitä oppilaita.
Suomalainen luistinrata	153	123	1,084	29,502
Helsingfors skridskoklubb	116	104	824	22,439
Työväen luistinrata	323	56	260	6,939
Urheiluseura Spartan rata	4	3	159	2,938
Runeberginkadun rata	31	32	73	1,123
Käpylän rata	36	6	—	—
Töölön pallokentän rata	56	30	68	1,522
Yhteensä	719	354	2,468	64,463

Ottamalla huomioon tämän tilaston, lautakunnalle lähetetyt ratojen taloudellista asemaa koskevat ilmoitukset sekä ne paikat, mitkä radoille myönnettiin, urheilulautakunta päätti jakaa yllämainitun 60,000 markan suuruisen määrärahan seuraaville luistinradoille:

	Smk.
Suomalainen luistinrata	18,000: —
Helsingfors skridskoklubb	15,000: —
Työväen luistinrata	15,000: —
Urheiluseura Spartan rata	5,000: —
Töölön pallokentän, Runebergin ja Käpylän radat	7,000: —
Yhteensä	60,000: —

Voimisteluyhdistysten työn tukemiseksi kaupungin tulo- ja menoarvioon otettu 80,000 markan suuruinen avustus jaettiin 27:lle eri seuralle ja lasten ja varhaisnuorison leikkityön edistämiseksi myönnetty 50,000 markan suuruinen määräraha 31:lle yhdistykselle.

XXIV. Ammattioppilaslautakunta.

Ammattioppilaslautakunnan toiminnasta vuonna 1931 on saatu seuraavat tiedot:

Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna kunnallisneuvos V. von Wright puheenjohtajana, insinööri E. E. Söderman varapuheenjohtajana sekä jäseninä maalarimestari A. Haanoja, ilmajarrutarkastaja J. V. Laine, kultaseppä O. Lindroos ja kirjansitoja E. Merikoski, varajäseninä insinööri K. F. Kreander, seppä K. Linnamaa, kirjapainonjohtaja J. K. V. Paasio ja räätäli R. Virta. Sihteerinä toimi tuomari T. Törnblom ja kanslistina filosofiankandidaatti G. Laurén. Kokouksia oli vuoden varrella 13. Ammattikokeita arvostelemaan asetetut lautakunnat kokoontuivat 33 kertaa.

Kertomusvuonna luetteloitiin 107 oppisopimusta ja edelliseltä vuodelta oli luettelossa jäljellä 1,062 sopimusta, joten luetteloituja sopimuksia oli vuoden lopulla 1,169. Ammatiltaan jakautuivat vuoden varrella luetteloidut sopimukset seuraavasti:

Ammatti.	Mp.	Np.	Yht.	Ammatti.	Mp.	Np.	Yht.
Valajia	2	—	2	Hattu- ja lakkityömiehiä	1	—	1
Jyrsijöitä	1	—	1	Latojia	29	3	32
Viilaajia	10	—	10	Painajia	13	—	13
Rautasorvareita	5	—	5	Kivipainajia	3	2	5
Muita konetyöntekijöitä	3	—	3	Syväpainajia	1	—	1
Läkki- ja levyseppiä	2	—	2	Muita erikoispainajia	7	—	7
Kupariseppiä	1	—	1	Kirjansitojia	2	—	2
Käämijöitä	1	—	1	Partureita	2	12	14
Sähkömonttöörejä	1	—	1	Kähertäjiä	—	1	1
Emaljityöntekijöitä	2	—	2	Yhteensä	89	18	107
Mallipuuseppiä	3	—	3				

16 oppilasta teki sopimuksen 3 vuodeksi, 5 oppilasta 3 $^1/_2$ vuodeksi ja 86 oppilasta 4 vuodeksi. Kokeissa hyväksyttiin 97 ja hylättiin 3 oppilasta.

XXV. Raittiuslautakunta.

Raittiuslautakunnan vuodelta 1931 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Lautakunnan jäsenet ja virkailijat. Raittiuslautakunnan jäseninä kuluneena toimintavuotena olivat: osastonjohtaja W. Englund, vanh. hallitussihteeri J. H. Konttinen, liikemies U. R. Merilinna muurari O. W. Paananen ja konttoripäällikkö K. Wilén, sekä varajäseninä kirkkoherra E. W. Pakkala ja varastonhoitaja V. Paasivirta. Herra Englund kuoli kesäkuun 10 p:nä eikä hänen tilalleen valittu uutta jäsentä, vaan sai lautakunta tulla toimeen varajäsenten avulla.

Lautakunnan puheenjohtajana oli muurari Paananen ja varapuheenjohtajana hallitussihteeri Konttinen, joka viimeksimainittu toimi myöskin sihteerinä. Lautakunnalle osoitetut laskut hyväksyi puheenjohtaja ja hänen ollessaan estettynä varapuheenjohtaja.

Raittiudenvalvojina olivat R. R. Nyholm, F. F. Nyström ja J. E. Leivo.

Kokoukset y. m. Raittiuslautakunta kokoontui vuoden kuluessa 24 kertaa, ja kokouksissa pidettyjen pöytäkirjojen pykäläluku oli 299.

Lautakunnan toimintaohjeina oli valtioneuvoston kesäkuun 18 p:nä 1928 antama päätös raittiuslautakunnista ja raittiuspoliiseista ynnä kesäkuun 1 p:nä 1922 annettu kieltolaki siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Valistustoiminta. Edellämainitun valtioneuvoston päätöksen 4 §:n 1 kohdan mukaan on raittiuslautakunnan tehtävänä valistustoimintaa järjestämällä edistää raittiutta. Tällaista raittiusvalistustoimintaa lautakunta harjoitti toimintavuoden kuluessa monin eri tavoin sekä lasten että nuorison ja aikuisten keskuudessa.

Lasten raittiustyötä lautakunta edisti jakamalla kurssikirjasia Suomen opettajain raittiusliiton suomalaisissa kansakouluissa järjestämiin lasten raittiuskirjoituskilpailuihin osaaottaneille oppilaille. Kertomusvuonna jaettiin 5,000 tällaista valmistekirjasta eri koulujen oppilaille. Tilaston mukaan otti kilpailuihin osaa 9:ssä koulussa kaikkiaan 3,208 oppilasta 91 opettajan johdolla; todellisuudessa oli kilpailuihin osaaottaneiden lukumäärä kuitenkin suurempi, sillä kaikista kirjoittajista ei ole saatu tietoja. Kaikille näille lapsille annettiin todistus osanotostaan ja sen lisäksi jaettiin kirjallisuuspalkintoja 488:lle ylempien luokkien ja 529:lle alempien luokkien eli yhteensä 1,017:lle oppilaalle. Näiden kilpailujen raittiusvalistuksellinen arvo on erittäin suuri, sillä niiden kautta voidaan vaikuttaa sellaisiinkin koteihin, joihin raittiusvalistusta ei voida muuten levittää. Kilpailujen järjestelyssä olisi kuitenkin paljon toivomisen varaa, sillä kaikki opettajat eivät vieläkään ole oppineet täysin tajuamaan tällaisten kilpailujen suurta sekä kasvatuksellista että raittiusvalistuksellista merkitystä. Tulokset ovat suoranaisesti riippuvaisia siitä, missä määrin asian-

omaiset opettajat ovat osoittaneet asialle harrastustaan; toivottavaa olisi, että kerran päästäisiin siihen, että saataisiin kaikki kansakoulujemme oppilaat ottamaan osaa tällaisiin kilpailuihin.

Edellä esitetyn lisäksi levitettiin lautakunnan toimesta raittiusjulkaisuja sekä suomen- että ruotsinkielisiin kansakouluihin, lähinnä opettajia varten. Muutamia lasten raittiustilaisuuksia avustettiin taloudellisesti, kustantamalla niihin esitelmiä ja muuta ohjelmaa.

Nuorison keskuudessa tehtävää raittiustyötä lautakunta edisti levittämällä pääkaupungin ylioppilaskokelaiden keskuudessa Suomen opiskelevan nuorison raittiusliiton äänenkannattajaa Pohjantähteä, joka on toimitettu erikoisesti juuri oppikoulunuorisoa silmällä pitäen. Pääkaupungin oppikouluihin ja varsinkin niiden ylempien luokkien oppilaille järjestettiin lautakunnan toimesta esitelmätilaisuuksia, joihin koetettiin saada mahdollisimman päteviä raittiusluennoitsijoita. Näiden toimenpiteiden ansiosta onkin raittiustyö oppikoulunuorison keskuudessa vuosi vuodelta huomattavasti edistynyt. Parhaana todistuksena siitä on se tosiasia, että ylioppilaiden raittiusyhdistys on vuosi vuodelta saanut yhä enemmän jäseniä pääkaupungin oppikouluista valmistuneiden ylioppilaiden keskuudesta. Näihinkin oppikouluihin levitettiin lautakunnan toimesta raittiusjulkaisuja.

Aikuisten keskuudessa lautakunta suoritti raittiustyötä pääasiallisesti tukemalla eri järjestöjen toimeenpanemia suurempia raittiustilaisuuksia, kustantamalla niihin esitelmänpitäjiä ja osittain muutakin ohjelmaa. Erikoisesti mainittakoon raittiusviikon vietto, jota järjestettäessä lautakunnalla oli johtava asema. Lautakunnan kutsuttua kokoon Helsingin eri raittius- ja valistusjärjestöjen edustajat, nämä valitsivat yhdessä lautakunnan kanssa yhteisen toimikunnan järjestämään raittiusviikon viettoa. Raittiuslautakunnan puheenjohtaja ja sihteeri hoitivat raittiusviikkotoimikunnassa vastaavia toimia, joten toimikunnan työ tosiasiassa muodostui ainoastaan raittiuslautakunnan tavallista laajemmaksi valistustyömuodoksi. Toimikunta järjesti raittiusviikon ensimmäisenä sunnuntaina, marraskuun 1 p:nä Suomen kansallisteatteriin arvokkaan avajaisjuhlan, joka muodostui koko maan raittiusviikon alkajaisjuhlaksi sen kautta että sen ohjelma radioitiin. Juhlan ohjelmasta mainittakoon sosialiministeri V. Kilpeläisen tervehdyspuhe ja eduskunnan puhemiehen K. Kallion juhlapuhe. Juhlassa oli kutsuvieraina tasavallan presidentti, maan hallituksen ja kaupunginvaltuuston jäseniä, joukko kansanedustajia sekä Helsingin korkeinta virkamiehistöä. Juhlayleisö täytti kansallisteatterin avarat tilat viimeistä sijaa myöten. Tämän yhteisen avausjuhlan lisäksi järjestettiin lautakunnan kustannuksella raittiusviikon alkajaisiksi kaksi muuta suurta juhlaa, toinen pääasiallisesti pääkaupungin pohjoisten osien työväestölle ja toinen, yksinomaan ruotsinkielisellä ohjelmalla, kaupungin ruotsalaiselle väestölle. Edellinen juhla pidettiin Vallilan työväentalossa, jälkimmäinen Balderin huoneistossa talossa Alesanterinkatu n:o 12. Näissäkin tilaisuuksissa yleisöä oli niin paljon kuin vain huoneistoihin suinkin mahtui. Sitäpaitsi järjestettiin joukko muitakin juhlia. Kaikkiaan järjestettiin toimikunnan puolesta tai sen myötävaikutuksella ja raittiuslautakunnan osittain avustamana raittiusviikon aikana pääkaupunkiin yhteensä 92 raittiusjuhlaa tai esitelmätilaisuutta, joissa pidettiin kaikkiaan 132 puhetta ja esitelmää yhteensä 43,300 kuulijalle. Näistä oli ruotsinkielisiä tilaisuuksia 31 ja pidettiin niissä kaikkiaan 36 esitelmää tai puhetta yhteensä 6,700 kuulijalle. Tämän ohella annettiin yleisölle 3 raittiusaiheista elokuva- ja 5 varjokuvanäytäntöä. Propaganda ulotettiin kaupungin lähimpään ympäristöön,

esitelmätilaisuuksia järjestettiin myöskin sotilaille ja oppikoulujen oppilaille. Pääkaupungin papistoa kehoitettiin koskettelemaan raittiusasiaa saarnoissaan. Koko raittiusviikon ajan riippui raitiotievaunuissa mainostauluja, kehoittaen kansaa raittiuteen ja kiinnittäen yleisön huomiota raittiusviikkoon. Propagandatarkoituksessa kannettiin koko raittiusviikon ajan kaduilla mainoslaitetta, joka äänettömällä, mutta vakuuttavalla tavalla levitti raittiusvalistusta katuyleisön keskuuteen. Yleisölle jaettiin raittiusaiheisia lentolehtisiä sekä erityistä autonkuljettajille soveltuvaa lentokirjasta.

Poliisiasemille, yömajoihin, ylioppilasjärjestöihin y. m. s. levitettiin lautakunnan toimesta raittiusjulkaisuja.

Lautakunnan omistamaa varjokuvakonetta ja siihen kuuluvia varjokuvasarjoja saivat eri järjestöt korvauksetta lainata järjestämiinsä esitelmä- y. m. tilaisuuksiin.

Lautakunnan toimesta tai avustamana pidettiin kuluneena vuonna kaikkiaan 70 esitelmää.

Kieltolain valvontatyö. Käytännöllinen kieltolain valvontatyö oli lautakunnan palveluksessa olevien raittiudenvalvojien tehtävänä. Toimintavuoden kuluessa lautakunnan toimesta toimitettiin n. 2,000 kotietsintää sekä takavarikoitiin 4,196 l. spriitä ja 814 pulloa hienompia väkijuomia, 1 auto, 1 moottorivene ja 1 soutuvene. Lautakunnan toimesta pantiin kieltolakirikoksista syytteeseen yhteensä 297 henkilöä. Raittiudenvalvojille oli suureksi eduksi Uudenmaan läänin maaherran tammikuun 13 p:nä 1930 heille myöntämät raittiuspoliisioikeudet. Työtä vaikeutti kuitenkin suuresti se, että pääkaupungin virallinen poliisi oli kieltolain valvontaan nähden jokseenkin passiivinen, eivätkä lautakunnan kolme valvojaa läheskään ehtineet joka paikkaan, mihin heitä olisi tarvittu. Sitäpaitsi lautakunnan valvojien toiminta ei päässyt kehittymään tarpeeksi tehokkaaksi, kun heillä ei ollut ketään valvontapäällikköä, jollaista varsinkin nykyoloissa aivan välttämättä tarvittaisiin.

Raittiudenvalvojat pitivät toiminnastaan päiväkirjaa sekä tilastoa ilmisaamistaan rikoksista.

Raittiustodistukset. Pääkaupungin poliisiviranomaisten pyynnöstä lautakunta antoi raittiustodistuksia autonajolupaa pääkaupungissa anoville henkilöille. Toimintavuoden kuluessa annettiin raittiustodistuksia 2,706 henkilölle, mutta evättiin 169 henkilöltä. Kaikkiaan oli todistusten lukumäärä viime vuonna 25.1 % suurempi kuin edellisenä vuonna. Tästä toiminnasta oli lautakunnan toimistolla runsaasti työtä, sillä jokaisen todistuksen johdosta oli tehtävä joukko tiedusteluja, järjestettävä pari, kolme vastaanottoa, hoidettava korttiluetteloa j.n.e. Nämä 2,875 todistusta aiheuttivat siis n. 10,000—11,500 vastaanottoa tai neuvottelua vuoden kuluessa eli keskimäärin n. 40 joka päivä.

Yhteistoiminta poliisiviranomaisten kanssa. Raittiuslautakunta oli toimintavuoden kuluessa yhteistoiminnassa poliisiviranomaisten kanssa kieltolain valvontaa koskevissa asioissa, mutta, kuten jo mainittiin, oli tämä yhteistoiminta tuloksiltaan heikkoa virallisen poliisin pysyessä kieltolakiasioissa enemmän tai vähemmän toimetonna.

Lausunnot. Lautakunta antoi toimintavuoden kuluessa ruokala-, kahvila-, ravintola- tai matkailijakotiliikkeen harjoittamista koskevien anomusten johdosta maistraatille yhteensä 245 lausuntoa, joista 228 oli myönteistä ja 17 kielteistä. Sitäpaitsi lautakunta antoi vuoden kuluessa joukon lausuntoja ja selostuksia erilaisille kaupungin virastoille sekä tietoja toiminnastaan valtion virastoille, raittiusjärjestöille y. m.

Lautakunnan edustus. Raittiuslautakunta oli toimintavuoden kuluessa edustettuna raittiuslautakuntain IX edustajakokouksessa ja raittiuslautakuntajärjestöjen vuosikokouksessa maaliskuun 21—22 p:nä, Suomen XLIX yleisessä ja XIV pohjoismaisessa raittiuskokouksessa heinäkuun 23—29 p:nä, raittius- ja valistusjärjestöjen yhteisessä raittiusviikkotoimikunnassa ja Balderin talon vihkiäisjuhlassa lokakuun 24 p:nä. Sitäpaitsi oli lautakunta edustettuna johtaja W. Englundin hautajaistilaisuudessa kesäkuun 17 p:nä, jolloin lautakunnan puolesta laskettiin hänen haudalleen seppele.

Lautakunnan toimisto sijaitsi alkupuolella vuotta talossa n:o 4 Helenankadun varrella ja heinäkuun 1 p:stä virastotalossa. Toimisto oli avoinna yleisölle klo 10—14 joka arkipäivä. Toimistosta lähetettiin toimintavuoden kuluessa yhteensä 3,387 kirjelmää ja se hoiti kaikki muut lautakunnan käytännölliset tehtävät.

Loppusanat. Raittiuslautakunnan työ on vuosi vuodelta lisääntynyt; mutta sen käytettävissä oleva työvoima on pysynyt muuttumatta koko sen toiminta-ajan. Kolmella valvojalla ei voida saada ihmeitä aikaan. Siitä huolimatta lautakunta koetti toimia parhaansa mukaan toteuttaakseen tehtävän, jota varten se on asetettu, nimittäin raittiuden edistämiseksi pääkaupungissa ja valvoakseen kieltolain ja sen perusteella annettujen säännösten noudattamista. Missä määrin lautakunta on tässä tehtävässään onnistunut, käy ilmi edelläolevasta kertomuksesta. — Kieltolain kumoaminen tulee johtamaan uusiin olosuhteisiin, mutta lautakunnan kokemus osoittaa selvästi, että yleisen raittiuden edistämistä ja raittiin elämän valvontatoimenpiteitä ei voitane vastedeskään jättää hoitamatta.

HAKEMISTO.

Sivu

Aero-osakeyhtiö, erään Kellosaaren alueen vuokraaminen sille 286, 291
Ahlström in, Rafael, rahastojen korkovarojen käyttö 238
Aikakauslehdet, lupa myydä niitä satamissa 303
Aitaaminen, kadun, siitä veloitettua maksua koskeva riita 177
» » » veloitettujen maksujen takaisin suorittaminen 178
Ajantiedoitus, määräraha sen kustantamiseksi 222
Alennus, sen myöntäminen tontin kauppahinnasta 12, 106, 171
Alkoholipitoiset aineet, niiden myyntilupa-anomuksia 127
» denaturoidut aineet, niiden myyntioikeus 268
Alppilan hiihtomäki, sen käyttö 317
» » » ottaminen kaupungin huostaan 163
» ravintola, sen korjaustyöt 25
» » sitä koskevan vuokrasopimuksen muuttaminen 307
Aluelääkäri, korvauksen suorittaminen hänelle kotikäynneistä 56, 88
» Pasilan ja Käpylän alueen, lääketieteenlisensiaatti J. O. Blomstedt valittu siksi 125
» R. Forsius, virkavapauden myöntäminen hänelle 125
Ammattienedistämislaitoksen säätiö, sen velvollisuus korttelin n:o 463 kiviportaiden rakentamiseen 36
Ammattientarkastus, sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otettu määräraha 88
Ammattiholhous 87*
Ammattikoulut, niiden valtionapu 179
» niitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat 91
Ammattikoulutalo, Kansakoulukadun, sen valaistuslaitteiden kustantaminen 152
Ammattikurssit, naisten, nauttimatta jääneen kesäloman korvaaminen niiden vaatturimestarille 200
» niiden järjestäminen työttömille konttoristeille 77
» » » » naisille 208
» työttömien naisten, niiden uudelleenjärjestäminen 210
Ammattiopetuslaitokset, määräraha niiden johtokunnalle säilykekurssien järjestämistä varten 219
» niiden johtokunnan jäsenten vaali 132
» » stipendirahastot 238
Ammattioppilaslautakunta, sen antama vuosikertomus 149*
» » määrärahan ylittäminen 66
» » puheenjohtajan ja jäsenten vaali 132
» sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otettu määräraha 87
Apurahat ja eläkkeet, niitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat 99
Arbetets vänner i Fredriksberg niminen yhdistys, vahingonkorvauksen myöntäminen sille 15
Arkistoesineet, tilastotoimiston huostaan uskotut 5* 6*
Armeijapataljoonat, Suomen ent., määräraha niiden 50-vuotisjuhlaa varten 79, 229, 236
Arnellin, Hedvig, rahaston korkovarojen käyttö 82
Arvat, niiden myynti kioskeista 304
Arvonta, obligatioiden 171
Asemakaava, Reijolan alueen 3
» ks. myös Jaoituskaava.

Asiakirjat, Helsingin kaupungin lahjoitusrahastoja koskevat, niiden täydentäminen ... 216
Asunto-osakeyhtiö Helsinginkatu 24, sille myönnetty lykkäys rakennusvelvollisuuden laiminlyömisestä suoritettavan sakon maksamisessa ... 181
Asunto-osakeyhtiöt ja -osuuskunnat, niiden hallitusten jäsenten vaali ... 268
Asuntotarkastus, sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otettu määräraha 88
Asuntotarkastuskonttori, korttikaapin osto sinne ... 226
» sen huoneisto ... 308
Auto, sen hankkiminen kiinteistötoimiston käytettäväksi ... 72, 277
Autoasemat, puhelimien hankkiminen niille ... 159
Autobussiasema, Salomonkadun, sen vuokraaminen ... 307
Autot, kaupungin, niiden vakuuttamista koskeva sopimus ... 183
Autovahingon korvaaminen ... 182
Aviottomat lapset, niiden huolto ... 98*
Avonaiset virat, kaupunginhallitukselle niistä tehtävä ilmoitus ... 246
Avustaminen, konttoristiyhdistysten ... 77
» lasten työkotien ... 77
» sairaskodin ... 76
» sokeiden henkilöiden ... 77
» teatterien ... 78
» urheiluseurain ... 78
» yleishyödyllisten yritysten ja laitosten ... 229, 233
Avustuksensaajat, köyhäinhoitolautakunnan ... 65*
Avustukset, köyhäinhoitolautakunnan lahjoitusvaroista jakamat ... 57*, 76*
Avustuskansliat, köyhäinhoitolautakunnan, niiden luvun lisääminen ... 120, 58*
Avustustapaukset, köyhäinhoidon, niiden käsittely ... 61*

Barnhusinrättningsfonden niminen rahasto, sen korkovarojen käyttö ... 82
Bengtsärin tila, sen metsäin hoito ... 12
Bensiinin kuljettamisoikeus ... 270
Bensiininjakeluasemat, niiden hyväksytty järjestyssääntöehdotus ... 113
» » paikkain vuokralle antaminen ... 18
» » perustamislupa ... 145, 292*
Borgman, M. A., kauppias, hänen työapulaistensa ryhmävakuutus ... 184
Borgströmin, Lina, lahjoitusrahaston korkovarojen käyttö ... 239
Botby gods aktiebolag niminen yhtiö, määräraha sen maa-alueiden ostoa varten ... 99
Boxbackan tila, alueen lohkominen siitä ... 280
Brage-yhdistys, sen avustaminen ... 231
Brändön kartano, sen vuokralleanto ... 306

Caritas-kesäsiirtola, sen avustaminen ... 230
Castrén, A., ent. kaupunginjohtaja, määräraha hänen muotokuvansa maalauttamista varten ... 72
Comité national des conseillers de commerce extérieur niminen komitea, sen jäsenten vastaanottaminen ... 237
Cygnaeuksenkoulu, uuden höyrykattilan hankkiminen sinne ... 153

Dahl, U., varatuomari, hänelle myönnetty palkkio suorittamistaan virkatehtävistä ... 201
Danske Student-Sangforeningen niminen laulukuoro, sen vastaanottaminen 237
Den norske studentsangforening niminen laulukuoro, sen vastaanottaminen ... 237
Desinfioimismajala, siellä suoritetut korjaustyöt ... 151
» sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otettu määräraha ... 89
Diakonissalaitos, sairassijain varaaminen sen sairaalasta kaupungin käytettäväksi ... 119
Diakonissat, köyhäinhoitolautakunnan, heidän toimintansa ... 64*
Djurskyddssamfundet niminen yhdistys, sen avustaminen ... 235

Eduskuntatalo, puiden istuttaminen sen edustalle ... 156
Edustajat, kaupunginhallituksen valitsemat eri tilaisuuksiin ... 261
Edustusmäärärahat ... 236—238

Ekholmin, C. F., stipendirahaston korkovarojen käyttö 83, 238
Ekmanin, Ida, avustusrahaston korkovarojen käyttö 239
Eknäsin tila, sen kirkollisverojen suorittaminen 275
Ekonomiska samfundet i Finland niminen yhdistys, sen avustaminen 236
Elanto, osuusliike, sen oikeuttaminen pystyttämään kiinnitystukia Sörnäisten rantatien tehdastonteille n:ot 17—19 143
Elinkeino-oikeudet, anotut 127
Elinkeino-oikeus, sen myöntämistä koskeva lausunto 268
Elinkorko ja palkka, niiden nauttimista samanaikaisesti kaupungin varoista koskeva kielto 75
Elokuvaus, sen harjoittaminen kaduilla 127, 304, 305
Eläinnäyttely Palosaarella 314
Eläintarhan urheilukenttä, kovaäänisen hankkiminen sinne 316
» » lupa käyttää sitä 315
Eläintarhantien sivustat, niiden kuntoonpaneminen 157
Eläintenhoitajat, Korkeasaaren, heidän ohjesääntönsä 314
Eläke ja palkka, niiden nauttimista samanaikaisesti kaupungin varoista koskeva kielto 75
» virkavuosien laskeminen sen saamiseksi 43*
Eläkeanomuksia, evättyjä 81
Eläkeoikeudet, kaupunginorkesterin jäsenten 127*
Eläkesäännöt, kaupungin viranhaltijain ja työntekijäin, niiden muuttaminen 54
Eläkesääntö, sen tulkinta 247
Eläkkeelle siirtäminen, kaupungin työntekijäin 206
Eläkkeet ja apurahat, niitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat 99
» kaupunginhallituksen myöntämät ..... 213—216
» kaupunginvaltuuston myöntämät 79
» kunnalliset, niiden määrän laskeminen 54
» ylimääräiset, niiden myöntämisen periaatteet 247
Elätteelleanto, köyhäinhoitolautakunnan 72*
» lastensuojelulautakunnan 95*
Ennakkomaksut, niiden myöntäminen kaupunginkassasta sijoitustarkoituksiin 16
Ensimmäisen kaupunginvoudin konttori, kaluston osto sinne 223
Ent. Suomen sotaväen 50-vuotisjuhla 79, 236
» » » » lippujen lainaaminen sen toimikunnalle 229
Eroamisvelvollisuus, kansakouluopettajain 246
Esitys, kaupungin rakennustonttien luovutusmuotoa koskeva 9
Etelä-Suomen voimaosakeyhtiö, sen johdot 19
» » sähkövirran antamista koskevan sopimuksen tekeminen sen kanssa 244

Filmausoikeudet, niiden myöntämisehdot 304
Filmi, Helsingin kuvia käsittävä propaganda-, määräraha sellaisen aikaansaamiseksi 235
Finlands motorbåtsklubb r.f. nimiselle yhdistykselle myönnetty oikeus paviljongin rakentamiseen 145
» svenska författarförening niminen yhdistys, sen avustaminen 238
Finlandssvenska utlandsdelegationen niminen yhdistys, sen avustaminen 236
Folkhälsan i svenska Finland niminen yhdistys, lausunto tontin luovuttamisesta sille 86*
Fridhäll niminen alue, sen rajain järjestely 139
» » » sitä koskeva vuokrasopimus 290
Fylgia, nuoriso- ja raittiusliitto, lupa sille kokoushuoneen rakentamiseen Ruskeasuon siirtolapuutarhaan 317
» » » » sen avustaminen 230

Griebel, Rud. Christ., toiminimi, sen ja kaupungin välinen riita palovahingon aiheuttamisesta 181

Haaksirikko, hinaajalaiva H 2:n, sen aiheuttamat kustannukset 222
Hakasalmenpuisto, sen urheilukentän kuntoonsaattaminen 143

Halkojenhankinta kaupungin laitoksille ... 175
Halkotarha-alue, Teollisuuskadun, lupa johtojen vetämiseen sinne ... 293
Hallitukset ja lautakunnat, niiden jäsenten palkkion alentaminen ... 63
» » » » » vaali ... 131
» » » » täydentäminen ... 130
Hallitus, kaupungin sairaalain, lisämäärärahan myöntäminen sille ... 68
Hammaspoliklinikka, sen perustaminen Töölöön ... 119
Hautausavut, kaupunginhallituksen myöntämät ... 216—218
» kaupunginvaltuuston myöntämät ... 82
Heikkokuuloisten suojaamisyhdistys, sen avustaminen ... 231
Heimbergerin, R., stipendirahaston korkovarojen käyttö ... 238
Helsingfors kanotklubb niminen yhdistys, alueen vuokraaminen sille ... 286
» segelsällskap niminen yhdistys, sille myönnetty lupa vartiokojun rakentamiseen ... 292
» svenska folkhögskola niminen opisto, sen avustaminen ... 230
» » kontoristförening niminen yhdistys, sen avustaminen 77
» » Marthaförening niminen yhdistys, sen avustaminen ... 231
Helsingin ammatillinen paikallisjärjestö, sen avustaminen ... 212
» kalakauppiaitten yhdistys, palkkion myöntäminen sille tietojen antamisesta ... 201
» kasvatusopillinen talouskoulu, sen avustaminen ... 231
» kaupungin historia, sen laatimisen työohjelma ... 104
» » historiatoimikunta, määräraha sille ... 100
» » rakennusosakeyhtiö n:o 3, taloudellisten huojennusten myöntäminen sille ... 181
» » rakennusosakeyhtiö n:o 4 ... 45
» » sairaanhoitajattarien lepokotiyhdistys, määräraha sille ... 235
» » virkamiesten yhdistykselle myönnetty oikeus lausuntojen antamiseen kaupungin viranhaltijoita koskevista kysymyksistä ... 246
» kaupunkilähetys, sen avustaminen ... 230, 231
» konservatorion säätiö, sille myönnetyn lainan postponoiminen ... 44
» konttoristiyhdistys, sen avustaminen ... 77
» kuuromykkäyhdistys, sen avustaminen ... 231
» käsityökoulu, huoneiston luovuttaminen sille ... 21
» laivatelakkaosakeyhtiö, sille myönnetty pidennetty vuokraoikeus Eteläsataman telakka-alueeseen ... 139, 284
» luistelijat niminen yhdistys, sille myönnetty lupa julistusten asettamiseen ... 304
» makasiiniosakeyhtiö, eräiden huoneistojen vuokraaminen sille ... 147
» » lainan myöntäminen sille ... 100, 172
» » sen ja kaupungin välinen sopimus ... 44*
» » » laiturihuolto ... 117
» » sille myönnetyn luoton vakauttaminen ... 44
» Mariayhdistys, sen avustaminen ... 231
» nuorten miesten kristillinen yhdistys, sen avustaminen ... 230
» » naisten » » » » ... 230
» osakepankki, erinäisten kalustoesineiden osto siltä ... 227
» » kiinteistön osto siltä ... 7
» poikakotiyhdistys, sen avustaminen ... 230
» ruotsalainen partiopiiri, sen avustaminen ... 231
» sokeaintalosäätiö, sen avustaminen ... 126
» sokeainyhdistys, sen avustaminen ... 235
» » » tontin kauppahinta ... 12
» sosialidemokraattinen naisyhdistys, sen avustaminen ... 230
» » nuorisoyhdistys, sen avustaminen ... 230
» » raittiusaluejärjestö, sen avustaminen ... 231
» soutuklubi, sen avustaminen ... 78
» suojeluskunta, sen avustaminen ... 100
» suojeluskuntapiiri, määrärahan myöntäminen sille ... 76
» » tontin luovuttaminen sille ... 12
» suomalainen Martta-yhdistys, sen avustaminen ... 231
» » partiopiiri, sen avustaminen ... 236

Helsingin taloustyöntekijäin yhdistys, sen avustaminen 231
» Toivonliitto, sen avustaminen 230
» työväen matkailuyhdistys, sen avustaminen 230
» » orkesteri, sen avustaminen 78
» työväen teatteri, sen evätty avustusanomus 78
» Valkonauhayhdistys, sen avustaminen 231
» yhteiskoulu ja realilukio, Kampin kentän luovuttaminen sen käytettäväksi 315
» ympäristön maantieto ja luonnonhistoria, aineiston kerääminen sitä varten 222
Helsinki, sitä esittävän kuvateoksen osto 227
Henkikirjoittajan huoneisto, sen huonekalujen maalaaminen 225
Henkikirjoittajanvirat, kysymys niiden lakkauttamisesta 126
Henkikirjoitus, sen järjestäminen 126
Henkilökohtainen palkanlisäys, köyhäinhoidon toimitusjohtajalle myönnetty 57
Henkilövaa'at, lupa asettaa niitä 303
Hernesaari, sen alueen jaoitus 3, 43*
» » alueiden vuokralleanto, kiinteistölautakunnan oikeus siihen 15
» vesijohdon johtaminen sinne 26
Herttoniemen bulevardi, sen tasoittaminen 3
» tila, sen hoitoa koskevien vuokrasopimuksen määräyksien rikkominen 297
Herttoniemi, kustannukset siellä toimitetusta katselmuksesta 201
» määräraha sikäläisiä rakennustöitä varten 96
» rakennuskonttorin siellä suorittamat työt 20*
» sen öljysataman aluejako ja vuokraehdot 43*
» » » rakennusohjelma 162
» sopimuksen tekeminen sen vuokraajain kanssa 16
» —Viik—Oulunkylä, rautatie 141
» vuokramaan luovuttaminen sinne vievää maantietä varten ... 141
Herzenstein, M. J., professori, hänen muistomerkkinsä korjaukset 222
Hesperianpuisto, sen pesäpallokentän vuokraaminen 315
Hiekka, lupa ottaa sitä 145
» merikylpyläin rantain täyttäminen sillä 166
Hiekoittaminen, uimarantojen 313
Hieromakoneet, lupa niiden asettamiseen urheilukentille 315
Hietaniemen kaatopaikka, siellä vallitsevien epäkohtain poistaminen 267
Hietaranta, kovaäänisen ja gramofonin osto sinne 228
» lasten uinti- ja leikkipaikan järjestäminen sinne 165, 85*
» lupa kaupan harjoittamiseen siellä 312
» sen järjestämiskysymys 268
» » pukeutumispaviljongin uudelleenjärjestäminen 165
» » vuokralleanto 15
» siellä säilytettäväksi jätetyn tavaran palovakuuttaminen 184
Hiihtomäki, Alppilan 163
» » sen käyttö 317
Hiili ja koksi osakeyhtiö, alueen vuokraaminen sille 139, 286
Hinaajalaiva H 2, sen haaksirikko 222, 43*
» » » ja höyryalus Ledan yhteentörmäys 182
» » » myyminen romuna 229
Hinnastot, kansanpuistojen ravintolain 313
Hintatilasto, määräraha revisionikonttorille sen laatimista varten 219
Historia, kaupungin, sen laatimisen työohjelma 104
Historiantutkijain kokous, kahvikutsujen järjestäminen sen osanottajille ... 237
Hjeltin, Gunnar, rahaston korkovarojen käyttö 239
Hoitosijamaksut, kaupungin sairaalain, niiden taksa 63
» » » oikeus ulosmitata niitä ilman tuomiota 63
Holhouslautakunta, kaapin osto sen huoneistoon 225
» sen antama vuosikertomus 131*
» » jäsenten vaali 130
» » puheenjohtajan vaalia koskeva ehdotus 130
» sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat 87

Holmberg, A., vuokraaja, häntä koskevan sopimuksen rikkoutumisen aiheuttamat toimenpiteet ... 297
Hongell, S., rakennusmestari, sopimuksen tekeminen hänen kanssaan vuokra-alueen takaisinluovuttamisesta ... 16
Humallahti, erään rakennuksen poistaminen sieltä ... 293
Huoltovelvollisen käsite, sen tulkitseminen ... 33, 54
Huoneisto Helsingin käsityökoululle ... 21
» lastentarha Hemgårdille ... 21
» maidontarkastamolle ... 25, 94
» verhoilija-ammattikoululle ... 21
Huoneistot, kaupungin virastojen, hallitusten ja lautakuntain ... 19
» kiinteistölautakunnan valtuuttaminen vuokraamaan niitä ... 148
» » vuokralle ottamat ... 308
Huotari, A., hänen muistonsa kunnioittaminen ... 221
Hupli, V., rahatoimenjohtaja, matkakustannusten korvaaminen hänelle ... 188
Huutokauppaliike, oikeus sen harjoittamiseen ... 127
Hylkysaari, lupa laiturin rakentamiseen sinne ... 145, 13*
Hyvinkään kauppalan kunnalliskoti, hoitopaikkojen luovuttaminen sieltä Helsingin kaupungin käytettäväksi ... 61*
Hyväntekeväisyysjärjestöjen keskustoimikunta, sen avustaminen ... 235
Hyvösen lastenkodin johtokunta, sen antama vuosikertomus ... 109*
Hård af Segerstad, K., hänen muistonsa kunnioittaminen ... 221
Hälyytyskello, ajuriaseman, sen uusiminen ... 275
Hämeen heimoliitto, lippujen lainaaminen sille ... 229
» läänin 100-vuotisjuhla, lippujen lainaaminen sitä varten ... 229
Hämäläisten talo osakeyhtiö, sen vapauttaminen korvausmaksun suorittamisesta ... 47
Hätäaputyöt, ks. Varatyöt.
Högsandin parantola, määräraha sen sairaspaikkamaksuja varten ... 89

Ikäkorotukset, niitä koskevia päätöksiä ... 190
Ikäkorotus, oikeus lukea hyväkseen virkavuosia sen saamiseksi ... 60—62
Ilmainen ruokinta, työttömien henkilöiden ... 73
Ilmatorjuntapatterit, avustuksen myöntäminen niiden kustantamiseksi ... 76
Ilmoitus, määräraha sen kustantamiseksi Messe und Ausstellung nimiseen lehteen ... 222
Ilmoitukset, kaupunginhallituksen ja rahatoimiston, niiden julkaiseminen 211
» kiinteistölautakunnan ja kiinteistötoimiston, niiden julkaiseminen ... 274
Imatran voimalaitos, sen ja kaupungin välinen riita pakkolunastetun maa-alueen lunastushinnasta ... 201
» » » johtojen korjaustyöt ... 150
» » sähkövirran antamista koskevan sopimuksen tekeminen sen kanssa ... 241
Inkeriläiset, heidän ottamisensa varatöihin ... 207
Innus niminen tila Tapaninkylässä, sen erään osan pakkolunastaminen ... 138
Inventtaajat, kaupungin irtaimen omaisuuden, niiden vaali ... 131
Inventtaus, kaupunginkirjaston kirjavaraston ... 125
» varastojen ... 171
Irtain omaisuus, kaupungin, sen vakuuttaminen ... 46
Istutukset, kaupungin, niiden hoito ... 28*
» niiden järjestäminen ja kunnossapito ... 36, 158, 293
» niitä varten vuoden 1932 menosääntöön otettu määräraha ... 96
Itkonen, R., sosialijohtaja, hänelle myönnetty virkaero ... 253
It. Puistotie, sen leventäminen ... 156

Jakaminen, tonttien ... 5, 299
Jansson & Sundmanin asianajotoimisto, palkkion maksettavaksi määrääminen sille ... 200
Jaoituskaava, eräiden Kulosaaren alueiden ... 3
» Hernesaaren, hyväksytty ... 3
Jaoituskaavat, niiden muuttaminen ... 6
Jaoitussuunnitelmaehdotukset, kiinteistölautakunnan kaupunginhallitukselle lähettämät ... 299

Jatko-opetus kansakouluissa ... 251
Johtojen rakentamislupa ... 19, 112
Johtosääntö, Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitoksen ... 115
» » » kotitalouslautakunnan ... 116
» » » satamahallintotoimiston ... 117
» » » satamalautakunnan ... 117
Joulukuuset, niiden hankkiminen lastentarhoille ... 298
» » myyntipaikat ... 303
Joulukuusi, sen pystyttäminen Senaatintorille ... 222
Julkisivupiirustusten tarkastaminen ... 130*
» tarkastustoimikunta, sen antama vuosikertomus ... 130*
» » » jäsenten vaali ... 132
» » » toiminnan jatkaminen ... 116
» » sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat ... 87
Juoma-allas, sen siirtäminen Salomonkadulta Kaasutehtaankadulle ... 157
Juopuneet henkilöt, köyhäinhoitolautakunnan lainmukaiset toimenpiteet heitä kohtaan ... 57*, 59*, 78*
» » määräraha köyhäinhoitolautakunnalle heidän huoltoaan varten ... 70
Juridiska föreningens tidskrift niminen julkaisu, sen ostaminen kaupunginkansliaan ... 219
Jälkitarkastus, lihan ... 118
Järjestelyratapiha, Merisataman, sitä koskeva ehdotus hyväksytty ... 30
Järjestyssäännöt, bensiininjakeluasemain ... 113
» Hietarannan ... 313
» kaupungintalon ... 252
Jäänmurtajat, niiden veden- ja hiiltentarvetta koskeva sopimus ... 141
» uhkasakko niiden toiminnan häiritsemisestä kaupungin satamissa ... 43*
» valtion, hiilivarastopaikan y.m. luovuttaminen niille ... 43*
Jäät, lupa niiden ottamiseen ... 292
Jäätelön myynti ... 119
» myyntipaikat, niiden luovuttaminen ... 302
» myyntipaikka, sen vuokran alentaminen ... 141
Jäätie, Ison Mustasaaren—Vallisaaren, sen kunnossapitäminen ... 158

Kaapeli, vaihtovirta-, sen vetäminen Etel. Hesperiankadulle ... 150
Kaasuhyökkäykset, toimenpiteet kaupungin suojelemiseksi niiltä ... 76
Kaasujohdot, määräraha niiden uusimista varten ... 150
» » niitä varten ... 26
Kaasulaitos, sen lisämääräraha ... 71
» » vuoden 1932 menosääntö ... 93
» » » » tulosääntö ... 103
» tonttialueen osoittaminen sille ... 267
Kaasun hinta, evätty esitys sen tariffin muuttamisesta ... 64
Kaatopaikka, Hietaniemen, siellä vallitsevien puutteellisuuksien poistaminen 267
» Malmin, ... 36, 33*, 38*
» sen järjestäminen Ruskeasuon ja Pasilan väliselle alueelle ... 34
» » » Talin tilan metsään ... 141
Kadut, maan hankkiminen niiden laajentamista varten ... 3
» niiden korjaukset ja kunnossapito ... 95, 21*
» » laajentamista tarkoittavat asemakaavanmuutokset ... 4
» » puhtaanapito ... 97, 160, 33*, 35*—36*, 42*
Kaisaniemenkatu, sen leventäminen ... 300
Kaisaniemi, hiekkakentän järjestäminen sinne ... 158
» sen rannan verhoaminen ja tasoittaminen ... 20*
» » verkkopallokenttäin vuokraaminen ... 315
Kaisanlinna, asunto-osakeyhtiö, sen tontinhinnan maksuajan pidentäminen 181
Kaivohuoneen ravintola, sen vuokraajan omistaman irtaimiston ostaminen 227
» » » vuokraaminen y.m. ... 148, 306
Kaivopuisto, Merisatamasta sinne rakennettavan rantatien pohjustamistyöt 32
» sen It. Puistotien leventäminen ... 156
» » rannan siistiminen ... 158

Kaivopuisto, sen rannan täyttäminen 20*
» sen rantaviivan vahvistaminen 6
Kajanus, R., professori, laakeriseppeleen ojentaminen hänelle 221
Kalakaupan järjestäminen 268
» valvonta 270
Kalavesi, sen vuokraaminen 297
Kalastajatorppa, Kivinokan, sen vuokraaminen 311
Kalusto, sen hankkimista varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat 100
» » myynti 229
» » osto 223
Kalustomäärärahat, yleiset, niitä koskevain asiain esittely 239
Kammio sjukhem osakeyhtiö, sen kanssa tehty sopimus 139
» » » » vuokrasopimuksen muuttaminen 290
Kampin alue, eräiden alueiden vuokraaminen sieltä 305
» kenttä, sen luovuttaminen lasten virkistyspaikaksi 315
Kanavat, niiden hoito ja kunnossapito 23*
Kannanta, satamakannantakonttorin toimeenpanema 46*
Kannanta-aika, kunnallisverojen, sen määrääminen 175
Kansakoulu, Mäkelän, kaluston hankkiminen siihen 92
» Porthaninkadun, portin avaaminen sen aitaukseen Neljännen linjan puolelle 153
» Suomenlinnan, sen opettajattarien anomus matkakulujen korvaamisesta 188
Kansakouluhuoneistot, niiden luovuttaminen 251
Kansakoulujohtokunnat, niiden jäsenten toimikausi 128
Kansakoulukansliat, niiden huoneistot 308
Kansakoululapset, heikot, virkistyskodin perustaminen heitä varten maaseudulle 122
Kansakoulunopettajat, heidän eroamisvelvollisuutensa 246
» » ikäkorotustensa laskeminen 190
» » palkkainsa määrääminen 187
Kansakoulunoppilaat, heidän koulunkäyntinsä vieraissa kunnissa 48, 185
Kansakoulut, niiden aiheuttamien menojen vähentäminen 185
» » jatko-opetus 251
» » määrärahat 70, 91, 94, 95
» » tuntiopettajain palkkion alentaminen 91
» » valtionapu 102, 179
» ruotsinkieliset, koulutalon rakentaminen niille 23, 95
Kansakoulutalo, Mäkelän, sen rakennustöiden aloittaminen 23, 154
» Ratakadun, uuden höyrykattilan hankkiminen sinne 153
» Toukolan, sen käyttäminen 23
Kansakoulutalot, määrärahan myöntäminen niihin tarvittavia höyrykattiloita varten 95
» niiden korjaukset 94
» » luovuttaminen eri tarkoituksiin ..... 145—147
» » vuokrat vuoden 1932 tulosäännön mukaan 104
Kansakoulutontti, Malminkylän, sen laajentaminen 15
Kansalaisoikeudet, niiden myöntämistä koskeva lausunto 268
» Suomen, niitä koskevat anomukset 126
Kansan näyttämö, sen avustaminen 78
Kansanpuisto, Lauttasaaren, lupa rakennuksen pystyttämiseen sinne 312
Kansanpuistojen opas 315
Kansanpuistot, lomakekaapin osto niiden arkistoa varten 226
» lupa myynnin harjoittamiseen niissä 312
» » niiden käyttämiseen eri tarkoituksiin 312
» metsänraivaustöiden suorittaminen niissä 41, 165, 313
» niiden höyrylaivaliikenteen aiheuttama tappio 72
» » isännöitsijänvirka 257
» » liikenne 164
» » lisämäärärahat 72
» » määrärahat vuoden 1932 menosäännön mukaan 99
» » ravintolain hinnastot 313
» » tulot vuoden 1932 tulosäännön mukaan 104

Kansanäänestys, kouluhuoneistojen luovuttaminen sitä varten 148
» määrärahan myöntäminen sitä varten 67
Kansliasihteerit, kaupunginkanslian, hovioikeudenauskultantti T. Nordberg ja filosofianmaisteri G. Brotherus valittu niiksi 253
Kappelin ravintola, sen korjaustyöt 148, 153, 267
» » » vuokraaminen 306
Karilleajo Pihlajasaaren luona 163
Karjalaiset, heidän ottamisensa varatöihin 207
Kasarmirakennus, korttelissa n:o 215 oleva, sen järjestäminen vapaaruokailupaikaksi 74
Kassaliike, kiinteistötoimiston maatalousosaston 245
Kassat, kaupungin, niiden hoitaminen 244
Katajanokan alueet, niiden järjestely 44*
» satama, rakennuskonttorin siellä suorittamat työt 20*
» satamarata, sen raideverkoston laajentaminen 163
Katselmukset, Herttoniemessä toimitetut, niiden aiheuttamat kustannukset 201
Katselmus, tuberkuloosisairaalan 265
» vuokra-alueiden 291
Katselmusmiehet, kaupungin kiinteän omaisuuden, palkkion myöntäminen heidän sihteerilleen 200
» » » » heidän valitsemisensa 131
» » vuokratonttien ja -alueiden, heidän palkkionsa vahvistaminen 62
Katu- ja laiturivalaistus, sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otettu määräraha 97
Katukauppa 141, 302, 303, 61*
Katuprofiilit, niitä koskevat ehdotukset 300
Katusilta, sen rakentaminen Sofiankadun yli 157
Katutyöt, erilaiset, niiden suorittaminen 32, 156
» niistä suoritettavien maksujen lykkääminen 180
Katuvalaistus 71, 97, 158, 220
Kauppa, ampuma-aseiden ja -tarvikkeiden, lupa sen harjoittamiseen 127
Kauppahalli, Rantatorin, Toledovaa'an osto sinne 227
» Vallilan, sen järjestäminen vapaaruokailupaikaksi 73
» » » lakkauttaminen 25
» » » toimien lakkauttaminen 123
Kauppahallit 301
Kauppakirja, tontteja myytäessä käytettävä, sen kaavake 279
Kauppaoppilaitokset y.m., niitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat 92
Kauppatorin varrella olevat rakennukset, niiden korkeus 108, 243
Kaupunginagronoomi, hänelle annettu tehtäväksi edustaa kaupunkia erottamistoimituksissa 281
Kaupunginalue, sen jakaminen 5*
Kaupunginarkkitehdinvirka, sen hoidattaminen 125
Kaupunginasemakaava, ratapihaan rajoittuvain alueiden, professori E. Saarisen lausunto siitä 203
Kaupunginasemakaava-asiat, niiden käsittely maistraatissa 62, 129
Kaupunginasemakaavanmuutokset ..... 3—6, 150, 299
Kaupungingeodeetti, hänen antamansa toimintakertomus 326
Kaupunginhallitus, kaluston osto sen istuntosaliin 224
» konttoritarvikkeiden osto sille 240
» palkkion myöntäminen sen auton ajamisesta 200
» sen edustajat hallituksissa ja lautakunnissa 264
» » ensimmäinen kokous 135
» » ja kaupungin lautakuntain yhteistyö 241
» » kansliasihteerien oikeus palkkion saamiseen antamistaan uutisista 241
» » » työjärjestys 240
» » kokoonpano 136
» » kokoukset 136, 239
» » oikeus vahvistaa määrättyjen työntekijäryhmien alimmat palkat 75

Kaupunginhallitus, sen pöytäkirjain tarkistus ... 240
» » sähkösanomavaihto ... 240
» » viranhaltijat ... 253
» sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat ... 86
» virkapukujen hankkiminen sen autonkuljettajille ... 219
Kaupunginjohtaja, hänen vastaanottoaikansa ... 239
» ja avustavat kaupunginjohtajat, heidän viransijaisensa 239
» kaluston ja maton osto hänen virkahuoneeseensa 224, 227
Kaupunginkanslia, aikak.kirja Juridiska föreningens tidskrift ostettu sinne ... 219
» kaluston osto sinne ... 224
» kesäloman myöntäminen sen siivoojattarelle ... 254
» palkkion myöntäminen ylityöstä sen viranhaltijoille ... 201
» sen työnjako ... 239
» » vahtimestarin ja vahtimestarinapulaisen palkkain ja palkkioiden vahvistaminen ... 202
» » viranhaltijain vastaanottoaika ... 239
» » virkain täyttäminen ... 253
Kaupunginkassan tila, sitä valaiseva taulukko ... 43
Kaupunginkirjasto, sen hallituksen antama vuosikertomus ... 113*
» » johtokunnan jäsenten vaali ... 133
» » kassan tarkastaminen ... 92
» » kirjavaraston inventtaus ... 125
» » lisämäärärahat ... 71
» tonttipaikan osoittaminen sen rakennukselle ... 14, 267
Kaupunginlakimies hänen velvollisuutensa olla kaupungin laitosten ja virastojen lainopillisena apulaisena ... 182
» ja kiinteistötoimisto, niiden tehtävien keskittäminen 266
Kaupunginmuseo, sen antama vuosikertomus ... 122*
» » » johtokunnan jäsenten vaali ... 133
» » » määräraha ... 220
Kaupunginorkesteri, kirjoituskoneen siirto sen kansliaan ... 227
» määräraha sen kanslialle siellä suoritettavia arkistotöitä varten ... 220
» sen historiikki ... 127*
» » jäsenten eläkeoikeudet ... 127*
» » konserttien radioiminen ... 127*
» » toiminta vuonna 1931 ... 124*
» sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetty valtionapu ... 102
Kaupunginpuutarha, korjaustöiden suorittaminen sen kivihuvilassa ... 152
Kaupungintalo, ent. poliisikonstaapeli K. G. Blomqvist valittu sen eteisvartijaksi ... 258, 276
» sen järjestyssäännöt ... 252
Kaupunginvaltuusto, sen istuntosalin joulukuun vuokra ... 221
» » kokoonpano ... 1
» » kokoukset y.m. ... 2
» » puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan palkkio osanotosta kaupunginhallituksen kokouksiin ... 62
» » pöytäkirjain pitäminen yleisön nähtävänä ... 104
» » tarverahain lisäys ... 66
» » työjärjestys ... 104, 266
» » uuden huoneiston vihkiäiset ... 243
» » » istuntosalin kalustaminen ... 224, 227
» » vaalilautakunnan jäsenten ja varajäsenten vaali 131
Kaupunginvouti, toinen, hänen määrärahansa ... 218
» » » virkahuoneistonsa korjaustyöt ... 150
Kaupunkikiinteistöt, niitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat ... 98
Kaupunkilähetyksen työtupa, sen määräraha ... 211
Kaupunkitalot, lisämääräraha niitä varten ... 72
Kavallukset, kaupungin verotusvaroista tehdyt ... 175
Kavallus, rahatoimistossa tehty ... 47

Kellosaari, rakennusten teettäminen sinne lentoliikennettä varten 24, 145, 153
» sen työpajarakennusalueen vuokraehtojen muuttaminen 291
Kengänkiilloituspaikat, niiden luovuttaminen 141
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto, sen avustaminen 230
Keski-Helsingin Valkonauhayhdistys, sen avustaminen 231
Keskityskanslia, yhteiskunnallisen avustustoiminnan 53*
Keskusarkisto, kunnallinen, sen perustaminen 248
Keskuskauppakamari, sen kultaisen ansiomerkin antaminen 221
Keskuskeittola, huoneiston hankkiminen sille 309
» lisäys sen vuokramäärärahaan 220
» sen hallinnon uudelleenjärjestely 252
» » johtokunnan vaali 266
» » kaluston ja varaston vakuuttaminen 184
» » määrärahan ylittäminen 71
» » toimitusjohtajan palkan vahvistaminen 187
» sille annettu tehtäväksi työttömien henkilöiden ravitseminen 73
» sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otettu määräraha 97
» tulot siitä vuoden 1932 tulosäännön mukaan 103
Keskuskoti, sen perustaminen mielisairaille miehille 119
Keskussairaala, lisäalueen varaaminen sille 13
Keskussairaalakomitea, valtion ja kaupungin yhteinen, sen määräraha ... 72
Keskustalli osakeyhtiö, alueen luovuttaminen sille 305
Keskusvankilan alue, sitä koskeva kaupungin ja valtion välinen tilusvaihto 138
Kesäloma, kaupunginjohtajan ja avustavain kaupunginjohtajain 253
» nauttimatta jäänyt, sen korvaaminen 200
» puhtaanapitolaitoksen työntekijäin 41*
» rakennuskonttorin työntekijäin 16*
» viransijaisen oikeus palkan nauttimiseen sen ajalta 187
Kesälomasijaiset, köyhäinhoitolautakunnan alaisten virkailijain 59*
Kesäsiirtolat, niissä köyhäinhoidon kustannuksella hoidetut lapset 72*
Kesävirkistys, määräraha sen järjestämistä varten 230
Kieltolaki, sen noudattamisen valvonta 152*
Kiinnityksen postponoiminen 44, 45
Kiinteistöjen puhtaanapito 37*, 42*
Kiinteistöjohtaja, hänen oikeuttamisensa luovuttamaan kaupungin puistoja y.m. eri tarkoituksiin 144
» kaluston osto hänen virkahuoneeseensa 224
Kiinteistölautakunta, selostus sen toiminnasta vuonna 1931 271
» sen jaostojen välinen työnjako 271
» » jäsenet, jaostot, y.m. 271
» » kaluston korjaaminen 275
» » kokoukset 272
» » lisämääräraha 72
» » muuttokustannusten peittäminen 275
» » puheenjohtajan ja jäsenten vaali 131
» sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat 98
Kiinteistön lunastaminen 138
» omistamisoikeus, ulkomaalaisen 127
Kiinteistöostot, niitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat 99
Kiinteistöt, kaupungissa olevat, niiden arvoa koskevien tietojen hankkiminen 5*
» kiinteistötoimiston talo-osaston hoitamat, niiden määräraha 98
Kiinteistötoimisto, auton hankkiminen sille 72
» kaluston osto sille 226
» sen asiamiehen antama toimintakertomus 318
» » huoneisto 309
» » maatalousosaston jäsenyys yhdistyksissä 298
» » » antama vuosikertomus 319
» » » kassaliike 245
» » viranhaltijat 257, 275
Kimito privata skogsrevir niminen yhdistys, kaupungin liittyminen siihen 42
Kioskikauppa 302

Kirjaaminen, lisämäärärahojen ... 45
» maanteiden kunnossapitomaksujen ... 174
Kirjanpito, kiinteistötoimiston maatalousosaston ... 174
Kirjapainokoulu, sen ent. huoneistoa koskeva vuokrasopimus ... 221
» » lisämääräraha ... 70
Kirjasto, kunnalliskodin ... 71*
Kirjavarasto, kaupunginkirjaston ... 119*
Kirjoja sokeille niminen yhdistys, sen avustaminen ... 231
Kirkkomusiikkijuhla, määräraha sitä varten ... 79
Kivelän sairaala, lämminvesisäiliön hankkiminen sinne ... 153
» » määräraha sen paviljonkia varten ... 94
» » sen uudisrakennukset ... 22, 94, 154
» » sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otettu määräraha 90
Kivilouhimo, Lepolantien, Helsingin pitäjän työttömyyslautakunnalle myönnetty lupa sen käyttämiseen ... 297
Kivinokka, erään sen alueen vuokraaminen ... 311
» lupa myydä siellä virvokkeita ... 312
» määräraha sen vartiointia y.m. varten ... 313
» siellä olevan kalastajatorpan vuokraaminen ... 311
Kiviportaat, kottelin n:o 463, niiden rakentaminen ... 36
Kodissakävijät, köyhäinhoitolautakunnan, heidän toimintansa ... 62*
Koiravero, suojeluskunnan vapauttaminen suorittamasta sitä ... 176
» ulkomaiden lähetystöjen henkilökunnan vapauttaminen suorittamasta sitä ... 176
Koiton näyttämö, sen avustaminen ... 78
Kolmivuotiskatselmukset, vuokraajan velvollisuus kustantaa ne ... 140
Komitea, työttömyysavustusten jakamista varten asetettu, sen avustaminen 212
Komiteat, palkkioiden myöntäminen niiden jäsenille ... 202, 203
» niiden jäsenten palkkioiden alentaminen ... 63
» » » vaali ... 266
Komiteamenot, lisäys niiden määrärahaan ... 72
» niitä varten vuoden 1932 menosääntöön otettu määräraha 100
Kongressit, määrärahain myöntäminen niitä varten ... 79, 236
» tilastotoimiston johtaja kutsuttu osallistumaan niihin ... 7*
Konkurssipesät, kaupungille tulevien osinkojen periminen niistä ... 245
Konttorikoneiden kunnossapito, sitä koskeva sopimus ... 218
Konttoristit, työttömät, niiden avustaminen ... 77
Konvalescenthem—Toipumakoti-yhdistys, sen avustaminen ... 77
Korjaus- ja sisustustyöt, kaupungin omien ja kaupungin hallussa olevien talojen ... 20, 150
Korjaustyöt, Alppilan ravintolan ... 25
» kaupungin rakennusten ja talojen, niitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat ... 94
» poliisilaitoksen huoneistojen ... 25, 94
Korkeajännitysjohto Sörnäisten niemen ja Mustikkamaan välinen ... 43*
Korkeasaaren eläintarha, eläinsuojeluyhdistyksen valvojain pääsy sen eläinsuojiin ... 315
» » eläinten osto sinne ... 99, 229, 314
» » maksut huviratsastuksesta siellä ... 314
» » sen eläinhäkkien korjaukset ... 165
» » » eläintenhoitajain ohjesääntö vahvistettu ... 314
» » » valvojanasunnon desinfioiminen ... 153
» » » valvojantoimi ... 258, 276, 277
» ravintola, sen vuokraaminen ... 21, 306
Korkeasaari, sen liikenteen ylläpitäminen ... 99
» » ruohokenttäin kääntäminen ... 41
Korkeat rakennukset, niiden rakentamisluvat ... 107
Korkeusmääräykset, korttelien ja tonttien ... 106, 243, 300
Korkokannan vahvistaminen, lahjoitusrahastojen ... 171
Korkosopimus, kaupungin liittyminen siihen ... 173
Korokkeet ja liikennemerkit, määräraha niiden asettamista varten ... 95
» niiden rakentaminen ... 159
Kortteli n:o 215, sen käyttö ... 305
» » » » luovuttaminen kaupungille ... 277

Kortteli n:o 418, istutusten järjestäminen sinne 36
Korttiluettelo, työttömien henkilöiden 248
Korvaukset, kaupungille töistä ja myönnetyistä oikeuksista tulevat 180
Korvaus, filosofianmaisteri Ö. Elfvingille suoritettu 275
» kaupunginhallituksen eri tapauksissa myöntämä 182
Koskelantie, sen tasoittaminen 35, 156
Koteja kodittomille lapsille niminen yhdistys, sen avustaminen 230
Kotimainen teollisuus, sen tukeminen 223
Kotipaikkaoikeus, köyhäinhoitolautakunnan avustuksensaajain, sen selvittely 62*
Kotitalous- ja siirtolapuutarhajohtokunta, sen toiminnan jatkaminen ... 265
Kotitalousjohtokunta, sen määräraha 211
» väliaikainen, sen antama vuosikertomus 111*
» » » lisämääräraha 71
Kotitalouskurssit, niiden järjestäminen työttömille naisille 209, 211
Kotitalouslautakunta, sen asettaminen 116
» » jäsenten palkkion vahvistaminen 63
» » puheenjohtajan ja jäsenten vaali 131
Kotitalousneuvojat, niiden vaali 124
Kotivalvonta, työttömien henkilöiden 248
Koulukodit, niiden toiminta vuonna 1931 ..... 90*
» niihin y.m. tehtyjen virkamatkojen kustannusten korvaaminen 188
» niissä suoritetut muutos- ja korjaustyöt 25, 85*
» » » uudisrakennustyöt 86*
» niistä karanneiden lasten kohtelu 85*
Koululääkärien neuvottelukokous, sen osanottajien oikeus palkkioiden saamiseen 186
Krematorio, istutusten järjestäminen sen ympärille 158
Krematorioyhdistys, sen vuokra-aluetta koskeva kaupunginasemakaavanmuutos 4
Kristianinkatu, sen varrella olevan kallion louhiminen 301
Kristillis-yhteiskunnallinen keskuslähetys, sen avustaminen 77, 231
Kuljettaminen, sairaiden eläinten y.m. 68
Kulkutautisairaala, asuinrakennuksen teettäminen sen alueelle 21
» erään uuden toimen perustaminen sinne 123
» sen erään toimen lakkauttaminen 123
» sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otettu määräraha 89
» uuden betonikattilan hankkiminen sen viemärijohtoon 152
Kulosaaren tila, helpotuksen myöntäminen sen vuokran suorittamisesta ... 40
» » korvauksen myöntäminen siellä suoritetuista parannuksista 40
» » sen vuokralleanto 306
Kulosaari, erään sen laiturin kunnossapito 163
» maksu kulkemisesta sen sillan yli 65, 177
» sen sillan uusiminen 36, 18*
» siellä olevien kaupungin maa-alueiden hallinta 312
Kultaklausuli, kaupungin laina- ja hankintasopimuksiin sisältyvä 173
Kunnallinen ammattientarkastaja A.-L. Levanto, virkavapauden myöntäminen hänelle 125
» » E. Laurén, virkaeron myöntäminen hänelle 124
» » H. Tornberg valittu siksi 125
» ammattientarkastus, korttikaapin ja korttilaatikon osto sen virkahuoneistoon 226
» hammaspoliklinikka, kirjoituskoneen y.m. hankkiminen sinne 226
» » sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otettu määräraha 89
» keskusarkisto, sen perustaminen 248
Kunnalliset työväenasunnot, Karstulantien, niiden pihamaan tasoittaminen 23
» » niitä koskevia määräyksiä 307
» » » varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat 98
» » selostus niiden hallinnosta 327

Kunnalliset työväenasunnot, vuoden 1932 tulosääntöön otetut niiden vuokrat ... 103
Kunnalliskertomus, sen julkaisemista koskeva päätös ... 6*
Kunnalliskoti, määräraha sen sisustustöitä varten ... 95
» naisten työpaviljongin sijoittaminen sen alueelle ... 14
» saunan teettäminen sen yhteyteen ... 59*
» selostus sen toiminnasta ... 68*
» sen kirjasto ... 71*
» » tulot vuoden 1932 tulosäännön mukaan ... 102
» » tuotannolliset laitokset ... 71*
» siellä vallitsevan tilanpuutteen poistaminen ... 61*
» sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otettu määräraha ... 90
» uuden osaston järjestäminen sinne ... 121
Kunnallispormestarinvirka, sen hoidattaminen ... 124
Kunnallisverot, niiden pakkoperiminen ... 10*
Kunnallisverotus ... 175, 266, 13*
Kunnallisvirkamiehet, ulkomaalaiset, heidän vastaanottamisensa ... 237
Kunnianosoitukset hautajaisissa ... 221
Kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahasto, sen korkovarojen käyttö ... 239
Kuoletussuunnitelma, vesijohtolaitoksen, sen vahvistaminen ... 45
Kurssit, lämmittäjien, työttömille järjestetyt ... 222
Kuulutukset, kiinteistölautakunnan ja kiinteistötoimiston, niiden julkaiseminen ... 274
Kyläsaaren puhdistuslaitos, lisäalueen varaaminen sitä varten ... 38
» » sen rakennuttaminen ... 23*
Käpylän nuorten miesten kristillinen yhdistys, sen avustaminen ... 230
» paloasema, lisämääräraha sitä varten ... 153
» ravirata, sen käyttämiseen myönnetyt luvat ... 315
» seurakuntatalo, sitä ympäröivien istutusten kunnossapito ... 158
» urheilukenttä, sen vahvistetut säännöt ... 315
Käymälät, uudet, niiden suunnitteleminen ... 154
Käärmeluodot, niiden hallinta ... 312
Köyhäinhoidon toimitusjohtaja, ent. maaherra B. G. V. Sarlin valittu siksi 125
Köyhäinhoito, sen apulaisjohtajan oikeus korvauksen saamiseen omalla autollaan tekemistään virkamatkoista ... 188
» » toimitusjohtajan henkilökohtainen palkanlisäys ... 57
» » » vaihdos ... 125, 54*
» » tulot ja menot ... 102, 78*
» sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat 90
Köyhäinhoitokongressi, määräraha sitä varten ... 79
» sen avustaminen ... 79
Köyhäinhoitokustannukset, niiden korvaaminen ... 65*, 80*
Köyhäinhoitolaki, sen muuttaminen ... 53*
Köyhäinhoitolautakunnan työtuvat, huoneiston vuokraaminen niille 149, 308
» » määrärahain myöntäminen niille 69, 91
» » niiden johtajattarelle myönnetty ylimääräinen palkkio ... 200
» » niiden johtokunta ... 57*
» » » luvun lisääminen ... 120, 210, 250
» » » tarkoitusta koskeva esitys ... 60*
» » » toiminta ... 77*
» » » tulot vuoden 1932 tulosäännön mukaan ... 102
» » » virkailijain palkkain vahvistaminen ... 187
» » ompelukoneiden luovuttaminen niille 227
Köyhäinhoitolautakunta, kaluston osto sen kanslioihin ... 226
» kaupungin omaan kulutukseen tarvittavien tavarain valmistaminen sen tuotannollisissa laitoksissa 62*
» kurssien järjestäminen sen virkailijoille ... 60*
» sen antama vuosikertomus ... 52*
» » antamat varoitukset ... 65*
» » asiamiesosasto ... 65*
» » avustuskansliain luvun lisääminen ... 120, 58*

Köyhäinhoitolautakunta sen ja jaostojen kokoukset ... 57*
» » jaostot ... 56*
» » jäsenet ... 55*
» » kansliain työ ... 63*, 82*—83*
» » puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vaali ... 132, 54*
» » rekisteritoimisto ... 64*
» » tarkastuspiirit ... 55*—56*
» » velvollisuus huoltaa juopuneita henkilöitä 70, 57*, 59*, 78*
» » virkailijain luvun lisääminen ... 58*
» » » piirissä tapahtuneet muutokset 63*

Laakeriseppele, sen ojentaminen professori R. Kajanukselle ... 221
Laboratoori, terveydellisten tutkimusten, sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otettu määräraha ... 88
Lahjoitetut varat, niiden sijoittaminen obligatioihin ... 171
Lahjoitusrahastot, avustusten jakaminen niistä köyhäinhoitolautakunnan toimesta ... 57*, 76*
» lainain myöntäminen niistä ... 171—172
» niiden korkokannan vahvistaminen ... 171
» » korkovarain käyttö ... 82, 238
» niitä koskevan julkaisun täydentäminen ... 246
Laina Helsingin makasiiniosakeyhtiölle ... 172
Lainarahasto, yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämis-, sen sääntöjen tulkinta ... 293
Lainasopimukset, n. s. kultaklausulin sisältävät, niiden vaikutukset ... 173
Lainat, lahjoitusrahastoista myönnetyt, niiden korkokannan vähvistaminen ... 171
» niiden käyttösuunnitelma ... 43
» » myöntäminen ... 44, 171, 172
» » ottaminen ... 43, 44, 167—169
» sisäasiainministeriön vahvistamat, niiden ottamista koskevat päätökset ... 43
Lainavarat, niiden käyttäminen ... 100
Lainrikkojat, alaikäiset, lastensuojelulautakunnan huostaansa ottamat ... 89*
Laiturihuolto, sitä koskevat yleiset määräykset ... 117
Laiturit, niiden korjaaminen ja kunnossapito ... 18*, 19*
Laiturivalaistus, sen lisämääräraha ... 71
» » määrärahain ylittäminen ... 71
Laivat, kaupungin satamissa käyneet ... 44*
Laivaveistämöalue, sen vuokraaminen ... 284
Lamput, kotimaiset, niiden käyttäminen ... 223
Lannan hinta, puhtaanapitolaitoksen ... 33*
Laskut, kaupunginhallituksen maksettavat, niiden hyväksyminen ... 240
» kiinteistölautakunnan alaisten virkailijain oikeus hyväksyä niitä 274
Lasten työkotiyhdistys, sen avustaminen ... 77, 230
Lastenhoidon neuvonta ... 91, 121, 219, 251, 85*, 104*
Lastenhoitoyhdistys, sen avustaminen lahjoitusvaroilla ... 82
» sille myönnetty huvila-alueen n:o 6 Tallbon pidennetty rakennusoikeus ... 139, 286
Lastenkodit, lastensuojelulautakunnan alaiset, kertomus niiden toiminnasta vuonna 1931 ... 93*
» niiden terveydenhoito ... 105*
Lastenkoti, lupa sen sijoittamiseen Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 4:n taloon ... 45
» Reijolan, esitys eräiden sen toimien vakinaistamisesta ... 123, 85*
» » ylimääräisen hoitajattaren palkkaaminen sinne ... 219
» ks. myös Pientenlastenkoti ja Sofianlehdon pikkulastenkoti.
Lastensuojelulautakunnan alaiset tilat, niiden arvioidut vuokrat ... 104
Lastensuojelulautakunta. kaluston hankkiminen sen kansliaan ... 226
» sen antama vuosikertomus ... 84*
» » aviottomain lasten osasto ... 98*
» » jäsenten vaali ... 132

Lastensuojelulautakunta, sen lääkärien kesälomasijaisten palkkaaminen ... 70
» » nuorisonhuoltojaosto ... 97*
» » turvattomain lasten osasto ... 93*
» » virkailijat ... 86*
Lastensuojelutoiminta, kaupungin tulot siitä vuonna 1932 ... 102
» määräraha sitä varten ... 70
» sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat ... 91
Lastentarha Hemgård, huoneiston hankkiminen sille ... 21
» Suomenlinnan, sen viranhaltijain anomus saada vapaat virkamatkat sinne ... 188
» Touhula, sen laajentaminen ... 122
Lastentarhain kanslia, huoneiston vuokraaminen sille ... 308
» » valaistustarpeiden y.m. hankkiminen sille ... 226
Lastentarhaosastot, niiden vakinaistaminen ... 122
Lastentarhat, erään niiden viransijaisopettajattaren oikeuttaminen palkan nauttimiseen kesäloman ajalta ... 187
» huoneistojen hankkiminen niille ... 21, 23, 149, 308, 309
» joulukuusien toimittaminen niihin kaupungin metsistä ... 298
» määrärahain myöntäminen niille ... 71, 92, 220
» niiden huoneistojen korjaustyöt ... 152
» » » vuokrat vuoden 1932 tulosäännön mukaan ... 104
» » johtokunnan jäsenten vaali ... 133
» » kokopäiväosastojen opettajattarien ylimääräinen palkkio ... 186
» » lisämäärärahat ... 71
» » lääkäriksi valittu lääketieteenlisensiaatti E. Kivikataja ... 125
» » palkkain suorittamistapa ... 56
» » valionavut vuoden 1932 tuloarvion mukaan ... 102
Laulujuhla, sen avustaminen ... 236
Laulutaiteen edistäminen, määräraha sitä varten ... 239
Laurent, L. A., tehtailija, hänen tekemänsä testamenttilahjoitus ... 82
Lausunto henkikirjoittajanviran lakkauttamista koskevasta ehdotuksesta 126
» kaupunkien osanottoa poliisilaitoksen menoihin koskevasta lakiehdotuksesta ... 49
Lausuntoja, kiinteistölautakunnan antamia 226, 234, 278, 281, 294, 299, 301, 310, 318
Lautakunnat, kaupungin, niiden jäsenten palkkion alentaminen ... 63
» niiden velvollisuus lähettää kaupunginhallitukselle esityslistansa sekä luettelot tekemistään päätöksistä ... 241
Lauttasaari, lupa rakennuksen teettämiseen sen kansanpuistoalueelle ... 312
» merikylpylän järjestäminen sinne ... 166
» —Pihlajasaari, niiden välisen reitin haraaminen ... 163
» poliisikoiran hankkiminen sen kansanpuistoon ... 258
» sen länt. niemekkeellä olevia alueita koskevan vuokrasopimuksen irtisanominen ... 312
» siellä olevien kaupungin maa-alueiden hallinta ... 228
Leijonarahasto, sen siirtäminen kaupunginkassaan ... 174
Leikin edistäminen, määräraha sitä varten ... 233
Leikkikentät, niitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat 95
Lentokoneet, maahan tuodut, niiden liikennemaksujen laskuperusteet ... 46
Lentosatama, Kellosaaren, kaluston osto sen satamamestarille ... 225
» » siellä suoritetut rakennustyöt ... 24, 145, 153
Lepokoti, Helsingin kaupungin sairaanhoitajattarien, määräraha sitä varten 235
Leppäsuon alue, sen lunastusoikeus ... 137
» » sillä olevan satamaradan osan leventäminen ... 162
Lihalähetys, sitä koskevan terveydenhoitoviranomaisten menettelyn aiheuttama oikeudenkäynti ... 182
Lihan jälkitarkastus ... 118
Lihantarkastamo, kirjoituskoneen y. m. osto sinne ... 226
» sen osanotto maatalousnäyttelyyn ... 219
» sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otettu määräraha 88

Liikenne, sitä koskevat järjestelyt 95, 159, 300
Liikennejärjestys, Helsingin kaupungin 112
Liikennemaksut, lentokoneitten, niiden laskeminen 46
» rautatieasemalla tullattavien tavaroiden, niiden poistaminen 44*
» vapautus niiden suorittamisesta 46, 176
Liikennemerkit ja korokkeet, määräraha niiden asettamista varten 95
Liikenneväylä, Nordenskiöldinkadun ja Aleksis Kiven kadun välinen 4
Liisanpuistikko, sitä koskeva asemakaavanmuutos 4
Liljebladin, Alma, kainojen köyhien rahasto, sen korkovarojen käyttö 238
Linja-autoasema, sen vuokraaminen 307
» autoliikenne, sen aiheuttamat toimenpiteet 144
Lintulaudat, niiden asettaminen kaupungin puistoihin 163
Liput, niiden lainaaminen 228
Lisämäärärahat, niiden kirjaaminen 45
» rahatoimenjohtajan velvollisuus esitellä niiden myöntämistä koskevat asiat 239
Liuskasaari, lupa vartiotuvan rakentamiseen sinne 292
Loisto, Ruumiskarin, sen siirtäminen 43*
Lotta-Svärd-yhdistys, lippujen lainaaminen sille 229
» » » sen avustaminen 237
Luistinradat, niiden järjestäminen 40, 316, 147*
» niitä varten myönnetyt määrärahat 148*
Lukuberg, alue, sitä koskevia määräyksiä 297
Lumenkuljetus, lisämääräraha sitä varten 71, 220
Lumityöt, niiden suorittamista vuonna 1932 koskeva päätös 97
Lunastaminen, obligatioiden 170
Luontoisedut, kansanpuistojen henkilökunnan, niiden arvioiminen 317
» kunnan viranhaltijain, niiden laskuperusteet 56, 188
Luovuttaminen, siirtolapuutarhapalstojen 317
Luovutusmuoto, kaupungin rakennustonttien 9
Lupa asettaa kilpiä y. m. mainoslaitteita 291
Lustigkulla niminen torppa, sen rakennusten myynti 298
Luvat, erilaiset, kaupunginhallituksen myöntämät 142, 143, 144, 270
» » kaupunginvaltuuston » 17, 18, 106, 107, 112, 127
» » kiinteistölautakunnan » 292, 304, 312
Lykkääminen, tontinvuokran suorittamisen 291
Lähetepäätös, sen allekirjoittaminen 240
Lämmittäjät, kaupungin palveluksessa olevat, heidän kurssimaksujensa suorittaminen 222
Lämpöteknikko, hänen antamansa vuosikertomus 27*
Länsisatama, rakennuskonttorin siellä suorittamat työt 18*, 19*
Länt. Pihlajasaari, kassakoneen osto sen uimarannalle 227
» » siellä säilytettäväksi jätetyn tavaran palovakuuttaminen 184
Lääkärinhoito, kunnalliskodin ja työlaitoksen 71*
» maksuton, sen järjestäminen kaupungin viranhaltijoille ja työntekijöille 266
» poliisilaitoksen 88
Lönnrotinkatu, sen leventäminen 3

Maa-alue, sen luovuttaminen Vanhankaupungin—Malmin välisen tien oikaisemista varten 12
Maa-alueet, niiden ostaminen 7
Maailmansota, korvauksen myöntäminen sen aikaisesta majoituksesta 180
Maaliinampuminen pienoiskiväärillä, anomus oikeudesta siihen 127
Maanmittaustoimitukset, kaupunginagronoomille annettu tehtäväksi edustaa kaupunkia niissä 281
Maanteiden kunnossapitomaksut, niiden kirjaaminen 174
Maantie, Kulosaaren ja Herttoniemen, sen rakennusohjelma 157
» » » » » rakentamisen edellyttämät vuokrasopimusten järjestelyt 16, 141
» Vanhankaupungin—Malmin, sen ja Herttoniemen—Oulunkylän rautatien risteyskohdan järjestely 161

Maantie, Vanhankaupungin—Malmin, sen oikaiseminen 12, 157
Maanviljelys ja puutarhanhoito, kunnalliskodin 72*
Maatalouslautakunta, sille myönnetyt lisämäärärahat 71
Maatalousnäyttely, Porvoon, maidon- ja lihantarkastamojen osanotto siihen 219
Maatalousosasto, kiinteistötoimiston, sanomalehtien tilaaminen sille 298
» » sen antama vuosikertomus 319
» » » jäsenyys yhdistyksissä 298
» » » kassaliike 245
» » » kaupunginhallitukselle lähettämät ehdotukset 298
» » » kirjanpito 174
Maatilat, kaupungin, niiden hallinto 319
» » » lisämäärärahat 71
» » » tulot vuoden 1932 tulosäännön mukaan 103
» kiinteistötoimiston maatalousosaston hoitamat, niiden määrärahat 98
Maidontarkastamo, kaluston osto sille 225
» sen huoneisto 25, 94
» sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otettu määräraha 88
Maidontarkastamon osanotto Porvoon maatalousnäyttelyyn 219
Maidontarkastus, lisämääräraha sitä varten 67
» sitä koskevat uuden terveydenhoitojärjestyksen määräykset 117
Mainoslaitteet, niiden pystyttämislupa 291
Maistraatti, asemakaava- ja rakennusasiain käsittely siellä 129
» kaluston hankkiminen sen virkahuoneistoon 223, 227
» lisämäärärahojen myöntäminen sille 65
» sen arkistohuoneen korjaustyöt 150
» » arkiston hoito 123
» » asiantuntijajäsenen palkkion vahvistaminen 62
» » viranhaltijain sijaisille suoritettua palkkaa koskeva riitakysymys ..... 58—60
Maitopisarayhdistys, sen avustaminen 231
Majoitus, maailmansodan aikainen, korvauksen myöntäminen siitä 180
» sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otettu määräraha 88
Majoituslautakunta, sen jäsenten palkkion vahvistaminen 62
Makit, niiden puhtaanapito 37*, 42*
Makkarakauppa kaupungin kaduilla 302
Maksuajan pidennykset, myönnetyt ..... 180—181
Maksut, kadun aitaamisesta suoritettavat, kiinteistölautakunnan valtuuttaminen perimään niitä 177
» rakennuskonttorin suorittamista töistä, niiden vahvistaminen ... 178
» urheilukenttien käytöstä suoritettavat, vapautus velvollisuudesta suorittaa niitä 144
Maksuton ruokinta, sen järjestäminen hätää kärsiville 267
Malmin kaatopaikka, sen aiheuttamien terveydellisten haittojen poistaminen 36
» » työskentely siellä 38*
» kylä, sen erään alueen vuokralleanto 15
Mankalan tila, sen metsäin hoito 42
Marjojen myynti, paikkojen luovuttaminen sitä varten 303
Marian sairaala, erään sen virka-asunnon käyttäminen 148
» » ilmanvaihtolaitteen hankkiminen sen mankelihuoneeseen 152
» » sen korjaustyöt 151
» » sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otettu määräraha 89
Matka-apurahat, kaupunginhallituksen myöntämät ..... 203—205
» työmäärärahoista myönnetyt, niitä koskevia määräyksiä 205
Matkakertomuksia 252
Matkatavarat, tullikamarin ulkopuolella tullikäsitellyt, niiden vapauttaminen liikennemaksuista 46
Menosääntö, kaupungin vuoden 1932 83
Merikylpylät, niiden parantaminen 166, 313
Meriliikenne, Helsingin 44*

Merimelojat niminen yhdistys, alueen vuokraaminen sille ... 285
Merimiehet, työnvälitys heille ... 140*
» työttömät, varatöiden järjestäminen heille ... 207
Merisatama, sen rantaviivan vahvistaminen ... 6
» » satamaradan järjestely ... 30
Merivakuutus, kaupungin alusten ... 184, 43*
Messe und Ausstellung niminen julkaisu, ilmoitusten kustantaminen siihen 222
Metsänhaaskaus, sen vastustaminen ... 298
Metsänhoitaja, kaupungin, metsänhoitaja E. A. Sammallahti valittu siksi 276
Metsänhoitajanvirka, sen perustaminen ... 42
Metsänraivaustyöt, kansanpuistojen ... 41, 165, 313
Metsänvartijanvala, kaupungin metsänvartijain velvollisuus vannoa se ... 298
Metsästysoikeudet kaupungin mailla, niiden myöntäminen ... 298
Metsät, kaupungin, niiden hoito ... 41
Mielisairaalat, kaupungin, niiden valtionavut ... 102, 179
Mielisairaat henkilöt, vastaanottolaitoksen perustaminen heitä varten keskussairaalaan ... 13
» miehet, keskuskodin perustaminen heille ... 119
Mielisairaiden hoitajat, terveydenhoitolautakunnan alaiset, heidän eläkeoikeutensa ... 247
Miesten työlaitos, sen toiminta ... 81*
Mjölbollstadin parantola, hoitopaikkojen varaaminen sieltä ... 119
» » kaupungilla siellä olevien sairaspaikkain ylivalvonta ... 250
» » määrärahain myöntäminen potilaiden hoitoa varten siellä ... 68, 89
Moottoriajoneuvot, kaupungin, niiden vakuuttaminen ... 183, 240
» » » verovapaus ... 176
Mullanotto, luvaton, sen aiheuttamat toimenpiteet ... 293
Museo ks. Kaupunginmuseo.
Musiikkilautakunta, sen antama vuosikertomus ... 124*
» » jäsenten vaali ... 133
» » ohjesäännön tarkistaminen ... 126*
Mustasaari, sen liikenteen järjestäminen ... 275
» » ravintolan vuokrasopimuksen muuttaminen ... 307
Mustikkamaa, sen erään alueen vuokraaminen ... 311
» » moottoriveneliikennettä koskeva sopimus ... 314
Muuntaja-asema, paikan vuokraaminen sitä varten ... 295
Muuttokustannukset, määräraha niiden suorittamiseksi ... 221
Myynti, jäätelön ... 119
» kaluston ... 229
» nahkojen ... 153
» rakennusten ... 155
Myyntikojut, niiden vuokrat vuoden 1932 tulosäännön mukaan ... 103
Myöhemmäksi siirtäminen, kiinnityksen ... 173
Mäkelä, erään sen korttelin jaoituskaavan muuttaminen ... 6
Mäkelänkatu, Käpylän ja Tuomarinkylän välinen, sen hyväksytyt piirustukset ... 35
Mäntysaari, siellä olevien kaupungin maa-alueiden hallinta ... 312
Mölylän alue, sen luovuttaminen Sörnäisten työväenyhdistykselle ... 297

Nahkat, niiden myynti ... 153
Naiset kaupungin töissä ... 248
Naisjärjestöjen hätäaputoimikunta, huoneiston luovuttaminen sille ... 148
» » sen avustaminen ... 235
Naisten ammattikurssit, niiden vaatturimestarin nauttimatta jääneen kesäloman korvaaminen ... 200
» työtupa, kaupungin laitoksia kehoitettu tilauksia tehdessään käyttämään sitä ... 211
» » palkan maksaminen siellä vapaapäiviltä ... 74, 211
» » sen ilmoitukset ... 175
» » » johtokunnan antama vuosikertomus ... 143*
» » » » jäsenten palkkiot ... 200
» » » » » vaali ... 265

Naisten työtupa, sen johtosääntö 248, 144*
» » » toimitusjohtajalle nauttimatta jääneestä kesälomasta suoritettu rahakorvaus 200
» » » toimitusjohtajanvirka 257
» » » tulojen käyttäminen 174
» » » uudelleenjärjestäminen 210
» » » valtionapu 179
» » sille myönnetyt määrärahat 100, 208, 211
Neuvonta, lastenhoidon 91, 121, 219, 251, 85*, 104*
Nikkilän sairaala, evätty anomus määrärahan myöntämisestä kaluston hankkimiseksi sinne 68
» » sen laajentaminen 267
» » » uuden paviljongin piirustukset, lääkintöhallituksen hyväksymät 154
» » sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otettu määräraha 90
Nordische Gesellschaft niminen yhdistys, lippujen lainaaminen sille 228
Nosturit, Katajanokalla olevat, niiden käyttö 44*
Nuorisonhuolto 97*
Nyländska jaktklubben niminen seura, sen avustaminen 236

Obligatiolaina, vuoden 1930, määräraha sen korkojen suorittamiseen 43
Obligatiolainat, kaupungin ottamat ..... 168—170
» ks. myös Lainat.
Obligatiot, niiden arvonta 171
» » lunastaminen 170
» » ostaminen lahjoitetuilla varoilla 171
Ohjesääntö, Korkeasaaren eläintenhoitajien 314
» musiikkilautakunnan, sen tarkistaminen 126*
Ohjesääntöehdotus, kunnallisen hammaspoliklinikan, sen tarkistaminen ... 266
Oikeudenkäyntikulut, niiden korvaaminen 182
Oikeudet, erinäiset kiinteistölautakunnan myöntämät 304, 305
Oikeus palomuurien sijoittamiseen kaupungin tonteille 17
» ks. myös Lupa.
Oikeusaputoimisto, sen antama vuosikertomus 132*
» » johtokunnan jäsenten vaali 132*
» sille myönnetty lisämääräraha 66
» sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat 87
Oikeusavustajan apulaisenvirka, sen muuttaminen pääviraksi 123
Oikeusneuvosmiehet, niiden vaali 124
Oikeuspormestari, kaluston osto hänen virkahuoneeseensa 224
Omakotirakentajat, Kumpulan, heidän ottamisensa kaupungin töihin 294
Ooppera, ks. Suomalainen ooppera.
Opas, kansanpuistojen 315
Opetuslaitokset, niitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat 91
Opintomatkat, rakennuskonttorin virkailijain tekemät 17*
Osakeyhtiö Kaisanlinna, lykkäyksen myöntäminen sille tontinlunastushinnan suorittamisessa 181
Osakkeet, niiden myynti 171
Osinkotulot, kaupungin 101
Osittaminen, tonttien 5
Osmo, fregatti, sen kuntoonpaneminen 78
Osoiteilmoituskaavakkeet, määräraha niiden hankkimiseksi poliisilaitokselle 219
Osto, kaluston 223
» Pohj. Esplanaadikadun talon ja tontin n:o 15 7
» Puodinkylän maa-alueiden 7
» tonttien, pakkohuutokaupalla 8, 12, 13, 138
Osuuskassojen keskuslainarahasto osakeyhtiö, kaupungilla siltä olevan saatavan vakuus 281
Oulunkylä, alueen vuokraaminen sikäläisen evankelis-luterilaisen seurakunnan kellotapulia varten 15
» siellä olevien alueiden vuokraaminen 290
Oulunkylän—Viikin—Herttoniemen rautatie 141

Pakinkylän sähköosakeyhtiö, alueen vuokraaminen sille 295
» yhdyskunnan valtuusto, sen anomus erään puistoalueen ja Mäkelänkadun erään osan tasoittamisesta 35
Pakkohuutokaupalla ostaminen, tonttien 8, 12, 13, 138
Pakkolunastaminen maa-alueiden 138
Pakkoperiminen, verojen ja maksujen 10*
Pakolaiset, inkeriläiset ja karjalaiset, heidän ottamisensa varatöihin 207
Palkankorotukset, kaupunginhallituksen myöntämät 187
Palkannostossa tapahtunut petos 206
Palkanulosmittausosasto, sen perustaminen toisen kaupunginvoudin konttoriin 9*
Palkat, kaupungin työntekijäin 33, 75, 206
» kaupunginhallituksen vahvistamat 187
» niiden maksaminen rakennuskonttorin viranhaltijoille 186
» » maksamista ennakolta koskeva päätös 186
» » suorittamistapa lastentarhoissa 57
Palkka, kaupunginarkkitehdin 56
» oikeus sen nauttimiseen virkavapauden ajalta ..... 187, 189—190
» toisen kaupunginlääkärin 56, 88
Palkkajärjestely, kaupungin viranhaltijain 49, 186
Palkkatariffi, kaupungin työntekijäin uusi 74
Palkkio, kaupungin vuokratonttien ja -alueiden katselmusmiesten 62
» kaupunginkassan tarkastajain 62
» kaupunginvaltuuston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan osanotosta kaupunginhallituksen kokouksiin 62
» kotitalouslautakunnan jäsenten 63
» maistraatin asiantuntijajäsenen 62
» majoituslautakunnan jäsenten 62
» valmistavan tyttöjen ammattikoulun johtajattaren 63, 91
Palkkiot, eri tehtävistä myönnetyt 200
» kaupungin opetuslaitosten tuntiopettajain, niiden alentaminen ... 92
» kaupunginhallituksen vahvistamat 200
» komiteain jäsenille maksettavaksi määrätyt 202, 203
» lautakuntain ja hallitusten sekä komiteain ja valiokuntain puheenjohtajain, varapuheenjohtajain ja jäsenten, niiden alentaminen 63
» niiden maksamista koskeva päätös 186
Palmgren, R., filosofianmaisteri, määrärahan myöntäminen hänelle Helsingin seudun tutkimista varten 222
Paloasema, Käpylän 153, 51*
Palohälyytykset 47*
Palohälyytyskellot, niiden asentaminen sähkölaitoksen aliasemille 153
Palolaitos, sen autovarasto 51*
» » avustus- ja huvirahasto 50*
» » happikojeen lainaamisesta saadun maksun kirjaaminen ... 174
» » henkilökunnan kesälomasijaisten määräraha 87
» » kalusto ja irtaimisto 51*
» » menot 51*
» » oikeuttaminen käyttämään eräästä autovahingosta suoritettu korvaus 185
» » sairaidenkuljetusvaunujen ja -autojen käyttö 50*
» » vakuutusmääräraha 87
» » ylläpitokustannukset 51*
» sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat 87
Palomuurit, oikeus niiden sijoittamiseen kaupungin tonteille 17
Palopäällikkö, ensimäinen palomestari W. Bergström valittu siksi 124
» hänen virkahuoneistonsa sisustustyöt 151
Palosaari, eksoottisten eläinten näyttely siellä 314
Palotoimikunta, sen antama vuosikertomus 47*
» » jäsenten vaali 132
Palovahingot 181, 49*
Palovakuuttaminen, kaupungin lainain vakuutena olevien talojen 166
» » omaisuuden 310
» sairaalarakennusten 155

Palvelusehtosääntö, sen määräysten soveltaminen raastuvanoikeuden ja maistraatin viranhaltijoihin 54
Pankit, ulkomaiset, niille lähetettyjen kirjelmien allekirjoittaminen 239
Paperinkulutus, kaupungin virastojen 223
Partiojärjestöt, niiden avustaminen 236, 237
Pasila, sen erästä tonttia koskeva riita 15
Pasilan lastenseimi, sen avustaminen 231
» nuorten miesten kristillinen yhdistys, sen avustaminen 230
» virutushuone, sen säilyttäminen 26
Pauligin, G., stipendirahaston korkovarojen käyttö 238
Pelastusarmeija, luvan myöntäminen sille joulupatojen pitoon 304
» sen avustaminen 231
Perheenhuoltajakäsite, sen tulkitseminen 33, 54
Periminen, kaupungille konkurssipesistä y.m. tulevien osinkojen 245
Pesulaitos, kunnalliskodin 71*
Pesutupamaksut, tuberkuloottisten perheiden asuintalon, niiden poistaminen 307
Pesäpallokenttä, Hesperianpuiston, istumapaikkain järjestäminen sille 315
» » sen vuokralleanto 315
Petroolivalaistus, siihen kuuluvan kaluston lunastaminen 228
Pidentäminen, vuokraoikeuden 15, 286, 287
» rakennusajan 292
Pientenlastenkoti, Leppävaaran, sen avustaminen 230
» neiti E. Puhakan, sen avustaminen 231
» ks. myös Sofianlehdon pikkulastenkoti
Pihlajasaari—Lauttasaari, niiden välisen reitin haraaminen 163
» lupa harjoittaa kauppaa siellä 312
» pukeutumispaviljongin järjestäminen sinne 165
» sen kaitsijan asuinrakennuksen kuntoonpaneminen 275
» » ulkopuolella olevien ulkosaarien hallinta 312
Piirimielisairaalat, niiden edustajain Helsingissä pitämä kokous 238
Piirustukset, kaupunginhallituksen hyväksymät 143
» kaupunginvaltuuston hyväksymät 35
» kiinteistölautakunnan hyväksymät 292
» siirtolapuutarhaneuvojan laatimat, niitä koskevia määräyksiä 317
Pinta-ala, kaupungin, sen jakautuminen 5*
Pistoraide, kaupungin, lupa liikenneväylän teettämiseen sen yli 293
Pitäjänmäki, erään siellä olevan alueen vuokraaminen 284
Pohjoismainen historiantutkijain kokous, teekutsut sen osanottajille 236
» kauppakokous, sen avustaminen 237
» matkailukomitea, lounaan järjestäminen sen jäsenille 237
» tilastokongressi, lounaan järjestäminen sen osanottajille ... 237
» ylioppilaiden raittiuskokous, lippujen lainaaminen sen toimikunnalle 229
» » » sen avustaminen 236
Poistaminen, rakennusten 145
Poistot ja palautukset, niitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat 100
Poliisiasema, viides, autotallin vuokraaminen sen tarpeisiin 309
Poliisikoira, sen hankkiminen Lauttasaaren kansanpuistoon 313
Poliisilaitos, huoneistojen vuokraaminen sille 148
» kahden sairaanhoitajattaren palkkaaminen sen suojeluosastolle 219
» kaluston hankkiminen sen huoneistoihin 227
» kaupunkien osanotto sen menoihin 49
» sen huoneistojen korjaustyöt 25, 94
» » miehistöauton luovuttaminen rikostuomioiden toimeenpanokonttorin käytettäväksi 218
» » määrärahat 67
» » suojeluosaston sairasosastoa varten myönnetty määräraha 89
» sille myönnetyt määrärahat 67, 87
Poliklinikka, veneeristen tautien, huoneiston vuokraaminen sille 149

Postponoiminen, kiinnityksen 44, 45
Propagandafilmi, avustuksen myöntäminen sitä varten 235
Psykiatrinen klinikka, sen perustaminen keskussairaalaan 13
Puhdistuslaitos, Kyläsaaren, sen rakennustyöt 38, 95, 23*
» Rajasaaren, sen rakentaminen 35, 38
» » sitä varten tarvittavan maa-alueen hankkiminen 16
Puhelimet, autoasemien 159, 300
» niiden hankkiminen kaupungin virastoille ja laitoksille 228
Puhelinautomaatti, Kumpulan siirtolapuutarhan 300
Puhelinkeskus, kaupungintalon, sen laajentaminen 152
Puhelinkeskustelut Tukholmaan, määräraha niiden maksamiseksi 219
Puhelinkioskimalli, sen hyväksytyt piirustukset 143
Puhelinluettelo, määräraha sen liitteen painattamista varten 222
Puhtaanapito, erinäisten katujen, annettu puhtaanapitolaitoksen tehtäväksi 160
» katujen ja teiden talvi- 33*
» lisämäärärahan myöntäminen sitä varten kaupungin yleisten töiden hallitukselle 71
» sitä varten vuoden 1932 menosääntöön merkitty määräraha 97
Puhtaanapitohallitus, sen jäsenten vaali 133
» » kokoonpano 32*
» » lisämääräraha 71
Puhtaanapitolaitos, autotallin vuokraaminen sille 149, 309, 34*, 40*
» erinäisten rakennusten ja alueiden luovuttaminen sille 305
» kaluston osto sille 226
» sen antama vuosikertomus 32*
» » hallinto 117
» » hoitoa vastaan esitetyt muistutukset 252, 32*
» » koneelliset varusteet 35*
» » korjauspaja 39*
» » menot ja tulot 42*
» » talli 40*
» » tulot vuoden 1932 tulosäännön mukaan 103
» » työntekijäin nauttimat edut 41*
» » uudelleenjärjestely 32*
» » varasto 39*
» » varaston inventtaus 174
» » varat 41*
Puiden istuttaminen eduskuntatalon edustalle 156
Puistikko, sen järjestäminen Mäkelän kortteliin n:o 708 6
Puistot, kaupungin, lintulautain asettaminen niihin 163
» » lupa käyttää niitä eri tarkoituksiin 144, 292
» » niiden kunnossapito 28*
Pukeutumispaviljongit, Eläintarhan urheilukentän, niiden vuokraaminen ... 315
Pukinmäen tiehoitokunta, sen asettaminen 298
Pukinmäki, eräitä sen alueita koskeva tilusvaihto 8
» toipumakodin ylläpitäminen siellä 119
Pumppuasema, sen rakentaminen Savilaan 38
Punainen risti, ks. Suomen punainen risti.
Punnitus, tullipakkahuoneen ulkopuolella olevien tavaroiden 46*
Puodinkylä, sen alueiden osto 7, 138
Puolustus, kaupungin, määräraha sitä varten 76
Purkaminen, rakennusten 155
Puuistutus, lupa sen järjestämiseen Saariniemenkadulle 300
Päiväkodin koulukoti, sen laajentaminen 251
Päiväkodit, köyhäinhoidon, niissä hoidetut lapset 72*
Pässinkari, sen vuokralleanto 15
Pääoma-arvo, Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön, sen korottaminen 173
Pöytäkirjat, kaupunginhallituksen, niiden tarkistaminen 240

Raastuvanoikeus, kaluston osto sen kansliaan 224
» palvelusehtosäännön määräysten soveltaminen sen viranhaltijoihin 54

Raastuvanoikeus, sen viranhaltijain sijaisten palkkaamista koskeva riitakysymys ... 58—60
Raatihuoneen arkisto, sen lisämäärärahat ... 66
Radioiminen, kaupunginorkesterin konserttien ... 127*
Radiolaitteet, tuberkuloosisairaalan, lupa maksutta käyttää niitä ... 176
Rahankuljetukset, kaupungin, niiden ryöstövakuuttaminen ... 184
Rahapeliautomaatit, niiden vahingollisuutta koskevia lausuntoja ... 86*
Rahastot, köyhäinhoidolle lahjoitetut ... 76*
» lastensuojelutarkoituksiin lahjoitetut ... 102*
Rahatoimenjohtaja, hänen esittelyvelvollisuutensa ... 239
» kaluston osto hänen virkahuoneeseensa ... 224
Rahatoimikamari, sen lisämäärärahat ... 66
Rahatoimisto, kaluston osto sinne ... 225
» kaupunginhallituksen toimittama sen haltuun uskottujen varain hoidon tarkastus ... 239
» kaupunginkamreerin oikeus tilapäisen työvoiman ottamiseen sinne ... 247
» miespuolisen apulaisen palkkaaminen sen veronkannantaosastolle ... 255
» määräraha porrassiivoojattaren palkkaamiseksi sinne ... 220
» sen lisämäärärahat ... 66
» » tilapäisiä apulaisia koskeva päätös ... 255
» » työläispalkkojen kassanhoitajanvirka ... 255
» » viranhaltijat ... 255—256
» » » evätty anomus palkankorotuksen myöntämisestä heille ... 57
» » » palkkion myöntäminen heille ylityöstä ... 201
» siellä tehdyt kavallukset ... 47
Raiteet, lupa rakentaa niitä ... 142
Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö, sen vuosikertomus ... 265
» » » » yhtiöjärjestyksen muuttaminen ... 173
» » » sille myönnetty lupa vaihderaiteiden rakentamiseen ... 142
Raitiotiekulut, siirtolapuutarhuri T. Kulon, niiden korvaaminen ... 277
Raitiotiemaksut, niiden korottaminen ... 65
Raitiotievuosikortit, niiden hankkiminen eräille viranhaltijoille ... 188
Raittiuskokoukset, niitä varten myönnetyt avustukset ... 79, 238
Raittiuskokous, XIV pohjoismainen, lippujen lainaaminen sille ... 228
Raittiuslautakunta, sen antama vuosikertomus ... 150*
» » jäsenten ja varajäsenten vaali ... 132
» sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat ... 87
» valaistustarpeiden osto sille ... 225
Raittiuspropaganda, määräraha sitä varten ... 219
Raittiustodistukset, raittiuslautakunnan antamat ... 152*
Raittiusyhdistys Kilpi, sen avustaminen ... 231
Rajamäen työsiirtolat ... 76*
Rajankäynti, Viikin latokartanossa suoritettu, sen hyväksyminen ... 138
Rajasaari, puhdistusaseman rakentaminen sinne ... 35, 38
» siellä olevan vuokra-alueen luovuttaminen takaisin kaupungille 16
Rakennukset, kaupungin, niiden käyttö ... 147
» » » myynti ja purkaminen ... 155, 293, 305
» » » vuokrat vuoden 1932 tulosäännön mukaan
» niiden osto ... 297
» » poistaminen ... 145, 293
Rakennusaika, sen pidentäminen ... 112, 292
Rakennusasiat, niiden käsittely maistraatissa ... 62, 129
Rakennuskonttori, autovajan y. m. sisustaminen sen työpaja- ja varastorakennukseen ... 25
» kaluston osto sinne ... 226
» kassakaapin siirtäminen sinne rahatoimistosta ... 227
» palkkain maksaminen sen viranhaltijoille ... 186
» sen Kasarminkadun varrella olevan huoneiston korjaaminen ... 152

Rakennuskonttori, sen korjauspajat ... 30*
» » varaston inventtaus ... 174
» työkoneiden y. m. osto sinne ... 228, 20*
Rakennuskonttorin huonerakennusosasto, sen antama vuosikertomus ... 25*
» katu- ja viemäriosasto, sen antama vuosikertomus ... 21*
» puisto-osasto, sen antama vuosikertomus ... 28*
» satama- ja rautatieosasto, sen antama vuosikertomus 17*
» tilivirasto, sen antama vuosikertomus ... 31*
» varasto-osasto, sen antama vuosikertomus ... 30*
Rakennuskorkeus, Herttoniemen bulevardin varrelle tulevien rakennusten 3
» Kauppatorin varrella olevien rakennusten ... 108, 243, 300
» lupa poiketa sitä koskevista määräyksistä ... 106—107
Rakennusoikeus, sen laajentamista koskevat anomukset ... 300
» » lisäämisestä suoritettavan korvauksen maksamisen lykkääminen ... 47, 180
Rakennusrajat, niiden muuttaminen ... 6
Rakennustarkastuskonttori, kaluston osto sinne ... 225
» sen antama vuosikertomus ... 128*
» » huoneisto ... 308
Rakennustoiminta Helsingissä vuonna 1931 ... 128*
» sitä koskevan tilaston parantaminen ... 5*
Rakennustontit, kaupungin, niiden luovutusmuoto ... 9
Rakennusvelvollisuus, sen laiminlyömisestä määrätyn sakon suorittamisen lykkääminen ... 47
Ramsay, H., filosofiantohtori, matkakustannusten korvaaminen hänelle ... 188
Rantatie Merisatamasta Kaivopuistoon, sen pohjustamistyöt ... 32
Rappiot, Viikin latokartanon, kaupungin velvollisuus korvauksen suorittamiseen niistä ... 48
Rasitteet, tonttien ... 5
Ratsastuskentät ja -tiet, niiden järjestäminen ... 36, 316
Ratsastusrata, sen järjestäminen kortteliin n:o 215 ... 305
Rautatie, Oulunkylän—Herttoniemen, sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otettu määräraha ... 96
» » » —Viikin ... 141, 161
Rautatiehallitus, sen ja kaupungin välinen Pukinmäen alueita koskeva tilusvaihtosopimus ... 8
» sopimuksen tekeminen sen kanssa rautatienalikäytävän laajentamisesta ... 35
Rautatienalikäytävä, Nordenskiöldinkadun, sen laajentaminen ... 35
Rautatietoimisto, Länsisataman, sen huoneiston korjaustyöt ... 151
Ravintola, Korkeasaaren, sen vuokraaminen ... 21
Ravintolat, niiden vuokraaminen ... 148, 306
Ravirata, Käpylän, sen käyttämiseen myönnetty lupa ... 315
» lupa sen järjestämiseen Pohjoissatamaan ... 316
Reijolan alue, sen asemakaava ... 3
» lastenkoti, sen virkain ottaminen vakinaiseen palkkasääntöön ... 85*
» » ylimääräisen hoitajattaren palkkaaminen sinne ... 219
Rekisteritoimisto, köyhäinhoitolautakunnan, sen toiminta ... 64*
Renlundin, K. H., stipendi- ja palkintorahasto, sen korkovarojen käyttö ... 238
Revisionikonttori, kaluston osto sinne ... 225
» määrärahan myöntäminen sille hintatilaston laatimista varten ... 219
» sanakirjan osto sille ... 227
Revisionilaitos, sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat 86
Riento, sosialidemokraattinen raittiusyhdistys, sen avustaminen ... 231
Riita, erästä Pasilan tonttia koskeva ... 15
» kaupungin ja Imatran voimalaitoksen välinen, pakkolunastushinnasta ... 201
Rikostuomioiden toimeenpanokonttori, lisämäärärahain myöntäminen sille 65
Rohdosliike, oikeus sen harjoittamiseen ... 270
Ruoanjakelu työttömille henkilöille ... 73, 77, 100, 212, 267
Ruoholahdentori, sen järjestely ... 150
Ruoppausproomu, sen hankkiminen ... 20*
Ruoppaustyöt, rakennuskonttorin suorittamat ... 18*

Ruskeasuon siirtolapuutarha, lupa kokoushuoneen rakentamiseen sinne ... 317
Ruumiinvamma, vahingonkorvauksen myöntäminen siitä ... 213
Ruumiskari, sillä olevan loiston siirtäminen ... 43*
Ryttylän koulukoti, erään sen alueen yli kulkevan tien sulkeminen ... 85*
Ryöstövakuuttaminen, kaupungin rahankuljetusten ... 184

Saarinen, E., professori, hänen antamansa lausunto eräistä asemakaavanmuutosehdotuksista ... 203
Saariniemenkatu, lupa istutusten järjestämiseen sille ... 300
Sairaalamaksut, oikeus niiden ulosmittaamiseen ilman tuomiota ... 63
Sairaalarakennukset, kaupungin velvollisuus palovakuuttaa ne ... 155
Sairaalat, kaupungin, kirjoituskoneen y.m. osto niiden hallitukselle ... 226
» » niiden hallituksen jäsenten vaali ... 132
» » » » lisämääräraha ... 68
» » » hoitomaksujen taksa ... 63
» » » lisämäärärahat ... 68
» » niitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat ... 94
Sairaanhoitajattaret, terveydenhoitolautakunnan alaiset, heidän eläkeoikeutensa ... 247
Sairaanhoito, köyhäinhoidon kustantama ... 75*
» sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otettu määräraha ... 89
» tulot siitä vuoden 1932 tulosäännön mukaan ... 102
Sairaidenkuljetusvaunut ja -autot, palokunnan, niiden käyttö ... 50*
Sairaskoti, keuhkotautisten henkilöiden, sen avustaminen ... 76
Sairasavut, kiinteistölautakunnan myöntämät ... 277
Sakko rakennusvelvollisuuden laiminlyömisestä, sen suorittamisen lykkääminen ... 47
Salmisaari, siellä olevan tilan vuokraoikeuden järjestely ... 140
Sanomalehdet ja aikakauskirjat, niiden myynti kaduilla ... 61*
» kaupunginhallituksen käsittelemiä asioita koskevien uutisten lähettäminen niille ... 241
» niiden myyntipaikkojen luovuttaminen ... 141
Satakunnan parantola, määräraha sen sairaspaikkamaksuja varten ... 89
Satakuntalainen osakunta, avustuksen myöntäminen sille fregatti Osmon kuntoonpanemiseen ... 78
Satamahallinto, sen oikeus määrärahainsa ylittämiseen ... 66
» » uudelleenjärjestely ... 43*
» sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat 86
Satamahallitus, kaluston osto sen istuntosaliin ... 225
» sen antama vuosikertomus ... 43*
Satamajäänsärkijä Hercules, sen käyttäminen ... 44*
Satamakannanta, Helsingin makasiiniosakeyhtiön ja kaupungin välinen sopimus siitä ... 44*
Satamakannantakonttori, sen antama vuosikertomus ... 44*
Satamalautakunta, sen puheenjohtajan ja jäsenten vaali ... 131
Satamaliikennekonttori, sen antama vuosikertomus ... 44*
Satamamaksut, niiden palauttaminen ... 176
» vapautus niiden suorittamisvelvollisuudesta ... 176
Satamamestari, lentosataman, kaluston osto hänen virkahuoneistoonsa ... 225
Satamarata, sen leventäminen ... 162
» » eräiden osain rakennuttaminen kaksiraiteisiksi ... 30
» Vanhankaupunginlahden, sen jatkaminen Kyläsaareen ... 20*
Satamat, kaupungin, lupa kaupan harjoittamiseen niissä ... 303
» » niitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat ... 96
» » tulot niistä vuoden 1932 tulosäännön mukaan ... 101
» » varatöiden suorittaminen niissä ... 32
Saunarakennus, sen teettäminen kunnalliskodin ja työlaitoksen yhteyteen 59*
Savila, pumppuaseman rakentaminen sinne ... 38
Sedmigradskyn pientenlastenkoulu ja Marian turvakoti, niiden johtokunnan jäsenten vaali ... 128, 133
Sedmigradskyn pientenlastenkoulu ja Marian turvakoti, vastuunvapauden myöntäminen niiden johtokunnalle ... 43

Sementtirakennusosakeyhtiö, sen ja kaupungin välinen riita 177
Senaatintori, joulukuusen pystyttäminen sille 222
Seppälä, S., filosofianmaisteri, valittu köyhäinhoidon ylim. apulaisjohtajaksi 62*
Seurasaari, fregatti Osmon sijoittaminen sen ulkomuseoon 78
» sen ravintolan vuokralleanto 306
Sianhoito, kunnalliskodin 72*
Siirto, vuokraoikeuden 307, 312
Siirtolan tila, sen metsäin hoito 42
Siirtolapuutarha, Kumpulan, sen puhelinautomaatin valvonta 310
» Ruskeasuon, lupa kokoushuoneen rakentamiseen sinne 317
» Vallilan, sen järjestelytöiden aloittaminen 166
» » » piirustukset hyväksytty 40
Siirtolapuutarhaneuvoja, hänen laatimiensa ehdotusten lunastaminen 317
Siirtolapuutarhapalstat, niiden luovuttamista koskeva vuokrasopimus 317
Siirtolapuutarhat, alueiden varaaminen niitä varten 166
» niitä varten vuoden 1932 menosääntöön otettu määräraha 99
» tulot niistä vuoden 1932 tulosäännön mukaan 104
» uudet, niiden järjestäminen 317
Sijoituksenluontoiset määrärahat, talousarvion vahvistamisen jälkeen myönnetyt 45
Sillat, niiden korjaus ja kunnossapito 18*
Silta, Lönnrotinkadun jatkeen nousu-, sen alaisen tilan käyttäminen 156
» sen rakentaminen Salmisaaren ja Lauttasaaren välille 43*
Siltamaksut, niiden palauttaminen 177
Sivistysjärjestöjen kansankonservatorio, sen avustaminen 231
Sivistyslaitokset, niitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat 91
Sivuvirat, kansakoulujohtokuntien ilmoitus myöntämistään oikeuksista niiden pitämiseen 251
» kunnan viranhaltijain oikeus pitää niitä 258
Skurnik, A., kauppias, korvauksen myöntäminen hänelle tullipakkahuoneessa vahingoittuneesta tavarasta 182
Sofiankatu, sen yli vievän katusillan teettäminen 157
Sofianlehdon pikkulastenkoti, askartelualueen ja lepohallin järjestäminen sen alueelle 23
» » harjoittelijain ottaminen sinne 85*
» » sille myönnetyt määrärahat 86*
Soiton edistäminen, määräraha sitä varten 239
Soittojuhla, sen avustaminen 236
Soittolava, Agricolanpuiston, sen siirtäminen 153
Sokeain maatalouskotiseura r.y., sen avustaminen 235
Sokeainyhdistys, sen avustaminen 233, 235
Sokeat henkilöt, heidän avustamisensa 59*
» » oikeuden myöntäminen heille torikaupan harjoittamiseen 17
Sopimus, sen tekeminen Herttoniemen vuokraajain kanssa 16
» » » liikenteen ylläpitämisestä kansanpuistoihin 164
Sosialidemokraattinen raittiusyhdistys Riento, sen avustaminen 231
Sosialijohtaja, filosofiankandidaatti J. W. Keto valittu siksi 124
» R. Itkonen, virkaeron myöntäminen hänelle 123
» lomakekaapin osto hänen virkahuoneeseensa 224
Sosialijohtajanvirka, sen hoitaminen 253
Sosialilautakunta, selostus sen toiminnasta vuosina 1913—30 294
Sotaväki, sen ravinto- ja rehuannokset 126
Sparven niminen kiinteistöosakeyhtiö, sen ja kaupungin välinen sopimus ... 3
Stadionin paikan määrääminen 147*
» » ja sille vievien teiden tasoittaminen 35
Stadionsäätiö, sen lainatarjous 170
Statistique internationaledes grandes villes 1931 niminen teos, sen jakelu ... 5*
Suojelupoliisin sairaanhoito-osasto, määrärahain myöntäminen sitä varten 67
» » toimien perustaminen sille 123
Suojeluskunta, määrärahan myöntäminen sille 234
» sen koirain vapauttaminen verosta 176
Suojeluskuntapiiri, Helsingin, tontin luovuttaminen sille 12

Suomalainen ooppera, kaupunginorkesterin käyttöä siellä koskeva sopimus 125*
» Shell osakeyhtiö, sen kanssa tehdyn vuokrasopimuksen järjestely ... 287
Suomalais-ugrilainen kulttuurikongressi, retken järjestäminen Seurasaareen sen osanottajille ... 237
Suomen eläinsuojeluyhdistys, sen valvojain oikeus päästä Korkeasaaren eläinsuojiin ... 315
» kaasusuojelujärjestö, määrärahan myöntäminen sille ... 76, 100
» kaupunki- ja maalaiskuntain keskuslainakassa, sen osakkeiden myynti ... 171
» keskuskauppakamari, sen avustaminen ... 237
» kirjailijaliitto, sen avustaminen ... 238
» lastenhoitoyhdistys, sen avustaminen ... 230
» » sille myönnetty huvila-alueen n:o 6 Tallbon vuokraoikeuden pidennys ... 139
» liikennetyöntekijäin liitto r.y., sen avustaminen ... 77
» matkatoimisto osakeyhtiö, sen avustaminen ... 237
» merimieslähetysseura, sen avustaminen ... 231
» merimiesten ja lämmittäjäin liitto, määräraha sille ... 207
» meripelastusseura, erään huoneen vuokraaminen sille virastotalosta 147
» partiotyttöjen neuvottelukunta, sen avustaminen ... 237
» punainen risti, huoneiston luovuttaminen sen avustustoimikunnalle ... 148
» » » kaupungille tulevat hoitomaksut sen sairaalasta ... 102
» » » lainan myöntäminen sille ... 100
» » » sen sairaalaa varten vuoden 1932 menosääntöön otettu määräraha ... 90
» sairaanhoitajatarliitto, sen avustaminen ... 231
» satamaliitto, määräraha sen jäsenmaksun suorittamista varten ... 72
» silmälääkäriyhdistys lippujen lainaaminen sille ... 229
» taideyhdistyksen palkinto- ja ostolautakunta, sen avustaminen ... 238
» tieyhdistys, kaupungin liittyminen sen jäseneksi ... 222
» työväen musiikkiliiton Uudenmaan piirijärjestö, määrärahan myöntäminen sille ... 92
» voimistelu- ja urheiluliitto, sen avustaminen ... 78
Suomenlinna, kustannusten korvaaminen viranhaltijoille matkoista sinne ja sieltä takaisin kaupunkiin ... 188
Suomi-seura, sen avustaminen ... 236
Suoranaiset avustukset, köyhäinhoidon jakamat ... 73*, 75*
Svenska kristliga föreningen av unga män niminen yhdistys, sen avustaminen ... 230
Sähkölaitos, palohälyytyskellojen asentaminen sen aliasemille ... 153
» sen lisämäärärahat ... 220
» » maahan tuomain koneosain vapauttaminen tullimaksuista 177
» » määrärahain ylittäminen ... 71
» » tulot vuoden 1932 tulosäännön mukaan ... 103
» » vastaista kehitystä koskeva mietintö ... 27
» » vuoden 1932 menosääntö ... 94
Sähkösanomavaihto, kaupunginhallituksen ... 240
Sähkövirta, evätty esitys sen hintatariffin muuttamisesta ... 64
» sen antamista koskeva sopimus ... 244
Säilykekurssit, määräraha niiden järjestämistä varten ... 219
Säveltäjäin tekijänoikeustoimisto Teosto, sen ja musiikkilautakunnan välinen sopimus ... 127*
Säännöt, Helsingin sokeaintalosäätiön ... 126
» Käpylän urheilukentän ... 315
Säästäväisyys, sen noudattamista kunnallishallinnossa koskeva kiertokirje 173
Sörnäisten nuorten miesten kristillinen yhdistys, sen avustaminen ... 230
» satama, sen erään alueen pakkolunastaminen ... 138
» työväenyhdistys, Mölylän alueen luovuttaminen sille ... 297
Sörnässtrand aktiebolag osakeyhtiö, sen johtokunnan jäsenten vaali ... 268

Taideteokset, paikan osoittaminen niitä varten ... 164
» niiden koesijoittaminen ... 222

Taideteokset niiden osto 222
Taksa huviajelusta ja ratsastuksesta Korkeasaaren eläintarhassa 314
» kaupungin sairaalain hoitosijamaksujen 63
» vedenantomaksujen 63
» vuokrasoutajien 177
Taksoituslautakunta, sen jäsenten vaali 131
Talin tila, kaatopaikan järjestäminen sen metsään 141
» » määräraha sen ostoa varten 99
» » sen irtaimen omaisuuden palovakuuttaminen 184
» » » kalavesien vuokralleanto 297
Talonisännöitsijä, herra S. Puranen valittu siksi 124
Talot, eräät kaupungin omistamat, niiden nimitykset 147
» niiden puhtaanapito 37*, 42*
Talousarvio, kaupungin vuoden 1932 ..... 83—104
Talousarvioehdotus, kaupungin vuoden 1932 ..... 239, 244
Talvipuutarha, lämminvesikattilan hankkiminen sinne 153
» pääsy sinne 163
Talviurheilukeskus, sen aikaansaaminen 268
Tapaninkylä, siellä sijaitsevien alueiden pakkolunastaminen rautateiden tarpeisiin 138
Tapaturma, kunnan työntekijää työssä kohdannut 17*, 34*, 41*
Tarkastus, kaupungin vuoden 1930 tilien, sen suorittamisesta annettu kertomus 43
Tarkastusmiehet, kaupunginkassan, niiden palkkion vahvistaminen 62
» » » vaali 131
Tarkastuspiirit, köyhäinhoitolautakunnan ..... 55*—56*
Tarkkailu, kaupungille konkurssipesästä y. m. tulevien osinkojen perimisen 245
» kaupungin tulotodisteiden 245
Tasavirta, siirtyminen siitä vaihtovirtaan 27
Tasoittaminen, teiden 155
Taulukko, kaupunginkassan tilaa valaiseva 43
Tavara-asema, Katajanokan, sitä koskevan vuokrasopimuksen muuttaminen 307
Teatterit, niiden avustaminen 78
» niitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat 92
Teknillinen johtaja, kaupunginhallituksen, kaluston osto hänelle 224
Teknilliset laitokset, kaupungin, niiden hallituksen jäsenten vaali 133
» » » » siirtomäärärahoilla kustannettavien uudistöiden käyntiinpaneminen 93
» » » » tulot vuoden 1932 tulosäännön mukaan 102
» » » » varaston inventtaus 174
» » » » vuoden 1932 menosääntö 93
Telakka-alue, Eteläsataman, sen vuokraoikeuden pidentäminen 139
» » Hanasaaren, erään sen osan vuokraaminen 289
» » Pohj. Valkosaaren, sen vuokraaminen 287
» » Tervasaaren, sen vuokralleanto 287
Teollisuusseutujen evankelioimisseura, sen avustaminen 231
Teosto, säveltäjäin tekijänoikeustoimisto, sen ja musiikkilautakunnan välinen sopimus 127*
Tervasaari, sen telakka-alueen vuokralleanto 287
Terveydellisten tutkimusten laboratoori, sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otettu määräraha 88
Terveydenhoito, sitä varten myönnetyt määrärahat 67
» » » vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat 88
» tulot siitä vuoden 1932 tulosäännön mukaan 102
Terveydenhoitojärjestys, uusi, sen määräysten aiheuttama valitus 117
Terveydenhoitolautakunta, kaluston osto sen toimistoon 225
» sen alaisten sairaanhoitajattarien ja mielisairaiden hoitajien eläkeoikeus 247
Terveydentila, palokunnassa vallitseva 50*
Terveystoimisto veneeristen tautien vastustamiseksi, sitä varten myönnetyt määrärahat 68, 88
Testamenttilahjoitus kunnalliskodin hoidokkien hyväksi 82

Teurastamo, määräraha sille ... 21
» sen järjestely ... 266
» » rakennustoimikunnan jäsenten vaali ... 130
Tie, Herttoniemen—Puodinkylän, sen rakennustöiden jatkaminen ... 157
» Ison Mustasaaren—Vallisaaren, sen kunnossapitäminen ... 158
» Koskelantieltä Käpylän raviradalle, määräraha sen rakentamista varten ... 157
» Naurissaaresta kaupunkiin, sen teettäminen ... 157
» Pukinmäelle rakennettava, sitä koskeva rautatiehallituksen ja kaupungin välinen sopimus ... 8
» Puodinkylästä yleiselle maantielle rakennettava, maan luovuttaminen sitä varten ... 301
» Pålsin, Strömsin ja Brusasin tilain kautta kulkeva, sen kunnossapitäminen ... 158
» Vanhankaupungin—Malmin maan-, maan luovuttaminen sen oikaisemista varten ... 12
» Viikin—Degerön—Hevossalmen, sen julistaminen yleiseksi maantieksi 157
Tiedonannot, kaupunginhallituksen ja rahatoimiston, niiden julkaiseminen 241
Tietoimikunta, Pukinmäen ... 298
Tietyöt, rakennuskonttorin suorittamat ... 24*
Tilapäinen työvoima, sen käyttämisen supistaminen ... 100
Tilastokongressi, lounaan järjestäminen sen osanottajille ... 237
Tilastotoimisto, kaluston osto sinne ... 7*
» kaupungin stipendinsaajain matkakertomusten lähettäminen sinne ... 253
» sen antama vuosikertomus ... 1*
» » henkilökunta ... 1*
» » huoneisto ... 308
» » oikeus tilapäisen työvoiman ottamiseen ... 247, 2*
» » tulot ja menot ... 7*
» » työaika ... 2*
» » viranhaltijat ... 256
» sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat 86
» virkavapauden myöntäminen sen johtajalle ... 125
Tilintarkastus, kaupungin vuoden 1930, siitä annettu kertomus ... 43
Tilit ja tilinpäätös, kaupungin vuoden 1930 ... 42, 166
Tilusvaihto, eräitä Pukinmäen alueita koskeva ... 8
» valtion ja kaupungin välinen, keskusvankilan aluetta koskeva ... 138
» » » » » määräraha sen toteuttamiseksi 101
Toimikunta, Helsingin kaupungin historiaa laativa, sen jäsenten vaali ... 129
» » » » » » ja tilastotoimiston välinen yhteistyö 5*
» » » » » sille myönnetty määräraha ... 100
Toinen kaupunginlääkäri, hänen palkkaetujensa vahvistaminen ... 56, 88
Toipumakoti, Pukinmäen, sen ylläpitäminen ... 119
Toisen kaupunginvoudin konttori, kaluston osto sinne ... 223
» » » palkanulosmittausosaston perustaminen sinne ... 9*
Toivolan koulukoti, sen alueen laajentaminen ... 139
» » » » rauhoittaminen ... 139
» » » saunarakennuksen laajentaminen ... 25, 86*
Toivoniemen tila, sen metsäin hoito ... 42
Tontinhinnat, kiinteistölautakunnan vahvistamat ... 282
Tontinlunastukset, vuoden 1932 tulosääntöön otetut tulot niistä ... 103
Tontinmyyntiehdot, niiden väliaikainen vahvistaminen ... 12
Tontinrajat, niiden järjestely ... 299
» » korkeusmääräykset ... 106, 243
Tontinvuokra, sen suorittamisen lykkääminen ... 291
Tontit ja alueet, vuoden 1932 tulosääntöön otetut tulot niiden vuokrista 103
» kaupungille pakkohuutokaupassa takaisin ostetut 8, 12—13, 138 279
» kaupungin rakennus-, niiden luovutusmuoto ... 9
» kiinteistölautakunnan myymät ... 281, 282

Tontit, niiden jakaminen ... 5, 299
» » vuokralleanto ... 283, 284
» » yhdistäminen ... 4
» niitä myytäessä käytettävän kauppakirjan kaavake ... 279
» n:ot 4 ja 5, Humaliston, niiden vuokramaksujen alentaminen ... 17
Tontti n:o 8, Sirkuskadun, ja tontti n:o 11, Pitkänsillanrannan, niiden välisen rajan järjestely ... 299—300
» » 11, Pengerkadun, sen kauppahinta ... 12
» » 13, Pasilankadun, sitä koskeva riita ... 15
» » 15, Pohj. Esplanaadikadun, sen osto ... 7
» » 15, » Hesperiankadun, sen myyminen Helsingin suojeluskuntapiirille ... 12
» » 17, IV kaup. osan korttelin n:o 167, sen vuokraoikeuden pidennystä koskevan anomuksen epääminen ... 15
» » 28, Töölönkadun, katupenkereen ja kiviportaiden rakennuttaminen sille ... 36
» » 40, Turuntien, sen vuokraajan kanssa tehty sopimus ... 280
» sen hinnasta myönnetyn alennuksen kirjaaminen ... 174
Tonttipaikka, kaupunginkirjaston ... 14
Tonttipolitiikka, kaupungin, kaupunginhallitukselle annettu toimeksi sitä koskevan kysymyksen selvittely ... 11
Tonttirekisteri, kaupungin, sen parantaminen ... 5*
Topelius, Z., hänelle pystytettävän patsaan paikka ... 14
Topeliuslinna, Asunto-osakeyhtiö, sille kaupungin varoista myönnetyn lainan korkomaksun suorittamisen lykkääminen ... 181
Topeliuspatsas, määräraha sen pystyttämistä varten ... 223
Torikauppa ... 17, 302
Toripaikat, vuoden 1932 tulosääntöön otetut vuokrat niistä ... 103
Tornirakennukset, lupa käyttää niitä ... 3, 112
Toukolantie, sen hyväksytyt pituus- ja poikkileikkauspiirustukset ... 36
Tuberkuloosihuoltotoimisto, sille myönnetyt määrärahat ... 67, 89
Tuberkuloosisairaala, sen alueen salaojitustyössä todettu vika ... 201
» » katselmus ... 265
» » liinavaatevaraston johtajattarelle myönnetty lupa asua sairaalan ulkopuolella ... 263
» » radiolisenssit ... 176
» » valtionapu ... 102, 179
» siellä esiintyneiden puutteellisuuksien poistaminen ... 151
» sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otettu määräraha ... 90
Tuberkuloottiset henkilöt, niiden sairaskodin avustaminen ... 76
» perheet, asuintalon teettäminen niille ... 154
Tukholman kuninkaallinen ooppera, sen vierailu ... 176, 237
Tulipalot ... 47*—49*
Tullikamarin huoneistot Eteläsatamassa, niiden laajentaminen ... 151
Tullimaksut, takaus niiden suorittamisesta ... 177
Tullipakkahuone, siellä vahingoittuneen tavaran korvaaminen ... 182
Tulo- ja omaisuusverolautakunta, sen jäsenten ja varajäsenten vaali ... 133
Tuloa tuottavat oikeudet, vuoden 1932 tulosääntöön otetut ... 101
Tuloarvio, kaupungin vuoden 1932 ... 83, 100
Tulotodisteet, kaupungin, niiden tarkkailu ... 245
Tutkijalautakunta, sen jäsenten vaali ... 132
Tuulaakimaksut, niiden laskeminen ... 46
» » takaisinsuorittaminen ... 46
Tuurholma, määrärahan myöntäminen siellä toimitetusta vedenjaosta aiheutuneiden kustannusten peittämiseksi ... 203
» sen kahvikioskin vuokraaminen ... 307
» » kaitsijan palkan vahvistaminen ... 187
» » ravintolaa koskevan vuokrasopimuksen muuttaminen ... 307
Tyyppipiirustukset, Hermannin tonttien raja-aitojen ... 300
Työaika kaupungin virastoissa ... 241
Työaika kaupungin yleisissä töissä ... 205
Työjärjestys, kaupunginhallituksen kansliasihteerien ... 240
» kaupunginvaltuuston ... 104

Työkalut, niiden lainaaminen 35
» » osto ja kunnossapito 71
Työkodit, lasten, niiden avustaminen 77
Työlaitos, miesten, sen toiminta 68*, 81*
Työnhakemukset, työnvälitystoimistossa rekisteröidyt 137*
Työnhakijat, työnvälitystoimistossa rekisteröidyt 137*
Työntekijät, kaupungin töissä olevat, heidän oikeutensa saada palkkaa sairauden ajalta 75
» » » » » palkkansa 33, 206, 15*
» » » » » palkkojaan koskevat määräykset 75
» » » » » siirtämisensä eläkkeelle ... 206
» » » » » uusi palkkatariffinsa 74
» puhtaanapitolaitoksen töissä olevat 35*, 38*, 39*, 40*
Työnvälitys, sen harjoittamislupa 127
» siinä noudatetut periaatteet 212
» sitä varten myönnetty valtionapu 179
Työnvälitystoimisto, huoneiston vuokraaminen sille 149, 308
» kaluston osto sille 225
» sen antama vuosikertomus 136*
» » haaraosaston perustaminen 116, 220, 248, 137*
» » huoneiston korjaustyöt 151
» » johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten vaali ... 131
» » lisämäärärahat 66
» sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat 86
Työpaja-alue, Kellosaaren, sitä koskevien vuokraehtojen muuttaminen 291
Työpalkat ..... 33, 74—75, 206, 16*, 34*
Työpalkka toukokuun 1 p:nä suoritetuista töistä 206
Työpaviljonki, naisten, paikan osoittaminen sille 14
Työsuhteet Helsingissä vuonna 1931 ..... 141*
Työttömyys, naisten keskuudessa vallitseva, sen torjumista varten saatu valtionapu 179
» sen ehkäisemistä tarkoittavat toimenpiteet 69, 73, 77, 202, 207, 235, 267
Työttömyysavustukset, köyhäinhoitolautakunnan myöntämät 76*
Työttömyyskomitea, köyhäinhoitolautakunnan 57*
Työttömyyskysymys, sitä koskeva esitelmä 236
Työttömyyslautakunta, kaupunginhallituksen oikeus toimia sinä 266
Työttömyystilanne, sen selostaminen 212
Työttömät henkilöt, heidän kuljettamisensa kotikuntiinsa 59*
» » ilmainen ruoantarjoilu heille 212
» » korttiluettelo heistä ja heidän kotivalvontansa 248
» » köyhäinhoitolautakunnan toimenpiteet heidän avustamisekseen 53*, 57*, 58*
» » matka-avustusten ja lainojen myöntäminen heille ... 207
» » Pakinkylän, työn järjestäminen heille 297
» konttoristit, heidän avustamisensa 77
Työtuvat, köyhäinhoitolautakunnan 120, 60*, 77*, 78
Työväen urheiluliitto, sen avustaminen 78
Työväenopisto, ruotsinkielinen, matka-avustuksen myöntäminen sen oppilaille 205
» suomenkielinen, sen talon arvioitu vuokra 104
Työväenopistot, niiden johtokunnan jäsenten ja varajäsenten vaali 132
» » tuntiopettajain ja luennoitsijain palkkioiden alentaminen 92
» niitä varten vuoden 1932 menosääntöön otettu valtionapu 102
Täysikiellottoman kansanraittiuden edistämisliitto, sen avustaminen 235
Täytemaa, sen vastaanottaminen 158
Töölö, hammaspoliklinikan perustaminen sinne 119

Uhkasakko jäänmurtajien toiminnan häiritsemisestä kaupungin satamissa 43*
Uhlénin, Alma, rahaston korkovarojen käyttö 238
Uimalaitokset, kaupungin, niiden käyttö 316, 147*

Uimalaitos, Humallahden, sen korjaustyöt ... 152, 316
» sen rakentaminen ... 268
Uimarannat, niiden hiekoittaminen ... 313
Ukkokoti yhdistys, sen vuokrasopimus ... 290
Ulkoilmakonsertit, määräraha niiden järjestämistä varten ... 127*
Ulkoilmateatteri, Vallilan, alueen vuokraaminen sille ... 286
Ulkomaalaisten elinkeino-oikeudet ... 127
» oikeus omistaa kiinteistöjä ... 127
Ulkomaiset pankit, niille lähetettyjen kirjelmien allekirjoittaminen ... 239
Ullanlinnan kylpylaitos, sen saattaminen alkuperäiseen asuunsa ... 95
» » » vuokraaminen ... 148
Ulosottolaitos, kaluston osto sinne ... 224
» sen tarkastajan antama kertomus ... 9*
» sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat 85
Urakkatyötariffit, asianomaisen hallituksen oikeus niiden vahvistamiseen 75
Urheilukenttä, Eläintarhan, kovaäänisen hankkiminen sinne ... 316
» » lupa käyttää sitä ... 315
» » määräraha siellä tehtäviä töitä varten ... 163
» » sen erään pukeutumispaviljongin vuokra ... 144
» Käpylän, sen vahvistetut säännöt ... 315
Urheilukentät, lupa hieromakoneiden asettamiseen niille ... 315
» niiden käyttäminen ... 143
» » käyttömaksujen vahvistaminen ... 64
» niitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat 95, 99
» rakennuskonttorin niillä suorittamat työt ... 24*
» tulot niistä vuoden 1932 tulosäännön mukaan ... 104
Urheilulautakunta, sen antama vuosikertomus ... 147*
» sitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat ... 87
Urheilun edistäminen, määräraha sitä varten ... 233, 234
Urheiluseurat, niiden avustaminen ... 78
Uudisrakennukset, niitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat ... 94

Vaa'at, lupa asettaa niitä ... 303, 312
Vaali, aluelääkärin ... 125
» holhouslautakunnan jäsenten ... 130
» kaupunginhallituksen sosiali- ja opetusasiainjohtajan ... 124
» kotitalousneuvojain ... 124
» kunnallisen ammattientarkastajan ... 125
» kunnallispormestarinviran ehdokkaiden ... 124
» köyhäinhoidonjohtajan ... 125
» lastentarhain lääkärin ... 125
» oikeusneuvosmiesten ... 124
» palopäällikön ... 124
» Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnan jäsenten ... 128, 133
» talonisännöitsijän ... 124
» teurastamon rakennustoimikunnan jäsenen ... 130
» tilintarkastajain ... 129
» tulo- ja omaisuusverotuslautakunnan jäsenten ... 133
» valiokuntain ja komiteain jäsenten ... 129
» vanhempainneuvostojen ... 133
» verotusvalmistelukunnan jäsenten ... 130
» vuositilintarkastajain ... 129
» yksityisten laitosten hallitusten jäsenten ... 133
Vaalikustannukset, lisämääräraha niiden peittämiseksi ... 66
Vahingonkorvaus, sen myöntäminen ruumiinvammasta ... 213
Vaihtovirta, sähkölaitoksen kuluttajain siirtyminen sitä käyttämään ... 27
Vakanssisäästö, määräraha sen suorittamista varten ... 191
Vakuusasiakirjat, kaupungin, niiden tarkastus ... 166, 240
Vakuuttaminen, höyrylaiva H 5:n ... 317
» kaupungin irtaimen omaisuuden ... 46
» moottoriajoneuvojen ... 240

Vakuutukset, kaupungin, niitä koskevat päätökset ... 183
Valiokunta- ja komiteamenot, niiden määrärahan lisääminen ... 72
» » » niitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat ... 100
Valiokuntain jäsenet, heidän palkkainsa alentaminen ... 63
» » » vaalinsa ... 266
Valkosaari, Pohj., siellä olevien telakka-alueiden vuokraaminen ... 287
Vallila, työnvälityksen järjestäminen sinne ... 116
Vallilan kauppahalli, sen lakkauttaminen ... 25
» kirkko, sen ympärillä olevien istutusten kunnossapito ... 158
» siirtolapuutarha, sen hyväksytyt piirustukset ... 40
» ulkoilmateatteri, alueen vuokraaminen sille ... 286
Valmistava poikain ammattikoulu, sen lisämääräraha ... 70
» tyttöjen » flyygelin hankkiminen sinne ... 227
» » » sen johtajattaren palkkion vahvistaminen ... 63
» » » » lisämääräraha ... 70
» » » » pesun ja silityksen opetuksen järjestäminen ... 91, 122
» » » » ruokalan järjestäminen ... 91, 122
» » » » voimisteluharjoitusten järjestäminen ... 251
Valokuvaus, ulkoilma-, paikkojen luovuttaminen sitä varten ... 304
Valokuvausoikeudet, niiden myöntämisen ehdot ... 304
Valtionavut ... 179, 180
» työttömyyden lieventämiseksi myönnetyt, niiden myöntämisen ehdot ... 207—208
» vuoden 1932 tulosääntöön otetut ... 102
Valtionrautatiet, niiden kaupungin alueella olevan maan vuokralleanto ... 293
» » kuormaus-ja purkauspaikka Sörnäisissä, kulkutien järjestäminen sinne ... 143
Valuutta, ulkomaan, sen hankkiminen ... 173
Valvoja, kaupungin painatustöiden, apulaisen ottaminen hänelle ... 253
Vanhankaupungin vesijohtolaitos, sen uudistyöt ... 27
Vanhempainneuvosto, sen valitseminen ... 133
Vankeinhoitokongressi, teekutsujen järjestäminen sen osanottajille ... 237
Vapaaliput, niiden myöntäminen matkaa varten Pihlajasaareen ja takaisin 177
Vapaapäivät, kaupunginhallituksen alaisten viranhaltijain ... 241
Varastoalueet, niiden vuokralleanto ... 284, 287
Varastopaikka, Hakaniementorilla oleva, sen vuokraoikeuden järjestely ... 307
Varatyöt, komitean asettaminen laatimaan ehdotusta niiden järjestämisestä ... 267
» niiden järjestäminen ... 32, 33, 34, 155, 206, 25*
» » lakkauttamista kesän ajaksi koskeva päätös ... 33, 35
» niissä suoritetun tuntipalkan vahvistaminen ... 33
Wasenius, G., palopäällikkö, hänelle myönnnetty virkaero ... 47*
Vastaanottokoti, sen toiminta vuonna 1931 ... 90*
Vastuunvapaus, sen myöntäminen Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle ... 43
Veden hinta, sen korottaminen ... 63
Vedenheittolaitokset, uudet, niiden suunnitteleminen ... 154
Vedenheittolaitos, sen rakentaminen Leppäsuon alueelle ... 293
Vedenjako, Tuurholman vesialueiden ... 203, 265
Veistosryhmä Kolme seppää, sen pystyttäminen Ylioppilastalon aukiolle ... 14
Veistämöalueet, Valkosaaren, niiden vuokra-ajan pidennys ... 287
Velat, kaupungin menosääntöön otetut määrärahat niiden kuoletusta, korkoja y. m. varten ... 85
Vene, sille aiheutuneen vahingon korvaaminen ... 182
Venelaituri, sen aikaansaamiseksi myönnetyn määrärahan käyttäminen ... 163
Venepaikat, kaupungin vastuu niissä olevista veneistä ... 44*
» niitä koskeva vuokrasopimus ... 182
Verhoilija-ammattikoulu, huoneiston luovuttaminen sille ... 21
Verkkopallokentät Kaisaniemen, niiden vuokraaminen ... 315
» » » vartioiminen ja rahastus ... 275

Verohintataksa, sen lakkauttaminen ... 297
Veroliput, niiden jakelu ... 46
Verot, niiden pakkoperiminen ... 10*
Verotus, siitä kertyvät tulot vuoden 1932 tulosäännön mukaan ... 104
Verotusvalmistelukunta, kaluston osto sille ... 225
» sen antama vuosikertomus ... 13*
» » jäsenten vaali ... 130
» » toimenhaltijain palkkain vahvistaminen ... 187
» » työaika ... 241
Verotusvarat, kaupungin, niistä tehdyt kavallukset ... 175
Verovapaus, moottoriajoneuvojen ... 176
Veroäyri, verotusmäärä sitä kohden ... 175, 14*
Vesijohdot, määräraha niiden laskemista varten ... 26 150
Vesijohto, sen ulottaminen Hernesaareen ... 43*
Vesijohtokaapeli, Korkeasaaren, sen korjaaminen ... 150
Vesijohtolaitos, sen kuoletussuunnitelman vahvistaminen ... 45
» » määrärahain ylittäminen ... 71
» » vuoden 1932 menosääntö ... 93
» tulot siitä vuoden 1932 tulosäännön mukaan ... 102
» uuden toimen perustaminen sen työpajaan ... 123
» Vanhankaupungin, määräraha siellä suoritettavia uudistöitä varten ... 27
Vesijohtoputket, vuotavat, niiden aiheuttamien vahinkojen korvaaminen ... 48
Vesikioskit, niiden vuokraaminen ... 302
Viemäri, sen rakentaminen teurastuslaitokselta Kyläsaareen ... 37, 95
Viemärijohdot, niiden laskeminen ... 157
Viemäriolot, itäisten kaupunginosain, niiden hyväksytty järjestämissuunnitelma ... 23*, 24*
Viemärit, niiden hoito ja kunnossapito ... 22*, 24*
» uudet, niiden rakentaminen ... 24*
Viemäriverkosto, kaupungin, sen järjestely ... 38
Viikin latokartano, korvauksen suorittaminen sen rappiosta ... 48
» » sen alueiden vuokramaksujen periminen ... 177
» » » lähtö- ja tulokatselmus ... 166
Vikbacka, torppa, torppari A. Berglundille lupa asua siinä vuokratta ... 297
Viljelyspalstat, niiden vuokraaminen ... 285, 287, 295—296
Viranhaltijat, kunnan, heidän eroamisvelvollisuutensa ... 124, 258, 277
» » » oikeuttamisensa asumaan kaupungin ulkopuolella ... 263
» » » » hoitamaan luottamustoimia muissa kunnissa ... 122
» » » » pitämään sivutoimia ... 258
» » heille tulevien luontoisetujen uudet arvioimisperusteet ... 56
Viransijaiset, heidän oikeutensa palkan nauttimiseen kesäloman ajalta ... 187
Viransijaisuusmäärärahat sairauden takia myönnetyn virkavapauden ajalta, niitä koskeva riitakysymys ... 58—60
Viransijaisuuspalkkiot ... 186
» myönnetyt ... 191—200
» niiden määrärahain ylittäminen ... 66
Virastot, kaupungin, niitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat ... 85
Virastotalo, ikkunaverhojen hankkiminen sinne ... 226
» määräraha sen lämmittäjän palkkaamiseksi ... 220
» sen henkilökunnan palkkaaminen ... 276
Virkaero, sen myöntäminen viranhaltijoille ... 124, 255, 257, 258, 276
Virkamatkat, niiden korvaaminen ... 188
Virkapuvut, kaupunginhallituksen autonkuljettajien ... 219
Virkasivutulot, kaupungin viranhaltijain, niitä koskeva selvittely ... 266
» virkavapauden aikana nauttimatta jääneet, niiden korvaaminen ... 200
Virkasääntö, Helsingin kaupungin ... 113, 246
» sen vaikutus köyhäinhoidon ohje- ja johtosääntöihin ... 60*
Virkavapaudet, myönnetyt ... 125, 253, 254, 256, 257, 277

Virkavapaus, oikeus palkan nauttimiseen sen ajalta ..... 57—60, 75, 189—190
» » virkasivutulojen nauttimiseen sen ajalta 200
» sairauden takia myönnetty, raastuvanoikeuden viranhaltijain oikeus palkan nostamiseen sen ajalta 54
» yksityisasiain takia myönnetty, oikeus palkan nauttimiseen sen ajalta 60
Virkavuodet, niiden laskeminen ..... 60—62, 190
Virutushuoneet, niiden lakkauttaminen 25
» » toimien lakkauttaminen 123
Virvoitusjuomakauppa kaupungin kaduilla 303
Virvokkeiden tarjoaminen kaupunginhallituksen talousarviokokousten osanottajille 222
Voimistelu, määräraha sen edistämiseksi 233, 234
» sen järjestäminen valmistavan tyttöjen ammattikoulun oppilaille 251
Vuokraaja, hänen velvollisuutensa kolmivuotiskatselmuksen kustantamiseen 140
Vuokra-alueet, katselmuksen toimittaminen niillä 291
Vuokra-avustukset, niiden jakaminen työttömille 69
Vuokralleanto, asuntotonttien ja -palstain 283
» bensiininjakelupaikkain 18
» erilaisten alueiden 15, 139, 311
» Hernesaaren alueiden 15
» Hietarannan 15
» kalavesien 297
» Kivinokan kalastajatorpan 311
» Pässinkarin 15
» ravintolain 148
» tehdastonttien 283
» varastoalueiden 284, 287
» viljelyspalstain ..... 285, 287, 295—296
Vuokralleotto, huoneistojen ..... 148—149
Vuokramaksut, niiden alentaminen 17, 140
» » lyhentäminen 140
» » muuttaminen 287, 290, 291
» » suorittamisessa myönnetty helpotus 291
» sovitut, niiden muuttaminen 291
» suorittamattomat, korvaus kaupungille niistä 140
» verohintataksasta johtuneet, niiden suorittaminen 297
» Viikin alueiden, niiden periminen 177
Vuokramäärärahat, myönnetyt 220
Vuokraoikeus, erään Salmisaaren tilan 140
» pakkohuutokaupassa takaisin ostettujen tonttien 279
» sen luovuttaminen 287
» » pidentäminen 15, 139, 286
» » pidentämistä koskeva anomus evätty 15
» » siirto ..... 287—289, 307, 312
Vuokrasopimukset, kiinteistölautakunnan tekemät ..... 283—291
» peruutetut 291, 310, 312
Vuokrasopimuskaavakkeet siirtolapuutarhoja luovutettaessa käytettävät 317
Vuokrasoutajat, niiden taksan vahvistaminen 177
Vuokrat, kaupungin taloissa olevien huoneistojen, niiden alentaminen 307
» » vuokraamien huoneistojen, » » 309
Vuokratiedustelun toimeenpaneminen 247, 3*
Vuokratonttien lunastaminen pakkohuutokaupalla 13
Vuorelan sosialidemokraattinen lastenosasto, sen avustaminen 231
» » nuoriso-osasto, sen avustaminen 231
Vuosikortit, raitiotie-, niiden hankkiminen eräille viranhaltijoille 188
Väestötiedot, vuosien 1810—77, niiden tarkistaminen 5*
Väliaikainen kotitalousjohtokunta, sen antama vuosikertomus 111*

Yhdistys Konvalescenthem—Toipumakoti, sen toiminnan lakkauttaminen 119
» Sokeain ystävät, lisätyn rakennusoikeuden myöntäminen sille ... 112
Yhdistäminen, tonttien 4
Yhteentörmäys, hinaajalaiva H 2:n ja höyrylaiva Ledan välinen 182

Yleinen ammattilaiskoulu, sen lisämääräraha 70
Yleiset paikat, niiden kunnossapito 21*
» työt, kaupungin, niiden aloittaminen 155
» » » » hallinto 117
» » » » hallituksen antama vuosikertomus 15*
» » » » » jäsenten vaali 133
» » » » lisämäärärahat 71
» » » niitä varten vuoden 1932 menosääntöön otetut määrärahat 94
» » » siirtomäärärahoilla kustannetut, niiden käyntiin paneminen 96
» » » tulot niistä vuoden 1932 tulosäännön mukaan ... 103
Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahasto, selonteko sen hallinnosta ... 318
» » » sen sääntöjen tulkinta 293
Yleishyödylliset yritykset ja laitokset, niiden avustaminen ... 229—233, 268, 85*
» » » » niitä varten vuoden 1932 menosäännöön otetut määrärahat 100
Ylioppilastalon aukio, veistosryhmän pystyttäminen sille 14
Yömajat, niiden järjestäminen työttömille 267

Ääriviivat, vanhan Helsingin, merkintöjen tekeminen niistä Senaatintorille 143

Öljysatama, Herttoniemen 162, 43*

Julkaisujen luettelo.

A. Helsingin kaupungin tilasto.

I. **Terveyden- ja sairaanhoito.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—14. 1910—29.
15—16. 1930—31 (edellinen osa).

II. **Ulkomaan kauppa.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—11. 1916—26.

III. **Merenkulku.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—3. 1915—26.

II—III. **Ulkomaan kauppa ja merenkulku.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—5. 1927—32.

IV. **Helsingin kaupungin teknilliset laitokset.** Helsingin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen julkaisema.
1—18. 1916—33.

V. **Kaupungin tilit ja tilinpäätös.** Helsingin kaupungin rahatoimiston julkaisema.
1—17. 1916—32.

IV. **Opetuslaitokset.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—7. 1916—30.

B. Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
5—11. 1909—15. 12—25. 1919—32.

C. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
21—44. 1908—31.

D. Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—9. 1911, 1914, 1919, 1922, 1924, 1926, 1928, 1930, 1932.

E. Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—10. 1923—32.

F. Helsingin kaupunkia koskevat asetukset. Kunnallinen käsikirja. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.